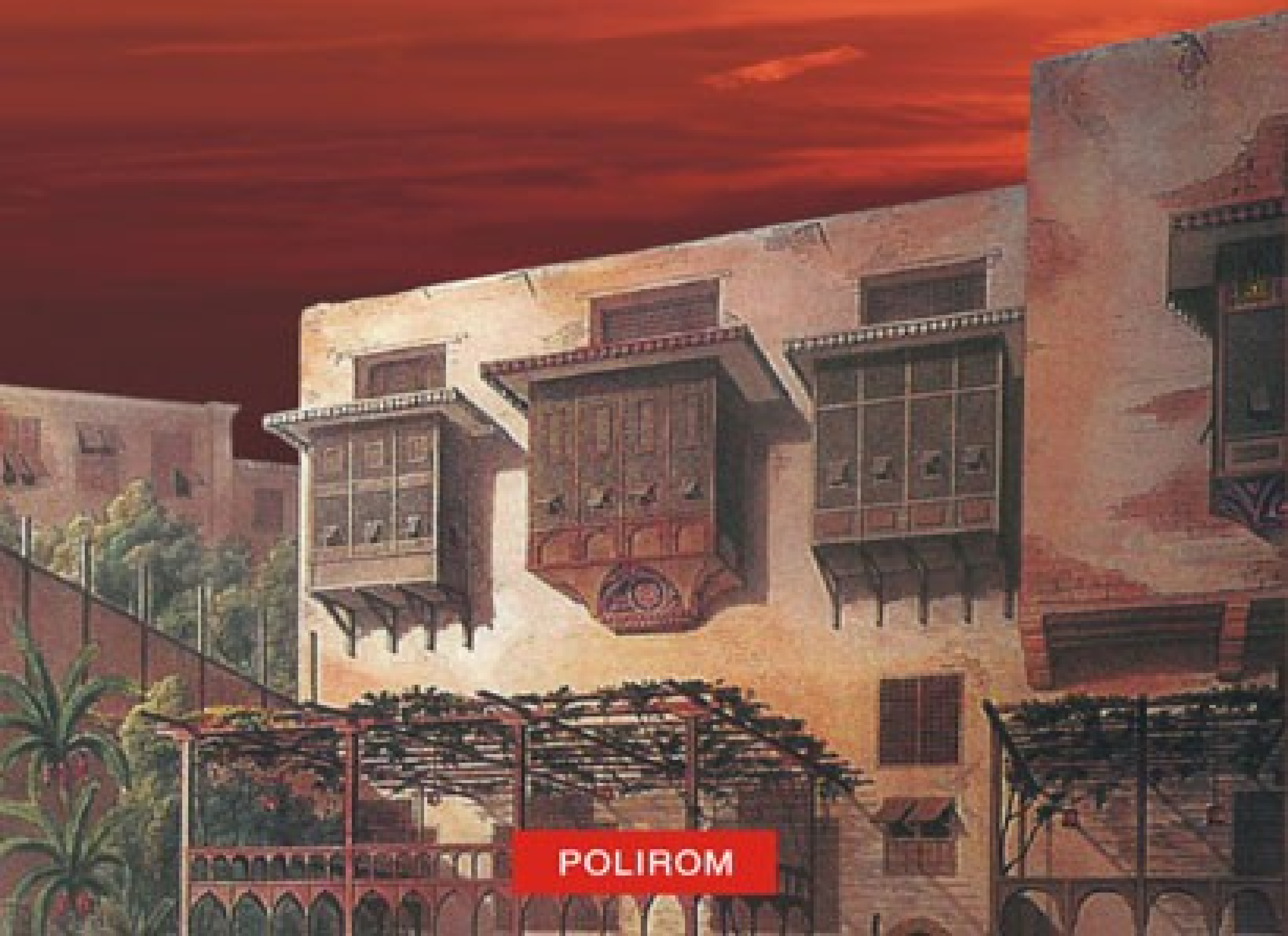
BIBLIOTECA POLIROM

Naghib Mahfuz

Băieţii de pe strada noastră

Roman interzis în ţările arabe timp de 50 de ani
Laureat al Premiului Nobel pentru Literatură 1988

POLIROM

Naghib Mahfuz

Băieţii de pe strada noastră

Children of the Alley

First published în Arabic în 1959 as *Awlad Haratina*

POLIROM 2009

Naghib Mahfuz (1911-2006) s-a născut într-o familie modestă din cartierul Al-Gamaliyya din Cairo. A studiat filosofia la Universitatea din Cairo, apoi a lucrat un timp în administraţia universităţii, iar din 1939 a deţinut diverse funcţii ministeriale în domeniul culturii. A publicat, într-o carieră de peste 70 de ani, zeci de romane, peste 350 de nuvele şi 25 de scenarii de film. Mahfuz şi-a propus la început o serie vastă de romane care să acopere toată istoria Egiptului, însă schimbările dramatice de pe scena politică egipteană l-au făcut să se concentreze asupra tematicii sociale, prezentată într-un stil realist în *Trilogia din Cairo,* care l-a consacrat, sau în *Pălăvrăgeală pe Nil* (1966), roman care critică regimul lui Gamal Nasser. În anii ’60-’70, Mahfuz a început să experimenteze cu formule literare mai flexibile, în care realismul se îmbină cu alegoria şi simbolul, pentru a încărca ficţiunea cu subtile accente satirice, în romane ca *Miramar* (1967), *O mie şi una de nopţi şi zile* (1982), *Călătoria lui Ibn Fatouma* (1983) şi *Akhenaton, cel care sălăşluieşte în adevăr* (1985). În anul 1988, Mahfuz a devenit singurul laureat de limbă arabă al Premiului Nobel pentru Literatură.

Băieţii de pe strada noastră (1959), unul dintre cele mai cunoscute romane ale lui Naghib Mahfuz, a fost interzis în mai toate ţările arabe sub acuzaţia de blasfemie. În spatele personajelor şi al întâmplărilor narate, se întrevede o parabolă ce reuneşte teme şi motive atât din Coran, cât şi din Vechiul şi Noul Testament, precum şi referiri la regimurile politice opresive ale Egiptului.

Istorisirea începe cu viaţa patriarhului Al-Gabalawi şi a fiilor săi Adham şi Idris, alungaţi din grădina părintească pentru păcatele lor, strămoşii legendari ai neamurilor care se stabilesc pe alegorica stradă dintr-un cartier fictiv al Cairoului. De-a lungul mai multor generaţii şi sub stăpânirea

a numeroşi despoţi, fiecare neam îşi afirmă dreptul la o viaţă prosperă în calitate de urmaşi ai lui Al-Gabalawi, iar o serie de „trimişi” autoproclamaţi ai Stăpânului preiau conducerea pentru a obţine prin forţă sau puritate viaţa tihnită la care visase strămoşul Adham după alungarea din grădină. Ultimul „profet” al lui Al-Gabalawi, Arafa, pare deţinătorul unei vrăji nemaivăzute, o armă cu ajutorul căreia oamenii de rând îşi pot detrona în sfârşit asupritorii.

Prefaţă

Pe marele Naghib Mahfuz – cel mai mare şi singurul scriitor arab laureat al Premiului Nobel pentru Literatură până în momentul de faţă – l-am cunoscut cu mai mulţi ani înainte de a i se fi decernat înalta distincţie universală, întâmplarea şi norocul au făcut ca în anul universitar 1970-1971, tânăr asistent universitar fiind, să beneficiez de o bursă de specializare în Egipt (la Universitatea din Cairo și Universitatea din Alexandria). Naghib Mahfuz ajunsese în vremea aceea în culmea gloriei. Am folosit prilejul pentru a frecventa săptămâni în şir întâlnirile sale cu tineri scriitori şi cu alţi oameni pasionaţi de literatură, ce se succedau cu o regularitate exemplară în după-amiaza zilei de vineri la Cafeneaua Riş din inima capitalei egiptene, pe care am mai revăzut-o de câteva ori în decursul anilor, ultima oară în primăvara anului 2007, mult extinsă şi cu înfăţişarea unui veritabil muzeu, adăpostind zeci de schiţe, picturi, portrete şi fotografii înfăţişându-l pe maestru şi pe numeroşi discipoli şi confraţi ai săi. În primăvara anului 1971, am avut reuşita de a-mi acorda, în timpul uneia din aceste „şezători”, un amplu interviu pe care l-am publicat în revista *România literară* din 3 iunie acelaşi an. În aceste împrejurări i-am obţinut şi consimţământul de a traduce în limba română oricare din romanele sale, urmând să primească eventualele drepturi de autor

în monedă românească, în timpul unei posibile vizite în România, lucru ce nu s-a întâmplat niciodată, mai ales că scriitorul nu s-a despărţit de condei şi de ţara lui decât o singură dată în viaţă, pentru o scurtă vizită în fosta Iugoslavie. Nici cu ocazia decernării Premiului Nobel nu s-a deplasat în Suedia. Aşa se face că în anul 1974 i-am tradus romanul *Prepeliţele şi toamna* în limba română, apărut la Editura Univers, şi am început să cochetez cu ideea traducerii celebrei sale Trilogii – primul roman fluviu din literatura arabă (circa 1500 pagini), apărut la Cairo în anii 1956-1957 şi consacrându-l definitiv în calitatea de cel mai cunoscut scriitor arab atât în lumea arabă, cât şi în Occident. Aş îndrăzni să afirm că aceasta a fost cartea care a realiniat literatura arabă la cote de interes universal. Nu se discutase până atunci despre o eventuală candidatură a sa la Premiul Nobel pentru Literatură, dar m-am numărat printre primii cunoscători ai operei sale care au intuit o astfel de posibilitate. Aşa se face că am pornit cu sârg la traducerea celebrei sale Trilogii, o veritabilă saga a Egiptului modern – prima jumătate a secolului XX –, dar legată prin fire invizibile pentru necunoscători şi chiar pentru puţin cunoscătorii literaturii arabe de tradiţia milenară a civilizaţiei, culturii şi literaturii arabe. Editura Minerva şi adevăratul ei patriarh şi „patron” permanent – marele om de cultură Theodor Vârgolici – şi-a asumat riscul, nerămas fără satisfacţia succesului, de a publica ampla carte şi nu oricum, ci în celebra colecţie de mare tiraj „Biblioteca pentru toţi” (cunoscută mai ales prin iniţialele B.P.T.), care a făcut să intre în casele a milioane de români, de cele mai diverse profesii, vârste şi niveluri de cultură, săptămână de săptămână de-a lungul a peste trei decenii, cele mai de seamă creaţii în proză şi versuri din literatura română şi din mai toate culturile lumii. Ilustraţiile copertelor celor şase volume inspirate

din atmosfera cărţii au fost realizate de graficianul Editurii Minerva din vremea aceea – colegul meu de şcoală normală şi prietenul Dumitru-Titel Verdeş.

În anul 1984 vedea lumina tiparului şi apărea în toate vitrinele librăriilor din România, în două volume, romanul *Bayna el-Qasrein,* însoţit de un amplu studiu introductiv intitulat „Naghib Mahfuz – de la romanul istoric la romanul filosofic” şi de un bogat aparat critic menit să susţină şi să faciliteze înţelegerea chiar şi a celor mai mici detalii de ordin istorico-geografic, social şi cultural prezente în ţesătura cărţii. În anul 1987, a avut acelaşi succes de bestseller cel de al doilea roman din Trilogie, apărut şi el în două volume, intitulat *Qasr eş-Şawq*. În anul 1988, cariera atât de prolifică a lui Naghib Mahfuz (aproape 50 de romane, volume de nuvele şi eseuri) era încununată de acordarea Premiului Nobel pentru Literatură, autorul devenind astfel unul din cei trei laureaţi arabi ai acestui premiu, dar singurul din domeniul literelor. Cel de al treilea roman din acest ciclu, intitulat *Es-Sukkariyya,* a apărut în anul 1989, împreună cu o serie de nuvele selectate din diverse culegeri ale scriitorului, întrucât romanul singur avea un număr de pagini prea mare pentru a apărea într-un singur volum de dimensiunile cărţilor colecţiei B.P.T., dar mai mic decât era necesar pentru a apărea în două volume. A fost şi acesta un joc al hazardului care mi-a permis să-l prezint pe marele prozator şi în calitatea sa de nuvelist, după ce, anterior, în culegerea *Cele mai ieftine nopţi* (1971) şi apoi în *Antologia nuvelei arabe* (1980), mai publicasem trei din nuvelele scrise de el. Poate că aici este locul să precizez că unii traducători ai Trilogiei lui Naghib Mahfuz în alte limbi au socotit potrivit să traducă titlurile celor trei romane, care sunt în realitate numele unor străzi şi cartiere cairote – procedeu folosit de autor şi în cazul altor romane

ale sale. Nu ştiu cât de inspirat sau mai puţin inspirat am fost eu netraducând aceste titluri prin „între cele două palate” (nemaivorbind de faptul că textul nu are legătură cu niciun palat), „Palatul dorului” (aşijderea) şi mai ales „Zaharniţa”. În studiul introductiv m-am referit pe larg la principalele etape ale creaţiei mahfuziene.

Dar tot timpul am avut senzaţia că opera lui Naghib Mahfuz este prezentată incomplet, atât în Egipt, cât şi în afara ţării sale. Fără îndoială că juriul care a decis să-i acorde Premiul Nobel i-a cunoscut-o în întregul ei. În interviul pe care mi-l acorda în 1971, răspunzând la o întrebare despre proiectele sale viitoare, scriitorul s-a referit evaziv la un alt roman de mare cuprindere care ar fi urmat să prezinte evoluţia societăţii şi gândirii umane de la începuturi şi până în zilele noastre şi care ar fi trebuit să vadă lumina tiparului curând, tăinuindu-mi însă titlul lui. Romanul fusese deja terminat, ba chiar publicat în foileton în faimosul jurnal cairot *Al-Ahram,* care se apropia de centenarul întemeierii sale, sub titlul *Awlad harati-na* („Băieţii de pe strada noastră”), în intervalul 21 septembrie-15 decembrie 1959, într-o perioadă în care tânăra republică egipteană proclamată în urma revoluţiei din 23 iulie 1952 trecea printr-o criză politică şi economică profundă, din pricina stagnării economice pricinuite de măsurile de naţionalizare, acutizată de aruncarea în închisori a sute, poate chiar mii de adepţi ai mişcărilor de extremă dreaptă şi de extremă stângă. Apoi, când a fost pregătit în vederea publicării, romanul a fost confiscat[1]. Dar cartea a apărut la o editură beiruteză şi a pătruns clandestin în Egipt, devenind repede cunoscută de cititorii avizi de literatura apărută în astfel de circumstanţe, reverberaţiile acestui moment prelungindu-se vreme de aproape jumătate de veac, până după anul 2000, mai precis până în anul 2006, când romanul intitulat *Băieţii de pe strada noastră* a văzut lumina tiparului fără

niciun fel de cenzură sau restricţii la editura Dar aş-Şurug din Cairo şi a cunoscut în câţiva ani peste cinci reeditări. Afirmam în articolul „Naghib Mahfuz – argumente la Premiul Nobel“, publicat în revista *România literară,* cu ocazia decernării Premiului Nobel, că ar fi fost de-ajuns chiar şi numai trei dintre operele marelui prozator egiptean (de fapt cinci, dacă avem în vedere că Trilogia este un ciclu alcătuit din trei romane) pentru a i se decerna premiul atât de râvnit, de disputat şi discutat, şi mă gândeam la Trilogie – evident –, apoi la romanul *Pălăvrăgeală pe Nil,* pe care l-am tradus în limba română în anul 2000, apărut la editura Sempre – poate expresia cea mai elocventă a alienării intelectualului egiptean, a evadării lui din realitatea cumplit de opresivă dintr-o anumită perioadă din istoria recentă a Egiptului, şi, în sfârşit, la *Băieţii de pe strada noastră,* care s-a aflat vreme de aproape cincizeci de ani la index fără ca nimeni să-şi asume răspunderea acestei măsuri şi să declare deschis motivul acestei decizii şi care a făcut din autor victima unui atentat soldat cu rănirea sa gravă în anul 1994. Criticul egiptean Samir Sirhan condamnă acest gest criminal săvârşit de un tânăr iresponsabil care n-a citit nici o iotă din acest roman şi-l califică drept o lamă implântată în inima patriei[2]. Dar de fapt romanul *Băieţii de pe strada noastră* este cel care i-a adus lui Naghib Mahfuz Premiul Nobel şi pentru curajul pe care l-a avut autorul de a aborda un subiect atât de delicat ca acela despre care este vorba în roman, într-o lume atât de specifică şi complexă ca aceea în care a trăit şi a creat autorul.

În martie 1996, când l-am întâlnit pe Naghib Mahfuz ultima oară, de data aceasta în cafeneaua de la bordul unui vapor-restaurant ancorat la malul Nilului, unde reluase tradiţia întâlnirilor de vineri, în compania unei gărzi de corp permanente care-i fusese asigurată în urma atentatului şi în condiţii de securitate foarte stricte, tocmai îi apăruseră

Operele complete în câteva tomuri masive. Se mai aflau împreună cu mine poeta şi orientalista Rodica Firănescu de
Ia Universitatea Halifax din Canada şi marele prozator egiptean Gamal al-Ghitani, discipol şi însoţitor cvasipermanent al maestrului, redactor-şef al revistei literare *Akhbar al adab* („Ştirile literare"), un supliment literar săptămânal aI cotidianului *Al-Akhbar,* „Ştirile". După ce i-am obţinut autograful şi i-am înmânat la rândul meu cele şase volume ale Trilogiei traduse în limba română, mi-am permis să remarc, mai în glumă, mai în serios, că operele lui sunt de fapt incomplete, întrucât din volumele răsfoite am constatat că tot lipsea romanul *Băieţii de pe strada noastră,* cu toate că însuşi şeful statului– conform folclorului scriitoricesc egiptean – ar fi dat dispoziţii cu ocazia unei recepţii organizate la Cairo, în anul 1988, după decernarea Premiului Nobel, să fie neîntârziat editată cartea în Egipt. Marele Naghib a evitat să comenteze situaţia şi s-a limitat să remarce că nici nu ar fi băgat de seamă lucrul acesta. A mai fost nevoie de încă vreo cincisprezece ani pentru ca această carte să vadă lumina tiparului în ţara în care fusese plămădită. Abia în anul 2007, când am revenit la Cairo ca în fiecare primăvară începând din 1997, în calitate de membru corespondent al Academiei de Limba Arabă din Cairo, pentru a participa la congresele anuale ale acestei instituţii, am descoperit cartea în vitrinele librăriilor din marea metropolă egipteană. Aşadar, ea nu a putut apărea decât la aproape o jumătate de secol după ce a fost scrisă şi cu numai câţiva ani înaintea decesului marelui Naghib, survenit la 31 august 2006.

De ce toată această îndelungată aventură a romanului *Băieţii de pe strada noastră?* S-au dat răspunsuri diferite la această întrebare. În primul rând, o instituţie religioasă de înalt prestigiu a apreciat că romanul abordează un subiect socotit

din punctul ei de vedere tabu şi a pus cartea la index, pronunţându-se împotriva publicării şi difuzării ei în Egipt. În al doilea rând, anumite instituţii ale statului au citit printre rândurile cărţii – cu toate că unii critici egipteni au exprimat îndoieli în legătură cu faptul că reprezentanţii lor ar fi citit-o – numeroase aluzii la abuzurile lor şi au subscris la decizia celei dintâi, susţinând-o cu asiduitate. Este adevărat că subiectul complex pe care autorul îl abordează, precum şi parabola, alegoria şi multitudinea de simboluri la care a recurs autorul permit atât o lectură şi o înţelegere a nivelului de suprafaţă, cât şi diverse interpretări de adâncime. În fond, Naghib Mahfuz, de formaţie filosofică, a urmărit atât în perioada studiilor de la Universitatea din Cairo, cât şi după încheierea lor, diversele curente din gândirea europeană, alături de istoria filosofiei islamice, într-o perioadă în care numeroşi tineri egipteni se formaseră în universităţi din Occident, şi a scris în perioada interbelică numeroase articole despre diversele curente de gândire, inclusiv despre relaţia dintre religie şi ştiinţă. Punctul maxim al crizei spirituale prin care au trecut generaţia sa şi el însuşi, la care face aluzie încă din Trilogie, unde el se identifică – după propria mărturisire – cu Kamal, unul din personajele centrale ale cărţii[3], este surprins în romanul *Băieţii de pe strada noastră,* unde eroul ultimului episod al cărţii, care poartă numele Arafa, ce trimite cu gândul la „ştiinţă”, în căutarea şi zbaterea sa cumplită generată de dorinţa de a-i elibera pe cei mulţi şi de a pune capăt oprimării şi tiraniei, ajunge în final să-l ucidă – chiar dacă nu direct – și pe personajul patriarh Al-Gabalawi, care domină cartea de la început până la ultima filă şi care simbolizează divinitatea supremă[4], dar care poate să fie şi întruchiparea simbolică a religiei[5]. Dar ultimul mesaj transmis de Arafa este dorinţa de a folosi descoperirile ştiinţei pentru a reînvia divinitatea şi a o repune în drepturile sale, de a

ajunge la împăcare între ştiinţă şi religie şi a le pune pe amândouă în slujba respectării demnităţii umane.

De altfel, într-un mesaj adresat în anul 1994 colocviului cu tema „Spre un proiect al civilizaţiei arabe”, ale cărui lucrări au avut loc la Cairo, Naghib Mahfuz afirma categoric că orice proiect de civilizaţie arabă trebuie să se întemeieze pe Islam şi pe ştiinţă, întrucât religia este sursa valorilor spirituale supreme în comunitatea musulmană, în vreme ce ştiinţa asigură progresul şi renaşterea prezentă şi viitoare a acesteia şi niciun popor care nu ţine pasul cu evoluţiile din domeniul ştiinţei nu va putea avea un viitor printre celelalte popoare"[6]. El adăuga: „Doresc să afirm răspicat că nici romanul *Băieţii de pe strada noastră,* pe care unii l-au înţeles greşit, nu a ieşit din cadrul acestei viziuni. Semnificaţia lui esenţială constă în faptul că oamenii, atunci când au renunţat la religia reprezentată de Al-Gabalawi şi şi-au închipuit că ar putea doar prin ştiinţa reprezentată de Arafa să-şi orânduiască viaţa pe pământul care este strada noastră, au descoperit că ştiinţa fără religie se poate transforma într-un instrument al răului (…) şi au început din nou să-l imite pe Al-Gabalawi"[7].

Şi cum de a putut să apară această carte în Egipt după unul 2000? Criticul egiptean Ahmad Kamal abu al-Magd, care semna în anul 1994 o succintă relatare despre o discuţie cu Naghib Mahfuz, în ziarul *Al-Ahram,* completată în anul 2006 cu o scurtă „mărturie”, ambele apărând ca prefaţă la prima ediţie a romanului în versiunea arabă, se referă la noile condiţii care au făcut posibilă recent apariţia cărţii. El sublinia schimbările care au avut loc în Egipt şi în lumea arabă în general în decursul ultimilor ani, paşii întreprinşi pe calea reformei politice, sociale şi culturale, discuţiile şi reflecţiile elitei intelectuale, subliniind necesitatea respectării libertăţii de expresie şi convingerilor

scriitorilor, pe care să şi le poată reprezenta în operele lor în formulele socotite adecvate, fără niciun fel de restricţii, tutelă sau teamă de acuzaţii[8].

Naghib Mahfuz însuşi mărturisea că el a scris *Băieţii de pe strada noastră* pentru a fi un roman, în vreme ce unii l-au citit ca pe un tratat şi că romanul este o compoziţie literară în care realul se combină cu simbolul şi cu imaginarul[9].

Apariţia romanului *Băieţii de pe strada noastră,* alături de numeroase alte cărţi publicate în Egipt în ultimii ani, cum sunt cele ale lui Gama al-Ghitani, Alaa al-Aswani (din care am tradus *Blocul Iakubian,* apărută la Editura Polirom în 2008), Sanallah Ibrahim, Baha Tahir şi alţi prozatori din generaţia de mijloc şi din ultima generaţie, demonstrează deschiderea culturală evidentă a Egiptului în perioada recentă.

Băieţii de pe strada noastră este de fapt o parabolă a marilor momente pe care le-a parcurs credinţa umană, religia întregii omeniri cu mesajul ei umanist, dar momentele acestei evoluţii sunt în bună măsură prezentate prin prisma gândirii islamice, tributară Coranului şi Tradiţiei. Romanul începe cu alungarea din Paradis, mai întâi a lui Idris (o rimă pentru Iblis, unul din numele arabe ale diavolului), urmată de săvârşirea păcatului primordial şi de alungarea lui Adham
(o deformare a numelui Adam), care nu rezistă ispitelor venite din partea lui Idris şi din partea soţiei sale, de izbânda lui Gabal (nume care în traducere înseamnă „Munte" şi trimite la muntele Tor, unde i-a fost revelată acestuia prima religie monoteistă cu mesajul ei umanist), continuă cu izbânda lui Rifaa (în traducere „Înălţare/Ridicare", chiar dacă în carte nu se face referire la înălţarea la cer a lui Iisus Hristos) şi apariţia creştinismului, apoi cu izbânda lui Qasem [„împărţitorul (dreptăţii)"], referire la profetul Muhammad – întemeietorul Islamului, ultima mare religie

monoteistă – care a propovăduit egalitatea între toţi oamenii adepţi ai mesajului său – deopotrivă bărbaţi şi femei de pretutindeni – ni se încheie cu victoria şi totodată eşecul lui Arafa – mesagerul ştiinţei –, care declară deschis că roadele ştiinţei nu se vor vedea decât atunci când ea va deveni un bun al tuturor oamenilor. Separată de religie, ştiinţa este deturnată de la mesajul ei umanist şi ajunge să servească realizării unor scopuri distructive, îndreptate împotriva oamenilor. Dar acest ultim mare capitol al cărţii lasă deschisă discuţia despre posibila împăcare dintre ştiinţă şi religie, prin dispariţia unui personaj, simbolic şi el – Hanaş – ,ucenicul vrăjitorului Arafa, care ar putea ajunge în posesia tainelor ştiinţei pentru a le pune în cele din urmă în slujba oamenilor. El este, aşadar, desemnat să fie purtătorul şi continuatorul mesajului lui Arafa, veriga purtătoare a elementului ştiinţă.

Pe trimisul lui Al-Gabalawi la Qasem îl cheamă Qindil, care prin sonoritate aminteşte de Jibril – îngerul trimis de Allah la Muhammad pentru a-i transmite Coranul şi noua religie ce-i este revelată. Căsătoria lui Qasem cu Qamar prezintă multe similitudini cu căsătoria profetului Muhammad cu Khadiga, iar cea cu Badriyya trimite la căsătoria profetului Muhammad cu Aişa. Prietenii şi sprijinitorii cei mai apropiaţi ai lui Qasem sunt vărul său, Hasan, care ne duce cu gândul Ia Ali; Sadiq, care aminteşte de Abu Bakr as-Siddiq, primul calif, şi Zakariya, care ne face să ne gândim la Abu Talib, unchiul profetului Muhammad şi tatăl lui Ali.

O altă axă centrală a cărţii este înfruntarea permanentă dintre bine, simbolizat de aceşti mari reformatori şi întemeietori de religii, şi dintre forţele răului, reprezentate de haidamacii şi supraveghetorii care se succed şi reapar unii după alţii – o întruchipare a instituţiilor represive care au funcţionat de-a lungul întregii istorii a omenirii.

Pe de altă parte, cartea abundă în referiri şi aluzii la viaţa socială şi politică a Egiptului din perioada când a fost scrisă. Şi parcă împins de dorinţa de a pune în evidenţă aceste realităţi, autorul le plasează în locuri şi cartiere foarte cunoscute ale oraşului Cairo: cartierul Al-Gamaliyya, în care s-a şi născut şi a crescut şi care i-a fost foarte familiar, colina Al-Muqattam care străjuieşte oraşul, Bab al-Nasr şi altele. Deşertul este un element geografic cu multe semnificaţii: uneori el este absolutul, alteori este tărâmul în care sunt alungaţi indezirabilii sau în care îşi găsesc refugiu fugarii, alteori este câmpul confruntărilor, dar mai presus de toate acestea, el este mediul cel mai potrivit pentru meditaţie şi primirea revelaţiilor[10]. Şi parcă pentru a sprijini această convingere, Naghib Mahfuz însuşi a ales ca locul său de veci să fie o zonă din deşertul Al-Fayum, situată la circa 30 de kilometri în afara capitalei[11].

Criticul Mahmud Amin al-Aalim – unul din cei mai de seamă analişti ai creaţiei mahfuziene – merge chiar mai departe şi apreciază că autorul a fost constrâns de realitatea politico-socială să recurgă la alegorie şi a optat pentru parabola profeţilor pentru a critica de fapt realitatea politică şi socială egipteană contemporană. El nu a dorit să rescrie istoria mesajelor profeţilor, ci s-a inspirat din ele pentru a critica prezentul şi pentru a anunţa o lume mai bună, în care să se înfăptuiască valorile supreme ale mesajelor religioase, alături de experienţele umane noi realizate prin cunoaştere, ştiinţă şi tehnologie. Naghib Mahfuz a recurs şi în alte romane ale sale, inclusiv în romanele istorice, la alăturarea unor fapte din trecutul istoric la realităţile materiale şi spirituale moderne pentru a da în vileag şi a reliefa nedreptăţile din societatea contemporană.

Tehnicile narative utilizate de autor în acest roman ar merita neîndoielnic o analiză amplă, dar nu socotesc nimerit aici decât să evidenţiez faptul

că *Băieţii de pe strada noastră* marchează trecerea autorului de la stilul predominant descriptiv din operele anterioare la dialogul dens, concentrat, întrerupt pe alocuri de monologuri interioare. Această tehnică a făcut lesne şi tentantă transformarea romanelor sale în scenarii de film; putem spune acest lucru mai ales pentru că aproape toate romanele sale au fost ecranizate. În unele cazuri se poate presupune că înclinaţia autorului către dramatizare a fost în dauna calităţii scrierilor respective, dar pe de altă parte a fost şi un mare câştig, datorită impactului pe care filmul l-a avut asupra spectatorului, posibilităţilor de transmitere imediată a mesajului cărţilor sale unui public mult mai larg decât cel reprezentat de cititori şi mă gândesc, de pildă, la filmul *Al-Karnak,* după microromanul cu acelaşi titlu. Acest film a generat un imens scandal la vremea proiecţiei sale în săli zgomotoase, pline până la refuz. Era încă un motiv pentru care marele Naghib a devenit suspect şi primejdios pentru autorităţile care l-au recunoscut într-unul din protagoniştii filmului pe un temut ministru de interne al vremii, inclusiv ca înfăţişare.

Naghib Mahfuz a recurs la simboluri pentru a critica realităţile vremii sale – monarhia şi ocupaţia britanică – şi în romanele istorice scrise în anii ’30 -’40. A urmat etapa romanului realist, care a surprins societatea egipteană în ansamblu şi în cele mai mici detalii, începând cu romanul *Noul Cairo* (1938) şi terminând cu *As-Sukkariyya,* ultimul volum al Trilogiei (1957), concentrând în ele critica autoritarismului în diversele sale manifestări – paternalist, social, cultural, moral, estetic şi, bineînţeles, politic. După Trilogie, a ieşit din cadrul local spre orizonturi mult mai largi la nivelul experimentelor în domeniile formei şi temelor, combinând realul cu imaginarul şi simbolul, evenimentul istoric cu parabola, aşa cum a procedat în *Băieţii de pe strada noastră.* Naghib

Mahfuz s-a situat însă întotdeauna de partea valorilor supreme, aşa cum sunt progresul, raţiunea, libertatea, dreptul la opinie, respectul pentru idealurile înalte care guvernează viaţa individuală şi a societăţii, în primul rând pentru religie[12].

În ansamblu, romanul *Băieţii de pe strada noastră* este expresia luptei veşnice dintre bine şi rău, dintre dreptate şi nedreptate şi abuzurile celor puternici împotriva celor slabi. Dar finalul romanului este unul foarte optimist, chiar dacă spaima şi temerile domnesc pe stradă, din pricina supraveghetorului care încearcă să-l găsească şi să-l elimine pe Hanaş – purtătorul speranţei. Toţi oamenii îşi leagă nădejdea de acesta şi sunt hotărâţi să-l sprijine, zicându-şi: „Nedreptatea trebuie să aibă un sfârşit şi după noapte trebuie să se ivească ziua. Tirania trebuie să dispară de pe strada noastră, pentru a vedea ivindu-se lumina şi minunile!“. Acestea sunt de fapt şi ultimele rânduri ale cărţii.

PROLOG

Aceasta este povestea străzii noastre sau, mai exact, acestea sunt poveştile străzii noastre. Eu nu am fost martor decât la ultima parte, pe care am trăit-o, dar le-am înregistrat pe toate, aşa cum sunt ele relatate de rapsozi – şi cât de mulţi rapsozi mai sunt pe la noi! Toţi locuitorii străzii noastre istorisesc aceste povestiri. Fiecare le spune aşa cum le-a auzit la cafeneaua din cartierul lui sau aşa cum i-au fost transmise din generaţie în generaţie, iar eu nu dispun de nici un alt izvor în afara acestor surse. Şi cât de numeroase sunt motivele care impun repetarea acestor povestiri! Ori de câte ori cineva se află într-o încurcătură, este apăsat de o nedreptate sau este lovit de o năpastă, arată spre Casa cea Mare din capul străzii, de unde începe deşertul, şi exclamă cu năduf: „Aceasta este Casa Străbunului nostru! Toţi suntem copiii lui şi cu toţii avem drepturi la averea lui. De ce trebuie să suferim de foame şi de nedreptăţi?!". Apoi începe să depene poveştile şi să aducă drept argument vieţile lui Adham, Gabal, Rifaa şi Qasim – cei mai de seamă dintre bărbaţii de pe strada noastră. Iar străbunul acesta al nostru rămâne pentru toţi o enigmă. El a avut parte de o viaţă mai lungă decât îşi poate dori sau îşi poate închipui cineva, devenind proverbial pentru vârsta lui. S-a închis în Casă din pricina bătrâneţii cu mult timp în urmă şi nu l-a mai văzut nimeni de-atunci. Poveştile despre

singurătatea şi bătrâneţea lui au ajuns să pună minţile oamenilor în mare încurcătură.

Probabil că imaginaţia şi zvonurile le-au dat această formă!…

În orice caz, el se numea Al-Gabalawi şi strada noastră a luat şi ea numele lui. El este stăpân peste toate bunurile şi fiinţele ce se află pe această stradă, precum şi peste grădinile care o înconjoară dinspre deşert. Odată am auzit un bărbat zicând: „El a creat strada noastră, iar din strada noastră s-a născut Egiptul – cel mai important tărâm din această lume! A trăit în aceste locuri în vremea când ele nu erau decât pustietate. Apoi le-a luat în stăpânire prin forţa braţelor sale şi prin poziţia pe care o avea drept Cârmuitor. A fost un bărbat cum nu s-a mai văzut altul de-a lungul vremii, un bărbat al cărui nume până şi sălbăticiunile se temeau să-l pomenească". Sau altă dată l-am auzit pe un altul zicând despre el: „A fost într-adevăr un «bărbat», dar nu a semănat câtuşi de puţin cu ceilalţi; n-a impus nimănui niciun bir, nu s-a purtat trufaş pe acest pământ, iar cu cei slabi s-a arătat îndurător". Apoi a venit o vreme în care câţiva oameni au început să vorbească despre el într-un fel în care nu se cuvenea, date fiind puterea şi poziţia lui. Dar ştii cum e lumea! Mie şi acum orice discuţie despre el mi se pare captivantă şi interesantă. Şi tocmai asta m-a împins să mă învârt de-atâtea ori în jurul palatului său înalt, în speranţa că ar putea să arunce o privire spre mine, dar fără niciun folos. De câte ori nu m-am oprit în faţa porţii lui masive, privind fascinat la crocodilul împăiat ţintuit deasupra ei! De câte ori nu am stat în deşertul Al-Muqattam[13], nu departe de zidurile Casei Mari, dar n-am putut vedea decât vârfurile duzilor, sicomorilor şi palmierilor care înconjoară Casa şi nişte ferestre zăvorâte din care nu răzbătea niciun semn de viaţă. Oare nu este trist să avem un străbun asemenea lui fără să-l vedem şi fără să ne vadă? Nu-i ciudat că el stă ascuns în acest palat

lăcătuit, în vreme ce noi trăim în ţărână? Dacă îţi pui întrebări în privinţa motivelor care au condus la această situaţie, vei auzi de îndată rostite numele lui Adham, Gabal, Rifaa şi Qasim şi poveştile despre ei, dar nu vei afla nimic de natură să-ţi limpezească nedumerirea ori să-ţi aducă linişte.

Am spus că nimeni nu l-a mai văzut din clipa când s-a izolat, dar acest lucru nu i-a neliniştit pe cei mai mulţi oameni, care nu s-au arătat interesaţi la început decât de bunurile lui şi de cele Zece Condiţii, despre care s-au spus fel de fel de vorbe. Acesta a fost motivul disputelor de pe strada noastră, care au început înainte de a veni eu pe lume și care au continuat să se agraveze în decursul generaţiilor, până astăzi – şi mai departe… Din acest motiv, nimic nu provoacă ironia amară mai mult decât discuţia despre legătura de rudenie care-i uneşte pe locuitorii străzii noastre. Am fost şi continuăm să fim o singură familie în care nu a pătruns niciun străin. Toţi locuitorii străzii noastre – atât bărbații, cât şi femeile – se cunosc între ei, dar cu toate acestea nici o altă stradă nu a fost martora certurilor teribile pe care le-am auzit noi şi nu a fost atât de dezbinată de conflicte ca noi. Constaţi că pentru fiecare om de bună credinţă există zece bătăuşi care-şi învârt ciomegele în aer, gata să caute gâlceavă, aşa încât oamenii s-au obişnuit să-şi cumpere liniştea dând şperţuri, arătându-se umili şi supuşi, fiind pedepsiţi cu asprime pentru cea mai mică greşeală cu vorba ori cu fapta, ba chiar şi pentru un gând care le trece prin minte şi este trădat de chipul lor.

Dar lucrul cel mai ciudat este acela că locuitorii străzilor din apropierea noastră, aşa cum sunt Al-Atuf, Kafr al-Zaghari, Al Darasa şi Al-Husayniyya, ne invidiază pentru bogăţiile străzii noastre şi pentru bărbaţii noştri neîndurători, murmurând printre dinţi: „O stradă bine apărată… proprietăţi care aduc bogăţie… şi haidamaci

neînvinşi…” Toate astea unt adevărate, dar ei nu ştiu că noi suntem mai săraci decât cerşetorii şi că trăim printre gunoaie, laolaltă cu muştele şi păduchii, mulţumindu-ne cu câteva firimituri şi alergând încolo şi încoace pe jumătate goi. Privesc cu admiraţie la haidamacii care ne ţintuiesc mândri piepturile, uitând că ei ne strivesc sufletele şi că singura noastră alinare este să privim la Casa cea Mare, bombănind cu tristeţe şi amărăciune: „Aici locuieşte Al-Gabalawi, Stăpânul averilor… El este Străbunul nostru şi noi suntem nepoţii lui…”

Am fost martorul ultimei perioade din viaţa străzii; am trăit evenimentele pe care le-a adus Arafa – un fiu demn de respect al străzii noastre. Datorită unuia dintre prietenii lui Arafa m-am apucat şi eu să consemnez câteva din poveştile acestei străzi. Într-o zi, acesta m-a îndemnat, zicându-mi:

„Tu eşti unul din puţinii care ştiu să scrie… De ce nu consemnezi poveştile străzii noastre? Ele sunt relatate fără nici o ordine, suferind schimbări după toanele povestitorilor şi înclinaţiile lor partizane. Ar fi minunat să le înregistrezi cu grijă într-o lucrare cuprinzătoare pentru a putea trage foloase din ele. Am să te ajut, dezvăluindu-ţi secrete şi lucruri tăinuite…” Şi astfel m-am apucat să pun în practică această idee; pe de o parte convins de importanţa ei, pe de altă parte din dragoste pentru persoana care m-a sfătuit.

Am fost primul de pe strada noastră care şi-a făcut o meserie din scris, chiar dacă unii au privit la mine cu ironie şi dispreţ. Sarcina mea era să scriu petiţii şi plângeri pentru năpăstuiţi şi nevoiaşi. Dar în pofida numărului mare de nefericiţi care mi se adresau, eu nu m-am ridicat deasupra nivelului general al cerşetorilor de pe strada noastră. În plus, am ajuns să cunosc secretele şi amărăciunile oamenilor, care m-au întristat adânc şi mi-au frânt inima.

Dar mai bine sa mă opresc aici, fiindcă eu nu scriu despre mine şi despre necazurile mele, căci ele sunt prea neînsemnate în comparaţie cu necazurile străzii noastre – strada noastră ciudată, cu întâmplările ei bizare. Cum s-au produs ele? Care au fost urmările lor? Şi cine au fost băieţii de pe strada noastră?

ADHAM

1

Pe locul actual al străzii noastre se aşternea pustiul – o prelungire a deşertului Al-Muqattam care se întinde până în zare. Şi în această pustietate nu se afla nimic altceva în afară de Casa cea Mare pe care o înălţase Al-Gabalawi, parcă pentru a sfida teama şi singurătatea, precum şi pe tâlharii la drumul mare. Zidul ei trainic şi înalt înconjura o mare suprafaţă; partea dinspre apus era o gradină, iar cea dinspre răsărit era ocupată de o clădire cu trei etaje.

Într-o zi, Stăpânul i-a chemat pe fiii săi în sala de jos care dădea spre grădină. S-au înfăţişat cu toţii îmbrăcaţi în ghilbaburi[14] de mătase: Idris, Abbas, Ridwan, Galil şi Adham. S-au oprit în faţa lui cu atâta respect încât nu îndrăzneau să-i arunce decât priviri furişe. I-a îndemnat să se aşeze şi au ocupat toţi scaunele din jurul lui. Apoi, i-a cercetat un timp cu ochii lui pătrunzători de şoim şi s-a îndreptat încet către uşa de la intrare. S-a oprit în pragul uşii mari, privind spre grădina întinsă cu duzi, sicomori şi palmieri, cu bolţi de henna şi iasomie printre ei. Păsările zburau din creangă în creangă întrecându-se într-un ciripit vesel. Grădina era plină de viaţă şi de cântec, în vreme ce în sală domnea tăcerea. Fraţii îşi închipuiseră că Stăpânul pustietăţii i-a uitat şi iată-l acum dinaintea lor, părând o făptură supraomenească, datorită înălţimii şi umerilor săi laţi, de parcă ar fi fost o fiinţă de pe alt tărâm. Aşa li se arăta atunci când hotăra un lucru important şi nu-i tulbura decât faptul că el părea un uriaş atotputernic în casă, după cum era atotputernic şi în pustietate, în vreme ce ei nu însemnau nimic în faţa lui. Tatăl îi privea nemişcat. La un moment dat li s-a adresat cu un glas grav şi profund, care a răsunat puternic în

toate colţurile sălii, ai cărei pereţi înalţi se ascundeau în spatele draperiilor şi covoarelor:

— Cred că ar fi mai potrivit ca altcineva să se ocupe de administrarea moşiei…

Le-a cercetat încă o dată chipurile, dar nu se putea citi pe ele nici o expresie. Administrarea bunurilor nu-i tenta câtuşi de puţin pe nişte tineri obişnuiţi cu timpul liber, cu tihna şi cu distracţiile. În plus, Idris – fratele cel mai mare – era candidatul firesc pentru o astfel de sarcină. Aşa că niciunul dintre ei nu a dat vreun semn de interes. „Ce bătaie de cap! Grădinile astea nenumărate! Şi pe urmă arendaşii ăştia blestemaţi!“, şi-a zis în gând Idris. Dar Al-Gabalawi a continuat:

— Şi l-am ales pe fratele vostru Adham să se ocupe de administrarea moşiei sub supravegherea mea nemijlocită…

Pe chipurile lor se citea acum surpriza. Au schimbat între ei priviri repezi, pline de uimire, iar Adham a lăsat ochii în jos timid şi încurcat.

— De aceea v-am chemat… a încheiat Al-Gabalawi întâlnirea şi a dat să plece.

Mânia a izbucnit în sufletul lui Idris asemenea beţiei, dar el i s-a opus, înăbuşind-o cu îndârjire. Fraţii s-au uitat la el stânjeniţi – mai puţin Adham, fireşte –, ascunzându-şi nemulţumirea faţă de umilirea lui Idris şi a lor printr-un protest tăcut.

— Dar, Tată… a îngăimat Idris în cele din urmă cu un glas liniştit, ce părea să vină dintr-un alt trup.

— Dar ce? l-a întrerupt Tatăl cu răceală, întorcându-se din nou spre ei.

Şi-au plecat cu toţii privirile de teamă să nu le citească gândurile, cu excepţia lui Idris, care a continuat insistent:

— Eu sunt fratele cel mai mare…

— Cred că ştiu lucrul ăsta, de vreme ce eu te-am zămislit, l-a repezit înverşunat Al-Gabalawi.

— Fratele cel mai mare are nişte drepturi ce nu pot fi nesocotite decât dintr-un motiv anume… a

zis Idris aprinzându-se şi mai tare de mânie.

Tatăl l-a privit îndelung, vrând parcă să-i dea timp să cugete la ceea ce vorbeşte.

— Voiesc să vă asigur că am avut în vedere interesul tuturor atunci când am făcut această alegere, a încercat el să-i închidă gura după un timp.

Idris a primit lovitura, fiind la capătul răbdării. Ştia foarte bine că Tatăl nu suportă să fie contrazis şi că va trebui să se aştepte la lovituri şi mai dure dacă se va încăpăţâna să continue discuţia. Dar mânia nu i-a lăsat timp pentru a se gândi la urmări şi a făcut câţiva paşi spre Adham, înfoindu-se cu semeţie ca un cocoş, pentru a etala diferenţele dintre ei în privinţa mărimii, a coloritului penelor și splendorii lor, lăsându-şi gura slobodă să împroaşte cum risipeşte un strănut stropii de salivă:

— Eu şi fraţii mei buni suntem fiii unei femei respectabile, în vreme ce ăsta e fiul unei sclave negrese…

Faţa brună a lui Adham a pălit brusc, dar nu a schiţat nici un gest. Al-Gabalawi, în schimb, a făcut un semn cu mâna şi s-a răstit ameninţător:

— Fii atent ce vorbeşti, Idris!

Dar Idris a continuat să urle, cuprins de furtuna mâniei:

— Şi pe deasupra el este cel mai mic dintre noi… Spune-ne un singur motiv pentru care îl preferi pe el… Poate doar pentru că asta-i vremea slugilor şi robilor…

— Ţine-ţi limba pentru binele tău, netotule!

Mai bine taie-mi gâtul decât să mă umileşti într-atât…

În momentul acela, Ridwan a ridicat capul spre Tatăl lui și a intervenit, zâmbind cu blândeţe:

— Toţi suntem fiii tăi şi este dreptul nostru să fim trişti, dacă nu mai eşti mulţumit de noi… Numai tu iei hotărârile. Singurul lucru pe care îl dorim este să ştim cauza.

Al-Gabalawi s-a întors dinspre Idris către Ridwan, dar și-a reţinut mânia dintr-un motiv numai de el ştiut.

— Adham cunoaşte mai bine firea arendaşilor, a încercat Tatăl să-l lămurească. Pe cei mai mulţi dintre ei îi ştie chiar după nume… în plus, el ştie să citească şi să socotească…

Atât Idris, cât şi fraţii săi s-au arătat nedumeriţi de vorbele Tatălui lor. De când este cunoaşterea gunoaielor o calitate pentru care cineva să fie preferat? Şi faptul că a mers la o şcoală religioasă pentru copii este o altă calitate?! L-ar fi trimis mamă-sa la şcoala asta dacă ar fi avut vreo nădejde ca el să izbutească în lumea bărbaţilor adevăraţi?

— Şi sunt de-ajuns motivele astea pentru ca eu să am parte de o astfel de umilinţă? a întrebat Idris cu ironie în glas.

— Asta este voinţa mea şi tu trebuie să asculţi şi să te supui! s-a răstit Al-Gabalawi la el, făcând un gest de iritare. Voi ce ziceţi? i-a întrebat Tatăl pe fraţii lui Idris, întorcându-se brusc spre ei.

— Ascultăm şi ne supunem… a îngăimat Abbas mâhnit, nesuportând privirea Tatălui.

— La tine, Tată, este voia…

— Tu porunceşti, Tată… s-a grăbit să adauge Galil cu privirea în pământ.

— Ne supunem cu plăcere, Tată… a bombănit şi Ridwan, înghiţind în sec.

În momentul acela, Idris a izbucnit într-un râs nervos care i-a schimonosit faţa, strigând:

— Laşilor! Nu mă aşteptam din partea voastră la altceva decât la o înfrângere ruşinoasă… Din pricina laşităţii voastre veţi fi cârmuiţi de fiul unei sclave negrese…

— Idris! a urlat Al-Gabalawi, încruntându-se ameninţător.

Dar furia îi luase fiului minţile şi a urlat şi el:

— Ce Tată mârşav poţi să fii! întotdeauna ai fost stăpân şi tiran şi n-ai ştiut să fii decât stăpân şi

tiran! Şi te porţi cu noi, copiii tăi, aşa cum te-ai purtat cu numeroasele tale victime…

Al-Gabalawi a făcut încet doi paşi spre el, ca şi cum s-ar fi pregătit să-l lovească, şi i-a zis cu glas scăzut, în timp ce chipul desfigurat prevestea ceva rău:

— Ţine-ţi gura!

— N-o să mă sperii! a continuat Idris să urle. Tu ştii prea bine că eu nu mă sperii cu una, cu două… Iar dacă ţii cu tot dinadinsul să-l ridici pe fiul sclavei deasupra mea, atunci află că eu nu-ţi voi da ascultare şi nu mă voi supune!

— Nu-ţi dai seama de urmările vorbelor tale, blestematule?!

— Blestemat cu adevărat este numai fiul sclavei!

Tonul Tatălui s-a ridicat şi a devenit mult mai aspru:

— Ea este soţia mea, zurbagiule! Fii cuviincios sau te fac una cu pământul!

Fraţii – şi în primul rând Adham – s-au speriat de-a binelea de data aceasta, cunoscând firea lui impulsivă, dar Idris se înfuriase într-atât încât nu-şi mai dădea seama de primejdie. Semăna cu un nebun care se luptă cu văpăile focului.

— Mă urăşti, carevasăzică! a ţipat, pierzându-şi cu totul firea. N-am ştiut lucrul ăsta până acum… Mă urăşti, fără îndoială! Probabil că sclava a reuşit să te convingă să ne urăşti, Domn al pustietăţii, stăpân al averilor şi bătăuş înspăimântător! Dacă o sclavă a reuşit să-ţi sucească minţile, mâine-poimâine o să ajungă lumea să spună despre tine vrute şi nevrute, Stăpân al pustietăţii!

— Ţi-am poruncit să-ţi ţii gura, blestematule!

— Nu-mi spune mie blestemat din pricina lui Adham, căci pietrele pământului nu suportă aşa ceva şi-l blestemă pe el, iar hotărârea ta ciudată ne face de pomină şi-o să ajungem de râsul tuturor străzilor şi cartierelor!

— Să dispari din faţa ochilor mei cât mai departe! a strigat Al-Gabalawi, de data aceasta atât de tare încât să fie auzit atât în grădină, cât şi în harem.

— Dar asta-i şi casa mea! în ea locuieşte şi mama mea, care este stăpână cu drepturi depline!

— N-o să mai fii văzut în ea de-acum înainte, până în vecii vecilor!

Faţa mare a Tatălui s-a întunecat, căpătând culoarea Nilului când revărsarea lui ajunge la apogeu, iar el s-a mişcat ca un bloc masiv, strângându-şi pumnul de granit. Cu toţii erau convinşi că Idris va pieri. Era încă o tragedie Ia care Casa cea Mare asista cuprinsă de muţenie. Câte stăpâne răsfăţate nu au ajuns printr-un singur cuvânt cerşetoare nefericite şi câţi bărbaţi nu au părăsit-o după ce o slujiseră îndelung, clătinându-se şi purtând pe spinările goale urmele plumbilor din plesnele bicelor, cu sângele şiroindu-le din gură şi din nări? Oblăduirea de care au parte toţi în vremurile bune nu mai este nimănui de folos la mânie, chiar dacă cineva s-a bucurat de cea mai mare consideraţie! Tocmai de aceea au fost cu toţii convinşi că Idris va pieri! Până şi Idris – primul fiu al Stăpânului şi semenul lui ca forţă şi în frumuseţe – era convins că va pieri! Al-Gabalawi a mai făcut doi paşi spre el şi i-a zis cu asprime cumplită în glas:

— Nu mai eşti fiul meu şi nu mai sunt tatăl tău. Această casă nu mai este a ta şi nu mai ai în ea nici o mamă, niciun frate şi niciun prieten… Ai înaintea ta pământul nesfârşit… Pleacă însoţit de mânia mea şi de blestemul meu! Zilele te vor învăţa minte şi-ţi vei da seama de măsura ta în vreme ce vei rătăci lipsit de dragostea şi de ocrotirea mea!

— Aceasta este casa mea şi n-o părăsesc! s-a încăpăţânat Idris, lovind cu piciorul în covorul persan.

Dar Tatăl s-a năpustit asupra lui înainte ca el să se poată feri şi l-a apucat de umăr ca într-o menghină, împingându-l de-a-ndăratelea până ce au ieşit prin uşa largă şi au coborât pe scară, Idris împleticindu-se în strânsoarea Tatălui. Apoi a străbătut împreună cu el o alee străjuită de tufe de trandafiri, henna şi iasomie, până ce au ajuns la poarta cea mare. L-a îmbrâncit afară şi a închis poarta în urma lui, strigând astfel încât să-l audă toţi cei care se aflau în casă:

— Pierdut va fi acela care-i va îngădui sau îl va ajuta să se întoarcă!

A ridicat capul spre ferestrele închise ale haremului şi a mai adăugat:

— Şi de divorţ va avea parte aceea care va cuteza s-o facă!

2

Din ziua aceea tristă, Adham a început să se ducă dimineaţă de dimineaţă la administraţia moşiei, lucrând în cămăruţa din dreapta porţii Casei celei Mari. Muncea cu râvnă, încasând renta pentru grădini, distribuind cota parte celor cărora li se cuvenea şi prezentând socotelile Tatălui său. Se purta cu arendaşii corect şi cuviincios, obligându-i să-l respecte, cu toate că unii dintre ei erau cunoscuţi pentru încăpăţânarea şi grosolănia lor. Condiţiile Stăpânului erau secrete, nu le cunoştea nimeni în afara Tatălui, iar numirea lui Adham pentru administrarea treburilor a stârnit temerea că ar putea să fie primul pas pentru numirea lui ca moştenitor. Adevărul este că Tatăl nu s-a dovedit câtuşi de puţin părtinitor faţă de vreunul din fiii săi până în ziua aceea, iar aceştia au trăit în armonie şi bună înţelegere datorită respectului şi echităţii dovedite de el. Nici chiar Idris – în pofida puterii şi frumuseţii sale sau a distracţiilor exagerate

câteodată – nu-l jignise până în ziua aceea pe niciunul dintre fraţi. Fusese generos şi sociabil, bucurându-se de prietenia şi admiraţia celorlalţi. Este posibil ca cei patru fraţi buni să fi văzut o deosebire între situaţia lor şi situaţia lui Adham, dar niciunul dintre ei nu a scăpat vreun cuvânt și nu a făcut vreun gest nepoliticos faţă de el. Se prea poate ca Adham să fi fost mai conştient decât ei de această deosebire, să fi văzut diferenţa dintre tenul lor luminos şi culoarea închisă a pielii sale, dintre forţa lor şi făptura lui fragilă, dintre poziţia deosebită a mamei lor şi originea umilă a mamei sale. Probabil că încerca o mâhnire ascunsă și o tristeţe reţinută din această cauză, însă atmosfera a Casei încărcate de parfumul ierburilor şi supuse forţei şi înţelepciunii Tatălui nu a permis nici unui resentiment să se cuibărească în sufletul său, aşa că a crescut cu mintea şi cu inima curate.

— Binecuvântează-mă, mamă! i-a cerut Adham mamei sale înainte de a se duce să preia administraţia moşiei. Sarcina care mi-a fost încredinţată este o mare încercare atât pentru mine, cât şi pentru tine…

— Să ai parte numai de bine, fiul meu! a îngăimat mama cu smerenie. Tu eşti un băiat bun şi oamenii buni izbândesc întotdeauna…

Adham s-a îndreptat spre cămăruţa unde lucra, urmărit de privirile celor de pe terasă, din grădină şi din spatele ferestrelor. S-a aşezat pe scaunul de administrator al moşiei și şi-a început lucrul, iar treaba pe care o făcea el era cea mai importantă activitate îndeplinită pe tot tărâmul acela deșertic, întins între Al-Muqattam în est şi vechiul Cairo în vest. El şi-a făcut din onestitate un cuvânt de ordine şi ca atare înregistra în cartea cea mare totul, până la ultimul bănuţ, lucru ce se întâmpla pentru prima oară în istoria moşiei. Achita sumele cuvenite fraţilor săi, purtându-se cu ei atât de atent încât i-a ajutat să uite amărăciunea duşmăniei, apoi se ducea la Tatăl lui pentru a-i prezenta socotelile.

— Cum ţi se pare treaba pe care o faci, Adham? l-a întrebat Tatăl într-o zi.

— De vreme ce mi-ai încredinţat-o chiar mie, este cel mai important lucru din viaţa mea, i-a răspuns cu smerenie.

Faţa mare a Tatălui s-a luminat de bucurie, căci în pofida atotputerniciei sale, cuvintele de laudă îl încântau. Lui Adham îi plăcea să stea cu Al-Gabalawi şi când se aflau împreună îi arunca pe furiş priviri de dragoste şi admiraţie. Şi era nespus de mulţumit să urmărească istorisirile depănate – pentru el şi pentru fraţii lui – despre timpurile de la începuturi, despre isprăvile din tinereţe, când colinda prin ţinuturile acelea, rotindu-şi ciomagul înspăimântător deasupra capului şi luând în stăpânire fiecare petic de pământ pe care călcau picioarele lui. După alungarea lui Idris, Abbas, Ridwan şi Galil au continuat să se întâlnească, aşa cum făcuseră şi până atunci, pe terasa Casei celei Mari, unde mâncau, beau şi se veseleau cu jocuri de noroc. Lui Adham, în schimb, nu-i plăcea să şadă decât în grădină. Se îndrăgostise de grădină şi de fluier de când începuse să facă primii paşi şi nu a renunţat la acest obicei nici după ce a preluat administrarea treburilor moşiei, care nu-i ocupa chiar tot timpul. Când termina treaba, întindea un covoraş pe marginea unui pârâu, îşi rezema spatele de trunchiul unui palmier ori sicomor sau se întindea cu faţa în sus sub bolta de iasomie şi privea mulţimea de păsări mici, urmărea agitaţia porumbeilor minunaţi, începea să sufle în fluier, imitându-le ciripitul, uguitul şi trilurile – şi cât de minunat cântau! — sau privea printre ramuri la cer – şi cât de mult îl impresiona înaltul lui! Odată a trecut pe lângă el Ridwan şi când l-a văzut în starea aceea, l-a privit ironic, zicându-i:

— Cum îţi pierzi tu timpul, ocupându-te de treburile moşiei!

— Dacă nu m-aş teme că-l înfurii pe Tata, m-aş plânge lui pentru vorbele tale! l-a repezit Adham.

— Hai să-i aducem laudă Creatorului pentru timpul liber de care ne bucurăm din plin!

— Să vă fie de bine! i-a mai zis Adham inocent.

— Nu vrei să fii şi tu din nou aşa cum suntem noi? a insistat Ridwan, ascunzându-şi nemulţumirea cu un zâmbet.

— Ce poate fi mai minunat decât să-mi petrec timpul în grădină, cântând din fluier?

— Idris ar fi vrut să lucreze… a continuat Ridwan provocarea cu prefăcută amărăciune în glas.

— Idris n-avea niciun chef de lucru… Din alte motive s-a supărat el… Adevărata fericire o găseşti numai în această grădină! a încercat Adham să pună capăt discuţiei.

Când s-a îndepărtat Ridwan, Adham şi-a continuat gândurile: „Grădina, păsările ciripitoare, apa şi cerul… şi sufletul meu vrăjit… astea reprezintă adevărata viaţă! Dar parcă îmi lipseşte un lucru! Parcă mai am nevoie de ceva! Dar care să fie oare acest lucru? Uneori fluierul e foarte aproape să nu răspundă… Dar întrebarea rămâne mai departe fără răspuns… Dacă pasărea aceasta mică ar putea să vorbească pe limba mea, ar putea în mod sigur să-mi tămăduiască sufletul… Cred că şi stelele luminoase ar putea să vorbească… Încasarea banilor din rentă nu este decât o notă falsă în melodiile mele…“

Într-o altă zi, Adham a rămas înmărmurit, privindu-şi umbra proiectată printre trandafirii de pe alee. O altă umbră se prelungea dintr-a sa, anunţând ivirea cuiva de după cotitura din spatele lui. Cealaltă umbră părea că izvorăşte din coastele lui. S-a uitat înapoi şi a descoperit o fată brunetă care a încercat să se retragă sfioasă când l-a văzut, însă el i-a făcut semn cu mâna să stea pe loc şi ea s-a oprit. A cercetat-o un timp şi apoi a întrebat-o blând:

— Cine eşti tu?

— Mă cheamă Umayma, a răspuns ea încurcată.

Şi-a amintit numele – era al unei sclave, o rudă a mamei sale. Întocmai ca mama sa înainte s-o ia Tatăl său de soţie.

— Şi ce te-a adus în grădină? a început s-o descoase, simţindu-se tot mai ispitit să stea de vorbă cu ea.

— Nu m-am aşteptat să se mai afle cineva în grădină… a îngăimat cu ochii plecaţi, aproape închişi.

— Dar vouă nu vă este îngăduit să veniţi aici…

— Am greşit, stăpâne… a mai îngăimat ea cu glasul aproape stins.

Fata s-a retras, dispărând după cotitura aleii, doar sunetul paşilor grăbiţi mai ajungea la urechea lui Adham. „Dar ce fermecătoare poţi fi!“, a murmurat el impresionat. A simţit că niciodată nu a fost mai aproape de făpturile grădinii ca în această clipă. Trandafirii, garoafele, păsările mici, porumbeii și el însuşi alcătuiau o singură melodie. Şi-a zis în sinea lui: „Umayma e fermecătoare! Iar buzele ei pline sunt de-a dreptul ispititoare! Şi-apoi toţi fraţii mei, cu excepţia înfumuratului de Idris, sunt căsătoriţi! Cât de mult seamănă tenul ei cu nuanţa feţei mele! Şi ce diafană pare umbra ei aşternută peste umbra mea, ca şi cum ar fi o parte a trupului meu tulburat de dorinţe! Cred că Tata n-o să-şi râdă de alegerea mea… Altfel, cum s-ar fi căsătorit el cu mama?!“.

3

Adham s-a întors la lucrul său la administraţie cu inima copleşită de vraja înmiresmată. S-a străduit îndelung să revizuiască socotelile acelei zile, dar a fost în zadar, căci singura imagine din mintea lui a rămas chipul fetei brunete. Şi nu este de mirare că el a văzut-o pe Umayma pentru prima oară în ziua aceea, căci femeile din Casă erau

asemenea organelor corpului omenesc, graţie cărora omul trăieşte, dar pe care nu le vede. Adham s-a lăsat purtat de şuvoiul gândurilor sale, din care a fost smuls la un moment dat de un glas înspăimântător, venit de undeva de aproape, de parcă ar fi izbucnit chiar din încăperea unde se afla el.

— Eu sunt aici în pustiu, Gabalawi. Blestemaţi să fiţi cu toţii – şi femei, şi bărbaţi! Îl provoc pe cel căruia nu-i plac vorbele mele! Mă auzi, Gabalawi?!

— Idris! a strigat Adham şi a ieşit în grădină, unde s-a trezit faţă în faţă cu fratele Ridwan, care se îndrepta spre el vădit tulburat.

— Idris e beat! i-a luat-o Ridwan înainte. L-am văzut de la fereastră bălăbănindu-se din pricina beţiei. Ce nenorociri mai pândesc familia noastră?

— Simt că mi se sfâşie inima de durere, frate… a şoptit Adham, închizând ochii trist.

— Şi ce-i de făcut? Ne paşte încă o mare nenorocire…

— Nu crezi că ar trebui să stăm de vorbă cu Tata în privinţa asta?

— Tata nu-şi schimbă niciodată hotărârile… a zis Ridwan, încruntându-se. Iar comportarea asta a lui Idris nu face decât să-i sporească furia împotriva lui…

— Nu mai aveam nevoie şi de necazurile astea… a murmurat Adham trist.

— Într-adevăr! Femeile plâng în harem, Abbas şi Galil stau retraşi în casă, iar Tata stă singur în camera lui, fără ca nimeni să îndrăznească să se apropie de el…

— Nu crezi că ar trebui să facem ceva? a întrebat Adham din nou neliniştit, simţind că discuţia îl împinge într-un impas.

— Se pare că fiecare dintre noi vrea să se simtă în siguranță și nimic nu ameninţă această siguranţă mai tare decât căutarea ei cu orice preţ. Eu nu am niciun chef să-mi risc situația, chiar dac-ar fi să se

prăbuşească cerul peste noi… Onoarea familiei este tăvălită în noroi în clipa asta de către Idris.

— Atunci de ce-ai venit la mine? Peste noapte chiar şi Adham s-a preschimbat într-un corb ce croncăne, prevestind răul!

— Eu n-am nici o vină pentru toate astea… a zis Adham blând. Dar nu-mi face deloc plăcere să stau ca un mut…

— Tu ai motive care te obligă să faci ceva! a mai adăugat Ridwan, dând să se retragă.

Apoi s-a îndepărtat, lăsându-l pe Ahmad singur, repetând vorbele fratelui său: „Tu ai motive…” Într-adevăr, el este acuzat fără să aibă nici o vină. Este ca un urcior doborât de vânt care se sparge în capul unui om… Şi ori de câte ori cineva simţea o părere de rău pentru Idris, era blestemat Adham. S-a îndreptat către poartă, a deschis-o încet şi s-a strecurat afară. L-a văzut pe Idris nu departe de el, clătinându-se se şi învârtindu-se în cerc, cu ochii rătăciţi. Pe cap avea o claie de păr încâlcit, iar deschizătura ghilbabului lăsa să i se vadă părul de pe piept. Când a dat cu ochii de Adham, a vrut să se năpustească asupra lui, asemenea unei pisici care a zărit un şoarece şi se repede spre el, dar din pricina beţiei, a trecut pe lângă el prăvălindu-se la pământ, de unde a luat un pumn de ţărână şi i l-a aruncat în piept, făcând ca praful să se împrăştie pe abaua[15] lui.

— Frate!… i s-a adresat Adham cu blândeţe.

— Taci, câine… fiu de căţea! a urlat Idris, continuând să se clatine. Tu nu-mi eşti frate, aşa după cum nici Tatăl tău nu mi-e tată! Am să dărâm Casa asta peste capetele voastre!

— Dar tu eşti cel mai demn şi cel mai nobil din Casa asta… a încercat Adham să-l înduplece.

— De ce-ai venit, fiu de sclavă? a urlat Idris la el printre hohote forţate. Du-te mai bine şi coboar-o pe mamă-ta la subsol, acolo unde este locul slugilor!

— Nu te lăsa pradă furiei şi nu le închide uşa în nas celor care-ţi vor binele… a continuat Adham pe acelaşi ton prietenos.

— Blestemată fie Casa în care nu se simt în largul lor decât laşii care înmoaie bucăţica de pâine în ruşinea supunerii şi îşi adoră umilinţa! a ţipat Idris mânios. N-am să mă întorc niciodată în Casa peste care tu eşti mai-mare. Spune-i lui taică-tu că eu trăiesc în pustietatea din care a venit el, că sunt un tâlhar la drumul mare, întocmai cum a fost şi el şi un zurbagiu ticălos şi violent, aşa cum este el acum. Peste tot pe unde voi poposi, semănând stricăciune, lumea o să arate cu degetul spre mine şi o să zică: „Ăsta-i fiul lui Al-Gabalawi!". Aşa o să vă tăvălesc în noroi pe voi, toţi cei care vă credeţi stăpâni şi care nu sunteţi în realitate decât nişte hoţi…

— Vino-ţi în fire, frate! l-a implorat Adham. Şi nu arunca vorbe pentru care o să-ţi pară rău! Drumul nu ţi-e închis decât dacă-l închizi cu propriile tale mâini… Eu îţi promit că lucrurile vor redeveni la fel de bune cum au fost înainte…

— Cu ce putere îmi promiţi tu, fiu de sclavă? l-a întrerupt Idris, făcând câţiva paşi împleticiţi către el, de parcă ar fi fost împins de vânt.

— Cu puterea frăţiei… i-a răspuns, urmărindu-l prudent.

— Frăţie zici? Am aruncat-o în prima privată care mi-a ieşit în cale…

— Înainte nu auzeam de la tine decât vorbe frumoase… i-a răspuns Adham îndurerat.

— Tirania Tatălui tău m-a împins să spun adevărul.

— Nu-mi place ca lumea să te vadă în starea asta.

— Ba o să mă vadă într-o stare şi mai rea cu fiecare zi ce trece! a ameninţat Idris, hohotind provocator. Veţi avea parte numai de ruşine, de scandaluri şi de crime săvârşite de mine. Tatăl tău

m-a alungat fără pic de ruşine şi acum o să culeagă ce-a semănat!

S-a năpustit din nou spre Adham, dar acesta s-a ferit fără şovăială. Dacă nu se sprijinea de zid, Idris s-ar fi prăbuşit din nou în ţărână. Gâfâia înfuriat şi căuta o piatră pe jos. Atunci Adham s-a retras încet în spatele porţii, cu ochii plini de lacrimi din pricina mâhnirii. Idris urla mai departe cât îl ţineau puterile. A aruncat o privire către sala cea mare de jos şi prin uşa întredeschisă l-a zărit pe Tatăl său, care tocmai trecea pe coridor. Fără să-şi dea prea bine seama ce face, s-a îndreptat către el, tristeţea învingându-i teama. Al-Gabalawi l-a privit cu ochi imobili, ce nu exprimau nimic. Statura sa înaltă şi umerii laţi se profilau pe o nişă din peretele sălii celei mari.

— As *Salamu 'alay-kum!* Pace vouă! a şoptit Adham cu capul plecat.

Al-Gabalawi l-a cercetat îndelung, apoi i-a poruncit cu un glas ce i-a sfredelit adâncul inimii:

— Spune pentru ce-ai venit!

— Tată, fratele meu Idris… a îngăimat Adham în şoaptă.

Nu pomeni numele lui înaintea mea! l-a întrerupt Tatăl, iar glasul lui aducea cu lovitura târnăcopului în piatră. Du-te la treabă! a mai adăugat el retrăgându-se.

4

Cu fiecare zi ce trecea peste această pustietate, starea lui Idris se înrăutăţea tot mai mult, adăugând numelui său noi scandaluri şi noi ruşini. Rătăcea în jurul Casei celei Mari, împroşcând-o cu cele mai murdare insulte şi blesteme, sau se oprea lângă poartă în pielea goală, ca în ziua în care a fost adus pe lume, ca şi cum ar fi vrut să se încălzească la soare, fredonând cele mai obscene

cântece. Cutreiera prin cartierele vecine cu aroganţa haidamacilor, sfidându-i pe trecători cu privirile sale provocatoare şi luându-se la harţă cu oricine îi ieşea în cale. Oamenii se fereau de el tăcuţi, şoptind între ei: „Ăsta-i fiul lui Al-Gabalawi!“. Nu-şi făcea nici o grijă în privinţa hranei; întindea mâna după mâncare oriunde o găsea – fie la crâşmă, fie pe vreo tarabă – şi mânca până ce se sătura, după care pleca mai departe fără să rostească nici o vorbă de mulţumire şi fără să i se ceară socoteală. Dacă avea chef de distracţie, se oprea la prima crâşmă care-i ieşea în cale, unde i se oferea bere până ce se ameţea bine şi atunci îşi dădea frâu liber limbii care țâşnea ca o arteziană, bârfind familia, tradiţiile ei ridicole și laşitatea ei umilitoare, referindu-se de fiecare dată la revolta lui împotriva Tatălui – Atotputernicul tiran din toate cartierele astea.

Apoi începea să improvizeze calambururi, prăpădindu-se de râs, cânta şi dansa, iar petrecerea nocturnă era deplină dacă se încheia cu o încăierare, după care pleca mai departe, luându-şi rămas-bun şi promiţând să se întoarcă.

Purtarea lui a devenit cunoscută pretutindeni şi oamenii se fereau de el pe cât le stătea în putinţă, dar în cele din urmă s-au resemnat, tratându-l ca pe o nenorocire a sorţii. Familia era nespus de mâhnită şi îndurerată. Mai ales mama lui a fost copleşită de durere, a paralizat şi era gata să-şi dea sufletul. Când Al-Gabalawi a intrat la ea pentru a-şi lua rămas-bun, a întins acuzatoare mâna sănătoasă spre el şi s-a săvârşit din viaţă copleşită de tristeţe şi de mânie. Amărăciunea s-a aşternut peste familie ca o pânză de păianjen; petrecerile de pe terasă ale fraţilor au încetat, iar fluierul lui Adham nu s-a mai auzit prin grădină.

Într-o zi, mânia Tatălui a izbucnit din nou, de data aceasta victima fiind o femeie. Glasul lui s-a înălţat tunător, blestemând-o pe slujnica Nargis şi alungând-o din Casă. În aceeaşi zi s-a aflat că

începuse să-i crească pântecele – semn că era însărcinată. Luată la întrebări, ea a recunoscut că Idris o siluise înainte de alungarea lui. Nargis a ieşit din Casă urlând şi lovindu-se cu palmele peste obraji. A rătăcit prin preajmă întreaga zi şi seara, când a dat de ea, Idris a luat-o după el, fără entuziasm, dar şi fără să se arate neîndurător cu ea, socotind că s-ar putea să-i fie de folos la nevoie.

Dar oricât de mare ar fi nenorocirea, omul trebuie să se împace mai devreme sau mai târziu cu ea. Aşa că viaţa a început să revină la normal în Casa cea Mare, aşa cum se întorc oamenii la căminele lor în urma unui cutremur care i-a silit să le părăsească. Ridwan, Abbas şi Galil şi-au reluat întâlnirile pe terasă, iar Adham s-a întors la plimbările în grădină, stând de taină cu fluierul lui. S-a trezit gândindu-se la Umayma şi şi-a dat seama că imaginea chipului ei îi încălzeşte sufletul, iar amintirea umbrei ei îmbrăţişând umbra lui îi stăruia în minte. În cele din urmă, s-a dus la mama sa, pe care a găsit-o împletind un şal, şi i-a destăinuit tot ce avea pe suflet, mărturisindu-i în încheiere:

— Este vorba de Umayma – ruda ta, mamă…

Mama a schiţat un zâmbet stins, care dovedea că bucuria acestei veşti nu reuşise să învingă suferinţa provocată de boala ei.

— Într-adevăr, Adham, Umayma este o fată bună… Ţi se potriveşte la fel de bine cum şi tu i te potriveşti ei şi, cu voia Domnului, îţi va întregi fericirea…

Văzându-i obrajii îmbujoraţi de bucurie, mama a mai adăugat:

— Dar nu se cuvine încă să te apropii prea mult de ea, fiule, ca să nu-ţi strici viaţa! Mai întâi, o să vorbesc cu Tatăl tău despre treaba asta… Şi nădăjduiesc să mă bucur văzându-te cu copii, înainte să închid ochii…

Când Al-Gabalawi l-a chemat la el şi l-a întâmpinat cu zâmbetul pe buze, Adham şi-a zis în

sinea sa: „Singură îndurarea lui îi întrece asprimea…"

— Iată-te, Adham, cerând să te însori… Ce repede trece timpul! Chiar dacă această Casă îi priveşte cu dispreţ pe cei sărmani, prin alegerea Umaymei tu o cinsteşti pe mama ta. Sper să ai parte de copii buni. Idris este pierdut pentru noi, Abbas şi Galil sunt sterpi, iar lui Ridwan nu i-a trăit nici un copil până acum… Cu toţii n-au moştenit de le mine decât aroganţa… Umple această Casă de copii… Altfel, viaţa a fost în zadar…

Cartierul nu mai văzuse până atunci un alai de nuntă ca al lui Adham. Până astăzi se vorbeşte de nunta lui pe strada noastră, căci a devenit proverbială. În noaptea aceea, s-au agăţat felinare de crengile pomilor şi de ziduri, aşa încât Casa părea un lac de lumină în pustiul întunecat. Pe terasă a fost înălţat un cort uriaş pentru cântăreţi. În sala mare, în grădină şi la marginile pustietăţii din afara Casei s-au întins mese încărcate cu felurite mâncăruri şi băuturi. Alaiul lui Adham a pornit după miezul nopţii tocmai din capătul cartierului Al-Gamaliyya şi treptat s-au adăugat la el toţi aceia care-l iubeau pe Al-Gabalawi sau care se temeau de el. Adham mergea mândru, îmbrăcat într-un ghilbab de mătase şi cu un turban brodat pe cap, cu Abbas şi Galil lângă el, în vreme ce Ridwan mergea în frunte, înconjurat de flăcăi purtând torţe şi buchete de flori şi de o mulţime de cântăreţi şi dansatori. Cântecele se înălţau în văzduh însoţite de exclamaţiile de admiraţie ale instrumentiştilor şi de aplauzele admiratorilor lui Al-Gabalawi şi ale simpatizanţilor lui Adham. Încetul cu încetul, întregul cartier s-a trezit şi chiuiturile de bucurie au început să răsune din toate părţile. Din Al-Gamaliyya, alaiul a intrat în cartierul Atuf, apoi în Kafr al-Zaghari şi Al-Mubayda, fiind întâmpinat şi salutat chiar şi de haidamaci. Unii simulau lupta cu ciomegele, alţii

dansau de-adevăratelea, iar cârciumile au împărţit gratuit bere, până ce băieţii s-au ameţit binişor şi din toate ceainăriile au oferit participanţilor la petrecere narghilele improvizate din tuburi de trestie, încât în văzduh pluteau miresme de haşiş şi de cânepă indiană.

Dar, pe neaşteptate, întunericul a fost spart de ivirea lui Idris, asemenea unui demon aflat pe marginea drumului. Când a apărut la cotitura dinspre deşert în lumina din fruntea cortegiului, purtătorii felinarelor s-au oprit din mers şi toată lumea a început să rostească în şoaptă numele lui Idris. Văzându-l cu ochii lor, cântăreţii au fost cuprinşi de spaimă şi au încetat să cânte, iar dansatorii au simţit fiori pe şira spinării. Curând după aceea, s-au oprit fluierele, tobele au amuţit şi hohotele de râs s-au stins. Mulţi s-au întrebat ce-i de făcut, înţelegând că, chiar dacă vor sta liniştiţi, tot nu se vor afla la adăpost de mânia lui, iar dacă vor lovi, înseamnă că dau în fiul lui Al-Gabalawi.

— Al cui e alaiul, lepădături laşe ce sunteţi?! a urlat Idris, rotindu-şi bastonul deasupra capului.

Nimeni n-a scos o vorbă, iar gâturile s-au întins către Adham şi fraţii lui.

— De când sunteţi prieteni cu fiul sclavei şi cu tatăl lui? a mai întrebat el.

În momentul acela, Ridwan a înaintat câţiva paşi şi i-a zis:

— Frate, cred că ar fi mai înţelept să laşi alaiul să-şi vadă de drum.

— Tu eşti ultimul care ar trebui să vorbească, Ridwan! a ţipat Idris la el, încruntându-se. Tu eşti fratele unui trădător şi fiul unui laş… Un ticălos care-şi cumpără viaţa lipsită de griji cu preţul demnităţii şi al frăţiei.

— Oamenii aceştia n-au nici în clin, nici în mânecă, frate, cu neînţelegerile noastre… a încercat Ridwan să-l înduplece.

— Oamenii vă cunosc neruşinarea, l-a contrazis Idris, izbucnind în hohote. Şi dacă n-ar fi laşitatea

lor binecunoscută, n-ai vedea în acest alai niciun fluierar sau cântăreţ!

— Tata l-a lăsat în grija noastră pe fratele tău şi noi trebuie să-l păzim, pricepi? s-a răstit Ridwan la el, hotărât.

— Vrei să te aperi pe tine şi nu să-l aperi pe fiul sclavei… l-a provocat Idris printre hohote.

— Unde-ţi sunt minţile, frate? Să ştii că numai dacă o să fi înţelept o să te poţi întoarce în Casa ta!

— Eşti un mincinos şi ştii foarte bine că minţi…

— În ceea ce mă priveşte, eu nu te învinovăţesc, dar lasă alaiul să treacă în pace… a mai încercat Ridwan trist să-l înduplece.

Drept răspuns, Idris s-a năpustit asupra cortegiului, asemeni unui taur înfuriat. Bastonul lui se ridica şi lovea, spărgând felinarele, făcând tobele bucăţi şi împrăştiind florile. Oamenii au început să se îndepărteze înspăimântaţi care încotro, ca nişte grăunţe de nisip stârnite de furtună. Ridwan, Abbas şi Galil au făcut scut în jurul lui Adham, ceea ce a sporit şi mai tare mânia lui Idris.

— Ticăloşilor, îl apăraţi pe cel pe care-l urâţi, de teamă să nu rămâneţi fără mâncare şi băutură! a urlat el.

S-a năpustit asupra lor, dar ei au respins loviturile cu bastoanele, retrăgându-se fără să răspundă la ele. Pe neaşteptate, însă, Idris s-a aruncat printre ei, croindu-şi drum cu forța spre Adham. De la ferestre s-au înălţat ţipete de spaimă, iar Adham i s-a adresat gata să se apere:

— Idris, nu-ţi sunt duşman, vino-ţi în fire!

Tocmai când Idris a ridicat bastonul, cineva din mulţime a strigat:

— Al-Gabalawi!

— Vine Tatăl tău… a strigat Ridwan, adresându-se lui Idris.

Acesta s-a dat la o parte, s-a întors şi l-a zărit pe Al-Gabalawi apropiindu-se înconjurat de slujitorii care purtau torţe.

— O să-ţi dăruiesc în curând un nepot din flori care să-ţi încânte ochii… a mârâit Idris batjocoritor printre dinţi.

Apoi s-a îndepărtat în fugă printre oamenii care se dădeau în lături şi bezna l-a înghiţit. Tatăl a ajuns lângă fraţi, prefăcându-se liniştit în faţa miilor de ochi aţintiţi asupra lui.

— Totul să redevină aşa cum a fost! a poruncit el.

Purtătorii felinarelor s-au întors la locurile lor, tobele şi fluierele au răsunat din nou, cântăreţii şi-au reluat melodiile, dansatorii şi-au reînceput jocul şi alaiul s-a pus din nou în mişcare.

Casa cea Mare a petrecut până dimineaţa, cu muzică, băutură şi cântec. Când a intrat în camera sa care dădea spre pustiul Al-Muqattam, Adham a găsit-o pe Umayma lângă oglindă, cu chipul acoperit încă de voalul alb. Era ameţit de băutură şi de haşiş, abia ţinându-se pe picioare. S-a apropiat de ea, stăpânindu-şi cu greu emoţiile. A dat la o parte vălul de pe chipul ei, plecându-şi capul până ce i-a atins buzele pline, sărutându-le cu patimă.

— Toate grijile sunt neînsemnate, de vreme ce totul s-a sfârşit cu bine… a bombănit el cu limba împleticindu-i-se.

S-a îndreptat clătinându-se spre pat şi s-a aruncat de-a latul lui, cu turbanul pe cap şi cu pantofii în picioare. Umayma privea la chipul lui în oglindă, zâmbind cu înţelegere şi gingăşie.

5

Adham a descoperit lângă Umayma o fericire pe care nu o cunoscuse până atunci. În naivitatea lui, le povestea fraţilor săi deschis tot ceea ce i se întâmpla, aşa încât în cele din urmă aceştia au ajuns să facă glume pe seama lui. La sfârşitul

fiecărei rugăciuni, întindea palmele într-un gest de mulţumire şi murmura: „Laudă Binefăcătorului! Pentru mulţumirea Tatălui meu! Laudă Lui! Pentru iubirea soţiei mele! Laudă Lui! Pentru rangul de care mă bucur, cu toate că alţii sunt mai demni decât mine! Laudă Lui! Pentru grădina bogată şi fluierul prieten, laudă Lui!“. Toate femeile din Casa cea Mare rosteau numai cuvinte frumoase despre Umayma: o socoteau o soţie devotată, care îngrijea de soţ ca şi cum ar fi fost copilul ei, o iubea şi o ajuta pe soacra ei, ajungând să-i cucerească inima, se ocupa de casă cu atâta atenţie de parcă ar fi fost o parte din trupul ei. Adham era şi el un soţ cu inima plină de dragoste şi afecţiune şi, dacă administrarea moşiei îl lipsea de unele din distracţiile sale nevinovate pe care le aflase mai înainte în grădină, iubirea îi ocupa în schimb restul zilei şi-l domina, făcându-l să uite de sine.

Zilele fericite se scurgeau una după alta, pe lângă glumele răutăcioase făcute de Ridwan, Abbas şi Galil pe seama lui – ironii care se loveau în cele din urmă de seninătatea lui înțeleaptă, aşa cum sfârşesc apele învolburate şi înspumate, care prăvălesc de pe pragul unei cascade, în fluviul calm, netulburat. Şi întrebările au revenit în inima lui Adham; și-a dat seama că timpul nu trece cât ai clipi, că după zi urmează noaptea, iar dacă acea conversaţie intimă se prelungește la nesfârşit, îşi pierde tot sensul şi a înţeles că gândirea este o plăcere la care nu se cuvine să renunţe. Dar nimic din toate astea nu însemna că inima lui s-ar putea îndepărta de Umayma; dimpotrivă, ea era prezentă tot timpul în sufletul lui. Numai că viaţa are etape de care omul ia aminte numai odată cu trecerea zilelor.

S-a întors în grădină, la locul său preferat de pe malul pârâului, şi a privit îndelung la flori şi la păsări, încântat. Umayma s-a apropiat, aşezându-se lângă el, vădit fericită.

— M-am uitat de la fereastră să văd de ce întârzii… a vorbit ea aproape în şoaptă. De ce nu m-ai chemat să te însoțesc?

— M-am temut să nu oboseşti… i-a răspuns zâmbind.

— Să obosesc? Ce vorbă-i asta? Doar ştii cât de mult îmi place această grădină… Ţi-aduci aminte prima noastră întâlnire aici?

I-a luat mâna şi şi-a rezemat capul de trunchiul unui palmier, lăsându-şi privirile să rătăcească pe cer, printre ramuri, în vreme ce ea îi vorbea despre iubirea ei pentru grădină. Când el încerca să se cufunde în tăcere, ea relua numaidecât discuţia, căci ura tăcerea în aceeaşi măsură în care iubea grădina, despre care vorbea cu încântare. Din când în când aducea vorba şi despre cele mai recente întâmplări din Casa cea Mare, îndeosebi despre cele care aveau legătură cu soţiile lui Ridwan, Abbas şi Galil.

— Tu nici nu mă urmăreşti, Adham, i-a zis cu glasul schimbat, aproape cu reproş.

— Cum poţi să spui aşa ceva când tu eşti prezentă tot timpul în inima mea? s-a mirat el.

— Dar mi se pare că nu asculţi ce spun eu…

Ea avea într-un fel dreptate. Nu fusese nici încântat de venirea ei, nici stânjenit, dar dacă ar fi încercat să plece, nu s-ar fi bucurat. Simţea cu adevărat că ea este parte din el.

— Iubesc cu adevărat această grădină, a insistat el. Nimic nu-mi plăcea mai mult decât să stau în ea. Pomii înalţi, pâraiele argintii şi păsările care ciripesc mă cunosc aproape la fel de bine cum le cunosc şi eu. Aş vrea să împărtăşeşti şi tu această iubire. Ai văzut cum arată cerul printre ramuri?!

— Este într-adevăr minunată şi merită să fie lucrul cel mai plăcut din viaţa ta! a murmurat ea, privindu-l o clipă surâzătoare.

Şi-a dat seama de reproşul nerostit din glasul ei şi a încercat să-i schimbe întru câtva impresia:

— Aşa au stat lucrurile înainte să te cunosc pe tine…
— Şi-acum?
— Acum frumuseţea ei nu este deplină decât împreună cu tine… a şoptit el, strângându-i mâna cu afecţiune.
— Din fericire, nu-ţi reproşează că o părăseşti pentru mine… a adăugat ea privindu-l fix.
Adham a râs şi s-a apropiat de ea, sărutând-o pe obraz.
— Nu sunt mai interesante florile astea decât discuţia despre soţiile fraţilor mei?
— Bineînţeles, florile sunt mai frumoase, a zis Umayma cu seriozitate. Dar cumnatele tale vorbesc fără încetare despre tine… Administrarea moşiei, încrederea Tatălui în tine… Tot timpul aduc vorba despre asta…
Adham s-a încruntat deodată, uitând parcă de grădină, şi i-a răspuns puţin supărat:
— Dar nu le lipseşte nimic!
— Adevărul este că eu mă tem să nu te deoache…
— Blestemată fie moşia asta! a izbucnit mâniat de-a binelea. Nu numai că mă oboseşte grija ei, dar stârneşte şi invidia lor şi-mi răpeşte şi liniştea… Ducă-se naibii!
— Nu fi nerecunoscător faţă de binele de care ai avut parte, Adham, a încercat ea să-l liniştească, ducând degetul la buzele lui. Administrarea averii este un lucru foarte important şi s-ar putea să ne aducă foloase la care nici nu ne gândim acum.
— Deocamdată mi-a adus numai ponoase… Ne e de-ajuns tragedia lui Idris…
A surâs iar, dar zâmbetul ei nu exprima bucuria, ci trăda grija serioasă atât de izbitoare în ochii ei.
— Priveşte la viitorul nostru aşa cum priveşti la ramuri, la cer şi la păsări! l-a îndemnat ea.
Umayma a continuat să-l însoţească şi să stea alături de el în grădină şi nu tăcea decât rareori. Adham s-a obişnuit cu ea, aşa cum s-a obişnuit să

asculte doar pe jumătate atent sau poate nici atât, iar când simţea nevoia, lua fluierul și sufla în el, delectându-se cu o melodie sau alta. A izbutit să-şi spună pe deplin mulţumit că toate lucrurile sunt bune. Chiar şi cu necazurile provocate de Idris a început să se obişnuiască. Dar suferinţa mamei sale s-a agravat, aceasta ajungând să suporte dureri din ce în ce mai apăsătoare, pe care nu le cunoscuse mai înainte, şi asta-i sfâşia inima. Deseori îl chema să se aşeze lângă ea, rugându-se cu generozitate pentru el. Odată s-a trezit cu ea implorându-l fierbinte: „Roagă-te Domnului tău tot timpul să te apere de rău şi să te călăuzească pe drumul cel drept!”. Apoi, nu l-a mai lăsat să plece şi a continuat când să geamă, când să-i vorbească, când să-i amintească ultimele ei rugăminţi, până ce s-a stins din viaţă în braţele lui. Au plâns pentru ea deopotrivă şi Adham, şi Umayma. A venit şi Al-Gabalawi, care a privit o vreme la chipul ei, apoi a înfăşurat-o după datină într-un giulgiu, în timp ce în ochii săi pătrunzători
se putea citi o tristeţe adâncă.

Curând după ce a revenit la viaţa obişnuită, Adham a fost surprins de o schimbare neaşteptată în purtarea Umaymei, fără să-i poată desluşi motivul. Nu l-a mai însoţit în grădină, iar el nu s-a bucurat de lucrul acesta, aşa cum își închipuise altădată. A întrebat-o de ce a renunţat la acest obicei şi ea s-a scuzat motivând că are mult de lucru și este obosită. Și-a dat seama apoi că ea nu mai vine la el cu pasiunea obişnuită şi că atunci când el venea la ea, nu îI mai întâmpina cu o bucurie adevărată, ci mai degrabă se arăta doar atentă, dar plictisită. S-a întrebat ce s-a putut întâmpla cu ea! Trecuse şi el printr-o situaţie asemănătoare, dar iubirea lui rezistase şi a depăşit-o. Ar fi putut să fie aspru cu ea şi uneori chiar ar fi vrut să fie astfel, dar l-au împiedicat fragilitatea şi paloarea ei şi mai ales blândeţea ei deosebită. Uneori părea tristă, alteori părea încurcată. Odată a

surprins în ochii ei chiar o privire răutăcioasă şi a simţit cum mânia şi spaima pun stăpânire pe el, dar şi-a zis în sinea sa: „Să mai am puţină răbdare, poate îşi revine. Dacă nu, la naiba!“.

Într-o zi, când îi prezenta Tatălui său bilanţul lunar, retraşi în camera acestuia, după ce l-a corectat atent, Tatăl l-a întrebat:

— Ce-i cu tine, Adham?

— Nimic, Tată! i-a răspuns, ridicând capul spre el mirat.

— Vorbeşte-mi despre Umayma, a insistat Tatăl, îngustându-şi ochii.

— E bine… totul merge bine… i-a răspuns el, înfrânt de privirea sfredelitoare a Tatălui.

— Spune-mi ce se întâmplă cu tine, a continuat să-l descoase Al-Gabalawi.

Adham a păstrat un timp tăcerea, după care a recunoscut, convins că Tatăl lui poate să afle totul:

— S-a schimbat mult şi pare neatentă, indiferentă.

— Aţi avut vreo neînţelegere? l-a mai întrebat el cu o licărire ciudată în ochi.

— Niciodată!

— Prostule! l-a mustrat Al-Gabalawi, zâmbind mulţumit. Fii blând cu ea şi nu te apropia de ea atunci când nu te cheamă… În curând o să fii tată…

6

Adham stătea în încăperea administraţiei, primindu-i pe noii arendaşi, unul după altul. Aceştia se aşezaseră într-un rând care începea în faţa lui şi se sfârşea la uşa holului mare. Când ultimul dintre ei a ajuns dinaintea sa, l-a întrebat grăbit şi plictisit, fără să-şi ridice privirea din catastif:

— Numele, jupâne?

— Idris al-Gabalawi, a venit pe neaşteptate răspunsul.

Adham a înălţat ochii speriat şi s-a trezit faţă în faţă cu fratele lui. S-a înălţat degrabă în picioare, gata să se apere, uitându-se la el cu teamă. Idris avea o înfăţişare jalnică, de nerecunoscut. Era neîngrijit, abătut, umil şi supus; semăna cu o cămaşă ce fusese scrobită, iar acum era o cârpă udă. Cu toate că această apariţie l-a făcut pe Adham să uite de vechile resentimente, tot nu se simţea în siguranţă.

— Idris! a exclamat el cu un ton ce trăda precauţia, dar și speranţa.

— Nu te teme! l-a liniştit Idris înclinându-şi capul. Nu sunt decât musafirul tău în această Casă, dacă te lasă inima să mă primeşti.

Să fie oare vorbele astea blânde rostite cu adevărat de Idris? Să-l fi îmblânzit durerile până într-atât?! Realitatea arăta că umilinţa lui părea la fel de ciudată cum îi păruse și dezmăţul. Dar primirea lui nu reprezenta cumva o sfidare a Tatălui? Doar el a venit fără să-l fi invitat cineva. Acestea au fost gândurile care l-au neliniştit pe Adham în primul moment dar s-a trezit făcându-i semn să se aşeze pe scaunul de lângă el. S-au privit un timp curioşi, apoi Idris a rupt tăcerea:

— M-am strecurat printre arendaşi pentru a putea ajunge la tine.

— Eşti sigur că nu te-a recunoscut nimeni?

— Absolut sigur! Nu m-a văzut nimeni din Casă! Fii liniştit în privinţa asta! Şi nu te teme, fiindcă n-am venit cu nici un gând rău, ci pentru a face apel la firea ta simţitoare…

Adham a lăsat ochii în jos de emoţie şi sângele i s-a urcat în obraji.

— Probabil că te miri cum de m-am schimbat aşa pe neaşteptate, a continuat Idris. Probabil că te întrebi unde s-au dus aroganţa şi fala mea?! Află că am îndurat suferinţe pe care nu le-ar suporta nimeni, dar cu toate astea nu aş putea avea o astfel

de purtare decât faţă de tine, căci un om ca mine poate renunţa la mândria lui numai în faţa unei firi blânde cum este a ta…

— Dumnezeu să ne aline, atât pe tine, cât şi pe noi! Dac-ai ști cât de mult m-a întristat soarta ta! a bâiguit Adham.

— S-ar fi cuvenit să-mi dau seama de lucrul ăsta din capul locului, dar mânia mi-a luat minţile, iar băutura mi-a nimicit demnitatea. Apoi viaţa de vagabond şi de bătăuş ucis ultima scânteie de omenie din sufletul meu. Te-ai fi aşteptat la o astfel de comportare din partea fratelui tău mai mare?

— Niciodată! Ai fost cel mai bun frate şi cel mai nobil om!

— S-au dus zilele acelea! s-a tânguit Idris. Astăzi nu mai sunt decât un ticălos care rătăceşte prin pustiu, târând după mine o nevastă gravidă, răspândind peste tot blesteme şi căutându-mi mijloacele de trai, săvârşind fapte condamnabile şi ticăloşii…

— Îmi sfâşii inima, frate! l-a întrerupt Adham.

— Iartă-mă, Adham! Te cunosc prea bine şi ştiu că eşti sincer. Nu te-am purtat eu în braţe când erai mic? Nu te cunosc eu din copilărie? Nu am vegheat eu ca să ai această fire nobilă şi aceste calităţi vrednice de laudă? Dumnezeu să blesteme mânia, oriunde s-ar ivi ea!

— Blestemată fie în veci, frate!

Idris a oftat şi a continuat încet, ca şi când ar fi vorbit pentru sine:

— Cât rău ţi-am pricinuit! Necazurile care m-au lovit şi mă vor lovi în continuare nu vor fi de-ajuns ca pedeapsă ce mi se cuvine…

— Dumnezeu să-ţi aline suferinţa! Ştii că eu n-am deznădăjduit niciodată în privinţa întoarcerii tale? Chiar şi când Tatăl nostru era în culmea mâniei, eu am avut curajul să intervin la el pentru binele tău.

— Întotdeauna mi-a spus sufletul că tu eşti aşa… a murmurat Idris, schiţând un zâmbet ce lăsa să i vadă dinţii îngălbeniţi şi murdari. Eram sigur că numai tu puteai interveni la el…

— Văd că Dumnezeu ţi-a călăuzit sufletul tău bun… Nu crezi că a venit timpul să stăm de vorbă cu Tata în privinţa ta?

— Cine este mai mare decât tine cu o zi ştie mai multe decât tine cu un an… a zis Idris, clătinându-şi capul cu păr încâlcit. Iar eu sunt mai mare decât tine nu cu un singur an, ci cu zece. Să ştii că Tatăl nostru iartă orice în afara umilinţei… Tatăl tău n-o să mă ierte niciodată pentru ceea ce s-a întâmplat. Nu am nici o nădejde să mă mai întorc vreodată în Casa cea Mare.

Ceea ce spunea Idris era perfect adevărat şi tocmai asta sporea încurcătura lui Adham.

— Ce-aş putea face pentru tine? a murmurat el trist.

— Nu te gândi la vreun ajutor bănesc! a încercat Idris să-l liniştească, zâmbind din nou. Eu ştiu cât de corect eşti în privinţa administrării averii, după cum ştiu că dacă mi-ai da o mână de ajutor, ai face-o numai din propriii tăi bani şi lucrul acesta nu-l pot accepta. Astăzi eşti soţ şi mâine o să fii şi tată. N-am venit la tine împins de sărăcia mea, ci pentru a-mi exprima regretul pentru că am fost nedrept cu tine şi pentru a recâştiga prietenia ta. Şi-apoi am o rugăminte la tine…

— Spune-mi, frate, ce dorinţă ai? l-a întrebat Adham, privindu-l atent.

— Aş vrea să mă încredinţez în privinţa viitorului, după ce am pierdut prezentul… a şoptit Idris, apropiindu-şi capul de a lui Adham, ca şi cum s-ar fi temut să nu-l audă pereţii. O să fiu şi eu tată mâine-poimâine, la fel ca şi tine… Care va fi soarta copiilor mei?

— Îţi stau la dispoziţie cu tot ce pot face…

— Vreau să ştiu dacă Tata mi-a luat şi dreptul la moştenire… a îngăimat, bătându-l pe Adham pe

umăr cu recunoştinţă.

— Şi cum aş putea eu să ştiu lucrul ăsta? Dar dacă-mi ceri părerea…

— Nu-ţi cer ţie părerea, ci vreau să cunosc părerea Tatălui tău…l-a întrerupt Idris cu nelinişte în glas.

— Aşa după cum bine ştii, el nu spune nimănui ce are în mp…

— Dar a trecut, neîndoielnic, lucrul ăsta în actul averii…

Adham a clătinat din cap fără să scoată nici o vorbă, dar Idris a continuat:

— Totul este trecut în actul averii…

— Dar eu nu ştiu nimic de actul ăsta, iar tu ştii prea bine că nimeni din Casa noastră nu are cunoştinţă de el… În plus, munca mea la administraţie se desfăşoară sub controlul total al Tatălui nostru…

— Actul se află într-o carte mare, l-a ispitit Idris mai departe. Eu am văzut-o odată când eram mic şi l-am întrebat pe Tata ce se găsea în ea. În vremea aceea mă aflam în graţiile lui. Mi-a răspuns că ea conţine totul în privinţa noastră. După aceea, n-am mai vorbit despre lucrul ăsta niciodată. Nu mi-a îngăduit să ştiu când mi s-a năzărit să-l întreb despre unele lucruri din ea. Acum nu mai e nici cea mai mică îndoială că soarta mea a fost pecetluită acolo…

— Numai Dumnezeu ştie… a bombănit Adham, simţindu-se încolţit.

— Cartea se află în cămăruţa secretă de lângă dormitorul Tatălui tău… Cred că ai văzut uşiţa. Este la capătul peretelui din stânga… O uşă care stă tot timpul încuiată… Cheia ei se găseşte într-o casetă mică de argint, în sertarul mesei de lângă pat. Cartea cea mare este pe o măsuţă joasă din cămăruţa aceea îngustă.

— De fapt ce vrei? a întrebat Adham mai mult în şoaptă, ridicând sprâncenele subţiri, puţin temător.

— Dacă e să mai am vreun pic de linişte sufletească în această lume, a zis Idris oftând, aceasta depinde numai de aflarea celor scrise în testament în privinţa mea…

— Ştii ceva, mi-e mai uşor să-l întreb deschis despre cele zece condiţii, i-a răspuns Adham speriat de-a binelea.

— Dar nu-ţi va răspunde şi se va înfuria. S-ar putea chiar să-şi schimbe părerea despre tine sau să bănuiască adevăratul motiv al întrebării tale şi să se mânie şi mai tare… Şi n-aş vrea să pierzi încrederea Tatălui tău din cauza binelui pe care mi-l faci mie… Sunt convins că el nu vrea să ne facă nouă cunoscute cele zece condiţii. Dacă ar fi vrut lucrul ăsta, le-am fi ştiut cu toţii până acum… Nu există o altă cale mai sigură decât asta despre care ţi-am vorbit pentru a ajunge la testament… Şi momentul cel mai potrivit pentru a reuşi este în zori, când Tatăl tău se plimbă prin grădină.

— Dar este îngrozitor ceea ce-mi ceri tu să fac, frate… a îngăimat Adham palid la faţă.

— Nu-i nici o crimă dacă un fiu vrea să afle ce prevede tatăl lui pentru el în testament, a insistat Idris, ascunzându-şi teama de eşec printr-un zâmbet stins.

— Dar tu-mi ceri să fur o taină pe care Tatăl nostru vrea s-o păstreze…

— Mi-am zis eu când am decis să recurg la tine că va fi greu să te conving să faci un pas contrar voinţei Tatălui! s-a tânguit Idris, oftând adânc. Dar am nădăjduit că vei găsi curajul, atunci când vei înţelege câtă nevoie am de ajutorul tău… Nu e nici o crimă… O să se sfârşească totul cu bine… O să vezi că ai salvat un suflet de la Infern fără să pierzi nimic…

— Domnul să ne apere de primejdii!

— Amin! Dar eu te implor să mă scapi de suferinţă!

Adham s-a ridicat speriat de-a binelea şi după el şi Idris, schiţând un zâmbet deznădăjduit.

— Te-am sâcâit, Adham, a murmurat el. Una din dovezile nefericirii mele este şi aceasta – nu întâlnesc pe cineva fără să-i pricinuiesc necazuri într-un fel sau altul… Idris a devenit un blestem chinuitor…

— Cât de îndurerat sunt că nu te pot ajuta! Nespus de îndurerat!

Idris s-a apropiat de el, i-a pus cu blândeţe mâna pe umăr şi l-a sărutat pe frunte cu afecţiune.

— Numai eu sunt vinovat pentru starea mea jalnică… a mai bolborosit el. De ce încerc eu să-ţi cer ceea ce nu poţi face? Trebuie să te las… Dumnezeu să facă ce-o vrea! a mai bâiguit Idris şi apoi s-a îndepărtat.

7

Vioiciunea se putea citi din nou pe chipul Umaymei, pentru prima oară după o bună bucată de vreme.

— Tatăl tău nu ţi-a vorbit niciodată de testament până acum? l-a întrebat ea pe Adham cu vădit interes.

Acesta stătea cu picioarele strânse sub el pe canapea şi se uita pe fereastră la pustiul cufundat în beznă.

— N-a vorbit niciodată nimănui despre lucrul ăsta…

— Dar tu…

— Eu? Eu nu sunt decât unul din numeroşii lui copii.

— Dar pe tine te-a ales să administrezi averea, a insistat ea cu un surâs timid.

— Ţi-am spus că n-a vorbit niciodată nimănui despre treaba asta! i-a răspuns tăios, întorcându-se către ea.

Umayma a zâmbit din nou şi a adăugat mieros, cu viclenie, vrând parcă să-l îmblânzească:

— Nu-ţi face griji! Idris nu merită aşa ceva, după nenumăratele ponoase pe care le tragi din pricina lui…

— Idris care a venit astăzi la mine nu mai este Idris care mi-a pricinuit atâtea necazuri… a oftat el, întorcându-şi din nou capul spre fereastră. Chipul lui trist şi privirea plină de regrete nu-mi mai ies din minte…

— Tocmai asta am înţeles şi eu din vorbele tale şi tocmai de aceea mă interesează atât de mult lucrul acesta, a zis ea eu o satisfacţie evidentă. Dar pari atât de abătut de parcă nici n-ai mai fi tu…

El continua să privească în întunericul de nepătruns al nopţii, iar mintea lui preocupată refuza parcă să gândească limpede.

— Interesul ăsta nu foloseşte la nimic, a bombănit el absent.

— Dar fratele tău care se căieşte îţi cere îndurare…

— Ochiul meu zăreşte departe, dar mâna mea este scurtă… Ce pot face? a răspuns pe un ton sentenţios.

— Trebuie să-ţi îmbunătăţeşti relaţiile cu el şi cu ceilalţi fraţi, fiindcă altfel o să te trezeşti singur… împotriva lor…

— Tu te gândeşti de fapt la interesul tău, nu la binele lui Idris…

— La urma urmei, e dreptul meu să fiu interesată de mine… a spus ea clătinând din cap, de parcă ar fi voit să dea în lături vălul vicleniei. Şi asta înseamnă că mă interesez şi de tine, şi de cel pe care-l port în pântece…

Ce-o mai fi vrând şi muierea asta? Şi cât de deasă mai este bezna asta! A înghiţit până şi măreţul Al-Muqattam. A încercat să-şi găsească liniştea în tăcere, însă ea l-a sâcâit din nou:

— Nu-ţi aduci aminte dacă ai intrat vreodată în cămăruţa aceea?

— Niciodată! a încercat el să încheie discuţia. Dar a continuat: în copilărie am încercat o dată să

pătrund în ea, dat Tata m-a oprit. Nici mama nu-mi dădea voie să mă apropii de ea…

— Fără îndoială că ai fi vrut să intri…

Stătea de vorbă cu soţia lui despre această chestiune în speranţa că ea îl va îndepărta şi-l va opri să facă aşa ceva. Avea nevoie de cineva care să-i confirme că atitudinea faţă de fratele său fusese corectă. Simţea o nevoie acută de aşa ceva; era ca un om care strigă în întuneric după ajutor şi care se trezeşte, în schimb, cu un tâlhar în faţă.

— Dar măsuţa aceea în al cărei sertar se află caseta de argint o ştii?

— Oricine intră acolo o ştie, dar de ce mă descoşi atât?

S-a apropiat de el pe canapea şi a continuat să-l ispitească:

— Poţi să juri pe Domnul tău că nu te interesează să vezi testamentul?

— Câtuşi de puţin! La ce bun să mă intereseze? a încercat el din nou să curme discuţia.

— Dar cine ar putea rezista ispitei de a cunoaşte viitorul?!

— Viitorul tău, vrei să zici…

— Viitorul meu, viitorul tău şi viitorul lui Idris, de care îți pare atât de rău, în pofida necazurilor pe care le-ai avut din pricina lui…

De fapt, femeia exprima ceea ce gândea şi el şi tocmai lucrul ăsta îl exaspera. A întins iarăşi capul spre fereastră, îi şi cum ar fi vrut să scape de ea, şi a încercat să se amăgească, zicând:

— Nu vreau în niciun caz ceea ce nu voieşte Tatăl meu…

— Dar de ce ţine lucrul ăsta ascuns? a reluat ea şirul întrebărilor, ridicând din sprâncenele înnegrite, bine conturate.

— Asta-i treaba lui… Ce multe întrebări te frământă în noaptea asta!

— Viitorul! a şoptit ea parcă pentru sine. O să aflăm viitorul nostru şi o să-i facem şi sărmanului Idris un mare bine. Şi toate astea nu ne costă decât

citirea unei foi de hârtie fără să ştie nimeni. Îl înfrunt pe orice prieten sau duşman care ne-ar putea acuza prin asta de vreo rea intenţie sau de aducerea vreunei daune Tatălui tău!

— Cât de minunat este cerul! e exclamat Adham, urmărind o stea care le întrecea pe toate în strălucire şi prefăcându-se a nu fi auzit ultimele vorbe ale soţiei. Dacă n-ar fi umezeala asta în timpul nopţii, aş sta în grădină şi l-aş urmări printre ramuri.

— Fără îndoială că el a avantajat pe cineva în privinţa condiţiilor… şi-a urmat ea firul gândurilor.

— Puţin îmi pasă de avantajele care nu aduc după ele decât necazuri! a întrerupt-o Adham.

— Dac-aş şti să citesc, m-aş duce chiar eu la caseta de argint, a insistat Umayma, oftând adânc.

Ar fi vrut să se întâmple chiar aşa, iar furia împotriva ei şi împotriva lui însuşi i-a sporit. Mai mult decât atât, avea sentimentul că a şi săvârşit lucrul interzis şi că acum se gândeşte la el ca la un fapt trecut. S-a întors spre ea încruntat şi chipul lui părea posomorât şi slăbit în lumina tremurândă a opaiţului, din pricina adierii ce se strecura pun fereastră.

— Blestemat am fost când ţi-am vorbit prima oară despre lucrul ăsta! a bombănit el.

— Nu-ţi vreau cu niciun chip răul şi-l iubesc pe Tatăl tău la fel de mult cum îl iubeşti şi tu!

— Hai să punem capăt vorbăriei ăsteia obositoare la ceasul când ar fi mai bine să ne odihnim!

— Inima îmi spune că nu voi avea parte de odihnă până ce nu vom face lucrul ăsta atât de simplu!

— Doamne, ajut-o să-i vină mintea la cap! a izbucnit Adham, suspinând adânc.

S-a uitat la el gata să-l înfrunte şi l-a întrebat:

— Nu i-ai arătat nesupunere Tatălui tău atunci când l-ai primit pe Idris?

— M-am trezit faţă în faţă cu el. N-am avut de-ales, a trebuit să-l primesc, i-a răspuns mirat, cu ochii holbaţi.

— Şi l-ai anunţat pe Tatăl tău despre vizita lui?

— Ce plictisitoare eşti în noaptea asta, Umayma!

— Dacă ai fost în stare să-i arăţi neascultare într-o chestiune care putea să-ţi pricinuiască neplăceri, atunci de ce nu i-ai arăta neascultare şi în legătură cu o chestiune care ar fi în folosul tău şi al fratelui tău şi care nu pricinuieşte niciun rău nimănui? l-a întrebat ea cu glas triumfător.

Dacă ar fi vrut, Adham ar fi putut în orice clipă să pună capăt discuţiei, dar panta era prea alunecoasă. De fapt, el nu-i îngăduise să-şi dea frâu liber limbii decât pentru că o parte din el simţea nevoia unui sprijin.

— Ce vrei să spui? a întrebat-o ca şi cum ar fi fost iritat şi nedumerit.

— Vreau să zic că trebuie să rămâi treaz până în zori sau până când n-o să mai existe niciun pericol…

— Ce tot îndrugi acolo? a repezit-o el. Am crezut că sarcina te-a făcut să-ţi pierzi doar pofta de dragoste, dar bag de seamă că te-a făcut să-ţi pierzi şi minţile…

— Tu eşti pe de-a-ntregul convins de adevărul spuselor mele, dar jur pe acela care a creat sufletul din pântecele meu că ţi-e frică… Şi nu ţi se potriveşte deloc să fii fricos…!

— O să ţinem minte noaptea asta pentru prima ceartă dintre noi… a zis Adham cu faţa întunecată, deşi în sufletul lui se simţea profund resemnat.

— Hai să ne gândim mai bine, Adham! l-a îmbiat ea cu o tandreţe neobişnuită în glas.

— N-o să ne alegem cu nimic bun din asta!

— Aşa zici tu acum, dar ai să vezi!

Simţea dogoarea focului în care se afla. „Dacă vei arde, lacrimile tale nu vor fi în stare să stingă flăcările!", şi-a zis în sinea lui. Apoi şi-a întors faţa

spre fereastră, închipuindu-şi că locuitorii acelei stele strălucitoare sunt fericiţi pentru că se află atât de departe de Casa cea Mare.

— Nimeni nu şi-a iubit tatăl aşa cum îl iubesc eu pe Tatăl meu… a şoptit cu glasul stins.

— Dar tu eşti atât de departe de a-i pricinui ceva rău!

— Umayma, cred că ai mare nevoie să dormi!

— Aşa este, dar tu mi-ai alungat somnul…

— Am sperat că voi auzi de la tine glasul raţiunii…

— Nu l-ai auzit decât pe el!

— Oare mă îndrept spre pierzanie? s-a întrebat el aproape în şoaptă.

— Avem aceeaşi soartă, nerecunoscătorule! i-a reproşat ea, lovindu-l uşor peste mâna întinsă pe spătarul canapelei.

— Nici chiar această stea nu-mi cunoaşte destinul! a murmurat el resemnat, dovedind că a luat în sfârşit hotărârea.

— O să afli care ţi-e soarta în testament… l-a încurajat ea entuziasmată.

A privit îndelung către stelele care vegheau şi către fuioarele de nori iradiind lumina lor calmă, închipuindu-şi că aştrii îi cunosc gândurile şi a murmurat:

— Cât de minunat este cerul!

Apoi a auzit-o pe Umayma, vorbind cu glas alinător:

— Tu m-ai învăţat să iubesc grădina… Îngăduie-mi să-ţi fiu recunoscătoare…

8

În zori, Tatăl şi-a părăsit dormitorul pentru a coborî în grădină. Adham stătea la pândă în capătul coridorului, în întuneric, împreună cu Umayma, sprijinită de umărul lui, ascultând paşii

grei şi apăsaţi, fără să-şi dea seama încotro se îndreaptă. La ceasul acesta, Al-Gabalawi obişnuia să meargă fără să aibă nevoie de lumină sau de cineva care să-I însoţească. Când zgomotul paşilor s-a stins, Adham s-a întors spre soţia lui şi a întrebat-o:

— N-ar fi mai bine să ne întoarcem?

— Blestemul să se abată asupra mea dacă eu doresc răul cuiva! i-a şoptit ea la ureche, împingându-l în faţă.

A înaintat precaut, adânc tulburat, ţinând mâna pe o mică lumânare pregătită în buzunar, bâjbâind pe lângă perete până ce a atins tocul uşii.

— Eu rămân aici la pândă, a şoptit Umayma. Du-te singur, dar ai grijă!

A întins mâna, împingând uşa până ce s-a deschis, iar apoi s-a retras. Adham a mers spre dormitor la fel de precaut. Dinlăuntrul camerei răzbătea un parfum pătrunzător de mosc. A închis uşa în urma lui şi s-a oprit, căutând prin beznă, până ce ochii i s-au oprit pe mica deschizătură din ferestre ce dădea spre întinderea pustiului peste care se revărsau zorii. Adham şi-a zis în sine că păcatul – dacă era vorba cu adevărat de un păcat – fusese săvârşit odată cu intrarea lui în dormitorul Tatălui şi că nu-i mai rămânea decât să ducă fapta până la capăt. A bâjbâit, pipăind peretele din stânga, lovindu-se uneori de scaune, până ce a ajuns la uşa cămăruţei secrete. A mers apoi dincolo de ea, a cotit, urmând peretele, şi a dat de măsuţă. A tras sertarul şi, tot pipăind, a dat de casetă. În clipa aceea a simţit nevoia să se oprească pentru a-şi trage sufletul. S-a întors la uşa cămăruţei, a căutat gaura cheii şi a introdus cheia uşor, învârtind-o. Uşa s-a deschis imediat, iar el s-a strecurat înlăuntrul cămăruţei tainice în care nu intrase până atunci nimeni în afară de Tatăl său.

A închis uşa în urma lui, a scos lumânarea, a aprins-o şi s-a trezit într-o încăpere mică, pătrată, cu tavan înalt, fără vreo altă ieşire în afara uşii, cu

pardoseala acoperită de un covoraş. În colţul din dreapta se afla o măsuţă joasă frumos lucrată, pe care era aşezată cartea cea mare, fixată de perete cu un lanţ de fier. A înghiţit în sec, simţind parcă o durere ascuţită în gât, şi a scrâşnit din dinţi, ca şi cum ar fi încercat să se elibereze de teama care-l înfiora, făcând să-i tremure lumânarea din mână. S-a apropiat de măsuţă, holbându-se la coperta cărţii împodobită cu linii poleite cu aur şi a întins mâna spre ea să o deschidă. Scăpând cu greu de tulburare, s-a concentrat şi a început să citească formula de început, scrisă în grafie persană: „În numele lui Dumnezeu…"

Dar în clipa aceea, a auzit uşa deschizându-se brusc. Şi-a întors capul instinctiv în direcţia de unde venise zgomotul, ca şi cum uşa deschisă l-ar fi atras spre ea. În lumina luminării a descoperit statura impunătoare a lui Al-Gabalawi ocupând întreg cadrul uşii, cu ochii aruncându-i o privire aspră. Adham a privit fix în ochii Tatălui, înlemnit, incapabil să scoată un cuvânt, să se mişte sau să gândească.

— Afară! i-a poruncit Tatăl.

Adham n-a reuşit să se clintească. A rămas pironit locului, asemenea unui obiect lipsit de viaţă, doar că acesta nu poate simţi disperarea.

— Afară! a tunat Tatăl din nou.

Spaima l-a trezit brusc din nemişcare. Tatăl s-a dat la o parte, făcându-i loc, şi Adham a părăsit cămăruţa cu lumânarea încă aprinsă în mână. A găsit-o pe Umayma în mijlocul dormitorului, mută, cu lacrimile prelingându-i-se pe obraji. Tatăl i-a poruncit să se oprească lângă soţia lui şi el s-a supus.

— Îmi răspunzi scurt la întrebări! l-a repezit cu asprime.

Trăsăturile feţei lui exprimau supunerea necondiţionată.

— Cine ţi-a vorbit despre carte? l-a întrebat Tatăl.

— Idris…
— Când?
— Ieri-dimineaţă!
— Cum v-aţi întâlnit?
— S-a furişat printre noii arendaşi şi a pândit până când a rămas singur cu mine…
— De ce nu l-ai alungat?
— Mi-a fost greu să-l alung, Tată!
— Nu-mi mai zice „Tată”! s-a răstit Al-Gabalawi.
— Eşti Tatăl meu, în pofida mâniei tale şi în pofida neroziei mele! s-a străduit Adham din răsputeri să-l înduplece.
— El te-a ispitit să comiţi fapta asta?
— Da, Stăpâne… a îngăimat Umayma, cu toate că întrebarea nu-i fusese adresată ei.
— Tu să taci, gânganie! Apoi, adresându-se lui Adham: Răspunde!
— Era disperat, amărât, plin de căinţă… Şi ar fi vrut să fie sigur în privinţa sorţii copiilor lui!
— Şi ai făcut lucrul ăsta pentru el!
— Nu… M-am scuzat că nu pot…
— Şi pe urmă ce te-a făcut să-ţi schimbi părerea?!
— Diavolul! a răspuns Adham, oftând disperat.
— Şi soţiei tale i-ai spus ce s-a întâmplat între voi? l-a descusut mai departe, zeflemitor.
În clipa aceea, Umayma a început să plângă cu sughiţuri, dar Al-Gabalawi a ţipat la ea să tacă şi i-a făcut semn cu degetul lui Adham să răspundă.
— Da…
— Şi ea ce-a zis?
Adham a tăcut, înghiţind în sec.
— Răspunde, ticălosule! s-a zborşit la el.
— Am constatat că şi ea vrea să cunoască testamentul, convinsă că acest lucru nu va aduce nici o daună nimănui.
— Şi în felul ăsta ai fost de acord să-l trădezi pe acela care te-a preferat altora mai buni decât tine,

i-a reproşat Tatăl, privind la el cu un dispreţ strivitor.

— Nu încerc să mă apăr pentru păcatul săvârşit, a îngăimat Adham tânguindu-se. Dar iertarea ta este mai presus decât păcatul şi decât apărarea…

— Deci urzeşti împotriva mea împreună cu Idris, pe care l-am alungat în favoarea ta?!

— Nu am urzit împreună cu Idris… Am greşit şi nu am altă scăpare în afara iertării tale…

— Stăpâne! a încercat Umayma din nou să intervină.

— Tu să taci, gânganie ce eşti! a întrerupt-o din nou scurt.

I-a privit fix când pe unul, când pe altul, mohorât, apoi le-a poruncit cu un glas tunător:

— Afară din Casă!

— Tată! a făcut Adham o ultimă încercare să-l înduplece.

— Părăsiţi Casa înainte de a fi alungaţi afară din ea! au fost ultimele cuvinte rostite de Al-Gabalawi cu asprime.

9

Poarta Casei celei Mari s-a deschis de data aceasta pentru a fi martoră la alungarea lui Adham şi a soţiei sale, Umayma. A ieşit mai întâi Adham, cărând în spate o boccea cu straie, urmat de Umayma, care ducea şi ea o legătură cu ceva de ale gurii. Se târau abătuţi şi umiliţi, plângând disperaţi. Când au auzit scârţâitul porţii care se închidea în urma lor, s-au pornit să plângă cu sughiţuri.

— Nici moartea nu ar fi de-ajuns ca pedeapsă pentru ceea ce am făcut, s-a tânguit Umayma.

— Este prima dată când rosteşti şi tu un adevăr, a mustrat-o Adham cu glasul tremurat. Dar moartea ar fi prea puţin pentru ceea ce merit şi eu.

Nici nu s-au îndepărtat prea mult de Casă, că au auzit răsunând un râs batjocoritor de om beat. S-au uitat în direcția de unde venea şi l-au zărit pe Idris în faţa unei colibe încropite din tinichele şi scânduri. Nargis, soţia lui, stătea jos tăcută şi torcea. Idris râdea batjocoritor şi răutăcios, încât Adham şi Umayma s-au oprit, holbându-se la el. Când i-a văzut stând locului, Idris a pornit brusc să danseze, pocnind din degete, iar Nargis s-a retras ruşinată în colibă. Adham îl urmărea cu ochii înroşiţi de plâns şi de supărare. A priceput că fusese tras pe sfoară de fratele său ticălos, după cum şi-a dat seama că acest criminal se veselea acum pe seama prostiei lui. Acesta era Idris! Ajunsese o întruchipare a răului. Adham a simţit cum îi fierbe sângele în vine, a luat un pumn de ţărână şi l-a aruncat spre Idris, urlând la el cu glasul sugrumat de mânie:

— Gunoi blestemat, scorpionul este o gânganie blândă pe lângă tine!

Idris i-a răspuns înteţindu-şi mişcările obscene, clătinându-şi gâtul la dreapta şi la stânga, ridicând sprâncenele în ritmul jocului nebunesc şi continuând să pocnească din degete.

— Depravarea, josnicia şi ticăloşia – acestea sunt însuşirile intriganţilor ca tine! a izbucnit Adham şi mai îndârjit.

Dar Idris a început să-şi unduiască mijlocul cu aceeaşi uşurinţă şi în acelaşi ritm în care îşi mişca şi gâtul, schiţând un zâmbet deocheat.

— Până şi pe târfa ştii să o faci, nemernic ce eşti! a mai urlat Adham la el, fără să-i dea atenţie Umaymei, care încerca să-l îndepărteze.

Apoi Idris a continuat să-şi mişte fundul, rotindu-se încet și provocator, încât Adham – orbit de furie – a aruncat bocceaua la pământ, a dat-o în lături pe Umayma, care încerca zadarnic să-l oprească, şi s-a năpustit asupra lui, strângându-l de gât cu toată puterea. Idris nu a lăsat nici o clipă să se vadă că s-ar fi sinchisit de strânsoarea fratelui

său şi a dansat mai departe cu aceleaşi mişcări obscene. Nemaiputându-şi stăpâni furia, Adham s-a pornit să-l lovească în neştire, dar Idris s-a arătat la fel de nepăsător, fredonând cu glas piţigăiat un cântec de copii:

Raţa face ţop-ţop-ţop
Şi pisica şi ea hop!

Deodată s-a oprit înjurând în neştire şi l-a apucat pe Adham de piept, împingându-l cu putere înapoi, până ce acesta s-a clătinat, s-a dezechilibrat şi a căzut pe spate. Umayma s-a grăbit spre el ţipând, l-a ajutat să se ridice şi i-a scuturat ţărâna de pe straie, zicându-i:

— Ce treabă ai tu cu dobitocul ăsta? Hai să ne îndepărtăm de el!

Şi-a luat bocceaua lui, fără nici o vorbă, şi-a luat şi Umayma legătura ei şi s-au îndepărtat până spre marginea moşiei. Frânt de oboseală, a aruncat bocceaua şi s-a aşezat pe ea, bolborosind:

— Hai să ne odihnim puţin!

Femeia s-a aşezat în faţa lui şi a podidit-o din nou plânsul. Dar glasul lui Idris a răzbătut până la ei asemenea tunetului – privea spre Casa cea Mare provocator şi urla în neştire:

— M-ai alungat de hatârul celui mai demn de dispreţ dintre fiii tăi! Acum ai văzut cum s-a purtat cu tine? L-ai aruncat fără şovăială în ţărână. Pedeapsă pentru pedeapsă, dar cel care începe este mai nedrept… Să ştii că Idris nu poate fi învins, iar tu o să rămâi singur, doar cu fiii tăi sterpi şi laşi! Ia aminte că singurii tăi nepoţi se vor juca în ţărână şi se vor rostogoli prin gunoaie… Mâine-poimâine vor ajunge să se hrănească doar cu cartofi mărunţi şi cu seminţe de pepene şi-i vor pălmui haidamacii din Al-Atuf şi din Kafr al-Zaghari. Mâine-poimâine sângele tău o să se amestece cu sângele cel mai demn de dispreţ, iar tu o să stai ghemuit şi singur în cameră, făcând mereu schimbări în Cartea ta după bunul plac, orbit de mânie şi înfrânt

şi răbdând singurătatea bătrâneţii în beznă, iar când o să-ţi sune ceasul, n-o să verse nimeni nici o lacrimă pentru tine…

Apoi s-a întors în direcţia lui Adham şi a continuat să urle în neştire:

— Iar tu, molâule, cum o să te descurci singur? N-ai vlagă pe care să te bizui şi nici pe cineva puternic pe care te poţi sprijini. La ce-o să-ţi folosească bruma de citire și de aritmetică în acest pustiu? Ha, ha, ha!

Umayma a continuat să verse lacrimi până ce Adham, plictisit, s-a răstit la ea cu răceală în glas:

— Termină odată cu bocitul!

— Ba o să plâng întruna, a mormăit ea, ştergându-şi ocini. Numai eu sunt de vină, Adham…

— Nu sunt mai puţin vinovat decât tine… Dacă n-aş fi fost slab şi laş, nu s-ar fi întâmplat ceea ce s-a întâmplat!

— Păcatul este numai al meu…

— Încerci să-ţi iei singură pe umeri toată vina ca să scapi de mânia mea, a strigat la ea, disperat.

Dar zelul ei de a-şi striga vinovăţia s-a stins curând şi a rămas o vreme cu ochii în pământ.

— Nu mi-aş fi închipuit că ar putea fi atât de crud, a îngăimat ea.

— Eu îl cunoşteam şi nu am nici o scuză.

— Cum o să trăiesc aici când mai am puţin şi trebuie să nasc? a întrebat ea după o scurtă ezitare.

— După ce-am trăit în Casa cea Mare, va trebui să ne împăcăm şi cu gândul ăsta… Lacrimile nu ne mai sunt de niciun folos. N-avem de-ales. Trebuie să ne încropim şi noi o colibă…

— Unde?

S a uitat de jur împrejur şi privirea i s-a oprit câteva clipe asupra colibei lui Idris.

— Nu trebuie să ne îndepărtăm prea mult de Casa cea Mare, chiar dacă o să fim nevoiţi să rămânem aproape de coliba lui Idris, a şoptit el

tulburat. Altfel o să pierim în pustiul ăsta nesfârşit…

— Mda… a îngăimat Umayma înclinând să accepte ideea lui după ce a stat puţin pe gânduri. Să rămânem aici unde ne mai poate vedea… Poate o să i se facă milă de noi…

— Mâhnirea mă ucide, s-a căinat Adham suspinând. Dacă n-ai fi tu, aş crede că trăiesc un coşmar. Oare inima lui o să rămână împietrită pentru totdeauna? Eu n-o să-l insult, aşa cum face Idris… Eu nu sunt ca Idris câtuşi de puţin… Nici vorbă! Oare o să se poarte şi cu mine la fel?

— Locurile astea n-au cunoscut un Tată ca al tău, a bombănit Umayma cu ciudă.

— Când o să te căieşti? a întrebat-o el vădit nemulţumit.

— Jur că n-am săvârşit nici o crimă şi niciun păcat, a încercat ea să se dezvinovăţească, agitându-se. Vorbeşte cui vrei tu despre ceea ce am făcut şi despre pedeapsa de care am avut parte şi sunt sigură că o să se minuneze. Jur că lumea n-a mai văzut un Tată ca al tău!

— Dar lumea n-a cunoscut niciun bărbat asemenea lui. Îl cunosc pe el bine şi acest munte, şi acest pustiu, şi cerul acesta… Iar cineva ca el este orbit de mânie atunci când este sfidat…

— Niciunul dintre fiii lui nu va putea îndura tirania şi nici să rămână în casă cu el…

— Noi suntem primii care o părăsim pentru că am fost cei mai răi.

— Eu nu sunt aşa… Noi nu suntem aşa… a protestat Umayma nemulţumită.

— Adevărata judecată nu se vede decât atunci când eşti pus la încercare…

Au tăcut amândoi. În pustietate nu se zărea nici o făptură în afara unor trecători, departe, la poalele stâncilor din zare. Pe cerul senin, soarele trimitea raze fierbinţi care încingeau întinderile nesfârşite de nisip şi făceau să sclipească ici şi colo pietricelele lustruite şi cioburile de sticlă risipite.

La orizont se înălţa muntele, înspre răsărit se zărea o stâncă uriaşă ce părea a fi capul unui trup îngropat în nisip şi lângă peretele estic al Casei celei Mari apărea înfiptă în pământ coliba lui Idris, sfidătoare prin înfăţişarea ei jalnică. Totul în jur prevestea nenorociri, trudă şi spaimă.

— Va trebui să trudim mult ca să ne ducem zilele, a zis Umayma oftând.

— Şi va trebui să trudim şi mai mult pentru ca această poartă să ni se deschidă din nou, a adăugat Adham, privind în direcţia Casei celei Mari.

10

Adham şi Umayma s-au apucat să-şi ridice o colibă lângă zidul de la apus al Casei celei Mari. Au cărat piatră din platoul Al-Muqattam, au adunat table de la poalele muntelui și scânduri de la periferiile cartierelor Al-Atuf, Al-Gamaliyya și Bab al-Nasr.

Şi-au dat seama că înălţarea colibei va dura mai mult timp decât au crezut la început, iar bruma de provizii – ceva brânză, câteva ouă şi melasă – pe care Umayma le cărase de acasă erau pe sfârşite, aşa încât Adham a decis să-şi găsească de lucru pentru a câştiga mijloacele de trai. A socotit potrivit să renunţe la nişte lucruri mai deosebite pe care nu le mai purta şi să cumpere cu ce primea pe ele un cărucior cu ajutorul căruia să vândă prin cartierele mărginaşe cartofi, năut, castraveţi şi alte legume, după anotimp. Când a început să aleagă lucrurile pentru a le vinde, Umayma nu s-a putut stăpâni şi a izbucnit în lacrimi, dar el n-a dat nici o atenţie emoţiilor ei şi a zis cu un amestec de mânie şi ironie în glas:

— Lucrurile astea nu se mai potrivesc cu noua mea situaţie. Ar fi caraghios să vând cartofi pe

străzi îmbrăcat într-o aba brodată, din păr de cămilă.

Apoi a plecat din pustiu, împingând căruciorul spre Al-Gamaliyya – cartierul care nu uitase încă alaiul nunţii lui şi inima i s-a strâns, lacrimile l-au podidit, iar glasul nu l-a mai ajutat să-i cheme pe cumpărători şi atunci s-a hotărât să fugă spre cartierele mai îndepărtate. Se încăpăţâna să umble şi să strige de dimineaţa până spre lăsarea serii, minţind că-l lasă mâinile, iar sandalele i se rupeau şi durerea îi cuprindea picioarele şi toate încheieturile. Cât de neplăcut îi era să se tocmească, mai ales cu femeile, sau, frânt de oboseală, să se întindă direct pe pământ la umbra unui zid pentru a trage un pui de somn şi, uneori, să se oprească într-un colţ pentru a se uşura. Viaţa i se părea ireală, iar zilele petrecute în grădină, administrarea averii şi mica lui cameră ce dădea spre Al-Muqattam deveniseră nişte simple legende. „Nimic nu este real în această lume“ – îşi zicea în sinea lui. „Nici Casa cea Mare, nici coliba neterminată, nici grădina, nici căruciorul, nici ieri, nici astăzi şi nici mâine… Poate că am făcut bine ridicând coliba în apropierea Casei, aşa încât să nu pierd şi trecutul precum am pierdut prezentul şi viitorul… Şi oare ar fi de mirare dacă mi-aş pierde şi memoria, aşa cum l-am pierdut pe Tata şi m-am pierdut şi pe mine?“ Iar când începea să se lase întunericul şi se întorcea la Umayma, n-o făcea pentru a se odihni, ci pentru a continua lucrul la colibă.

Odată, pe la amiază, s-a oprit pe strada Al-Watawit să se odihnească puţin şi l-a prins somnul. O mişcare ciudată l-a trezit şi a constatat că nişte copii ştrengari i-au furat marfa din cărucior. S-a ridicat, ameninţând, dar cel care stătea la pândă i-a anunţat pe ceilalţi, fluierând şi făcând vânt căruciorului pentru a-l împiedica pe stăpân să pornească după ei. Castraveţii s-au risipit pe jos, iar copiii au zbughit-o în toate direcţiile ca

lăcustele. Adham s-a înfuriat peste măsură şi a uitat de buna-cuviinţă, împroşcându-i cu fel de fel de înjurături, apoi s-a aplecat şi a adunat castraveţii murdari de noroi. Mânia i-a sporit şi mai mult şi, neştiind cum ar putea scăpa de ea, a pornit să se lamenteze: „De ce furia ta ca focul s-a aprins fără milă? De ce mândria ţi-a fost mai scumpă decât carnea şi sângele tău? Cum poţi tu să trăieşti în belşug şi linişte când ştii că noi suntem călcaţi în picioare ca nişte biete gângănii? Casa ta cea Mare nu cunoaşte iertarea, blândeţea şi îndurarea, Atotputernicule?". Apoi a prins mânerele căruciorului, voind să-l împingă departe de această stradă blestemată, dar l-a oprit un glas neaşteptat care l-a întrebat batjocoritor:

— Cu cât dai castraveţii, unchiule?

Când a ridicat ochii, s-a trezit faţă în faţă cu Idris, care rânjea, privindu-l de sus. Purta un ghilbab vărgat în culori vii şi o tichie albă. Văzându-l zâmbind batjocoritor, fără să-i pese de necazul lui, a simţit că i se face negru înaintea ochilor şi a împins căruciorul, dând să plece, însă fratele lui i-a blocat drumul şi l-a întrebat, prefăcându-se mirat:

— Dar ce, un client ca mine nu se cuvine să fie bine tratat?

— Lasă-mă în pace! s-a zborşit Adham, ridicându-şi capul cu mânie.

Idris a continuat să-l provoace pe acelaşi ton sarcastic:

— Nu crezi că ar fi cazul să-i vorbeşti altfel fratelui tău mai mare?

— Dar tu nu crezi că e de-ajuns cât rău mi-ai făcut? s-a răstit Adham, simţind că-şi pierde răbdarea. Nu vreau să mă mai cunoşti şi să te mai cunosc.

— Dar cum ar fi cu putinţă aşa ceva când suntem ca şi vecini?!

— N-am vrut să fiu vecin cu tine, ci am dorit să rămân în apropierea Casei celei Mari, care…

— Care te-a alungat din ea! l-a întrerupt Idris cu aceeaşi ironie.

Adham a vrut să tacă, vădit stânjenit şi palid la faţă, dar celălalt a continuat să-l întărâte:

— Sufletul rămâne legat de locul din care a fost alungat, nu-i aşa?

Adham a continuat să tacă.

— Tu speri să te întorci în Casă, isteţule?! Eşti slab, într-adevăr, dar plin de şiretenie. Află că n-o să-ţi îngădui să te întorci singur, chiar dacă ar fi să cadă cerul peste mine!

— Nu ţi-e de-ajuns ce mi-ai făcut? l-a întrebat Adham, cu nările fremătându-i de mânie.

— Dar ţie nu ţi-e de-ajuns ce mi-ai făcut mie? Din pricina ta m-a alungat, după ce-am fost steaua luminoasă a Casei…

— Ba ai fost alungat din cauza firii tale arogante…

— În vreme ce tu ai fost alungat din cauza firii tale slabe… i-a replicat Idris printre hohote. În Casa cea Mare nu este loc şi pentru putere, şi pentru slăbiciune… Uite ce nedrept este Tatăl tău! El nu îngăduie ca forţa şi slăbiciunea să sălășluiască la un loc într-un alt suflet în afara sufletului său! El este într-atât de puternic încât e în stare să-şi nimicească propriii copii şi este într-atât de slab încât s-a putut însura cu o femeie ca maică-ta.

— Lasă-mă să plec! a răcnit Adham, tremurând încruntat. Și ia-te la harţă, dacă ţii neapărat, cu cineva puternic, aşa ca tine…

— Dar Tatăl tău se ia la harţă atât cu cei puternici, cât și cu cei slabi!

Adham s-a stăpânit, dar chipul i-a devenit şi mai posomorât.

— Cum s-ar zice, n-ai cutezanţa să-i răneşti demnitatea? La provocat Idris, cu acelaşi ton ironic. Asta e o altă şiretenie de-a ta şi o altă dovadă că tot mai visezi să te întorci.

A luat un castravete, s-a uitat la el cu scârbă şi după câteva clipe l-a întrebat:

— Cum de te-ai lăsat ispitit să umbli cu castraveţii ăştia murdari? N-ai găsit şi tu o altă treabă mai acătării decât asta?

— Eu sunt mulţumit de treaba pe care o fac!

— Ba recunoaşte că nevoia te-a împins s-o faci, în timp ce Tatăl tău trăieşte în belşug… Ia gândeşte-te puţin la treaba asta! Nu ţi-ar sta mai bine dacă te-ai înhăita cu mine?

— Nu sunt făcut pentru a trăi ca tine! l-a repezit Adham imediat.

— Vezi ghilbabul ăsta de pe mine? Stăpânul lui îl purta ieri mândru, pe nedrept!

— Şi cum l-ai dobândit? l-a întrebat Adham cu glasul şi cu ochii plini de mirare.

— Aşa cum fac cei puternici!

O fi furat? O fi ucis?

— Nu-mi vine să cred că mi-eşti frate, Idris! a zis Adham cu tristeţe în glas.

— Nu trebuie să te miri, de vreme ce ştii că sunt fiul lui Al-Gabalawi! i-a răspuns el printre hohote.

— Nu vrei să mă laşi să trec? a insistat Adham la capătul răbdării.

— Fie cum vrea prostia ta!

Şi-a umplut buzunarul cu castraveţi, i-a aruncat o privire dispreţuitoare, a scuipat spre cărucior şi s-a îndepărtat.

Când Adham s-a apropiat de colibă, Umayma s-a ridicat în picioare să-l întâmpine. Peste întinderea deşertului se aşternuse întunericul, iar înlăuntrul colibei pâlpâia un muc de lumânare, semănând cu ultimele răsuflări din pieptul unui muribund. La lumina stelelor ce licăreau pe cer, Casa cea Mare părea o fantomă uriaşă. Şi-a dat seama după tăcerea lui că ar fi mai bine să evite orice discuţie. I-a întins un ibric cu apă să se spele şi i-a adus un ghilbab curat. El s-a spălat pe mâini, pe faţă şi pe picioare, şi-a schimbat ghilbabul şi apoi s-a aşezat direct pe pământ, iar ea s-a apropiat

timidă şi s-a aşezat lângă el, spunându-i împăciuitor:

— Aş vrea să îndur o parte din truda ta…

Dar el a repezit-o ca şi când ar fi fost un râios căruia i s-au scărpinat rănile:

— Să taci! Numai tu eşti cauza răului şi amărăciunii!

S-a îndepărtat numaidecât de el, aproape dispărând în întuneric, dar el a continuat să ţipe:

— Tu îmi aduci cel mai bine aminte de prostia şi neghiobia mea! Blestemată fie ziua în care te-am văzut prima oară!

Plânsul care ajungea până la el din beznă n-a făcut decât să-i sporească mânia.

— Încetează cu plânsul! Lacrimile tale nu sunt decât revărsări ale ticăloşiei de care trupul tău e plin!

— Toate sudălmile tale nu înseamnă nimic pe lângă suferinţa pe care o încerc eu… a îngăimat ea printre lacrimi.

— Să nu-ţi aud glasul şi să piei din faţa mea!

A strâns ghem ghilbabul murdar de care se dezbrăcase și l-a aruncat spre ea.

— Pântecele meu! a gemut ea.

Mânia lui s-a stins numaidecât şi Adham s-a speriat de urmări. Ea a considerat tăcerea lui ca o îmbunare şi, luându-şi inima în dinţi, a zis cu durere în glas:

— Bine, o să stau cât mai departe de tine, de vreme ce asta ţi-e voia…

S-a ridicat şi s-a îndepărtat, dar el a ţipat din nou:

— Crezi că e timpul potrivit pentru răsfăţ? Apoi a sărit în picioare, continuând să strige: Vino înapoi, n-ai mai avea parte de linişte!

A scrutat întunericul şi a văzut umbra ei înapoindu-se. S-a rezemat cu spatele de peretele colibei şi a privit spre cer. Ar fi vrut să fie sigur că n-a păţit nimic, dar orgoliul I-a împiedicat s-o

întrebe ceva. A amânat treaba asta şi a încercat s-o îmbuneze, îndemnând-o:

— Spală şi tu câţiva castraveţi, acolo, pentru masa noastră de seară!

11

Un loc lipsit de ospitalitate. Nici vegetaţie, aici apă, nici păsări care ciripesc pe ramuri, pământul golaş şi ostil al pustiului îmbracă noaptea un veşmânt nedesluşit pe care visătorul şi-l poate imagina a fi orice voieşte. Deasupra – bolta cerului incrustată cu stele; în colibă – o femeie şi singurătatea care grăieşte. Tristeţea – asemenea tăciunilor acoperiţi de cenuşă. Zidul înalt al Casei se împotriveşte celui mistuit de dor. Cum l-aş putea face pe Tatăl acesta atotputernic şi tiranic să-mi audă geamătul? Ar fi mai înţelept să uităm trecutul, dar noi nu avem un alt timp în afara lui. De aceea îmi urăsc slăbiciunea, îmi blestem starea jalnică, suport mizeria ce mă-nsoţeşte şi îi voi zămisli şi copii. O vrabie pe care nu o împiedică nici o forţă să intre în grădină este mai fericită decât visele mele. Ochii îmi ard de dor după pâraiele care curg printre tufele de trandafir. Unde sunt miresmele de henna şi de iasomie? Unde? Unde sunt liniştea gândurilor şi fluierul? Unde sunt, omule fără suflet? A trecut o jumătate de an… Când o să se topească gheaţa cruzimii tale?

De departe, răzbătea glasul respingător al lui Idris, îngânând tărăgănat: „Ciudată-i lumea, ciudată…” A aprins focul în faţa colibei, flăcările semănând cu un meteorit căzut din cer şi înfipt în pământ. Soţia alerga încolo şi încoace cu burta revărsată pentru a-i aduce mâncare şi băutură. Copleşit de un val de beţie, a pornit să spintece tăcerea, îndreptându-se către Casa cea Mare:

— Ăsta-i timpul *mulukhiyyei*[16] şi puilor rumeniţi… Umpleţi-i cu otravă, slujitori ai Casei!

După aceste vorbe şi altele asemănătoare, şi-a reluat cântecul.

— De câte ori rămân numai cu mine în întuneric, vine diavolul şi-şi aprinde focul, stârnind zarvă şi tulburându-mi liniştea… a zis Adham cu părere de rău în glas.

În uşa colibei s-a ivit Umayma, care nu adormise, aşa cum îşi închipuise el. Era extenuată din pricina sarcinii, a trudei şi a sărăciei.

— Nu dormi? l-a întrebat ea cu glas blând.

— Lasă-mă să mă bucur de singurul ceas în care viaţa îmi place, a mormăit el vădit stânjenit.

— În zori o să pleci din nou cu căruciorul… Trebuie să te odihneşti şi tu puţin!

— Când rămân singur, redevin un om respectabil sau, cel puţin, aşa mi se pare… Urmăresc stelele de pe cer şi-mi aduc aminte de zilele trecute…

— Aş vrea, dacă l-aş vedea pe Tatăl tău ieşind sau intrând în Casă, aş vrea să mă arunc la picioarele lui şi să-i cer iertare, a murmurat ea, oftând adânc.

— Ţi-am spus de atâtea ori să renunţi la gândul ăsta, căci nu aşa îi vom putea recâştiga dragostea, i-a răspuns el destul de aspru.

— Mă gândesc la soarta celui pe care-l port în pântece, a murmurat ea, aproape în şoaptă.

— Nici eu nu mă gândesc la altceva, chiar dacă nu sunt decât un animal murdar…

— Jur că tu eşti cel mai bun bărbat din toată lumea asta, a murmurat Umayma.

— Nu mai sunt om, a protestat Adham, râzând sarcastic. Doar animalul este interesat numai de mâncare…

— Nu fi trist! Câţi oameni nu au început la fel ca tine și după aceea norocul le-a surâs şi au ajuns proprietari de prăvălii şi de case, bucurându-se de un trai îmbelşugat?!

— Pariez că durerile sarcinii ţi s-au urcat la cap!

— O să ajungi un om de seamă, iar copilul nostru va avea parte de o viaţă lipsită de griji, a insistat Umayma.

— O să ajung aşa cum spui vânzând bere şi haşiş? a întrebat-o ironic, bătând din palme.

— Ba prin muncă cinstită, Adham…

— Munca pentru obţinerea hranei este blestemul blestemelor! a izbucnit din nou mânios. În grădină trăiam neavând nici o altă treabă decât să privesc cerul şi să suflu în fluier, pe când astăzi nu sunt decât un biet animal… împing căruciorul zi şi noapte ca să mâncăm seara ceva pe care dimineaţa trupul îl dă afară… Munca doar pentru mâncare este blestemul blestemelor! Adevărata viaţă este în Casa cea Mare, unde nu trebuie să muncească nimeni pentru hrană şi unde nu există decât veselie, frumuseţe şi cântec…

— Adevăr grăieşti, Adham! s-a auzit glasul lui Idris în beznă. Munca este un blestem… şi o umilinţă şi noi nu suntem obişnuiţi cu ea. Nu ţi-am propus să te înhăitezi cu mine?

Adham s-a întors spre locul de unde venise glasul şi a văzut silueta lui Idris aproape de el. Se strecura ascuns de întuneric, fără să-l simtă cineva, şi asculta discuţiile lui cu Umayma, amestecându-se în vorbă după bunul plac.

— Du-te înapoi la coliba ta! a încercat Adham să-l alunge.

— Şi eu spun ca şi tine că munca este un blestem care distruge demnitatea umană, a insistat Idris, prefăcându-se interesat de problemă.

— Tu mă îndemni la hoţie, care este şi mai murdară decât blestemul…

— Dacă munca este un blestem şi hoţia este murdară, atunci cum să trăiască omul?

Adham n-a mai vrut să continue conversaţia şi a tăcut mâlc.

— Probabil că vrei să-ţi câştigi pâinea fără muncă? l-a provocat Idris, văzându-l că tace. Dar

asta nu se poate întâmpla decât pe seama altora!

Adham a rămas mai departe mut, dar celălalt a continuat:

— Sau poate că vrei să-ţi câştigi pâinea fără muncă şi fără ca nimeni să suporte vreo daună? Asta-i enigma, fiu de sclavă! a conchis, râzând respingător.

— Întoarce-te la coliba ta şi fă-i în ciudă diavolului! s-a amestecat Umayma în vorbă, vădit furioasă.

Soţia lui Idris şi-a chemat, la rândul ei, soţul şi acesta s-a întors de unde venise, îngânând: „Ciudată-i lumea, ciudată”.

— Evită cu orice preţ să te încaieri cu el! şi-a implorat Umayma bărbatul.

— Mă trezesc cu el pe cap pe neaşteptate, fără să ştiu cum a sosit…

Au urmat momente de tăcere, de care au profitat amândoi pentru a-şi domoli furia.

— Îmi spune inima că voi preschimba această colibă într-o casă asemănătoare cu aceea din care am fost alungaţi, a încercat Umayma să schimbe vorba. N-o să-i lipsească nici gradina, nici privighetorile. Copilaşul nostru va avea parte în ea de toată liniştea şi fericirea din lume.

Adham a schiţat un zâmbet pe care ea nu l-a văzut din pricina întunericului.

— Castraveţi cu caimac… Castraveţi cu miere… a îngăimat el batjocoritor, în vreme ce-şi scutura ţărâna de pe ghilbab. Curge transpiraţia pe mine, prichindeii fac haz pe seama mea, luându-se la harţă cu mine şi pământul îmi roade tălpile, în vreme ce alerg după câteva millime[17]…

— Dar o să vină şi ziua bucuriei şi cântecului, a adăugat ea, intrând în urma lui în colibă.

— Dac-ai trudi cum trudesc eu, n-ai mai avea timp să visezi…

Apoi s-au întins pe cei doi saci de cânepă umpluţi cu paie.

— Nu are Dumnezeu puterea să preschimbe coliba noastră într-o casă asemănătoare cu aceea din care am fost alungaţi? a insistat ea.

— Nădejdea mea este să mă întorc în Casa cea Mare, a mai zis Adham moţăind. Apoi a bâiguit, continuând să caşte cu zgomot: Munca este un blestem!

— S-ar putea, dar este un blestem care nu va dispărea decât prin muncă! a adăugat ea în şoaptă.

12

Într-o noapte, Adham a fost trezit de nişte gemete adânci. A rămas câteva clipe între somn şi veghe, până când şi-a dat seama că este glasul Umaymei, care se văita de durere: Aah, şalele mele! Aah, pântecele meu!". Atunci s-a ridicat în capul oaselor, cu privirea aţintită spre ea.

— Aşa faci mereu în ultima vreme şi până la urmă nu se întâmplă nimic, a bombănit el. Aprinde lumânarea!

— Aprinde-o tu, l-a îndemnat ea gemând. De data asta este de-adevăratelea!

S-a ridicat şi a bâjbâit după lumânare printre obiectele de bucătărie până ce a găsit-o, a aprins-o şi a fixat-o pe măsuţa joasă. În lumina ei slabă a văzut-o pe Umayma, sprijinindu-se în coate, gemând şi respirând greu, cu capul ridicat.

— Nu! De data asta sunt sigură că este de-adevăratelea… a insistat ea, cu faţa crispată.

A ajutat-o să se sprijine cu spatele de peretele colibei.

— Luna asta e vremea… a spus el pe gânduri. Mai rabdă până când mă duc în Al-Gamaliyya să aduc o moaşă!

— Du-te cu bine! Ce timp este acum?

Adham a ieşit din colibă, s-a uitat la cer şi s-a întors, răspunzându-i cu voce grăbită:

— E-aproape ziuă… Mă-ntorc numaidecât!

A pornit în fugă spre Al-Gamaliyya şi curând după aceea s-a întors spintecând întunericul împreună cu moaşa pe care o ţinea de mână pentru a o călăuzi pe cărare. Când s-a apropiat de colibă, a auzit ţipetele femeii sfâşiind liniştea. Inima a pornit să-i bată cu putere şi a întins pasul, încât moaşa s-a plâns că merge prea repede. Dar îndată ce a intrat în colibă şi-a scos *mila'a*[18], încercând s-o liniştească şi s-o încurajeze pe Umayma, aproape râzând:

— Ai scăpat! Ai un pic de răbdare şi totul o să se termine cu bine!

— Cum îţi mai e? a întrebat-o Adham.

— Simt că mor din pricina durerilor… Parcă mi se rup măruntaiele şi oasele mi se fac ţăndări… Nu pleca de lângă mine!

— Ba mai bine lasă-l să aştepte afară, a hotărât moaşa.

Adham a ieşit din colibă şi a zărit imediat o siluetă stând în picioare în apropiere. Şi-a dat seama că era Idris şi a simţit că i se strânge inima.

— Au apucat-o chinurile facerii? l-a întrebat, prefăcându-se politicos. Sărmana de ea! Nu demult a trecut şi nevastă-mea prin durerile astea, după cum ştii… E o durere înşelătoare care dispare numaidecât… Apoi o să primeşti ceea ce ţi-a hărăzit soarta. Eu am avut parte de Hind… E o copilă încântătoare, dar este tot timpul udă şi nu se mai opreşte din plâns. Fii răbdător!

— Fiecare cu treaba lui, i-a răspuns Adham vădit tulburat, încercând să scape de el.

— Ai adus-o pe moaşa din Al-Gamaliyya? l-a descusut Idris, râzând grosolan.

— Da!

— E o muiere murdară şi hrăpăreaţă… Am chemat-o şi eu, dar mi-a cerut prea mult şi am alungat-o. Pentru asta mă blestemă de fiecare dată când trec prin faţa casei sale.

— Nu se cuvine să te porţi aşa cu oamenii… l-a mustrat Adham după ce-a şovăit puţin.

— Boierule! Taică-tău m-a învăţat să fiu grosolan şi aspru cu oamenii…

Ţipetele Umaymei se înălţau din ce în ce mai ascuţit, ca un ecou al sfâşierii care se petrecea în trupul ei. Buzele lui Adham s-au strâns, împiedicându-l să rostească ce ar fi vrut să mai spună. S-a apropiat temător de colibă şi a şoptit blând:

— Curaj! Fii tare!

— Fii tare, muiere a fratelui meu! a repetat Idris cu vocea lui grosolană.

Adham s-a temut că soţiei sale nu i-ar face deloc plăcere să audă acel glas, dar şi-a ascuns supărarea, îndemnându-şi fratele:

— Cred că ar fi mai bine să stăm ceva mai departe de colibă…

— Hai la coliba mea să-ţi fac un ceai! i-a propus Idris. O s-o vezi şi pe Hind sforăind!

Dar Adham s-a îndepărtat în altă direcţie, în vreme ce-l blestema cu o mânie reţinută.

— Înainte de ivirea dimineţii o să fii şi tată, a bombănit Idris, urmându-l. E o schimbare însemnată. Unul din avantajele ei este acela că tu ai să simţi legătura pe care Tatăl tău o rupe cu atâta uşurinţă şi prostie…

— Asemenea vorbe îmi trezesc mânia, a izbucnit Adham, vărsându-și năduful.

— S-ar putea, dar tocmai asta ne preocupă.

Adham a ezitat un timp, apoi a zis cu oarecare teamă:

— Idris! De ce mă urmăreşti când ştii prea bine că între noi nu poate fi vorba de nici o prietenie?

— Copil neruşinat! l-a repezit Idris printre hohote de râs. M-au trezit ţipetele nevesti-tii din cel mai dulce somn și nu m-am înfuriat. Ba din contră, am venit să-ţi ofer ajutorul meu, dacă ai fi avut nevoie de el… Tatăl tău, care a auzit ţipetele

ca şi mine, şi-a văzut mai departe de somnul lui fără să-i pese!

— Cred că ne-ajunge soarta de care avem parte… a încercat Adham să-l respingă, supărat. N-ai putea să-ţi vezi de treaba ta, aşa cum îmi văd şi eu de treaba mea?!

— Adham, tu mă urăşti şi nu pentru că eu aş fi cauza alungării tale din Casă, ci pentru că îţi aduc mereu aminte cât eşti de slab. Tu urăşti în mine sufletul tău păcătos, în vreme ce eu nu am niciun motiv să te urăsc… Dimpotrivă, tu eşti astăzi o consolare pentru mine… Şi-apoi nu trebuie să uiţi că noi suntem vecini şi suntem primele fiinţe care s-au stabilit în acest pustiu, în care odraslele noastre vor merge împreună de-a buşilea…

— Îţi face plăcere să mă chinui…

Idris a tăcut îndelung, încât Adham a sperat că a scăpat de el, dar Idris a încercat să reia discuţia, întrebându-l pe un ton în aparenţă serios:

— De fapt, de ce nu ne-am înţelege noi?

— Pentru că eu sunt un vânzător ambulant care-şi ştie măsura, pe când tu eşti un om căruia îi place să-i lovească şi să-i atace pe alţii…

Ţipetele Umaymei creşteau, iar Adham a ridicat capul implorator, dându-şi seama că întunericul s-a subţiat şi că zorii s-au ivit deja pe munte.

— Ce dureri blestemate! a exclamat Adham.

— Şi ce minunată era tihna! l-a completat Idris, hohotind, ca de obicei. Te-ai născut pentru a administra averea şi a cânta din fluier!

— Poţi să-ţi baţi joc cât pofteşti, dar eu sunt îndurerat…

— De ce? Am crezut că nevastă-ta are dureri…

— Lasă-mă în pace! a ţipat Adham iritat.

— Ai vrea să devii tată fără a plăti niciun preţ? l-a întrebat celălalt cu un calm ce stârnea mânia.

Adham s-a stăpânit cu greu şi s-a refugiat în muţenie.

— Tu eşti destul de înţelept ca să pricepi, a încercat Idris să-l îmbuneze. Am venit să-ţi propun

o treabă care te-ar putea ajuta să faci fericite viitoarele vlăstare. Ceea ce auzim noi acum sunt doar semnele primului, nu şi ale ultimului… Poftele noastre nu vor fi mulţumite pe deplin decât atunci când se va ridica peste noi un morman de plozi gălăgioşi…! Ei, ce zici?

— Începe să se lumineze de ziuă… Du-te înapoi la culcare!

Ţipetele neîntrerupte au ajuns la punctul culminant.

Stânjenit de situaţia lui, Adham s-a întors la coliba care se zărea acum binişor în lumina zorilor. Când a ajuns la ea, Umayma a scos un geamăt adânc, semănând cu sfârşitul o mii cântec trist.

— Ce mai faceţi voi acolo? a întrebat când a ajuns în uşa colibei.

— Mai ai un strop de răbdare! l-a îndemnat moaşa.

Inima i s-a liniştit, descoperind în glasul ei semnalul victoriei. Curând, femeia s-a ivit în uşă, anunţându-l:

— Ai doi băieţi!

— Gemeni?!

— Dumnezeu să vă binecuvânteze şi pe tine, şi pe ei!

Râsul lui Idris i-a izbit auzul, venind din spate.

— Idris este tatăl unei fetiţe şi unchiul ei are doi băiețași... a adăugat el.

Apoi a luat-o spre coliba lui, cântând: „Unde s-au dus norocul şi destinul? Unde, timpule, spune-mi?!".

— Nevastă-ta vrea să le dea numele Qadri şi Humam, l-a anunţat moaşa.

Qadri şi Humam… Qadri şi Humam… repeta Adham cuprins de bucurie.

13

— Hai să stăm şi noi jos, să mâncăm ceva, a zis Qadri, ștergându-şi faţa cu poalele ghilbabului.

— Da… Nici nu ne-am dat seama cum a trecut timpul, a încuviinţat Humam, uitându-se spre soarele care cobora spre asfinţit.

S-au aşezat cu picioarele strânse sub ei, la poalele platului Al-Muqattam. Humam a dezlegat batista roşie, vărgată şi a întins pe ea pâine, *taamiyya*[19] şi praz. S-au apucat să înfulece, aruncându-şi din când în când privirile spre turma de oi şi capre: unele din ele rătăceau bezmetice încolo şi încoace, altele se culcaseră şi rumegau de zor liniştite. Cei doi fraţi semănau aproape ca două picături de apă, numai privirea de vânător din ochii lui Qadri îl deosebea de fratele său, dându-i o expresie aparte.

— Dacă pustiul ăsta ar fi doar al nostru şi n-ar trebui să-l împărţim cu nimeni, am putea paşte turmele fără nici o grijă, a mormăit Qadri cu gura plină.

— Dar în pustiul ăsta vin şi păstorii din Al-Atuf, Kafr al-Zeghari şi al-Husayniyya şi noi am putea să ne împrietenim cu ei şi să ne ferim de răutatea lor, a răspuns Humam, surâzând.

Qadri a râs la rândul lui batjocoritor, împroşcând cu firimituri.

— Aceste cartiere din vecinătate au un singur răspuns pentru aceia care încearcă să se împrietenească cu ele – pălmuirea.

— Dar…

— Niciun dar, frate! Nici eu nu cunosc decât o singură cale: îl apuc pe om de ghilbab şi îi ard un cap în frunte, doborându-l la pământ, fie cu faţa, fie cu ceafa în sus…

— De-aia avem atâţia duşmani că nici nu-i mai putem număra…

— Dar cine te pune să-i numeri?!

Humam s-a uitat după un ied care se îndepărtase cam multicel de turmă şi l-a fluierat până ce animalul s-a oprit şi s-a întors. A luat un fir de

praz, l-a şters cu degetele şi-a început să muşte din el cu poftă.

— De-aceea suntem singuri, a mormăit el, plescăind din buze. Trece vreme îndelungată fără să vorbim cu nimeni…

— Dar de ce ai avea nevoie să vorbeşti când tu cânţi tot timpul?

— Am impresia că singurătatea asta este uneori întristătoare, i-a răspuns Humam privind la el încrezător.

— Întotdeauna voi avea motive să fiu trist – fie singurătatea, fie altceva…

S-a aşternut tăcerea şi plescăitul se auzea mai clar. În depărtare se zărea un grup de oameni care coborau de pe munte, îndreptându-se către Al-Atuf. Mergeau în ritmul unui cântec – cineva intona, iar ceilalţi repetau după el.

— Această parte a pustiului este o prelungire a cartierului nostru. Dacă ne vom îndepărta spre nord sau spre sud, este foarte posibil să nu ne mai întoarcem, s-a tânguit Humam.

— O să întâlneşti atât în nord, cât şi în sud mulţi oameni care ar vrea să mă ucidă, dar n-o să găseşti pe nimeni care să îndrăznească să se lupte cu mine, a spus Qadri hohotind.

— Nimeni n-ar putea tăgădui curajul tău, dar nu uita că trăim mulţumită numelui bunicului nostru şi faimei înspăimântătoare a unchiului nostru, în pofida vrajbei dintre noi şi el… a spus Humam cu ochii spre turmă.

Qadri s-a încruntat în semn de protest, dar nu şi-a exprimat împotrivirea cu glas tare. Şi-a aruncat ochii în depărtare, spre Casa cea Mare, care părea la vremea asfinţitului un templu uriaş cu contururi neclare.

— Casa asta! a izbucnit el. N-am văzut o alta semănând cu ea în acest pustiu care o înconjoară din toate părţile şi în vecinătatea unor străzi şi uliţe cunoscute pentru încăierările şi primejdiile ce se întâlnesc pe ele. Stăpânul ei este, neîndoielnic, un

tiran! Bunicul ăsta care nu şi-a văzut niciodată nepoţii, cu toate că ei trăiesc la câţiva paşi de el!

Şi-a îndreptat şi Humam privirile către Casă.

— Numele Tatălui nostru nu este rostit niciodată decât însoţit de respect şi admiraţie, a zis el.

— În vreme ce numele unchiului nostru nu este însoţit decât de blesteme…

— În orice caz, este bunicul nostru, a insistat Humam cu temere în glas.

— Şi la ce ne foloseşte asta, băieţaş? Tata trudeşte împingând un cărucior toată vremea, mama se speteşte muncind cât e ziua de lungă până noaptea târziu, iar noi ne ţinem după turme desculţi şi pe jumătate goi, în vreme ce el stă în spatele zidurilor, tolănit fără inimă, bucurându-se de o viaţă uşoară, pe care nici măcar nu ne-o putem închipui…

Când au terminat de mâncat, Humam a scuturat batista, a strâns-o şi a pus-o în buzunar. Apoi s-a întins pe spate, cu braţele sub cap, plimbându-şi privirile pe cerul cristalin, care radia liniştea asfinţitului. În zare pluteau câţiva ereţi. Qadri s-a dat mai într-o parte pentru a se uşura.

— Tata spune că mai demult Bunicul ieşea deseori şi trecea pe la ei la plecare şi la întoarcere… a continuat el să depene din ce-şi amintea. Acum nu-l mai vede nimeni. Parcă i-ar fi teamă pentru el.

— Cât de mult îmi doresc să-l văd şi eu! a spus Humam visător…

— Nu visa că ai putea vedea ceva fantastic! O să vezi că seamănă cu tata sau cu unchiu' sau poate chiar cu amândoi…

— Eu mă minunez de faptul că tata vorbeşte despre el cu atâta admiraţie, după câte i-a făcut…

— Se pare că tata a fost foarte legat de el… Sau poate că este convins de dreptatea pedepsei de care a avut parte…

— Sau poate că mai nădăjduieşte să-l ierte!

— Tu nu-l înţelegi pe tata. El este un om bun şi prietenos.

— Nu-mi place de el, după cum nu-mi place nici de tine, a bombănit Qadri, întorcându-se la locul lui. Pot să-ţi spun cu toată convingerea că Bunicul nostru este un om împotriva firii, care nu merită niciun respect… Dacă ar avea un singur dram de bunătate în suflet, nu s-ar purta atât de aspru cu vlăstarele lui. Eu îl socotesc, la fel cum face şi unchiul nostru, un blestem al destinului.

— Probabil că lucrurile cele mai vrednice de dispreţ din comportarea lui sunt tocmai aceste calităţi cu care te făleşti tu, adică vitejia şi forţa… a murmurat Humam zâmbind.

— A dobândit pământul acesta ca pe un dar, fără niciun fel de osteneală, şi pe urmă s-a purtat crud, ca un tiran, l-a contrazis Qadri pe fratele său.

— Nu tăgădui ce ai recunoscut chiar tu puţin mai devreme! Cârmuitorul însuşi n-ar fi putut să trăiască singur în acest pustiu nesfârşit…

— Şi tu găseşti în povestea care ne-a fost transmisă nouă vreun motiv pentru mânia lui împotriva părinţilor noştri?

— Dar tu găseşti în ea mai mult decât atât? Găseşti un motiv suficient pentru ca el să se poarte cu oamenii atât de aspru?

Qadri a luat urciorul şi a sorbit din el, potolindu-şi setea.

— Dar ce vină au nepoţii? a întrebat el râgâind. El nu ştie ce-nseamnă să alergi toată ziua după dobitoacele astea… Nesăbuitul! Aş vrea să cunosc şi eu testamentul, să văd ce ne aşteaptă…

— O bogăţie care o să ne scape de truda asta, a spus Humam, oftând visător. O să putem face numai ceea ce ne pofteşte inima şi-o să ne petrecem viaţa în belşug şi veselie…!

— Tu o ţii aşa întruna, repetând la nesfârşit ceea ce spune tata… Ne târâm prin ţărână şi noroi, dar visăm la fluier în umbra unei grădini bogate… Ca

să-ţi spun adevărul, îl admir pe unchiul Idris mai mult decât pe tata…

După ce a căscat, Humam s-a ridicat în picioare şi s-a întins îndelung.

— În orice caz, a încercat el să pună capăt discuţiei, avem un adăpost deasupra capului, avem cât să ne ducem zilele, avem oi pe care să le păstorim, le vindem laptele şi Ie îngrăşăm tot pentru a le vinde, iar din lâna lor mama ne face straie…

— Dar ce zici de fluier şi de grădină?

Nu i-a mai răspuns. Şi-a luat ciomagul pe care-l aruncase la picioarele sale şi s-a îndreptat spre turmă. Qadri, în schimb, s-a ridicat, s-a îndreptat cu faţa către Casa cea Mure şi a urlat cât l-au ţinut puterile:

— Ai îngăduit să-ţi fim moştenitori sau vom avea parte de pedeapsă şi după moartea ta, aşa cum am avut parte de timpul vieţii tale? Răspunde, Gabalawi!

„Răspunde, Gabalawi!”, a răsunat ecoul.

14

În depărtare se zărea o siluetă cu trăsături încă neclare, venind spre ei. A continuat să se apropie încet până când i în dat seama despre cine este vorba. Qadri s-a îndreptat instinctiv de spate, iar ochii lui frumoşi radiau lumina bucuriei. Humam s-a uitat surâzător la fratele său, apoi a privit spre inima de vite nepăsător şi a şoptit cumva prevenitor:

— În curând o să se lase întunericul…

— N-au decât să se ivească şi zorii, dacă vor, a răspuns Qadri cu dispreţ.

Apoi a înaintat doi paşi în direcţia fetei, făcându-i semne cu braţele ridicate. Ea s-a apropiat încet de locul unde stăteau, obosită după drumul

lung pe care-l parcursese, târându-şi anevoie papucii prin nisip şi cătând spre ei atent cu ochii săi verzi, ispititori şi îndrăzneţi. Era înfăşurată în *mila'a* până la umeri, cu capul şi gâtul neacoperite, în vreme ce vântul se juca ştrengăreşte cu şuviţele ei.

— Bine-ai venit, Hind! a întâmpinat-o Qadri vesel, dispărându-i orice urmă de asprime de pe chip.

— Bună seara! i-a răspuns cu blândeţe în glas. Bună seara, vere! a mai adăugat, adresându-se lui Humam.

— Bună seara, verişoară! a salutat-o şi Humam, privind-o surâzător. Ce mai faci?

Qadri a prins-o de mână şi s-au îndepărtat către stânca mare, aflată la câţiva paşi de locul unde stăteau, dispărând în spatele ei, spre munte, ascunşi de pustiu şi de cine s-ar fi întâmplat să rătăcească prin el. A tras-o spre el şi a înconjurat-o cu braţele, sărutând-o îndelung, până ce fata a simţit că se pierde cu firea. În cele din urmă şi-a revenit şi a reuşit să scape din braţele lui şi, respirând adânc, şi-a aranjat *mila'a,* întâmpinând privirea lui intensă cu una zâmbitoare. Deodată surâsul i-a dispărut de parcă şi-ar fi adus aminte de ceva.

— Cu greu am reuşit să scap, să vin la întâlnirea cu tine, a zis precipitat, arcuindu-şi buzele. Of! Viaţa asta a devenit de nesuportat…

— Nu trebuie să-ţi pese de nimic! a încurajat-o el, încruntându-se şi lăsând să se înţeleagă că a priceput la ce se referea. Părinţii noştri sunt nişte proşti – atât tatăl meu, care altfel este un om bun, cât şi tatăl tău, care este atât de crud. Ei vor să ne insufle şi nouă ura care-i macină pe ei. Ce prostie! Ia spune-mi şi mie, cum ai reuşit să scapi?

— Ziua de astăzi a trecut ca şi celelalte într-o ceartă neîntreruptă, şi-a început ea povestirea după ce a respirat adânc. Tata i-a dat o palmă sau două şi ea l-a blestemat în gura mare, vărsându-şi furia

pe o oală pe care a făcut-o țăndări. Mânia ei s-a oprit astăzi la atât, dar de multe ori mama îl apucă de gât şi încearcă să-l sugrume, cu toate loviturile pe care le primeşte, blestemându-l atunci când se simte învinsă şi dispărând din faţa lui pentru a se pune la adăpost atunci când el este beat. De multe ori aş vrea să fug, sătulă de viaţa asta, dar îmi revin după ce plâng până ce mă dor ochii. Ce să facem? Am aşteptat până ce s-a îmbrăcat şi a plecat de-acasă. Am pus *mila'a* pe mine, iar mama a încercat, ca de obicei, să mă împiedice să ies, dar am scăpat şi am fugit încoace…

— Crezi că ştie unde te duci? a întrebat-o Qadri, prinzându-i mâna între palme.

— Nu cred! Şi nici nu-mi pasă… Dar în niciun caz nu va avea curajul să-i spună tatei…

— Dar ce crezi c-ar face el dacă ar afla? a mai întrebat-o, după ce a râs scurt.

— De el nu mi-e frică, în pofida asprimii lui… Ba aş putea zice chiar că-l iubesc… Şi el mă iubeşte cu o candoare care nu se potriveşte câtuşi de puţin cu firea lui aspră… Şi nu se sfieşte să-mi spună câteodată că sunt tot ce are mai scump în viaţa lui… Probabil că tocmai ăsta este şi motivul necazurilor mele…

Qadri s-a aşezat pe pământ la poalele stâncii şi a îndemnat-o să se aşeze lângă el, netezindu-i locul. Ea a lăsat să-i alunece *mila'a.* Qadri s-a aplecat şi a sărutat-o pe obraz.

— Se pare ca tatăl meu este mai uşor de înduplecat decât tatăl tău… a bombănit el. Cu toate astea, el se înfurie peste măsură ori de câte ori vine vorba de tatăl tău. Îi tăgăduieşte orice însuşiri bune…

— Gemeni! a spus ea, amintindu-şi ce se zice despre el. La fel şi tata, îi tăgăduieşte lui orice calităţi… Tatăl tău îi reproşează tatălui meu că ar fi sălbatic, în vreme ce al meu îi reproşează tatălui tău că ar fi prea bun… Una peste alta, ei nu s-au înţeles nici măcar asupra unui singur lucru, a

continuat ea, în vreme ce Qadri o privea dezaprobator.

— Dar noi vom face ce ne place nouă, a încercat el să pună capăt discuţiei cu o mişcare provocatoare a capului, ca și cum ar fi împuns aerul.

— Dar nu uita că şi tata poate să facă ce-i place, l-a prevenit Hind, privind la el cu tandreţe.

— Însă trebuie să ştii că şi eu sunt în stare să fac multe lunuri… Ce vrea să facă tatăl ăsta beţiv cu tine?

— Vorbeşte despre tata cu mai mult respect! l-a prevenit din nou, râzând forţat, cu o voce care lăsa să se simtă şi protestul, şi gluma. Apoi a continuat, pişcându-l de ureche: Să ştii că şi eu mă întreb tot timpul ce vrea să facă el cu mine… Uneori mi se pare că n-ar vrea să mă lase să mă mărit niciodată…

El s-a minunat, privind-o neîncrezător, dar ea a continuat firul discuţiei:

— Odată l-am surprins aruncând o privire furioasă către Casa Bunicului nostru în vreme ce îndruga: „Dacă a acceptat ca fii şi nepoţii lui să trăiască în umilinţă, oare la fel se va purta şi cu singura lui nepoată? Nu există pentru Hind un loc mai potrivit decât Casa aceasta zăvorâtă". Altă dată l-am auzit spunându-i mamei că haidamacul din Kafr al-Zaghari ar vrea să mă ceară de nevastă. Biata mama s-a bucurat, dar s-a zborşit numaidecât la ea: „Nespălato! Muiere jalnică! Cine crezi tu că este haidamacul ăsta din Kafr al-Zaghari? Până şi cel mai dispreţuit servitor din Casa cea Mare este mai nobil şi mai curat decât el…“ „Şi cine crezi tu că ar fi mai potrivit pentru ea?“, l-a întrebat mama. „Numai tiranul care stă ascuns în spatele zidurilor ştie lucrul ăsta, doar e nepoata lui… Nu se află pe pământul ăsta nimeni care să o merite! Aş vrea să aibă un bărbat aşa ca mine!“, a urlat el. „Ai vrea să fie o nefericită aşa cum e mamă-sa?“, i-a scăpat mamei. Şi numai ce l-am văzut năpustindu-se

asupra ei ca o fiară şi lovind-o violent cu picioarele până ce a izbutit să fugă afară din colibă!

— Asta-i curată nebunie!

— ÎI urăşte pe Bunicul nostru şi-l blestemă ori de câte ori vine vorba despre el, dar în sinea lui se făleşte că-i e tată…

— Probabil că am fi mai fericiţi dacă bărbatul ăsta nu ne-ar fi bunic, a mormăit Qadri strângându-şi pumnul şi lovindu-se cu el peste coapsă.

— Probabil… a adăugat ea cu amărăciune.

A tras-o spre el şi a strâns-o la piept cu o ardoare pe măsura vorbelor lui şi a ţinut-o aşa în braţe, aşteptând să uite gândurile obositoare şi să se lase în voia pasiunii.

— Dă-mi buzele tale! a şoptit el.

În acest moment, Humam s-a îndepărtat de stâncă, din locul unde stătuse până atunci, îndreptându-se tiptil spre turmă, zâmbind sfios şi temător. Avea impresia că şi aerul se îmbată cu respiraţia iubirii şi că dragostea prevesteşte tragedii, dar şi-a zis în sine: „Chipul lui era atât de senin şi de tandru! Nu arată astfel decât atunci când rămâne în spatele stâncii. Nimic nu are forţa magică a acestei iubiri care alungă grijile!“. Cerul devenea din ce în ce mai palid, cuprins de întuneric, şi adieri uşoare ajungeau la el dinspre apus. Amurgul înainta încet, ca o melodie stinsă de rămas-bun. Nu departe, un ţap sărea pe o capră. Humam s-a trezit din nou vorbind cu sine: „Mama o să fie nespus de fericită în ziua când capra asta o să fete, în vreme ce naşterea unui om poate aduce după ea potop de nenorociri. Blestemul planează deasupra capetelor noastre dinainte de a veni pe lume. Şi cea mai ciudată duşmănie este cea dintre fraţi. Până când o să tragem ponoasele acestei duşmănii? Dacă trecutul ar putea fi uitat, prezentul ar fi minunat! Dar noi nu vom înceta să visăm la întoarcerea noastră în această Casă, care este

motivul mândriei şi al nefericii noastre totodată". A rămas cu ochii aţintiţi asupra ţapului care se împerechea şi a zâmbit. Apoi a continuat să se învârtă în jurul turmei, fluierând şi rotindu-şi ciomagul deasupra capului. Uneori se trezea privind către stânca înaltă şi mută, căreia nu-i păsa de nimic din această lume.

15

Umayma s-a trezit, ca de obicei, atunci când nu mai rămăsese pe cer decât luceafărul de dimineaţă. L-a strigat pe Adham şi acesta a deschis ochii, oftând. S-a ridicat anevoie din aşternut şi s-a dus în camera vecină, unde dormeau Qadri şi Humam, şi i-a trezit şi pe ei. În noua sa înfăţişare, coliba lărgită părea acum o căsuţă înconjurată de un zid, cu un fel de târlă în spatele ei pentru adăpostirea turmei. Pe zid se întindeau lujerii de iederă care-i dădeau un aspect atrăgător şi demonstrau că Umayma nu renunţase încă la vechiul ei vis de a înfrumuseţa cât mai mult cu putinţă coliba, luând ca model Casa cea Mare. Bărbaţii s-au strâns în curte în jurul unui lighean plin cu apă, s-au spălat pe faţă, apoi şi-au îmbrăcat straiele de lucru. Adierea aducea dinlăuntrul colibei mirosul de vreascuri aprinse şi plânsul fraţilor mai mici.

S-au aşezat după aceea în jurul unei măsuţe joase, în faţa intrării în colibă, şi au mâncat dintr-un singur vas bob fiert înăbuşit. Aerul toamnei era umed şi puţin răcoros dimineaţa devreme, dar trupurile vânjoase suportau fără să le pese palele de vânt. La o oarecare depărtare, coliba lui Idris părea că se mărise şi ea. În schimb, Casa cea Mare rămăsese la fel de tăcută şi de închisă în sine, de parcă nimic nu o lega de lumea exterioară. Apoi Umayma a adus un urcior cu lapte muls chiar

atunci, l-a pus pe măsuţă şi s-a aşezat şi ea lângă ei.

— De ce nu-i vinzi lapte şi stimatului nostru Bunic? A întrebat-o Qadri ironic.

— Mănâncă şi ţine-ţi gura, s-a răstit Adham, cu părul albit la tâmple acum, întorcându-se către fiul său.

— A venit timpul să punem la murat lămâi, măsline şi ardei gras, a mormăit Umayma, mestecându-şi îmbucătura, îţi plăceau zilele când puneam murături, Qadri, şi mă ajutai să umplu lămâile.

— Când eram mici, ne bucuram fără vreun motiv anume, i-a răspuns Qadri cu amărăciune.

— Şi ce nu-ţi convine astăzi, Abu Zayd al-Hilali[20]? l-a întrebat Adham, punând ibricul la loc.

Qadri a rămas tăcut.

— Ziua de târg este aproape, s-a amestecat şi Humam în vorbă. Trebuie să alegem animalele pe care le vindem.

Mama a clătinat din cap aprobator, în vreme ce tatăl a zis, adresându-se lui Qadri:

— Qadri, nu mai fi aşa aspru! Aproape că nu mă întâlnesc cu niciun cunoscut de-al tău care să nu mi se plângă de tine. Mă tem să nu-l moşteneşti pe unchiul tău…

— Sau pe Bunicul meu! i-a răspuns el.

Ochii lui Adham l-au fulgerat cu indignare.

— Nu spune nimic rău despre Bunicul tău! M-ai auzit pe mine făcând aşa ceva? Şi-apoi el nu ţi-a făcut ţie nimic rău!

— Ne-a făcut şi nouă rău de vreme ce ţi-a făcut ţie…

— Taci din gură! Fii bun şi taci!

— Din cauza lui avem parte de viaţa asta… Şi aceeaşi soartă o are şi verişoara noastră…

— Ce treabă avem noi cu ea? a întrebat Adham încruntat. De la tatăl ei ni se trag toate relele.

— Vreau să spun că nu se cuvine ca o fată din neamul nostru să trăiască în această pustietate, sub

cerul liber, a insistat Qadri. Spune-mi şi mie, cine o să se însoare cu fata asta?

— Poate să fie şi dracu'… Ce treabă avem noi cu ea? Sunt sigur că o să semene leit cu taică-su.

A privit spre soţia lui, aşteptând parcă sprijinul ei.

— Da, da… întocmai ca tatăl ei! a întărit Umayma.

— Blestemaţi să fie şi ea, şi tatăl ei! a izbucnit Adham, scuipând printre dinţi.

— Astfel de vorbe nu ne strică masa? s-a amestecat şi Humam în vorbă.

— Cred că întreci măsura, a încercat Umayma să-l contrazică, dar pe un ton destul de blând. Momentele cele mai fericite sunt acestea când ne adunăm cu toţii…

În clipa aceea a ajuns până la ei glasul lui Idris ca un tunet, blestemând şi înjurând.

— A început rugăciunea de dimineaţă, a zis Adham cu dezgust.

A luat ultima îmbucătură şi s-a ridicat, îndreptându-se către căruciorul lui, pe care a început să-l împingă, luându-şi rămas-bun de la ceilalţi: „Vă las cu bine!". „Să ne vedem cu bine!", i-au răspuns ei. Apoi a luat-o încet către Al-Gamaliyya. S-a ridicat şi Humam, îndreptându-se spre târlă pe o potecă lăturalnică. În aer se înălţa behăitul oilor care se înghesuiau să iasă şi zgomotul de copite lovind pământul pietros. Ultimul s-a ridicat Qadri, luându-şi ciomagul şi făcând semn de rămas-bun mamei sale. Curând, l-a ajuns din urmă pe fratele său. Când s-au apropiat de coliba lui Idris, acesta li s-a pus în drum, întrebându-i batjocoritor:

— Cu cât vindeţi oile, flăcăi?

Qadri s-a uitat la el cu vădit interes, în vreme ce Humam a evitat să-l privească.

— Nu binevoieşte niciunul dintre voi să-mi răspundă, castraveţarilor? a insistat el.

— Dacă vrei să cumperi ceva, du-te la târg!

— Şi dacă vreau să iau o oaie cu japca, ce-aţi avea împotrivă? a întrebat Idris la fel de provocator, printre hohotele sale stridente.

— Tată, n-avem nevoie de scandal, a intervenit Hind din interiorul colibei.

— Tu vezi-ţi de treaba ta acolo! i-a retezat-o scurt, mai degrabă în glumă. Şi lasă-mă pe mine în pace să stau de vorbă cu odraslele sclavei!

— Nu te-am necăjit cu nimic şi te rugăm să nu ne necăjești nici dumneata, a încercat Humam să-l înduplece.

— Aa! Parcă ar fi vorbit Adham… Cred că locul tău ar trebui să fie în mijlocul oilor, nu în urma lor.

— Tata ne-a povăţuit să nu-ţi răspundem la provocări… i-a răspuns Humam iritat.

— Dumnezeu să-l ajute să aibă parte numai de bine! Dacă n-ar fi fost povaţa asta a lui, aş fi mort acum! a izbucnit Idris printre hohote. Apoi, adresându-li-se aspru: Voi doi sunteţi lăsaţi în pace numai datorită numelui meu… Dumnezeu să vă lovească pe toţi! Pieriţi din ochii mei!

Fraţii şi-au continuat drumul, rotindu-şi din când în când, ciomegele în văzduh.

— Nesuferit om! a izbucnit Humam cu faţa încă palidă de mânie. Ce dezgustător poate să fie! Chiar şi acum, dimineaţa devreme, duhneşte a băutură!

— Îi merge gura, dar n-a întins niciodată mâna ca să ne facă ceva rău! a încercat Qadri să schimbe vorba, în vreme ce înaintau în urma turmei prin pustietate.

— Ba ne-a furat de mai multe ori câteva oi! a protestat Humam.

— E un beţiv! Şi, din păcate, e unchiul nostru, ce să facem?! Trebuie să recunoaştem lucrul ăsta…

S-a aşternut tăcerea o vreme. Înaintau spre stânca uriaşă. Pe cer – fuioare de nori risipite ici şi colo, iar soarele îşi trimitea razele peste întinderile nesfârşite de nisip. Humam nu s-a mai putut stăpâni şi i-a zis fratelui său:

— Să ştii că săvârşeşti o mare greşeală dacă te însori cu fata lui…

— N-am nevoie de sfaturile tale! l-a repezit Qadri, uitându-se la el furios. Mi-e de-ajuns ce-mi spune taică-tău!

— Viaţa noastră e plină de greutăţi… Nu adăuga şi tu altele noi!… a zis Humam fără să-şi fi revenit cu totul după insultele lui Idris.

— N-aveţi decât să pieriţi sub povara necazurilor pe care vi le provocaţi singuri! s-a răstit Qadri. Eu o să fac aşa cum îmi place mie…

Între timp au ajuns cu oile în locul unde le lăsau să pască în voie.

— Şi-ţi închipui că o să scapi de urmările faptelor tale? l-a întrebat Humam pe Qadri uitându-se în ochii lui.

— Te pomeneşti că eşti gelos?! l-a luat Qadri din scurt pe fratele său, prinzându-l de umăr.

Humam nu se aşteptase la o astfel de reacţie. Vorbele fratelui său l-au luat prin surprindere, deşi întru câtva era obişnuit cu surprizele şi izbucnirile de acest fel.

— Apără-ne, Doamne! a şoptit el, dându-i la o parte mâna de pe umăr.

Qadri şi-a încrucişat mâinile pe piept şi a clătinat din cap batjocoritor.

— Cred că ar fi mai bine să te las în pace până când o să te căieşti tu singur. Nu recunoşti că greşeşti şi n-o să recunoşti decât atunci când o să fie prea târziu.

I-a întors spatele, îndreptându-se către partea umbroasă a stâncii, în vreme ce Qadri a rămas încruntat în bătaia soarelui.

16

În timp ce familia lui Adham îşi lua masa de seară în faţa colibei la lumina slabă a stelelor, s-a

întâmplat un lucru ce nu mai fusese văzut în această pustietate de când Adham a fost alungat: poarta Casei celei Mari s-a deschis şi prin ea s-a ivit o umbră, purtând în mână un opaiţ. Toţi ochii s-au aţintit către opaiţ într-o uimire mută, urmărindu-l cum se mișcă prin întuneric, de parcă ar fi fost un astru legat de pământ. Când a ajuns cam pe la jumătatea distanţei dintre Casă şi colibă, privirile s-au concentrat, străduindu-se să recunoască umbra în lumina micului opaiţ. „Ăsta-i unchiul Karim, portarul Casei", a spus Adham. Uimirea lor a sporit când au înţeles că vine chiar la ei şi s-au ridicat cu toţii în picioare, rămânând nemişcaţi – unii cu bucăţica de mâncare în mână, alţii cu gura plină, fără să mestece. Când a ajuns lângă ei, bărbatul s-a oprit şi a ridicat mâna, zicând:

— Bună seara, domnule Adham!

Acesta s-a cutremurat la auzul glasului pe care şi-l amintea din urmă cu douăzeci de ani şi care a rechemat din adâncurile memoriei trăsăturile tatălui său, parfumul de iasomie şi henna, redeşteptând nostalgii şi mâhniri, şi a simțit că pământul se învârteşte cu el.

— Bună seara, unchiule Karim! i-a răspuns, stăpânindu-şi cu greu lacrimile.

— Nădăjduiesc că atât tu, cât şi familia ta sunteţi bine, a îngăimat bărbatul vădit emoţionat.

— Slavă Domnului, unchiule Karim!

— Aş vrea să pot să-ţi spun ce simt în sufletul meu, dar am fost însărcinat doar să-ţi transmit că Stăpânul meu cel mare doreşte să-l vadă numaidecât pe fiul tău Humam.

S-a aşternut tăcerea şi cei prezenţi au schimbat priviri nedumerite.

— Numai pe Humam? s-a auzit un glas.

S-au întors furioşi către Idris, care s-a ivit din întuneric, trăgând cu urechea. Unchiul Karim nu i-a răspuns, ci a ridicat mâna în semn de salut şi s-a

întors să plece spre Casa cea Mare, lăsându-i în beznă.

— Adică pleci aşa, fără să-mi dai niciun răspuns, moş afurisit? a strigat Idris înfuriat.

— Dar de ce numai Humam? a întrebat şi Qadri mânios, trezindu-se din uluială.

— Da! De ce numai Humam? a repetat Idris întrebarea lui.

— Du-te la coliba ta şi lasă-ne pe noi în pace! l-a repezit Adham, încercând probabil să găsească o ieşire din situaţia dificilă în care se afla.

— Pace zici? Eu stau acolo unde am chef!

Humam tăcea, privind spre Casa cea Mare, iar inima îi bătea atât de tare încât avea impresia că înălţimea Al-Muqattam îi repeta ecourile.

— Du-te, Humam, la Bunicul tău şi să ai parte numai de bine! l-a îndemnat tatăl resemnat.

— Şi eu? l-a întrebat Qadri iritat şi provocator. Eu nu sunt fiul tău, la fel ca şi el?

— Qadri! Nu vorbi aşa cum vorbeşte Idris! Fără îndoială că eşti fiul meu, întocmai ca el, dar nu-mi face mie niciun reproş, fiindcă nu eu l-am poftit.

— Dar tu l-ai putea împiedica să-l nedreptăţească pe unul din fraţi… s-a amestecat Idris iarăşi în vorbă, protestând.

— Asta-i o treabă care nu te priveşte câtuşi de puţin, i-a răspuns Adham. Apoi a continuat, adresându-se lui Humam: Trebuie să te duci… şi-apoi va veni şi rândul lui Qadri. Sunt sigur…

— Eşti un părinte la fel de nedrept ca şi Tatăl tău, a insistat acuzator Idris, care se pregătea să plece. Bietul Qadri… De ce să fie el pedepsit, când n-are nici o vină? Dar asta-i nenorocirea – blestemul se abate întotdeauna în familia noastră în primul rând asupra celor mai buni… Blestemată de Dumnezeu să fie această familie nebună!

Apoi a dispărut, înghiţit de întuneric.

— Eşti nedrept cu mine, tată! a izbucnit atunci Qadri.

— Nu repeta vorbele lui! Hai, Qadri! Iar tu, Humam, du-te acum!

— Aș fi vrut să fie şi fratele meu împreună cu mine, s-a tânguit Humam stânjenit.

— O să te urmeze…

— Ce nedreptate cumplită! a izbucnit Qadri din nou cu furie. De ce l-a preferat pe el? Nu l-a cunoscut nici pe el, în fel cum nu m-a cunoscut nici pe mine… Atunci de ce l-a chemat numai pe el?

— Du-te! l-a îndemnat Adham pe Humam, împingându-l de la spate.

— Să fii cu grijă! a şoptit Umayma, după ce Humam a făcut câţiva paşi.

Apoi l-a îmbrăţişat plângând pe Qadri, dar acesta s-a eliberat din braţele mamei şi a pornit după fratele lui.

— Vino înapoi, Qadri! a strigat Adham după el. Nu-ţi risca viitorul!

— N-o să mă întoarcă din drum nici o putere de pe acest pământ, a strigat el, ieşindu-şi din fire.

Umayma a izbucnit în hohote de plâns, însoţită de scâncetele micuţilor dinlăuntru, Qadri a mărit pasul, ajungându-l din urmă pe fratele său, dar aproape de el a zărit prin întuneric silueta lui Idris care înainta, ţinând-o de mână pe Hind. Când au ajuns la poarta Casei, Idris l-a împins pe Qadri în dreapta lui Humam şi pe Hind în stânga șui, iar el s-a dat câţiva paşi înapoi şi a strigat:

— Deschide, unchiule Karim, fiindcă nepoţii au venit să-l întâlnească pe Bunicul lor.

Poarta s-a deschis şi în pragul ei s-a ivit unchiul Karim îi opaiţul în mână.

— Să poftească să intre domnul Humam, a rostit el politicos.

— Dar ăsta-i fratele său Qadri şi asta-i Hind, leit mama mea care a murit plângând! a ţipat Idris.

— Dumneata ştii, domnule Idris, că nu intră în această Casă decât acela care este poftit, i-a

răspuns unchiul Karim la fel de politicos ca mai înainte.

Apoi i-a făcut semn lui Humam, care a intrat, dar în urma lui a dat buzna şi Qadri, ţinând-o de mână pe Hind. Atunci, din grădină s-a înălţat un glas pe care Idris îl cunoştea prea bine:

— Voi doi să pieriţi de-aici, păcătoşilor, cu păcatul vostru cu tot! i-a alungat glasul cu asprime.

Au rămas pe loc, de parcă picioarele le-ar fi fost ţintuite. Apoi poarta s-a închis. Atunci, Idris s-a repezit spre ei şi i-a apucat de umeri, întrebându-i cu glasul sugrumat de mânie.

— Despre ce păcat vorbeşte?

Hind a ţipat de durere, în vreme ce Qadri s-a întors brusc spre Idris, desprinzându-i mâinile de pe umerii lor. Hind a scăpat şi a luat-o la fugă, dispărând în întuneric. Idris s-a dat câţiva paşi înapoi şi s-a repezit spre Qadri, lovindu-l cu pumnul. Tânărul a rezistat loviturii puternice şi a răspuns, la rândul lui, cu alta şi mai puternică. A urmat o încăierare cumplită, cu lovituri de pumni şi de picioare sub zidul Casei celei Mari.

— Te omor, fiu de târfă! a urlat Idris.

— Ba mai întâi o să te omor eu pe tine! a strigat şi Qadri.

Au continuat să se lovească până ce sângele a început să curgă şiroaie din gura şi din nasul lui Qadri.

— Lasă-l în pace pe fiul meu! a ţipat Adham, care se apropia de ei într-o goană nebună.

— O să-l omor pentru păcatul săvârşit! a urlat Idris cu ură în glas.

— N-am să te las să-l omori şi n-am să te mai las cu zile dacă-l vei omorî!

În clipa aceea, s-a ivit mama lui Hind, văicărindu-se cât o ţineau puterile:

— Hind a fugit, Idris! Trebuie s-o ajungi din urmă înainta să dispară!

Adham s-a aruncat între Idris şi Qadri, străduindu-se să-l potolească pe fratele său.

— Vino-ţi în fire! Faci moarte de om fără niciun motiv. Fiica ta este neprihănită… Nu s-a atins nimeni de ea, numai că tu ai înspăimântat-o şi a fugit. Trebuie s-o ajungi din urmă înainte să dispară.

L-a tras pe Qadri spre el şi au luat-o la fugă, zicându-i.

— Grăbeşte-te! Am lăsat-o pe mamă-ta leşinată.

La rândul său, Idris a pornit în goană prin beznă, strigând cât ţineau puterile:

— Hind! Hind!

17

Humam l-a urmat pe unchiul Karim. Au străbătut aleea sub bolta de iasomie, îndreptându-se către terasă. Noaptea în această grădină era pentru el un lucru nou; atmosfera era răcoroasă şi plăcută, încărcată de miresmele de flori şi ierburi, încântându-i sufletul. Băiatul era copleşit un sentiment de fericire şi măreţie, de dorinţa mistuitoare a în acest loc, înţelegând că este aproape de cele mai frumoase clipe din viaţă. Din spatele jaluzelelor de la ferestre răzbăteau licăriri slabe, iar prin uşa sălii celei mari o lumină puternică proiecta forme geometrice pe pământul grădinii. Imaginându-şi viaţa din spatele ferestrelor şi din odăile mari, inima lui a pornit să bată cu putere. Cum o fi și cine are parte de ea? Inima a pornit să-i bată şi mai tare Ia gândul că este unul din descendenţii acestei Case – o picătură din această Casă – şi că acum se întâlneşte cu ea, faţă în faţă cu ea, desculţ, îmbrăcat doar într-o *galabiyya* albastră, simplă şi o tichie decolorată. Au urcat scara de pe terasă şi s-au îndreptat către o uşă mică din dreapta, care dedea spre o altă scară. Au urcat într-o tăcere mormântală și s-au trezit

într-un culoar lung, luminat de o lampă suspendată de tavanul ornamentat.

S-au oprit în faţa unei uşi mari închise de la mijlocul acestui culoar. „Undeva pe acest culoar, probabil la capătul scării, a stat mama mea cu douăzeci de ani în urmă. Ce amintire tristă!", şi-a zis Humam în sinea lui profund emoționat. Unchiul Karim a ciocănit la uşa cea mare, cerând permisiunea ca Humam să intre, apoi l-a împins uşor pe băiat de la spate şi s-a dat în lături, făcându-i semn să treacă pragul.

Tânărul s-a strecurat înăuntru, păşind încet, cuviincios și puţin temător. N-a auzit uşa închizându-se în urma lui, iar luminile care pâlpâiau pe tavan şi în colţuri i-au trezit un sentiment confuz. Întreaga atenţie i s-a concentrat asupra divanului din mijlocul încăperii, pe care stătea un bărbat cu picioarele încrucişate sub el. Nu-l văzuse pe Bunicul său niciodată până atunci, dar nu a avut nici o îndoială că acest bărbat impunător din faţa lui era bunicul despre care auzise atâtea minunăţii. S-a apropiat de el, simţind cum privirea pătrunzătoare a ochilor săi mari îi alungă toate gândurile, umplându-i în acelaşi timp inima de linişte şi pace. S-a plecat adânc, aproape atingând marginea divanului cu fruntea, şi a întins mâna. I-a întins-o şi celălalt, iar el a prins-o şi a sărutat-o cu mult respect.

— Bună seara, Bunicule! a spus el cu un curaj neaşteptat.

— Bine-ai venit, fiule! Ia loc! i-a răspuns glasul puternic, în care se simţea mila.

Tânărul s-a aşezat pe marginea unui scaun din dreapta divanului, dar Al-Gabalawi l-a îndemnat blând:

— Aşază-te bine pe scaun!

Humam s-a îndreptat în scaun cu inima plină de fericire, rostind în şoaptă cuvinte de mulţumire. Au urmat momente de tăcere în care a studiat desenele de pe covorul de sub picioare, simţind privirea

aţintită asupra lui, aşa cum simţim căldura soarelui fără să privim la el. Atenţia i-a fost atrasă pe neaşteptate de cămăruţa secretă situată în dreapta lui. S-a uitat la uşa ei cu teamă şi tristeţe.

— Ce ştii tu despre uşa asta? l-a întrebat Bunicul.

A simţit că-i tremură încheieturile şi s-a minunat că omul acesta vede totul.

— Ştiu că de aici se trage nenorocirea noastră… a îngăimat el cu smerenie.

— Şi ce ţi-ai închipuit despre Bunicul tău la aflarea acestei poveşti? a insistat el.

Humam a deschis gura, vrând să răspundă, însă Al-Gabalawi i-a luat-o înainte:

— Să spui adevărul!

Tonul Bunicului l-a impresionat într-atât încât i-a răspuns cu toată sinceritatea:

— Comportarea tatălui meu mi s-a părut a fi fost o greşeală, dar şi pedeapsa de care părinţii mei au avut parte mi s-a părut mult prea aspră…

— Cam acestea sunt gândurile tale, l-a întrerupt Al-Gabalawi zâmbind. Să ştii că eu detest minciuna şi viclenia… Tocmai de aceea i-am alungat din Casă pe toţi aceia care și-au pângărit sufletele… Mi s-a părut că eşti un băiat cuminte. De aceea te-am chemat la mine, a continuat Bunicul.

— Îţi mulţumesc, Stăpâne, a murmurat băiatul printre lacrimi.

— Am hotărât să-ţi ofer o şansă de care n-a mai avut parte nimeni dintre cei de-afară… Să trăieşti în această să te căsătoreşti în ea şi să începi aici o viaţă nouă…

Inima lui Humam a tresărit de bucurie şi băiatul a rămas tăcut, ca şi cum ar fi aşteptat şi alte tonuri pentru a întregi cu ele acest cântec minunat, întocmai ca ascultătorul care așteaptă piesa muzicală după o uvertură, însă bărbatul a tăcut.

— Îţi mulţumesc pentru această generozitate, a rostit Humam în şoaptă, după o mică ezitare.

— Numai tu o meriţi…

Tânărul privea când la Bunicul său, când la covor.

— Şi familia mea? a întrebat el puţin temător.

— Eu am spus foarte limpede tot ce aveam de spus, i-a răspuns Al-Gabalawi cu reproş.

— Merită să fie iertaţi şi să se bucure de afecţiunea ta, a insistat Humam în speranţa că-l va putea îndupleca.

— N-ai auzit ce-am spus? l-a întrebat Al-Gabalawi cu răceală în glas.

— Ba da! însă ei sunt mama mea, tatăl meu şi fraţii mei. Tata este un bărbat…

— N-ai auzit ce-am spus? a repetat Bunicul.

Glasul îi trăda supărarea, aşa încât s-a aşternut tăcerea preţ de câteva clipe.

— Du-te să-ţi iei rămas-bun de la ei şi pe urmă întoarce-te!

M îndemnat bărbatul, anunţând astfel sfârşitul discuţiei.

Humam s-a ridicat, a sărutat mâna Bunicului şi a plecat. Unchiul Karim îl aştepta la uşă şi tânărul l-a urmat în tăcere. Când au ajuns pe terasă, Humam a zărit o siluetă în conul lumină de la capătul grădinii, grăbind paşii ca să se facă nevăzută. N-a reuşit să-i vadă în fugă decât profilul, gâtul talia zveltă. În clipa aceea i-a răsunat din nou în urechi glasul Bunicului: „Să trăieşti în această Casă, să te căsătorești în ea…“ „Cu o fată ca aceasta, de bună seamă. Şi să duc traiul despre care mi-a vorbit tata… Cum l-a distrus aventura asta?! Cum a mai putut după aceea să suporte viaţa, împingând căruciorul? Această şansă fericită este ca un vis. Visul tatălui meu din ultimii douăzeci de ani… Dar acum îmi simt capul nespus de greu…“

18

Când s-a întors la colibă, Humam a găsit întreaga familie aşteptându-l.

— Ce veşti ai, fiule? l-a întrebat Adham după ce l-au înconjurat cu toţii curioşi.

Humam a observat că fratele său Qadri avea un ochi bandajat şi s-a apropiat de el să vadă ce s-a întâmplat.

— A avut loc o adevărată luptă între fratele tău şi bărbatul acela, i-a explicat Adham abătut, arătând cu mâna spre coliba lui Idris, care părea cufundată în tăcere şi întuneric.

— Toată tevatura asta a avut loc din pricina unei acuzaţii murdare şi mincinoase împotriva mea şi despre care a ajuns zvonul şi în Casa cea Mare.

— Dar ce se petrece acolo? s-a interesat Humam neliniştit, făcând semn spre coliba lui Idris.

— Omul o caută împreună cu soţia lui pe fiica lor, care a fugit, i-a explicat Adham trist.

— Şi nimeni altcineva nu este vinovat de situaţie în afara omului ăstuia grosolan şi blestemat! a ţipat Qadri.

— Vorbeşte mai încet! l-a implorat Umayma.

— De ce ţi-e frică? a întrebat-o Qadri cu acelaşi ton. Ţi-e teamă că n-o să te mai întorci în Casa aceea? Îţi spun eu că n-o să mai apuci să părăseşti coliba asta până la sfârşitul zilelor.

— Ajunge cu vorbele acestea fără noimă! a încercat Adham să-i potolească. Jur pe Creatorul acestui Univers că ţi-ai pierdut minţile! N-ai umblat tu ca să te însori cu fugara?

— Şi o să mă şi însor!

— Tacă-ţi fleanca! M-am săturat de prostiile tale.

— De-acum încolo n-o să mai avem parte de zile bune în vecinătatea lui Idris, a bombănit Umayma speriată.

— Te-am întrebat cu ce veşti te întorci, a schimbat Adham vorba, întorcându-se către Humam.

— Bunicul m-a invitat să locuiesc în Casa cea Mare, i-a răspuns Humam cu un glas care nu trăda nici o bucurie.

Adham se aştepta ca povestea să continue, dar când a văzut că tânărul nu mai zice nimic, l-a tras de limbă deznădăjduit:

— Şi noi? Ce ţi-s zis despre noi?

— Nimic… a şoptit Humam încurcat, clătinând din cap.

— Şi pentru ce ai mai venit înapoi? l-a întrebat Qadri cu un râs batjocoritor ce aducea cu o înţepătură de scorpion.

Chiar aşa, de ce te-ai mai întors? Poate că fericirea n-a fost creată pentru a se bucura de ea cei ca mine, şi-a zis Humam în sinea lui.

— Să ştiţi că nu m-am sfiit câtuşi de puţin să-i aduc aminte şi de voi, a rostit apoi cu glas tare.

— Îţi mulţumim! i-a replicat Qadri dispreţuitor. Ce l-o fi făcut să te aleagă tocmai pe tine? a continuat el ironic.

— Tu ştii prea bine că eu n-am nici în clin, nici în mânecă cu treaba asta…

— Fără îndoială că tu eşti cel mai bun dintre noi toţi, Humam, a şoptit Adham printre suspine, încercând să răspundă în locul lui.

— Şi tu, tată, care n-ai spus decât lucruri bune despre el, cu toate că nu merită aşa ceva? a încercat Qadri să-l provoace cu amărăciune în glas.

— Tu nu pricepi nimic, a încercat Adham să-l potolească.

— Omul ăsta este mai rău decât fiul său Idris…

— Tu îmi sfâşii inima şi închizi orice poartă a speranţei în faţa ta, s-a amestecat şi Umayma, voind să-l înduplece.

— Nu există nici o altă speranţă în afara deşertului, i-a răspuns Qadri dispreţuitor. Voi trebuie să pricepeţi lucrul ăsta şi să vă împăcaţi cu situaţia. Uitaţi de Casa asta blestemată! Mie nu mi-e frică de pustietate. Nici de Idris nu mi-e frică.

Pot să-i răspund îndoit la orice lovitură. Scuipaţi pe Casa asta şi împăcaţi-vă cu situaţia!

„S-ar putea ca întreaga viaţă să treacă astfel? De ce ai trezit, Tată, în noi aceste speranţe înainte de a fi acceptat să ne ierţi? Şi ce-ar putea să-ţi îmblânzească inima dacă toţi aceşti ani îndelungaţi n-au putut s-o facă? Şi la ce bun să sperăm dacă toate chinurile astea n-au fost de-ajuns pentru a dobândi iertarea aceluia pe care îl iubim?”, s-a întrebat Adham.

— Spune-mi, Humam, ce-ai de gând să faci? l-a întrebat apoi pe fiul său cu glasul stins, asemenea asfinţitului.

— M-a trimis să-mi iau rămas-bun de la voi şi după aceea să mă întorc la el…

Umayma a încercat zadarnic să-şi ascundă plânsul, profitând de întuneric.

— Şi-acum ce te mai reţine? l-a întrebat Qadri cu glasul lui urâcios.

— Du-te, Humam! Fii binecuvântat şi să ai parte numai de bine! l-a îndemnat tatăl său hotărât.

— Du-te, viteazule, şi să nu-ţi pese de nimeni! l-a încurajat Qadri cu prefăcătorie.

— Nu-ţi bate joc de fratele tău atât de bun! l-a mustrat Adham.

— El este cel mai rău dintre noi toţi, a hohotit Qadri.

— Dacă voi decide să rămân, n-o s-o fac de dragul tău, te asigur! l-a repezit Humam.

— Du-te fără să şovăi nici o clipă! a insistat tatăl său.

— De bună seamă… Du-te în pace! a mai adăugat şi Umayma printre lacrimi.

— Nu, mamă! N-am să plec! i-a răspuns Humam hotărât.

— Tu ţi-ai pierdut judecata, Humam? a exclamat tatăl întrebător şi uimit.

— Nu, tată! Simt nevoia să mai chibzuiesc la treaba asta şi să mai discutăm despre ea…

— N-ai nici o nevoie de aşa ceva! Şi nu mă mai împovăra cu un nou păcat!
— Am impresia că acolo se va întâmpla ceva, a schimbat Humam vorba, făcând semn spre coliba lui Idris.
— Tu nu eşti în stare să te păzeşti de nenorociri nici pe tine, aşa că lasă-i pe ceilalţi în pace! l-a repezit Qadri cu răutate.
— Cred că cel mai bine ar fi să nu mai iau în seamă nimic din ce spui tu, i-a răspuns şi Humam cu acelaşi dispreţ.
— Du-te, Humam! l-a îndemnat Adham, rugător de această dată.
— Voi rămâne alături de tine, tată! a murmurat Humam, pregătindu-se să intre în colibă.

19

Târziu, după asfinţitul soarelui, când ultimele urme de lumină se stingeau şi nu se mai vedea picior de om prin deşert, doar Qadri şi Humam mai rătăceau pe cărările pustiului pe urmele turmei lor. Nu schimbaseră toată ziua decât vreo câteva cuvinte în legătură cu treburile lor comune. Bună parte din ziua aceea, Qadri lipsise şi Humam bănuise că încercase să dea de urma lui Hind, iar el rămăsese singur Ia umbra stâncii, toată vremea cu ochii pe turmă. Dar ca din senin, seara târziu, Qadri l-a întrebat provocator:
— Spune-mi şi mie ce-ai hotărât, te duci la Bunicul sau ui renunţat?
— Este o chestiune care mă priveşte numai pe mine, i-a răspuns Humam.
În pieptul lui Qadri s-a aprins mânia şi semnele i se puteau citi pe faţă, întocmai ca primele umbre ce coborau peste colina Al-Muqattam.
— De ce-ai rămas? Când vrei să pleci? Şi când o să ai curajul să ne spui şi nouă ce-ai de gând? a

continuat cu același ton răstit.

— Am rămas să suport necazurile create de scandalurile tale.

— Spui asta ca să-ţi ascunzi gelozia! a mai zis Qadri, mijind sălbatic.

— Tu meriţi mai degrabă să-ţi plângă omul de milă decât să te pizmuiască! l-a înţepat Humam la rândul său, clătinând din cap cu uimire.

Qadri s-a apropiat de el cu picioarele tremurându-i de furie şi i-a zis cu glasul sugrumat:

— Nu-ţi dai seama cât de caraghios eşti când vrei să pari înţelept!

Humam l-a privit cu dispreţ, fără să scoată nici o vorbă, dar celălalt a continuat să-l umilească:

— S-ar cuveni ca lumii ăsteia să-i fie ruşine că inşi ca tine fac parte din ea…

— Să ştii că nu mi-e teamă de tine! i-a răspuns Humam ferm, fără să-l intimideze privirile aprinse ale fratelui său.

— Ţi-a promis tiranul cel mare că o să te apere?

— Mânia te face şi mai dezgustător decât eşti!

Pe neaşteptate, Qadri l-a plesnit peste faţă, dar lovitura nu l-a descumpănit şi i-a răspuns la rândul lui cu alta şi mai puternică.

— Vezi că mergi prea departe cu nebunia ta! a încercat Humam să-l domolească.

Fără să ţină seama de avertisment, Qadri s-a aplecat şi a luat o piatră de jos, aruncând-o cu toată puterea spre fratele său. Humam a încercat să se ferească, dar piatra l-a nimerit direct în frunte. A scos un geamăt, dar a rămas pe loc nemişcat, cu ochii scăpărând de furie. Apoi, ca prin minune, mânia i s-a stins ca o flacără peste care se aruncă un strat gros de nisip. În locul ei a apărut un gol întunecos, iar ochii lui păreau că privesc în interior. S-a clătinat şi a căzut, bălăbănindu-se.

Qadri s-a speriat. Mânia l-a părăsit brusc, făcându-l să arate ca o bucată de fier rece după ce fusese topit în foc. Aştepta ca fratele lui doborât să se ridice sau, cel puţin, să se mişte, dar acesta nici

nu s-a clintit. S-a aplecat deasupra lui şi a întins mâna, încercând să-l mişte uşor, dar totul a fost în zadar. L-a întors cu faţa în sus pentru a-i curăţa nisipul de pe nas şi din gură, dar celălalt a rămas nemişcat, cu ochii holbaţi. A îngenuncheat alături de el şi a început să-l zgâlţâie şi să-i frece pieptul cu mâinile, privind îngrozit la sângele care continua să gâlgâie abundent din rană. L-a strigat rugător, dar tot nu a primit niciun răspuns. Tăcerea lui Humam era densă şi profundă, ca şi când ar fi făcut parte din însăşi fiinţa sa, la fel ca şi rigiditatea care părea nefirească nu numai pentru o fiinţă, ci şi pentru un obiect neînsufleţit. Nici o simţire, nici o reacţie, niciun interes pentru nimic! Părea aruncat dintr-un loc necunoscut pe pământul de care nu era în niciun fel legat. Qadri şi-a dat instinctiv seama că fratele lui este mort şi a pornit să-şi smulgă părul din cap, deznădăjduit. A privit speriat împrejur, dar n-a descoperit pe nimeni şi nimic în afara turmei şi a câtorva insecte, care rămăseseră total indiferente la ceea ce făcuse el. În curând se va lăsa noaptea şi se va aşterne bezna peste toate.

S-a ridicat hotărât, şi-a luat ciomagul şi s-a îndreptat către un loc retras, între stânca cea mare şi munte, şi a început să răscolească ţărâna şi să o dea în lături cu mâinile. Trudea stăruitor, iar transpiraţia îi curgea şiroaie pe frunte şi tremura din toate încheieturile. Apoi s-a grăbit la fratele lui, l-a zgâlţâit şi l-a strigat pentru ultima oară, dar n-a avut parte nici atunci de vreun răspuns. L-a apucat de picioare, l-a târât şi l-a aşezat în groapă. S-a uitat la el şovăind şi oftând un timp, apoi a adunat ţărâna grămadă peste trupul neînsufleţit. A mai rămas câteva clipe în picioare, ştergându-şi sudoarea de pe faţă cu mâneca ghilbabului şi acoperind cu nisip fiecare urmă de sânge pe care o descoperea, în cele din urmă a căzut pe pământ frânt de oboseală. Simţea că puterile l-au părăsit şi ar fi vrut să plângă, dar lacrimile nu i-au dat

ascultare. „Moartea m-a biruit”, a zis el cu glasul stins. Nu a chemat-o şi nu a dorit-o, dar ea vine când i se năzare. Ar fi vrut să se poată preschimba într-un ţap şi să se facă nevăzut în turmă sau într-un grăunte de nisip şi să dispară pe întinderile pământului. „De vreme ce nu l-am putut readuce la viaţă, înseamnă că nu trebuie să mai pretind niciodată că aş fi puternic. Privirea aceea nu va dispărea niciodată din mintea mea! Ceea ce am îngropat nu a fost nici o fiinţă vie, niciun lucru lipsit de viaţă, ci a fost ceva pe care eu l-am făcut cu propriile mele mâini!“

20

Într-un târziu, Qadri a ajuns acasă în urma turmei. Căruciorul lui Adham nu era la locul lui, dar dinlăuntru s-a auzit glasul mamei:

— De ce-aţi întârziat atât ce mult?

— M-a prins somnul… Dar Humam n-a venit încă? a întrebat-o în timp ce conducea animalele spre târlă.

— Nici vorbă! Dar el n-a fost cu tine? s-a interesat Umayma, ridicând glasul pentru a domina ţipetele celorlalţi doi frăţiori.

— Pe la prânz m-a lăsat singur, fără să-mi spună unde se duce, a minţit Qadri înghiţind în sec. Am crezut că s-a întors acasă…

— V-aţi certat cumva? l-a întrebat Adham, care sosise între timp şi auzise ultimele cuvinte în vreme ce împingea căruciorul în curte.

— Câtuşi de puţin!

— Cred că din pricina ta a plecat. Dar unde o fi?!

A ieşit şi Umayma în curte, în vreme ce Qadri închidea târla. Apoi a venit şi el mai aproape şi s-a apucat să se spele pe mâini şi pe faţă într-un lighean aşezat sub un jgheab. Trebuia să facă faţă situaţiei. Lumea s-a schimbat, dar disperarea era puternică. S-a apropiat de părinţii săi, care stăteau în întuneric, ştergându-se pe faţă cu poalele ghilbabului.

— Unde s-o fi dus Humam? s-a întrebat Umayma nedumerită. N-a mai dispărut niciodată până acum.

— Aşa e! a întărit şi Adham vorbele ei. Ia spune-ne, de ce a plecat?

Inima lui Qadri a pornit să bată cu putere în clipa când i-a venit în minte una din ultimele imagini.

— Stăteam la umbra stâncii când m-am întors şi l-am văzut îndepărtându-se încoace, a minţit el din nou. M-am gândit să-l strig, dar n-am făcut-o…

— Ce bine-ar fi fost dacă lăsai supărarea de-o parte şi-l strigai, a murmurat Umayma tulburată.

Adham s-a uitat nedumerit în întunericul din jur şi a zărit o luminiţă slabă răzbătând prin ferestruica rotundă a colibei lui Idris, ceea ce dovedea că viaţa revenise în ea la starea obişnuită, dar n-a dat prea mare atenţie acestui lucru, căci şi-a aţintit privirea asupra Casei celei Mari.

— Să se fi dus la Bunicul lui? s-a întrebat el cu glas tare.

— Nu făcea el aşa ceva fără să ne fi spus şi nouă, l-a contrazis Umayma.

— Poate că i-a fost ruşine să ne spună! a îngăimat Qadri cu glasul stins.

Adham i-a aruncat o privire bănuitoare, căci glasul lui Qadri nu mai amintea nici de sarcasmul şi nici de vrajba lui obişnuită.

— Am încercat să-l forţăm să se ducă, dar el a refuzat, a murmurat tatăl, respingând presupunerea fiului său.

— S-a sfiit să accepte faţă de noi, a încercat Qadri să insiste, dar cu oboseală vădită în glas.

— Nu-i stă în fire aşa ceva. Dar ce-i cu tine, nu te simţi bine?

— Am suportat toată truda singur în ziua care a trecut, a încercat el să se justifice.

— Să vă spun adevărul: inima mea nu este deloc încrezătoare, a izbucnit Adham, ca şi cum ar fi căutat ajutor.

— Mă duc la Casa cea Mare ca să întreb de el, s-a auzit glasul răguşit al mamei.

— N-o să-ţi răspundă nimeni! a încercat Adham s-o descurajeze ridicând din umeri în semn de disperare. Dar te asigur că el nu s-a dus acolo!

— Doamne, inima mea n-a fost niciodată atât de tulburată! a exclamat ea după ce a oftat adânc. Fă ceva, omule! l-a îndemnat apoi pe soţul ei.

— Să-l căutăm peste tot, a bolborosit Adham în întuneric, oftând din nou.

— S-ar putea să fie în drum spre noi, şi-a dat Qadri cu părerea.

— Nu trebuie să mai aşteptăm nici o clipă! a ţipat Umayma. Apoi a întrebat speriată, privind spre casa lui Idris: Nu cumva i-a tăiat Idris calea?

— Duşmanul lui Idris este Qadri, nu Humam, a spus Adham.

— Dar el n-ar şovăi, dacă l-ar putea omorî pe oricare dintre noi, a intervenit din nou Umayma. Mă duc la ei!

— Nu complica lucrurile şi mai tare! i-a zis Adham, încercând s-o împiedice să se ducă. Îţi promit că, dacă nu dăm de el, o să mă duc eu şi la Idris, şi la Casa cea Mare.

Apoi i-a aruncat o privire neliniştită lui Qadri, întrebându-se de ce o fi el atât de abătut şi dacă nu cumva ştie mai multe decât a spus. Unde eşti tu, Humam?!

Cu toate cele spuse, Umayma a încercat să iasă din curte, dar Adham s-a îndreptat spre ea şi a prins-o de umeri. Minune – în clipa aceea, poarta Casei celei Mari s-a deschis și, ca la comandă, privirile tuturor s-au îndreptat curioase către ea. După câteva clipe s-a ivit silueta unchiului Karim, îndreptându-se către ei. Adham s-a grăbit să-i iasă în întâmpinare, salutându-l:

— Bine-ai venit, unchiule Karim!

Bărbatul i-a răspuns la salut şi a zis:

— Stăpânul cel mare întreabă de ce întârzie Humam.

— Nu ştim unde este… Chiar bănuiam că s-ar putea să fie la voi, s-a grăbit Umayma să-i răspundă.

— Stăpânul meu întreabă de ce întârzie.

— Dumnezeu să mă apere de presimţirile inimii mele! a ţipat ea.

Unchiul Karim s-a retras după acest schimb de cuvinte. Umayma a început să-şi mişte tulburată

capul într-un fel care anunţa o izbucnire, dar Adham a împins-o către camera lor dinlăuntru, unde se auzeau plânsetele celor doi micuţi şi a urlat la ea ca un sălbatic:

— Să nu mai ieşi din încăperea asta! Am sa mă întorc cu el! Dar să nu cumva să mai ieşi din casă!

Când a apărut în curte, l-a găsit pe Qadri stând pe pământ şi s-a aplecat către el, întrebându-l în şoaptă:

— Spune-mi ce ştii despre fratele tău!

Qadri a ridicat capul spre el brusc, dar ceva l-a împiedicat să vorbească.

— Spune-mi, Qadri, ce-ai făcut cu fratele tău? a insistat tatăl.

— Nimic, i-a răspuns tânărul cu glasul aproape stins.

Bărbatul a intrat în casă, de unde s-a întors cu un felinar, l-a aprins şi l-a aşezat pe căruciorul lui, astfel ca lumina să cadă pe faţa lui Qadri. L-a cercetat bănuitor şi i-a zis:

— Chipul tău îmi spune că ai ceva greu pe suflet.

Dinlăuntru s-a auzit glasul Umaymei, amestecându-se cu scâncetele copiilor, dar nimeni n-a înţeles ce voia să spună.

— Taci odată, muiere! s-a răstit Adham la ea. Poţi să şi mori, dacă vrei, dar fă-o în linişte!

A continuat să-l cerceteze pe fiul său, căruia au început brusc să-i tremure picioarele. Tatăl l-a prins de mânecă îngrozit şi a ţipat la el:

— Sânge! Ce-i ăsta? Sângele fratelui tău?!

Qadri s-a uitat fix la mâneca ghilbabului şi s-a chircit instinctiv, plecându-şi capul disperat. Prin gestul şi tulburarea lui recunoscuse ceea ce se întâmplase. Tatăl a tras de el, obligându-l să se ridice în picioare şi l-a împins cu o brutalitate de care nu crezuse că este în stare până atunci. Ochii lui Qadri au fost învăluiţi de o beznă mai adâncă decât întunericul din jur.

21

Adham l-a împins către deşert, zicându-i:

— O să ocolim prin pustiul Al-Darasa, ca să nu trecem prin faţa colibei lui Idris.

S-au cufundat adânc în beznă, Qadri poticnindu-se sub strânsoarea mâinii de fier a tatălui înfipte în umărul său. Adham a lungit pasul şi l-a întrebat cu glasul parcă îmbătrânit:

— Spune-mi, l-ai lovit? Cu ce l-ai lovit? În ce stare l-ai lăsat?

Qadri n-a scos nici o vorbă. Mâna tatălui îl strângea cu putere şi îl durea cumplit, dar nu îndrăznea să se plângă. Ar fi vrut ca soarele să nu se mai ivească niciodată.

— Fie-ţi milă şi vorbeşte, spune ceva! Dar ce, tu ştii ce-i aia milă? M-am condamnat singur la suferinţă şi chinuri în ziua când ai venit pe lume. De douăzeci de ani mă urmăresc blestemele. Şi-acum mă trezesc cerşind milă de la tine, fără ca tu să ştii ce-i aia.

Qadri a izbucnit în plâns şi umărul a început să-i tremure sub strânsoarea neînduplecată a tatălui. A continuat să se zbucíume până ce tremurul l-a cuprins şi pe Adham.

— Ăsta-i răspunsul tău? l-a întrebat din nou. De ce, Qadri? De ce? Cum ai putut face aşa ceva? Recunoaşte acum cât mai este întuneric, înainte de a te vedea la lumina zilei!

— De nu s-ar mai face niciodată ziuă! a exclamat celălalt.

— Noi suntem o familie a întunericului, într-adevăr! N-o să mai vedem niciodată ziua! Credeam că răul sălăşluieşte în coliba lui Idris, dar iată că el se află chiar în sângele nostru… În vreme ce Idris trăncăneşte râzând în hohote, bea până-şi pierde minţile şi trăieşte ca un zurbagiu, noi ne omorâm unii pe alţii… Doamne! Chiar l-ai omorât pe fratele tău?

— Nicidecum!
— Atunci unde este?
— N-am vrut să-l omor…
— Dar el este mort! a urlat Adham.
Qadri plângea acum cu sughiţuri şi strânsoarea tatălui în devenise şi mai puternică. Aşadar, Humam a fost ucis – floarea trudei lui şi copilul favorit al Bunicului… S-a stins ca şi cum n-ar fi existat niciodată… Dacă n-ar fi durerea asta sfâşietoare, n-aş putea crede…
Când au ajuns la stânca cea mare, Adham l-a zgâlţâit şi I-a întrebat cu asprime în glas:
— Unde l-ai lăsat, criminalule?
Qadri s-a îndreptat către locul în care-l îngropase pe fratele lui, între stâncă şi munte.
— Unde-i fratele tău? Nu văd nimic…
— L-am îngropat aici… a bâiguit Qadri cu glasul aproape stins.
— L-ai îngropat? a urlat tatăl deznădăjduit.
A scos pe dată din buzunar o cutie de chibrituri şi a aprins un băţ, la flăcăruia căruia a cercetat în jur până ce a dat de un loc unde pământul fusese răscolit de curând şi de dâra lăsată de cadavrul târât până la el. A gemut de durere şi s-a apucat să dea ţărâna în lături cu mâinile tremurânde. A trudit cu o înverşunare cumplită până ce a atins cu degetele capul lui Humam. Şi-a vârât mâinile la subsuorile lui şi a tras corpul neînsufleţit cu grijă din ţărână. A căzut în genunchi lângă el, cu ochii închişi, mângâindu-i capul, deznădăjduit şi neputincios. A oftat adânc şi a vorbit pentru sine:
— Patruzeci de ani din viaţa mea par o absurditate neînsemnată când văd corpul tău neînsufleţit, fiule…
S-a ridicat brusc în picioare şi s-a uitat la Qadri, care stătea de partea cealaltă a cadavrului, a trecut câteva clipe printr-o furie oarbă, apoi i-a zis cu glas poruncitor:
— Humam se va întoarce acasă purtat de tine în spinare.

Qadri a tresărit înspăimântat şi a dat să se retragă, dar tatăl s-a repezit la el, ocolind corpul neînsufleţit, l-a apucat din nou de umăr, poruncindu-i:

— Ia-l în spinare pe fratele tău!

— Nu pot, s-a tânguit Qadri, gemând.

— Dar ai putut să-i iei zilele…

— Nu mă simt în stare, tată…

— Care tată? Ucigaşul fratelui său nu mai are nici tată, nici mamă, nici frate…

— Nu pot…

— Ucigaşul trebuie să-şi ducă victima, a repetat Adham, prinzându-l din nou cu putere.

Qadri a dat să scape din strânsoarea tatălui, dar acesta nu l-a slăbit, ci ca din senin a pornit să-l pălmuiască în neştire, fără ca el să încerce să se apere de ploaia de lovituri sau să geamă de durere. În cele din urmă s-a oprit şi i-a poruncit din nou:

— Nu pierde vremea! Mamă-ta aşteaptă disperată…

— Mai bine mi-ai îngădui să dispar fără urmă, a încercat să-l înduplece, tremurând, când a adus vorba de maică-sa.

— Hai să-l ducem împreună! l-a îndemnat, trăgându-l spre cadavru.

Adham s-a aplecat deasupra corpului neînsuflețit și l-a apucat de subsuori, în vreme ce Qadri s-a apropiat și l-a apucat de deasupra gleznelor. L-au ridicat și au pornit încet către pustiul Al-Darasa. Copleșit de suferință, tatăl nu mai simțea nici oboseală, nici altceva. Qadri, în schimb, simțea o durere cumplită în inimă și în picioarele care-i tremurau. Hainele i s-au umplut de mirosul pătrunzător al prafului în vreme ce atingerea trupului neînsuflețit s-a transmis de la mâini în toate ungherele trupului său. Întunericul era încă dens, chiar dacă în zare luminile începuseră să se ivească în cartierele ce se treziseră din somn.

— O să-l duc singur, a spus Qadri la un moment dat, oprindu-se din mers din pricina disperării care-i tăia răsuflarea.

Cuprinzând cu un braț spatele fratelui său și pe celălalt petrecându-l pe sub genunchii lui, și-a continuat drumul anevoios urmat de Adham.

22

Când s-au apropiat de colibă, Umayma a întrebat dinlăuntru cu teamă în glas:

— Aţi venit?

— Rămâi acolo în casă! i-a poruncit Adham.

Apoi a intrat înaintea lui Qadri în colibă, pentru a se asigura că ea nu le va ieşi în întâmpinare. Tânărul a rămas afară, la uşă, refuzând să se mai mişte din loc. Tatăl i-a făcut semn să intre, însă el a rămas mai departe încremenit.

— Nu mă simt în stare să dau ochii cu ea, a spus în şoaptă.

— Dar ai fost în stare să faci lucruri mult mai groaznice, a mormăit şi tatăl fierbând de furie.

— Nu! Acest moment e cel mai cumplit… a încercat Qadri să se apere.

Dar Adham l-a împins de la spate hotărât, obligându-l să intre în prima cameră. Apoi s-a repezit la Umayma, astupându-i gura pentru a o împiedica să urle, când era tocmai pe punctul să izbucnească.

— Nu ţipa, muiere! a oprit-o cu asprime. Nu trebuie să atragem atenţia asupra noastră, să nu ne audă nimeni înainte de a stabili ce-avem de făcut… să îndurăm în tăcere ceea ce ne-a fost sortit şi să suportăm durerea răbdători. Răul s-a ivit din coapsele mele şi din pântecele tău, după cum bine ştii. De aceea ne urmăreşte blestemul pe toţi…

A încercat să scape de mâna lui, dar n-a izbutit, fiindcă el insista să-i ţină gura astupată cu forţa. A vrut să-l muşte, dar tot n-a reuşit. Răsufla din ce în ce mai greu şi în cele din urmă puterile au părăsit-o şi s-a prăbuşit leşinată. Qadri stătea în continuare nemişcat, ţinând corpul fratelui său, concentrându-şi privirea tăcut şi ruşinat asupra lămpii şi evitând astfel să se uite în ochii mamei. Adham s-a îndreptat spre el, l-a ajutat să aşeze cadavrul pe un aşternut şi-apoi l-a învelit cu deosebită grijă cu un giulgiu. Când a văzut trupul fratelui său învăluit în giulgiu pe patul în care dormiseră amândoi până atunci, Qadri şi-a dat seama că locul lui nu mai poate fi în această casă. Umayma şi-a mişcat capul şi a deschis ochii, dar Adham s-a grăbit din nou spre ea, prevenind-o hotărât:

— Să nu cumva să ţipi!

Ea a dat să se ridice şi el a ajutat-o, dar a avertizat-o din nou să nu scoată niciun sunet. A încercat să se arunce pe pat, însă bărbatul a împiedicat-o, aşa că a rămas în picioare neputincioasă şi a început să-şi verse mânia, smulgându-şi înnebunită părul din cap, şuviţă după şuviţă. Bărbatului nu i-a păsat ce făcea ea, dar i-a zis din nou cu asprime:

— Fă orice vrei şi crezi că-ţi aduce liniştea, dar taci mâlc.

— Băiatul meu!… Băiatul meu!… a murmurat ea răguşit.

— Acesta este trupul lui neînsufleţit. De-acum nu mai e nici băiatul tău, nici băiatul meu… Iar acesta este ucigaşul lui. Omoară-l dacă vrei!

— Nici cele mai crude sălbăticiuni nu fac ce-ai făcut tu! a izbucnit ea, adresându-se lui Qadri şi plesnindu-se peste obraji.

El a lăsat capul în jos fără a scoate o vorbă.

— Oare sufletul ăsta o să se ducă în van? a urlat şi Adham fără să se mai poată stăpâni. Tu nu mai trebuie să trăieşti! Aşa ar fi drept!

— Ieri era nădejdea noastră luminoasă. I-am zis să se ducă, dar el a refuzat. Ce bine ar fi fost dacă se ducea!… Dacă n-ar fi fost atât de generos, nobil şi îndurător, s-ar fi dus … Şi răsplata pentru asta să fie moartea?! Cum ai putut să faci una ca asta, fiinţă cu inimă de piatră?! Nu-mi mai eşti fiu şi nu-ţi mai sunt mamă…

Qadri n-a scos nici o vorbă, dar în sinea lui şi-a zis: „Eu I-am ucis dintr-o singură lovitură, iar el mă ucide pe mine în fiecare secundă… Eu nu mai sunt viu… Cine zice că eu mai sunt în viaţă?".

— Ce să fac eu cu tine? l-a întrebat Adham cu asprime.

— Ai spus că nu mai am dreptul să trăiesc… a îngăimat Qadri mai mult în şoaptă.

— Cum de ţi-a trecut prin minte să-l omori? s-a văitat Umayma.

— N-are niciun rost să vă mai tânguiţi… Eu sunt gata să-mi primesc pedeapsa şi cred că moartea este cea mai uşoară pedeapsă care mi se cuvine, a murmurat Qadri disperat.

— Dar tu ai făcut ca şi viaţa noastră să fie mai groaznică decât moartea, l-a întrerupt Adham cu o ură nestăpânită în glas.

Umayma a început din nou să bocească şi să se lovească peste obraji.

— Nu mai vreau să trăiesc! a ţipat ea. Îngropaţi-mă împreună cu băiatul meu! De ce nu-mi dai voie să urlu în gura mare?

— Nu din milă pentru beregata ta, ci pentru că mi-e teamă să nu ne audă Satana, i-a răspuns Adham pe un ton amar şi disperat.

— Ba să audă oricine pofteşte… a murmurat Qadri cu indiferenţă. Mie nu-mi mai pasă de viaţă…

Tocmai în clipa aceea a răsunat glasul lui Idris, care s-a oprit la intrarea în colibă.

— Adham, fratele meu! Vino, sărmanule!

Toţi s-au cutremurat în colibă, iar Adham l-a repezit prompt:

— Du-te la coliba ta şi vezi-ţi de treabă! Nu mai încerca mă provoci!

— Un rău mai mic decât altul! Nenorocirea v-a salvat de furia mea. Dar să nu mai vorbim despre asta. Amândoi am fost loviţi de soartă: tu ţi-ai pierdut băiatul care ţi-a fost atât de drag şi scump, iar eu mi-am pierdut singura fiică pe care o aveam… Copiii care ne-au fost mângâiere în exilul nostru s-au dus… Vino, sărmanule, să ne alinăm unul pe altul!

Aşadar, taina s-a aflat! Dar cum de s-a răspândit atât de repede? Pentru prima oară, inima Umaymei a început să se teamă pentru Qadri.

— Nu-mi pasă de bucuria ta răutăcioasă! a încercat Adham din nou să-l alunge. Pe cel care a gustat suferinţa mea nu-l mai supără bucuria răutăcioasă a altora!

— Bucurie răutăcioasă? s-a mirat Idris oarecum indignat. Poate că nu ştii, dar eu am plâns de-adevăratelea când te-am văzut scoţând cadavrul din groapa săpată de Qadri.

— Cât de urât este să-i spionezi pe alţii! s-a înfuriat Adham.

— N-am plâns numai pentru cel ucis, ci şi pentru ucigaş! Şi mi-am zis în sinea mea: Vai de tine, Adham, bietul de tine, ai pierdut doi flăcăi într-o singură noapte!

Umayma s-a pornit să urle fără să-i mai pese de nimeni, în clipa aceea, Qadri a dat să fugă afară, însă Adham s-a repezit pe urmele lui.

— Nu vreau să-i pierd pe amândoi! s-a auzit Umayma ţipând dinlăuntru.

Qadri a vrut să se năpustească asupra lui Idris, dar Adham l-a îndepărtat de el şi s-a oprit în faţa fratelui său, răstindu-se ameninţător:

— Te previn să nu ne mai ieşi în drum!

— Tu eşti un prost, Adham! a încercat Idris să-l îmblânzească. Nu ştii să deosebeşti un prieten de un duşman. Vrei să te încaieri cu fratele tău pentru

a-i lua apărarea celui care l-a ucis pe propriul tău copil!
— Piei de-aici!
— Cum vrei, i-a răspuns Idris râzând. În orice caz, primeşte condoleanţele mele şi s-auzim de bine!
Apoi Idris a dispărut în beznă, iar când Adham a dat să se întoarcă spre Qadri, s-a trezit faţă în faţă cu Umayma, care îl întreba ce s-a întâmplat cu el. Bărbatul a privit înspăimântat spre întuneric şi a pornit să strige cât îl ţineau puterile:
— Qadri!… Qadri!… Unde eşti?
N-a auzit însă decât glasul lui Idris, strigând la fel:
— Qadri!… Qadri!… Unde eşti?

23

Humam a fost înmormântat într-un cimitir al moşiei din Bab al-Nasr. La ceremonie au fost prezenţi numeroşi oameni care-l cunoşteau pe Adham – cei mai mulţi participanţi fiind vânzători ca şi el, iar unii dintre ei erau muşterii încântaţi de firea lui blândă şi de purtarea lui frumoasă. Idris şi-a impus prezenţa la înmormântare, ba a primit chiar condoleanţe în calitatea lui de unchi al defunctului, Adham fiind nevoit să accepte situaţia. S-au alăturat cortegiului şi o mulţime de haidamaci, scandalagii, zurbagii, hoţi, bandiţi şi alţi vagabonzi și mardeiaşi. În timpul înmormântării, Idris a stat lângă groapă, îmbărbătându-l pe Adham, care privea cuminte şi răbdător, fără să-i răspundă, cu lacrimile şiroindu-i pe obraji. Umayma a încercat nestingherită să-şi potolească durerea, lovindu-se cu palmele peste faţă, bocind şi tăvălindu-se în țărână. Când participanţii la ceremonie s-au risipit, Adham s-a întors către Idris, adresându-i-se mânios:

— Cruzimea ta nu are margini?

— Despre ce vorbeşti, frate? l-a întrebat Idris, aparent surprins.

— Nu mi-am închipuit c-ai putea să fii atât de crud, deşi am o părere destul de proastă despre tine. Moartea înseamnă sfârşitul oricărei fiinţe. De ce trebuie să-ţi baţi joc şi de ea?

— Din pricina amărăciunii ai uitat ce e bunacuviinţă, dar o să te iert, a bombănit Idris, lovinduşi palmele una de alta.

— Când o să pricepi că noi doi n-avem nimic de împărţit?

— Cerul fie îndurător cu noi! Tu nu eşti fratele meu? Asta-i o legătură care nu se poate rupe niciodată!

— Idris, e de-ajuns cât rău mi-ai făcut!

— Ştiu, e neplăcut să fii trist. Amândoi am fost loviţi de soartă – tu i-ai pierdut pe Humam şi pe Qadri, iar eu am pierdut-o pe Hind. Acum marele Al-Gabalawi are o nepoată desfrânată şi un nepot ucigaş. În orice caz, tu stai mai bine decât mine, fiindcă mai ai nişte plozi ca alinare pentru ceea ce ai pierdut.

— Aşadar, mă invidiezi în continuare?! a zis Adham cu amărăciune.

— Idris să-l invidieze pe Adham? s-a minunat celălalt.

— Dacă pedeapsa nu este pe măsura faptei, înseamnă că lumea s-a întors pe dos, a ajuns în iad! a tunat Adham.

— În iad, în iad…

Au trecut zile pline de amărăciune. Tristeţea a copleşit-o pe Umayma, sănătatea i s-a şubrezit şi părea din ce în ce mai uscată. În câţiva ani, Adham a îmbătrânit cât alţii într-o viaţă. Amândoi arătau din ce în ce mai slăbiţi şi mai bolnavi. N-a trecut mult şi nu s-au mai ridicat din pat; Umayma, împreună cu cei doi copii, s-a instalat, în camera din fund, iar Adham în camera de la intrare, pe care o împărţiseră cândva Humam şi Qadri. Trecea

întreaga zi şi se lăsa noaptea fără ca ei să aprindă măcar o lumânare. Adham se mulţumea cu lumina lunii, care venea din curte. Când aţipea, când se trezea, într-o stare ciudată, amorţit între trezie şi somn.

— Nu-ţi pot fi de folos cu nimic? s-a auzit glasul zeflemitor al lui Idris de-afară.

A simţit cum i se strânge inima, dar nu i-a răspuns. Ura nespus momentul în care celălalt părăsea coliba pentru a se duce la petrecerea lui de noapte.

— Fiţi martori, oameni buni, că eu îi vreau numai binele, dar el se încăpăţânează să mă respingă. Apoi s-a îndepărtat, îngânând: „Am fost trei şi ne-am dus la vânătoare pe munte, unul a fost răpus de dragoste, iar pe-al doilea l-au luat cei dragi…"

Ochii lui Adham s-au umplut de lacrimi. Răul acesta nu poate fi stăvilit. El se bate şi ucide şi se bucură totuşi de respect. E neîndurător şi tiranic, râzându-şi de urmări. Hohotele lui răsunau până în zori. Simte plăcere necăjindu-i pe cei slabi şi se veseleşte în timpul procesiunilor funerare şi cântă pe pietrele mormintelor. Moartea e din ce în ce mai aproape de mine, iar el continuă să mă batjocorească. Victima zace în mormânt, ucigaşul rătăceşte aiurea, iar casa mea plânge după amândoi. Râsul din grădina copilăriei s-a preschimbat cu trecerea zilelor într-o tristeţe scăldată în lacrimi. Tot trupul meu este scăldat în durere, pentru ce toată suferinţa asta? Unde sunt visele mele senine? Unde?!

Lui Adham i s-a părut că aude zgomot de paşi. Paşi înceţi şi grei care au stârnit amintiri confuze, semănând cu un miros plăcut ce nu poate fi definit. Şi-a întors faţa către intrare şi a văzut uşa deschizându-se; apoi în cadrul ei s-a ivit o siluetă uriaşă. A tresărit şi a privit fix, speranţa lui fiind învăluită în disperare. A oftat adânc şi s-a întrebat uimit:

— Tată?

A avut impresia că aude glasul de demult, salutându-l:

— Bună seara, Adham…

Ochii i s-au umplut de lacrimi. A dat să se ridice, dar nu a reuşit. A simţit o plăcere şi o fericire pe care nu le mai cunoscuse în decursul celor peste douăzeci de ani.

— Dă-mi răgaz să-mi cred ochilor, a spus el cu glasul tremurând.

— Plângi, când tocmai tu ai păcătuit? a auzit vocea fantomei reproşându-i.

— Păcatul a fost mare, pedeapsa a fost aspră, dar nici măcar bietele gângănii nu-şi pierd nădejdea că vor găsi un strop de umbră… a îngăimat Adham podidit de lacrimi.

— Aşadar, îmi dai lecţii de înţelepciune?!

— Iartă-mă, iartă-mă! M-au copleşit tristeţea şi suferința… Până şi oile mele sunt ameninţate să piară…

— E foarte frumos să te temi pentru oile tale…

— M-ai iertat? a întrebat Adham rugător.

— Da! i-a răspuns fantoma după câteva clipe de tăcere.

— Mulţumesc lui Dumnezeu! a murmurat Adham cu trupul tremurând. Cu puţin timp în urmă, am ciocănit la poarta disperării…

— Şi-ai dat peste mine acolo?

— Da, a fost ca o trezire după un coşmar.

— De aceea eşti tu băiat bun.

— Am zămislit un ucigaş şi o victimă, a bâiguit, oftând.

— Mortul de la groapă nu se mai întoarce. Aşadar, ce-ai vrea?

— Tânjeam să mă întorc şi să cânt din nou în grădină… Dar astăzi nimic nu m-ar mai putea ajuta să fiu fericit, a şoptit el suspinând.

— Moşia va fi a urmaşilor tăi…

— Mulţumesc lui Dumnezeu!

— Nu te obosi prea tare! Întoarce-te şi dormi!

La câteva intervale de timp au părăsit această lume Adham, Umayma şi Idris. Copiii s-au făcut mari. După o absență îndelungată, s-au întors Qadri şi Hind împreună cu odraslele lor.

Au crescut împreună, căsătorindu-se unii cu alţii şi numărul lor a sporit. Datorită banilor proveniţi din moşie, pustiul a devenit înfloritor şi astfel s-a ivit pe lume strada noastră. Şi din aceştia şi aceia s-au născut băieţii de pe strada noastră.

GABAL

24

Casele de pe moşie s-au înălţat în două şiruri paralele, alcătuind strada noastră, aceste două şiruri porneau din fața Casei celei Mari şi se întindeau în direcţia cartierului Al Gamaliyya. Casa cea Mare, izolată din toate părţile, era situată în capătul străzii dinspre deşert. Iar strada noastră, căreia i se spunea strada Al-Gabalawi, era cea mai lungă din întreaga zonă. Cele mai multe case aveau curţi, ca în cartierul neamului Hamdan, dar cam de la mijlocul străzii și până în Al-Gamaliyya se înmulţeau colibele. Şi ca să avem imaginea completă trebuie să pomenim şi de casa supraveghetorului moşiei, situată în capătul din dreapta al șirului de locuinţe, şi de cea a mai-marelui haidamacilor, situată în capătul şirului din stânga şi aşezată faţă în faţă cu prima.

Casa cea Mare şi-a închis porţile, înlăuntrul ei trăind izolaţi de restul lumii Stăpânul şi slujitorii săi credincioşi. Fiii lui Al-Gabalawi s-au stins din viaţă de timpuriu şi din neamul acelora care s-au născut şi au murit în Casa cea Mare n-a mai rămas în viaţă decât Efendi[21], supraveghetorul moşiei în vremea aceea. Unii dintre locuitorii străzii erau vânzători ambulanţi, alţii erau proprietari de dughene şi de Cafenele, iar cei mai mulţi erau cerşetori. În plus, mai exista un negoţ pe care-l practicau toţi cei care se simţeau în stare – comerţul cu droguri, îndeosebi haşiş şi opiu, şi cu afrodiziace. Strada noastră se caracteriza – ca şi astăzi, de altfel – prin aglomeraţie şi vacarm. Prin toate colţurile se jucau copii desculţi, pe jumătate goi, umplând văzduhul cu ţipete şi pământul cu murdării. La intrările caselor se îngrămădeau femeile, tăifăsuind şi spunând glume sau, dacă era cazul, înjurând şi blestemând: una toca

mulukhiyya, alta curăţa ceapă, o alta aprindea focul… Cântecul şi plânsul nu se întrerupeau niciodată şi de o atenţie aparte se bucurau cercurile de exorcism cu răpăitul tobelor. Cărucioarele uruiau neîntrerupt. Ici şi colo izbucneau certuri şi bătăi din te miri ce, pisicile mieunau şi câinii lătrau, probabil încăierându-se pe grămezile de gunoi. Şoarecii alergau prin curţi şi pe pereţii caselor şi nu rareori oamenii se adunau grămadă pentru a omorî un şarpe sau un scorpion. Muştele, pe care nu le egalau ca număr decât păduchii, împărţeau cu oamenii mâncarea din blide şi băutura din urcioare, zburdau pe ochii lor şi bâzâiau în gurile lor, ca şi cum ar fi fost prieteni cu toţii.

Se întâmpla ca un vlăjgan care întrunea cutezanţa şi forţa muşchilor să se ia la harţă cu locuitorii liniştiţi ori să-i atace pe cei paşnici şi să se impună ca haidamac peste vreunul din cartiere, percepând un fel de taxă de protecţie de la cei care munceau, fără să facă nimic în schimb. Astfel au apărut haidamacii din cartiere, precum Qidra, Al-Laythi, Abu Sarii, Barakat sau Hammuda. Zaqlut, unul din cei mai vestiţi haidamaci, a purtat nenumărate bătălii, biruindu-i până la urmă pe toţi bătăuşii pentru a deveni un fel de căpetenie peste întreaga stradă. Efendi, supraveghetorul moşiei, a înţeles că are nevoie de un astfel de haidamac pentru a-i duce la îndeplinire ordinele şi pentru a-l apăra împotriva oricăror tulburări care l-ar fi putut ameninţa, aşa că şi l-a apropiat şi i-a stabilit o leafă destul de bunicică pe care i-o achita din veniturile moşiei. În plus, Zaqlut a primit şi o casă exact vizavi de cea a supraveghetorului, pentru a fi tot timpul aproape de el şi a-i întări autoritatea. În vremea aceea, nu se iscau decât foarte rar încăierări între bătăuşi, deoarece marelui haidamac nu-i plăceau astfel de incidente ce s-ar fi putut solda cu victoria vreunuia dintre ei şi cu ameninţarea poziţiei proprii. Şi din această pricină,

haidamacii nu se puteau uşura decât vărsându-şi năduful pe sărmanii locuitori paşnici şi nevinovaţi. Cum de-a ajuns strada noastră în această situaţie?

Al-Gabalawi i-a promis lui Adham că urmaşii săi se vor bucura de beneficiile aduse de moşie. Aşa se face că s-au construit case, bunurile au fost împărţite şi toată lumea a avut parte o vreme de o viaţă fericită. Când Tatăl a închis poarta, izolându-se de lume, supraveghetorul s-a purtat un timp la fel ca el, urmând exemplul său bun, dar curând în inima lui s-au născut ambiţii de îmbogăţire şi s-a simţit ispitit să folosească veniturile exclusiv în interes propriu. La început a pus mâna pe nişte sume mai mici, apoi a redus simbria pe care o dădea celorlalţi, iar în cele din urmă şi-a însuşit toate veniturile, bizuindu-se pe protecţia marelui haidamac al străzii, pe care l-a plătit din ce în ce mai bine. Oamenii s-au văzut şi ei nevoiţi să recurgă la cele mai demne de dispreţ şi josnice lucruri. Numărul lor a crescut, sărăcia a sporit şi ea, obligându-i să se cufunde în murdării și mizerie. Cei puternici s-au apucat să-i terorizeze pe ceilalți, cei slabi s-au îndreptat spre cerşetorie şi atât unii, cât și ceilalţi au recurs la droguri. Cei care trudeau din greu pentru a-şi câştiga mijloacele de trai erau nevoiţi să împartă ceea ce agoniseau cu haidamacul protector care-şi lua partea nu mulţumind, ci pălmuind, înjurând şi blestemând.

Numai haidamacii au ajuns să trăiască în belşug şi lux. Deasupra lor se afla marele haidamac şi deasupra tuturor era supraveghetorul, în vreme ce marea majoritate a oamenilor erau călcaţi în picioare de toţi aceştia. Dacă cineva nu era în stare să achite taxa de protecţie, avea parte de cea mai cruntă răzbunare din partea haidamacului din cartierul său; dacă se plângea marelui haidamac, primea din nou bătaie, iar după aceea era dat pe mâna haidamacului de cartier pentru a-i aplica o nouă corecţie; dacă se întâmpla cumva să se plângă supraveghetorului, atunci era bătut rând pe

rând de acesta, de marele haidamac şi în cele din ajungea iarăşi pe mâna bătăuşului de cartier. Dar unu exact această situaţie tristă am cunoscut-o şi eu în ultima vreme – o copie exactă a aceleia pe care o descriu rapsozii atunci când vorbesc de timpurile de demult.

În schimb, poeţii cafenelelor răspândite pe strada noastră nu vorbesc decât despre epocile eroice, evitând să spună în gura mare lucruri care ar putea deranja puterea. Ei îi ridică în slăvi în cântecele lor pe supraveghetor şi pe haidamaci, vorbesc despre o dreptate de care noi nu avem parte, despre îndurare, despre demnitate şi despre cumpătarea pe care noi nu le vedem, despre o integritate şi o onestitate de care noi n-am auzit niciodată.

Adesea mă întreb, minunându-mă, cum de au putut suporta strămoşii noştri şi cum de putem noi suporta să trăim pe această stradă blestemată! Răspunsul este foarte simplu: pe celelalte străzi nu vom avea parte decât de o viaţă şi mai grea decât aceasta pe care o îndurăm pe a noastră. Asta în eventualitatea că bătăuşii lor nu ne vor ucide, răzbunându-se pentru necazurile pe care le-au avut din partea bătăuşilor noştri. Dar lucrul cel mai ciudat este că noi mai suntem şi invidiaţi! Locuitorii străzilor vecine spun despre noi: „Ce stradă binecuvântată şi fericită! Ei au o moşie fără seamăn şi au haidamaci la a căror simplă pomenire te înfiorezi şi-ţi îngheaţă sângele în vine…” Asta în vreme ce noi nu avem parte decât de necazuri de la moşia noastră şi de umilinţe şi insulte din partea haidamacilor noştri. Dar cu toate acestea, noi rămânem aici unde ne aflăm şi răbdăm grijile şi suferinţele, aspirând la un viitor care nu ştim când va veni, în vreme ce facem semn spre Casa cea Mare, zicând: „Aici se află venerabilul nostru Tată!“ şi facem semn spre haidamacii noştri, zicând: „Aceştia sunt bărbaţii noştri!“. Dar numai Dumnezeu a fost şi va fi stăpân peste toate!

25

Răbdarea neamului Hamdan a ajuns la capăt şi în cartierul lor au început să apară manifestări de revoltă.

Acest neam locuia la capătul străzii, după casa lui Efendi şi cea a lui Zaqlut, cam în zona în care şi-a înălţat Adham coliba. Şeful şi Patriarhul lor era Hamdan, proprietarul cafenelei care-i purta numele şi care era cea mai arătoasă cafenea de pe întreaga stradă, fiind situată în centrul acestui cartier, printre casele ce aveau curţi. Jupânul Hamdan stătea la dreapta intrării cafenelei îmbrăcat într-o aba cenuşie, având pe cap o tichie brodată, urmărind mişcarea neîntreruptă a băiatului de cafenea Abdun şi schimbând câteva vorbe când cu unul, când cu altul dintre clienţi. Cafeneaua era o sală îngustă şi lungă ce se sfârşea cu o mică estradă pe care stătea rapsodul, sub un tablou ce reprezenta o scenă imaginară, înfățișându-l pe Adham pe patul de moarte privind la Al-Gabalawi, care stătea în uşa colibei.

Hamdan i-a făcut semn rapsodului şi acesta a pus mâna pe ra*baba*[22], acordând-o. Printre primele sunete ale strunelor a adus un salut supraveghetorului – apropiatul lui Al-Gabalawi – şi lui Zaqlut, cel mai minunat bărbat. Apoi a depănat un episod din viaţa lui Al-Gabalawi, de dinainte de naşterea lui Adham. Din când în când se auzeau sorbiturile cafelei, ceaiului de scorţişoară şi ceaiului negru al căror abur se ridica în văzduh împreună cu fumul din jar, de jur împrejurul lămpii, ca nişte nori străvezii. Toate privirile erau concentrate asupra rapsodului şi toţi cei prezenţi dădeau din cap admirativ la auzul unor detalii ale povestirii sau al unor sfaturi şi învăţăminte. Clipele de pasiune şi armonie s-au scurs pe nesimţite într-o tăcere totală, iar la sfârşit rapsodul a fost răsplătit cu strigăte de admiraţie.

Acesta a fost momentul în care toţi cei din neamul Hamdan au simţit în adâncul sufletului un val de revoltă.

— Aşadar, toţi au avut parte de bine şi de belşug, a murmurat Itris al-Aamaş din mijlocul cafenelei, unde stătea, comentând povestea despre vremurile lui Al-Gabalawi. Nici chiar Adham n-a ştiut ce este foamea nici măcar o singură zi.

Tocmai atunci s-a oprit în faţa cafenelei bătrâna Tamar Hinna, dând jos de pe cap un coş plin cu portocale.

— Câtă dreptate ai, Itris, a mormăit ea. Vorbele tale sunt plăcute asemenea portocalelor dulci ca zahărul.

Dar jupân Hamdan a alungat-o, zicându-i:

— Du-te de aici, muiere! Scuteşte-ne de balivernele tale…

Însă Tamar Hinna s-a aşezat pe pământ, lângă intrarea cafenelei, continuând:

— Cât de plăcut este să stau aici lângă tine, jupâne Hamdan! Apoi, arătând spre coşul cu portocale: Toată ziua şi o jumătate din noapte am umblat şi am strigat pentru câteva millime, jupâne…

Jupânul tocmai se pregătea să-i răspundă când l-a văzut pe Dulma apropiindu-se de el încruntat, cu fruntea murdară de ţărână. S-a uitat fix la el, apoi s-a oprit dinaintea lui, la intrarea în cafenea, şi a tunat:

— Dumnezeu să-l blesteme pe ticălosul de Qidra! Nu se află pe lumea asta ticălos mai mare decât el! L-am rugat să-mi dea răgaz până mâine, când nădăjduiesc să mă ajute Dumnezeu să-i pot plăti, dar el m-a trântit la pământ şi m-a apăsat cu genunchii pe piept până ce aproape mi-am dat sufletul…

— Ia vino, Dulma, şi şezi aici lângă mine, s-a auzit glasul lui Daabas tocmai din fundul cafenelei. Vino-ncoa'! Dumnezeu să-i bată pe nelegiuiţii ăştia! Noi suntem stăpânii acestei străzi,

dar ne bat ca pe nişte câini… Dulma n-are bani să-i plătească taxa lui Qidra, Tamar Hinna umblă purtând coşul cu portocale pe cap până când pică din picioare, cu toate că e aproape oarbă… Iar tu, Hamdan, fiu al lui Adham, unde ţi-o curajul?

— Unde ţi-e curajul, fiu al lui Adham? a repetat Tamar Hinna, în vreme ce Dulma se îndrepta spre locul unde-l chemase Daabas.

— Piei de-aici, piază rea! s-a zborşit Hamdan la Tamar Hinna. Ţi-a trecut vremea măritişului acum cincizeci de ani… De ce te mai pripăşeşti prin locurile unde se adună bărbaţii?!

— Care bărbaţi? Unde sunt bărbaţii? a întrebat ea.

Hamdan s-a încruntat, dar Tamar Hinna i-a luat-o înainte cu vorba, vrând parcă să se scuze:

— Îngăduie-mi şi mie să-l ascult pe rapsod, jupâne…

— Spune-i povestea despre umilinţa neamului Hamdan de pe strada asta! l-a îndemnat Daabas pe rapsod cu amărăciune în glas.

— Mai domol, unchiule Daabas! Mai domol, stăpâne! a încercat rapsodul să-l potolească.

— Care stăpân? a protestat Daabas. Stăpânul îi loveşte pe oameni, îi nedreptăţeşte şi-i ucide… Tu ştii cine-i stăpân peste oameni aici?

— Aveţi grijă că s-ar putea ivi pe neaşteptate printre noi Qidra sau alt diavol, i-a prevenit rapsodul puţin neliniştit.

— Toţi sunt descendenţi de-ai lui Idris, a bolborosit Daabas cuprins de mânie.

— Mai domol, unchiule Daabas! l-a îndemnat rapsodul în şoaptă. Fii mai cu băgare de seamă înainte de a se prăbuşi cafeneaua peste capetele noastre!

Daabas s-a ridicat din locul unde stătea şi a străbătut cafeneaua cu paşi mari, aşezându-se pe bancă, în dreapta lui Hamdan, dând să spună ceva, dar larma copiilor care s-au adunat ca un stol de

lăcuste în faţa cafenelei, zbierând și înjurând, i-a acoperit glasul.

— Draci împieliţaţi, n-aveţi vizuini în care să vă ascundeţi nici noaptea? s-a răstit Daabas la ei.

Dar copiii nu i-au dat nici o atenţie, aşa că a sărit ca ars şi s-a repezit după ei, obligându-i s-o ia la goană pe stradă, mirându-se de ce li se întâmplă.

— Heeh! exclamau, alergând care încotro.

— Fii cu frica lui Dumnezeu! Ne-ai speriat copiii, omule! s-au auzit glasurile câtorva femei care s-au ivit la ferestrele casei aşezate vizavi de cafenea.

A făcut semn cu mâna înfuriat şi s-a întors la locul lui, bombănind:

— Ce să mai facă bietul om? N-are parte de linişte nici de la copii, nici de la haidamaci, nici de la supraveghetor…

Toţi au încuviinţat spusele lui cu vorbe şi gesturi. Neamul Hamdan şi-a pierdut drepturile ce-i reveneau din moşie; neamul Hamdan se tăvăleşte în ţărâna mizeriei şi degradării; peste neamul Hamdan s-a impus un haidamac care nu este de-al lui, ci provine dintr-unul din cele mai rău famate cartiere. Qidra merge ţanţoş, fălindu-se printre ei, plesnind pe oricine îi iese în cale şi cerând taxă de protecţie de la oricine pofteşte. De aceea, neamul Hamdan a ajuns la capătul răbdării și prin cartierul lui răzbate zvon de răzmeriţă.

— Toţi suntem într-un cuget, Hamdan, a spus Daabas cu voce joasă. Noi suntem neamul Hamdan, suntem mulţi, originea noastră este bine-cunoscută, noi avem drepturi la moşie egale cu drepturile supraveghetorului însuşi…

— Doamne, ajută-ne să treacă şi noaptea asta cu bine… a murmurat rapsodul.

Hamdan şi-a strâns abaua pe el, a ridicat din sprâncenele bogate şi arcuite şi a bombănit:

— Am vorbit şi-am tot vorbit despre asta… Ceva o să se întâmple… Presimt eu că ceva o să se întâmple, simt mirosul plutind în aer…

Ali Fawanis a intrat în cafenea, salutând cu glas tare, cu tichia lăsată peste sprâncene şi ţinându-şi poalele ghilbabului lung puţin ridicate.

— Toţi suntem gata! a anunţat el. Dacă e nevoie de bani, chiar şi cerşetorii sunt gata să contribuie cu ceva…

Şi-a făcut loc între Daabas şi Hamdan şi i-a comandat băiatului care-i servea pe clienţii cafenelei:

— Un ceai fără zahăr!

— Hm! şi-a dres glasul rapsodul, după ce ascultase cu atenţie ceea ce spusese el.

Ali Fawanis a vârât mana în sân, a scos o pungă, a desfăcut-o şi i-a aruncat rapsodului ceva învelit. Apoi l-a bătut pe Hamdan pe genunchi întrebător.

— Cred că trebuie să ne plângem la tribunal, i-a răspuns acesta.

— E lucrul cel mai bun pe care-l putem face, s-a amestecat şi Tamar Hinna în vorbă.

— Gândiţi-vă şi la urmări! i-a atenţionat rapsodul în timp ce-şi desfăcea legăturica pentru a-şi lua bacşişul.

— Umilinţă mai mare decât asta pe care o îndurăm noi nu cred că există, şi-a dat cu părerea Ali Fawanis. Trebuie să ţină seama şi de faptul că suntem mulţi… Pe urmă, Efendi nu poate să uite originea noastră şi faptul că suntem apropiaţi atât de el, cât şi de Stăpânul moşiei prin legături de rudenie…

— Avem şi destule alte soluţii, a dat de înţeles rapsodul, uitându-se în ochii lui Hamdan.

— Am o idee straşnică! a zis Hamdan, ca şi când ar fi vrut să-i răspundă. Să ne adresăm supraveghetorului, a continuat, în vreme ce toţi ochii erau aţintiţi asupra lui.

— Straşnică idee, într-adevăr, dar s-avem grijă să ne săpăm şi mormintele înainte de-a trece la înfăptuirea ei, s-a în vorbă şi Abdun, în timp ce-i servea ceaiul lui Ali Fawanis.

— Au ajuns copiii să ne spună ce ne-aşteaptă! a zis Tamar Hinna printre hohote.
— Trebuie să mergem! a spus Hamdan hotărât. Să mergem cu toţii, împreună!

26

O mulţime de bărbaţi şi femei din neamul Hamdan s-au adunat în faţa casei supraveghetorului. În fruntea lor se aflau Hamdan, Daabas, Itris, Dulma, Fawanis şi rapsodul Ridwan. Acesta din urmă a fost de părere că ar fi mai bine să meargă Hamdan singur, pentru a evita acuzaţia de răzmeriţă şi urmările acesteia, însă el i-a răspuns deschis:
— Uciderea mea este un lucru uşor, dar nu vor putea să ucidă tot neamul Hamdan.
Mulţimea a atras atenţia locuitorilor străzii, îndeosebi a celor din apropiere; la ferestre s-au ivit capete de femei, iar de sub coşurile purtate pe cap şi pe deasupra cărucioarelor s-au îndreptat spre ea ochi curioşi. Mulţi bătrâni şi copii s-au apropiat întrebându-se ce vrea neamul Hamdan… Hamdan însuşi a pus mâna pe ciocănelul de aramă şi a lovit cu el în poartă. După ceva timp, prin poarta întredeschisă s-a arătat chipul posac al portarului şi s-au strecurat adieri încărcate cu miresme de iasomie.
— Ce poftiţi? i-a întrebat portarul iritat pe cei adunaţi.
— Am dori să ne întâlnim cu Domnia Sa supraveghetorul, i-a răspuns Hamdan cu o forţă căpătată de la mulţimea celor din spatele lui.
— Aşa, toţi?
— Nimeni dintre noi n-ar fi mai îndreptăţit decât ceilalţi să-l întâlnească…
— Aşteptaţi să cer îngăduinţă să intraţi!

A vrut să trântească poarta, dar Daabas s-a strecurat înăuntru pe lângă portar, zicând:

— Cred c-ar fi mai politicos să ne inviţi să aşteptăm înăuntru…

Ceilalţi au alergat după el, înghesuindu-se ca un stol de porumbei. Hamdan a fost împins printre ei, cu toate că era nemulţumit de îndrăzneala lui Daabas, aşa că demonstraţia s-a mutat pe aleea acoperită dintre terasă şi grădină.

— Trebuie să ieşiţi de-aici, a încercat portarul să-i înduplece.

— Musafirul nu este alungat, i-a răspuns Hamdan. Du-te şi spune-i stăpânului tău că suntem aici!

Bărbatul a încercat să protesteze, după cum se vedea pe chipul lui ursuz, dar buzele care se mişcau nervos n-au mai izbutit să articuleze niciun sunet, aşa că în cele din urmă s-a văzut nevoit să alerge către terasă, urmărit de toţi ochii până în clipa când a dispărut în spatele draperiei coborâte peste uşa de la intrarea în casă. Unii au rămas cu ochii aţintiţi pe draperie, iar ochii altora s-au plimbat peste gradină – împrejurul fântânii arteziene înconjurate de palmieri, peste bolta de viţă de lângă pereţii casei şi lujerii de iasomie de pe ziduri. Priviri nedumerite şi temătoare care n-au întârziat să se întoarcă la perdeaua coborâtă peste uşa de la intrare.

N-a durat mult şi draperia s-a dat în lături, iar de această dată s-a ivit din spatele ei chipul încruntat al lui Efendi, care a făcut câţiva paşi apăsaţi şi nervoşi, oprindu-se în capul scării. Din abaua în care era înfăşurat nu i se vedeau decât faţa mânioasă, papucii din piele de cămilă şi un şir lung de mătănii pe care-l ţinea în mâna dreaptă. A aruncat o privire dispreţuitoare celor prezenţi şi ochii i s-au oprit asupra lui Hamdan, care l-a salutat cu mult respect:

— Să aveţi parte de o dimineaţă fericită, domnule supraveghetor!

— Cine sunt ăştia? a întrebat după ce a răspuns la salut doar cu un semn din mână.

— Neamul Hamdan, domnule supraveghetor…

— Şi cine le-a îngăduit să intre în casa mea?

— Este casa domnului supraveghetor şi e şi casa lor, de vreme ce se află sub protecţia lui, i-a răspuns Hamdan luându-l pe departe cu multă iscusinţă.

— Încerci să justifici purtarea voastră lipsită de respect, l-a repezit Efendi fără să dea niciun semn de îmbunare.

— Noi facem parte din aceeaşi familie, a intervenit Daabas nemulţumit de politeţea arătată de Hamdan. Toţi suntem urmaşii lui Adham şi ai Umaymei…

— Astea-s poveşti… istorie de demult, i-a retezat-o Efendi şi mai mânios. Dumnezeu fie îndurător cu acest om care nu și-a ştiut lungul nasului.

— Noi ducem o viaţă cumplită din pricina sărăciei şi a felului cum suntem trataţi, a intervenit Hamdan în discuţie. De aceea, ne-am gândit să venim la Domnia Ta, în speranţa a o să ne ajuţi să scăpăm de traiul ăsta cumplit.

— Pe viaţa ta! s-a amestecat şi Tamar Hinna în vorbă – până şi gândacilor de bucătărie le e silă de viaţa pe care o ducem!

— Cei mai mulţi dintre noi suntem cerşetori şi copiii noştri suferă de foame… Avem feţele umflate din pricina palmelor primite de la haidamaci, a adăugat Daabas. Păi, merită aşa ceva fiii lui Al-Gabalawi şi moştenitorii averilor Iul?

— Care averi, măi ăsta? l-a repezit Efendi, strângând mătăniile cu putere.

Hamdan a încercat să-l împiedice pe Daabas să mai vorbească, dar acesta şi-a dat drumul la gură, de parcă băutura i-ar fi luat minţile:

— Moşia cea mare… Nu-ţi fie cu supărare, domnule supraveghetor… Moşia cea mare care aparţine de drept tuturor locuitorilor de pe strada

noastră. Şi de care ţin toate ogoarele din pustiul înconjurător… Averile lui Al-Gabalawi, domnule supraveghetor…

— Asta-i moşia tatălui şi bunicului meu… Voi n-aveţi nici în clin, nici în mânecă cu ea! a ţipat Efendi înfuriat, săgetându-i cu privirea. Voi vă spuneţi basme unii altora şi ajungeţi să le şi credeţi. Aveţi vreo dovadă, vreau să zic vreo probă?

— Dar noi toţi ştim treaba asta… au răsunat mai multe voci, peste care s-au ridicat glasurile lui Daabas şi Tamar Hinna.

— Toţi? Şi ce contează asta? Dacă o să vi se năzare într-o bună zi că această casă a mea ar fi a lui cutare sau a lui cutare dintre voi, ar fi de-ajuns ca voi să-mi călcaţi casa, măi ăştia? Stradă de drogangii! Spuneţi-mi când a primit vreunul dintre voi măcar o singură millimă din veniturile moşiei?

— Părinţii noştri primeau, a bâiguit Hamdan, după câteva clipe de tăcere.

— Aveţi vreo dovadă?

— Aşa ne-au spus şi noi îi credem, i-a răspuns tot Hamdan.

— Vorbe goale, minciuni! a ţipat Efendi. Poftiţi afară înainte să vă alung eu!

— Arată-ne şi nouă cele zece condiţii! s-a amestecat Daabas hotărât.

— De ce să vi le-arăt? Cine sunteţi voi? Ce treabă aveţi voi cu ele?

— Noi suntem moştenitorii de drept…

În clipa aceea s-a înălţat din spatele uşii glasul Hodei Hanem[23], soţia supraveghetorului:

— Lasă-i în pace şi vino înăuntru! Nu-ţi pierde vremea de pomană cu ei!

— Fii martor cinstit, coniţă! s-a auzit Tamar Hinna din mulţime.

— Nu se fură ziua în amiaza mare… Şi-acum soarele e sus… a bombănit Hoda Hanem cu glasul tremurând de mânie.

— Dumnezeu să ne ierte, coniţă! a continuat Tamar Hinna şi mai pusă pe harţă. De vină e Străbunul nostru care s-a zăvorât în spatele porţilor.

— Gabalawi! Vino şi vezi în ce hal am ajuns! a tunat Daabas, înălţându-şi capul. Ne-ai lăsat la mila celor care nu cunosc mila…

Glasul a răsunat atât de puternic încât unii şi-au închipuit că a fost auzit şi de Străbun din Casa lui.

— Afară! Afară! Neîntârziat! i-a alungat Efendi cu glasul tremurând de furie.

— Haideţi să mergem! i-a îndemnat Hamdan pe ceilalţi, vădit stânjenit.

S-a întors din locul în care stătea şi a luat-o spre poartă urmat în tăcere de ceilalţi. A plecat şi Daabas după ei, dar a mai înălţat o dată capul şi a urlat cu aceeaşi forţă:

— Gabalawi! Gabalawi!

27

Efendi a intrat în salon îngălbenit de furie şi a găsit-o pe soţia lui stând în picioare încruntată.

— Ciudată mişcare! a deschis ea vorba. Trebuie să ne aşteptăm şi la urmări… întreaga stradă o să vorbească despre ea. Iar dacă n-o luăm în seamă, n-o să mai avem linişte.

— Nişte scursuri, nişte derbedei care ridică pretenţii în privinţa moşiei, a zis Efendi batjocoritor, încercând s-o liniştească. Cine-ar fi în stare să vorbească despre originea Iui într-o stradă ca un stup de albine?

— Trebuie să faci ordine o dată pentru totdeauna în treaba asta! Cheamă-l pe Zaqlut şi vezi ce-i de făcut! Împarte cu noi veniturile moşiei şi, în schimb, nu mişcă un deget! Întreabă-l ce face pentru banii pe care-i fură de la noi?!

— Şi Gabal? a întrebat-o după ce s-a uitat lung în ochii ei.
— Gabal? s-a mirat ea. El este copilul nostru adoptiv, copilul meu, aş putea zice… El n-a cunoscut decât casa noastră. Nu-i ştie pe cei din neamul Hamdan şi nici ei nu-l știu pe el, a adăugat ea încrezătoare. Dacă l-ar fi socotit de-al lor, ar fi intervenit la noi prin el. Fii liniştit în privinţa lui! O să se întoarcă în curând din plimbarea lui pe la arendaşi şi-o să fie prezent la întâlnire.
Zaqlut s-a conformat numaidecât, răspunzând invitaţiei primite din partea supraveghetorului. Era de statură mijlocie şi bine legat; faţa îi trăda asprimea firii, iar pe gât și pe bărbie i se vedeau urmele rănilor. S-au aşezat aproape unul de altul.
— Am aflat veşti care nu sunt deloc îmbucurătoare, a deschis Zaqlut discuţia.
— Ce repede se răspândesc ştirile rele! s-a mirat Hoda fără să-şi ascundă mânia.
— Ele aduc atingere nu numai prestigiului nostru, dar şi faimei tale! l-a luat Efendi pe ocolite, uitându-se la el şiret.
— A trecut cam multicel de când n-am mai ridicat ciomagul şi n-a mai curs picătură de sânge! a tunat Zaqlut ca un taur înfuriat.
— Înfumuraţi mai sunt ăştia din neamul Hamdan, a intervenit Hoda surâzând. Nu s-a ridicat măcar un singur bărbat adevărat şi acum vine cel mai nevrednic dintre ei şi pretinde că ar fi stăpânul străzii…
— Vânzători de nimicuri şi cerşetori! N-o să iasă niciodată un bărbat puternic din plebea asta de laşi, a încredinţat-o Zaqlut, cu scârbă în glas.
— Şi ce-i de făcut, Zaqlut? a întrebat Efendi.
— O să-i calc în picioare ca pe nişte viermi…
Gabal tocmai intra în salon şi a prins din zbor ultimele cuvinte ale lui Zaqlut. După plimbarea în deşert părea îmbujorat la faţă, iar tinereţea i se citea în trupul zvelt şi trăsăturile deschise ale feţei sale, îndeosebi nasul drept şi ochii mari şi

inteligenţi. I-a salutat politicos pe cei prezenţi şi a început să le vorbească despre ogoarele pe care le dăduse în arendă în ziua aceea, dar Hoda Hanem l-a întrerupt pe neaşteptate:

— Ia aşază-te lângă noi, Gabal! l-a poftit ea. Noi tocmai te aşteptam pentru a discuta despre nişte lucruri mult mai importante.

S-a aşezat, ochii săi reflectând privirea îngrijorată din ochii doamnei Hanem.

— Am impresia că ai ghicit ce ne preocupă… i s-a adresat ea din nou.

— Toată lumea vorbeşte despre treaba asta, i-a răspuns el liniştit.

— Ai auzit, deci? a întrebat Hanem, uitându-se la soţul ei. Toţi aşteaptă să vadă ce-avem de gând…

— O mică flacără pe care o sting cu un pumn de nisip, a încercat Zaqlut s-o liniştească, deşi chipul îi devenise şi mai întunecat. Vreau să trec la treabă!

— Ai vrea să ne spui ceva, Gabal? a întrebat Hoda Hanem, privindu-l drept în ochi.

— Chestiunea vă priveşte, stăpână, a îngăimat Gabal, privind în pământ pentru a-şi ascunde stânjeneala.

— Dar aş vrea să ştiu şi părerea ta, a insistat Hoda.

A rămas un timp pe gânduri, simţind că privirile pătrunzătoare ale lui Efendi şi privirile mânioase ale lui Zaqlut sunt aţintite asupra lui.

— Stăpână, eu am fost binecuvântat să fiu un copil înfiat de Domnia Ta, însă mă aflu în mare încurcătură, nu ştiu ce zic, pentru că, la urma urmei, eu sunt unul din fiii ultimului Hamdan…

— De ce pomeneşti de neamul Hamdan când tu nu ai nici tată, nici mamă, nici alte rude printre ei? l-a întrebat Hoda pierzându-şi firea.

Lui Efendi i-a scăpat o exclamaţie ironică aducând a râs, dar n-a rostit nici o vorbă. Pe chipul

lui Gabal se vedea că trece printr-o încercare dificilă.

— Tata şi mama au fost dintre ei, a murmurat el. Lucrul ăsta nu poate fi tăgăduit.

— Cât de mult m-a dezamăgit copilul meu! a îngăimat Hoda.

— Doamne fereşte! Nici chiar muntele Al-Muqattam n-ar putea să-mi clintească mie credinţa pe care ţi-o port, stăpână, tăgăduirea unor fapte nu le schimbă…

— Nu-ţi pierde timpul ascultând reproşurile astea! i-a zis Efendi lui Zaqlut, pierzându-şi răbdarea.

Acesta din urmă s-a ridicat zâmbind şi Hanem i s-a adresat direct, privind pe sub sprâncene către Gabal:

— Nu întrece măsura, jupâne Zaqlut! Vrem doar să-i cuminţeşti, nu să-i ştergi de pe faţa pământului…

Zaqlut a părăsit salonul în vreme ce Efendi privea dezaprobator către Gabal.

— Aşadar, tu aparţii neamului Hamdan, nu-i aşa, Gabal? l-a întrebat ironic.

Gabal a rămas tăcut până ce Hoda Hanem s-a milostivit de el şi i-a venit în ajutor.

— El este cu inima alături de noi, dar i-a fost greu să-şi tăgăduiască originea faţă de Zaqlut…

— Ei sunt nişte necăjiţi, stăpână, cu toate că au cea mai nobilă origine dintre toţi locuitorii străzii… a îndrăznit să zică Gabal cu o tristeţe vizibilă.

— Este o stradă fără origine! a izbucnit Efendi.

— Noi suntem fiii lui Adham şi Bunicul nostru este încă în viaţă – Dumnezeu să-i dea zile multe! a spus Gabal cu îi voce plină de respect.

— Şi cine ar putea să-i dovedească paternitatea? a întrebat Efendi. Vorbe care pot fi spuse uneori nu trebuie aduse ca argument pentru jefuirea bunurilor altcuiva.

— Noi nu le vrem câtuşi de puţin răul, dar cu condiţia să nu se lăcomească la averile noastre… a bombănit Hoda.

Efendi a vrut să pună capăt discuţiei şi i-a zis lui Gabal:

— Du-te şi vezi-ţi de treaba ta! Nu te mai gândi la altele!

Gabal a părăsit salonul, îndreptându-se spre administraţia moşiei, pe partea dinspre grădină. Trebuia să consemneze în registre o serie de noi contracte de arendare şi să revizuiască bilanţul lunar, dar tristeţea îi răvăşea gândurile. Destul de ciudat că nici cei din neamul Hamdan nu-l iubeau. El ştia foarte bine lucrul ăsta şi-şi dăduse seama de răceala cu care-l întâmpinau la cafenea când se întâmpla să treacă pe acolo. Cu toate astea, era trist din pricina necazurilor care-i aşteptau. Cutezanţa lor mai degrabă îl întristase decât îl mâniase. Ar fi vrut să-i ferească de suferinţele ce li se puneau la cale, dar fără să supere cumva casa care-i oferise adăpost, îl crescuse şi-l adoptase, căci ce-ar fi ajuns el dacă n-ar fi avut parte de afecţiunea doamnei Hoda Hanem?

În urmă cu douăzeci de ani, Hanem a văzut un copil gol, bălăcindu-se într-o groapă plină cu apă, după o ploaie. La început s-a amuzat, privindu-l, dar curând după aceea, inima ei, pe care sterilitatea o privase de bucuria sentimentelor maternităţii, s-a înduioşat. A trimis pe cineva care l-a adus la ea plângând speriat. S-a interesat şi a aflat că e un orfan pe care-l îngrijeşte o vânzătoare de găini. Hanem a chemat-o la ea şi a întrebat-o dacă ar fi dispusă să renunţe la bietul copil şi aceasta a renunţat cu dragă inimă. Astfel, Gabal a avut norocul să crească în casa supraveghetorului, bucurându-se de îngrijirea lui şi a soţiei acestuia, ca nimeni altcineva de pe întreaga stradă. L-au trimis la şcoală, unde a învăţat carte, iar când a devenit major, Efendi i-a încredinţat administrarea moşiei.

Pretutindeni unde moşia avea bunuri i se spunea „domnul vechil” şi era urmărit de priviri cu respect şi admiraţie. Viaţa părea liniştită şi promitea numai bine până în ziua răzmeriţei neamului Hamdan. Atunci Gabal şi-a dat seama că nu reprezintă doar o singură persoană, aşa cum crezuse toată viaţa, ci reprezintă două persoane – una care îi arată de credinţa şi loialitatea mamei sale adoptive şi cealaltă care se întreabă nedumerită, fără a găsi vreun răspuns:
„Din neamul Hamdan?".

28

Strunele *rababului* au început să zbârnâie, însoţind vocea rapsodului, care depăna povestea uciderii lui Humam de către fratele său Qadri. Ochii s-au aţintit asupra rapsodului Ridwan cu atenţie şi nelinişte. Nu era o noapte ca toate celelalte, căci ea urma după o zi agitată. Mulţi din neamul Hamdan continuau să se întrebe: Oare o să treacă în pace? Întunericul s-a aşternut peste stradă. Parcă şi stelele se ascunseseră în spatele norilor de toamnă.

Nu răzbăteau decât raze slabe de lumină prin perdelele de la ferestrele închise sau de la felinarele de pe cărucioarele oprite ici şi colo prin cartiere. Din colţuri se înălţa larma copiilor adunaţi grămadă, ca fluturii de noapte în jurul felinarelor de pe cărucioare, în vreme ce Tamar Hinna şi-a aşternut un sac dinaintea uneia din casele neamului Hamdan și a început să îngâne:

La poarta străzii noastre
Stă cel mai bun cafegiu…

Din când în când răzbătea din beznă mieunatul pisicilor prinse în dispute sexuale sau încăierându-se pe mâncare. La un moment dat vocea ascuţită a

rapsodului s-a auzit povestind: „Şi Adham a ţipat la Qadri, întrebându-l: Ce-ai făcut cu fratele tău?".

În clipa aceea, a apărut Zaqlut în cercul de lumină desenat pe pământ de felinarul cafenelei. S-a ivit pe neaşteptate, de parcă întunericul s-ar fi dat în lături, făcându-i loc să treacă. Era încruntat, ameninţător, ba chiar înspăimântător. Ochii lui trădau mânia şi nu prevesteau nimic bun. Cu mâna dreaptă ţinea strâns ciomagul său înfricoşător. A aruncat o privire grea, ca o gânganie otrăvitoare, peste cafenea şi peste clienţii ei, încât rapsodul a tăcut împietrit. Dulma şi Itris s-au trezit din beţie, Daabas şi Ali Fawanis şi-au întrerupt conversaţia în şoaptă, iar Abdun a rămas nemişcat. Hamdan a strâns nervos furtunul narghilelei. S-a aşternut o tăcere de moarte.

Au urmat câteva mişcări fulgerătoare: clienţii care nu erau din neamul Hamdan au părăsit cafeneaua în grabă şi s-au ivit haidamacii cartierelor – Qidra, Al-Laythi, Abu Sarii şi Hamuda –, formând un zid în spatele lui Zaqlut. Vestea s-a răspândit rapid pe stradă, de parcă s-ar fi prăbuşit o casă. Ferestrele s-au deschis, copiii au alergat din toate părţile, iar inimile oamenilor în toată firea au pornit să se zbată între nelinişte şi o bucurie răutăcioasă.

Primul care a rupt tăcerea a fost Hamdan. El s-a ridicat în picioare într-un gest de întâmpinare şi l-a salutat:

— Bine-ai venit, jupâne Zaqlut, protector al străzii noastre! Poftiţi!

Zaqlut l-a ignorat, ca şi cum nu l-ar fi auzit şi nu l-ar fi văzut, şi a continuat să scruteze cafeneaua cu ochii săi fioroşi.

— Cine este protectorul acestui cartier? a întrebat el într-un târziu.

— Protectorul nostru este Qidra, i-a răspuns Hamdan imediat, cu toate că întrebarea nu-i fusese adresată lui.

— Tu eşti protectorul neamului Hamdan? a întrebat Zaqlut ironic, întorcându-se spre Qidra.

Qidra, cu trupul lui scund şi vânjos şi cu mutra lui provocatoare, a făcut câţiva paşi înainte şi i-a răspuns:

— Eu îi apăr de toată lumea, în afară de tine, jupâne…

— Şi n-ai găsit şi tu un alt cartier decât cel al muierilor ăstora pe care să-l oblăduieşti? l-a întrebat Zaqlut rânjind. Apoi s-a adresat celor din cafenea, cu dispreţ: Muieri ce sunteţi! Nelegiuiţilor! Voi nu ştiţi că acest cartier are un şef?

— Jupâne Zaqlut, legăturile noastre cu tine sunt foarte bune, a încercat Hamdan să-l înduplece, pălind.

— Tu să taci, moş răpciugos! Acum începi să faci pe nevinovatul, după ce v-aţi revoltat împotriva stăpânilor tăi şi ai neamului tău…

— N-a fost vorba de o revoltă – a încercat Hamdan să se disculpe – ci de o plângere pe care am adresat-o domnului supraveghetor…

— Aţi auzit ce-a zis fiul de târfă? a urlat Zaqlut. Hamdan, împuţitule, ai uitat cu ce se îndeletnicea mamă-ta? Jur că nimeni de pe strada asta nu va rămâne teafăr până nu va recunoaşte în gura mare: Eu sunt o muiere!

Apoi a ridicat ciomagul şi a lovit cu el în masă cu atâta putere încât au zburat de pe ea şi ceşti, şi pahare, şi tăvi, şi linguriţe, şi cutii de cafea, ceai şi zahăr cu scorţişoară şi ghimbir, şi ibricele. Abdun a sărit înapoi şi s-a izbit de o masă, căzând peste ea. Pe neaşteptate, haidamacul i-a dat lui Hamdan o palmă cu atâta forţă încât bietul om şi-a pierdut echilibrul şi a căzut peste narghilea, care s-a făcut praf. Zaqlut a ridicat din nou ciomagul şi a urlat ameninţător:

— Să ştiţi că orice păcat va fi pedepsit, fii de târfe!

Daabas a luat un scaun şi a aruncat cu el în felinarul atârnat de tavan, care s-a spart, astfel încât s-a făcut beznă înainte să cadă ciomagul peste oglinda mare din spatele mesei. Tamar Hinna s-a pornit să ţipe şi urletele ei au fost repetate de femeile de la ferestre şi din uşile caselor, ca şi cum strada s-ar fi preschimbat în schelălăitul unui câine lovit cu pietre. Zaqlut a izbit în toate părţile cu o furie turbată, lovind în oameni, în scaune şi în pereţi. Valurile de ţipete s-au învolburat, amestecându-se cu strigătele de ajutor și cu gemetele prelungi. Cioburile au zburat în toate direcţiile, ciocnindu-se unele de altele.

— Nimeni nu mai părăseşte casa, aţi priceput? a tunat plusul lui Zaqlut.

Toţi au trecut la executarea ordinului – atât cei din neamul Hamdan, cât şi ceilalţi – şi s-a auzit apoi numai zgomotul paşilor retrăgându-se. Al-Laythi a adus un felinar și în lumina lui s-a ivit Zaqlut înconjurat de haidamacii lui pe o stradă pustie, unde nu se auzeau decât ţipete de femei.

— Păstrează-ţi puterile pentru necazuri, jupâne, a zis Barakat slugarnic. De gândacii ăştia o să ne ocupăm noi…

— Dacă vrei, preschimbăm neamul Hamdan în ţărână, pe care să mergi călare, s-a amestecat şi Abu Sarii.

— Dacă o să mă împuterniceşti să-i pedepsesc, o să mi se împlinească marea dorinţă de a te sluji, jupâne, a spus şi Qidra, haidamacul neamului Hamdan.

— Doamne, ajută-ne împotriva tiranului! s-a auzit glasul lui Tamar Hinna din spatele porţii unei case.

— Tamar Hinna, să ştii că oricare dintre bărbaţii din neamul Hamdan poate să-i numere pe cei cu care te-ai culcat! a ţipat la ea Zaqlut, încercând s-o sperie.

— Dumnezeu ne e martor că neamul Hamdan este stăpân peste… a mai apucat ea să zică înainte

ca palma cuiva să-i astupe gura, încercând s-o împiedice să continue.

— Dacă vreun bărbat din neamul Hamdan va îndrăzni să iasă din casă, va fi bătut pe loc! s-a adresat Zaqlut haidamacilor astfel încât să fie auzit de locuitorii de pe stradă.

— Acela care se socoteşte bărbat să poftească să iasă! a ţipat Qidra ameninţător.

— Dar femeile, jupâne? a întrebat Hammuda.

— Zaqlut are de-a face cu bărbaţii, nu cu muierile, i-a răspuns Zaqlut scurt.

În ziua care a urmat, niciun bărbat din neamul Hamdan nu a ieşit din casă. Fiecare haidamac stătea la uşa cafenelei din cartierul său, supraveghind drumul. Din timp în timp, Zaqlut trecea fălos pe stradă şi lumea se întrecea salutându-l, măgulindu-l şi încercând să-i intre sub piele: „Jur că este un leu printre bărbaţi, protector al cartierului nostru!”; „Aferim, bravo! Tu eşti un adevărat bărbat, căci i-ai silit pe cei din neamul Hamdan să poarte broboadă!”; „Laudă lui Dumnezeu care i-a umilit prin mâna ta puternică pe făloşii din neamul Hamdan!“ Dar el îşi vedea de drum fără să dea nimănui nici cea mai mică atenţie.

29

— Îţi place nedreptatea asta, Gabalawi?!

Această întrebare a aruncat-o în văzduh Gabal, întins pe pământ la poalele stâncii despre care legendele spun că îi adăpostea pe Qadri şi pe Hind şi că lângă ea a fost ucis Humam. Privea spre zări în amurgul în care totul se vedea puţin tulbure. Era foarte ocupat cu treburile lui, aşa că nu avea timp şi nici nu era ispitit să rămână singur, dar în ultima vreme simţise o dorinţă copleşitoare să rămână doar cu sine şi să reflecteze la nenorocirea care se

abătuse asupra imunului Hamdan. Spera, probabil, că în acest pustiu nu va mai auzi glasurile care-l ocărau şi-l chinuiau – glasuri care ţipau la el de la ferestre, când trecea prin dreptul lor – „Trădător al neamului Hamdan! Ticălosule!" – şi glasuri venind din adâncul sufletului său, şoptindu-i: Viaţa trăită pe seama altora nu poate fi fericită!". Neamul Hamdan era de fapt neamul lui – din el se trăgeau mama şi tatăl său şi în pământul lui fuseseră înmormântaţi. Fiii lui sunt asupriţi în modul cel mai cumplit! Proprietăţile şi bunurile le-au fost uzurpate. Dar cine este asupritorul? Este chiar binefăcătorul său – bărbatul a cărui soţie îl adunase din noroi şi îl ridicase în rândul celor din Casa cea Mare. Toate lucrurile de pe această stradă urmează legea terorii. De aceea, n-ar trebui să i se pară ciudat că adevăraţii ei stăpâni au fost obligaţi să stea închişi în casele lor. Strada noastră n-a cunoscut niciodată dreptatea şi pacea. Această soartă a avut-o după ce Adham şi Umayma au fost alungaţi din Casa cea Mare. Tu nu ştii lucrul ăsta, Gabalawi?! Şi se pare că nedreptatea se va întări şi va deveni şi mai întunecoasă pe măsura tăcerii tale. Până când ai de gând să taci, Gabalawi?! Bărbaţii stau închişi în casele lor, femeile sunt supuse insultelor şi batjocurii, iar eu îndur umilinţa în tăcere…

Dar, în mod ciudat, locuitorii de pe strada noastră se amuză şi râd. De ce râd? Ei îl aplaudă pe învingător – oricine ar fi el –, îl aclamă pe cel puternic – indiferent cine este el – şi îngenunchează în faţa ciomegelor, ascunzându-şi prin toate astea spaima teribilă din adâncul sufletelor. Umilinţa este hrana de zi cu zi pe strada noastră, unde nimeni nu ştie când îi va veni rândul să-l izbească ciomagul în moalele capului.

Şi-a înălţat capul spre cerul mut, liniştit şi somnoros. Orizontul era tivit de nori şi ultimul uliu îşi lua rămas-bun de la el. Nu se mai zărea niciun

trecător şi începuseră să se târască insectele de noapte.

Pe neaşteptate, Gabal a auzit un glas aspru, venind de undeva de pe-aproape:

— Stai, fiu de târfă!

S-a trezit din reverie şi a sărit în picioare, încercând să-şi amintească unde mai auzise această voce. S-a îndreptat spre latura din sudul Stâncii lui Hind şi a zărit un bărbat alergând înspăimântat şi altul pe urmele lui, gata să-l ajungă. S-a uitat mai atent şi i-a recunoscut în fugar pe Daabas şi în urmăritor pe Qidra, haidamacul cartierului Hamdan. A înţeles numaidecât ce s-a întâmplat. A continuat să urmărească atent cursa cu inima neliniştită. În cele din urmă, Qidra l-a ajuns pe Daabas şi l-a prins de umăr. Cei doi s-au oprit, gâfâind din pricina efortului.

— Cum de îndrăzneşti să-ţi părăseşti vizuina, pui de viperă? Acum poţi fi sigur că nu te mai întorci teafăr la ea!

— Lasă-mă în pace, Qidra! a urlat Daabas, ferindu-şi capul cu braţele. Tu eşti protectorul cartierului nostru şi s-ar cuveni să ne aperi…

— Tu ştii prea bine, ticălosule, că eu vă apar de orice fiinţă în afară de Zaqlut! şi-a vărsat Qidra năduful, zgâlţâindu-l atât de tare încât i-a zburat tichia de pe cap.

Ochii lui Daabas au căzut întâmplător pe locul unde stătea Gabal şi, când l-a zărit şi l-a recunoscut, l-a implorat:

— Ajută-mă, Gabal, căci tu eşti mai degrabă de-al nostru decât de-al lor!

— Nimeni nu te va putea ajuta să scapi de mine, fiu de târfă! i-a zis Qidra aspru şi ameninţător.

Gabal s-a trezit înaintând şi s-a oprit lângă ei.

— Fii înţelegător cu omul, jupâne Qidra… a încercat Gabal să-l înduplece cu glas liniştit.

— Eu ştiu ce-am de făcut! s-a răstit Qidra la el, aruncându-i o privire îngheţată.

— Poate că nevoia l-a constrâns să iasă din casă…

— Nu l-a constrâns decât soarta lui…

L-a strâns de umăr cu atâta putere încât Daabas a gemut de durere.

— Fii îndurător cu el! i-a cerut Gabal, de data asta cu glas hotărât. Nu vezi că este mai în vârstă şi mai slab decât tine?

Qidra a ridicat mâna de pe umărul lui şi apoi l-a lovit cu latul palmei peste ceafă, încât sărmanul s-a îndoit de şale. Cu genunchiul l-a izbit în spate şi bietul om s-a prăbuşit cu faţa la pământ. S-a aruncat numaidecât cu genunchii peste el şi-a pornit să-i care lovituri cu nemiluita, întrebându-l cu ură:

— N-ai auzit ce-a spus Zaqlut?

— Blestemaţi să fiţi şi tu, şi Zaqlut al tău! a ţipat Gabal, simţind cum sângele îi înfierbântă capul. Dă-i drumul, neruşinatule!

Qidra s-a oprit din lovituri şi a ridicat capul spre Gabal.

— Tu spui aşa ceva, Gabal? l-a întrebat uimit. N-ai fost faţă când domnul supraveghetor i-a poruncit lui Zaqlut îi dea o lecţie neamului Hamdan?!

— Dă-i drumul, neruşinatule! a urlat Gabal furios.

— Nu-ţi închipui că slujba ta în casa supraveghetorului te apără de mine, dacă eu vreau să-ţi cer socoteală! l-a ameninţat Qidra, fierbând de furie.

Gabal însă n-a mai răbdat şi s-a năpustit asupra lui ca ieşit din minţi, lovindu-l unde nimerea cu picioarele, până ce a reuşit să-l dea la o parte.

— Întoarce-te la maică-ta înainte de a rămâne fără tine! a mai urlat el.

Qidra a sărit în picioare, şi-a luat ciomagul de jos şi l-a ridicat, pregătindu-se să-l lovească, dar Gabal i-a luat-o înainte şi i-a ars un pumn puternic în stomac, făcându-l să se clatine de durere.

Profitând de răgaz, Gabal i-a smuls ciomagul din mână şi l-a urmărit atent. Qidra s-a dat doi paşi înapoi şi s-a aplecat cu o viteză fulgerătoare, luând o piatră de jos, dar, înainte s-o arunce, s-a trezit cu ciomagul în cap. A scos un urlet de durere şi s-a prăbuşit, răsucindu-se cu faţa în jos. Sângele i-a ţâşnit şuvoi din frunte.

Noaptea cobora alene. Gabal a privit în jur şi n-a văzut pe nimeni altcineva în afara lui Daabas, care-şi scutura țărâna de pe ghilbab şi-şi pipăia vânătăile de pe corp. S-a apropiat de Gabal şi i-a mulţumit:

— Mi-ai salvat viaţa, Gabal, frate generos…

Gabal nu i-a răspuns, ci s-a aplecat asupra celui căzut la pământ, răsucindu-l cu faţa în sus.

— A leşinat, a murmurat el.

S-a aplecat şi Daabas asupra lui, dar numai pentru a-l scuipa în faţă. Gabal însă l-a târât pe Qidra la o parte şi s-a aplecat din nou asupra lui. L-a zgâlţâit uşor, dar acesta n-a dat niciun semn că şi-ar reveni.

— Ce-i de făcut? a întrebat el.

De data aceasta, s-a aplecat şi Daabas asupra lui. Şi-a lipit urechea de pieptul celui căzut, s-a apropiat cu faţa de gura lui, apoi a aprins un chibrit. În cele din urmă, s-a îndreptat cu greu de spate şi a şoptit:

— E mort…

— Minţi! s-a trezit Gabal vorbind şi l-au trecut fiori prin tot trupul.

— Mort de-adevăratelea, jur pe viaţa ta! a întărit Daabas.

— Ce nenorocire! a exclamat celălalt.

— Dar pe câţi i-a bătut şi pe câţi i-a omorât el! a încercat Daabas să-l liniştească. Lasă-l să ajungă cât mai degrabă în iad!

— Dar eu n-am bătut şi n-am omorât pe nimeni, a bâiguit Gabal trist, vorbind parcă numai pentru sine.

— N-ai făcut decât să te aperi…

— Dar n-am avut de gând să-l omor, n-am vrut aşa ceva…

— Ai pumn puternic, Gabal, a zis Daabas serios. Nu trebuie să-ţi fie teamă de ei! Ai putea să devii chiar protectorul nostru, dacă ai vrea…

— Doamne, am devenit ucigaş după prima lovitură? s-a căinat el.

— Gândeşte-te la tine şi hai să-l îngropăm înainte ca norocirea să se afle!

— Nenorocirea s-a produs, indiferent dacă-l îngropăm sau nu!…

— Mie nu-mi pare câtuşi de puţin rău… Alţii ca el la rând! Ajută-mă să îngrop bestia asta!

Daabas a pus mâna pe ciomag şi-a început să sape o groapă nu departe de locul în care săpase şi Qadri cu mulţi ani în urmă. Curând i s-a alăturat şi Gabal cu inima grea de tristeţe. Au continuat să lucreze tăcuţi, dar într-un târziu Daabas i-a zis celuilalt, încercând să-i mai alunge deprimarea:

— Nu fi trist! Să omori pe strada noastră este ca şi cum ai mânca nişte curmale.

— N-am vrut niciodată să ajung ucigaş, a murmurat Gabal oftând. Doamne, nu mi-am închipuit că aş putea să ajung vreodată atât de furios, atât de îngrozitor…

Când au terminat de săpat, Daabas s-a îndreptat de şale, şi-a şters sudoarea de pe frunte cu mâneca ghilbabului şi și-a suflat nasul pentru a alunga mirosul prafului care-i umplea nările.

— Groapa asta ar fi de ajuns atât pentru fiul ăsta de târfă, cât şi pentru ceilalţi haidamaci, a bombănit el batjocoritor.

— Respectă-l pe mort, căci şi noi vom muri, l-a îndemnat Gabal tulburat.

— Atunci când ei o să ne respecte pe noi vii, o să-i respectăm şi noi pe ei morţi, a răspuns Daabas la fel de neînduplecat.

Au ridicat corpul neînsufleţit şi l-au aşezat în groapă. Gabal a pus şi ciomagul lângă el. Apoi l-au acoperit bine cu ţărână.

Când a înălţat capul, Gabal a observat că noaptea acoperise lumea, cu tot ce se afla pe ea. A oftat adânc şi şi-a înăbuşit cu greu plânsul.

30

— Unde este Qidra? s-a întrebat Zaqlut şi aceeaşi întrebare a adresat-o şi celorlalţi haidamaci, dar aceştia, la rândul lor, se întrebau şi ei unde ar fi putut să dispară tovarăşul Ior, aşa cum dispăruseră bărbaţii neamului Hamdan de pe stradă. Qidra locuia în cartierul vecin cu cel al neamului Hamdan. Era burlac şi-şi petrecea nopţile în afara casei, întorcându-se la locuinţa sa de-abia în zori sau chiar mai târziu. Se întâmpla să lipsească de acasă o noapte sau două, dar nu s-a întâmplat niciodată să dispară o săptămână întreagă fără să ştie nimeni unde se află, ca acum, îndeosebi în aceste zile de asediu în care trebuia să fie mai atent și mai precaut decât oricând. Bănuielile s-au îndreptat către neamul Hamdan şi s-a decis să le fie controlate casele. Haidamacii, în frunte cu Zaqlut, au intrat în case cu forţa și au cotrobăit prin toate cotloanele, de la subsol până la terasă. Ba au fost săpate chiar şi curţile în lung şi în lat, iar bărbaţii din neamul Hamdan au fost umiliţi în fel şi chip, niciunul dintre ei nescăpând fără să primească o palmă, un picior sau un scuipat, dar nu a fost descoperit nimic suspect. Au umblat chiar şi pe la marginile deşertului, întrebând încolo şi încoace, însă nimeni nu le-a dat vreo ştire care să le fie de folos.

Qidra a devenit principalul subiect despre care se discuta în jurul gozei la *gharza*[24] instalată în grădina casei lui Zaqlut, sub bolta de viţă de vie. Peste grădină domnea întunericul, dar Ia două palme de mangal era aşezată chiar pe pământ o lampa mică, dând atâta lumină cât să-i ajungă lui

Barakat pentru a toca haşişul mărunt şi a-l porţiona, a întreţine tăciunii aprinşi, pregătind goza. Lumina care dansa în adierile vântului se reflecta pe chipurile apatice ale celor de faţă – Zaqlut, Hammuda, Al-Laythi şi Abu Sarii –, lăsând să se vadă ochii cu pleoapele îngreunate de nesomn şi privirile rătăcite, cu intenţii ascunse. În liniştea nopţii se înălţa orăcăitul broaştelor, care semăna cu nişte strigăte confuze de ajutor.

— Unde o fi dispărut omul ăsta? Parcă l-a înghiţit pământul, a deschis Al-Laythi discuţia, în timp ce trecea *goza* de la Barakat la Zaqlut.

Zaqlut a tras un fum adânc, lovind ţeava de trestie cu degetul arătător şi slobozind în văzduh un nor gros de fum.

— Pe Qidra l-a înghiţit pământul şi zace în el de o săptămână, şi-a dat el cu părerea.

Toţi au privit cu interes spre Zaqlut, mai puţin Barakat, care era atent la treburile lui.

— Un haidamac nu dispare fără motiv şi eu simt mirosul morţii, a continuat el.

— Şi cine să-l fi omorât? a întrebat Abu Sarii după un acces de tuse care l-a făcut să se îndoaie de spate ca un spic în bătaia vântului.

— Ghici cine?! Cine altul decât un bărbat din neamul Hamdan?

— Dar ei nu ies din casă şi i-am percheziţionat la sânge.

— Ce zic ceilalţi locuitori de pe stradă? a întrebat Zaqlut, lovind cu pumnul salteluţa de sub el.

— Cei din cartierul nostru cred că bărbaţii din neamul Hamdan n-ar fi străini de dispariţia lui Qidra, a zis Hammuda.

— Păi, vedeţi, măi drogangiilor?! Păi, dacă lumea socoteşte că ucigaşul lui Qidra este unul din neamul Hamdan, atunci trebuie să credem şi noi lucrul ăsta…

— Dar dacă ucigaşul este din Al-Atuf?

— Poate să fie şi din Kafr al-Zaghari… Pe noi nu ne interesează atât pedepsirea ucigaşului, cât mai degrabă să băgăm groaza în ceilalţi…

— Dumnezeu este mare! Nemaipomenit! a exclamat Abu Sarii, minunându-se.

— Dumnezeu să aibă milă de voi, cei din neamul Hamdan! a exclamat şi Al-Laythi, în timp ce golea cenuşa din mangal și-i trecea *goza* lui Barakat.

Râsetele lor seci s-au amestecat cu orăcăitul broaştelor, mi ei au clătinat din cap ameninţător, în vreme ce o rafală de vânt neaşteptat de puternică lăsa în urma ei foşnetul li mizelor uscate.

— Carevasăzică, nu mai este vorba doar de o luptă între neamul Hamdan şi supraveghetor, ci în joc este chiar onoarea haidamacilor, adică a noastră, a protestat Hammuda, bătând din palme.

— Nu s-a mai întâmplat până acum ca un haidamac să fie omorât de cineva de pe strada lui, a conchis Zaqlut, lovind din nou cu pumnul marginea salteluţei de sub el.

S-a înfuriat atât de tare încât chipul i-a împietrit, iar ceilalţi tovarăşi de petrecere s-au temut să nu-şi verse mânia pe ei şi s-au abţinut de la orice comentarii sau gesturi. În tăcerea care s-a aşternut nu se auzeau decât gâlgâitul *gozei* și câte o tuse sau un hârâit care anunţa dregerea glasului.

— Dar dacă se întoarce Qidra pe neaşteptate? s-a trezit Barakat întrebând într-un răstimp.

— Îmi rad mustaţa, fiu de zdreanţă! s-a răţoit Zaqlut la el.

Barakat a fost primul care a râs, dar numaidecât au revenit la tăcere şi cu ochii minţii şi-au imaginat masacrul, ciomegele spărgând capete, sângele curgând şiroaie şi înroşind pământul, ţipetele înălţându-se de la ferestre şi de pe terase, zeci de bărbaţi scoţând horcăieli de moarte. Tulburaţi de dorinţa sălbatică de a răpune, ei schimbau priviri crude. Nu-i interesa Qidra ca om, mai ales că niciunul dintre ei nu-l iubea, după cum

niciodată nu s-au iubit unul pe altul, ci i-a unit dorinţa comună de a răspândi groaza şi a-şi apăra onoarea de haidamaci.

— Aşadar, ce-avem de făcut? a întrebat Al-Laythi.

— Trebuie să mă întorc la supraveghetor, aşa cum ne este înţelegerea, a pus Zaqlut capăt discuţiei.

31

— Domnule supraveghetor, a zis Zaqlut, cei din neamul Hamdan l-au ucis pe protectorul lor, Qidra.

Privea fix în ochii supraveghetorului, dar în acelaşi timp îi vedea şi pe Hoda Hanem, la dreapta lui, şi pe Gabal, la dreapta ei. Se vedea limpede că ştirea nu era o noutate pentru Efendi.

— Mi-au parvenit veşti despre dispariţia lui, a recunoscut fără ezitare. Dar nu mai aveţi cu adevărat nici o speranţă să daţi de el?

— N-o să mai dăm niciodată de el, i-a răspuns Zaqlut cu faţa hidoasă luminată de razele dimineţii care scăldau salonul prin uşa deschisă. Eu mă pricep foarte bine în ticăloşiile astea, a mai adăugat după o scurtă pauză.

— Dacă se va adeveri zvonul că el a fost ucis, ăsta-i un semn grav, s-a amestecat şi Hoda nervoasă, uitându-se spre Gabal, care stătea cu ochii pironiţi în peretele din faţa Iui.

— O să fie nevoie de pedepsirea cumplită a tuturor sau o să fim terminaţi şi noi, şi Domniile Voastre, a zis Zaqlut, încordându-şi palmele cu degetele încleştate.

— El este un simbol al demnităţii noastre! a mârâit Efendi, jucându-se cu boabele mătăniilor.

— Ba este simbolul întregii moşii! a accentuat Zaqlut cu subînţeles.

— Poate că este numai o poveste… Poate că nu e vorba de nici o crimă, a intervenit Gabal în discuţie.

În pieptul lui Zaqlut s-a aprins mânia la auzul vorbelor lui Gabal.

— Nu trebuie să pierdem timpul cu vorbe fără rost, izbucnit el.

— Adu măcar o dovadă că a fost ucis! a insistat Gabal.

Niciunul dintre locuitorii de pe strada noastră nu ar putea disparea aşa fără să lase vreo urmă decât dacă a fost ucis, a încercat Efendi să pună capăt discuţiei, ascunzându-şi îndoielile în spatele glasului aparent categoric.

Adierile proaspete ale toamnei nu reuşeau să îmblânzească atmosfera încărcată de intenţii sângeroase.

— Crima este atât de strigătoare la cer încât vor afla de ea şi străzile vecine. Vorbăria înseamnă pierdere de vreme! și-a dat Zaqlut gândurile pe faţă.

— Dar bărbaţii din neamul Hamdan stau închişi în propriile lor case! a insistat Gabal.

— Frumoasă ghicitoare! a exclamat Zaqlut, râzând batjocoritor, doar cu gura, chipul rămânându-i imobil. Apoi s-a relaxat în scaun şi a continuat, ameninţându-l cu o privire pătrunzătoare: Nu te interesează decât să dovedeşti că neamul tău ar fi nevinovat!

— Mă interesează adevărul! a izbucnit Gabal, în pofida efortului vizibil de a-şi stăpâni mânia. Voi îi atacaţi pe bieţii oameni pentru cel mai neînsemnat motiv, ba uneori chiar fără niciun motiv… Acum tu ai vrea să obţii încuviinţarea pentru masacrarea unor oameni nevinovaţi…

— Cei din neamul tău sunt nişte criminali! a ţipat Zaqlut Ia el, săgetându-l cu ochii încărcaţi de ură. Ei l-au ucis pe Qidra, care apăra moşia!

— Domnule supraveghetor, nu-i îngădui acestui om să-şi potolească setea de sânge! i s-a adresat

Gabal nemijlocit stăpânului, întorcându-se spre el.

— Dacă ne-am pierdut demnitatea, o să ne pierdem şi viaţa! l-a atenţionat Efendi.

— Ai vrea să ajungem îngropaţi de vii pe strada noastră? a întrebat Hoda, privind spre Gabal.

— Ai uitat de binefacerea oamenilor care te-au ajutat să ajungi ceea ce eşti şi stărui să-i aperi pe criminali! l-a încolţit Zaqlut din nou.

— Ei nu sunt criminali, cu toate că strada noastră e plină de criminali! a urlat Gabal, fierbând de furia pe care nu şi-o mai putea stăpâni.

Hoda şi-a răsucit cu mâna capătul şalului albastru, în timp ce nările lui Efendi fremătau nervos şi faţa i se îngălbenise.

— Îţi înţeleg îndârjirea în apărarea criminalilor de vreme ce faci parte din neamul lor! a încercat Zaqlut să-l reducă la tăcere cu glas batjocoritor, încurajat şi de gesturile stăpânilor săi.

— Atacul dezlănţuit de tine împotriva aşa-zişilor criminali este de necrezut, când tu eşti cel mai mare criminal de pe strada noastră.

Zaqlut a sărit înfuriat în picioare, vânăt la faţă, şi l-a, ameninţat direct:

— Dacă n-ai avea poziţia pe care o ai în această casă, te-aş scoate de-aici bucăţele, chiar acum!

— Te înşeli, Zaqlut! i-a răspuns el cu un calm înspăimântător, care lăsa să i se întrevadă adevăratele sentimente.

— Îndrăzniţi să vorbiţi aşa de faţă cu mine?! a ţipat Efendi la ei.

— Sunt în stare să mă bat cu el pentru apărarea demnităţii voastre! i-a răspuns Zaqlut cu răutate în glas, încercând să câştige simpatia stăpânului.

— Nu-ţi mai permit să iei apărarea neamului Hamdan! i s-a adresat Efendi lui Gabal, aproape să rupă cu degetele şiragul de mătănii.

— Omul ăsta născoceşte minciuni pe seama celor din neamul meu din pricina răutăţii care-i zace în suflet, a mai încercat Gabal să se apere.

— Lasă-mă să socotesc eu cum stau lucrurile!

Au urmat câteva clipe de tăcere. În grădină se auzea ciripitul vesel al pasărilor, dar de pe stradă răzbăteau strigăte însoţite de sudălmi triviale.

— Stăpânul meu îmi îngăduie să-i pedepsesc pe criminali? a întrebat Zaqlut zâmbind victorios.

Gabal şi-a dat seama că se apropie momentul hotărâtor şi s-a întors către Hanem, vorbind cu disperare în glas:

— Stăpână, mă văd constrâns să mă alătur neamului meu în temniţă, pentru a-i împărtăşi soarta…

— Ce dezamăgire cumplită! a izbucnit Hoda vizibil mâniată.

Tulburat peste măsură, Gabal şi-a plecat capul, dar curiozitatea l-a împins să arunce o privire către Zaqlut, care surâdea victorios.

— N-am de ales, a bâiguit cu durere, după care şi-o strâns buzele întristat peste măsură. Dar eu nu voi uita cat voi trăi binele pe care mi l-aţi făcut…

— Noi trebuie să ştim însă dacă tu eşti de partea noastră sau împotriva noastră?! l-a întrebat Efendi cu asprime, privindu-l drept în ochi.

— Sunt fiul dumitale adoptiv şi n-aş putea niciodată să fiu împotriva dumitale, dar ar fi ruşinos să las neamul meu să fie măcelărit, iar eu să trăiesc fericit, bucurându-mă de ocrotirea dumitale, i-a răspuns Gabal trist, dându-şi seama că viaţa pe care o ducea se apropia de sfârşit.

— Jupâne Zaqlut, hai să amânam discuţia pentru altă dată, a rostit Hoda în şoaptă, sfâşiată de durere la gândul pierderii copilului ei.

Zaqlut s-a încruntat atât de urât încât faţa lui schimonosită arăta ca şi când ar fi primit o copită de catâr şi se uita nemulţumit când spre Efendi, când spre soţia lui.

— Nu ştiu ce s-ar mai putea întâmpla mâine pe stradă, a bombănit el.

— Răspunde-mi, Gabal, eşti cu noi sau eşti împotriva noastră? a insistat Efendi, evitând să privească la Hoda. Valul de mânie i s-a urcat până

în creştetul capului şi a continuat înainte de a primi un răspuns: Sau rămâi împreună cu noi ca unul de-al nostru, sau te duci numaidecât la neamul tău!

Văzând efectul acestor vorbe pe chipul lui Zaqlut, Gabal și-a ieşit din fire şi a răspuns categoric:

— Stăpâne, mă alungi şi n-am de ales, trebuie să plec.

— Gabal! a ţipat Hoda tulburată peste măsură.

— Vă aflaţi în faţa acestui om aşa cum l-a născut mama Iui, a jubilat Zaqlut.

Gabal nu s-a mai simţit în stare să rămână. S-a ridicat și ș-a îndreptat cu paşi fermi către uşa salonului. Hoda s-a ridicat şi ea, dar Efendi a întins mâna, împiedicând-o să se miște. Gabal a dispărut numaidecât. Vântul care sufla afară

a mişcat perdelele, iar jaluzelele au fluturat. Atmosfera din saIon a devenit încordată şi posomorâtă.

— Trebuie să acţionăm fără întârziere! a spus Zaqlut calm.

— În niciun caz! a zis Hoda cu o insistenţă şi o nervozitate ce îi prevesteau împotrivirea. Deocamdată asediul este de ajuns. Şi ai grijă să nu i se întâmple ceva rău lui Gabal!

Zaqlut şi-a ţinut firea, căci nu asimilase încă rodul victoriei sale şi n-a făcut decât să-şi ridice ochii întrebător spre Efendi.

— O să reluăm discuţia mai târziu, a mârâit Efendi, părând că muşcă dintr-o lămâie.

32

Gabal a aruncat o privire de rămas-bun peste grădină şi peste sala de primire, amintindu-şi încă o dată tragedia lui Adham povestită de rapsod seară de seară. S-a îndreptat către poartă şi paznicul s-a ridicat în picioare, întrebându-l:

— De ce trebuie să ieşiţi din nou, domnule?
— De data asta mă duc fără să mă mai întorc vreodată, unchiule Hasanein! a spus Gabal plin de ciudă.
— Din pricina neamului Hamdan? l-a întrebat acesta după ce l-a privit un timp cu gura căscată.
Gabal a lăsat capul în jos fără să-i răspundă.
— Se poate una ca asta? a întrebat portarul din nou. Doamne din ceruri! Şi cum o să trăieşti, fiule?
— Aşa cum trăiesc toţi cei de pe strada noastră, i-a răspuns Gabal în doi peri, în timp ce păşea peste pragul casei, privind spre strada înţesată de oameni, animale şi murdării.
— Dar tu nu eşti făcut pentru un astfel de trai…
— Doar o simplă întâmplare m-a scăpat de el, i-a întors-o tânărul, zâmbind puţin nedumerit.
Apoi s-a îndepărtat încet de casă, în vreme ce portarul îl avertiza grijuliu să evite mânia haidamacilor.
Înaintea ochilor lui se întindea strada cu ţărâna ei, cu vitele ei, cu pisicile ei, cu copiii ei zgomotoşi, cu adăposturile tuturor acestora. A înţeles foarte bine dimensiunile schimbării ce urma să se petreacă în viaţa lui, ca şi ale greutăţilor care îl aşteptau şi ale paradisului pe care-l pierduse. Dar furia îi înăbuşea durerea şi a încercat să pară nepăsător faţă de flori şi păsări şi chiar faţă de afecţiunea maternă, în drum s-a întâlnit cu haidamacul Hammuda, care i-a zis cu insolenţă şi ironie:
— Ce bine ar fi dacă ne-ai ajuta cu puterea ta să-i pedepsim pe cei din neamul Hamdan!
Nu i-a dat nici o atenţie, ci şi-a văzut de drum, îndreptându-se către una din casele mai răsărite ale neamului Hamdan şi bătând la poarta ei, dar s-a trezit cu Hammuda lângă el, ţinându-se scai şi întrebându-l surprins şi dezaprobator:
— Ce vrei să faci?
— Mă întorc la neamul meu, i-a răspuns calm.

În ochii înguşti ai lui Hammuda se putea citi nedumerea, nevenindu-i să creadă ceea ce auzea.

— Lasă-l să intre, dar dacă o mai încerca să iasă, îl îngropi de viu! i-a poruncit Zaqlut, care tocmai ieşise din casa supraveghetorului şi se îndrepta către locuinţa lui.

Hammuda a zâmbit prosteşte, părând a nu crede ceea ce auzise. Gabal a continuat să bată la poartă până ce s-au deschis ferestrele, atât la casa aceea, cât şi la casele vecine, s-au ivit numeroase capete, printre care şi cele ale lui Hamdan, Itris, Dulma, Ali Fawanis, Abdun, Ridwan rapsodul și Tamar Hinna.

— Ce pofteşti, băiat de neam mare? l-a întrebat Dulma batjocoritor.

— Eşti cu noi sau împotriva noastră? l-a descusut şi Hamdan.

— L-au alungat şi s-a întors la obârşia lui murdară, i-a lămurit Hammuda.

— Chiar te-au alungat? a dat Hamdan glas curiozităţii.

— Deschide poarta, unchiule Hamdan! a încercat Gabal să-I înduplece.

— Tatăl tău a fost un bărbat bun, iar mamă-ta a fost o femeie nobilă, a strigat Tamar Hinna, chiuind de bucurie.

— Ce norocos poţi fi! l-a apostrofat Hammuda râzând. Iată, ai primit recomandări chiar din gura unei otrepe…

— Oare nu-i pe măsura mamei tale, cu nopţile ei de pomină de la Baia Sultan? i-a retezat-o Tamar Hinna mânioasă.

Apoi s-a grăbit să închidă fereastra, înainte să arunce Hammuda cu o piatră în ea, provocând o detunătură care i-a făcut pe copiii de prin colţurile străzii să tresalte de veselie. În cele din urmă, poarta s-a deschis şi Gabal s-a strecurat înlăuntru, unde l-a întâmpinat o atmosferă jilavă, încărcată de mirosuri ciudate. Cei din neamul său l-au îmbrăţişat şi s-au întrecut să-i adreseze vorbe

frumoase, dar bucuria primirii a fost întreruptă de un tărăboi care s-a iscat în fundul curţii. Gabal s-a uitat atent şi l-a recunoscut pe Daabas, care se încăierase cu un bărbat pe care-l chema Kaabalha. S-a apropiat şi s-a băgat între ei, dojenindu-i cu asprime:

— Voi vă încăieraţi şi ei ne ţin închişi în case!

— Mi-a furat un cartof dulce din vasul pe care-l ţineam la fereastră, s-a plâns Daabas, suflând agitat.

— M-ai văzut pe mine furându-l? a ţipat Kaabalha. Să-ţi fie ruşine, Daabas!

— Să fim iertători unii cu alţii, ca să ne ierte Stăpânul cerului! s-a străduit Gabal să-i împace.

— Cartoful meu e în burta lui şi am să-l scot deacolo chiar cu mâna mea, a insistat Daabas la fel de îndârjit.

— Jur pe Dumnezeul meu că n-am mai văzut un cartof de-o săptămână! s-a dezvinovăţit celălalt, aranjându-şi tichia pe cap.

— Tu eşti singurul hoţ din cartierul ăsta, a insistat Daabas.

— Nu condamna pe nimeni fără să ai dovezi, aşa cum face Zaqlut cu voi! a încercat Gabal să-l potolească.

— Fiul de târfă trebuie să fie pedepsit! a ţipat Daabas, refuzând să cedeze.

— Măi Daabas, măi fiu de vânzătoare de ridichi, tu chiar nu vrei să pricepi?

Daabas s-a năpustit asupra lui Kaabalha, arzându-i o lovitură de cap încât acesta s-a clătinat cu sângele şiroindu-i pe frunte. Apoi a continuat să-l lovească în neştire, fără să-i pese de protestele celor din jur. În cele din urmă, Gabal s-a repezit la el şi l-a strâns de gât cu putere. În zadar a încercat Daabas să scape din strânsoarea lui Gabal.

— Vrei să mă omori aşa cum l-ai omorât pa Qidra? i-a zis el cu glas sugrumat.

Gabal l-a împins cu violenţă, izbindu-l de zid, şi s-a uitat la el fix, cu mânie şi dispreţ.

Ceilalţi bărbaţi au privit pe rând când la unul, când la altul, întrebându-se dacă este adevărat că Gabal l-a ucis pe Qidra. Dulma l-a sărutat, iar Itris l-a îmbărbătat.

— Binecuvântat fii tu, cel mai brav dintre bărbaţii neamului Hamdan!

— Dar de ce nu spui că l-am omorât ca să te salvez pe tine? I-a reproșat lui Daabas.

— Dar ai găsit plăcere în uciderea lui, a mai îndrăznit Daabas, cu glasul aproape stins.

— Cât de nerecunoscător poți să fii Daabas! Să-ți fie rușine, omule! S-a auzit glasul puternic al lui Duma. Apoi l-a tras pe Gabal de mână. Vei fi oaspetele meu și vei sta chiar în propria mea casă. Hai să mergem conducător al neamului Hamdam!

Gabal s-a lăsat condus de Dulma, dându-și seama că abisul care s-a deschis în ziua aceea sub picioarele sale este fără fund.

— Nu există nici o cale să fugim? l-a întrebat în şoaptă, în timp ce mergeau unul lângă altul.

— Ţi-e frică, Gabal, să nu te vândă cineva duşmanilor noştri? l-a întrebat Dulma cu reproş în glas.

— Daabas ăsta e un imbecil…

— E-adevărat, dar nu-i într-atât de ticălos…

— N-aş vrea ca acuzaţia împotriva mea sa se răsfrângă şi asupra voastră.

Dacă insişti, am să te călăuzesc pe drumul salvării! I-a zis Dulma încrezător. Dar unde vrei să te duci?

— Deşertul n-are sfârşit. Nu-i cunoaşte nimeni marginile… i-a răspuns Gabal.

33

Gabal n-a izbutit să fugă decât la ultima strajă a nopţii. A sărit de pe o terasă pe alta, apărat de liniştea întunericului şi de somnul care mângâia

pleoapele până ce s-a trezit în Al-Gamaliyya. În ciuda negurei dese, a continuat să înainteze spre Al-Darasa, iar de acolo a cotit către deşert, îndreptându-se spre stânca lui Hind şi Qadri. Când a ajuns la ea, la lumina slabă a stelelor, nu s-a mai putut împotrivi somnului şi oboselii şi s-a întins pe nisip, învelindu-se cu abaua de pe el, şi a pornit numaidecât să sforăie.

A deschis ochii odată cu primele raze care se revărsau peste vârful stâncii şi a sărit în picioare cu gândul de a ajunge pe munte înainte de a trece prin pustiu cineva, dar până să pornească la drum privirea i-a fost atrasă de locul în care-l îngropase pe Qidra. În vreme ce se uita într-acolo, a simţit că încep să-i tremure picioarele şi că i se usucă gura şi a luat-o la fugă foarte tulburat. De fapt, el n-a ucis decât un criminal, dar s-a îndepărtat de groapa lui ca şi cum ar fi fost fugărit. „Nu m-am născut pentru a ucide, oricât de mare ar fi numărul victimelor noastre", şi-a zis în sinea lui, mirându-se că n-a găsit un alt loc în care să doarmă decât acela în care-şi îngropase victima. A simţit sporindu-i dorinţa de a se îndepărta cât mai repede şi de a-şi lua adio atât de la aceia pe care-i iubea, cât şi de la aceia pe care-i ura – pe de o parte mama sa şi neamul Hamdan, pe de altă parte haidamacii ticăloşi. Ajuns la poalele muntelui Al-Muqattam, cu sufletul copleşit de mâhnire şi singurătate, a luat-o spre sud şi înainte de amiază a ajuns în piaţa ce purta numele acestui platou. S-a uitat îndelung către pustiul lăsat în urmă, zicându-şi oarecum liniştit: „Acum sunt destul de departe de ei…"

A cercetat atent mica piaţă Al-Muqattam, spre care coborau uliţe din toate părţile şi din care se înălţa vacarmul, glasurile oamenilor amestecându-se cu răgetele măgarilor. Şi-a dat seama că se fac pregătirile pentru *mawlid*[25] după mulţimea de gură-cască, vânzători, smintiţi, dervişi, măscărici şi saltimbanci, cu toate că adevărata animaţie a

unui *mawlid* nu începe înainte de asfinţit. Ochii lui s-au plimbat peste valurile învolburate ale mulţimii şi a zărit la marginea deşertului o colibă încropită din bidoane de tablă, în jurul căreia erau rânduite multe scaune de lemn. Cu toate că era un loc demn de tot dispreţul, i s-a părut a fi cea mai de soi cafenea din târg şi cu cei mai mulţi clienţi. S-a apropiat de un scaun gol şi s-a prăbuşit pe el frânt de oboseală. Stăpânul cafenelei a venit la el atras de înfăţişarea lui deosebită, căci purta o aba mai acătării, un turban înalt şi nişte încălţări scumpe din piele roşie. A cerut un pahar de ceai şi s-a amuzat, alături de ceilalţi clienţi, urmărind lumea aflată într-un du-te-vino neîntrerupt.

Curând, atenţia i-a fost atrasă de zarva stârnită în jurul unui puţ. Oamenii se îngrămădeau acolo pentru a-şi umple o apă vasele pe care le purtau. Aglomeraţia semăna prin violenţa şi victimele ei cu o adevărată bătălie; se înălţau ţipete şi pogorau blesteme. Din mijlocul mulţimii s-au auzit strigătele ascuţite pe care le scoteau două fete prinse la mijloc şi care încercau să iasă din îmbulzeală, pentru a nu fi strivite. În cele din urmă, ele au ieşit din strânsoarea cumplită, dar cu bidoanele goale. Purtau ghilbaburi în culori vii, care le acopereau trupurile de la gât până la călcâie, lăsând să li se vadă numai chipurile tinere şi radioase. S-a uitat mai întâi la cea mai scundă dintre ele, dar privirile i s-au oprit asupra celeilalte, care avea ochii negri, şi nu i s-au mai desprins de ea.

S-au apropiat de un loc gol de lângă el şi după trăsăturile lor şi-a dat seama că sunt surori, însă cea care i-a atras atenţia în mod special părea mai frumoasă. „N-am văzut pe toată strada noastră fete atât de frumoase!", şi-a zis Gabal încântat. Au rămas în picioare, aranjându-şi părul puţin răvăşit din pricina îmbulzelii şi basmalele de pe cap, apoi au pus bidoanele cu gura în jos şi s-au aşezat pe ele să-şi tragă sufletul.

— Cum să ne umplem bidoanele în mulţimea asta? s-a văitat cea mai scundă.

— Din pricina sărbătorii ăsteia – Dumnezeu să ne ajute! a zis cealaltă. Şi tata ne aşteaptă nerăbdător, fără doar şi poate …

— Dar de ce n-a venit chiar el să umple bidoanele? s-a trezit Gabal întrebându-le.

S-au uitat spre el nemulţumite, dar înfăţişarea lui deosebită le-a inspirat linişte şi încredere.

— Da' ce te interesează pe tine? l-a întrebat cea care îi căzuse lui cu tronc. Ce, ne-am plâns ţie?

— Am vrut să zic că un bărbat ar fi mai în putere să se lupte în îmbulzeala unui *mawlid,* a dat el să se scuze, bucuros că a izbutit să intre în vorbă cu fetele.

— Asta-i treaba noastră… El are altă treabă mult mai grea…

— Dar cu ce se ocupă tatăl tău? a descusut-o zâmbind.

— Nu te priveşte…

Gabal s-a ridicat fără să-i pese de privirile celor din jur aţintite asupra lui şi s-a oprit dinaintea lor, propunându-le politicos:

— O să vă umplu eu bidoanele…

— N-avem nevoie de ajutorul tău, a bombănit cea care-i plăcea lui mai tare, întorcându-şi faţa de la el.

— Ba o să-ţi mulţumim dacă o să ni le umpli, a îndrăznit să-i zică cealaltă.

S-a ridicat şi a tras de sora ei să se ridice şi ea, iar Gabal le-a luat bidoanele din mână şi s-a avântat cu trupul lui vânjos în mulţime, izbindu-se de ceilalţi bărbaţi şi de rezistenţa lor, până ce a ajuns la chioşcul de lemn de lângă puţ, în care şedea sacagiul. I-a dat două millime şi acesta i-a umplut bidoanele numaidecât. S-a întors cu ele în locul în care le lăsase pe cele două surori şi le-a găsit prinse într-o ceartă cu nişte tineri care nu le dădeau pace. A pus bidoanele jos şi s-a îndreptat către ei ameninţător. Unul dintre ei a încercat să-l

hărţuiască, dar Gabal l-a trântit la pământ cu o singură lovitură în piept. Ceilalţi au pornit să-l înjure, pregătindu-se să sară asupra lui, dar în clipa aceea s-a auzit un glas ciudat ţipând la ei.

— Căraţi-vă de aici, neruşinaţilor!

S-au întors cu toţii spre un bărbat de vârstă mijlocie, scund şi vânjos, cu ochi scânteietori, purtând un ghilbab peste care se încinsese cu un brâu şi au strigat ruşinaţi.

— Jupânul Al-Balqiti…

S-au împrăştiat numaidecât, privind mânioşi la Gabal.

Cele două fete s-au apropiat de bărbatul nou-sosit şi cea mai scundă dintre ele a zis timid:

— A fost o zi grea de *mawlid* şi-au mai fost şi ticăloşii ăştia…

— Păi, mi-am adus şi eu aminte de *mawlid* şi de-aia am venit, mai ales că aţi întârziat atâta… Şi uite c-am sosit taman la timp… Apoi, adresându-se lui Gabal: Iar tu eşti un tânăr bine-crescut – şi ce rar întâlneşti astăzi astfel de flăcăi!

— Nu este decât un ajutor neînsemnat, pentru care nu trebuie să-mi mulţumiţi, a şoptit Gabal sfios.

Între timp, fetele şi-au luat bidoanele şi au dispărut în tăcere. Gabal ar fi vrut să se mai uite la fata care-l fermecase, dar n-a îndrăznit să-şi desprindă privirea din ochii pătrunzători ai lui Al-Balqiti. A avut impresia că bărbatul acesta este în stare să vadă în adâncurile sufletului său şi i-a fost teamă să nu-i citească dorinţele.

— Le-ai apărat de băieţii ăştia răi. Tinerii ca tine merită lot respectul, i-a zis bărbatul. Dar nu pricep cum de au cutezat netrebnicii să se ia la harţă tocmai cu fiicele lui Al-Balqiti. Băutura e de vină… N-ai băgat de seamă să sunt beţi?

Gabal a clătinat din cap şi celălalt a adăugat:

— Mie îmi miroase a djinn[26]. Nu-i nimic! A trecut! Dar tu mă cunoşti pe mine?

— Nu, domnule! N-am avut această onoare…

— Păi, asta înseamnă că nu eşti de pe-aici, de prin partea locului, a zis bărbatul convins.
— Păi, nici nu sunt!
— Eu sunt Al-Balqiti, îmblânzitorul de şerpi.
— Cred că am avut onoarea să vă cunosc, a murmurat Gabal ca şi cum şi-ar fi adus aminte. Mulţi de pe strada noastră vă cunosc…
— Dar de pe ce stradă eşti?
— Strada lui Al-Gabalawi…
— Sunt încântat şi onorat, i-a răspuns Al-Balqiti cu glas melodios, arcuindu-şi sprâncenele rare şi albe. Cine n-a auzit de Al-Gabalawi şi de averile lui? Sau de haidamacul său, Zaqlut? Şi-ai venit să participi la *mawlid,* domnule…?
— Gabal. Apoi a continuat cu şiretenie: Am venit să găsesc un nou loc în care să trăiesc…
— Adică ai plecat de pe strada voastră?
— Da…
— De vreme ce există haidamaci, trebuie să existe şi fugari, a murmurat Al-Balqiti, cercetându-l şi mai atent. Dar ia spune-mi, pe cine-ai ucis? Un bărbat sau o femeie? a încercat să-l tragă de limbă.
— Glumele dumitale nu sunt la fel de simpatice ca dumneata, s-a eschivat Gabal, simţind că i se strânge inima.
— Nu faci parte din gloata de care-şi bat joc haidamacii, nu eşti nici hoţ… Cineva ca tine nu-şi părăseşte strada decât dacă a ucis, a zis Al-Balqiti cu glas scăzut, schiţând un zâmbet care lăsa să se vadă că e aproape ştirb.
— Ţi-am spus… a stăruit Gabal cu asprime şi stânjeneală.
— Domnul meu, pe mine nu mă interesează dacă eşti ucigaş, îndeosebi după ce mi-am dat seama cât de nobil eşti. Dar să ştii că aici nu sunt decât oameni care fie că au furat, fie că au jefuit, fie că au ucis. Şi ca să-ţi dai seama că spun adevărul, te invit la mine acasă, la o ceaşcă de cafea şi două fumuri de narghilea.

— Cu plăcere! Mă simt onorat! i-a răspuns Gabal fără să şovăie, recăpătându-şi speranţa.

Au străbătut piaţa unul lângă altul, îndreptându-se spre cartierul Qilla. După ce au lăsat mulţimea departe în urma lor, Al-Balqiti a pornit să-l descoase din nou:

— Şi zici că vrei să ajungi la cineva din cartierul nostru?

— Nu cunosc pe nimeni…

— Şi n-ai adăpost?

— N-am niciun adăpost…

— Atunci poţi să fii oaspetele meu până când îţi găseşti un adăpost, i-a propus Al-Balqiti pe un ton încurajator.

— Cât de nobil eşti, jupâne Balqiti, a exclamat Gabal, simţind cum îi dansează inima de bucurie.

— Să nu te minunezi prea tare de invitaţia mea! l-a prevenit bărbatul surâzând. Casa mea e plină de tot felul de şerpi şi vipere, atunci cum să nu poată primi un om… Te-ai speriat de ce ţi-am spus? Eu sunt îmblânzitor de şerpi şi-o să afli în casa mea cum se îmblânzesc şerpii!

Au ieşit de pe stradă şi au ajuns în pustiul fără margini. Gabal a zărit la o oarecare depărtare o casă relativ mică, ai cărei pereţi nu arătau a fi tencuiţi, dar care părea destul de nouă în comparaţie cu celelalte case pe jumătate ruinate din cartierul Qilla.

— Casa lui Al-Balqiti, îmblânzitorul de şerpi, i-a prezentat-o stăpânul ei cu mândrie.

34

Am ales locul acesta izolat pentru casă deoarece oamenii nu văd în îmblânzitorul de vipere decât un şarpe mai mare, i-a zis Al-Balqiti când au ajuns la el acasă.

Au intrat pe un coridor destul de lung, care dădea într-o cameră închisă, lăsând pe cele două laturi ale sale alte două încăperi, şi ele tot închise.

— În camera asta se află obiectele mele de lucru – atât cele cu viaţă, cât şi cele fără viaţă, dar să nu-ţi fie deloc frică, fiindcă uşa ei este bine zăvorâtă, a adăugat Al-Balqiti, arătând spre uşa încăperii situate în dreptul intrării. Şi pe urmă, te asigur că şerpii sunt mai prietenoşi decât mulţi oameni, ca aceia de care ai fugit tu, de pildă.

A râs, arătându-şi din nou gura ştirbă, şi a continuat:

— Lumea se teme de şerpi. Chiar şi haidamacilor le e frică de ei. Eu, în schimb, îmi câştig cu ajutorul lor hrana și datorită lor am înălţat casa asta… Aici dorm fetele mele, a zis, arătând spre camera din dreapta. Mama lor a murit cu multă vreme în urmă, părăsindu-mă la o vârstă înaintată la care nu mai avea rost să mă recăsătoresc… Iar aici o să dormim noi, a mai adăugat el, arătând spre camera din stânga.

— Şafiqa, ajută-mă la spălatul rufelor, nu sta ca o stană de piatră! s-a auzit până la ei glasul fetei mai scunde, de pe o scară laterală care urca pe terasă.

— Sayyida, o să trezeşti şerpii din somn… Iar tu, Şafiqa, nu sta ca o stană de piatră! a strigat Al-Balqiti la ele.

Vasăzică o cheamă Şafiqa! Ce făptură încântătoare! Nu s-a arătat deloc neprietenoasă, nici chiar atunci când l-a dojenit. Ba ochii ei negri chiar i-au mulţumit tăcuţi. Cine o să-i spună că el a acceptat această ospitalitate primejdioasă dragul ochilor ei?

Al-Balqiti a împins uşa camerei din stânga şi l-a invitat pe Gabal să între, apoi l-a urmat şi a închis uşa la loc. L-a condus de braţ până la divanul situat de-a lungul micii încăperi, lângă peretele din dreapta, şi s-au aşezat. A cuprins întreaga cameră dintr-o privire: a văzut pe latura cealaltă un pat

acoperit cu o pătură de culoarea ţărânii, iar pe jos, direct pe lutul bătătorit, între pat şi divan, o rogojină cu modele colorate, în mijlocul căreia se afla o tavă de aramă care-şi pierduse culoarea din pricina petelor. Pe tavă era un mangal cu o grămadă de cenuşă în el, alături de o *goza,* iar pe marginea lui atârnau un vătrai şi un cleşte lângă un pumn de tutun uscat amestecat cu miere. Prin singura fereastră deschisă nu se zăreau decât întinderea deşertului, cerul spălăcit şi un zid înalt la mare distanţă în Al-Muqattam, dar în tăcerea copleşitoare ajungeau până la el strigătele unei păstoriţe şi adierile uşoare încărcate de căldura soarelui strălucitor. Al-Balqiti îl urmărea atât de stăruitor încât s-a simţit stânjenit şi i-a trecut prin cap să încerce să scape de privirea lui insistentă încropind o conversaţie cu el, dar tocmai în clipa aceea tavanul a tremurat sub paşii care se plimbau pe terasă şi inima i-a tresărit. Şi-a închipuit în prima clipă că s-ar putea să fie paşii ei şi inima i-a fost inundată de o dorinţă arzătoare ca fericirea să domnească în această casă, chiar dacă ar fi ca şerpii să umble prin ea în voie. „S-ar putea ca acest om să-mi ia zilele şi să mă îngroape în deşert, aşa cum l-am îngropat eu pe Qidra, fără ca biata fată să ştie că de fapt am fost victima ei…“, şi-a zis Gabal…

— Tu ai ceva de lucru? l-a trezit glasul lui Al-Balqiti.

— O să găsesc ceva de lucru… Orice, a răspuns Gabal, amintindu-şi de ultimii bani pe care-i avea în buzunar.

— Poate că nu ai nici o nevoie urgentă să lucrezi?

Această întrebare i-a stârnit o oarecare nelinişte şi s-a grăbit să-l contrazică:

— Ba ar fi foarte bine să caut ceva de lucru şi nu mâine, ci chiar astăzi…

— Ai înfăţişare de haidamac!

— S-ar putea, însă eu urăsc violenţa!

— Cu ce te-ai ocupat pe strada ta? l-a sâcâit Al-Balqiti cu o nouă întrebare, după un hohot de râs.

— Am lucrat în administraţia moşiei, i-a răspuns după o scurtă ezitare.

— Ce veste îmi spui! Şi cum de-ai renunţat la o astfel de slujbă nemaipomenită?

— Ghinionul…

— Ţi-a picat cu tronc vreuna din cucoanele de-acolo?

— M-a ferit Dumnezeu, domnule, s-a trezit el bombănind.

Tu eşti foarte prudent, dar curând o să ai încredere în mine şi-o să-mi spui toate tainele tale…

— Sper…

— Ceva bani ai la tine?

Din nou l-a cuprins neliniştea, dar nu s-a dat de gol, ci i-a răspuns cu un aer evaziv:

— Mai am ceva, însă va trebui să caut de lucru cât de curând.

— Eşti viclean ca un spiriduş. Ştii că ai fi potrivit să devii îmblânzitor de şerpi? i-a zis Al-Balqiti clipind. Am putea lucra împreună. Nu te minuna de ce-ţi spun! Eu sunt bătrân şi aş avea nevoie de un ajutor…

Nu i-a luat în serios vorbele, dar se simţea mânat de dorinţa adâncă de a strânge cumva legăturile cu el. A vrut să zică ceva, dar Al-Balqiti i-a luat-o înainte:

— Avem destul timp să ne gândim la asta. Acum…

Bărbatul s-a sculat, s-a îndreptat spre mangal, l-a ridicat şi a ieşit cu el, ca şi cum ar fi vrut să-l aprindă.

Puţin după prânz, cei doi bărbaţi au ieşit împreună. Al-Balqiti s-a dus la treaba lui obişnuită, iar Gabal s-a îndreptat spre piaţă să caşte gura şi, eventual, să cumpere câte ceva. Odată cu lăsarea serii, s-a întors în deşert şi s-a orientat spre casă

călăuzindu-se după licărirea de lumină ce răzbătea printr-o ferestruică. Când a sosit acasă, au răzbătut până la el frânturi dintr-o discuţie aprinsă şi asta l-a îndemnat să ciulească mai bine urechile.

— Dacă-i adevărat ceea ce spui, înseamnă că a săvârşit o crimă, tată, şi noi nu trebuie s-avem de-a face cu haidamacii străzii, a zis Sayyida.

— Nu pare deloc criminal, şi-a dat cu părerea şi Şafiqa.

— Îl cunoşti atât de bine, fiică de şerpar? a întrebat-o Al-Balqiti ironic.

— De ce ar fi fugit el de o viaţă atât de fericită? a insistat Sayyida.

— Nu-i de mirare că un om fuge de pe o stradă pe care mişună atâţia haidamaci, a continuat Şafiqa, luându-i apărarea.

— De unde atâta putere de a cunoaşte nevăzutul? s-a minunat Sayyida cu ironie.

— Convieţuirea cu şerpii m-a făcut să am parte de două vipere! a zis Al-Balqiti după ce a oftat adânc.

— Şi-o să-l primeşti ca oaspete, tată, fără să ştii nimic despre el? I

— Ba ştiu câteva lucruri despre el şi-ncet-încet o să aflu totul… Am ochi pe care mă pot bizui la nevoie. Şi-apoi l-am găzduit impresionat de buna lui cuviinţă şi n-o să-mi iau cuvântul înapoi…

N-ar fi ezitat să plece dacă lucrurile n-ar fi stat aşa. A părăsit casa în care s-a bucurat de belşug fără şovăire. Şi el se lasă acum în voia forţei care-l ţine legat de această nouă casă. Inima i-a fost încântată până la beţie auzind glasul care-i lua apărarea, glasul mângâietor care risipea singurătatea nopţii şi a deşertului şi făcea cornul lunii care tocmai se ridica deasupra muntelui să zâmbească printre neguri, ca şi cum ar fi adus o veste minunată. A stat ce-a stat în întuneric, a tuşit, s-a apropiat de uşă şi a ciocănit în ea. Prin crăpătura ei a zărit chipul lui Al-Balqiti luminat de flacăra lămpii pe care o ţinea în mână. Cei doi au

intrat în camera lor şi Gabal s-a aşezat după ce a pus pe tavă un pachet. Al-Balqiti l-a întrebat din ochi ce se află în el şi musafirul l-a lămurit:

— Curmale, brânză, halva cu susan şi câteva chifteluţe *taamiyya* calde…

Al-Balqiti a zâmbit şi după ce a făcut semn mai întâi spre *goza* şi apoi spre pachet, a spus gânditor:

— Cele mai plăcute nopţi sunt cele petrecute cu asta şi cu asta… Nu-i aşa, fiu de moşier? l-a întrebat după o scurtă pauză, bătându-l prietenos pe umăr.

A simţit inima strângându-i-se, fără să vrea. I s-au perindat prin minte imaginea lui Hanem, care-l adoptase, şi a grădinii bogate, cu bolta de iasomie, ciripitul păsărilor şi pâraiele ei, cu liniştea, pacea şi visele plăcute. Lumea plină de plăceri care a dispărut înaintea ticăloşiei vieţii. Şi iată că un val mătură amintirile dureroase şi-l împinge la liman – la această fată prietenoasă şi bună, care-l ţine legat printr-o forţă magică de o casă plină de şerpi.

— Ce plăcută este viaţa în tovărăşia dumitale, unchiule! s-a trezit el rostind cu un entuziasm neaşteptat, semănând cu flacăra lămpii înviorate de o rafală de vânt.

35

Chinuit de frică, nu s-a lipit somnul de el decât spre dimineaţă. Umbra ei i-a dat târcoale în plăsmuirile temerilor sale, aşa cum cad frunzele de iasomie peste ierburile uscate prin care se târăsc insectele. Îl chinuiau iluziile născute în bezna acestei case străine. „Tu nu eşti decât un străin în casa şerpilor; te urmăreşte o crimă şi inima ţi se zbate din pricina dragostei”, şi-a zis în întuneric. Dacă ar fi fost lăsat în pace, nu şi-ar fi dorit decât linişte şi siguranţă. Nu te teme atât de şerpi, cât mai degrabă de perfidia acestui bărbat care sforăie

în patul lui. Cine ştie dacă sforăitul lui este adevărat? Credea că aproape nimic nu este adevărat. Chiar Daabas, care îi datorează viaţa, va răspândi secretul nu din pricina prostiei ce-l caracterizează; Zaqlut îşi va ieși din sărite, mama lui va izbucni în plâns şi pe strada nefericită se vor înălţa flăcările. Şi cine ştie dacă va trăi să declare iubirea ascunsă care l-a legat de această casă şi de camera tovarăşului său – îmblânzitorul de şerpi? Şi astfel, somnul nu s-a lipit de el decât spre zori, din cauza fricii care l-a chinuit toată vremea.

Şi-a deschis pleoapele grele când lumina dimineţii se profira prin fereastra închisă şi l-a văzut pe Al-Balqiti șezând în patul său cu spatele încovoiat şi frecându-şi sub așternut picioarele înţepenite, cu mâinile slabe numai pielea și osul. A surâs mulţumit, în pofida ameţelii provocate de nesomn, şi a blestemat închipuirile care se cuibăresc în capul omului pe întuneric şi care se risipesc odată cu ivirea luminii, asemeni liliecilor. Probabil că sunt închipuiri care-l urmăresc pe ucigaş… într-adevăr, sângele celor care au făcut moarte de om curge prin venele glorioasei noastre familii din timpurile cele mai vechi. L-a auzit pe Al-Balqiti căscând sonor şi unduios, ca o viperă care dansează. Apoi, pieptul i-a fost zguduit de o tuse prelungită, încât Gabal şi-a închipuit că o să-i sară ochii din cap. Când a încetat să tuşească, a oftat adânc.

— Bună dimineaţa! l-a salutat Gabal.

Al-Balqiti s-a întors către divanul pe care şedea el, cu faţa congestionată încă din pricina tusei.

— Bună dimineaţa, meştere Gabal, care n-ai prea dormit în noaptea asta…

— Se vede pe chipul meu?

— Nu, dar mi-am dat seama după felul cum te-ai răsucit şi ai privit spre mine, ca şi cum ţi-ar fi fost teamă…

Ce şarpe eşti! Dar fii un şarpe neotrăvitor, te conjur de dragul ochilor ei negri!

— Cred că n-am prea dormit din pricina schimbării culcuşului.

— N-ai dormit din cauză că ţi-a fost frică de mine, i-a zis Al-Balqiti râzând. Ce ţi-ai zis tu? O să mă omoare, o să-mi fure banii şi o să mă îngroape în deşert, aşa cum am făcut şi eu cu omul pe care l-am ucis…

— Tu citeşti…

— Ascultă, Gabal! Teama nu-ţi dă niciodată pace. Şi şarpele nu muşcă decât atunci când ţi-e frică.

— Tu citeşti lucruri care nu există în pieptul omului, a încercat Gabal să-l contrazică.

— Tu ştii prea bine, fost administrator de moşie, că eu nu spun decât adevărul…

— Sayyida, vino! s-a auzit un glas din casă, iar lui Gabal i-a tresărit pe dată inima de bucurie.

Aceasta este porumbiţa călătoare din cuibarul de şerpi. Ea l-a apărat şi l-a atras spre pomul umbros al speranţelor.

— Treaba începe în casa noastră dimineaţa devreme, a comentat Al-Balqiti vorbele Şafiqăi. Cele două fete pleacă după apă şi după bob fiert pentru a pregăti hrana tatălui lor, după care îl trimit cu sacul plin de şerpi să strângă cele necesare traiului nostru…

În inima lui şi-a făcut loc în sfârşit liniştea. Simţea că este membru al acestei familii; un val de căldură i-a umplut sufletul şi era gata să-şi deschidă inima şi să se lase în voia destinului cu o spontaneitate irezistibilă.

— Jupâne! a deschis el vorba. Am să-ţi spun adevărul, întreaga mea poveste…

Al-Balqiti părea preocupat de frecatul picioarelor, dar a zâmbit cu şiretenie.

— Eu sunt un ucigaş, aşa cum ai bănuit, dar am trecut printr-o lungă aventură…

Şi i-a depănat povestea de-a fir a păr. Când a terminat, bărbatul a zis:

— Neam de tirani! Însă tu eşti un om generos şi nu m-a înşelat ochiul. S-a îndreptat de spate şi a continuat mândru: Acum se cuvine să fiu şi eu la fel de sincer cu tine. Să ştii că şi eu mă trag tot de pe strada lui Al-Gabalawi…

— Adevărat?

— Da! Şi eu am fugit de-acolo când eram foarte tânăr pentru a scăpa de haidamaci…

— Ei sunt o pacoste pentru strada noastră, a intervenit Gabal, minunându-se.

— Aşa este! Dar eu n-am uitat de strada noastră, în pofida haidamacilor ei şi tocmai de aceea te-am îndrăgit de cum am aflat din ce neam te tragi.

— Şi dumneata în ce cartier ai locuit?

— În cartierul neamului Hamdan, ca şi tine.

— De necrezut!

— Să nu te miri de nimic pe lumea asta! Dar totul e o istorie de demult. Acum nu mă mai cunoaşte nimeni, nici chiar Tamar Hinna, cu care sunt şi ceva rudă.

— O cunosc pe femeia asta curajoasă! Dar care dintre haidamaci ţi-a făcut zile amare? Zaqlut?

— Pe vremea aceea el nu era haidamac decât peste un cartier jalnic, neînsemnat.

— Aşa cum am mai zis, ei sunt o pacoste pentru strada noastră…

— Uită de trecutul ăsta, cu tot ce ţine de el. Apoi, încercând să-l ispitească: Din clipa asta nu trebuie să te mai intereseze decât viitorul. Eu repet ce ţi-am mai propus. Cred că o să poţi deveni un îmblânzitor de şerpi iscusit. Avem o zonă bună în care o să putem lucra, în sud, departe de strada noastră. Şi-apoi, haidamacii şi ciracii lor nu se prea ivesc în cartierul ăsta…

Nu ştia absolut nimic despre arta îmblânzirii şerpilor, dar a primit cu bucurie propunerea, întrucât ea îi oferea șansa de a rămâne lângă această familie.

— Crezi că sunt într-adevăr potrivit pentru meseria asta? a întrebat el pe un ton ce-i trăda

mulţumirea.

Bărbatul a sărit din pat cu un salt vioi şi s-a oprit în picioare dinaintea lui, cu trupul său scund, lăsând să i se vadă prin deschizătura ghilbabului părul alb şi des de pe piept.

— Aşadar, eşti de acord! Ochii mei nu m-au înşelat niciodată.

Şi-au strâns mâinile – semn că s-au înţeles – şi omul a continuat:

— Îţi spun sincer că te iubesc mai mult decât pe oricare dintre şerpii mei.

Gabal a râs ca un copil şi l-a prins de mână, împiedicându-l să plece, încât bătrânul a rămas în picioare nedumerit.

— Ştii ce, jupâne? Gabal ar vrea să devină rudă cu dumneata! a zis cu un avânt pe care nu şi l-a putut stăpâni.

— Serios? s-a mirat Al-Balqiti, zâmbind cu ochii lui înroşiţi.

— Da! Jur pe Stăpânul cerurilor! i

— Tocmai mă întrebam când o să-mi vorbeşti despre treaba asta, a murmurat Al-Balqiti după ce a râs scurt. Într-adevăr, Gabal, fiindcă ştii prea bine că eu nu sunt un om prost… Şi pe urmă tu, tu eşti flăcăul căruia i-aş încredinţa-o pe fata mea cu sufletul împăcat. Din fericire, Sayyida este o fată minunată, aşa cum a fost şi răposata mamă-sa.

Zâmbetul de fericire de pe buzele lui Gabal s-a tulburat puţin, semănând cu o floare ale cărei petale încep să pălească. I-a fost frică să nu i se risipească visul după ce l-a avut în mână.

— Dar… s-a trezit el bâiguind.

— Dar tu o vrei pe Şafiqa! i-a luat Al-Balqiti vorba din gură printre hohotele de râs. Ştiu foarte bine lucrul ăsta, frate! Mi l-au spus ochii mei, vorbele celei mici şi convieţuirea mea cu şerpii şi cu viperele… Nu mi-o lua în nume de rău, dar acesta este obiceiul îmblânzitorilor de şerpi în legătură cu chestiunile de acest fel…

Gabal a oftat adânc şi a simţit răcoarea liniştii şi uşurării. Avântul tinereţii şi entuziasmul i-au inundat pieptul. Nu-i mai păsa nici de casa ca un paradis, nici de puterea pe carie o pierduse şi nu-i mai păsa nici de truda şi de osteneala care îl aşteptau. Să coboare peste trecut o perdea prin care să nu mai străbată fir de lumină, uitarea să înghită toate durerile trecutului, chiar şi aleanul inimii sale după mama pe care o părăsise.

În dimineaţa aceea, Şafiqa a înălţat în văzduh chiote de bucurie.

Vestea fericită s-a răspândit numaidecât şi pe ulicioarele vecine.

Şi-apoi piaţa Al-Muqattam şi cartierul din jur au fost martori la nunta lui Gabal.

36

— Nu se cuvine ca omul să ducă o viaţă de iepure şi de cocoș ! N-ai învăţat nimic şi banii tăi sunt pe terminate! i-a zis Al-Balqiti cu reproş în glas şi oarecum ironic.

Stăteau amândoi pe o blăniţă în faţa uşii de la intrarea în casă. Gabal îşi întinsese picioarele pe nisipul însorit şi în ochi i se puteau citi fericirea şi liniştea.

— Străbunul nostru Adham a murit cu gândul la viaţa nevinovată şi încântătoare pe care a dus-o în grădina bogată! a răspuns Gabal surâzător, întorcându-se către socrul său.

Al-Balqiti a râs cu gura până la urechi şi a strigat cât a putut:

— Şafiqa! Vino şi ajută-l pe bărbatul tău înainte să-l ucidă lenea!

Şafiqa s-a ivit în pragul casei, alegând lintea dintr-un blid pe care-l ţinea în mână. Îşi pusese pe cap o basma purpurie, care-i accentua puritatea feţei.

— Dar ce i s-a întâmplat, tată? l-a întrebat fără să-şi ridice ochii din blid.

— El nu doreşte decât două lucruri: să te ştie fericită şi să ducă o viaţă fără muncă…

— Dar cum ar putea să se împace fericirea mea cu uciderea prin înfometare? a întrebat ea, râzând dezaprobator.

— Asta-i secretul îmblânzitorului de şerpi! i-a răspuns Gabal.

— Nu-ţi bate joc de cea mai grea meserie din lume! i-a reproşat Al-Balqiti, lovindu-l cu cotul în coaste. Cum ascunzi un ou în buzunarul unui privitor şi-l scoţi din buzunarul altuia din rândul situat vizavi? Cum preschimbi bilele în pui? Cum vrăjeşti o viperă?

— Învaţă-l, tată! l-a îndemnat Şafiqa, radiind de fericire. El n-a ştiut până acum în viaţă decât să stea într-un fotoliu moale la administraţia moşiei.

— E timpul să te apuci de lucru! l-a mai îndemnat Al-Balqiti şi a intrat în casă.

Gabal se uita la soţia lui cu admiraţie.

— Soţia lui Zaqlut e de o mie de ori mai urâtă decât tine şi cu toate astea ea îşi petrece ziua stând pe o canapea pufoasă, iar spre asfinţit iese în grădină, unde respiră parfumul de iasomie şi se distrează privind la pâraiele care curg printre tufişuri, a bombănit el.

— Aşa fac îmbuibaţii din munca altora, l-a mustrat ea cu ironie şi amărăciune.

— Dar există o cale către fericirea desăvârşită, a mai spus el, scărpinându-se la tâmplă gânditor.

— Nu visa! l-a repezit ea. Când te-ai ridicat şi m-ai prins de mână în piaţă nu visai! N-ai visat nici atunci când i-ai alungat de la mine pe derbedeii ăia. Şi tocmai de aceea ţi-ai făcut loc în inima mea.

Ar fi vrut s-o sărute. Convingerea că ştie mai multe decât ea n-a micşorat cu nimic valoarea cuvintelor ei.

— În schimb, eu te-am iubit fără niciun motiv, a continuat el să se joace cu vorbele.
— Să ştii că în cartierele astea din jurul nostru nu visează decât nebunii.
— Şi cam ce-ai vrea să fac, iubito?
— Să fii la fel ca tata!
— Ce lucruri minunate spui! i-a reproşat el cu blândeţe. De unde vine toată drăgălăşenia asta?
A surâs fericită, în timp ce degetele i se afundau de zor printre boabele de linte.
— Când am fugit de pe strada mea, eram cel mai nefericit om din lume, dar dacă nu mi s-ar fi întâmplat nenorocirea asta, nu m-aş fi însurat niciodată cu tine…
— Deci le datorăm haidamacilor fericirea noastră, cam aşa cum datorează tata ceea ce câştigă şerpilor şi viperelor, a spus ea râzând.
— Şi totuşi cel mai bun om pe care l-a cunoscut strada noastră nutrea convingerea că există o cale care le-ar asigura oamenilor mijloacele de trai, în vreme ce ei stau şi cântă prin grădini…
— Ne-am întors iar la povestea asta? Uite că tata iese cu sacul. Însoţeşte-l! Dumnezeu să te aibă în pază!
Al-Balqiti s-a ivit cu sacul, iar Gabal s-a ridicat în picioare și cei doi au pornit pe drumul lor obişnuit.
— Învaţă cu ochii la fel cum înveţi cu mintea! Priveşte atent tot ce fac eu, dar nu mă întreba nimic de faţă cu alţii! îl prevenit Al-Balqiti. Ai răbdare şi eu o să-ţi explic după ce rămânem singuri toate lucrurile pe care nu le-ai înţeles. Pricepi?
Îndeletnicirea aceea i s-a părut cu adevărat dificilă, dar Gabal s-a aplecat asupra ei cu interes şi pasiune de la bun început, în pofida eforturilor pe care i le cerea. Realitatea e că el nu avea de ales decât între această meserie şi între a fi vânzător ambulant sau a deveni haidamac, un hoţ oarecare sau chiar un bandit. Străduţele din noul său cartier

nu se deosebeau prea mult de cele din vechiul cartier, cu excepţia moşiei şi a poveştilor născute în jurul ei. În adâncul sufletului său s-a adunat o tristeţe din visele trecutului, din amintirile gloriei apuse şi din speranţele care-i chinuie pe din neamul Hamdan, aşa cum îl chinuiau şi pe Adham odinioară. Dar era hotărât să uite de ele aruncându-se în tumultul noii vieţi, acceptând-o şi deschizându-şi sufletul pentru ea sau refugiindu-se lângă soţia lui iubitoare ori de câte ori îi dădea târcoale un gând trist sau vreo delăsare în strădania lui. Şi într-adevăr a izbutit să se ridice deasupra tristeţii şi amintirilor şi să strălucească în noua lui meserie, uimindu-l chiar şi pe Al-Balqiti prin rezultatele dobândite.

Exersa în deşert fără întrerupere, lucrând zi şi noapte. Zilele, săptămânile şi lunile se scurgeau fără ca hotărârea lui să slăbească şi fără ca oboseala să-l biruie vreodată. A reuşit să cunoască toate cartierele şi cărările, s-a obişnuit cu viperele şi cu şerpii, a apărut în faţa a mii de copii, a gustat dulceaţa succesului şi câştigului şi curând a aflat şi vestea fericită că va fi tată. În serile liniştite, se întindea cu faţa în sus şi urmărea stelele, iar nopţile şi le petrecea trăgând din *goza,* pe rând, împreună cu Al-Balqiti şi depănând poveştile pe care le auzise de la rapsod în cafenelele neamului Hamdan. Din când în când, se întreba ce se întâmplă cu Al-Gabalawi. Când Şafiqa îşi exprima temerea că acest trecut îi va nărui viaţa, îi aducea aminte că fătul din pântecele ei aparţine acestui neam şi că neamul lui Hamdan este şi al ei, că Efendi este un uzurpator, iar Zaqlut este capul răutăţilor şi o întreba cum ar putea să existe o viaţă plăcută alături de aceştia.

Dar într-o zi, când prezenta spectacolul într-un cerc restrâns de copii din cartierul Zaynbum, s-a trezit cu Daabas făcându-şi loc prin mulţime până în rândul din faţă şi holbându-se la el fără să-i vină să-şi creadă ochilor. Tulburat, Gabal a evitat să

privească spre el, dar nu s-a mai simţit în stare să continue spectacolul şi l-a întrerupt, în pofida protestului şi insistenţelor copiilor. Şi-a luat sacul la spinare şi a încercat să se îndepărteze, însă Daabas a pornit după el, strigând:

— Gabal! Tu eşti, Gabal?

— Da, eu sunt! i-a răspuns, oprindu-se şi întorcându-se spre el. Dar ce-i cu tine? Ce te-a adus aici, Daabas?

— Gabal îmblânzitor de şerpi! a exclamat nou-sositul fără să-şi fi revenit din uluire. Când ai învăţat meşteşugul ăsta şi unde?

— Ăsta nu-i cel mai ciudat lucru care se întâmplă în această lume! i-a răspuns Gabal, prefăcându-se indiferent.

Apoi şi-a continuat drumul urmat de celălalt, până când au ajuns la poalele muntelui şi s-au aşezat la umbra unei stânci. Nu se aflau prin preajmă decât nişte oi împreună cu păstorul lor, care-şi scosese ghilbabul pentru a-l curăţa de păduchi şi stătea la soare în pielea goală.

— De ce-ai fugit, Gabal? l-a întrebat Daabas, scrutându-i chipul. Cum de-ai putut crede că aş fi în stare să te trădez lui Efendi şi lui Zaqlut – arză-i-ar focul Stăpânului cerurilor?! Ce s-au mai interesat de tine! Simţeam cum mă treceau năduşelile de fiecare dată când îi auzeam întrebând de tine.

— Spune-mi, cum de te expui răzbunării ieşind din casă? l-a întrebat Gabal cu vădit interes.

— Interdicţia s-a ridicat de multă vreme! i-a răspuns Daabas, făcând un semn de indiferenţă cu mâna. Nimeni nu se mai întreabă astăzi despre Qidra şi ucigaşul lui. Se zice că Hoda Hanim ne-a salvat de la moarte prin înfometare. În schimb, am fost condamnaţi pe veci la umilinţă. Nu mai avem nici o cafenea, iar demnitatea noastră nu contează. Trudim departe de strada noastră, iar când ne întoarcem acasă, stăm ascunşi în spatele zidurilor. Dacă un haidamac întâlneşte din întâmplare cu

vreunul dintre noi, îşi bate joc de el, pălmuindu-l şi scuipându-l. Astăzi au mai mult respect pentru ţărâna de pe strada noastră decât pentru noi. Ce fericit eşti tu aici, unde te-ai înstrăinat!

— Lasă fericirea mea în pace şi spune-mi dacă cineva a avut de suferit! l-a întrerupt Gabal nemulţumit.

— În timpul asediului au omorât zece oameni, i-a răspuns Daabas, lovind înciudat în pământ cu un colţ de cărămidă.

— Dumnezeule din ceruri!

— A fost preţul pentru viaţa blestematului de Qidra – fiu de căţea! Dar nu erau dintre prietenii noştri…

— Nu erau din neamul Hamdan, Daabas? a întrebat Gabal, simţind că-şi iese din fire.

Daabas clipea des din ochi, în vreme ce bombănea încurcat nişte cuvinte neînţelese, ca şi cum şi-ar fi cerut iertare.

— Iar ceilalţi au parte de palme şi de sudălmi, a adăugat Gabal.

Se simţea vinovat pentru sufletele care pieriseră şi durerea i-a frânt inima. Regreta fiecare clipă de linişte de care avusese parte de când i-a părăsit.

— Cred că astăzi numai tu eşti fericit din întregul neam Hamdan, s-a trezit Daabas mormăind din nou fără noimă.

— Să ştii că n-am încetat să mă gândesc la voi nici o singură zi! a exclamat Gabal.

— Dar tu ai stat departe de griji şi de frământări!

— N-am scăpat de trecut nici o clipă! a încercat el să pună capăt acestei discuţii care îl deranja.

— Nu-ţi irosi liniştea când nu mai e nici o speranţă! Noi nu mai avem nici o speranţă…

— Noi nu mai avem nici o speranţă… a repetat Gabal dus pe gânduri.

Daabas s-a uitat în ochii lui cu interes şi curiozitate, dar n-a mai irosit niciun cuvânt, din respect pentru tristeţea ce se putea citi pe chipul

lui. A privit în pământ, urmărind un scarabeu care se târa grăbit, dispărând sub o grămadă de pietre. Păstorul îşi scutura de zor ghilbabul, pregătindu-se să-şi acopere cu el trupul ars de soare.

— Adevărul este că n-am fost fericit decât în aparenţă, a mai adăugat Gabal după un timp.

— Dar meriţi pe drept să ai parte de fericire… a încercat celălalt să-l consoleze.

— M-am căsătorit şi mi-am găsit o nouă îndeletnicire, aşa după cum vezi, dar o chemare ascunsă îmi tulbură fără încetare somnul.

— Dumnezeu să te binecuvânteze! Şi unde locuieşti?

Nu i-a răspuns la întrebare. Părea că vorbeşte cu el însuşi.

— Viaţa nu va fi deloc plăcută cât timp vor exista aceşti bătăuşi! a şoptit el.

— Așa este! Dar cum am putea scăpa de ei?

Păstorul îşi chema oile în gura mare, în timp ce se îndrepta spre ele, cu ciomagul lung la subsuoară. Apoi a ajuns până la el o melodie neclară.

— Cum aş putea să te mai întâlnesc? s-a interesat Daabas.

— Întrebi de casa lui Al-Balqiti, îmblânzitorul de şerpi, în piaţa Al-Muqattam… Dar nu vorbeşti cu nimeni despre întâlnirea cu mine, cel puţin o vreme…

Daabas s-a ridicat în picioare, i-a strâns mâna şi s-a dus, în vreme ce Gabal îl urmărea cu ochii trişti.

37

Era aproape miezul nopţii. Strada lui Al-Gabalawi părea cufundată în beznă, dacă n-ar fi fost câteva luminiţe slabe ce pâlpâiau tremurânde prin uşile pe jumătate închise din pricina frigului.

Pe cerul de iarnă nu se vedea nici o stea şi copiii stăteau ascunşi în camere. Până şi câinii şi pisicile se refugiaseră în curţi. Prin liniştea aproape desăvârşită nu răzbătea decât psalmodierea monotonă a rapsodului caro continua să depene poveşti.

Cartierul neamului Hamdan era învăluit de bezna mută. Dinspre deşert s-au ivit două umbre, strecurându-se pe lângă zidul Casei celei Mari, apoi au trecut prin faţa casei lui Efendi, îndreptându-se către cartierul neamului Hamdan, unde s-au oprit la intrarea casei din mijloc. Una dintre ele a bătut în poartă. Zgomotul iscat în tăcerea apăsătoare semăna cu răpăitul tobelor. Poarta s-a deschis şi s-a ivit trupul lui Hamdan însuşi, care părea palid în lumina lămpii ținute într-o mână.

— Gabal! a exclamat el uimit după ce a ridicat lampa pentru a vedea chipul celui care ciocănise în miez de noapte.

S-a dat la o parte din uşă, făcându-i loc lui Gabal să mire. Acesta căra în spate o legătură mare şi un sac, fiind urmat de soţia lui, care ducea o altă legătură. Cei doi bărbaţi s-au îmbrăţişat şi după ce i-a aruncat o privire iute femeii și i-a văzut pântecele, a zis:

— Soţia ta? Bine-aţi venit! Urmaţi-mă cu băgare de seamă!

Au străbătut un coridor lung acoperit şi au ajuns în curtea largă, au cotit către scara îngustă şi au urcat pe ea până la locuinţa lui Hamdan. Şafiqa a intrat în camera rezervată femeilor din familie, în vreme ce Hamdan, însoţit de Gabal, a mers mai departe şi s-a oprit într-o încăpere spaţioasă, cu un balcon ce dădea spre curtea interioară.

Ştirea întoarcerii lui Gabal s-a răspândit cu repeziciune și numeroşi bărbaţi din neamul Hamdan au venit şi i-au strâns mâna cu multă căldură. În fruntea acestora s-au aflat Daabas, Itris, Dulma, Al-Fawanis, rapsodul Ridwan şi Abdun. S-

au aşezat cu toţii pe salteluţele din încăpere, privind la cel reîntors cu interes şi curiozitate. Gabal a răspuns întrebărilor adresate de prieteni şi le-a redat parţial ultimele episoade din viaţa lui. S-au uitat unii la alţii cu tristeţe. Gabal le vedea sufletele pierite reflectate de trupurile lor vlăguite şi pieirea care li se strecura încet prin încheieturi. I-au povestit despre umilinţa pe care o îndurau, dar Daabas s-a simţit dator să-i oprească, spunându-le cum i-a vorbit el despre toate astea când s-au întâlnit întâmplător cu o lună în urmă şi s-a arătat nedumerit în legătură cu motivele sosirii lui.

— Ai venit să ne iei şi pe noi la noul tău cămin? l-a întrebat cu ironie Daabas.

— Locul nostru este aici… Noi nu avem alt loc… a răspuns el puţin tulburat.

— Dacă ar fi fost şerpi, nu ţi-ar fi fost greu să-i descurajezi, a mormăit Hamdan curios, intrigat de tonul lui hotărât.

Tamar Hinna a intrat purtând păhăruţele cu ceai şi l-a salutat pe Gabal din toată inima, a lăudat-o pe soţia lui şi i-a prezis că o să aibă parte de un băiat.

— Să ştii că tot aşa stau lucrurile: nu-i nici o diferenţă între bărbaţii şi femeile noastre, a mai adăugat ea.

Hamdan a mustrat-o, în timp ce aceasta părăsea încăperea, dar ochii celor de faţă au confirmat umiliţi că ea are dreptate. Norii deprimării s-au adunat peste cei prezenţi şi niciunul n-a simţit gustul ceaiului.

— De ce te-ai întors, Gabal, când ştim prea bine că tu nu suporţi umilinţele? a încercat să-l descoase Ridwan rapsodul.

— V-am spus de-atâtea ori, a zis Hamdan triumfător, că îndurarea necazurilor care ne lovesc este mai bună decât, traiul printre nişte străini care ne urăsc…

— Lucrurile nu stau aşa cum crezi tu, l-a contrazis Gabal răspicat.

Hamdan a clătinat din cap fără să comenteze vorbele Iul şi apoi s-a aşternut tăcerea.

— Oameni buni, haideţi să-i dăm pace să se odihnească, le-a propus Daabas după un timp.

— N-am venit să mă odihnesc, ci să vorbesc despre un lucru important, mult mai important decât vă puteţi închipui, le-a zis el, făcându-le semn să rămână.

Toţi ochii s-au aţintit asupra lui miraţi, iar Ridwan a bombănit ceva, exprimându-şi speranţa că ceea ce va auzi va fi un lucru bun.

— Aş fi putut să-mi petrec întreaga viaţă în noua mea familie, fără să-mi treacă vreodată prin cap să mă întorc pe strada mea, a început Gabal, cercetându-i cu ochi pătrunzători. După o scurtă pauză, a continuat: Dar cu câteva zile m urmă, mi s-a năzărit să mă plimb de unul singur, în ciudă gerului şi întunericului, şi m-am îndreptat spre deşert. Paşii m-au condus fără să vreau în direcţia străzii noastre, cu toate că nu mă mai apropiasem de zona aceea niciodată de la plecarea mea…

Ascultătorii îl urmăreau cu atenţie.

— Am trecut în preumblarea mea printr-un întuneric des… Până şi stelele se ascunseseră în spatele norilor, a continuat el. Şi, nu ştiu cum, m-am pomenit aproape izbindu-mă de o siluetă uriaşă. În prima clipă mi s-a părut c-ar fi un haidamac, dar numaidecât m-am dumirit. Mi s-a părut a fi cineva care nu semăna cu nimeni de pe strada noastră şi cu nici un om în general. Era înalt şi spătos. Parc-ar fi fost un munte. M-a cuprins spaima şi-am vrut să mă dau înapoi, un glas straniu m-a oprit în loc: „Stai, Gabal!”. Am rămas pironit locului şi l-am întrebat, cu sudoarea prelingându-mi-se pe trup de spaimă: „Cine… cine eşti tu?“.

Gabal s-a oprit puţin din povestit şi gâturile s-au întins iu li iţă şi mai curioase.

— Era cineva de pe strada noastră? l-a întrebat Dulma.

— Ţi-a spus că nu seamănă cu nimeni de pe strada noastră, a intervenit Itris numaidecât.

— Ba da, era chiar de pe strada noastră! le-a confirmat Gabal.

S-au întrebat cu toţii cine ar fi putut să fie.

— Mi-a zis cu acelaşi glas straniu: „Nu-ţi fie frică! Eu sunt Bunicul tău, Al-Gabalawi!“, le-a răspuns Gabal.

Şi-au exprimat cu toţii uimirea prin fel de fel de exclamaţii și i-au aruncat priviri neîncrezătoare.

— Tu glumeşti, fără doar şi poate, l-a întrerupt Hamdan.

— Ba eu vă spun adevărul adevărat, fără să adaug sau să uit nimic!

— Nu cumva erai ameţit? l-a întrebat Fawanis.

— Niciodată în viaţa mea nu mi s-a întâmplat să-mi pierd minţile din pricina beţiei sau a drogurilor! i-a răspuns Gabal tăios.

— Dacă paharele ar putea vorbi, doar cele cu vinuri de soi ar depune mărturie pentru el, s-a amestecat Itris în vorbă.

Pe chipul lui Gabal s-a ivit mânia, semănând cu niște ochi întunecaţi.

— L-am auzit cu urechile mele când mi-a zis: „Nu-ţi fie frică! Eu sunt Bunicul tău, Al-Gabalawi!“, a repetat mai degrabă ţipând.

— Dar el n-a mai ieşit din casă de atâta vreme şi nu l-a mai văzut nimeni, a intervenit Hamdan cu blândeţe, încercând să-i potolească mânia.

— Poate că iese în fiecare noapte fără ca nimeni să ştie…

— Dar este ciudat că nimeni în afară de tine nu l-a mai întâlnit, a adăugat Hamdan cu suspiciune.

— L-am întâlnit eu şi asta-i de-ajuns!

— Nu te înfuria, Gabal! N-am vrut să zic că m-aş îndoi de sinceritatea ta, dar fantezia îţi poate juca feste… Te conjur, spune-mi, dacă el este în stare să iasă din casă, de ce a cedat administrarea moşiei altcuiva? Şi de ce le îngăduie ăstora să-şi bată joc de drepturile fiilor săi?

— Asta-i taina lui şi el ştie cel mai bine, i-a răspuns Gabal încruntându-se.

— Pare mai demnă de crezare opinia oamenilor, după care el s-ar fi retras din pricina bătrâneţii şi a neputinţei.

— Ne învârtim în jurul cozii, a intervenit Daabas. Hai să ascultăm povestea până la capăt, dacă ea mai are vreo urmare.

— I-am zis: „Nu mi-am închipuit că te-aş putea întâlni în această viaţă”, a continuat Gabal. Iar el mi-a răspuns: „Dar iată că mă întâlneşti…” M-am concentrat, încercând să-i văd chipul înălţat în întuneric, însă el mi-a zis: „Nu vei putea să mă vezi în beznă…”. Am fost nedumerit de faptul că el m-a zărit pe mine străduindu-mă să-l văd şi i-am zis: „Bine, dar tu mă vezi pe mine în întunericul ăsta”. „Eu văd în întuneric de când obişnuiesc să umblu prin el, dinainte de a exista strada”, mi-a răspuns el. „Slavă Stăpânului cerurilor că eşti încă sănătos!”, i-am zis minunându-mă. „Tu eşti un om pe care lumea se poate bizui, Gabal! Dovadă stă faptul că ai renunţat la huzur din pricina nedreptăţii familiei tale, iar familia ta este şi a mea şi ea trebuie să-şi redobândească dreptul pe care-l are la moşia mea, are o demnitate care se cuvine să-i fie apărată şi este îndreptăţită să se bucure de o viaţă frumoasă", a continuat Gabal. „Şi cum as putea ajunge la toate acestea?", l-am întrebat eu aprinzându-mă în beznă. „Prin forţă veţi reuşi să biruiţi nedreptatea, să vă redobândiţi drepturile şi să vă bucuraţi de o viaţă demnă", a zis el. Atunci am izbucnit din adâncul fiinţei mele: „Vom fi puternici!". „Veţi izbândi!", m-a încurajat el.

Glasul lui Gabal a lăsat în urmă o tăcere semănând cu un vis. Au rămas cu toţii vrăjiţi. Stăteau pe gânduri şi se uitau unul la altul. Apoi şi-au îndreptat cu toţii privirile către Hamdan, care a rupt tăcerea zicând:

— Să cugetăm la povestea asta cu minţile şi cu inimile!

— Nu pare să fie o halucinaţie provocată de beţie sau de droguri, a afirmat Daabas cu putere. Dimpotrivă, tot ceea ce am ascultat este adevărat.

— Nu poate să fie o iluzie decât dacă drepturile noastre ar fi o iluzie, a adăugat Dulma cu toată convingerea.

— Şi nu l-ai întrebat ce-l împiedică să facă el însuşi dreptate? a întrebat Hamdan curios, după o uşoară ezitare. Sau de ce a încredinţat administrarea moşiei unor oameni care n-au niciun respect pentru drepturile celorlalţi?

— Nu l-am întrebat! i-a răspuns Gabal contrariat. Tu nu te-ai întâlnit cu el în deşert şi în beznă şi n-ai simţit spaimă în prezenţa lui. Dacă te-ai fi întâlnit cu el, nu ţi-ar fi trecut prin cap să-i ceri socoteală şi n-ai fi avut niciun fel de îndoială în privinţa poruncii lui.

Hamdan a clătinat din cap, lăsând să se înţeleagă că a acceptat cele auzite şi a zis:

— Sunt vorbe pe care Al-Gabalawi le-a putut spune într-adevăr, dar şi mai potrivit ar fi fost ca el însuşi să le transforme în faptă!

— Aşteptaţi să muriţi în umilinţa asta! i-a mustrat Daabas.

Rapsodul Ridwan şi-a dres glasul şi a zis, privind temător la chipurile celorlalţi:

— Vorbele lui sunt nemaipomenite, dar gândiţi-vă la ce ne-ar putea conduce!

— Ne-am dus o dată să ne cerem drepturile şi s-a întâmplat ceea ce ştiţi cu toţii, i-a prevenit Hamdan cu amărăciune în glas.

— Dar de ce trebuie să ne temem atâta, când ştim prea bine că nu ni se poate întâmpla ceva mai rău decât situaţia în care ne zbatem? a izbucnit tânărul Abdun pe neaşteptate.

— Nu mă tem pentru mine, ci pentru voi, a încercat Hamdan să se scuze.

— O să mă duc singur la supraveghetor, le-a zis Gabal oarecum dispreţuitor.

— Suntem alături de tine! l-a încurajat Daabas, apropiindu-se de el. Nu uitaţi că Al-Gabalawi i-a promis izbânda!

— O să mă duc singur, atunci când o să cred că a sosit momentul potrivit, a repetat Gabal. Dar aş vrea să fiu sigur că veţi fi alături de mine – un grup unit, gata să ţină piept greutăţilor, oricare ar fi ele!

— Alături de tine până la moarte! a strigat Abdun entuziasmat şi a sărit în picioare.

Entuziasmul tânărului i-a cuprins şi pe Daabas, Itris, Dulma, Al-Fawanis, în vreme ce rapsodul Ridwan a întrebat, viclean dacă soţia lui Gabal ştie pentru ce a venit el. Acesta le-a povestit că i-a împărtăşit secretul şi lui Al-Balqiti şi că acesta l-a sfătuit să ia aminte şi la urmări, dar a insistat să se întoarcă pe strada lui şi că soţia a acceptat de bunăvoie să rămână alături de el până la capăt.

În clipa aceea, Hamdan l-a întrebat cu un ton care lăsa să se înţeleagă că se alătură şi el celorlalţi:

— Şi când vrei să te duci la supraveghetor?

— Atunci când planul meu va căpăta contururi mai precise, i-a răspuns prompt.

— O să-ţi pregătesc o cameră aici în casa mea, i-a propus Hamdan, ridicându-se în picioare. Eşti cel mai drag fiu al nostru, iar această noapte va rămâne de neuitat. Probabil că rapsodul va povesti într-o bună zi şi despre ea, adăugând-o legendelor despre Adham. Haideţi să facem un legământ de a fi împreună şi la bine, şi la rău!

În momentul acela, de afară s-a auzit glasul împleticit ul haidamacului Hammuda, care se întorcea odată cu zorile, bălăbănindu-se mahmur:

Flăcăule, bea şi limpezeşte-te,
Şi intră pe stradă clătinându-te,
Fii darnic cu mine
Şi vei avea parte de creveţi proaspeţi…

Au ascultat glasul lui doar câteva clipe, apoi au întina mâinile, făcând legământul cu entuziasm şi

speranţă.

38

Întreaga stradă a aflat de întoarcerea lui Gabal. Locuitorii ei l-au văzut cu sacul la spinare şi au văzut-o pe soţia lui grăbindu-se spre Al-Gamaliyya pentru a cumpăra cele de trebuinţă. Au discutat despre noua lui îndeletnicire, pe care nu o mai practicase niciunul din locuitorii străzii până la el, cu toate că nu prezenta vrăjile şi jocurile lui fermecate decât în cartierele vecine, nu şi în al său, şi despre faptul că a evitat folosirea şerpilor şi astfel nimeni nu ştia că el este priceput în asemenea vrăji. A trecut de mai multe ori pe la poarta supraveghetorului fără să bată vreodată, simţind în adâncul inimii un dor nemărginit după mama lui. Când s-a întâlnit cu haidamacii, precum Hammuda, Barakat, Al Laythi şi Abu Sarii, niciunul dintre ei n-a cutezat să-l pălmuiască, aşa cum făceau zi de zi cu ceilalţi din neamul Hamdan, dar îl insultau şi-şi băteau joc de sacul lui. Într-o i, i-a tăiat calea Zaqlut însuşi şi l-a întrebat, aruncându-i o privire aspră:

— Unde-ai fost în vremea cât ai lipsit de-aici?

— În lumea largă, i-a răspuns el calm.

— Sunt protectorul tău şi am dreptul să te întreb orice, iar tu ai obligaţia să-mi răspunzi, a insistat celălalt provocator.

— Ți-am spus ce-aveam de spus…

— Şi de ce-ai venit înapoi?

— Am venit ca orice om care trăieşte pe această stradă, îi zis el la fel de calm.

— Dac-aş fi fost în locul tău, nu m-aş mai fi întors, a continuat el ameninţător.

S-a apropiat pe neaşteptate, mai să se izbească de el, dacă Gabal nu s-ar fi dat în lături numaidecât, reţinându-şi mânia. Apoi l-a auzit pe

portarul supraveghetorului strigându-l şi Gabal a privit spre el mirat, dar s-a apropiat şi s-au întâlnit în faţa casei, strângându-şi mâinile cu multă căldură. L-a întrebat despre situaţia lui şi la sfârşitul scurtei lui discuţii l-a anunţat că Hanem ar vrea să-l vadă. Gabal se aşteptase la această invitaţie de când se ivise pe stradă. Era absolut sigur că această clipă va veni şi iată că a sosit. Având în vedere condiţiile în care părăsise casa, el n-ar fi putut în niciun caz s-o viziteze din proprie iniţiativă. În plus, a decis să nu ceară el să fie primit, ca să nu stârnească suspiciuni înainte de a sosi momentul potrivit, atât în mintea supraveghetorului, cât şi din partea stăpânului. Dar nici n-a apucat să intre bine în casă şi vestea s-a răspândit pe întreaga stradă. Îndreptându-se către terasă, a aruncat o privire şi peste grădină, peste sicomorii şi duzii înalţi, peste tufele de trandafiri şi celelalte flori care acopereau toate colţurile, chiar dacă parfumul obişnuit dispăruse sub strânsoarea iernii şi în atmosferă plutea o lumină liniştită şi paşnică, asemănătoare cu asfinţitul, de parcă s-ar fi prefirat din norii albi risipiţi pe tot cerul. În timp ce urca scara, se străduia din răsputeri să alunge vechile amintiri. A intrat în salon şi i-a găsit pe Hanem şi pe soţul ei stând în două jilţuri, în mijlocul încăperii, aşteptându-l.

S-a uitat spre mama lui şi privirile li s-au întâlnit. Femeia s-a ridicat pentru a-l întâmpina. Pe chipul ei se citea emoţia puternică. S-a aplecat şi i-a sărutat mâinile, iar ea a răspuns atingându-i fruntea cu buzele. Şi-a întors capul spre stăpânul care stătea în continuare în jilţ, privind la ei nepăsător, cu ochi reci. Când i-a întins mâna, acesta s-a ridicat pe jumătate din jilţ pentru a i-o strânge şi imediat s-a aşezat la loc. Ochii lui Hanem l-au cercetat pe Gabal cu uimire şi nelinişte. Trupul lui arătos era acoperit de ghilbabul aspru, peste care îşi încinsese un cordon gros, în picioare purta nişte sandale aproape rupte,

iar peste părul bogat îşi pusese o tichie ponosită. În ochii ei se citea compătimirea şi tristeţea pentru înfăţişarea lui şi pentru viaţa pe care o alesese, ca şi cum ar fi privit o speranţă strălucitoare care se prăbuşise, preschimbându-se în cioburi. I-a făcut semn să se aşeze pe un scaun lângă ea. Atunci când s-a aşezat şi ea în jilţ, i s-a părut foarte obosită.

A înţeles ce se petrece în sufletul ei şi i-a vorbit cu glas ferm despre viaţa lui în piaţa Al-Muqattam, despre meseria şi despre căsătoria lui. Părea foarte mulţumit de viaţa pe care o ducea, în pofida asprimii ei, şi lucrul acesta i-a stârnit mânia.

— Oricum ar fi fost viaţa ta, eu mă mir că n-ai venit în casa mea de cum te-ai ivit pe stradă.

Era cât pe ce să-i spună că tocmai pentru casa ei a revenit pe stradă, dar a amânat această discuţie, socotind că nu este momentul potrivit şi simţind că nu şi-a revenit încă după emoţia întâlnirii.

— Aş fi vrut să vin în casa voastră, dar n-am mai îndrăznit să intru în ea după cele întâmplate.

— Şi de ce te-ai mai întors aici, dacă traiul printre străini a fost aşa de plăcut? l-a întrebat Efendi cu răceală în glas.

Hanem i-a aruncat soţului ei o privire încărcată de reproş, dar el nu a luat-o în seamă.

— Poate că m-am întors, domnule, în speranţa că te voi putea întâlni, i-a răspuns Gabal surâzător.

— Şi nu ne-ai vizitat decât atunci când te-am chemat noi, nerecunoscătorule, l-a mustrat Hoda.

— Crede-mă, doamnă, că ori de câte ori mi-am adus aminte de împrejurările care m-au constrâns să părăsesc această casă, le-am blestemat din adâncul inimii, a murmurat Gabal cu privirea în pământ.

Efendi s-a uitat la el bănuitor. Îi stătea pe limbă să-l întrebe ce vrea să zică, dar Hoda i-a luat-o înainte.

— Ai aflat, fără doar şi poate, că i-am iertat pe cei din neamul Hamdan numai şi numai de dragul

tău…

Gabal a socotit că a sosit timpul ca această discuţie familială plăcută să ia sfârşit, aşa cum era de aşteptat de la bun început, şi că este momentul să înceapă lupta.

— Adevărul este, stăpâna mea, că ei sunt supuşi la umilinţe mai blestemate decât moartea… Şi au fost omorâţi mai mulţi dintre ei…

Efendi a strâns mătăniile cu putere şi nu s-a putut stăpâni.

— Sunt nişte criminali şi au primit ceea ce meritau, a izbucnit el.

— Ar fi mai bine să uităm tot trecutul, şi-a dat Hanem cu părerea, făcând un semn de lehamite cu mâna.

— Nu se cădea ca sângele lui Qidra să fie vărsat în van, a insistat Efendi.

— Adevăraţii criminali sunt haidamacii! i-a răspuns Gabal apăsat.

— Vezi ce se întâmplă din pricină că te-am ascultat şi am acceptat să-l inviţi în casa noastră? a dojenit-o Efendi pe Hanem, sărind mânios în picioare.

— Stăpâne, i-a răspuns Gabal cu glas hotărât, eu aveam de gând să vin în casa dumitale oricum… Probabil că recunoştinţa pe care o datorez acestei case m-a determinat să aştept până când voi fi invitat…

— Şi, de fapt, de ce-ai venit şi ce vrei? s-a răstit Efendi la el suspicios şi temător.

Gabal s-a ridicat în picioare, gata să-l înfrunte curajos pe supraveghetor, înţelegând foarte bine că deschide o uşă prin care vor intra vijelii cumplite, dar el dobândise din întâlnirea cu Bunicul său o hotărâre de neclintit.

— Am venit să cer drepturile neamului Hamdan din moşie şi dreptul la o viaţă tihnită! a declarat el.

Chipul lui Efendi s-a întunecat de mânie, iar Hanem a rămas cu gura căscată.

— Îndrăzneşti cu adevărat să deschizi din nou discuţia asta? a urlat supraveghetorul la el, privindu-l cu ochi din care scăpărau scântei. Ai uitat că nenorocirile s-au abătut asupra voastră din clipa când bătrânul vostru ramolit a ridicat glasul cu cererile astea caraghioase? Jur că ai înnebunit şi tu! Iar eu n-am timp de pierdut cu nebunii!

— Gabal, aveam de gând să-ţi propun să locuieşti împreună cu soţia ta alături de noi, a zis Hoda cu glas rugător şi plângăcios.

— Eu n-am făcut decât să vă repet dorinţa aceluia care nu poate fi refuzat – Străbunicul vostru şi Străbunicul nostru Al-Gabalawi! a tunat Gabal.

Efendi a privit la Gabal cercetător şi uimit, în vreme ce Hanem s-a ridicat speriată şi a pus mâna pe umărul lui Gabal, întrebând uluită:

— Gabal, ce te-a apucat?

— Nimic rău, stăpâna mea… Totul este normal! a încercat el s-o liniştească, surâzând.

— Totul este normal? Tu eşti sănătos? Ce s-a întâmplat cu mintea ta? s-a minunat Efendi.

— Ascultă povestea mea şi judecă singur! i-a propus Gabal cu voce calmă.

Şi le-a relatat şi lor povestea pe care le-o spusese celor din neamul Hamdan.

— Stăpânul moşiei n-a mai ieşit niciodată din Casă de când s-a retras în ea, a replicat dur Efendi, când Gabal a terminat povestea, după ce privise bănuitor la el tot timpul.

— Dar eu l-am întâlnit în deşert, a insistat Gabal.

— Şi de ce nu mi-a spus mie direct care sunt dorinţele lui? a întrebat Efendi batjocoritor.

— Aceasta este taina lui şi el ştie mai bine ce trebuie să facă, a mai spus Gabal.

— Tu eşti într-adevăr îmblânzitor de şerpi, dar nu vrei să te mulţumeşti cu jocurile vrăjitoarelor, ci vrei să te joci cu întreaga moşie! a ţipat Efendi exasperat, după ce a râu zgomotos.

— Dumnezeu mi-e martor că eu n-am spus decât adevărul, i-a răspuns Gabal la fel de calm. Hai să mergem la Al-Gabalawi însuşi la judecată, dacă poţi aranja întâlnirea asta… Sau să vedem cele zece condiţii!

— Hoţule! a urlat Efendi nemaiputându-şi stăpâni mânia. Pungaşule! a repetat cu faţa catran, cu picioarele şi mâinile tremurând. N-o să scapi de soarta pe care ţi-ai pecetluit-o aici dacă o să cauţi adăpost în creierii munţilor!

— Îngrozitor! a exclamat şi Hanem. Nu mi-am închipuit nici în ruptul capului că voi avea parte de nenorocirea asta din partea ta, Gabal!

— Toate astea se întâmplă numai şi numai pentru că eu am cerut dreptul legitim al neamului meu! le-a răspuns Gabal mirându-se.

— Tacă-ţi gura, pungaşule! a urlat Efendi cât îl ţineau puterile. Drogangiule! Neam de zdrenţe! Fiu de câine! Afară din casa mea! Iar dacă o să mai cutezi a doua oară să vorbeşti aiurea, să ştii că te-ai condamnat şi pe tine, şi pe tot neamul tău să fiţi măcelăriţi ca nişte oi!

— Fii cu grijă să nu te lovească mânia lui Al-Gabalawi, a ţipat şi Gabal, încruntându-se furios.

Efendi nu s-a mai putut stăpâni şi s-a repezit la Gabal, lovindu-l cu pumnul în pieptul lat cu toată puterea, dar acesta a primit lovitura cu răbdare şi fără să se clintească și s-a întors către Hanem, adresându-i-se numai ei:

— Să ştii că-l cruţ din respect pentru dumneata!

Apoi le-a întors spatele şi a ieşit din casă.

39

Neamul Hamdan se aştepta ca o nenorocire iminentă să se abată asupra lor. Tamar Hinna a fost însă de altă părere, gândind că de vreme ce în fruntea lor de data asta se află chiar Gabal, Hanem

nu va îngădui să fie raşi de pe faţa pământului. Numai că nici Gabal n-a împărtăşit părerea lui Tamar Hinna şi le-a spus categoric că, dacă vreunul va cuteza să ameninţe moşia, nu va mai conta nici el, nici altcineva, chiar dacă ar fi vorba de cei mai apropiaţi dintre oamenii lui Efendi. În acelaşi timp, Gabal le-a amintit de îndemnul Străbunicului lor de a fi tari şi de a suporta cu bărbăţie necazurile care s-ar putea să-i lovească. Daabas le-a reamintit că Gabal a dus o viaţă ca în paradis şi a renunţat la ea de bunăvoie din respect pentru ei, aşa încât nu se cuvine să-l părăsească nimeni şi a mai insistat să-i convingă pe toţi că, dacă forţa nu-i va ajuta să izbândească, ei oricum nu o vor duce mai greu decât o duseseră până atunci. Adevărul este că mulţi din neamul Hamdan erau temători şi încordaţi, dar au găsit în disperare forţa şi hotărârea de care aveau nevoie şi şi-au adus aminte proverbul care suna aşa: „Noi trebuie să învingem pentru că nu putem pierde".

Numai Ridwan rapsodul a început să se codească, pretextând că, dacă Stăpânul moşiei ar voi, ar putea spune doar un singur cuvânt, le-ar reda drepturile cuvenite şi i-ar şi izbăvi de la o pieire sigură. Când vorbele lui au ajuns la Gabal, acesta s-a dus degrabă la el, încruntat şi fierbând de mânie, şi zgâlţâindu-l de umeri aproape să-l doboare de pe scaun, i-a zis: „Aşa trebuie să se poarte rapsozii, Ridwan? Vasăzică, tu depeni legende despre eroi pe strunele *rababului,* iar când treaba devine serioasă, dai înapoi, retrăgându-te în bârlog şi semănând neîncrederea şi şovăiala! Blestemaţi fie laşii!“. Apoi s-a întors şi s-a adresat celor din jurul lui: „Să ştiţi că Al-Gabalawi n-a onorat niciun alt neam de pe această stradă aşa cum a onorat neamul vostru… Dacă nu v-ar fi socotit pe voi propria lui familie, nu s-ar fi întâlnit cu mine şi nu mi-ar fi grăit. El ne-a luminat calea şi ne-a promis ajutorul. Jur pe Stăpânul cerurilor că eu voi lupta împotriva lor, chiar dacă ar fi să

rămân singur! Dar a devenit limpede că nu era singur. Toţi bărbaţii şi toate femeile au făcut legământ să-l sprijine, aşteptând confruntarea fără să le pese de urmări.

Gabal a devenit conducătorul neamului său fără a-şi da seama, sub presiunea întâmplărilor, fără nici o intenţie sau premeditare din partea sa şi fără nici o împotrivire din partea lui Hamdan, care a fost bucuros să renunţe la o poziţie care l-ar fi putut transforma în ţinta unui atac ale cărui urmări nu le putea bănui. Gabal nu a respectat nici sfatul lui Hamdan de a rămâne în casă, ci a ieşit pentru a se plimba ca de obicei. Aştepta o provocare la fiecare pas, dar niciunul dintre haidamaci n-a cutezat să-i pricinuiască vreun rău. S-a mirat nespus de tare de atitudinea aceasta și nu i-a găsit altă explicaţie decât faptul că Efendi n-a vorbit nimănui despre întâlnirea lor, în speranţa că şi el va trece sub tăcere revendicările pe care i le prezentase şi că totul se va termina ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Şi s-a temut într-adevăr că lucrurile s-ar putea să aibă un altfel de sfârşit. În spatele purtării lor a văzut chipul trist a lui Hanem şi afecţiunea ei maternă. I-a fost frică să nu devină duioşia ei mai puternică decât asprimea lui Efendi și a chibzuit îndelung cum ar fi mai nimerit să acţioneze pentru a îndepărta cenuşa de pe tăciuni.

Între timp, pe stradă s-au petrecut întâmplări ciudate. Într-o zi, o femeie a strigat după ajutor din subsolul unei case şi s-a aflat că un şarpe s-a târât printre picioarele ei că ea a ieşit alergând în stradă. Câţiva bărbaţi s-au oferit să caute şarpele şi au intrat cu bâte în casa ei, cotrobăind prin toate ungherele până ce au dat de el şi l-au lovit, omorându-l, apoi l-au aruncat în stradă şi copiii l-au luat bucuroşi să se joace cu el. Incidentul nu a părut ciudat pe stradă, dar după niciun ceas s-a auzit un alt strigăt de ajutor dintr-o casă din capătul străzii dinspre Al-Gamaliyya. La căderea serii s-a stârnit zarvă în câteva case din cartierul

neamului Hamdan, când unul dintre localnici a zărit un șarpe care s-a făcut nevăzut înainte de a-l prinde cineva şi forturile de a-l descoperi au fost zadarnice. A fost momentul în care s-a oferit Gabal să-l alunge, folosindu-se de ştiinţa pe care o dobândise de la Al-Balqiti. Lumea a vorbit despre Gabal, care a stat în pielea goală în curtea casei şi despre limba misterioasă în care i-a şoptit şarpelui până ce acesta I-a auzit şi a venit la el de bunăvoie.

Toate întâmplările astea ar fi trecut neobservate dacă în dimineaţa zilei următoare nu s-ar fi petrecut lucruri asemănătoare chiar în casele unor oameni de vază. S-a răspândit cu repeziciune vestea că un şarpe l-ar fi muşcat chiar pe haidamacul Hammuda când trecea pe coridorul casei sale.

A ţipat în gura mare şi prietenii i-au sărit în ajutor şi l-au salvat. Dar în clipa aceea, întâmplarea s-a preschimbat în poveste şi oamenii au născocit vrute şi nevrute pe seama şerpilor.

Apariţia şerpilor nu s-a oprit aici. Unii clienţi care frecventau *gharza* haidamacului Barakat au zărit un şarpe printre bârnele acoperişului; el s-a arătat vreme de aproape o jumătate de minut, după care a dispărut. Cei prezenţi au sărit în picioare speriaţi şi s-au risipit cât ai bate din palme care încotro. Veştile despre şerpi au devenit curând subiect al poveştilor relatate de rapsozi prin cafenele, dar se pare că asemenea întâmplări au depăşit limitele suportabilităţii când un şarpe uriaş s-a ivit chiar în casa domnului supraveghetor. Numeroşi servitori s-au risipit îndată prin ungherele casei, dar nici vorbă să dea de vreo urmă a şarpelui ascuns. Spaima i-a cuprins atât pe el, cât şi pe Hanem, care s-a gândit serios să părăsească această casă până când se vor convinge că în ea nu se mai află niciun şarpe. Şi în vreme ce casa lui Efendi era răscolită, în casa lui Zaqlut, mai marele haidamacilor de pe stradă, s-au auzit ţipete şi s-a iscat mare tărăboi. Portarul a alergat să vadă ce s-a

întâmplat şi a revenit degrabă pentru a-l informa pe stăpânul său că un şarpe îl muşcase pe unul din copiii lui Zaqlut şi pe urmă dispăruse. Frica a pus stăpânire pe toate sufletele. Când strigătele de ajutor s-au înălţat din toate casele, Hanem a decis să plece de pe stradă.

Unchiul Hasanein le-a spus că Gabal este îmblânzitor de şerpi şi că aceşti vrăjitori au capacitatea de a vâna şerpi. Ba mai mult, le-a adus la cunoştinţă că el izbutise chiar să alunge un şarpe dintr-o casă a neamului Hamdan. Efendi s-a îngălbenit la faţă şi n-a scos nici o vorbă, dar Hanem i-a poruncit de îndată portarului să-l cheme pe Gabal. Portarul s-a uitat spre stăpân, cerându-i permisiunea, dar Efendi n-a făcut decât să îngâne ceva fără noimă. Atunci Hanem i-a cerut să aleagă între chemarea lui Gabal şi plecarea din casă şi astfel l-a forţat să-i îngăduie omului să se ducă, în vreme ce el fierbea de mânie. Numeroşi localnici s-au îngrămădit în jurul casei supraveghetorului şi a haidamacului. Cei mai de vază dintre ei s-au adunat la casa supraveghetorului, în frunte cu haidamacii Zaqlut, Hammuda, Barakat, Al-Laythi şi Abu Sarii. Şi nimeni nu vorbea despre altceva decât despre şerpi.

— Probabil că s-a întâmplat ceva în munţi, mânând şerpii spre casele noastre, şi-a dat cu părerea Abu Sarii.

— Dar toată viaţa am trăit în vecinătatea munţilor și până acum nu s-a întâmplat aşa ceva, a intervenit şi Zaqlut, care părea că se luptă cu el însuşi, negăsind pe altcineva pe care să-l provoace la luptă.

Era revoltat pentru ceea ce i se întâmplase fiului său, iar Hammuda şchiopăta încă din pricina muşcăturii de la picior, de vreme ce toată lumea era cuprinsă de panică. Locuitorii s-au adunat grămadă pe străzi, plângându-se unul altuia că nu mai pot trăi în case.

După un timp, a sosit Gabal cu sacul pe umăr. I-a salutat pe toţi şi s-a oprit cuviincios şi încrezător dinaintea supraveghetorului şi a soţiei sale.

Supraveghetorul nu şi-a ridicat ochii spre el, iar Hanem a deschis vorba fără întârziere:

— Am auzit că tu, Gabal, ai putea să alungi şerpii din casele noastre.

— Am învăţat şi lucrul ăsta, printre altele, doamnă, i-a răspuns Gabal calm.

— Te-am invitat ca să ne scapi casa de şerpi, a urmat ea.

— Dar domnul supraveghetor îmi permite? a întrebat el, privind spre Efendi.

— Da, a îngăimat supraveghetorul, ascunzându-şi mânia și neputinţa.

În momentul acela, Al-Laythi a făcut un pas înainte, la un semn discret al lui Zaqlut, şi a întrebat:

— Şi casele noastre şi ale celorlalţi?

— Îmi pun priceperea în slujba tuturor, i-a răspuns Gabal.

Mai mulţi dintre cei prezenţi i-au adresat cuvinte de mulţumire, dar Gabal şi-a plimbat ochii mari un timp de la un chip la altul şi într-un târziu le-a zis:

— Cred că nu mai este nevoie să vă aduc aminte că orice serviciu se plăteşte, aşa cum se fac afacerile pe strada noastră…

Haidamacii au cătat spre el miraţi.

— De ce vă miraţi? i-a întrebat el. Voi asiguraţi protecţia cartierelor în schimbul unor taxe, iar domnul supraveghetor administrează moşia în schimbul veniturilor de care dispune după bunul plac!

Se pare că dificultatea situaţiei n-a permis ochilor să declare ceea ce mocnea în piepturi, dar Zaqlut l-a întrebat:

— Şi cât ne ceri pentru serviciile tale?

— Eu nu vă cer bani, dar vă cer sub cuvânt de onoare să respectaţi demnitatea neamului Hamdan

şi drepturile sale la moşie.

S-a aşternut tăcerea şi era limpede că ura reţinută stătea gata să izbucnească. Neliniştea lui Hanem creştea, iar supraveghetorul a rămas cu ochii în pământ.

— Să nu vă închipuiţi că eu vă ameninţ cu ceea ce dreptul şi justiţia reclamă pentru fraţii voştri năpăstuiţi! Teama care v-a scos din case nu reprezintă decât o picătură din nenorocirile de care au parte fraţii voştri zi de zi.

În ochii lor au licărit priviri mânioase, iuţi ca fulgerul, dar numaidecât au fost înăbuşite.

— Aş putea să aduc un sufist din Ar-Rifa'iyya[27], chiar dacă o să trebuiască să mai înnoptăm două-trei zile sub cerul liber, până ce soseşte acesta din satul lui, le-a sugerat Abu Sarii.

— Cum ar fi cu putinţă ca întreaga stradă să doarmă sub cerul liber două sau trei nopţi? a întrebat Hanem.

Efendi, adâncit în gândurile lui, se străduia din răsputeri să-şi reţină furia şi ura care-i ardeau în piept.

— Îţi dau cuvântul de onoare pe care l-ai cerut, i-a zis în cele din urmă lui Gabal. Şi apucă-te de treabă numaidecât!

Haidamacilor nu le venea să-şi creadă urechilor, dar situaţia în care se găseau nu le îngăduia să spună pe faţă ceea ce simţeau în adâncul sufletelor. Inimile lor erau stăpânite de o grijă ucigătoare. Gabal le-a poruncit tuturor să se îndepărteze la marginea grădinii şi să-l lase singur în casă şi în împrejurimile ei. S-a dezbrăcat, rămânând gol, ca în ziua aceea în care Hanem l-a adunat din şanţul plin cu apă de ploaie. A trecut dintr-un loc în altul şi dintr-o încăpere în alta, când fluierând încet, când bombănind nişte cuvinte neînţelese.

— El, chiar el a trimis şerpii în casele noastre, i-a şoptit Zaqlut supraveghetorului la ureche.

— Lasă-l să-şi scoată şerpii! a mormăit supraveghetorul, făcându-i semn să tacă.

Un şarpe ascuns în luminatorul casei i s-a supus lui Gabal, care a mai scos încă unul din biroul administraţiei moşiei şi i-a încolăcit pe amândoi în jurul braţului său, ieşind cu ei în faţa terasei, unde i-a vârât în sac. Apoi s-a îmbrăcat şi a aşteptat până ce s-au apropiat toţi cei care rămăseseră în aşteptare.

— Acum, haideţi să mergem să curăţăm şi casele voastre! I-a îndemnat el. Dacă n-ar fi fost vorba de nenorocirea neamului meu, n-aş fi cutezat niciodată să pun vreo condiţie în schimbul unui serviciu pe care mi l-ai fi cerut, a şoptit Gabal privind spre Hanem.

Apoi s-a apropiat de supraveghetor, a ridicat mâna în semn de salut şi i-a zis cu îndrăzneală:

— Promisiunea făcută de bunăvoie devine datorie.

A ieşit urmat de mulţimea tăcută.

40

Gabal a reuşit să scape strada de şerpi în văzul tuturor locuitorilor ei. De fiecare dată când un şarpe îi arăta supunere, se înălţau aclamaţii şi chiote de bucurie, astfel că meşteşugul lui a devenit principalul subiect al discuţiilor ore aveau loc pe stradă, de la Casa cea Mare şi până la Al-Gamaliyya. După ce-a încheiat treaba şi s-a întors acasă, copiii şi tinerii s-au adunat în jurul lui, aclamând şi cântând:

Gabal, apărătorul sărmanilor,
Gabal, învingătorul şerpilor!

Dar aclamaţiile şi cântecul nu s-au oprit nici după ce el o intrat în casă, iar aceste manifestări au stârnit reacţii violente în sufletele haidamacilor. Aşa se face că Hammuda, Al-Laythi, Abu Sarii şi Barakat s-au năpustit asupra lor, blestemând, înjurând, pălmuind şi lovind cu picioarele, până ce

copiii s-au împrăştiat, refugiindu-se în casele lor, pe străzi rămânând numai câinii, pisicile şi muştele. Oamenii şi-au pus întrebări în legătură cu secretul acestei purtări. Cum pot haidamacii să răsplătească fapta bună făcută de Gabal atacându-i pe sprijinitorii şi admiratorii lui? Ce-o fi având de gând Efendi, îşi respectă promisiunea făcută lui Gabal sau atacul lor constituie începutul unei campanii dure de răzbunare? Aceste întrebări şi altele s-au perindat prin mintea lui Gabal şi în cele din urmă a decis să cheme căpeteniile neamului Hamdan în casa în care locuia pentru a chibzui împreună ce ar trebui făcut mai departe. În acelaşi timp, Zaqlut se întâlnea cu supraveghetorul şi soţia lui şi insista apăsat, mistuit de ură:

— Niciunul dintre ei n-o să mai rămână în viaţă!

— Şi cum rămâne cu promisiunea şi cuvântul de onoare pe care şi l-a dat supraveghetorul? a întrebat Hanem nedumerită, în vreme ce pe chipul soţului ei se citeau semnele satisfacţiei.

— Oamenii ascultă de forţă, doamnă, nu de onoare! i-a răspuns Zaqlut încruntat, cu chipul cel mai hidos cu putinţă.

— Dar o să se spună despre noi tot felul de vorbe, a continuat ea nemulţumită.

— N-au decât să zică orice poftesc… Când n-au scornit ei tot felul de poveşti şi pe seama Domniilor Voastre, şi pe seama noastră? Cafenelele în care pufăie haşiş sunt înţesate noapte de noapte şi nu fac decât să spună glume despre noi şi să ne batjocorească. Dar când am ieşit în stradă, au devenit pe dată mieluşei… Ei nu se cuminţesc din respect pentru onoare, ci de frica bătei.

— Gabal a urzit complotul cu şerpii pentru a ne impune condiţiile lui, i-a explicat Efendi, uitându-se la ea mustrător. Toată lumea ştie lucrul ăsta. Cine ar putea să ceară respectarea cuvântului dat unui mişel, unui mincinos, unui şarlatan?

— Nu uita, Hanem, că dacă Gabal ar reuşi să obţină drepturi la moşie pentru neamul Hamdan, atunci nimeni de pe stradă nu va mai avea linişte până nu-şi va primi dreptul său şi în felul acesta va fi pierdută şi moşia, şi vom fi pierduţi şi noi, a avertizat-o Zaqlut cu aceeaşi grimasă pe chip.

Efendi a strâns cu putere şiragul de mătănii, încât acestea au pocnit, mărgelele lovindu-se una de alta.

— Nu mai laşi niciunul dintre ei cu zile! a ţipat la Zaqlut.

Haidamacii, urmaţi de ajutoarele lor cele mai înverşunate, au fost invitaţi de Zaqlut acasă la el. Pe stradă s-a răspândii zvonul că se pune la cale ceva primejdios împotriva neamului Hamdan şi femeile s-au adunat ciorchine la ferestre, iar bărbaţii au ieşit grămadă în stradă. Dar Gabal a pregătit şi el planul lui, aşa că bărbaţii din neamul Hamdan s-au strâns în curtea casei din mijloc înarmaţi cu bâte şi coşuri pline cu bolovani şi pietre, iar femeile s-au risipit prin camere şi pe terase, fiecare având o sarcină precisă. Orice greşeală în îndeplinirea acestor sarcini sau răsturnare a planului însemna pieirea lor pentru totdeauna. Ştiind asta, şi-au ocupat locurile în jurul lui Gabal, încordaţi şi înspăimântaţi peste măsură. Gabal n-a scăpat din vedere starea lor de spirit, aşa că a trecut printre ei, reamintindu-le de sprijinul lui Al-Gabalawi și de promisiunea lui că cei puternici vor izbândi şi a constatat că în inimile lor îi dau crezare – unele cu convingere, altele din disperare.

— Mă tem că planul nostru nu va izbândi, i-a şoptit rapsodul Ridwan lui Hamdan la ureche. După mine, ar fi mai bine să ferecăm poarta şi să lovim de pe terase şi de la ferestre!

— N-am face decât să ne supunem asediului şi să ne condamnăm singuri la moarte! l-a contrazis Hamdan, ridicând din umeri nemulţumit.

— N-ar fi mai bine să lăsăm poarta deschisă? l-a întrebat Hamdan pe Gabal.

— Las-o aşa cum este, fiindcă altfel am da de bănuit, i-a explicat Gabal.

Vântul rece sufla cu putere, stârnind un vuiet, iar norii goneau pe cer de parcă i-ar fi urmărit cineva. Oamenii orânduiţi pentru încleştare se întrebau dacă nu cumva o să plouă. Larma năvălitorilor de afară s-a înteţit, înghiţind mieunatul pisicilor şi lătratul câinilor.

— Au venit diavolii! i-a avertizat Tamar Hinna.

Într-adevăr, Zaqlut ieşise din casa lui înconjurat de ceilalţi haidamaci şi urmat de ajutoarele lor – toţi cu mâinile încleştate pe ciomege. Au mers agale până la Casa cea Mare, apoi au cotit-o spre cartierul neamului Hamdan, unde au fost întâmpinaţi de cei strânşi în stradă cu aplauze şi strigăte de bucurie. Cei care i-au întâmpinat erau împărţiţi în grupări diferite: unii dintre ei – probabil cei mai puţini – se amuzau privind la o încăierare sau văzând sângele curgând, alţii îi invidiau pe cei din neamul Hamdan din cauză că pretindeau şi se mândreau cu o poziţie privilegiată pe care nu le-o recunoştea nimeni, dar cei mai mulţi îi urau pe haidamaci şi respingeau tirania, dar îşi ascundeau adevăratele sentimente şi pretindeau că-i sprijină de frică şi din ipocrizie. Zaqlut n-a dat nici o atenţie vreunuia dintre ei, şi-a văzut de drum, oprindu-se în faţa casei lui Hamdan şi strigând în gura mare:

— Dacă vreunul dintre voi se socoteşte bărbat, să iasă şi să dea piept cu mine!

— Dă-ne din nou cuvântul că n-o să i se întâmple nimic rău celui care o să iasă! i-a răspuns Tamar Hinna din spatele ferestrei.

— N-aveţi pe nimeni altcineva care să răspundă în afară de târfa asta? s-a zborşit Zaqlut din pricina aluziei la cuvântul de onoare.

— Dumnezeu să fie milostiv cu mamă-ta, Zaqlut! l-a repezit ea.

În clipa aceea, Zaqlut le-a poruncit oamenilor săi să izbească poarta. Unii dintre ei s-au repezit

asupra porţii, iar alţii aruncau cu bolovani în ferestre ca să nu îndrăznească nimeni să le deschidă spre a se apăra. Atacatorii s-au năpustit toţi deodată, împingând în poartă cu umerii, cu toată forţa şi hotărârea. Au continuat să împingă cu putere, până ce poarta a început să se clatine. Hotărârea le-a dat noi forţe şi poarta s-a cutremurat din ţâţâni. S-au dat înapoi pentru a-şi lua din nou avânt, au izbit iarăşi şi poarta a cedat, deschizându-se la perete. În pasajul lung din spatele ei se zăreau Gabal şi ceilalţi bărbaţi din neamul Hamdan toţi cu bâtele ridicate. Zaqlut a făcut un gest obscen cu mâna, a râs batjocoritor şi a pornit în fugă prin pasaj, urmat de oamenii săi.

Dar nici n-a ajuns la jumătatea lui şi pământul s-a despicat pe, neaşteptate, o groapă adâncă înghiţindu-i până la ultimul. Cu o repeziciune uluitoare, s-au deschis ferestrele locuinţelor de pe cele două laturi ale pasajului şi cei aflaţi înăuntru au turnat apă ce se revărsa potop peste cei căzuţi în groapă, folosind tot ce aveau la îndemână – urcioare, oale, lighene, burdufuri. Bărbaţii din neamul Hamdan au înaintat fără şovăială şi au aruncat în groapa adâncă bolovani şi pietre pentru prima oară strada a fost martora ţipetelor de groază ale haidamacilor, a văzut sângele ţâşnind din capul lui Zaqlut şi bâtele lovindu-i cu spor pe Hammuda, Barakat, Al-Laythi şi Abu Sarii, care se zbăteau în noroi. Văzând nenorocirea care se abătuse asupra haidamacilor, oamenii lor au luat-o la fugă fără să le mai pese de ei. Apa şi pietrele curgeau şuvoi, iar bâtele loveau fără milă. Oamenii aflaţi în apropiere au auzit strigăte de ajutor înălţându-se din
gurile acelora care nu cunoscuseră toată viaţa lor decât înjurăturile şi ameninţările.

— Nu lăsaţi pe niciunul din ei cu zile! striga rapsodul Ridwan cât îl ţineau puterile.

Apa noroioasă se amesteca de-acum cu sângele. Hammuda a fost primul care şi-a dat duhul, în timp ce Al-Laythi şi Abu Sarii urlau ca din gură de

şarpe, iar Zaqlut încerca zadarnic să se caţere pe pereţii gropii şi să iasă. Ochii lui erau plini de ură, în timp ce se străduia să biruie oboseala slăbiciunea şi scotea gemete ce semănau cu răgetul vilelor. Dar bâtele s-au prăvălit peste el, obligându-l să dea înapoi. Puterile l-au părăsit şi în cele din urmă mâinile i s-au desprins de perete, iar el s-a prăbuşit în mocirlă cu mâl pumnii încleştaţi. Apoi, peste groapă s-a aşternut liniştea; nu s-a mai văzut nici o mişcare, nu s-a mai auzit nici un zgomot, iar pereţii ei erau împroşcaţi cu sânge. Bărbaţii din neamul Hamdan au rămas în picioare, uitându-se năuci şi suflând greu. Mulţimea s-a strâns în capătul pasajului pentru a privi cu uluire în groapă.

— Aceasta-i soarta ticăloşilor… a zis rapsodul Ridwan cu voce apăsată.

Vestea s-a răspândit pe stradă cum se întinde focul. Cei care s-au îngrămădit în grupuri au povestit că Gabal i-a ucis pe haidamaci aşa cum a omorât şerpii! Toţi l-au aclamat cu glasuri de tunet. Aprinşi de entuziasm, nu le-a mai păsat de vântul răcoros şi-au propus pe loc să devină haidamacul străzii lui Al-Gabalawi. Câţiva dintre ei au cerut corpurile neînsufleţite ale foştilor haidamaci de până mai ieri pentru a le mutila. Toţi băteau din palme şi unii dintre ei au pornit să danseze. Gabal n-a încetat să chibzuiască nici o clipă; totul era pus la punct în mintea lui.

— Acum haideţi să mergem la casa supraveghetorului! i-a îndemnat pe cei din neamul lui.

41

În clipele care au precedat ieşirea lui Gabal şi a neamului său din casă, sufletele lor erau ca nişte vulcani aprinşi aruncând lavă.

Femeile au părăsit casele, alăturându-se bărbaţilor, şi au dat năvală în casele haidamacilor, lovindu-i cu pumnii şi cu picioarele pe toţi cei care le-au apărut în cale, până ce i-au lăsat fără viaţă, în vreme ce ei îşi pipăiau capetele şi obrajii, scoţând gemete şi vărsând lacrimi. Mobilele, alimentele şi hainele au fost prădate, iar toate obiectele din lemn şi sticlele au fost făcute praf şi pulbere. Apoi, mulţimea dezlănţuită s-a îndreptat spre casa supraveghetorului şi s-a îngrămădit în faţa porţilor ferecate, strigând într-un cor de tunete:

— Să vină supraveghetorul!

— Iar dacă nu vine va fi vai şi-amar!

Şi încheiau strigătele cu ovaţii şi aplauze batjocoritoare.

Câţiva dintre ei au pornit spre Casa cea Mare, chemându-I pe Al-Gabalawi să iasă din izolarea lui pentru a pune capăt nedreptăţilor de pe stradă. Alţii au pornit să bată în poarta supraveghetorului cu pumnii şi să o împingă cu umerii, îndemnându-i pe cei care şovăiau sau aveau reţineri să o forţeze.

În momentul acela critic a apărut Gabal în fruntea femeilor şi bărbaţilor din neamul lui. Mergeau mândri şi hotărâţi, după victoria repurtată. Lumea strânsă buluc le-a făcut loc să treacă şi s-au înălţat aclamaţii şi chiote de bucurie. Gabal le-a făcut semn să tacă şi glasurile s-au liniştii încet-încet, până ce s-a aşternut liniştea, iar şuieratul vântului s-a auzit din nou, şfichiuindu-le urechile.

— Oameni buni de pe strada noastră! a răsunat glasul Iui Gabal în timp ce privea spre chipurile aţintite către el. Vă salut și vă mulţumesc!

S-au înălţat din nou ovaţii, dar el a ridicat mâna, cerându-le să tacă.

— Acţiunea noastră nu va fi încheiată decât odată cu risipirea şi retragerea voastră în linişte, a adăugat el.

— Vrem dreptate, conducător al străzii noastre! a răsunat din nenumărate piepturi.

— Mergeţi în linişte şi fiţi siguri că voinţa lui Al-Gabalawi se va împlini! i-a îndemnat el cu glas tare, astfel încât să-l audă toată lumea.

A izbucnit o nouă furtună de ovaţii, de data aceasta pentru Al-Gabalawi şi pentru fiul său Gabal. Acesta i-a îndemnat din priviri să se risipească. Ar fi voit să rămână pe loc, dar privirile lui i-au silit să se împrăştie şi au pornit unul după altul care încotro, până ce n-a mai rămas nimeni. Abia atunci s-a apropiat Gabal de poarta supraveghetorului şi a bătut în ea, îndemnându-l pe portar:

— Deschide, unchiule Hasanein.

— Dar lumea… lumea? s-a auzit glasul lui tremurat.

— Nu mai este nimeni aici în afară de noi.

Poarta s-a deschis şi Gabal a intrat urmat de tovarăşii lui. Au străbătut aleea acoperită până la terasă şi au găsit-o pe Hanem stând în picioare, copleşită de tristeţe, în faţa uşii sălii de primire, în vreme ce Efendi aştepta în prag, cu capul în pământ şi chipul palid, ca şi când ar fi fost înfăşurat într-un linţoliu. La vederea lui, cei sosiţi au bombănit numai câteva cuvinte neînţelese.

— Mă simt foarte rău, Gabal! a murmurat Hoda Hanem suspinând.

— Dacă uneltirile acestui om lipsit de onoare ar fi reuşit, am fi acum cu toţii nişte cadavre sfâşiate, a deschis Gabal discuţia, arătând cu dispreţ spre Efendi.

Hanem a răspuns cu un oftat, fără să mai rostească vreo vorbă.

— Iată-te acum umilit şi neputincios, a continuat Gabal, privind cu asprime spre Efendi. N-ai niciun haidamac pentru a te apăra, n-ai nici curaj pentru a face faţă situaţiei, nici bărbăţie şi onoare care să intervină în favoarea ta. Dacă aş fi voit să-i las pe locuitorii străzii noastre să ajungă la tine, te-ar fi sfâşiat în bucăţi şi te-ar fi călcat în picioare.

Lui Efendi i s-au înmuiat genunchii. Părea gârbovit şi mult mai slab. Dar Hanem a făcut un pas către Gabal şi l-a implorat:

— N-aş vrea să mai aud din gura ta decât cuvinte frumoase, aşa cum ne-am obişnuit. Suntem într-o stare disperată, vrednică de milă…

— Dacă n-aş avea respectul pe care-l am pentru dumneata, lucrurile ar fi avut cu totul alt deznodământ, i-a răspuns, încruntându-se pentru a-şi ascunde emoţia.

— Nu mă îndoiesc de lucrul ăsta, Gabal. Eşti un bărbat care ştie să răspundă rugăminţilor…

— Cât de uşor ar fi fost ca dreptatea să se înfăptuiască fără să curgă vreo picătură de sânge, a zis Gabal cu părere de rău în glas.

Efendi a făcut un gest vag care-i trăda neputinţa şi a devenit parcă şi mai mic.

— Acuma, ce-a fost a fost. De-acum încolo o să-ţi dăm toată ascultarea, a bâiguit Hanem.

Devenise limpede că Efendi voia să rupă tăcerea cu orice preţ.

— Cred că ar exista o şansă să îndreptăm greşelile din trecut, s-a trezit el vorbind aproape în şoaptă.

Toate urechile s-au ciulit dornice să afle care este starea unui tiran ajuns fără nici o putere. Stăteau cu ochii aţintiţi asupra lui, lacomi şi dezaprobatori, dar şi cu o curiozitate fără margini.

— Astăzi tu eşti cu adevărat îndreptăţit să iei locul lui Zaqlut, a rupt Efendi tăcerea.

— Dar n-ai priceput că nu pentru a deveni şeful haidamacilor m-am luptat eu? l-a repezit Gabal încruntat şi dispreţuitor. Caută-ţi pe altcineva care să te apere. Eu vreau doar drepturile cuvenite neamului Hamdan, în totalitate.

— Le ai în totalitate. Iar dacă doreşti, poţi să preiei şi administraţia moşiei, a îngăimat el, văzându-se încolţit.

— Aşa cum ai fost şi mai înainte, Gabal, a adăugat Hoda cu speranţă în glas.

— Dar de ce să nu fie întreaga moşie a noastră? a intervenit Daabas în clipa aceea.

S-a auzit un murmur general printre cei din neamul Hamdan şi chipul supraveghetorului şi al soţiei sale s-au îngălbenit de moarte.

— Stăpânul nostru Al-Gabalawi mi-a poruncit să redobândesc drepturile voastre, să nu uzurp drepturile altora, a intervenit Gabal furios.

— Şi cine-ţi garantează ţie că ceilalţi îşi vor recăpăta drepturile? a întrebat tot Daabas.

— Pe mine nu mă priveşte treaba asta! i-a retezat o Gabal. Tu nu urăşti tirania decât dacă îi simţi urmările pe propria piele!

— Ce om drept eşti, Gabal! s-a amestecat Hanem din nou emoţionată. Mi-aş dori atât de mult să revii în casa noastră!

— O să locuiesc alături de neamul Hamdan, în casele lor! i-a răspuns el hotărât.

— Dar ele nu sunt potrivite pentru rangul tău!

— Când o să dobândim bunurile ce ni se cuvin, le vom ridica la înălţimea Casei celei Mari. Aceasta este dorinţa lui Al-Gabalawi.

— Dar siguranţa noastră este ameninţată de ceea ce s-a întâmplat astăzi pe stradă? l-a întrebat Efendi pe Gabal, privindu-l şovăitor în ochi.

— Eu n-am nici în clin, nici în mânecă cu treaba asta, s-a eschivat Gabal de la un răspuns categoric.

— Dacă respecţi legământul făcut aici cu noi, n-o să îndrăznească nimeni să se atingă de tine, i-a promis Daabas.

— Drepturile vă vor fi înregistrate în prezenţa martorilor! s-a angajat supraveghetorul entuziasmat.

— În seara asta o să iei cina împreună cu mine, Gabal, i s-a adresat Hanem cu voce rugătoare. Este dorinţa mamei tale!

Gabal a priceput că ea vrea să-i declare prietenie în numele casei supraveghetorului şi nu s-a simţit în stare s-o refuze.

— Vei avea ceea ce doreşti, stăpână! i-a răspuns după o uşoară ezitare.

42

Zilele care au urmat au fost luminate de bucuriile neamului Hamdan sau neamului Gabal, cum îşi spuneau acum. Cafeneaua lor s-a redeschis şi rapsodul Ridwan s-a aşezat din nou pe divanul lui, jucându-se cu strunele *rababului.* Băuturii a curs râuri, norii de haşiş s-au înălţat până la căpriorii tuturor încăperilor, iar Tamar Hinna a dansat până ce a simţit că i se frânge mijlocul. Nimănui nu i-a mai păsat de ucigaşul de Qidra, iar întâlnirea lui Al-Gabalawi cu Gabal a fost învăluită de aureola imaginaţiei. Au fost zilele cele mai minunate pentru Gabal şi pentru Şafiqa, soţia lui.

— Ce minunat ar fi să-l invităm şi pe Al-Balqiti să locuiască împreună cu noi! i-a zis Gabal soţiei sale.

— Într-adevăr! a aprobat ea, presimţind chinurile naşterii apropiate. O să poată astfel să binecuvânteze venirea pe lume a nepotului său…

— Tu eşti toată fericirea mea, Şafiqa! i-a zis el cu recunoştinţă. Şi-o să-şi găsească şi Sayyida un soţ potrivit în neamul Hamdan.

— Spune-i neamul Gabal, aşa cum le place lor să-şi zică, fiindcă tu eşti cel mai vrednic bărbat pe care l-a cunoscut acest neam.

— Ba Adham a fost mai vrednic decât noi toţi! a intervenit el. Cât de mult a dorit el să se împlinească o viaţă ca în paradis, în care oamenii să nu fie nevoiţi să trudească şi în care să se audă numai cântece! Şi acest vis al lui se va împlini acum!

Deodată s-a ivit Daabas dansând beat în mijlocul unui grup de bărbaţi din neamul lui

Gabal. Când l-a zărit pe acesta, a învârtit vesel ciomagul deasupra capului şi i-a zis:

— Tu nu vrei să fii haidamac! O să fiu eu haidamacul neamului!

— Nu va mai exista niciun haidamac în neamul Hamdan! a strigat Gabal la el, astfel încât să-l audă toată lumea. Dar trebuie să fiţi cu toţii viteji, dacă cineva o să îndrăznească să se ridice împotriva voastră!

Apoi s-a îndreptat spre cafenea urmat de ceilalţi, care se clătinau ameţiţi.

— Din întreaga stradă, voi sunteţi neamul cel mai iubit de Străbunicul vostru! li s-a adresat Gabal încântat. Voi sunteți stăpânii necontestaţi ai acestei străzi! De aceea, se cuvine să domnească între voi iubirea, dreptatea şi armonia. Și niciodată nu va mai fi săvârşită vreo nelegiuire în cartierul vostru!

În toate casele neamului Hamdan răsunau tobele, însoţind cântecele de bucurie. Întregul cartier era inundat de lumină, în vreme ce restul străzii continua să rămână cufundată în bezna obişnuită. Copiii de pe stradă s-au îngrămădit la marginea cartierului, privind de la distanţă. Câţiva bărbaţi s-au apropiat de cafenea cu chipurile posomorâte. Au fost întâmpinaţi cu căldură şi invitaţi să se aşeze, oferindu-li-se ceai. Gabal a intuit pe bună dreptate că ei n-au venit doar pentru a-i felicita şi bănuiala s-a confirmat foarte curând, când Zanati, cel mai în vârstă dintre ei, i s-a adresat direct:

— Gabal, noi suntem fiii unei singure străzi şi avem un singur Străbun. Tu eşti astăzi stăpânul şi cel mai puternic bărbat din întreaga stradă… Eu socot că ar fi mult mai bine dacă dreptatea ar domni în toate cartierele şi nu doar în cartierul neamului Hamdan.

Gabal nu i-a răspuns şi pe chipurile bărbaţilor din neamul Hamdan se vedea indiferenţa.

— Îţi stă în putere să aduci dreptatea pe întreaga stradă! a continuat oaspetele cu hotărâre.

Gabal n-a fost interesat de toţi locuitorii străzii din capul locului. Nimeni din neamul Hamdan n-a fost interesat de ei, mai ales că au simţit chiar în zilele încercării prin care au trecut că se uitau la ei de sus.

— Străbunicul m-a împuternicit să am grijă doar de neamul meu, i-a răspuns Gabal cu blândeţe.

— Dar el este Străbunicul tuturor, Gabal…

— Există păreri diferite în privinţa asta, a intervenit Hamdan.

Le-a urmărit chipurile pentru a vedea efectul vorbelor sale şi, văzându-le şi mai încordate, a continuat:

— Cât priveşte legăturile dintre noi şi el, la acestea s-a referit chiar el în timpul întâlnirii din deşert…

Zanati a părut o clipă că ar vrea şi el să spună că există opinii diferite în legătură cu această chestiune, dar s-a limitat să-l întrebe pe Gabal cu amărăciune:

— Şi eşti mulţumit de sărăcia şi umilinţa noastră?

— În niciun caz! i-a răspuns Gabal, dar fără entuziasm. Dar nu este treaba noastră

— Cum adică nu este treaba voastră? a insistat omul.

Gabal s-a întrebat cu ce drept îi vorbeşte astfel, dar nu s-a înfuriat. Pe de o parte, simţea simpatie pentru acest om, dar, pe de altă parte, nu dorea să se implice din nou pentru alţii. Şi cine sunt aceştia? Răspunsul l-a dat Daabas, care s-a răstit la el:

— Aţi uitat cum ne-aţi tratat când am fost la necaz?

— Cine ar fi cutezat să exprime cu glas tare o părere sau să-şi declare sentimentele în zilele haidamacilor? a întrebat el, după ce a stat o vreme cu privirea în pământ. Ar fi iertat haidamacii pe

cineva care i-ar fi tratat pe alţii altfel decât ar fi voit ei?

— Întotdeauna ne-aţi pizmuit pentru poziţia pe care am avut-o pe stradă şi la fel faceţi şi acum, i-a reproşat Daabas, ţuguindu-şi buzele cu aroganţă şi dispreţ.

— Dumnezeu să fie iertător cu tine, Daabas, i-a răspuns Zanati, lăsând capul în jos abătut.

— Mulţumiţi-i conducătorului nostru pentru că n-a acceptat să ne răzbunăm pe voi! i-a mai zis Daabas fără milă.

Zbătându-se între gânduri contradictorii, Gabal a preferat să tacă. N-a vrut nici să întindă o mână de ajutor, dar nici să refuze deschis. Musafirii s-au trezit între reproşul aspru adus de Daabas, tăcerea rău prevestitoare a lui Gabal şi privirile reci ale celorlalţi, aşa că în cele din urmă s-au ridicat dezamăgiţi şi s-au întors de unde au venit. Daabas a aşteptat răbdător până ce au dispărut, apoi a făcut un gest obscen cu mâna dreaptă şi a strigat în direcţia lor:

— Ghinionul vostru, porcilor!

— Să ne bucurăm de răul altuia este sub demnitatea noastră! a încheiat Gabal discuţia.

43

Ziua în care Gabal a preluat partea din moşie ce revenea neamului său a fost o zi memorabilă. S-a instalat în curtea nişei – denumită de atunci Casa Victoriei – şi i-a chemat la el pe cei din neamul Hamdan. A numărat sufletele din fiecare familie şi a împărţit toate bunurile între ei în mod absolut egal, fără a-şi acorda nici măcar sieşi vreun privilegiu. Probabil că Hamdan n-a fost întru totul mulţumit de această distribuire, dar n-a dat expresie sentimentelor sale decât în mod indirect, adresându-i-se astfel lui Gabal:

— Nu este drept să te păcăleşti singur, Gabal!

— Am luat ceea ce ni se cuvenea mie şi Şafiqăi, două persoane! a replicat Gabal încruntându-se.

— Bine, bine, dar tu eşti conducătorul acestui cartier…

— Dar se cuvine oare ca mai-marele unui popor să fie nedrept şi să-l înşele? i-a răspuns cu glas tare, astfel incit să-l audă toată lumea.

— Dar Gabal nu este Hamdan, Hamdan nu este Daabas și Daabas nu este Kaabalha! s-a amestecat şi Daabas, care părea că aşteaptă cu nerăbdare să ia cuvântul.

— Tu vrei să-i împărţim pe membrii aceleiaşi familii în stăpâni şi slugi, a obiectat Gabal furios.

— Printre noi se află stăpâni de cafenele, vânzători ambulanţi şi cerşetori, s-a încăpăţânat Daabas să-şi susţină părerea. Cum vrei tu să pui semnul egalităţii între toţi aceştia? Şi-apoi, să nu uităm că eu am fost primul care s-a ridicat împotriva asediului, expunându-mă primejdiei din partea lui Qidra, am fost primul care s-a întâlnit cu tine în exil şi primul care s-a entuziasmat, sprijinindu-ţi părerile, în timp ce alţii şovăiau…

— Lauda de sine nu miroase-a bine. Cel care se laudă este de obicei un mincinos, i-a strigat Gabal în faţă, fierbând de furie. Jur pe Dumnezeu că aceia ca tine meritau să aibă parte de nedreptatea de până acum.

Daabas ar fi vrut să continue disputa, dar mânia care ardea în ochii lui Gabal l-a descurajat şi a bătut în retragere, părăsind locul întâlnirii fără un cuvânt. Seara, s-a oprit în *gharza* lui Itris al-Aamaş, şi-a luat locul în cercul celor aflaţi acolo şi-a început să tragă din ţeava de trestie dus pe gânduri. Şi cum dorea să se distreze cumva, l-a invitat pe Kaabalha la un joc cu pietre şi în mai puţin de o jumătate de ceas şi-a pierdut întreaga parte pe care o dobândise din veniturile moşiei.

— Ce ghinion te-a păscut, Daabas! a izbucnit Itris printre hohote, în vreme ce schimba apa din

goza. Ţi-e scris să trăieşti în sărăcie, chiar şi în pofida voinţei lui Al-Gabalawi!

— Dar drepturile nu pot fi pierdute atât de uşor! a bombănit el cu pizmă, căci pierderea i-a alungat repede efectul drogului din cap.

— Bine, dar le-ai pierdut, frăţioare! a întărit Itris după ce-a tras un fum din *goza* pentru a potrivi apa din ea.

Kaabalha a împăturit hârtiile cu grijă şi a vrut să vâre banii în sân, însă Daabas l-a împiedicat cu o mână şi i-a făcut semn cu cealaltă să-i înapoieze banii.

— Nu mai sunt banii tăi şi nu mai ai niciun drept asupra lor! l-a repezit Kaabalha, încruntându-se.

— Dă-mi banii înapoi, fiu de măturătoare! s-a zborşit Daabas la el.

— Nu vă luaţi la harţă în casa mea! a încercat Itris să-i potolească, uitându-se la ei neliniştit.

— Doar n-o să mă las tras pe sfoară de fiul ăsta de târfă! a izbucnit Daabas apucându-l cu putere de mână.

— Dă-mi pace, Daabas, nu te-am tras nicicum pe sfoară!

— Da' ce, i-ai câştigat făcând negoţ?

— De ce-ai cerut să joci?

— Banii înapoi, până nu-ţi frâng oasele! l-a somat Daabas, lovindu-l cu pumnul lui puternic.

Kaabalha i-a dat mâna la o parte pe neaşteptate, dar Daabas, turbat de furie, şi-a vârât degetul arătător în ochiul lui drept.

Victima a urlat în gura mare şi a sărit în picioare ca arsă. Apoi şi-a acoperit ochii cu palmele, lăsând hârtiile să cadă în poala lui Daabas, s-a clătinat de durere şi s-a prăbuşit, zvârcolindu-se şi gemând. Cei care până atunci stătuseră jos, s-au strâns în jurul lor, în vreme ce Daabas aduna banii şi-i punea la loc în sân.

— I-ai scos ochiul! a exclamat Itris, apropiindu-se de el îngrozit.

Daabas a rămas un timp pe loc înspăimântat şi s-a ridicai brusc, îndepărtându-se.

Gabal stătea în curtea Casei Victoriei, în mijlocul unui grup de bărbaţi din neamul Hamdan, clocotind de mânia care i se revărsa din priviri şi din vorbe. Kaabalha stătea pe vine cu ochiul bandajat, în vreme ce Daabas, stând în picioare, întâmpina furia lui Gabal în tăcere şi spaimă.

Daabas o să-i dea banii înapoi lui Kaabalha, a intervenit Hamdan blând, încercând să liniştească revolta lui Gabal.

— Mai întâi o să-i dea înapoi vederea! a urlat Gabal cât I-au ţinut puterile.

— Ce minunat ar fi dacă s-ar putea reda vederea! s-a lamentat rapsodul Ridwan, oftând adânc, în timp ce victima plângea cu disperare.

— Dar este cu putinţă ca pentru un ochi să se ia tot un ochi, a spus Gabal cu chipul întunecat, asemenea unui nor du furtună.

Daabas se holba înspăimântat la Gabal în vreme ce-i dădea banii lui Hamdan.

— Mi-am pierdut minţile orbit de furie, repeta el în neştire. N-am vrut să-i fac niciun rău…

Gabal l-a privit îndelung în ochi şi în cele din urmă a Iuat o decizie teribilă.

— Ochi pentru ochi, iar cel care a început este cel mai vinovat.

Cei prezenţi s-au uitat descumpăniţi unii la alţii. Niciodată nu-l văzuseră pe Gabal mai mâniat ca în ziua aceea, cu toate că se petrecuseră destule lucruri care arătaseră forţa mâniei lui, aşa cum s-a întâmplat în ziua în care a dat cu piciorul casei ca un paradis sau în ziua în care l-a ucis pe Qidra. Într-adevăr, el era iute la mânie, iar dacă se înfuria, nu-l putea opri nimeni de la ceea ce hotăra să facă. Hamdan a vrut să zică ceva, dar el i-a luat vorba din gură:

— Al-Gabalawi nu v-a ales pe voi şi nu v-a iubit pentru ca voi să vă luptaţi unii cu alţii. Sau ducem o viaţă clădită pe ordine, sau trăim într-un haos în

care vom pieri cu toţii. De aceea, insist să ţi se scoată ochiul, Daabas…

— N-o să se atingă nici o mână de mine, chiar dacă va trebui să mă lupt cu voi toţi pe viaţă şi pe moarte! a urlat Daabas cuprins de spaimă.

Dar Gabal, fără să-i ia în seamă ameninţarea, s-a năpustit asupra lui ca un taur înfuriat şi l-a lovit cu pumnul în faţă atât de tare încât acesta a căzut şi nu s-a mai mişcat. L-a ridicat de jos, încă inconştient, l-a apucat de braţe şi i-a răsucit mâinile la spate. Apoi s-a întors spre Kaabalha şi i-a poruncit:

— Vino şi ia-ţi dreptul!

Acesta s-a ridicat, dar a rămas locului, ezitând, în vremi ce din casa lui Daabas se înălţau ţipete. Gabal i-a aruncat o privire aspră şi i-a poruncit, strigând din nou la el:

— Apropie-te până nu te îngrop de viu!

Kaabalha s-a îndreptat în cele din urmă către Daabas şi cu degetul arătător i-a scos ochiul, spre groaza celor de faţă. Ţipetele din casa lui Daabas s-au înteţit, iar câţiva dintre prietenii săi, precum Itris şi Ali Fawanis, au plâns de-adevăratelea.

— Laşilor şi răufăcătorilor! s-a răstit Gabal la ei. Jur pe Dumnezeu că voi i-aţi urât pe haidamaci pentru că ei erau împotriva voastră, iar acum, când unul dintre voi găseşte în el puterea necesară, cum ar putea vreo clipă să-i nedreptăţească pe ceilalţi? Diavolii ascunşi în adâncul sufletelor voastre nu ştiu decât să lovească fără milă şi fără osteneală. Sau ordine, sau pieirea!

După aceste vorbe, l-a lăsat pe Daabas în faţa prietenilor săi şi s-a îndepărtat. Acest incident a lăsat urme adânci în sufletele tuturor. Dacă până atunci fusese un conducător iubit şi neamul său îl considera haidamacul străzii, chiar dacă el nu voia să-şi ia acest titlu şi emblema lui, după această întâmplare a ajuns să trezească frică şi spaimă. Unii vorbeau în şoaptă despre cruzimea şi tirania lui, dar se găseau întotdeauna alţii să-i contrazică

şi să le amintească de cealaltă latură a asprimii sale: îndurarea şi compasiunea pentru victime şi dorinţa sinceră de a instaura un sistem care să garanteze dreptatea, ordinea şi frăţia în interiorul neamului Hamdan. Şi această ultimă părere găsea cu fiecare zi ce trecea un sprijin tot mai larg pentru vorbele şi faptele acestui bărbat, până ce au ajuns să-l iubească şi aceia care avuseseră aversiune pentru el, să aibă încredere în el şi aceia care-l priviseră cu teamă, să se apropie de el şi aceia care stătuseră deoparte. Astfel au ajuns cu toţii să respecte ordinea şi să nu mai comită niciun fel de abuzuri. În zilele lui au domnit dreptatea şi liniştea, el însuşi fiind un model de echitate şi ordine, până când a părăsit această lume, fără să se abată nici o iotă de la calea lui.

Aceasta este istoria lui Gabal.

El a fost primul de pe strada noastră care s-a ridicat împotriva asupritorilor şi primul care a avut onoarea de a se întâlni cu Al-Gabalawi după ce acesta s-a izolat de lume. A fost atât de puternic încât nimeni nu s-a simţit în stare să rivalizeze cu el, dar în ciuda acestui fapt el a stat departe de comportarea haidamacilor, de afacerile necinstite, de îmbogăţirea prin impunerea taxelor de protecţie şi traficul de droguri. A fost pentru neamul său un model de dreptate, tărie şi ordine. Este adevărat că nu i-a păsat de ceilalţi locuitori de pe stradă. Poate chiar i-a dispreţuit în sinea lui, uşa cum făceau şi ceilalţi din neamul său, dar niciodată nu a nedreptăţit pe vreunul dintre ei şi nu i-a pricinuit niciun rău, fiind pentru toţi un exemplu demn de urmat.

Dacă uitarea n-ar fi nenorocirea străzii noastre, exemplul nu s-ar fi irosit.

Dar nenorocirea străzii noastre este uitarea.

RIFAA

44

Era aproape de ivirea zorilor şi toate vieţuitoarele de pe stradă – inclusiv haidamacii, câinii şi pisicile – se retrăseseră în adăposturi. Bezna stăruia în toate cotloanele ca şi cum ar fi fost acolo dintotdeauna. Sub pavăza tăcerii depline, a fost deschisă cu prudenţă deosebită poarta Casei Victoriei din cartierul neamului Gabal şi prin ea s-au strecurat două umbre, care s-au îndreptat către Casa cea Mare, iar apoi au urmat zidul ei înalt în direcţia deşertului. Păşeau cu grijă şi din când în când se uitau înapoi pentru a se convinge că nu le urmăreşte nimeni. Apoi au dispărut în deşert, zorind şi călăuzindu-se după lumina stelelor risipite pe întreaga boltă cerească, până ce au zărit stânca lui Hind, care semăna cu un bloc de întuneric mai dens decât negura din jur. Erau un bărbat de vârstă mijlocie şi o femeie însărcinată ceva mai tânără, fiecare purtând câte o legătură îndesată în spinare.

— Unchiule Şafei, simt că nu mă mai ţin picioarele, a șoptit femeia după ce a oftat adânc, istovită.

— Odihneşte-te, Domnul nostru să-l ostenească pe acela care ne osteneşte! a zis bărbatul furios, oprindu-se din mers.

Femeia şi-a aruncat legătura pe pământ şi s-a aşezat pe ea, desfăcându-și picioarele pentru ca pântecele să-i atârne în voie. S-a oprit şi bărbatul, a privit de jur împrejur şi s-a aşezat și el pe legătura pe care o purtase până atunci în spate. Vântul încărcat cu parfumul răcoros al zorilor adia în direcţia lor.

— Unde crezi că o să nasc? a întrebat femeia, preocupată de gândurile ei.

— Orice loc, Abda, este mai potrivit decât strada noastră blestemată! i-a răspuns Şafei tot mânios.

Şi-a înălţat privirile spre masivul muntos care se întindea cât vedeai cu ochii spre nord şi spre sud şi a adăugat:

— O să ne ducem în piaţa Al-Muqattam, unde s-a dus şi Gabal în vremea nenorocirii lui, şi-o să deschid acolo un atelier de tâmplărie. O să lucrez, aşa cum am lucrat şi pe stradă. Am două mâini de aur şi ceva bani cu care să mă apuc de treabă…

Femeia şi-a strâns vălul în jurul capului şi pe umeri şi a zis cu tristeţe în glas:

— O să trăim printre străini, de parcă n-am avea familie, cu toate că noi aparţinem neamului Gabal, stăpânii străzii!

— Stăpânii străzii? a izbucnit bărbatul cu dispreţ şi mânie. Nu suntem decât nişte bieţi robi umili, Abda. S-au dus Gabal şi vremurile lui minunate şi în locul lui a venit Zanfil, haidamacul nostru – Dumnezeu să-l trimită în iad! —, care nu este cu noi, ci împotriva noastră, care ne prăduieşte tot ce agonisim şi nimiceşte pe oricine cutează să se plângă…

Abda nu s-a împotrivit spuselor lui, ca şi cum ar fi continuat să trăiască în zilele amărăciunii şi nopţile tristeţii, dar când s-a simţit departe de necazurile străzii, inima ei a început să tânjească după amintirile plăcute.

— Nu există stradă ca a noastră, dacă n-ar fi oamenii aceia răi, a zis ea, oftând adânc. Unde găseşti o casă aşa cum este Casa Străbunicului nostru sau vecini aşa cum erau vecinii noştri? Unde ai mai putea să auzi poveştile despre Adham, despre Gabal şi despre stânca lui Hind? Blestemaţi fie oamenii aceia răi!

— Iar bâtele ne loveau din cele mai neînsemnate motive, în timp ce ei se plimbau aroganţi printre noi, de parcă ar fi stăpâni peste toate! a completat bărbatul cu amărăciune.

Şi-a adus aminte cum blestematul de Zanfil l-a apucat de guler şi l-a zgâlţâit violent, aproape să-i rupă oasele, iar după aceea l-a trântit în ţărână de faţă cu toată lumea doar pentru că îndrăznise odată să aducă vorba de moşie. A bătut, cu piciorul în pământ şi a continuat:

— Criminal blestemat! L-a răpit pe copilaşul lui Sayyidhum, vânzătorul de vite, şi nu s-a mai auzit nimic de el! N-a avut pic de milă pentru un copilaş de numai o lună! Iar tu întrebi unde o să naşti! O să naşti în mijlocul unor oameni care ne ucid copiii!

Abda a oftat şi a şoptit cu blândeţe, vrând parcă să îmblânzească înţelesul spuselor ei:

— Puteai să te împaci şi tu cu ce se împacă ceilalţi!

— Cu ce-am păcătuit, Abda? s-a răstit la ea, încruntându-se ascuns în întuneric. N-am făcut decât să întreb unde sunt Gabal şi vremurile lui, unde este puterea dreptăţii, ce anume a adus neamul lui Gabal în starea de sărăcie şi umilinţă… Şi criminalul blestemat s-a năpustit asupra atelierului, pe care l-a distrus, iar pe mine a fost gata să mă omoare în bătaie, dacă nu mi-ar fi sărit vecinii în ajutor… Dac-am fi rămas acolo să naşti în casa noastră, ne-ar fi omorât copilaşul, aşa cum a făcut cu al lui Sayyidhum…

— Aah! Măcar să fi avut răbdare, meştere Şafei! a îngăimat ea, clătinând din cap tristă. N-ai auzit lumea spunând cu într-o bună zi Al-Gabalawi trebuie să iasă din izolarea lui pentru a-şi izbăvi nepoţii de oprimare şi umilinţă?

— Astea-s numai vorbe, Abda! a izbucnit meşterul Şafei batjocoritor, după ce a respirat adânc. Am auzit vorbele astea de nenumărate ori, încă din vremea când eram doar un puşti… Or, realitatea este că Străbunicul rămâne izolat în Casa lui, iar supraveghetorul moşiei se îmbuibă, însuşindu-şi toate veniturile, cu excepţia simbriilor pe care le dă haidamacilor în schimbul protecţiei

lor. Iar Zanfil, haidamacul aşa-zis protector al neamului Gabal, îşi tot umflă pântecele cu ceea ce li s-ar cuveni lor, ca şi cum Gabal n-ar fi trăit nicicând pe această stradă şi nu i-ar fi sacrificat nicicând ochiul prietenului său Daabas pentru ochiul bietului Kaabalha…

Femeia a tăcut, plutind pe valurile întunericului. Dimineaţa o s-o găsească în mijlocul unui neam de străini… Noii săi vecini vor fi nişte străini… Copilaşul se va naşte într-o lume străină şi va fi ca o creangă ruptă dintr-un pom. Ea fusese destul de fericită în mijlocul neamului lui Gabal: îi ducea soţului mâncare la atelier, iar noaptea asculta din spatele ferestrei poveştile rapsodului orb Gawad. Ce minunate n au melodiile rapsodului şi ce minunată era istoria despre Gabal! Într-o noapte, el s-a întâlnit cu Al-Gabalawi în adâncul întunericului şi acesta l-a îmbărbătat să nu-i fie teamă, apoi l-a ajutat până ce a izbândit şi s-a întors fericit în stradă. Şi cât de plăcută este întoarcerea după traiul printre străini!

Şafei se uita din când în când spre cer, spre stelele mereu neadormite, zărind primele semne ale dimineţii pe crestele muntelui, ca un nor albicios pe fondul cerului întunecat.

— Trebuie să ajungem în piaţa Al-Muqattam înainte de răsăritul soarelui! a îndemnat-o el pe Abda.

— Dar mă simt foarte ostenită.

— Dumnezeu să-l ostenească pe acela care ne osteneşte pe noi!

— Ce frumoasă ar fi fost viaţa dacă n-ar fi existat Zanfil! Ea ar fi fost plină de lucruri bune; aerul era curat, cerul era incrustat cu stele strălucitoare, pretutindeni domnea prietenia, dar alături de toate astea existau Ihab, supraveghetorul moşiei, şi haidamacii Bayumi, Gaber, Handusa, Khalid, Battikha şi ticălosul de Zanfil. Fiecare căsuţă ar fi putut să fie asemenea Casei celei Mari, iar suspinele s-ar fi putut preschimba în cântece,

dar bieţii oameni doresc imposibilul, aşa cum l-a dorit şi Adham cândva. Şi cine sunt aceşti oameni? Sunt bărbaţii cu cefele umflate din pricina palmelor încasate, cu spatele plin de răni din pricina loviturilor de picioare, cu ochii pândiţi de muşte, cu părul plin de păduchi…

— De ce l-ai uitat pe Al-Gabalawi?

— Numai Dumnezeu ştie ce-i cu el, a murmurat femeia.

— Gabalawi! a strigat bărbatul trist şi mânios, iar glasul lui a răsunat spintecând tăcerea. Bizuieşte-te pe Dumnezeu, a mai adăugat el, ridicându-se în picioare, şi a luat-o de mână, obligând-o să se ridice şi ea, iar apoi au pornit, târându-şi picioarele, spre sud, spre piaţa Al-Muqattam.

45

— Iată strada noastră şi iată-ne întorşi la ea, după ce-am trăit atâta amar de vreme printre străini! Slavă lui Dumnezeu, stăpânul lumilor! a izbucnit Abda, radiind de fericire.

— Într-adevăr, ce minunat este să te întorci acasă! a adăugat amm[28] Şafei cu gravitate, zâmbind şi ştergându-şi sudoarea de pe frunte cu mâna.

Rifaa a ascultat vorbele părinţilor săi, dar chipul lui limpede şi frumos exprima surprinderea amestecată eu tristeţea.

— Aţi uitat de piaţa Al-Muqattam şi de vecinii noştri? s-a mirat el, ca şi cum ar fi protestat.

Mama a zâmbit în timp ce-şi înfăşură *milaya* peste părul încărunţit de ani. Şi-a dat numaidecât seama că băiatul tânjeşte după locul lui natal, întocmai cum tânjea şi ea după al ei, şi că firea lui blândă şi prietenoasă nu-i îngăduia să-i uite cu uşurinţă pe prietenii săi.

— Lucrurile frumoase nu se uită niciodată, i-a răspuns ea, dar aceasta este casa ta adevărată. Aici se află neamul tău – stăpânii străzii, pe care îi vei iubi şi care te vor iubi. Cât de minunat este cartierul neamului Gabal după pieirea lui Zanfil!

— Să nu-ţi închipui ca acest Khunfis o să fie mai bun decât Zanfil! a prevenit-o Şafei. Să ştii că duşmănia haidamacilor se iveşte la fel de repede ca noroiul după ploaie.

— Nu gândi aşa, meştere! a încercat Abda să-l înduplece. Ne-am întors ca să trăim în pace… O să-ţi deschizi atelierul și-o să câştigi frumuşel. Nu uita că ai avut parte de protecţia unui haidamac şi în piaţa Al-Muqattam. În fiecare loc există un haidamac căruia lumea trebuie să-i arate supunere.

Familia şi-a continuat drumul: în frunte mergea amm Şafei, cărând un sac, urmat de Abda şi de Rifaa, care ducea la rândul lui o legătură uriaşă în spinare. Era un tânăr atrăgător: înalt şi suplu, cu un chip inocent, care iradia căldură şi înţelegere, un străin de pământul pe care păşea. A privit curios de jur împrejur şi ochii i-au căzut pe Casa rea Mare, din capătul străzii, cu vârfurile pomilor legănându-se deasupra zidurilor.

— Casa Bunicului nostru? a întrebat după ce s-a uitat la na îndelung.

— Da! i-a răspuns Abda, bucurându-se. Acum vezi minunile despre care ţi-am vorbit de-atâtea ori? În ea trăieşte Străbunicul tău, Stăpânul acestui pământ cu tot ceea ce se află pe el. Tot ce este bun i se datorează lui şi lui i se cuvine să-i aducem mulţumire. Dacă el n-ar sta închis acolo, strada ar fi inundată de lumină…

— Şi în numele lui, Ihab, supraveghetorul străzii noastre, jefuieşte moşia, iar haidamacii ne atacă şi se poartă cu noi după bunul plac, a completat amm Şafei batjocoritor.

Au înaintat de-a lungul zidului din partea de sud a Casei celei Mari, fără ca Rifaa să-şi ia ochii de la ea. Apoi au zărit casa lui Ihab, supraveghetorul

moşiei, la intrarea căreia stătea pe o bancă portarul, iar peste drum de ea se înălţa casa lui Bayumi, haidamacul străzii. În faţa acesteia se afla o căruţă încărcată cu saci de orez şi coşuri cu fructe, pe care slujitorii le cărau înăuntru, unul după altul. Strada părea un teren de joacă pentru copiii desculţi, în vreme ce bărbaţii şi femeile stăteau în faţa caselor pe rogojini sau direct pe pământ şi curăţau bobul sau tocau *mulukhiyya,* discutând despre una şi alta, făcând glume sau ocărându-se. Familia lui Şafei a luat-o înspre cartierul neamului Gabal şi s-a întâlnit cu un bătrân orb, care-şi căuta drumul încet cu un baston. Amm Şafei şi-a dat sacul jos din spinare şi s-a apropiat de el îmbujorat de plăcere.

— *As-Salamu 'alay-kum,* amm Gawad!

Rapsodul s-a oprit şi a ascultat atent, făcându-şi palma cornet la ureche.

— *Wa 'alay-kum as-salam!* Glasul acesta mi se pare cunoscut…

— Nu l-ai uitat de bună seamă pe vechiul tău prieten, Şafei tâmplarul…

Chipul rapsodului s-a luminat, repetând încântat:

— Şafei, Şafei, jur pe Stăpânul cerurilor!

Cei doi bărbaţi s-au îmbrăţişat cu căldură, atrăgând atenţia trecătorilor, şi doi copii i-au imitat în joacă.

— Ai lipsit vreme de douăzeci de ani şi mai bine, aproape o viaţă de om, a zis Gawad, strângându-i mâna. Soţia tu ce face?

— Bine, amm Gawad! i-a răspuns chiar ea. Ţi-am dorit tot timpul să ai parte de sănătate. Acesta-i băiatul nostru, Rifaa… Sărută mâna lui amm Gawad, rapsodul! l-a îndemnat pe fiul ei.

Rifaa s-a apropiat bucuros de rapsod şi i-a sărutat mâna. Apoi bătrânul l-a bătut pe umăr şi i-a cercetat curios capul şi trăsăturile.

— Minunat! Minunat! Ce bine semeni cu bunicul tău!

Această remarcă a umplut de lumină chipul Abdel/

— Dacă i-ai vedea trupul deşirat, n-ai mai zice aşa, a intervenit amm Şafei râzând.

— I-ajunge atât! Al-Gabalawi e unul singur, nu mai poale exista altul ca el… Şi ce lucrează flăcăul vostru?

— L-am învăţat şi pe el tâmplărie, dar fiind singurul copil, e cam răsfăţat… Stă ce stă cu mine şi pe urmă rătăceşte mai tot timpul prin deşert şi prin munţi…

— Aşa-s bărbaţii. Nu-şi găsesc locul până când se însoară. Şi pe unde zici c-ai umblat, meştere Şafei?

— Am lucrat în piaţa Al-Muqattam…

— Cam aşa cum a făcut şi Gabal, a remarcat rapsodul râzând. Numai că el s-a întors ca îmblânzitor de şerpi, în vreme ce tu te întorci tot tâmplar, aşa cum ai plecat. În orice caz, să ştii că vrăjmaşul tău a murit. Dar urmaşii-s la fel ca-naintaşii.

— Toţi sunt la fel, s-a amestecat Abda. Dar noi nu dorim decât să trăim ca nişte oameni paşnici.

Câţiva bărbaţi l-au recunoscut pe Şafei şi au alergat spre el, îmbrăţişându-l şi salutându-l bucuroşi, în vreme ce Rifaa cerceta cu interes şi curiozitate lumea din jur, iar căldura celor care-i întâmpinau tatăl îmblânzea simţitor sentimentul de singurătate care-i cuprinsese inima din clipa când părăsise piaţa Al-Muqattam. Ochii lui au continuat să rătăcească în jur până ce s-au oprit la o fereastră din prima casă, de unde îl urmărea cu interes o fată. Când li s-au întâlnit privirile, ea şi-a ridicat ochii, prefăcându-se că priveşte în zare. Unul dintre prietenii tatălui a observat ce se întâmplă şi a şoptit:

— Ayşa, fata lui Khunfis… O privire aruncată spre ea poate stârni un măcel…

— Nu este ca băieţii aceştia, doar el vede strada pentru prima oară, a intervenit mama în apărarea

lui Rifaa, care se îmbujorase la faţă.

Din casa aceea a ieşit un bărbat zdravăn ca un taur, legănându-se mândru în ghilbabul său lung şi larg, cu o mustaţă zbârlită atârnându-i peste colţurile gurii şi cu faţa plină de cicatrice şi urme de răni.

— Khunfis, Khunfis, au şoptit oamenii din jurul lor.

Gawad l-a luat pe amm Şafei de mână şi s-a apropiat de casă pentru a-l prezenta pe nou-venit:

— Pacea lui Dumnezeu asupra protectorului neamului Gabal! Acesta-i fratele nostru, meşterul tâmplar Şafei. S-a întors pe stradă după o absenţă de douăzeci de ani!

Khunfis s-a uitat indiferent la Şafei, ignorându-i un timp mâna întinsă. În cele din urmă, şi-a călcat pe suflet şi i-a întins şi el mâna, rostind din vârful buzelor cu răceală:

— 'Ne-ai venit!

Rifaa a privit spre el nemulţumit, dar maică-sa i-a şoptit la ureche să se apropie de el şi să-l salute.

S-a îndreptat către haidamac fără nici o tragere de inimă şi i-a întins mâna.

— Fiul meu, Rifaa, s-a grăbit Şafei să-l prezinte.

Khunfis i-a aruncat o privire nemulţumită, în care cei prezenţi au descifrat dispreţul pentru înfăţişarea delicată a tânărului – ceva neobişnuit pe strada lor. I-a întins mâna indiferent, apoi l-a întrebat pe tatăl lui:

— Nu cumva ai uitat în vremea cât ai trăit printre străini rânduielile străzii noastre?

— Suntem în slujba ta oricând, jupâne, a zis Şafei, ascunzându-şi nemulţumirea, când a priceput ce vrea să zică.

— Şi de ce zici c-ai plecat de pe strada ta? l-a descusut Khunfis, cercetându-l bănuitor.

Şafei a tăcut, străduindu-se să găsească răspunsul potrivit, dar Khunfis i-a luat-o înainte:

— Ca să scapi de Zanfil, nu-i aşa?

— N-a fost vorba de un motiv de neiertat, s-a grăbit rapsodul Gawad să răspundă.

— Să ştii că de mine n-o să mai ai scăpare dacă mă superi! l-a avertizat Khunfis pe Şafei.

— O să ne afli întotdeauna printre cei mai buni oameni, a zis Abda în locul lui.

Şafei împreună cu familia lui au pornit prin pasajul Casei Victoriei, înconjuraţi de prieteni, pentru a se instala într-un apartament liber, la care i-a condus amm Gawad. O fată frumoasă, dar cam vulgară s-a ivit la una din ferestrele ce dădeau spre pasaj, pieptănându-şi părul, şi când i-a văzut pe nou-veniţi a întrebat, cochetând:

— Cine-o mai fi şi ăsta care vine ca un ginerică în alaiul nunţii?

— Un nou vecin cu tine, Yasmina, i-a răspuns un bărbat de glumă, în vreme ce alţii au izbucnit în râs. O să locuiască aici în pasaj, chiar vizavi de tine…

— Deie Dumnezeu să am parte de cât mai mulţi bărbaţi! s-a alintat ea printre hohote de râs.

Şi-a petrecut privirile peste Abda fără să-i dea nici o atenţie şi ochii i s-au oprit asupra lui Rifaa cu interes şi admiraţie. El părea mai uluit de privirea ei decât fusese uluit de privirea Ayşei, fiica lui Khunfis. I-a urmat pe părinţi și a intrat pe uşa casei situate în pasaj vizavi de casa Yasminei, însoţit de vocea ei care îngâna:

— Ce băiat frumos, mamăă!

46

Amm Şafei a deschis un atelier de tâmplărie la intrarea în Casa Victoriei. Dis-de-dimineaţă, Abda s-a grăbit spre piaţă să facă nişte cumpărături, iar amm Şafei împreună cu fiul său, Rifaa s-au dus la atelier şi s-au aşezat în prag, aşteptând să se ivească vreun client. Tatăl nu era neliniştit, fiindcă

banii pe care-i avea îi ajungeau pentru vreo lună de zile şi chiar mai mult, aşa că a privit îndelung spre pasajul acoperit care dădea în curtea cea mare.

— Asta-i pasajul binecuvântat în care Gabal le-a întins capcana duşmanilor săi, a mormăit el.

Rifaa se uita la el, zâmbind visător.

— În locul ăsta şi-a ridicat Adham coliba şi s-au întâmplat evenimentele din timpul vieţii lui. Tot aici l-a binecuvântat pe fiul său şi l-a iertat, a continuat tatăl, în timp ce fiul său zâmbea mai departe visător. Toate amintirile frumoase s-au născut în acest loc. Dacă nu s-ar fi scurs timpul, s-ar vedea și acum urmele paşilor lui Gabalawi şi ai lui Adham, iar în văzduh s-ar auzi glasurile lor. De la ferestrele astea a fost turnată apa peste haidamacii din groapă. Chiar şi de la fereastra Yasminei s-a turnat apă asupra duşmanilor. Astăzi nu se revarsă de la ea decât priviri înspăimântătoare. Timpul îşi bate joc de lucrurile sublime. Gabal a aşteptat în mijlocul curţii, în mijlocul unor oameni slabi, dar el a izbândit.

— Gabal a învins, tată, dar care-i folosul victoriei sale? s-a trezit Rifaa din visare.

— Am făcut legământ să nu ne gândim la lucrul ăsta, i-a atras atenţia tatăl. L-ai văzut pe Khunfis?

— Unchiule, nene dulgherule, s-a auzit un glas alintându-se.

Tatăl şi fiul au schimbat priviri dezaprobatoare. Când a ridicat capul, tatăl a descoperit-o pe Yasmina la fereastră, cu cosiţele lungi atârnând în afară, legănându-se.

— Da, i-a răspuns el.

— Trimite-l pe băiat să ia o masă ca s-o repare, i-a cerut ea pe un ton provocator.

Tatăl s-a întors spre fiul său şi i-a zis:

— Încrede-te în Dumnezeu!

Rifaa a găsit uşa deschisă şi a aşteptat, dregându-şi glasul:

— Hm! Hm!

I-a zis să intre şi, când s-a trezit înăuntru, a găsit-o într-o rochie cafenie, cu o fâşie albă în jurul gâtului şi peste sânii plini, desculţă şi cu picioarele descoperite până deasupra genunchilor. A rămas o vreme aşa, fără să scoată o vorbă, dorind parcă să vadă efectul înfăţişării ei asupra tânărului. Când şi-a dat seama după privirea lui că nu este câtuşi de puţin tulburat, a făcut semn spre o măsuţă joasă care stătea pe trei picioare într-un colţ al camerei şi i-a zis:

— Cel de-al patrulea picior este sub divan… Te rog să-l pui la loc şi să lustruieşti masa!

— Am înţeles, domniţă, i-a răspuns Rifaa cu o voce plăcută.

— Şi cât mă costă?

— O să-l întreb pe tata.

— Dar tu? Tu nu ştii care-i preţul? s-a mirat ea.

— El îl stabileşte. Pe el trebuie să-l întrebi…

— Şi cine-o repară? l-a întrerupt privindu-l fix în ochi.

— Eu… Dar sub îndrumarea şi cu ajutorul lui.

— Păi, Battikha, cel mai tânăr dintre haidamacii noştri, are mai puţini ani decât tine, dar e-n stare să conducă tot alaiul nunţii, iar tu nu poţi să montezi un picior de masă de unul singur? l-a luat ea de sus.

— Important este că masa o să-ţi fie adusă înapoi în perfectă stare, a spus Rifaa, hotărât să pună capăt discuţiei

A luat cel de-al patrulea picior de sub divan, a săltat masa pe umăr şi s-a îndreptat spre uşă, mai mult şoptind

— Să ne vedem cu bine…

Când a pus masa jos dinaintea tatălui său în atelier, acesta a cercetat-o şi a mormăit nemulţumit:

— Ştii ce, fiule, aş fi preferat să facem safteaua cu cineva mai curat…

— Dar să ştii că nu este câtuşi de puţin murdară, tată, a îngăimat Rifaa cu naivitate. Şi mi se pare că

stă singură.

— Nimic nu e mai primejdios decât o femeie singură!

— Poate că ar avea nevoie să fie călăuzită!

— Meseria noastră e tâmplăria, nu călăuzirea! i-a zis amm Şafei ironic. Dă-mi cleiul!

Când s-a lăsat înserarea, amm Şafei împreună cu Rifaa s-au oprit la cafeneaua Gabal. Rapsodul Gawad stătea cu picioarele sub el pe divan şi-şi sorbea cafeaua, iar Şaldum, proprietarul cafenelei, stătea la intrare, în timp ce Khunfis ocupase scaunul din mijloc, înconjurat de câţiva admiratori. Cei doi nou-sosiţi s-au dus la haidamac pentru a-l saluta în semn de supunere, apoi s-au aşezat lângă Şaldum. Amm Şafei a luat imediat *goza,* iar fiului său i-a oferit un pahar cu ceai de scorţişoară, dres cu alune. Atmosfera dinlăuntrul cafenelei părea amorţită; în partea de sus se învălătuceau norii de fum, iar în aerul nemişcat se alăturau arome de tutun şi melasă, mentă şi cuişoare. Feţele cu mustăţi zburlite și pleoapele grele păreau palide. Tuşea şi horcăiturile se topeau în râsete stridente şi glume deocheate. De pe stradă ajungea până la cafenea cântecul copiilor care băteau din palme, legănându-se:

Copii ai lui Gabalawi, hei-hei!
Voi sunteţi creştini ori sunteţi iudei?
— Şi ce mâncaţi voi?
— Noi mâncăm curmale…
— Şi ce beţi voi?
— Noi bem cafele…

Lângă intrarea în cafenea stătea la pândă un motan care dintr-un salt a ajuns pe divan. S-a auzit un chiţcăit scurt şi imediat după aceea motanul a reapărut cu un şoarece în gură şi-a luat-o la fugă pe stradă. Rifaa a lăsat jos paharul cu ceai de scorţişoară, dezgustat, şi ochii i-au căzut pe Khunfis, care tocmai scuipa cu o grimasă asemănătoare.

— Când începi, cap al drăcoveniilor? i s-a adresat Khunfis rapsodului.

Gawad a zâmbit, clătinând din cap, şi strunele *rababului* au scos primele acorduri, acompaniind cuvintele de salut adresate mai întâi supraveghetorului Ihab, apoi lui Bayumi, haidamacul străzii, şi în cele din urmă lui Khunfis, succesorul lui Gabal. Apoi, a început să depene povestea:

— Şi în vreme ce se afla în biroul moşiei, primindu-i pe noii arendaşi, unul după altul, şi uitându-se într-un registru, Adham a auzit glasul ultimului om care stătuse până atunci în rând, anunţându-şi numele: Idris Al-Gabalawi… Şi-a ridicat Adham capul speriat şi s-a trezit faţă în faţă cu fratele său…

Toţi erau numai ochi şi urechi, în timp ce Rifaa îl urmărea pe rapsod chiar cu pasiune. Acesta-i rapsodul şi acestea sunt poveştile. De câte ori n-o auzise pe mamă-sa repetând „Strada noastră este strada poveştilor…” Într-adevăr, aceste poveşti erau vrednice de toată admiraţia. În ele găsea consolare pentru terenurile de joacă şi ceasurile de singurătate din piaţa Al-Muqattam şi linişte pentru inima încercată de o pasiune misterioasă. La fel de misterioasă ca şi Casa cea Mare lăcătuită. Nu se vedea nici urmă de viaţă în ea, în afară de vârfurile sicomorilor, duzilor şi curmalilor, care se legănau din când în când în adierea uşoară. Nu existau altfel de dovezi că Al-Gabalawi ar trăi în afara acestor pomi şi a poveştilor, după cum nu exista nici o dovadă a faptului că el este nepotul acestuia în afara asemănării pe care rapsodul Gawad o descoperise prin pipăit. Noaptea era acum în toi. Amm Şafei fuma cea de-a treia *goza.* Pe stradă nu se mai auzeau strigătele vânzătorilor şi nici ţipetele copiilor. Doar acordurile unui *rabab* şi bătăile într-o tobă mai veneau de undeva de departe şi ţipetele unei femei pe care soţul ei o snopea în bătaie din te miri ce motiv. Cât despre Adham, fratele său Idris

l-a târât după el pentru a-i împărtăşi soarta în deşert, urmat de Umayma, plângând. Întocmai aşa cum mama a părăsit strada când eu mă zbăteam încă în pântecele ei. Blestemaţi fie haidamacii şi pisicile în ghearele cărora îşi dau sufletul bieţii şoricei şi toate privirile ironice, râsetele seci, şi acela care-l întâmpină pe fratele său revenit spunându-i: „Nu există nici o scăpare de mine dacă m-am înfuriat”, şi aceia care răspândesc spaima, şi ipocriţii… Lui Adham nu i-a mai rămas decât deşertul. Acum iată-l pe rapsod îngânând unul din cântecele de beţie ale lui Idris. Rifaa s-a aplecat spre urechea tatălui său şi i-a şoptit:

— Aş vrea să mai văd şi alte cafenele…

— Cafeneaua noastră este cea mai bună de pe întreaga stradă, i-a răspuns amm Şafei mirat.

— Rapsozii celorlalte ce-or fi spunând?

— Aceleaşi poveşti. Numai că acolo ele nu mai seamănă a poveşti.

Şoaptele celor doi au fost auzite şi de Şaldum, care s-a aplecat spre Rifaa şi i-a zis:

— Nu există mincinoşi mai mari decât cei de pe strada noastră, iar rapsozii sunt mincinoşii mincinoşilor… în cafeneaua următoare o să auzi cum Gabal ar fi pretins că el este stăpân peste întreaga stradă, când de fapt el a spus – jur pe Dumnezeu! — că nu e stăpân decât peste neamul Hamdan…

— Rapsodul se străduieşte să le fie pe plac tuturor, a Intervenit amm Şafei.

— Ba să-i fie pe plac haidamacului! a zis Şaldum în şoaptă.

Tatăl împreună cu fiul au părăsit cafeneaua spre miezul nopţii. Întunericul era atât de dens încât aproape că îl puteai pipăi; nişte glasuri de bărbaţi se iveau de nicăieri şi-n ţigară licărea când şi când într-o mână nevăzută, ca şi când ar fi fost o mică stea ce cobora spre pământ.

— Ţi-a plăcut povestea? l-a întrebat tatăl.

— Bineînţeles! Ce poveşti minunate!

— Amm Gawad te iubeşte, i-a zis tatăl râzând. Ce ţi-a spus în pauză?

— M-a invitat să-l vizitez acasă…

— Ce repede te faci iubit! Doar meseria se lipeşte cam greu de tine…

— Am toată viaţa în faţă ca să învăţ tâmplăria, a încercat el să se scuze. Acum mă interesează foarte tare să văd toate cafenelele.

Când orbecăiau prin pasaj, au auzit zarvă de oameni beţi în casa Yasminei şi un glas ridicându-se deasupra, îngânând:

Purtător al tichiei înzorzonate, spune-mi cine ţi-a lucrat-o?
Mi-a fermecat inima aceasta care te întristează...

— Nu-i chiar aşa de singură cum credeam, i-a şoptit Rifaa tatălui său.

— Cât timp ţi-ai pierdut în singurătate fără folos! a exclamat tatăl oftând.

— Tată, să ştii că o să-l vizitez pe amm Gawad rapsodul, a zis Rifaa când au ajuns în faţa uşii.

47

Rifaa a bătut la uşa rapsodului Gawad – pentru a treia oară –, în cartierul Gabal. Din curte se înălţau glasurile câtorva femei adunate la spălat rufe şi la gătit. S-a uitat peste balustrada balconului circular ce dădea spre curtea interioară şi a văzut două femei care se certau şi se ocărau de mama focului. Prima stătea în picioare în spatele hârdăului plin de rufe şi făcea semne cu mâinile acoperite de spumă, iar cealaltă stătea la intrarea în pasaj cu mânecile suflecate, răspunzând la ocări cu vorbe şi mai vulgare şi legănându-şi cu dispreţ mijlocul, în mod provocator. Celelalte femei se împărţiseră în două tabere şi glasurile lor se amestecau, încât zidurile răsunau de înjurături şi obscenităţi. A tresărit

speriat de ceea ce vedea şi auzea şi a alergat scârbit spre uşa rapsodului. Nici femeile, nici pisicile nu-i lăsau în pace pe haidamaci. Fiecare mână era o gheară, fiecare limbă împrăştia otravă şi în toate inimile colcăiau teama şi ranchiuna. Aerul curat nu plutea decât peste deşertul Al-Muqattam şi peste Casa cea Mare, în care numai Stăpânul avea parte de linişte şi pace. Uşa s-a deschis şi din spatele ei s-a ivit chipul rapsodului orb, căutând curios în jur. Rifaa l-a salutat şi faţa bărbatului s-a înseninat; s-a dat în lături, făcându-i loc musafirului său să intre.

— Bine-ai venit, nepoate! i-a răspuns la salut.

Imediat ce a intrat, Rifaa a fost izbit de mirosul pătrunzător de tămâie, ce semăna cu răsuflarea unui înger. L-a urmat pe rapsod spre o cămăruţă îngustă cu laturile aproape egale. De jur împrejur erau aşezate salteluţe, iar în mijloc era întinsă o rogojină colorată. Aerul dinlăuntru, puţin înceţoşat, se bucura doar de razele de lumină ce se strecurau printre şipcile grilajului şi aducea întru câtva cu amurgul. În jurul felinarului care atârna din tavan fuseseră pictate câteva vrăbii şi câţiva porumbei. Rapsodul s-a aşezat cu picioarele sub el pe o salteluţă, iar tânărul alături.

— Tocmai pregăteam o cafeluţă, i-a zis bărbatul şi a chemat-o pe soţie, care s-a şi ivit cu tava.

— Vino, umm[29] Bekhatirha. Acesta e Rifaa, băiatul lui amm Şafei.

Femeia s-a aşezat şi ea lângă soţul ei, de partea cealaltă are rămăsese liberă şi, în vreme ce turna cafeaua în ceşti, îi răspunse la salut:

— Bine-ai venit, fiule! a repetat ea de câteva ori.

Părea să aibă în jur de cincizeci de ani, era dreaptă şi se ţinea destul de bine, atrăgând atenţia prin ochii pătrunzători şi tatuajul de deasupra bărbiei.

— Îi place să asculte şi pare pasionat de povestiri, i-a explicat el soţiei, făcând semn către

musafirul lor. Rapsodul se entuziasmează şi este încântat de unul ca el, mai ales că ceilalţi sunt repede doborâţi de băutură şi haşiş.

— Poveştile tale sunt noi pentru el, în vreme ce ei le-au tot auzit, a glumit femeia.

— Asta-i glasul unuia din demonii tăi! a repezit-o rapsodul furios. Apoi s-a adresat lui Rifaa şi a început să-i explice: Femeia conduce ritualurile de exorcizare…

Rifaa şi-a îndreptat privirea cu interes către femeia care tocmai îi întindea ceaşca de cafea şi ochii lor s-au întâlnit o clipă. Fusese foarte atras de ceremoniile de alungare îi demonilor care aveau loc şi în piaţa Al-Muqattam. Le urmărea cu inima tresăltând şi se oprea din drum ridicând ochii spre ferestre, adulmecând aroma tămâii care plutea în văzduh şi căutând să vadă capetele dansatorilor participanţi la ceremonie, legănându-se în ritmul melodiilor îngânate alene

— Spune-mi, n-ai auzit nimic despre strada noastră cât timp te-ai aflat printre străini? l-a întrebat rapsodul.

— Ba mi-au vorbit despre ea din când în când, atât tata, cât şi mama, dar inima mea era acolo şi n-am dat prea mare atenţie moşiei şi problemelor ei… Desigur, am fost impresionat de numărul mare al victimelor de aici şi am fost tentat să accept părerea mamei, care prefera iubirea şi pacea…

— Dar cum ar putea să existe iubire şi pace acolo undo tronează sărăcia şi bâtele haidamacilor?! a întrebat Gawad, clătinând din cap cu tristeţe.

Rifaa nu i-a răspuns, dar asta nu din cauză că n-ar fi avut ce să-i răspundă, ci fiindcă ochii i-au căzut pentru prima dată pe un tablou ciudat agăţat pe peretele din dreapta al camerei – un tablou în ulei semănând cu acelea care împodobesc pereţii cafenelelor. Înfăţişa chipul uriaş al unui om, faţă de care casele de pe stradă erau jucării de copii

— Pe cine înfăţişează tabloul acesta? a întrebat tânărul surprins.

— Pe Al-Gabalawi! i-a răspuns umm Bekhatirha.

— Şi pe el l-a văzut cineva?

— Nu! i-a răspuns Gawad de data asta. Nu l-a văzut nimeni din generaţia noastră. Nici chiar Gabal nu i-a distins chipul cu claritate în întunericul deşertului, dar pictorul i-a redat înfăţişarea după descrierea lui din poveşti…

— Şi de ce-a-nchis porţile în faţa nepoţilor săi? a mai întrebat Rifaa oftând.

— Se zice că din pricina bătrâneţii. Cine poate şti cum l-a schimbat trecerea anilor? Dar jur pe Dumnezeu că, dacă el ar deschide porţile, n-ar mai exista nici o casă murdară pe strada noastră!

— Dar n-ai putea să…? a dat tânărul să mai întreba ceva, dar umm Bekhatirha l-a întrerupt.

— Nu-ţi bate capul cu treaba asta, fiindcă oamenii de pe strada noastră, când încep să vorbească despre el, ajung în cele din urmă la problema moşiei şi de aici se nasc fel de fel de nenorociri…

— Dar cum să nu te intereseze un Străbunic atât de straniu? a întrebat el, clătinând din cap nedumerit.

— Să facem şi noi aşa cum face el. Dacă el nu-şi bate capul cu noi, de ce să ne batem noi capul cu el?

— Bine, dar el s-a întâlnit cu Gabal şi a stat de vorbă cu el, a continuat Rifaa, ridicând ochii spre tablou.

— Aşa e… Dar după ce-a murit Gabal, au venit Zanfil, pe urmă Khunfis şi nimic nu s-a schimbat în ceea ce ne priveşte…

— Strada are nevoie de cineva care s-o scape de diavoli, aşa cum îi scapi tu pe cei în care sălăşluiesc demonii, i-a zis Gawad soţiei sale, râzând.

— Mătuşă, ăştia să ştii că sunt adevăraţii demoni… Dac-ai fi văzut cum l-a întâmpinat Khunfis pe tata! a mai adăugat Rifaa zâmbind.

— Eu n-am nici o treabă cu ăştia… Demonii ceilalţi îmi arată supunere întocmai cum şerpii i se supuneau lui Gabal. Eu am tot ce le place: tămâie sudaneză, amulete etiopiene, cântece dătătoare de puteri.

— Şi de unde ai dobândit puterea asta asupra demonilor? s-a interesat Rifaa.

— Asta-i meseria mea, aşa după cum tâmplăria e meseria tatălui tău, i-a răspuns ea, privind spre el cu prudentă. Mi-a dăruit-o Dătătorul tuturor harurilor.

— Rifaa a sorbit ultimele picături de cafea din ceaşcă. Ar fi vrut să continue discuţia, dar s-a auzit glasul lui amm Șafei, care striga din stradă:

— Rifaa! Unde eşti, măi băiete? Unde eşti, trândavule?…

Tânărul s-a ridicat şi a deschis fereastra, căutându-l din ochi pe tatăl său.

— Mai lasă-mă o jumătate de ceas, tată! a încercat el să-I înduplece, când li s-au întâlnit privirile.

Bărbatul a ridicat din umeri neputincios şi s-a întors la atelier. Când închidea fereastra la loc, Rifaa a surprins-o pe Ayșa privind spre el cu interes, întocmai ca prima oară când a văzut-o. I s-a părut chiar că zâmbeşte sau că ochii lor ar fi stat de vorbă. A ezitat o clipă, dar a închis fereastra şi s-a întors la locul lui.

— Tatăl tău vrea să te faci tâmplar, dar tu ce-ai vrea să faci? l-a tras Gawad de limbă, râzând.

Rifaa a rămas un timp pe gânduri şi apoi i-a răspuns;

— Trebuie să fiu tâmplar ca şi tata, dar mie îmi plac poveştile şi aceste taine despre demoni. Te rog să-mi spui mai multe lucruri despre ele, mătuşă!

Femeia a zâmbit, dându-i să înţeleagă că acceptă să-i împărtăşească ceva din ştiinţa ei.

— Fiecare om are un demon care-l stăpâneşte, dar nu orice demon este rău şi trebuie exorcizat, i-a destăinuit ea pentru început.

— Şi cum îl deosebim pe unul de celălalt?

— Faptele lui îl dau de gol. Tu, de pildă, eşti un băiat bun şi demonul tău merită recunoştinţă. Dar nu acelaşi lucru se poate spune despre demonii lui Bayumi, Khunfis şi Battikha…

— Dar demonul Yasminei trebuie să fie exorcizat? a întrebat el cu inocenţă.

— Vecina noastră? a întrebat umm Bekhatirha. Dar să ştii că bărbaţilor din neamul Gabal le place aşa cum este, i-a explicat ea.

— Aş vrea să învăţ lucrurile astea! i-a spus, arătând un interes serios. Nu fi zgârcită cu mine!

— Cine ar putea să fie zgârcit cu un băiat atât de bun? s-a amestecat Gawad, răspunzându-i în locul ei.

— Ar fi bine să stai pe lângă mine atunci când îţi îngăduie timpul, dar cu condiţia să nu se supere taică-tău. Şi pe urmă, să nu scapi din vedere că lumea o să se întrebe de ce se interesează un băiat atât de bun de demoni. Dar să ştii că bolile oamenilor sunt cauzate numai şi numai de faptele demonilor…

Rifaa asculta atent, chiar dacă ochii îi erau aţintiţi asupra chipului lui Al-Gabalawi.

48

Tâmplăria i-a fost sortită ca meserie şi se părea că nu va scăpa de ea nici în viitor. Dacă nu-i place, ce-ar putea să-i placă? Este în orice caz preferabilă împingerii căruciorului sau căratului coşurilor în spinare. Cât despre alte meserii,
cum ar fi cea de hoţ sau de haidamac, acestea îi repugnă, i se par detestabile. Dar umm Bekhatirha i-a stârnit imaginaţia, aşa cum nu i-o mai stârnise

nimic până atunci, afară poate numai de chipul lui Al-Gabalawi din tabloul agăţat în camera lui amm Gawad rapsodul. Într-o zi, s-a trezit îndemnându-l pe tată-său să-i deseneze ceva asemănător în casă ori în atelier, dar acesta nu s-a lăsat înduplecat, încercând să scape de insistenţele lui:

— Mai bine folosim banii pentru cheltuielile noastre… Nu-i decât o închipuire fără niciun rost…

— Aş vrea să-l pot vedea, a zis el cu regret.

Tatăl a râs şi i-a reproşat din nou:

— Ştii ce? Cred c-ar fi mai nimerit să-ţi vezi de meseria ta. Eu n-o să trăiesc veşnic şi va trebui să fii pregătit ca într-o bună zi să poţi duce singur povara întreţinerii mamei, soţiei şi a copiilor tăi…

Dar el nu se preocupa de nimic aşa cum se preocupa de ceea ce spunea sau făcea umm Bekhatirha. Povestirile ei spre demoni i se păreau nemaipomenite şi nu-i ieşeau din minte nici chiar în clipele cele mai plăcute, când vizita cafenelele de pe stradă una după alta. Nici istorisirile lui umm Şafei n-au lăsat în sufletul său impresiile pe care Ie-au lăsat poveştile lui umm Bekhatirha. Fiecare om are un demon care-i este stăpân şi aşa cum este stăpânul, tot aşa este şi robul lui. Câte nopţi n-a petrecut alături de bătrână, ascultând răpăitul tobelor şi asistând la îmblânzirea şi supunerea demonilor. Unii suferinzi se întorceau acasă liniştiţi şi tăcuţi, în timp ce alţii erau puşi în cătuşe pentru a feri lumea de răul pe care l-ar fi putut provoca. Se aprindeau aromele potrivite, căci pentru fiecare situaţie existau anumite arome, şi se alegea ritmul de tobă potrivit, întrucât fiecărui demon îi plăcea un anumit răpăit şi după aceea se produceau minunile.

Aşadar, pentru fiecare demon exista un anumit leac, dar care să fie oare leacul. Pentru supraveghetorul moşiei şi pentru haidamacii lui? Aceşti ticăloşi luau în derâdere ritualul exorcizării, cu toate că el fusese probabil născocit tocmai

pentru ei! Mijlocul folosit pentru a scăpa de ei nu putea fi decât uciderea lor, pe când demonii se supuneau aromelor plăcute şi melodiilor încântătoare! Cum ar putea fi tratat un demon rău cu vorbe frumoase şi cu gingăşie? Câte lucruri nemaipomenite învăţăm din exorcizare şi de la demoni! Aşa că, într-o bună zi, Rifaa s-a trezit spunându-i lui umm Bekhatirha că el doreşte din adâncul inimii să deprindă tainele exorcizării. Ea l-a întrebat dacă visează cumva să ajungă bogat în felul acesta, dar el a asigurat-o că nu doreşte să dobândească avere, ci voieşte să scape strada de demonii răi! Femeia s-a amuzat şi l-a întrebat ce-l atrage către meşteşugul acesta pe care nu l-a mai practicat niciun alt bărbat până la el. El considera că lucrul cel mai bun din meşteşugul ei este tocmai faptul că ea înfrânge răul prin bunătate şi vorbe frumoase. Şi când ea a început să-i împărtăşească tainele meşteşugului, a fost încântat.

Îşi exprima fericirea asistând la beţia ivirii zorilor pentru a fi martor la trezirea luminii, dar Casa cea Mare îi punea stăpânire pe minte mai mult decât stelele, decât liniştea şi decât chemarea cocoşilor şi privea înmărmurit la Casa ascunsă între pomi, întrebându-se în cele din urmă: „Unde eşti tu, Bunicule? Şi de ce nu te arăţi măcar o clipă? De ce nu ieşi din casă cel puţin o dată? De ce nu rosteşti măcar un singur cuvânt, când ştii prea bine că o vorbă de a ta ar putea schimba totul pe strada noastră? Sau poate că eşti mulţumit de ceea ce se întâmplă pe ea? Cât de falnici sunt copacii care-ţi înconjoară casa! Îi iubesc pentru că şi tu îi iubeşti şi privesc la ei pentru a întâlni privirile tale păstrate în ei!“

Ori de câte ori îi spunea tatălui ce gânduri îl frământă, acesta îl repezea imediat:

— Şi cu meseria ce vrei să faci, leneşule? Tinerii de vârsta ta bat cartierele în lung şi-n lat în căutarea unui câştig sau fac strada să tremure când ridică ciomegele!

Într-o zi, când întreaga familie era adunata Ia un loc, după masa de prânz, Abda i-a zis soţului zâmbind:

— Spune-i, meştere!

Rifaa a priceput că despre el este vorba şi a privit curios la tatăl lui, dar acesta a îndemnat-o pe soţie:

— Mai întâi spune-i tu ce ai de spus!

— O veste bună, Rifaa! a început Abda, uitându-se la fiul ei cu admiraţie. M-am trezit că-mi face o vizită doamna Zakiyya – nevasta protectorului nostru Khunfis! I-am întors vizita, fireşte, şi m-a întâmpinat cu o căldură neaşteptată, prezentându-mi-o pe fiica ei, Ayşa. O minune de fată! Zici că e luna plină. Pe urmă, m-a vizitat din nou împreună cu Ayşa.

Amm Şafei a privit cu coada ochiului spre fiul său, în timp ce ridica ceaşca de cafea, pentru a observa efectul povestirii asupra lui. Apoi a clătinat din cap, înţelegând dificultatea ce-l aştepta şi a zis cu emfază:

— Asta-i o onoare de care n-a avut parte nici o altă casă din cartierul neamului Gabal. Închipuie-ţi şi tu! Soţia lui Khunfis împreună cu fiica ei vin în vizită în casa asta a noastră!

Rifaa a ridicat încurcat ochii spre mama lui.

— Ce casă luxoasă au! Fotolii moi, covoare preţioase, perdele peste ferestre şi uşi! a bolborosit ea uluită.

— Tot luxul ăsta este adunat din bunurile furate de la neamul Gabal! a izbucnit Rifaa mânios.

— Am făcut legământ să nu vorbim despre chestiunea asta, l-a întrerupt amm Şafei, forţându-se să zâmbească.

— Să nu uităm că haidamacul Khunfis este protectorul neamului Gabal şi că toată lumea ar vrea să-i dobândească prietenia.

— Să-ţi fie de bine cu noua ta prietenie! a bombănit Rifaa stingherit.

— Vizita Ayşei împreună cu mama ei spune mult, a insistat mama după ce s-a uitat la soţul ei încurcată.

— Ce spune aşa de mult, mamă? a întrebat-o Rifaa, plecându-şi capul.

— Cred c-ar fi trebuit să-i povestim cum s-a petrecut căsătoria noastră, s-a adresat Şafei soţiei sale, schiţând un zâmbet şi făcând un gest disperat cu mâna.

— Nu! În niciun caz, tată! a ripostat Rifaa tare supărat,

— Ce vrei să spui? Ce te porţi aşa ca o fecioară?

— Numai tu ai putea să ne ajuţi să ajungem în administraţia moşiei neamului Gabal, s-a străduit mama să-I înduplece. Te vor saluta cu toţii când o să mergi la ei în vizită. Până şi Khunfis o să te salute… Dacă femeia n-ar fi fost sigură în privinţa aprobării lui, n-ar fi cutezat să facă pasul ăsta. Te aşteaptă o situaţie pentru care o să te invidieze întreaga stradă, de la un capăt la altul.

— Cine ştie, s-ar putea să te vedem într-o zi supraveghetor al moşiei neamului Gabal sau tu să vezi pe vreunul din copiii tăi în funcţia asta, s-a amestecat şi tatăl, râzând.

— Tu spui lucrul ăsta, tată? Ai uitat de ce-ai părăsii, strada acum douăzeci de ani?

— Azi trăim la fel cum trăiesc şi ceilalţi… a îngăimat, amm Şafei, clipind încurcat. Şi n-ar fi nimerit să nu luăm în seamă o ocazie care ni se iveşte din senin.

— Cum să mă înrudesc eu cu un demon, când singurul meu gând în momentul de faţă este să-i alung pe demoni? a bombănit Rifaa ca şi cum ar fi vorbit singur.

— N-am visat niciodată să ajungi altceva decât un biet tâmplar ca şi mine, s-a enervat Şafei. Iată că norocul îţi oferii o poziţie de invidiat pe strada noastră, dar tu ţii cu tot dinadinsul să rămâi un sărman exorcist, ca şi cum ai fi o amărâtă de negresă! Ce ruşine! Cine naiba te-o fi deocheat?

Hai, spune că te însori cu ea şi lasă-ne-n pace cu prostiile astea!

— Nu mă-nsor cu ea, tată!

— O să-l vizitez chiar eu pe Khunfis ca să-i cer mâna fetei! a hotărât Şafei fără să ţină seama de vorbele fiului său.

— Să nu faci aşa ceva, tată! a încercat Rifaa să-l facă să se răzgândească.

— Spune-mi, ce-i cu tine, măi băiete? s-a răstit tatăl la el.

— Nu fi aşa aspru cu el! l-a implorat Abda. Tu îl cunoşti mai bine…

— Îl cunosc, pe naiba! Toată strada îşi bate joc de noi din pricina lui, că este un molâu…

— Fii îngăduitor cu el şi lasă-i răgaz să se mai gândească!

— Cei de-o vârstă cu el au şi copii şi se clatină pământul sub picioarele lor… S-a uitat furios la el şi a continuat exasperat: De ce te-ai îngălbenit aşa? Doar eşti bărbat!

Rifaa a oftat deprimat, gata să izbucnească în plâns. Mânia sfâşie legătura dintre el şi tatăl lui. Casa devine uneori o temniţă sumbră în timp ce tu nu vrei să te afli în acest loc şi printre aceşti oameni.

— Nu mă chinui, tată, l-a implorat printre sughiţuri

— Eu te chinui? Tu mă chinui pe mine, aşa cum m-ai chinuit de când ai venit pe lumea asta…

Rifaa a lăsat capul în jos, ascunzându-şi faţa de părinţii săi. A coborât şi tatăl său glasul, străduindu-se din răsputeri să-şi stăvilească mânia.

— Ţi-e frică să te însori? a mai încercat el să-l descoase. Nu vrei să te căsătoreşti? Vreau să ştiu ce e în sufletul tău, pricepi? Sau să mă duc la umm Bekhatirha? Poate că ea ştie despre tine lucruri pe care noi nu le cunoaştem.

— Nu! a protestat Rifaa şi a sărit brusc în picioare, părăsind încăperea.

49

Amm Şafei a coborât să deschidă atelierul şi nu l-a găsit pe Rifaa acolo, aşa cum se aşteptase, dar nici nu l-a strigat, zicându-şi că ar fi mai nimerit să se prefacă indiferent, ca şi cum nu i-ar păsa de absenţa lui. Ziua s-a scurs încet, soarele a început să se retragă de pe stradă, rumeguşul s-a adunat grămadă în jurul picioarelor sale, fără ca Rifaa să o ivească. Dar când s-a lăsat întunericul, a închis atelierul, îngrijorat şi înfuriat peste măsură. S-a îndreptat ca de obicei înspre cafeneaua lui Şaldum şi şi-a ocupat locul, iar când a apărut rapsodul Gawad singur, l-a întrebat surprins:

— Nu ştii unde-o fi Rifaa?

— De ieri nu l-am văzut, i-a răspuns acesta, dibuind cu bastonul drumul către divanul său.

— A plecat după prânz şi de atunci nu ştiu nimic de el, i-a explicat Şafei tulburat.

Gawad a ridicat din sprâncenele albite şi l-a întrebat, aşezându-se pe divan cu picioarele sub el şi punând *rababul* alături:

— Da' ce, aţi avut vreo neînţelegere între voi?

Şafei nu i-a răspuns, ci s-a ridicat brusc şi a părăsii cafeneaua.

— Strada noastră n-a mai cunoscut o tărăşenie ca asta de când şi-a încropit Idris coliba în pustietate, s-a amestecul proprietarul cafenelei în vorbă, mirându-se ironic de neliniştea lui Şafei. Când eram un ţânc, dispăream de pe stradă zile în şir şi nu se sinchisea nimeni de absenţa mea, iar când mă întorceam, tata – Dumnezeu să-l ierte! — se zborşea la mine: „De ce te-ai mai întors, netrebnicule?”.

— Păi, îţi zicea aşa pentru că nu era sigur că eşti fiul Iui, a intrat în vorbă şi Khunfis tocmai din partea din faţă a cafenelei, unde se afla locul lui.

Toţi din cafenea au izbucnit în râs şi mai mulţi clienţi l-au felicitat pentru gluma lui bună.

Între timp, amm Şafei a ajuns acasă şi, de cum a deschis uşa, a şi întrebat-o pe Abda:

— S-a-ntors Rifaa?

Femeia i-a răspuns speriată că ea s-a aşteptat să fie în atelier, aşa cum se întâmpla în fiecare zi. Dar când bărbatul i-a spus că n-a ajuns nici la rapsodul Gawad, a început să se întrebe şi ea tulburată:

— Păi, atunci unde s-o fi dus? Unde să se fi dus?

Când au auzit-o pe Yasmina strigând după un vânzător de smochine, Abda a privit bănuitoare spre soţul ei, care a clătinat din cap dezgustat şi a râs scurt şi sec.

— O fată ca asta le poate dezlega pe toate, a bombănii femeia.

Bărbatul a alergat îndată la apartamentul Yasminei, împins de disperare, a ciocănit la uşă şi i-a deschis chiar ea.

Când l-a văzut, s-a retras cu un gest de surprindem amestecată cu bucuria izbânzii şi a bombănit dezamăgită:

— Iaca beleaua! Tu-mi lipseai…

Bărbatul a lăsat ochii în jos după ce-i alunecaseră pe bluza ei transparentă.

— Nu cumva Rifaa este la tine? a întrebat-o supărat.

— Rifaa? Ce să caute la mine? s-a mirat ea şi mai tare,

Omul s-a simţit foarte încurcat, mai ales când ea l-a poftit înăuntru, făcând şi un gest cu mâna:

— Caută-l, dacă pofteşti!

El s-a întors, dând să plece, dar Yasmina l-a întrebat în batjocură:

— Da' ce, nu cumva a ajuns astăzi la maturitate?

Apoi a auzit-o adresându-i-se cuiva dinăuntru:

— În vremurile astea, au ajuns să se teamă mai mult pentru un flăcău decât pentru o fată.

Şafei a găsit-o pe Abda aşteptându-l în pasaj.

— Să mergem în piaţa Al-Muqattam! l-a îndemnai ea

— Blestematul! a răbufnit Şafei furios. Asta-mi trebuia mie după o zi de trudă?

S-au urcat amândoi într-o şaretă şi-au pornit spre piaţa Al-Muqattam. S-au interesat de el mai întâi pe la foştii vecini, apoi pe la alte cunoştinţe, dar nici vorbă să dea de vreo urmă. Era adevărat că mai lipsea uneori câteva ceasuri, după-amiază ori spre seară, retrăgându-se în singurătate sau urcând pe munte, dar nimeni nu s-ar fi putut aştepta să rămână în pustietate până la ceasul acela târziu din noapte. S-au întors pe stradă la fel cum plecaseră, ba chiar mult mai speriaţi. Lumea a început să clevetească pe seama dispariţiei tânărului, mai ales după ce s-au scurs câteva zile din la întâmplarea aceasta, devenind subiect de glume deopotrivă la cafenea şi în casa Yasminei; ba chiar întregul cartier al neamului Gabal se amuza pe seama părinţilor săi. Probabil că doar umm Bekhatirha şi Gawad le împărtăşeau tristeţea. Unde să se fi dus băiatul ăsta? El nu este ca ceilalţi tineri… Măcar dac-ar fi fost, nu ne-ar părea rău… Odată, când era beat, Battikha a urlat în gura mare: „Un băiat rătăcit, oameni buni!“, ca şi cum ar fi întrebat de un copil pierdut. Toată lumea de pe stradă s-a amuzat, iar copiii au început să repete vorbele lui. De-atunci Abda s-a îmbolnăvit cu adevărat de mâhnire, iar Şafei lucra în atelier cu gândurile aiurea și cu ochii înroşiţi de nesomn. Şi tot de-atunci, Zakiyya – soţia lui Khunfis – n-a mai vizitat-o pe biata Abda şi se prefăcea că nu o mai cunoaşte pe stradă.

Dar într-o bună zi, pe când Şafei rindeluia de zor o scândură, s-a trezit cu Yasmina, care se întorcea cu târguielile, că strigă la el:

— Unchiule Şafei, ia priveşte!

A ieşit din atelier cu fierăstrăul în mână, s-a uitat spre deşertul de la capătul străzii, încotro arăta ea, şi l-a văzut pe Rifaa îndreptându-se sfios către

casă. A aruncat fierăstrăul în faţa atelierului şi a alergat în întâmpinarea fiului său.

— Rifaa! a izbucnit el, cercetându-l uimit. Unde-ai fost? a început să-l descoase, prinzându-l de braţe. Nu-ţi dai seama ce-a însemnat dispariţia ta pentru noi, pentru biata mamă-ta, care era să moară cu zile de spaimă?!

Tânărul n-a scos nici o vorbă.

— Ai fost bolnav? a continuat tatăl, băgând de seamă cât de slab era fiul său.

— Nu! a îngăimat el, vădit încurcat. Dă-mi pace s-o văd pe mama.

— Dar unde-ai fost? a încercat şi Yasmina să-l tragă de limbă, apropiindu-se încurcată.

N-a ridicat ochii spre ea, ci s-a îndreptat spre casă, însoţit de tatăl lui şi de o mulţime de copii care se adunaseră în jurul lor. I-au urmat numaidecât şi amm Gawad împreună cu soţia. Când l-a zărit, mama a sărit din patul ei şi l-a strâns la piept, murmurând cu glasul stins:

— Copilaşul meu! Dumnezeu să te ierte! Cum ai putut să-i pricinuieşti mamei tale atâtea necazuri?

I-a luat palma în mâinile lui şi a ajutat-o să se întoarcă în pat, apoi s-a aşezat şi el lângă ea şi a şoptit:

— Îmi pare rău, mamă…

Tatăl şi-a ridicat spre el faţa posomorâtă, cu toate că sufletul i se umpluse de bucurie şi linişte, ca un nor care acoperă faţa lunii, şi a îngânat dojenitor:

— Noi n-am vrut decât să te vedem fericit…

— Ţi-ai închipuit cumva că noi am fi putut să te obligăm să te însori? l-a întrebat Abda cu ochii înecaţi în lacrimi.

— Sunt obosit, a şoptit el din nou cu tristeţe în glas.

— Dar unde-ai fost? l-au întrebat mai multe glasuri deodată.

— M-am săturat de viaţa asta şi m-am retras în pustietate, a început el să se destăinuie, oftând adânc. Mi-era dor de singurătate şi de pustiu… Nu l-am mai părăsit tot răstimpul ăsta decât pentru a-mi cumpăra câte ceva de-ale gurii.

— Dar nu aşa procedează oamenii cu minte, l-a mustrat tatăl din nou, făcând semn cu degetul spre fruntea lui.

— Daţi-i pace! a intervenit umm Bekhatirha cu înţelegere. Eu mă pricep cel mai bine la lucrurile astea… Nu se cuvine să-i impuneţi unui băiat ca el un lucru care nu-i place.

— Nu i-am dorit decât fericirea, a murmurat mama, strângându-i mâna. Dar aşa a fost să fie… Cât de slab eşti, copilaşul meu…

— Dar povestiţi-mi şi mie despre un alt caz ca acesta care să se fi petrecut pe strada noastră! s-a amestecat tatăl din nou în vorbă, fierbând de mânie.

— Cazul lui nu mi se pare ciudat, amm Şafei, crede-mă! a intervenit umm Bekhatirha, mustrându-l pe Şafei. E un băiat fără pereche!

— Am ajuns de pomină pe stradă! a bombănit amm Şafei la fel de supărat.

— Nu se mai află niciun alt băiat ca el pe întreaga stradă, a sărit ea din nou în apărarea tânărului.

— Tocmai asta-i durerea, a adăugat amm Şafei.

— Nu există decât un singur Dumnezeu, omule! Adu-i mulţumiri! Tu nu ştii ce spui şi nu pricepi nici ce spun alţii!

50

Înfăţişarea atelierului sugera acum activitatea şi succesul. La un capăt al mesei, amm Şafei stătea în picioare şi tăia cu fierăstrăul o scândură, în vreme ce la capătul celălalt Rifaa bătea cuie cu ciocanul.

Sub masă se vedea vasul cu clei îngropat până la jumătate în grămada de rumeguş. De pereţi erau rezemate obloane de ferestre şi rame de uşi, iar între ele se înălţa o stivă de lăzi noi de culoarea lemnului lustruit, aşteptând doar să fie vopsite. În aer plutea mirosul de lemn şi se înălţau zgomote de fierăstrău, de ciocan şi de rindea, amestecându-se cu gâlgâitul narghilelei improvizate, din care pufăiau unul după altul patru clienţi care stăteau de vorbă la intrarea în atelier.

— O să-ţi probez priceperea la divanul ăsta şi următoarea lucrare sper să fie chiar zestrea fetei, i s-a adresat Hegazi lui amm Şafei. Apoi a continuat discuţia cu prietenii săi, zicând: Şi aşa cum vă spuneam, trăim nişte vremuri care I-ar face pe Gabal să-şi iasă din minţi, dacă s-ar putea întoarce…

Au clătinat din cap, pufăind mai departe.

— De ce nu vrei să-mi faci şi mie un coşciug? l-a întrebai groparul Burhum, zâmbind, pe amm Şafei. Ce, n-are fiecare lucru un preţ al lui, stabilit?

— Doamne fereşte! a bombănit amm Şafei, râzând şi lăsând fierăstrăul din mână o clipă. Un coşciug în atelier i-ar alunga pe clienţi…

— Ai dreptate! a mormăit Farhat aprobator. Blestemata fie moartea şi la fel şi tot ce este legat de ea!

— Nenorocirea voastră este că vă e frică de moarte mai mult decât s-ar cuveni, le-a tăiat-o Hegazi. Păi, de-aia a izbutit Khunfis să vă domine, Bayumi să-şi impună forţa şi Ihab să vă prade toate bunurile…

— Dar ce, tu nu te temi de moarte la fel ca noi?

— Nenorocirea e a noastră, a tuturor, a mai adăugat Hegazi după ce a scuipat a scârbă printre dinţi. Gabal a fost puternic. Prin forţă şi prin curaj a reuşit să ne redobândească drepturile pe care noi le-am pierdut din nou din pricina laşităţii noastre.

— Spune-mi, fiule, ai putea să baţi cuiele dacă n-ai avea forţă? l-a mai întrebat Hegazi pe Rifaa,

râzând zeflemitor.

— Dar omul nu este totuna cu lemnul, jupâne! i-a răspuns Rifaa cu toată seriozitatea, reluându-şi lucrul după ce tatăl i-a aruncat o privire dojenitoare.

— Într-adevăr, Gabal a fost unul dintre cei mai puternici bărbaţi pe care i-a cunoscut strada noastră, şi-a continuat Hegazi ideea. Şi cu câtă îndârjire i-a îndemnat toată vremea pe cei din neamul Gabal să fie la fel de tari ca şi el!

— A vrut ca ei să fie protectori ai străzii, nu numai ai neamului Gabal, l-a corectat Farhat.

— Şi iată-i astăzi fricoşi ca nişte şoareci sau ca nişte iepuri…

— Ce culoare ziceai c-ai vrea, amm Hegazi? l-a întrebat Şafei, ştergându-şi nasul cu dosul palmei.

— Păi, alege o culoare care să nu se murdărească prea repede! Cred că e mai sigură pentru curăţenie, a apreciat el şi apoi şi-a reluat discuţia cu prietenii. În ziua când Daabas i-a scos ochiul lui Kaabalha, lăsându-l chior, Gabal l-a pedepsit pe Daabas, scoţându-i şi lui un ochi. Cu ajutorul forţei a făcut să domnească dreptatea…

— Nu ne lipseşte forţa, a zis Rifaa, oftând adânc. În fiecare ceas din zi şi din noapte, vedem oameni bătuţi, răniţi sa ucişi. Chiar şi femeile îşi înfig unghiile până ce curge sângele… Dar unde-i dreptatea? Cât de urâte sunt tonte astea!

— Meşterul cel tânăr vorbeşte cu dispreţ despre strada noastră! s-a amestecat şi Hamura în vorbă pentru prima oară, după un moment de tăcere generală. El este mai delicat decât s-ar cuveni şi asta numai din pricina dumitale, amm Şafei.

— A mea?!

— Aşa cred… E prea răsfăţat.

— Mai bine ţi-ai găsi o mireasă! l-a tachinat Hegazi, întorcându-se spre Rifaa şi apoi a izbucnit în râs.

S-au înălţat hohote, dar amm Şafei s-a încruntat, iar Rifaa s-a înroşit la faţă.

— Forţa, forţa! Fără ea nu poate exista dreptate! a insistat Hegazi.

— Adevărul este că strada noastră ar avea nevoie de mai multă îndurare, a insistat Rifaa în pofida privirilor tatălui aţintite asupra lui.

— Tu vrei să mă ruinezi? a protestat Burhum groparul.

Au izbucnit din nou în hohote cu toţii. Apoi au tuşit, înecându-se, iar Hegazi a comentat vorbele groparului, cu ochii îngălbeniţi, asemenea cleiului.

— Cândva, demult, când Gabal s-a dus la Efendi pentru a cere dreptate şi milă, acesta l-a trimis pe Zalqut împreună cu oamenii lui şi, dacă n-ar fi existat bâtele – nu îndurarea, ci bâtele! —, Gabal şi neamul său ar fi pierit.

— Mai încet cu vorbele astea! i-a prevenit amm Şafei. Să ştiţi că pereţii au urechi şi, dacă o să vă audă, n-o să vă mai scape nimeni…

— Omul are dreptate, a aprobat Hamura. Nu sunteţi decât nişte bieţi drogangii incapabili să faceţi ceva bun… Dacă în clipa asta ar trece prin faţa voastră Khunfis, aţi cădea imediat în genunchi dinaintea lui… Apoi, adresându-se lui Rifaa: Nu te supăra, fiule! Drogangiii nu ştiu de ruşine… Tu ai încercat haşişul, Rifaa?

— Nu-l atrag locurile unde se fumează, a răspuns amm Şafei în locul lui râzând. Dacă trage două fumuri, se sufocă sau moţăie.

— Ce băiat simpatic! a exclamat Farhat. Unii îl socotesc exorcist din pricină că se ţine scai de umm Bekhatirha, iar alţii îl socotesc a fi poet datorită pasiunii lui pentru povestiri.

— Şi-i displac locurile în care se fumează haşiş, aşa după cum îi displace să se însoare, a completat Farhat, glumind

Burhum l-a chemat pe băiatul care servea la cafenea, ca să strângă narghilelele improvizate, apoi s-au ridicat, şi-au luat rămas-bun şi s-au despărţit. Amm Şafei a lăsat fierăstrăul şi s-a uitat mustrător spre fiul său.

— Te rog să nu intri în gura acestor oameni! l-a dojenii fără înconjur.

Câţiva copii s-au adunat în faţa atelierului la joacă. Rifaa a înconjurat masa şi s-a oprit înaintea tatălui său. L-a prins de mână şi s-a retras împreună cu el într-un colţ, astfel încât să nu-i audă nimeni. Părea agitat şi neliniştit, dar îşi ţinea buzele strânse într-un gest de hotărâre. Ochii lui radiau o lumină ciudată, provocând mirarea tatălui său.

— Nu mai pot să tac de astăzi încolo, i-a zis cu glas hotărât.

Tatăl s-a simţit oarecum încurcat. Băiatul ăsta drag te scoate din sărite. Îşi iroseşte timp preţios în casa lui umm Bekhatirha, rămâne ceasuri în şir de unul singur lângă stânca lui Hind, iar când stă în atelier un ceas nu face decât să stârnească probleme cu spusele lui.

— Te simţi cumva obosit?

— Nu-ţi mai pot ascunde ce am pe suflet, şi-a reluat Rifaa vorba cu o linişte ciudată, care a luat brusc locul tulburării

— Ia spune-mi, ce-ai pe suflet, fiule?

— Ieri, a început el să vorbească, după ce s-a apropiat şi mai mult de tatăl lui, când am părăsit casa rapsodului pe la mijlocul nopţii, am simţit nevoia să mă plimb puţin şi am luat-o înspre deşert. Am rătăcit prin beznă până ce-am simţit că am obosit şi-atunci m-am aşezat lângă zidul dinspre pustiu al Casei celei Mari, sprijinindu-mă cu spatele de el.

În ochii tatălui se putea citi interesul şi l-a îndemnat cu privirea să povestească mai departe.

— Stând eu aşa, am auzit un glas ciudat din întuneric, ca şi cum cineva şi-ar fi vorbit sieşi, şi m-a cuprins sentimentul minunat că este glasul Străbunicului nostru Al-Gabalawi

— Glasul lui Al-Gabalawi?! a mormăit bărbatul, holbându-se uluit la chipul lui. Dar ce te-a făcut să bănuieşti aşa ceva?

— Dar n-a fost nici o bănuială, tată! a protestat Rifaa. O să-ţi aduc numaidecât dovada. Când am auzit glasul, m-am ridicat în picioare şi m-am tras câţiva paşi înapoi ca să pot vedea Casa, dar n-am văzut nimic prin beznă.

— Slavă Domnului!

— Ai răbdare, tată! Am auzit din nou glasul adresându-mi-se mie de-astă dată. „Gabal şi-a îndeplinit misiunea și a fost bine intenţionat, dar lucrurile au devenit şi mai proaste decât fuseseră până atunci!”

Şafei a simţit că i se aprinde pieptul şi a pornit să-şi şteargă sudoarea de pe frunte.

— Au stat atâţia oameni lângă zid, aşa cum ai stat tu, dar n-au auzit nimic, a zis Şafei neîncrezător.

— Dar eu am auzit, tată.

— Probabil că era cineva ascuns în întuneric.

— Ba glasul venea din Casă! a protestat fiul, clătinând din cap cu hotărâre.

— Şi cum ţi-ai dat seama de lucrul ăsta?

Am strigat: „Bunicule! Gabal a murit şi după el au venit alţii şi i-au luat locul… Ajută-ne pe noi!“.

— Mă rog lui Dumnezeu să nu te fi auzit nimeni, a murmurat Şafei tulburat.

— Bunicul m-a auzit şi mi-a răspuns! a continuat Rifaa cu ochii strălucind. Şi ce crezi că mi-a zis? „Este un lucru urât ca un tânăr să-i ceară bunicului său bătrân să facă ceva pentru el… El îl iubeşte pe fiul cel tânăr care trece la lupte”. Atunci l-am întrebat: „Şi ce-aş putea face eu în faţa acestor haidamaci, când sunt atât de slab?”. Şi ce crezi că mi-a răspuns? „Slab este prostul care nu-şi cunoaşte adevărata putere şi eu nu-i iubesc pe proşti…”

— Tu chiar crezi că a avut loc această discuţie între tine și Al-Gabalawi? l-a întrebat tatăl din nou cu teamă în glas.

— Da! Jur pe Stăpânul cerurilor!

— Închipuirile nu pot aduce decât nenorocire! a mormăit eI oftând adânc.

— Crede-mă, tată! Ceea ce ţi-am spus a fost aievea!

— Lasă-mă să sper c-ar mai putea fi un sâmbure de îndoială! s-a tânguit tatăl.

— Acum ştiu ce se aşteaptă de la mine! a zis Rifaa şi chipul lui strălucea într-un extaz ca acela pe care-l trezeşte un cântec minunat.

— Dar acum crezi cu adevărat că se aşteaptă ceva de la tine? l-a mai întrebat Şafei, lovindu-se disperat cu palmele peste frunte.

— Bineînţeles! Eu sunt slab, dar nu sunt prost. Şi fiul iubit este acela care trece la fapte!

— Fapta ta va fi prevestitoare de nenorociri! a strigat Şafei, parcă simţind că un fierăstrău îi retează pieptul. O să pieri şi-o să ne aduci şi pe noi la pieire.

— Ei nu-i ucid decât pe cei care râvnesc la moşie, a şoptit Rifaa zâmbind.

— Dar ce, tu râvneşti la altceva decât la moşie?

— Adham a aspirat la o viaţă senină şi îmbelşugată, i-a răspuns el plin de încredere. La fel şi Gabal – el nu şi-a cerut dreptul cuvenit din moşie decât pentru a dobândi o viaţă senină şi îmbelşugată. Dar noi suntem obsedaţi de gândul că nu se va putea ajunge la o astfel de viaţă decât prin împărţirea moşiei între noi toţi, astfel încât fiecare să-şi poată dobândi partea lui şi să se bucure de ea fără să mai trudească, ca şi cum aceasta i-ar asigura traiul senin şi îmbelşugat. Dar cât de neînsemnată devine moşia atunci când se poate ajunge la acest trai fără să fie nevoie de împărţirea ei… Şi acest lucru este cu putinţă pentru aceia care voiesc. Putem renunţa la ea din clipa aceasta!

— Şi tot insişti să crezi că Bunicul tău ţi-a spus toate lucrurile astea? a mai întrebat Şafei ceva mai liniştit, după ce-a oftat a nu ştiu câta oară.

— A spus că el nu iubeşte prostia şi că prost este acela care nu-şi cunoaşte adevărata putere. Eu sunt

cel din urmă om care ar putea chema la luptă pentru împărţirea moşiei. Moşia nu face nici doi bani, tată! Fericirea vieţii îmbelşugate reprezintă totul! Şi nu ne împiedică de la această fericire decât demonii care stau ascunşi în adâncurile sufletelor noastre. Nu m-a pasionat în zadar alungarea demonilor, din câte se pare. Probabil că voinţa Stăpânului cerurilor m-a împins la asta.

După încercarea chinuitoare, amm Şafei s-a mai liniştii întru câtva, dar asta după ce chinul i-a stors toate puterile. S-a prăbuşit pe grămada de rumeguş, întinzându-şi picioarele şi sprijinindu-se cu spatele de canatul unei ferestre care-şi aştepta rândul la reparat. Apoi l-a întrebat pe fiul său, cu un iz de batjocură:

— Dar cum de n-am avut parte de viaţa asta îmbelşugată, de vreme ce umm Bekhatirha se află printre noi dinainte de a fi venit tu pe lume?

— Ştii de ce? Pentru că a aşteptat să vină la ea bolnavii înstăriţi în loc să se ducă ea însăşi la sărmani! i-a răspuns Rifaa plin de încredere.

— Uită-te mai bine la câştigul care ne vine din truda noastră! l-a îndemnat tatăl, îmbrăţişând atelierul cu privirea. Şi gândeşte-te la ce ne-ar putea aştepta mâine din pricina gândurilor care nu-ţi dau pace!

— Nu vom avea parte decât de bine, tată! a zis Rifaa bucuros. Tămăduirea bolnavilor nu-i va nelinişti decât pe demoni…

Atelierul a fost inundat de lumina razelor soarelui care cobora spre asfinţit, reflectată de oglinda unui dulap de lângă uşă.

51

Peste noapte, în casa lui Şafei s-a instalat nelinişteea. Cu toate că Abda primise vestea cu răbdare şi calm, cu toate că ea nu ştia decât că

Rifaa l-a auzit pe Străbunicul lui vorbindu-i şi că după aceea a hotărât să-i viziteze pe sărmani pentru a alunga duhurile din ei, neliniştea nu-i dădea pace la gândul urmărilor. Rifaa era plecat de acasă. De la capătul străzii, departe de cartierul neamului Gabal, răzbăteau până la ea răpăitul tobei, trilurile fluierului şi chiuiturile femeilor. Voind să afle exact care era adevărul, femeia a murmurat cu tristeţe în glas:

— Nu cred că Rifaa ar fi în stare să mintă.

— Dar poate i s-a părut doar, s-a înşelat… Tuturor ni se poate întâmpla aşa ceva, i-a răspuns Şafei într-o doară.

— Dar tu ce părere ai despre cele auzite de el?

— N-aş putea să bag mâna în foc pentru nimic.

— Nimic nu este cu neputinţă câtă vreme Străbunicul nostru este în viaţă.

— Va fi vai de capul nostru, dacă se află povestea!

— Să ţinem povestea ascunsă de lume! Şi să-i aducem laudă lui Dumnezeu pentru faptul că el şi-a concentrat atenţia asupra sufletelor şi nu asupra moşiei. Cât timp nu aduce nimănui vătămare, nu va fi nici el vătămat de nimeni.

— Ba cât de mulţi de pe strada noastră aduc altora vătămare fără ca nimeni să le fi provocat vreun rău, a bâiguit Şafei cu mintea aiurea.

Cântecele nunţii s-au stins pe neaşteptate din pricina unui scandal care a izbucnit chiar sub geamul lor. S-au repezit amândoi la fereastră şi au văzut că pasajul era plin de bărbaţi. La lumina felinarului pe care-l ţinea în mână unul dintre ei, au descoperit chipurile lui Hegazi, Burhum, Farhat şi Hamura, dar şi alte chipuri. Toată lumea vorbea şi urla deodată, aşa că glasurile s-au amestecat într-o zarvă de nedescris.

— Este în primejdie onoarea neamul Gabal şi nu vom îngădui nimănui s-o păteze, au desluşit ei un glas.

— Neîndoielnic, taina băiatului nostru s-a aflat, a şoptit Abda tremurând la urechea soţului ei.

— Instinctul meu nu m-a înşelat niciodată! a izbucnii Şafei, oftând şi retrăgându-se de la fereastră.

Bărbatul s-a năpustit pe uşă fără să-i pese de primejdie, urmat imediat de soţie. Şi-a făcut drum prin mulţime şi a pornit să strige cât îl ţineau puterile:

— Rifaa! Unde eşti, Rifaa?

Nu l-a descoperit pe fiul său în cercul de lumină din jurul felinarului şi nu i-a auzit nici glasul, însă Hegazi s-a apropiat de el şi l-a întrebat în gura mare, astfel încât să-l poată auzi în vacarmul iscat:

— Da' ce, fii-tu s-a rătăcit din nou?

— Vino şi ascultă ce spune lumea şi priveşte cu ochii tăi cum îşi bat unii joc de neamul Gabal!

— Mai bine aduceţi-i laudă lui Dumnezeu celui unic, fiindcă cel îngăduitor este nobil! a strigat Abda în neştire.

S-au înălţat glasuri încărcate de furie.

— Muierea asta-i nebună! a urlat unul.

— Ea habar n-are ce-nseamnă onoarea, a completat altul

— Unde mi-e băiatul? l-a întrebat Şafei pe Hegazi, cu inima plină de spaimă.

Acesta şi-a croit drum prin mulţime până la uşă, strigând în gura mare:

— Rifaa! Vino, măi băiete, să te vadă amm Şafei!

Situaţia s-a încurcat şi mai tare pentru amm Şafei, care-I socotea pe fiul său ţinut în cătuşe în colţul pasajului. Rifaa s-a ivit în cercul de lumină unde se afla Abda. Dar imediat a apărut din întuneric un alt felinar, purtat de Şaldum în faţa lui Khunfis, încruntat şi fierbând de furie. Privirile s-au îndreptat către haidamac şi s-a aşternut tăcerea.

— Ce-i cu voi? s-a răstit Khunfis.

— Yasmina ne-a pătat onoarea! i-au răspuns mai multe glasuri deodată.

— Păi, să vorbească cine-a fost martor! i-a îndemnat Khunfis.

Şi-a făcut loc prin mulţime căruţaşul Zaytuna şi s-a oprit dinaintea lui.

— Acum câteva clipe am văzut-o ieşind de la Bayumi, pe uşa din spate, a început el să-şi depene mărturia. Am urmărit-o până aici şi-am întrebat-o ce-a căutat în casa lui Bayumi. Duhnea a băutură, lăsând dâre în tot pasajul. A fugit de mine şi-a tras uşa în urma ei. Acu', ghiciţi singuri ce-ar căuta o muiere beată în casa unui haidamac!

Pe de o parte, nervii lui Şafei şi ai Abdei s-au destins, dar pe de altă parte s-au încordat nervii lui Khunfis. Şi-a dat seama că prestigiul său e pus la grea încercare: dacă va ezita în privinţa pedepsirii Yasminei, nu va mai avea nici o prestanţă în faţa neamului Gabal, iar dacă-i va lăsa pe cei furioşi s-o atace, se va trezi într-o situaţie foarte delicată faţă de Bayumi – haidamac peste întreaga stradă. Ce să facă? Bărbaţii din neamul Gabal continuau să sosească din toate părţile, îngrămădindu-se în curte şi pe stradă în faţa Casei Victoriei. Situaţia lui Khunfis devenea din ce în ce mai critică.

— Alungaţi-o din cartierul neamului Gabal! au răsunat glasurile mânioase.

— Să fie biciuită, înainte de a fi alungată! au adăugat alţii.

— Ba să fie omorâtă! s-au amestecat şi glasurile extremiştilor.

Yasmina, care asculta în întuneric din spatele ferestrei, urla ca din gură de şarpe. Toate privirile erau aţintite către Khunfis, dar cei din apropiere l-au auzit pe Rifaa întrebându-l pe tatăl său:

— Oare n-ar fi mai nimerit să-şi verse mânia pe Bayumi, care a violat-o, tată?

Au protestat mai mulţi, printre ei aflându-se şi Zaytuna, care i-a răspuns la întrebare:

— Dar ea s-a dus la el acasă de bunăvoie.

— Dacă nu ştii ce-i aia onoare, ar fi mai bine să-ţi ţii gura, l-a repezit altcineva.

Şafei l-a mustrat cu privirea, dar Rifaa şi-a susţinut în continuare părerea:

— Bayumi a făcut ceea ce faceţi voi toţi.

— Ea aparţine neamului Gabal, a urlat Zaytuna turbat.

— Ea nu aparţine altora!

— Băiatul ăsta-i un idiot şi nu ştie ce-i aia onoare! s-a amestecat un alt glas.

Amm Şafei l-a înghiontit ca să tacă tocmai în momentul când a intervenit Burhum, urlând:

— Să-l ascultăm pe jupânul Khunfis!

Acesta fierbea de furie, gata să se sufoce, în timp ce Yasmina ţipa după ajutor. Mânia s-a transmis şi celorlalţi care se aflau de faţă şi privirile lor s-au aţintit asupra casei în care stătea ascunsă fata, gata să sară la atac. Yasmina continua să ceară îndurare, ţipând din ce în ce mai tare. Rifaa a simţit că i se sfâşie inima şi că nu mai poate suporta tensiunea. S-a smuls din mâna tatălui, croindu-şi drum către casa fetei.

— Aveţi îndurare pentru neputinţa şi spaima ei! a încercat el să potolească furia mulţimii.

— Eşti o muiere! s-a zborşit Zaytuna la el.

Şafei l-a implorat să tacă, dar el nu i-a dat nici o atenţie şi i-a răspuns lui Zaytuna:

— Dumnezeu să te ierte! Apoi, adresându-se tuturor: Fiţi milostivi şi faceţi cu mine ce vreţi! Ţipetele astea după ajutor nu vă mişcă inimile?

— Nu-i daţi atenţie acestui nebun! s-a amestecat Zaytuna în nou. Apoi, adresându-se lui Khunfis: Ultimul cuvânt, îţi aparţine, jupâne!

— Sunteţi mulţumiţi dacă o iau de soţie? l-a întrebat Rifaa.

Ţipetele de mânie s-au amestecat cu strigătele batjocoritoare.

— Nu vrem decât să-şi primească pedeapsa! a insistat Zaytuna.

— Pedeapsa mă priveşte pe mine! i-a avertizat Rifaa.

— Ba ne priveşte pe toţi! i-au răspuns câteva glasuri.

Khunfis a găsit în propunerea lui Rifaa o cale de a ieşi din impasul în care se afla. Nu era mulţumit de ea, dar nu avea altceva mai bun. Privea şi mai încruntat, ascunzându-şi astfel neputinţa.

— Băiatul s-a legat în faţa noastră să se însoare cu ea! Dorinţa îi este îndeplinită! a declarat Khunfis, vrând să pară solemn.

Mânia l-a orbit pe Zaytuna şi-a izbucnit cu ochii rătăciţi:

— Laşitatea a biruit onoarea!

În clipa aceea, Khunfis i-a zdrobit nasul cu un pumn şi I-a obligat să se retragă, văicărindu-se, în vreme ce sângele-i curgea şiroaie din nări. Au înţeles cu toţii că haidamacul Khunfis îşi va ascunde neputinţa vârând spaima în sufletele acelora care ar fi îndrăznit să i se împotrivească. Şi-a plimbat privirea peste chipurile speriate luminate de felinar şi a constatat că nimeni nu mai cuteza să ia apărarea celui cu nasul zdrobit. Ba mai mult decât atât, Farhat l-a mustrat pe Zaytuna, zicându-i:

— De la limbă ţi se trage! Vorbeşti mai mult decât s-ar cuveni.

Iar Burhum l-a lăudat pe Khunfis:

— Dacă n-ai fi fost tu, n-am fi ajuns la o soluţie.

— Mânia ta ne-a salvat, jupâne, a adăugat şi Hamura.

Apoi mulţimea a început să se împrăştie. În cele din urmă, n-au mai rămas acolo decât Khunfis, Şaldum, Şafei, Abda şi Rifaa. Amm Şafei s-a apropiat de Khunfis pentru a-şi lua rămas-bun, dar când i-a întins mâna, acesta l-a lovit peste ea cu dosul palmei, furios, obligându-l să se tragă înapoi, oftând.

Fiul şi soţia s-au grăbit spre el, în timp ce Khunfis părăsea pasajul, blestemându-i atât pe bărbaţi, cât şi pe femei – pe întregul neam Gabal şi chiar pe Gabal însuşi. Din pricina durerii, amm

Şafei a uitat de situaţia critică în care ajunsese nesilit de nimeni fiul său. Şi-a vârât mânii într-un vas cu apă călduţă şi Abda a început să-i frece degetele, întrebându-l:

— Crezi că Zakiyya şi-a vârât coada şi l-a asmuţit pe soţul ei împotriva noastră?

— Ticălosul a uitat că băiatul nostru cel nătâng l-a salvat de ciomagul lui Bayumi, a bombănit amm Şafei, văicărindu-se de durere.

52

Părinţii îşi puseseră mari speranţe în Rifaa şi ele le-au fost spulberate. Căsătoria cu Yasmina îi distrugea orice viitor, în plus, familia a devenit subiect de discuţie pentru toată lumea chiar înainte de a se fi încheiat căsătoria. Abda a plâns pe ascuns până ce i s-au uscat lacrimile, iar chipul Iul Şafei s-a posomorât, toată lumea părându-i-se mohorâtă, dar amândoi şi-au ascuns durerea în faţa tânărului şi s-au ferit să-şi arate supărarea. Yasmina le-a mai potolit suferinţa când a alergat la casa lor şi a căzut în genunchi, plângând dinaintea bărbatului şi a soţiei sale, exprimându-şi recunoştinţa şi căindu-se cu toată sinceritatea. Nu se mai putea renunţa la căsătorie după ce tânărul promisese deschis în faţa neamului Gabal s-o ia pe Yasmina de soţie, aşa că părinţii au fost nevoiţi să se împace cu situaţia. Inimile lor se zbăteau însă între două opţiuni: să respecte tradiţia prin sărbătorirea cu alai a nunţii lui Rifaa sau să se limiteze la o mică ceremonie în casă, evitându-se astfel expunerea cortegiului la ironiile celor din neamul Gabal, care ajunseseră să vorbească despre această căsătorie oriunde se întâlneau.

— Mi-am dorit atât de mult să văd cortegiul lui Rifaa singurul meu fiu – colindând prin toate

cartierele! Şi-a vărsat Abda năduful faţă de bărbatul ei.

— N-o să vrea nimeni din neamul Gabal să ia parte la alai, i-a răspuns el nemulţumit.

— Cred că e mai bine să ne întoarcem la piaţa Al-Muqattam decât să rămânem printre oameni care nu ne iubesc, a îngăimat ea, încruntându-se.

— Nu vom pleca de pe această stradă, mamă! s-a împotrivit Rifaa, care-şi încălzea picioarele în razele de soare ce se strecurau prin fereastra deschisă.

— Ce bine ar fi fost dacă nu ne-am fi întors aici! a exclamat Şafei. Apoi a adăugat, adresându-se fiului său: Ai uitat ce trist erai când am venit aici?

— Astăzi lucrurile nu mai sunt la fel cum au fost ieri, a pus Rifaa zâmbind. Dacă plecăm de aici, cine o să-i izbăvească pe cei din neamul Gabal de răul demonilor?

— Lasă-i să-i stăpânească demonii în vecii vecilor! i-a răspuns Şafei enervat. Tu o s-o aduci la noi în casă pe…? a adăugat după o scurtă ezitare.

— N-o să aduc în casa noastră pe nimeni! i-a luat Rifaa vorba din gură. O să mă mut eu în casa ei…

— Nu asta a vrut să zică tată-tău! a intervenit mama.

— Dar asta vreau eu, mamă. Noua locuinţă nu e prea departe. Putem să ne facem în fiecare dimineaţă semne de la fereastră…

În pofida amărăciunii lui amm Şafei, s-a hotărât ca ziua nunţii să fie sărbătorită măcar într-un cadru mai restrâns. Pasajul, precum şi uşile celor două locuinţe au fost împodobite cu ghirlande şi au fost aduşi un cântăreţ şi un bucătar. I-au invitat pe toţi prietenii şi cunoscuţii, dar n-au răspuns invitaţiei decât amm Gawad împreună cu umm Bekhatirha, amm Hegazi cu familia lui şi câţiva săraci care au venit mai degrabă să-şi umple burţile. Rifaa a fost primul tânăr care se căsătorea fără cortegiu. Familia a traversat pasajul la casa miresei, dar

cântăreţul şi-a interpretat repertoriul fără prea multă tragere de inimă, din pricina numărului mic de invitaţi. În timpul mesei, amm Gawad a rostit câteva cuvinte le laudă la adresa lui Rifaa, scoţându-i în evidenţă generozitatea şi moralitatea. A mai pomenit că el este un tânăr virtuos, înţelept şi bun la suflet, dar că a avut neşansa de a locui pe o stradă unde nu sunt preţuiţi decât bătăuşii cu ciomegele lor. Între timp, câţiva copii s-au adunat în faţa casei şi-au început să îngâne:

Rifaa cu chipul ca de păduche,
Cin' te-a pus să faci una ca asta?

Pe urmă au pornit să bată din palme şi să urle. Rifaa privea în pământ, iar amm Şafei s-a îngălbenit la faţă.

— Câini! Fii de câini! a izbucnit Hegazi, fierbând de furie.

— Câte gunoaie sunt pe strada noastră! Dar oamenii buni nu sunt uitaţi niciodată! Atâţia haidamaci au umblat mândri pe aici, dar lumea nu-i pomeneşte cu vorbe frumoase decât pe Adham şi pe Gabal! a adăugat amm Gawad.

Apoi l-a îndemnat pe cântăreţ să-şi înalţe glasul pentru a acoperi vocile zurbagiilor de afară. Petrecerea a continuat în aceeaşi atmosferă mohorâtă şi după un răstimp oaspeţii s-au retras, lăsându-i pe Rifaa şi pe Yasmina singuri în casă. În rochia de mireasă, fata era minunată. Rifaa stătea alături de ea, purtând un ghilbab larg de mătase, o tichie brodată şi nişte papuci galbeni lucioşi. Stăteau amândoi pe divanul din faţa patului învelit în roz. În oglinda dulapului se puteau vedea sub pat un lighean şi un ibric. Era evident că ea aştepta asaltul din partea lui sau cel puţin vreun gest care să-l anunţe, dar el stătea nepăsător, plimbându-şi privirea între lampa atârnată de tavan şi rogojina colorată.

— Nu voi uita niciodată… Ţie îţi datorez viaţa, a murmurat ea cu blândeţe, văzând că aşteptarea se

prelungeşte şi voind să rupă tăcerea apăsătoare.

— Toţi le suntem datori altora pentru viaţa noastră, a murmurat Rifaa, privind cu afecţiune spre ea, dar cu un ton ce arăta că n-ar vrea să se mai întoarcă la acest subiect.

Cât de bun poate fi! În noaptea incidentului, a refuzat s-o lase să-i sărute mâinile, iar acum nu vrea să i se reamintească fapta bună pe care a împlinit-o. Nimic nu se poate compara cu bunătatea lui decât această răbdare. Dar la ce se gândeşte oare? I-o fi părând rău că bunătatea l-a împins să se însoare cu una ca ea?

— Să ştii că nu sunt atât de rea cum îşi închipuie lumea, a şoptit ea din nou. Ei m-au iubit şi m-au dispreţuit pentru un singur lucru…

— Ştiu asta foarte bine, a încercat el s-o consoleze. Cât de nedrepţi sunt cei de pe strada noastră!

— Se mândresc tot timpul că sunt descendenţii lui Adham şi în acelaşi timp se fălesc cu păcatele lor, a continuul ea cu nemulţumire în glas.

— Cât timp izbăvirea de demoni este posibilă, suntem aproape de fericire, a completat el încrezător.

N-a înţeles ce vrea să spună, dar şi-a dat seama brusc de situaţia nepotrivită în care se aflau şi a zis râzând:

— Ciudată discuţie pentru noaptea nunţii!

A ridicat capul cu mândrie, părând că a uitat de recunoştinţa pe care i-o datora şi, lăsând să-i cadă şalul de pe umeri, a privit spre el seducătoare.

— Vei fi primul om fericit de pe strada noastră! i-a zis Rifaa, stingându-i elanul.

— Adevărat?! Să ştii că am şi ceva de băut, a continuat ea să-l ispitească.

— Am băut puţin la masă şi mi-e de-ajuns…

— Am şi haşiş foarte bun! a adăugat ea, după ce a stat puţin pe gânduri nedumerită.

— L-am încercat, dar nu mi-a plăcut, nu-l suport…

— Dar să ştii că taică-tău este un drogangiu adevărat, a izbucnit sigură pe ea. L-am văzut o dată ieşind din *gharza* lui Şaldum. Nici nu-şi mai dădea seama dacă este zi sau noapte.

A zâmbit fără să scoată nici o vorbă, dar ea şi-a întors faţa de la el înfrântă şi arzând de mânie. S-a ridicat şi s-a dus până la uşă, apoi s-a întors şi s-a oprit sub lampa atârnată de tavan, a cărei lumină făcea să i se vadă trupul minunat prin rochia transparentă. S-a uitat în ochii lui neclintiţi până ce a cuprins-o disperarea.

— De fapt, de ce m-ai salvat? l-a întrebat ea direct.

— Pentru că nu suport să văd pe cineva chinuit.

— Şi de-aia te-ai însurat cu mine? Numai pentru atât? a izbucnit furioasă de-a binelea.

— Nu te întoarce la mânia din zilele trecute! a încercat el s-o înduplece.

— Mi-am închipuit că mă iubeşti, a spus ea aproape în şoaptă, muşcându-şi buzele, ca şi cum ar fi regretat.

— Dar eu te iubesc, Yasmina, i-a răspuns sincer şi simplu.

— Adevărat? a şoptit din nou, în vreme ce în ochi i se putea citi mirarea.

— Da! Nu există făptură pe strada noastră pe care să n-o iubesc!

— Am înţeles, i-a răspuns ea învinsă, uitându-se la el bănuitoare. O să stai câteva luni împreună cu mine şi pe urmă divorţezi.

— Nu te întoarce la gândurile trecute! a şoptit el cu ochii mari.

— Mă pui în mare încurcătură. De fapt, ce vrei tu de la mine?

— Adevărata fericire.

— Am avut uneori parte de ea înainte să te cunosc pe tine, i-a răspuns supărată.

— Să ştii că nu există fericire fără demnitate!

— Dar noi nu putem fi fericiţi doar cu demnitatea, i-a întors vorba, râzând fără să vrea.

— Nimeni din cartierul nostru n-a cunoscut adevărata fericire, i-a răspuns cu tristeţe în glas.

Yasmina s-a îndreptat cu paşi greoi spre pat şi s-a aşezat pe marginea lui fără vlagă, în vreme ce el o urmărea cu o privire blândă.

— Asemenea tuturor locuitorilor din cartierul nostru, tu nu te gândeşti decât la timpul pierdut…

— Domnul să mă ajute să-ţi pot dezlega enigmele! a zis ea, de data asta cu mânie în glas.

— O să se dezlege de la sine când o să scapi de demonul tău.

— Eu sunt mulţumită aşa cum sunt! a izbucnit ea furioasă.

— La fel spun şi Khunfis şi ceilalţi! i-a răspuns Rifaa cu regret în glas.

— O să vorbim aşa în dodii până dimineaţă? l-a întrebat ea, răsuflând stânjenită.

— Dormi! Vise plăcute!

Yasmina s-a tras înapoi şi s-a întins în pat cu faţa în sus, privind când la locul gol de lângă ea, când în ochii lui.

— Stai liniştită! a îndemnat-o el. Eu o să dorm pe divan.

Ea a izbucnit în râs, dar după puţin timp şi-a revenit şi i-a zis în bătaie de joc:

— Mă tem că o să te viziteze mamă-ta mâine pentru a te mustra că te-ai întrecut cu gluma…

Se uita la el, sperând să o consoleze ruşinea de pe chipul lui, dar el i-a zis liniştit şi senin:

— Vreau să te izbăvesc de demonul tău!

— Lasă muierile să se ocupe de treburile muiereşti! I-a repezit ea mâniată.

Şi-a întors faţa spre perete, cu pieptul arzând de furie și tulburare. Rifaa s-a ridicat spre lampă, a micşorat flacăra şi a suflat în ea, făcând să se aştearnă întunericul peste toate

53

Zilele care au urmat căsătoriei au fost martorele unei activităţi neobosite în viaţa lui Rifaa. Aproape că nu mai trecea pe la atelier şi dacă tatăl său nu l-ar fi iubit şi n-ar fi avut îndurare pentru el, n-ar fi avut nici din ce să trăiască. Invita pe oricine întâlnea din neamul lui Gabal să aibă încredere în el pentru a-l izbăvi de demonul lui şi a-i asigura fericirea pură la care nici nu visase până atunci. Cei din neamul Gabal îşi şopteau la ureche că Rifaa, fiul lui Şafei, nu mai este întreg la minte, ba chiar că a ajuns nebun de-a binelea. Unii dintre ei explicau această schimbare prin comportarea ciudată pe care i-o cunoşteau. Alţii o legau de căsătoria cu o muiere cum era Yasmina. Se vorbea despre acest lucru prin cafenele, în case, în jurul cărucioarelor şi prin *gharzele* în care se fuma haşiş. Umm Bekhatirha a rămas uimită în ziua când Rifaa s-a apropiat de ea şi-a întrebat-o în şoaptă:

— Nu-mi dai voie să te izbăvesc de demonul tău?

— Dar cine ţi-a spus că eu aş fi stăpânită de un demon rău? l-a întrebat femeia, lovindu-se cu mâna peste piept. Aşa gândeşti tu despre femeia care te-a iubit ca pe propriul ei fiu?!

— Eu nu-mi ofer serviciile decât acelora pe care îi iubesc şi îi respect, i-a răspuns cu un ton foarte serios. Tu eşti un izvor de bunătate şi de binecuvântare, dar n-ai scăpat de lăcomia de a câştiga bani din comerţul cu cei bolnavi. Dacă te-ai elibera de cel care te stăpâneşte, ai face şi tu bine fără să ceri bani în schimb.

— Tu vrei să mă ruinezi, Rifaa? i-a zis femeia fără să-şi poată stăpâni hohotele de râs. Dumnezeu să te ierte!

Oamenii au dus vorba despre povestea cu umm Bekhatirha, râzând. Până şi amm Şafei a râs, dar fără prea mare chef.

— Dar să ştii că şi tu, tată, ai avea nevoie de mine şi cred c-ar fi drept să încep chiar cu tine, i-a

zis Rifaa atunci când a adus vorba despre acea întâmplare.

Omul a clătinat trist din cap şi a continuat să bată cuie cu o forţă care trăda supărarea.

— Doamne, ajută-mă să rabd! a bombănit el.

Tânărul a încercat să-l convingă şi tatăl l-a întrebat îndurerat:

— Nu ţi-e de-ajuns că am ajuns în gura lumii din cauza ta?

Rifaa s-a retras într-un colţ al atelierului, dezamăgit, dar tatăl s-a uitat în ochii lui şi l-a întrebat bănuitor:

— E-adevărat că i-ai propus şi soţiei tale ceea ce ne propui nouă?

— La fel ca voi toţi, nici ea nu doreşte fericirea, i-a răspuns el cu regret.

Rifaa s-a îndreptat către *gharza* lui Şaldum, ascunsă printre dărâmăturile din spatele cafenelei, unde i-a găsit în jurul mangalului cu tăciuni pe Şaldum împreună cu Hegazi, Burhum, Farhat, Hamura şi Zaytuna. Şi-au ridicat ochii spre el curioşi.

— Bine-ai venit, fiu al lui Şafei! l-a întâmpinat Şaldum. Nu cumva căsătoria te-a convins de foloasele *gharze?*

Rifaa a pus pe măsuţa joasă un pacheţel în care învelise bucăţi de *kunafa*[30].

— V-am adus astea pentru început, a murmurat Rifaa aşezându-se.

— Bine-ai venit! Îţi mulţumim! i-a răspuns Şaldum, trecând *goza* unuia dintre ei.

— Şi după asta o să ne propună un ritual de exorcizare, ca să ne scape de demoni! a zis Burhum, râzând în barbă.

— Nevastă-ta e stăpânită de un demon care se numeşte Bayumi. Izbăveşte-o pe ea dacă poţi, a mormăit Zaytuna pe nas, uitându-se la el cătrănit.

Bărbaţii au rămas stupefiaţi şi se putea vedea pe chipurile lor încurcătura în care se aflau, dar

Zaytuna a continuat, arătând spre nasul său zdrobit:

— Din cauza lui am ajuns aşa…

Rifaa nu s-a supărat, după cum era de aşteptat, însă Farhat a privit spre el cu tristeţe şi-a început să-l dojenească.

— Taică-tău e un om de toată isprava şi un meseriaș neîntrecut, dar tu – prin purtarea asta a ta – îi aduci numai necazuri şi-l faci de râsul lumii… Nici nu şi-a revenit bine după căsătoria ta şi-acum tu l-ai lăsat singur în atelier şi ai pornit să scoţi dracii din oameni! Dumnezeu să te tămăduiască, fiule!

— Dar nu sunt bolnav! Eu vreau ca voi să fiţi fericiţi!

Zaytuna a tras îndelung din *goza,* uitându-se la el cu asprime în priviri, apoi a dat fumul afară şi l-a întrebat:

— Dar cine ţi-a spus că noi n-am fi fericiţi?

— Străbunicul nostru voieşte pentru noi o altă rânduială, a îngăimat tânărul.

— Lasă-l pe Străbunicul tău în pace! De unde ştii că el n-a uitat de noi? i-a zis Farhat râzând.

Zaytuna i-a aruncat din nou o privire încărcată de mânie şi pizmă, dar Hegazi i-a dat un ghiont şi l-a prevenit:

— Respectă-ne şi nu ne strica cheful!

Şi voind să schimbe atmosfera, a dat din cap şi le-a făcut un semn prietenilor săi, după care au început să cânte încetişor:

Corabia iubitei mele pluteşte pe apă
Şi părul ei despletit alunecă pe apă…

Rifaa s-a îndepărtat de ei, în vreme ce unii îl urmăreau cu tristeţe în priviri. S-a întors acasă cu inima frântă şi Yasmina l-a întâmpinat cu un zâmbet calm. La început, l-a mustrat pentru purtarea lui, care făcuse atât din el, cât şi din ea subiect de glume, dar în cele din urmă a renunţat disperată să-l mai dojenească, hotărâtă să suporte

viaţa aceea, care nu ştia nici ea cum se va sfârşi. Ba chiar s-a purtat cu el cu destulă înţelegere şi delicateţe.

S-au auzit câteva ciocănituri în uşă şi Khunfis, haidamacul neamului Gabal, a dat buzna fără să aştepte să i se deschidă. Rifaa s-a ridicat şi l-a salutat, dar acesta l-a prins de umăr cu mâna lui puternică, precum fălcile unui câine înfuriat.

— Ce-ai zis despre moşie la *gharza* lui Şaldum? l-a întrebat smucindu-l, fără niciun preambul.

Yasmina a tremurat şi faţa i s-a îngălbenit de spaimă, dar Rifaa i-a răspuns calm, chiar dacă părea o vrăbiuţă în ghearele unui erete:

— Am spus că Bunicul nostru vrea ca noi să fim fericiţi!

— Dar cine ţi-a spus ţie lucrul ăsta? l-a întrebat, smucindu-l violent.

— Este unul dintre lucrurile pe care i le-a spus chiar lui Gabal…

— Cu Gabal a vorbit despre moşie, l-a repezit, smucindu-l şi mai tare de umăr.

— Dar pe mine nu mă interesează moşia câtuşi de puţin, i-a răspuns Rifaa dornic să scape din strânsoare. Fericirea pe care n-am izbutit încă să o ofer nimănui este cu totul altceva decât moşia şi decât vinul şi decât haşişul. Am spus lucrul acesta pretutindeni în cartierul Gabal şi toată lumea m-a auzit spunându-l…

— Tatăl tău s-a arătat a fi un nesupus, dar în cele din urmă s-a căit. Vezi să n-o iei pe urmele lui, că te strivesc aşa cum striveşti o ploşniţă! l-a avertizat haidamacul, smucindu-l din nou.

Apoi l-a împins şi Rifaa a căzut pe divan cu faţa în sus. În cele din urmă, Khunfis a plecat. Yasmina a alergat la Rifaa să-l liniştească şi i-a frecat umărul, peste care-şi plecase capul de durere. Părea pe jumătate inconştient.

— A fost glasul Bunicului, pe el l-am auzit, a zis în şoaptă, ca şi cum ar fi vorbit cu sine însuşi.

S-a uitat la el cu milă şi spaimă. Şi-a pierdut minţile cu adevărat? s-a întrebat ea. N-a dat glas gândului ei, dar a simţit o teamă pe care n-o mai cunoscuse până atunci.

Într-o bună zi, când ieşea din casă, Rifaa s-a pomenit că-i taie calea o femeie care nu era din neamul Gabal şi-i dă bineţe, străduindu-se să-i câştige bunăvoinţa.

— Bună dimineaţa, jupâne Rifaa!

Tonul respectuos şi felul cum i se adresase l-au luat prin surprindere.

— Ce doreşti? a întrebat-o el.

— Am un copil apucat şi te-aş ruga să-l tămăduieşti, i-a zis ea aproape implorându-l.

Asemenea tuturor din neamul Gabal, dispreţuia celelalte neamuri de pe stradă. De aceea n-ar fi vrut să-şi ofere serviciile acestei femei, temându-se că astfel le-ar spori dispreţul faţă de el, aşa că a întrebat-o:

— Dar nu găseşti un exorcist pe stradă?

— Ba da, dar eu sunt o biată femeie săracă, i-a răspuns ca, căindu-se.

Inima lui s-a înduioşat şi a fost cucerit de faptul că ea a recurs tocmai la el, care avea parte doar de batjocură şi de dispreţ din partea neamului său.

— Bine, am să te-ajut! i-a răspuns hotărât, privind spre ea cu înţelegere.

54

Yasmina admira de la fereastră strada, delectându-se cu noua privelişte. Jos, câţiva copii se jucau nepăsători, iar o vânzătoare îmbia la fructele de *dom*[31], în vreme ce Battikha apucase un bărbat de guler şi-l plesnea peste faţă, iar celălalt cerea în van îndurare.

— Îţi place noua noastră casă? a întrebat-o Rifaa, care stătea pe divan şi-şi tăia unghiile de la

picioare.

— Aici sub fereastra noastră se întinde strada, pe când acolo nu vedeam decât pasajul întunecos, i-a răspuns, întorcându-se către el.

— Ce minunat ar fi fost dacă pasajul ne-ar fi rămas nouă! a exclamat Rifaa cu nostalgie. Binecuvântat pasaj! În interiorul lui şi-a învins Gabal adversarii, dar, din păcate, n-a fost cu putinţă să rămânem printre nişte oameni care-şi băteau joc de noi la orice pas. Pe când aici, necăjiţii sunt nişte oameni buni şi e mult mai important să fii un om bun decât să faci parte din neamul lui Gabal.

— Mie nu mi-au mai plăcut din clipa când au hotărât să mă alunge, a zis Yasmina dispreţuitoare.

— Atunci de ce le spui vecinilor că faci parte din neamul Gabal? a întrebat-o zâmbind.

Râsul ei zglobiu, care s-a ridicat în văzduh ca un clinchet, a lăsat să i se vadă dinţii, amintind de un şirag de perle.

— De ce mă întrebi? Păi, ca să ştie că eu sunt deasupra lor, a tuturor, i-a răspuns cu mândrie.

— Dar să ştii că vei fi mai frumoasă şi mai bună atunci când o să-ţi birui îngâmfarea, i-a răspuns Rifaa, punându-şi foarfecă pe canapea şi întinzându-şi picioarele pe rogojină. Să ştii că nu cei din neamul Gabal sunt cei mai buni oameni de pe strada noastră. Cei mai buni sunt cei mai virtuoşi dintre ei. Şi eu am greşit ca şi tine şi am dat atenţie numai celor din neamul Gabal, dar mi-am dat seama că nu merită să fie fericiţi decât aceia care doresc cu adevărat fericirea. Uită-te la oamenii aceştia buni, care vin la mine şi scapă astfel de demoni!

— Bine, dar toată lumea aici lucrează pe bani! a protestat ea. Doar tu lucrezi pe nimic!

— Dacă n-aş fi eu, n-ar avea cine să-i tămăduiască pe cei sărmani. Ei vor tămăduirea, dar nu au cu ce să-i achite preţul. Eu n-am avut niciodată prieteni înainte de a-i cunoaşte pe ei…

S-a uitat la el nemulţumită, dar n-a mai scos nici o vorbă.

— Ce bine ar fi dacă ai avea încredere în mine la fel ca ei! Te-aş izbăvi de ceea ce-ţi tulbură limpezimea vieţii…

— Chiar aşa nesuferită îţi sunt? l-a întrebat puţin supărată.

— Există unii oameni care-şi iubesc demonul fără să-şi dea seama.

— Ce lucruri neplăcute îmi spui! a replicat ea uşor iritată.

— Faci parte din neamul Gabal! Toţi din neamul ăsta au refuzat să accepte leacul meu! Până şi tata…

S-a auzit un ciocănit în uşă şi şi-au dat seama că a sosit un client, iar Rifaa a sărit imediat în picioare pentru a-i ieşi în întâmpinare.

Rifaa nu cunoscuse în toată viaţa lui momente mai fericite decât în aceste zile. În noul cartier i se adresau cu vorbe precum „jupâne Rifaa" şi o făceau cu toată sinceritatea şi dragostea. Toată lumea ştia că el izbăveşte de demoni şi dăruieşte sănătate şi fericire fără să ia nimic în schimb. Nimeni până la el nu se purtase aşa; şi pentru asta I-au iubit sărmanii atât de mult cum nu mai iubiseră pe nimeni până la el. Battikha – protectorul noului cartier – nu-l iubea, de bună seamă, şi avea şi de ce. Pe de o parte, nu-i convenea purtarea lui cuviincioasă, iar pe de altă parte, nu primea de la el nici o taxă de protecţie. În acelaşi timp, nu avea însă nici un motiv să-i caute gâlceavă. Fiecare dintre cei pe care-i tămăduise avea povestea lui. Umm Dawud, când avea o criză de nervi, îşi muşca propriul copil şi astăzi devenise un model de calm şi echilibru. Sinara, care era toată vremea pus pe harţă, a devenit blând şi prietenos, de parcă ar fi fost întruchiparea păcii. Pungaşul Tulba s-a căit sincer pentru păcatele lui şi a ajuns să lucreze ca ucenic la un meşter arămar.

Uwaus a uitat de tot ce săvârşise mai înainte şi a devenit un soţ model.

Rifaa a ales dintre cei pe care i-a tămăduit patru bărbaţi care i-au devenit nu numai prieteni, ci şi fraţi: Zaki, Husein, Ali şi Karim. Niciunul dintre ei n-a ştiut ce sunt prietenia în iubirea înainte de a-l cunoaşte pe el. Zaki fusese un dezmăţat, Husein era un opioman incurabil, Ali se pregătea pentru a deveni haidamac, iar Karim fusese codoş şi cu toţii s-au schimbat, devenind oameni generoşi, deosebiţi. Se întâlneau toţi cinci în deşert, la stânca lui Hind, în aerul pur, şi discutau despre iubire şi fericire, privind spre tămăduitorul lor cu dragoste şi devotament, visând cu toţii la fericirea ce-şi va întinde aripile imaculate peste întreaga stradă.

— De ce suntem noi fericiţi? i-a întrebat Rifaa în liniştea unui asfinţit, când se iveau licăririle roşii ale crepusculului.

— Tu, numai tu reprezinţi motivul fericirii noastre! i-a răspuns Husein entuziasmat.

— Ba nu! l-a contrazis el zâmbind recunoscător. Suntem astfel pentru că ne-am tămăduit de pizmă, de lăcomie, de vrajbă şi de toate celelalte rele care macină neamul de pe strada noastră.

— Suntem fericiţi cu toate că suntem săraci şi slabi şi nu avem niciun beneficiu din moşie sau din protecţie, a intervenit Ali, confirmându-i spusele.

— Cât de mult suferă oamenii din pricina pierderii dreptului la moşie şi a forţei oarbe! a exclamat Rifaa, clătinând din cap cu părere de rău. Blestemaţi laolaltă cu mine atât moşia, cât şi tirania! i-a îndemnat el.

Le-au blestemat în cor şi Ali a luat de jos un bolovan, pe care l-a aruncat spre munte.

— De când rapsozii au pretins că Al-Gabalawi l-a îndemnat pe Gabal să transforme casele neamului său astfel încât să fie la fel de frumoase şi de măreţe cum e Casa cea Mare, oamenii au râvnit la puterea şi gloria Străbunului lor, uitând de celelalte calităţi ale sale. Şi tocmai din această

pricină, Gabal n-a izbutit să-i schimbe pe oameni prin dobândirea drepturilor ce li se cuveneau din moşie, iar când el s-a petrecut din această lume, cei puternici s-au preschimbat în uzurpatori, iar cei slabi s-au înverşunat şi toţi au ajuns să sufere. Pe când eu… eu deschid porţile fericirii fără moşie, fără putere şi fără glorie!

Karim şi-a apropiat obrazul de el şi l-a sărutat, iar apoi a urmat:

— Şi mâine, când cei puternici îşi vor da seama de fericirea celor slabi, vor înţelege că puterea, gloria şi averile lor nu fac doi bani.

Prietenii au rostit vorbe de laudă şi dragoste, în timp ce în văzduh răsuna cântecul unui păstor de departe.

Pe cer s-a ivit o singură stea strălucitoare.

— S-ar cuveni să înţelegeţi că eu singur nu-i pot tămădui pe toţi oamenii de pe stradă şi că trebuie să o faceţi şi voi şi că a sosit timpul să deprindeţi tainele meşteşugului de a i izbăvi pe semenii voştri de demoni, s-a adresat Rifaa prietenilor săi, privindu-i hotărât. Toate chipurile au radiat de bucurie.

— Asta era nădejdea noastră cea mai mare! a răspuns Zaki în numele tuturor.

— Numai astfel veţi fi cheia fericirii pe strada noastră! i-a răspuns, zâmbind mulţumit.

Când au revenit în cartierul lor, l-au găsit strălucind de luminile unei nunţi. Mai mulţi nuntaşi care l-au zărit pa Rifaa s-au grăbit spre el pentru a-i întinde mâna. Înfuriat peste măsură de ceea ce vedea, Battikha s-a ridicat de pe divan, înjurând şi blestemând, pălmuind în dreapta şi în stânga şi, îndreptându-se spre Rifaa, l-a întrebat provocator

— Cine te crezi tu, mă băiete?

— Nu sunt decât un prieten al sărmanilor, jupâne… îi răspuns Rifaa cu blândeţe.

— Ce vorbeşti?! a izbucnit haidamacul. Păi, atunci mergi aşa cum merg sărmanii şi nu ca un

mire în cortegiul de nuntă, l-a repezit scurt. Ai uitat că nu eşti decât un proscris al acestui cartier, bărbatul Yasminei şi un biet exorcist?!

A scuipat spre el cu scârbă, în vreme ce lumea s-a risipit şi s-a aşternut teama, dar chiuiturile de la nuntă au acoperit totul.

55

Bayumi, haidamacul străzii, stătea în picioare după uşa din spate a grădinii care dădea spre deşert, ascultând nerăbdător. Trebuie să fi fost la prima strajă a nopţii. Cineva a bătut uşor cu degetul în uşa pe care a deschis-o numaidecât şi în grădină s-a strecurat o femeie ce părea că se desprinsese din noapte, în *milaya* şi vălul care-i acoperea faţa. A luat-o de mână şi a condus-o pe alei, evitând să se apropie de casă, până ce a ajuns la salonul de oaspeţi. A împins uşa şi a intrat urmat de ea. Apoi, a aprins o lumânare pe care îi aşezat-o pe marginea ferestrei. Salonul se vedea ca în lumina amurgului, divanele fiind rânduite pe laturi, iar în mijloc era o tavă mare pe care se afla o *goza* şi cele de trebuinţă pentru ea, înconjurată de câteva salteluţe. Femeia şi-a scos *milaya* şi vălul, iar Bayumi a strâns-o la piept cu atâta putere încât ea l-a privit cerându-i îndurare. A scăpat din braţele lui sprintenă, în vreme ce el s-a aşezat pe saltea, chicotind înăbuşit. A scormonit cu degetele în cenuşa din mangal până ce a descoperit câţiva tăciuni aprinşi. S-a aşezat şi ea lângă el şi l-a sărutat pe ureche.

— Aproape că am şi uitat de el, a şoptit ea, arătând spre mangal.

S-a aplecat şi a sărutat-o pe obraji şi pe gât, fără să se mai poată stăpâni. Apoi a zis, aruncându-i în poală o bucată de haşiş:

— Ia încearcă-l! Nu fumează din soiul ăsta pe strada noastră decât supraveghetorul şi robul lui Dumnezeu care sunt chiar eu…

De pe stradă ajungea până la el larma unei încăierări: înjurături, ciomege izbindu-se, geamuri sparte, paşi alergând, o femeie ţipând şi lătratul unui câine. Yasmina l-a întrebat din ochi temătoare ce se întâmplă, dar el şi-a văzut mai departe de treaba lui, mărunţind bucata de haşiş, fără să-i pese de ceea ce se petrecea afară.

— Nu pot să-ţi spun cât de greu mi-a fost ca să ajung aici! a început femeia să i se destăinuie. Ca să scap de ochii lumii, am luat-o de pe stradă prin Al-Gamaliyya, apoi prin Al-Darasa şi apoi prin deşert, până ce am ajuns la poarta din spate.

S-a aplecat fără să se oprească din treabă, adulmecându-i parfumul, încântat.

— Mie mi-e totuna, pot să vin şi la tine acasă, a bombănit el.

— Dacă o să faci una ca asta, tot n-o să se împotrivească niciunul din laşii ăia. Până şi Battikha o să netezească nisipul înaintea ta. Dar pe urmă o să-şi verse mânia numai pe mine… Apoi a glumit, jucându-se cu mustaţa lui stufoasă: Dar tu te-ai strecurat în salonul de oaspeţi de teama soţiei…

A lăsat la o parte bucata de haşiş şi a cuprins-o în braţe, strângând-o atât de violent încât a gemut.

— Doamne, apără-ne pe noi de iubirea haidamacilor! a şoptit ea.

I-a dat drumul şi a ridicat capul, scoţându-şi pieptul înainte ca un curcan.

— Nu există decât un singur haidamac, s-a falit el. Ceilalţi sunt nişte copilaşi pe lângă el.

— Haidamac peste restul oamenilor, nu peste mine, a şoptit ea, jucându-se cu părul de pe pieptul lui, care-i ieşea prin deschizătura ghilbabului.

— Iar tu eşti coroana de pe capul haidamacului, a mai adăugat el, pişcând-o uşor de sfârc.

A întins mâna în partea cealaltă a tăvii şi a luat un urcior, ispitind-o:

— Am aici o licoare straşnică!

— Mă tem că o să duhnesc prea tare şi-o să-şi dea seama scumpul meu bărbat! a spus ea, regretând că nu poate s-o încerce.

El a sorbit din urcior până ce şi-a potolit setea şi i s-a destăinuit încruntat, în vreme ce presăra haşişul:

— Ce mai bărbat! L-am văzut de mai multe ori rătăcind ca un bezmetic. E primul exorcist de pe strada asta ciudată!

— Îi datorez viaţa! a şoptit ea, urmărindu-l cum pufăie din narghilea. De-aia îl suport. Dar nu-i nici o primejdie, căci îl pot duce de nas foarte uşor.

I-a oferit şi ei *goza,* iar ea a apucat-o fără să mai stea pe gânduri, trăgând cu lăcomie şi trimiţând în aer rotocoalele de fum cu ochii închişi, beată de plăcere. Trăgea şi el de zor cu pufăituri întrerupte, mormăind printre ele:

— Îl laşi… să se joace… cu tine… aşa cum… se joacă…țâncii.

— Soţul meu n-are altă treabă pe lumea asta decât să scoată dracii din săraci, a bâiguit ea, ridicând din umeri cu dispreţ.

— Iar tu nu scoţi nimic din el?

— Nimic, îţi jur! O singură privire spre el e de-ajuns ca să nu mai vrei nimic.

— Nici măcar o dată pe lună?

— Nici o dată pe an! El este prea ocupat cu dracii din oameni ca să mai aibă vreme şi pentru nevastă!

— Călări-l-ar toţi dracii! Şi ce câştigă el din treaba asta?

— Nu câştigă absolut nimic! i-a răspuns clătinând din rup puţin încurcată. Dacă n-ar fi taică-său, am muri de foame. El crede că ar avea datoria să-i facă pe cei săraci fericiţi şi să-i purifice!

— Dar cine-l obligă pe el să facă treaba asta?

— Zice că Străbunul lui, Al-Gabalawi, ar dori lucrul ăsta pentru urmaşii lui!

— A zis că Al-Gabalawi vrea lucrul ăsta?

— Păi?

— Dar de unde ştie el ce vrea Al-Gabalawi?

Femeia s-a simţit stânjenită şi i-a fost frică să nu strice atmosfera sau să se întâmple ceva primejdios.

— Aşa interpretează rapsozii vorbele pe care le îngână, o încercat ea să pună capăt discuţiei.

— Strada fiicei de câine! Iar cartierul neamului Gabal e cel mai pângărit! Din rândurile lor s-a ivit cel mai mare şarlatan. Şi răspândeşte ştiri ciudate despre moşie şi despre cele zece condiţii, ca şi când Stăpânul ar fi doar Bunicul lor! Ieri a venit şarlatanul de Gabal cu o minciună cu care a prăduit moşia, iar astăzi neisprăvitul ăsta tălmăceşte nişte lucruri care n-au nevoie să fie tălmăcite şi-o să pretindă că le-a aflat chiar din gura lui Al-Gabalawi.

— El nu vrea decât să-i izbăvească pe sărmani de demoni, a insistat ea tulburată.

— Dar cine mai ştie? Mâine-poimâine o să auzim că şi moşia e posedată de un demon! a pufnit haidamacul batjocoritor. Apoi, cu un ton mult mai ridicat decât s-ar fi cuvenit, dat fiind caracterul secret al întâlnirii: Stăpânul este mort sau ca şi mort, fiu de căţea…

Yasmina s-a temut să nu piardă această şansă şi să nu tulbure atmosfera, aşa că şi-a scos încet rochia. După atâta supărare, bărbatul a devenit deodată binedispus şi vesel, privind la ea cu ochi devoratori.

56

Supraveghetorul părea foarte slab în abaua lui largă. Pe faţa-i albă şi rotundă se citea îngrijorarea,

pleoapele ofilite îi atârnau greu, iar semnele bătrâneţii timpurii i se puteau citi în priviri şi în ridurile adâncite de sub ochi. Toate acestea erau consecinţe ale nesomnului şi ale poftelor trupeşti excesive. Obrajii plini ai lui Bayumi nu trădau satisfacţia interioară pe care i-o provoca neliniştea stăpânului său pricinuită de gravitatea veştilor pe care i le adusese şi în consecinţă de importanţa rolului pe care îl avea faţă de supraveghetor şi faţă de moşie.

— N-aş fi vrut să vă tulbur cu veştile astea, a reluat el discuţia, dar nu puteam să fac nimic fără să vă consult, într-o chestiune care priveşte moşia. Iar pe de altă parte, acest smintit aparţine neamului Gabal şi noi avem o înţelegere ca nimeni dintre noi să nu atace pe cineva din acest neam decât cu îngăduinţa dumneavoastră.

— Şi a pretins într-adevăr că ar fi stat de vorbă cu Stăpânul Gabalawi? l-a întrebat supraveghetorul Ihab posomorât.

— Mi-au confirmat lucrul ăsta mai mulţi. Bolnavii lui aşa cred, chiar dacă ascund secretul cu străşnicie.

— S-ar putea să fie nebun, aşa cum Gabal a fost un şarlatan. Dar această stradă murdară îi iubeşte pe nebuni şi pe şarlatani… Ce-o mai fi vrând neamul Gabal după ce a prădat moşia fără niciun drept? De ce nu stă Gabalawi de vorbă şi cu altcineva, nu numai cu ei? De ce nu stă Gabalawi de vorbă şi cu mine, care sunt ruda lui cea mai apropiată? El stă culcat, nemişcat în camera lui, şi uşa i se deschide numai când i se aduc cele de trebuinţă. Nu-l vede nimeni şi nici el nu vede pe altcineva în afară de slujnica lui. Şi cât de uşor este pentru cei din neamul Gabal să-l întâlnească sau să-l audă!

— Ăştia n-o să aibă linişte până când n-o să pună mâna pe întreaga moşie, l-a întărâtat Bayumi cu ură în glas.

Faţa supraveghetorului s-a îngălbenit de furie şi a sărit în picioare gata să dea porunci, dar brusc şi-a schimbat gândul şi a întrebat iar:

— Şi a zis ceva despre moşie ori s-a limitat doar la alungarea demonilor?

— Întocmai ca şi Gabal, care s-a limitat doar la alungarea şerpilor! a mormăit Bayumi la fel de mânios. Ce-are Al-Gabalawi de-a face cu demonii? a mai adăugat batjocoritor.

— Eu nu vreau să se abată asupra mea blestemul, aşa cum s-a abătut asupra lui Efendi! a zis Ihab îmbufnat, stând în picioare.

Bayumi i-a chemat pe Gaber, Handusa, Khalid şi Battikha în *gharza* lui şi le-a spus că trebuie să-l lecuiască de nebunie pe Rifaa, fiul lui Şafei tâmplarul.

— Numai pentru atâta lucru ne-ai chemat, jupâne? l-a întrebat Battikha plin de arţag.

Bayumi a încuviinţat din cap, dar Battikha a bătut din palme şi a exclamat:

— Ha! Haidamacii de pe stradă se întâlnesc pentru a stabili ce-i de făcut cu o creatură care nu e nici bărbat, nici femeie!

— Şi-a practicat meşteşugul sub ochii tăi şi nu ţi-ai dat seama de primejdie şi nici n-ai auzit nimic, fireşte, despre discuţia lui cu Stăpânul Al-Gabalawi, l-a repezit Bayumi, aruncându-i o privire dispreţuitoare.

Prin fumul care plutea în jur au schimbat priviri scânteietoare.

— Pui de căţea! a exclamat Battikha din nou. Ce treabă are Stăpânul cu demonii, ce, el a fost exorcist?!

Au izbucnit în râs, dar numaidecât s-au şi oprit, văzându-l pe Bayumi încruntându-se.

— Battikha, tu ai seminţe de bostan în cap! s-a răstit la el. Un haidamac se îmbată, fumează haşiş, dar nu se cuvine să-şi piardă minţile!

— Jupâne, la nunta lui Antar s-au prăvălit asupra mea douăzeci de ciomege, sângele îmi

curgea şiroaie pe faţă şi pe gât, dar bâta nu mi-a căzut din mână, a încercat Battikha să se apere.

— Să-l lăsăm să rezolve problema aşa cum crede el că e mai bine, a intervenit Handusa. Altfel o să-şi piardă rangul. Şi-ar fi bine să găsească o altă cale decât atacarea neghiobului, fiindcă să ataci pe unul ca ăsta este o umilinţă pentru haidamaci!

Strada dormea şi nimeni nu ştia ce se punea la cale în *gharza* lui Bayumi. Dimineaţa când a ieşit din casă, Rifaa s-a întâlnit pe stradă cu Battikha şi l-a salutat ca de obicei:

— Bună dimineaţa, jupân Battikha!

— Neagră cum e catranul să-ţi fie dimineaţa şi ţie, şi mă-tii! a strigat Battikha, uitându-se urât la el. Întoarce-te în casă şi n-o mai părăsi, altfel îţi sparg capul!

— Dar cu ce te-am supărat, meştere? l-a întrebat Rifaa nedumerit.

— Vezi că acum stai de vorbă cu Battikha, nu cu Stăpânul Al-Gabalawi! s-a răstit la el încruntat. Cară-te fără să mai stai pe gânduri!

Rifaa a dat să spună ceva, însă haidamacul i-a dat o palmă cu atâta putere încât l-a împins către zidul casei, clătinându-se. O femeie a văzut incidentul şi a scos un ţipăt care s-a auzit pe toată strada. Alte femei au imitat-o şi văzduhul a răsunat de strigătele de ajutor pentru Rifaa. Cât ai clipi din ochi, o mulţime de bărbaţi şi femei au alergat spre locul cu pricina. Zaki, Ali, Husein şi Karim s-au ivit printre primii. Apoi au apărut amm Şafei şi rapsodul Gawad, bâjbâind cu bastonul său, şi, cât ai bate din palme, adepţii lui Rifaa s-au adunat în jurul lui. Battikha a fost surprins, căci nu se aştepta la o astfel de reacţie, dar a ridicat din nou palma şi l-a plesnit pe Rifaa peste obraz, fără ca acesta să încerce să se apere. Atunci a pornit să strige mulţimea înfuriată: unii l-au rugat pe Battikha să-l lase în pace, alţii au pomenit de virtuţile şi faptele bune ale lui Rifaa, iar cei mai mulţi s-au arătat

nedumeriţi, au întrebat care au fost motivele bătăii şi s-au înălţat proteste.

— Aţi uitat cine sunt eu? s-a răstit Battikha, fierbând de mânie.

Adevărul este că dragostea pentru Rifaa i-a determinat pe oameni să se adune spontan şi i-a încurajat să răspundă ameninţării lui Battikha.

— Haidamacul este coroana de pe capul nostru, a încercat să-l înduplece unul din primul rând. Nu ne-am adunat decât ca să-ţi cerem să-l ierţi pe omul acesta bun.

— Noi îi arătăm toată supunerea haidamacului nostru, dar ce-a făcut Rifaa? s-a auzit glasul altcuiva, încurajat de îmbulzeală şi de faptul că se afla în mijlocul mulţimii.

— Rifaa este nevinovat şi va fi vai şi-amar de acela care-i va pricinui vreun rău, a strigat un al treilea bărbat tocmai din rândurile din spate, convins că haidamacul nu-l va putea zări.

— Muieri ce sunteţi! O să primiţi o lecţie pe care n-o s-o uitaţi niciodată! a urlat Battikha simţindu-se încolţit şi a ridicat bâta deasupra capului, gata să lovească.

Ţipetele femeilor s-au ridicat din toate colţurile şi glasurile dezlănţuite au rostit ameninţări sângeroase. Bolovanii şi colţurile de cărămidă cădeau unul după altul dinaintea lui Battikha, împiedicându-l să înainteze. Bărbatul s-a trezit într-o încurcătură teribilă, cum nu mai cunoscuse nici în cele mai cumplite coşmaruri. Mai bine murea decât să-i cheme pe ceilalţi haidamaci în ajutor. Potopul de bolovani şi cărămizi îi ameninţa viaţa, dar el îşi apăra poziţia de căpetenie tăcând mâlc şi aruncând priviri furioase în jur. Cărămizile zburau fără încetare şi lumea continua să-l ameninţe. Nu i se întâmplase nici unui haidamac aşa ceva până atunci.

Rifaa s-a apropiat pe neaşteptate de Battikha, s-a oprit în faţa lui şi le-a făcut oamenilor semn să tacă.

— Haidamacul nostru nu are nici o vină, a mai zis el cu glas tare, când s-a aşternut tăcerea. Numai eu sunt vinovat!

În privirile oamenilor se vedea neîncrederea, dar niciunul dintre ei n-a scos o vorbă.

— Împrăştiaţi-vă înainte de a-i simţi mânia pe pielea voastră! i-a îndemnat Rifaa.

Unii au înţeles că el voia să salveze onoarea haidamacului pentru a pune capăt incidentului şi s-au risipit, alţii i-au urmat nedumeriţi, iar ultimii s-au grăbit care încotro, de teamă să nu rămână faţă în faţă cu Battikha, astfel încât liniştea s-a aşternut peste întregul cartier.

57

După incidentul acela, tensiunea a sporit pe stradă. Supraveghetorul se temea cel mai mult de posibilitatea ca locuitorii să-şi închipuie că în solidaritate s-ar afla garanţia capacităţii lor de a rezista în faţa haidamacilor. De aceea, se impunea – în opinia lui – lichidarea lui Rifaa şi a acelora care s-ar simţi tentaţi să-l sprijine, urmând ca acest lucru să fie făcut în înţelegere cu Khunfis, haidamacul neamului Gabal, pentru a evita izbucnirea unei revolte generale.

— Să ştii că Rifaa nu este chiar atât de slab pe cât îţi închipui tu, a început supraveghetorul discuţia cu Bayumi. Alături de el se află adepţii lui, care au izbutit să-l scoată din mâinile haidamacului. Închipuie-ţi cam ce s-ar întâmpla dacă i se va alătura întreaga stradă şi nu doar cartierul lui. Într-o situaţie ca aceasta o să-i lase pe demoni la o parte şi-o să declare că adevăratul lui ţel este moşia!

Bayumi şi-a vărsat mânia pe Battikha, zgâlţâindu-l violent de umeri.

— Am lăsat treaba asta numai în grija ta şi ce-ai făcut, ruşinea haidamacilor?

— O să vă scap de el chiar dacă va trebui să-l omor, a bombănit Battikha muşcându-şi buzele de furie.

— Cred că lucrul cel mai bun pe care l-ai putea face ar fi să dispari de pe stradă pentru totdeauna!

Apoi a trimis pe cineva să-l cheme pe Khunfis, dar amm Şafei, mai speriat ca niciodată, i-a ieşit în cale şi s-a oprii în faţa lui, după ce mai înainte încercase să-l convingă pe fiul lui să revină la atelier şi să renunţe la treburile cine nu-i aduc decât necazuri, dar nu reuşise în strădania lui şi se întorsese acasă dezamăgit. Aşa că atunci când a aflat de chemarea lui Khunfis la Bayumi, i-a tăiat calea şi a încercat să-l înduplece:

— Jupâne Khunfis, tu eşti haidamacul şi protectorul nostru. Ei îţi cer să te descotoroseşti de Rifaa cu orice preţ, dar să nu faci aşa ceva… Promite-le ceea ce-ţi cer, dar nu-l distruge! Porunceşte-mi şi voi părăsi strada împreună cu el, chiar dacă va trebui să recurg la forţă, dar nu te descotorosi de el!

— Eu ştiu mai bine decât oricine altcineva ce trebuie să fac şi ce impun interesele neamului Gabal! i-a răspuns Khunfis foarte precaut.

Adevărul este că de când aflase de incidentul cu Battikha, Khunfis devenise foarte temător în privinţa lui Rifaa şi şi-a zis în sinea lui că cel care trebuie să fie cu grijă este el şi nu supraveghetorul şi nici Bayumi.

Întâlnirea cu Bayumi a avut loc în camera de oaspeţi din casa acestuia. Cel mai mare peste haidamaci i-a spus deschis că l-a invitat la el pentru a se înţelege în privinţa lui Rifaa.

— Nu trata chestiunea aceasta cu uşurinţă, fiindcă întâmplările care au avut loc au dovedit cât de puternică este influenţa lui! l-a prevenit din capul locului.

Khunfis a recunoscut acest lucru, dar i-a zis cu un ton rugător:

— Aş vrea să nu fie atacat de faţă cu mine…

— Suntem bărbaţi, jupâne, ce naiba, a încercat Bayumi să-l liniştească. Avem doar aceleaşi interese. Nu atacăm pe nimeni în casele noastre. Uite, am trimis după băiatul ăsta şi-o să vină de îndată. Vreau să-l întreb ce are de gând, în prezenţa ta.

Rifaa a intrat cu faţa radiind, i-a salutat pe cei doi bărbaţi şi s-a aşezat pe o salteluţă din faţa lor, spre care i-a făcut semn Bayumi. Acesta i-a cercetat cu atenţie chipul luminos şi calm, mirându-se cum de a putut pricinui un copil liniştit ca el astfel de tulburări înspăimântătoare.

— De ce-ai părăsit cartierul şi neamul tău? l-a întrebat cu asprime.

— Pentru că acolo n-a răspuns nimeni chemării mele, a zis Rifaa liniştit.

— Şi ce voiai de la ei?

— Să-i mântui de acei demoni care-i împiedică să fie fericiţi.

— Dar ce, tu eşti răspunzător de fericirea oamenilor? l-a întrebat Bayumi mânios.

— Da, de vreme ce sunt în stare să o înfăptuiesc, i-a răspuns Rifaa deschis şi cu inocenţă.

— Te-am auzit cumva vorbind cu dispreţ despre putere? a continuat Bayumi interogatoriul, încruntându-se.

— Am vrut să le dovedesc că fericirea nu se află în ceea ce îşi închipuie ei, ci în ceea ce fac eu…

— Şi asta nu înseamnă dispreţ faţă de cei care au puterea? a izbucnit Khunfis furios de-a binelea.

— Nu, jupâne! i-a răspuns fără să-l tulbure mânia celuilalt. N-am făcut decât să le atrag atenţia asupra faptului că fericirea este cu totul altceva decât puterea pe care o deţin unii.

— Aşa, carevasăzică, a şoptit Bayumi în barbă, sfredelindu-l cu privirea. Dar te-au mai auzit

zicând şi că Stăpânul Gabalawi ar vrea lucrul ăsta pentru ei…

— Ei pretind lucrul ăsta! i-a răspuns Rifaa şi în ochii lui senini şi limpezi s-a ivit îngrijorarea.

— Dar tu ce zici? l-a luat el din scurt.

— Eu nu vorbesc decât despre lucrurile pe care le înţeleg, a bombănit Rifaa, după ce a ezitat pentru prima oară.

— Nenorocirile vin din minţile râncede, a zis Khunfis batjocoritor, amestecându-se şi el în vorbă.

— Dar ei pretind că tu le-ai reproduce ceea ce-ai fi auzit de la Gabalawi însuşi, l-a încolţit Bayumi, îngustându-şi ochii.

În privirea lui Rifaa s-a ivit tulburarea şi a ezitat pentru a doua oară.

— Asta am înţeles eu din spusele lui Adham şi ale Iul Gabal, a bâiguit el.

— Dar vorbele pe care le-a spus lui Gabal n-au nevoie de interpretare! a intervenit Khunfis din nou, furios.

A sporit şi mânia lui Bayumi, care şi-a zis în sinea lui „Toţi sunteţi nişte mincinoşi şi Gabal este primul mincinos dintre voi, hoţilor!“.

— Pretinzi că l-ai auzit pe Gabalawi, a continuat cu glas tare. Şi mai pretinzi că Gabalawi vrea lucrul ăsta. Nimeni n-are dreptul să vorbească în numele lui Gabalawi în afară de supraveghetorul moşiei sale şi moştenitorul lui. Dacă ar fi ca Gabalawi să spună ceva, i-ar fi spus lui. El este răspunzător de moşia lui Gabalawi şi el execută cele zece condiţii ale lui. Nătângule, cum să dispreţuieşti puterea şi bogăţia în numele lui Gabalawi, de vreme ce acestea sunt atributele şi calităţile lui?

Trăsăturile delicate ale lui Rifaa trădau durerea.

— Eu mă adresez locuitorilor de pe strada noastră, nu lui Gabalawi, a bombănit el încurcat. Pe ei îi stăpânesc demonii şi-i chinuiesc necazurile.

— E limpede! Tu eşti incapabil de putere şi de măreţie şi de aceea le blestemi! a ţipat Bayumi. Încerci să pari în faţa proştilor de pe strada noastră deasupra poziţiei stăpânilor, iar atunci când te vor urma supuşi, nu vei şovăi să pui mâna pe putere şi pe bogăţie.

— Eu n-am alt ţel decât fericirea locuitorilor de pe strada noastră, a îngăimat Rifaa, deschizând ochii larg, mirat şi întrebător.

— Ticălosule, a strigat Bayumi, tu încerci să-i faci pe oameni să creadă că sunt bolnavi şi că noi toţi am fi bolnavi şi nimeni de pe această stradă, în afară de tine, n-ar fi sănătos…

— De ce ar urî fericirea când ea este atât de aproape de ei? a dat să-i răspundă Rifaa.

— Ticălosule, fericirea care vine de la unul ca tine este blestemată!

— De ce unii oameni mă urăsc, pe când eu n-am urât niciodată pe nimeni? a întrebat Rifaa oftând.

— Să ştii că pe noi nu ne păcăleşti aşa cum îi păcăleşti pe proştii ăia! a urlat Bayumi la el. Uită de minciunile tale şi ţine minte ce-ţi spun acum: Poruncile mele nu pot fi încălcate! Şi mulţumeşte-i lui Dumnezeu că te afli în casa mea. Altfel, n-ai fi scăpat teafăr.

Rifaa s-a ridicat în picioare disperat, i-a salutat şi a ieşit.

— Lasă-l pe mâna mea! a mormăit Khunfis.

— Nebunul are mulţi sprijinitori şi nu vreau să facem măcel, a încercat Bayumi să-l liniştească.

58

Rifaa a părăsit casa lui Bayumi, îndreptându-se către casa lui. Cerul era învăluit în veşmintele toamnei şi în aer se simţea o boare uşoară. Oamenii de pe stradă se adunaseră grămadă în jurul tarabelor cu lămâi, de parcă ar fi sosit vremea

murăturilor, şi se auzeau pretutindeni discuţii şi râsete, în vreme ce nişte copii se prinseseră într-o încăierare, aruncând unii în alţii cu ţărână. Mai mulţi oameni i-au dat bineţe lui Rifaa. Ajuns acasă, şi-a scuturat praful de pe umeri şi de pe tichie, de la joaca celor mici. Zaki, Ali, Husein şi Karim erau în aşteptarea lui. S-au îmbrăţişat, ca de obicei, apoi le-a relatat discuţia cu Bayumi şi Khunfis. Între timp, grupului de bărbaţi li s-a alăturat şi soţia sa. L-au urmărit cu un interes vădit, dar şi cu nelinişte, iar când a terminat de povestit, toate chipurile erau posomorâte. Yasmina s-a întrebat în sinea ei la ce ar putea duce această situaţie delicată şi dacă n-ar exista o soluţie care să-l apere pe omul acesta bun de la pieire, fără să ameninţe fericirea ei. În ochii tuturor se putea vedea că-şi puneau fel de fel de întrebări, în vreme ce Rifaa şi-a rezemat capul de perete, extenuat.

— Porunca venită de la Bayumi nu trebuie nesocotită, a rostit Yasmina mai mult în şoaptă.

— Rifaa are prieteni care l-au înfrânt pe Battikha, făcându-l să dispară de pe stradă, şi-a dat cu părerea Ali, care era cel mai impetuos dintre ei.

— Battikha, nu Bayumi! a remarcat Yasmina încruntându-se. Dacă-l înfruntaţi pe Bayumi, vă puteţi lua adio de la viaţă!

— Să ascultăm mai întâi ce părere are maestrul, le-a propus Husein, privind spre Rifaa.

— Nu vă gândiţi la luptă! a fost primul sfat al lui Rifaa, care stătea cu ochii pe jumătate închişi. Aceluia care trudeşte pentru fericirea oamenilor nu-i este indiferentă vărsarea sângelui lor.

Yasmina a radiat de bucurie, căci detesta ideea de a rămâne văduvă, de teamă că toţi ochii vor fi aţintiţi asupra sa şi nu va mai putea ajunge la bărbatul ei cel straşnic.

— Cred că lucrul cel mai bun pe care ar trebui să-I faci ar fi să te cruţi şi să scapi de această trudă, a bombănii ea

— Nu vom renunţa la strădaniile noastre, dar vom renunţa la această stradă, a sugerat Zaki protestând.

Inima Yasminei a pornit să bată cu putere la gândul înspăimântător că trebuie să plece departe de strada bărbatului ei.

— Nu vom putea trăi printre străini, pierduţi, departe de strada noastră! a insistat ea vădit tulburată.

Toţi ochii erau aţintiţi asupra lui Rifaa, care şi-a îndreptat puţin capul şi a mărturisit:

— N-aş vrea să părăsim strada noastră…

În momentul acela s-au auzit câteva ciocănituri insistente m uşă. Yasmina a alergat şi a deschis-o. Cei dinlăuntru au recunoscut glasul lui amm Şafei şi al Abdei, care întrebau de fiul lor. Rifaa s-a ridicat şi i-a îmbrăţişat. S-au aşezat din nou, dar părinţii suflau greu şi se citea pe chipurile lor că nu adus veşti neplăcute.

— Fiule, Khunfis te-a părăsit şi viaţa îţi este în primejdie, s-a grăbit tatăl să-i dea vestea. Prietenii mi-au spus că iscoadele haidamacilor dau târcoale casei tale.

— Ce bine am fi făcut noi dacă nu ne-am fi întors pe această stradă, unde sufletele se vând pe nimic, a izbucnit Abda, ştergându-şi ochii înroşiţi de plâns.

— Nu te teme, doamna mea! În tot cartierul nostru sunt prieteni care ne iubesc! a încercat Ali s-o încurajeze.

— Ce-am săvârşit ca să fim pedepsiţi? a întrebat Rifaa, oftând adânc.

— Tu faci parte din neamul Gabal pe care ei îl urăsc de moarte! i-a reamintit amm Şafei îngrozit. Nu ştiţi cât de înspăimântat sunt din clipa când ai pomenit prima oară de Stăpânul Gabalawi!

— Ieri s-au războit cu Gabal pentru că el a cerut moşia, dar astăzi se războiesc cu mine pentru că dispreţuiesc această moşie! s-a mirat Rifaa.

— Poţi să spui orice pofteşti despre ei, fiindcă oricum asta nu-i va schimba câtuşi de puţin! l-a prevenit amm Şafei, făcând un semn exasperat cu mâna. Dar să ştii că, dacă vei părăsi casa, eşti sortit pierii, cu toate că nu sunt sigur că te afli în siguranţă nici dacă nu vei ieşi din ea.

Karim a fost primul în inima căruia s-a strecurat teama, dar şi-a ascuns-o cu hotărâre şi a zis, adresându-se lui Rifaa:

— Ei te pândesc afară şi, dacă nu vei ieşi, vor veni peste tine. Ăştia sunt haidamacii străzii noastre, aşa după cum bine îi ştim. Hai să fugim pe terase şi să ne refugiem în casa mea şi-acolo o să chibzuim ce trebuie să facem!

— Şi de-acolo, fugiţi de pe strada asta în toiul nopţii! i-a îndemnat Şafei.

— Şi las tot ce am clădit până acum să se dărâme? a întrebat Rifaa oftând.

— Fă aşa cum îţi spune de mila mamei tale! l-a implorat Abda plângând.

— Şi-ţi reiei treburile de partea cealaltă a deşertului dacă vrei! l-a încurajat şi tatăl său, tulburat.

— Să trecem la treabă! i-a îndemnat Karim, ridicându-se îngrijorat. Meşterul Şafei împreună cu soţia mai rămân aici puţin, după care pornesc spre Casa Victoriei, ca şi cum s-ar întoarce dintr-o vizită obişnuită. Doamna Yasmina o ia spre Al-Gamaliyya, ca şi cum ar avea de făcut ceva cumpărături, iar când se întoarce, se furişează în casa mea. E mai simplu decât să alerge pe terasele caselor.

Şafei a fost foarte mulţumit de acest plan, iar Karim a adăugat:

— Ar trebui să nu mai pierdem niciun singur minut! Mă duc să controlez terasele.

Apoi a ieşit din cameră. Şafei s-a ridicat şi l-a luat de mână pe Rifaa, în timp ce Abda i-a poruncit Yasminei să strângă ceva veşminte într-o legătură.

Yasmina s-a apucat să adune câteva lucruri la întâmplare, cu pieptul sufocat şi cu inima rănită, gata să izbucnească de furie. Abda s-a apropiat de fiul ei, l-a sărutat şi a murmurai un descântec cu ochii plini de lacrimi. Rifaa continua să se gândească la situaţia lui cu durere în suflet. Cât de mult îi iubea pe oamenii aceştia, din toată inima! Cât trudise pentru fericirea lor! Şi cât de tare sufereau din pricinii duşmăniei acestor ticăloşi! Oare va accepta Al-Gabalawi ea el să nu izbândească?! Karim s-a întors şi i-a îndemnat pe Rifaa şi pe tovarăşii lui:

— Urmaţi-mă!

— O să venim la tine, mai devreme sau mai târziu, a murmurat Abda copleşită de lacrimi.

— Mergi în pace, Rifaa! şi-a luat Şafei rămas-bun de la fiul său, stăpânindu-şi cu greu plânsul.

Rifaa i-a îmbrăţişat pe părinţi, apoi s-a îndreptai, spre Yasmina şi i-a zis:

— Strânge *milaya* şi vălul ca să nu te recunoască nimeni!

S-a aplecat spre ea şi i-a şoptit la ureche:

— Nu suport gândul că cineva ar putea să-ţi facă vreun rău.

59

Yasmina a părăsit casa înfăşurată în straiele negre, în vreme ce în urechi îi răsunau încă vorbele rostite de Abda când şi-a luat rămas-bun de la ea:

— Cu bine, fata mea! Dumnezeu să te ţină în viaţă şi să te apere! Rifaa se află în grija ta. Mă voi ruga pentru voi zi şi noapte.

Începuse să se lase întunericul; felinarele cafenelelor se aprinseseră, iar copiii se zbenguiau în lumina slabă a lămpilor de pe cărucioare. În jurul grămezilor de gunoi se încăierau pisicile şi câinii, ca în fiecare zi la ceasul acela.

Yasmina a luat-o spre Al-Gamaliyya fără ca inima ei pasională să cunoască ce este mila. Nu ezita, dar a cuprins-o spaima, închipuindu-şi că este urmărită de mai mulţi ochi. Nu s-a simţit în siguranţă nici când a cotit din Al-Darasa spre deşert, adevărata linişte cunoscând-o doar când s-a aflat faţă în faţă cu Bayumi în salonul lui de oaspeţi.

— Eşti speriată? a întrebat-o el după ce şi-a scos vălul ai a cercetat-o atent.

— Da! i-a răspuns ea gâfâind.

— Nu trebuie să te temi! Tu nu eşti laşă! Spune-mi, ce veşti ai?

— Au fugit pe terase înspre casa lui Karim, iar mâine spre zori vor părăsi strada… a şoptit ea.

— În zori, fii de căţea! a bombănit Bayumi batjocoritor.

— L-au convins să plece. De ce nu-l laşi să plece?

— Demult, a plecat şi Gabal şi pe urmă s-a întors. Viermii ăştia nu merită să trăiască! i-a răspuns zâmbind ironic.

— El renunţă la viaţă, dar nu merită să moară, a şoptit ea cu mintea în altă parte.

— Există destui nebuni pe stradă, i-a răspuns el, strângându-şi buzele a dezgust.

S-a uitat la el, încercând să-l înduplece, apoi a lăsat ochii în jos şi a şoptit parcă numai pentru sine:

— Într-o zi m-a salvat de la moarte.

— Iar tu îl dai morţii, a spus el batjocoritor. Ochi pentru ochi, iar cel care a început este mai nedrept!

A simţit o nelinişte dureroasă şi a privit la el mustrător

— Am făcut ce-am făcut pentru că tu îmi eşti mai scump decât viaţa, a îngăimat ea.

— O să fim liberi, nestingheriţi, a încercat el s-o îmbuneze, mângâind-o pe obraz. Iar dacă o să ai ceva necazuri, o să găseşti un loc în casa mea.

— Nici dacă mi-ar oferi Casa Stăpânului Al-Gabalawi, eu n-aş renunţa la tine, a şoptit puţin încurajată de vorbele lui

— Eşti o fată credincioasă.

Cuvântul „credincioasă” a înţepat-o ca un spin şi a cuprins-o din nou neliniştea aceea dureroasă. S-a întrebat dacă nu cumva îşi bate joc de ea. Dar nu mai era timp de discuţii, aşa că s-a ridicat, pregătindu-se să plece, şi s-a ridicat şi el, conducând-o până la uşa din spate. Rifaa prietenii săi o aşteptau. S-a aşezat lângă soţul ei şi a zis încurcată:

— Casa este supravegheată. Ar fi mai bine dacă mama ta ar lăsa lampa aprinsă în spatele ferestrei. Ar fi mult mai simplu să fugim în zori.

— Dar el este abătut, i-a zis Zaki, privind la Rifaa cu tristeţe. Nu există bolnavi peste tot? Şi nu au şi ei nevoie de tămăduire?

— Nevoia de tămăduire este mai puternică acolo unde boala scapă de sub control, a mormăit Rifaa.

Yasmina a privit la el compătimitor şi şi-a zis în sine că uciderea lui este o nedreptate. Ar fi vrut să-i găsească o singură vină pentru care să merite să fie pedepsit. Şi-a amintit din nou că el a fost singurul om din această lume care i-a făcut un bine şi că răsplata pentru această faptă va fi moartea, dar a blestemat aceste gânduri în taină şi şi-a zis: „Să facă bine acela care în viaţa lui a avut parte de bine!“. Când l-a văzut privind spre ea, s-a trezit spunând, ca şi cum i-ar fi fost milă de el:

— Viaţa ta este mai scumpă decât strada noastră blestemată…

— Lucrul ăsta îl rosteşte limba ta, dar eu citesc tristeţe în ochii tăi, a şoptit Rifaa zâmbind.

A tresărit şi şi-a zis: „Ar fi vai şi-amar dacă ar putea citi în ochi aşa cum poate să alunge demonii!”.

— Nu sunt tristă, dar mă tem pentru tine, a bâiguit ea.

— Să pregătesc cina, i-a rupt Karim firul gândurilor, ridicându-se în picioare.

S-a întors cu o tavă şi i-a invitat să se aşeze în jurul ei. Pe tavă se aflau pâine, brânză, lapte bătut, castraveţi, ridichi şi un ibric cu vin.

— În noaptea asta avem nevoie de căldură şi de curaj, a zis Karim în timp ce umplea ceştile.

— Vinul trezeşte demonii, dar îl înviorează pe acela care a scăpat de demonul lui, a zis Rifaa zâmbind după ce au băut.

Apoi s-a întors spre Yasmina, care stătea alături de el. Înţelegând semnificaţia privirii lui, a spus încet:

— Mâine o să mă izbăveşti şi pe mine de demonul meu, dacă Dumnezeu o să ne ţină în viaţă.

Faţa lui Rifaa radia de bucurie, iar prietenii s-au felicitat, continuând să mănânce. Au rupt pâinea în bucăţi şi mâinile li s-au întâlnit deasupra blidelor. Parcă uitaseră de moartea care-i pândea. La un moment dat, însă, Rifaa a reluat vorba, schimbând subiectul.

— Stăpânul moşiei a dorit ca fiii săi să fie la fel ca el, însă ei au insistat să fie asemenea demonilor. Ei sunt proşti, iar el nu iubeşte prostia, aşa după cum mi-a spus.

Karim a clătinat din cap cu părere de rău, a înghiţit dumicatul şi a zis:

— Dacă ar mai fi avut ceva din puterea lui de la început, lucrurile ar fi mers aşa cum voieşte el.

— Dacă… dacă… dacă, a izbucnit Ali furios. La ce se foloseşte acest dacă? Trebuie să acţionăm.

— N-am fost nici o clipă delăsători! a spus Rifaa cu fermitate. Am luptat împotriva demonilor fără încetare şi de fiecare dată când un demon a lăsat un loc gol, acesta a fost umplut de iubire. Nu am avut niciun alt ţel.

— Şi dacă ne-ar fi lăsat să lucrăm, am fi umplut strada cu sănătate, iubire şi pace, a adăugat Zaki cu tristeţe.

— Eu mă mir cum de ne-am gândit la fugă când avem atâţia prieteni, a intervenit Ali.

— Demonul tău este încă puternic înfipt în tine, a zis Rifaa zâmbind. Nu trebuie să uiţi că ţelul nostru este să lecuim, nu să ucidem. Este mai bine ca omul să fie ucis decât să ucidă. Apoi s-a întors pe neaşteptate spre Yasmina, zicându-i: Tu nici nu mănânci, nici nu asculţi…

Inima i s-a strâns de teamă, dar şi-a învins tulburarea şi i-a răspuns:

— Mă minunez de voi cât de veseli sunteţi. Parcă aţi fi la nuntă…

— O să fii şi tu veselă, la fel ca noi, după ce vei scăpa mâine de demonul din tine.

Apoi s-a adresat fraţilor săi, uitându-se spre ei:

— Unora dintre voi le e ruşine de împăcare, căci noi suntem fiii unei străzi care nu respectă decât forţa. Dar forţa nu se limitează doar la terorizarea altora. Lupta cu demonii este de zeci de ori mai grea decât atacarea celor slabi sau înfruntarea haidamacilor.

Ali a clătinat din cap cu regret şi a zis:

— Răsplata pentru faptele bune este această situaţie nefericită în care ne aflăm acum.

— Lupta nu se va sfârşi aşa cum îşi închipuie ei, a încheiat Rifaa cu convingere. Noi nu suntem atât de slabi, aşa cum îşi imaginează, dar am mutat bătălia de pe un câmp pe altul, iar noul câmp de bătaie cere mai mult curaj şi mai multă forţă.

Au continuat să mănânce, gândindu-se la ceea ce auziseră. Li se părea liniştit, stăpân pe sine şi puternic, după cum li se părea frumos şi blajin. În răstimpul de tăcere, a ajuns până la ei glasul rapsodului din cartier, depănându-şi povestea.

— Într-o zi, pe la amiază, Adham s-a oprit în Fundătura Liliecilor să se odihnească puţin şi a aţipit. Dar curând după aceea, s-a trezit din pricina agitaţiei, a văzut nişte copii care furau de pe cărucior şi a sărit în sus ameninţând. Un băieţaş care stătea lângă el, pândindu-l, le-a dat de veste

celorlalţi printr-un fluierat şi a împins căruciorul pentru ca Stăpânul său să fie ocupat şi să nu-i poată urmări. Castraveţii s-au împrăştiat pe pământ şi în vremea asta copiii au fugit, dispărând ca lăcustele. Adham s-a supărat foc şi, cât era el de blajin, i-a împroşcat cu un potop de înjurături dintre cele mai deşucheate, în vreme ce aduna castraveţii murdari de pe jos. Mânia lui a tot sporit şi ca el şi găsească alinarea, a început să strige în gura mare: „De ce mânia ta a mistuit totul fără milă, asemenea focului? De ce mândria ţi-a fost mai dragă decât carnea şi decât sângele tău? Cum de te poţi bucura de o viaţă îmbelşugată și tihnită când ştii că noi suntem călcaţi în picioare ca nişte gângănii? Iertarea, blândeţea şi îngăduinţa n-au loc în Casa ta cea Mare, atotputernicule?“. A prins mânerul căruciorului şi tocmai se gândea să-l împingă departe de strada asta blestemată când a auzit un glas, întrebându-l ironic: „Cu cât vinzi castraveţii, unchiule?“. S-a trezit în faţa lui Idris, care zâmbea în batjocură.

În clipa aceea s-a auzit glasul unei femei care a acoperit vocea rapsodului:

— Un biet copil pierdut, oameni buni!

60

Timpul trecea. Bărbaţii stăteau de vorbă, iar Yasmina era chinuită de gânduri. Husein a vrut să arunce o privire peste stradă, dar Karim s-a opus, de teamă să nu-l vadă cineva şi să i se pară suspect. Zaki s-a întrebat dacă or fi atacat casa lui Rifaa. Acesta le-a atras atenţia că nu se aud decât lamentarea rapsodului şi larma copiilor. Strada îşi trăia viaţa obişnuită. Nimic nu lăsa să se bănuiască faptul că se punea la cale o crimă. Prinsă în vâltoarea gândurilor, Yasmina s-a speriat ca nu cumva să o dea de gol ochii. Ar fi vrut să se

sfârşească chinurile ei oricum şi cu orice preţ. Ar fi vrut să-şi umple burta cu vin ca să nu-i mai pese de ce se petrece în jur. Şi-a zis în sine că ea nu este prima femeie din viaţa lui Bayumi şi nu va fi nici ultima, că în jurul grămezilor de gunoi se adună din ce în ce mai mulţi câini. Dar să ia sfârşit odată aceste chinuri, oricare ar fi preţul.

Timpul trecea şi tăcerea înghiţea încet-încet vacarmul. Vocile copiilor şi chemările vânzătorilor au încetat. Nu se mai auzea decât litania rapsodului. A simţit deodată că-i iubeşte pe bărbaţii aceia doar pentru că ei, într-un fel, o chinuiau.

— Să pregătesc mangalul? a întrebat Karim.

— Trebuie să rămânem treji! s-a împotrivit Rifaa hotărât.

— Mi-am zis că ar putea ajuta să treacă timpul mai repede.

— Te temi mai mult decât ar trebui.

— Se pare că nu există niciun motiv de teamă, a respins el acuzaţia.

Într-adevăr, nu s-a întâmplat niciun fel de incident şi casa lui Rifaa n-a fost atacată. Melodiile au tăcut şi rapsozii au plecat. S-au auzit zgomotele uşilor închise, conversaţiile celor care se întorceau la casele lor, însoţite de râsete şi de tuse, după care s-a aşternut tăcerea. Apoi a continuat aşteptarea până la primul cântat al cocoşilor. Zaki s-a apropiat de fereastră, a scrutat strada prin beznă şi s-a întors către ei, zicând:

— Tăcere şi pustiu. Strada e ca în ziua când a fost alungat Idris.

— Aşadar, este vremea să plecăm, i-a îndemnat Karim.

Spaima a pus stăpânire pe Yasmina, care s-a întrebat ce se va întâmpla dacă Bayumi va întârzia sau va renunţa la atac. Bărbaţii s-au ridicat, fiecare dintre ei purtând o bocceluţă.

— Adio, stradă blestemată! a bombănit Husein.

A pornit primul, în vreme ce Rifaa o împingea pe Yasmina cu blândeţe înaintea lui, ţinându-şi mâna pe umărul ei, temându-se parcă să nu o piardă în întuneric. Urmau în ordine Karim, Husein şi Zaki. S-au strecurat unul după altul pe uşă şi au urcat scara, conducându-se după balustradă prin bezna apăsătoare. Terasa părea mai puţin întunecată, cu toate că pe cer nu se zărea nici o stea. Un nor a absorbit toată lumina lunii ascunse în spatele lui şi suprafaţa ei reflecta norii care lunecau.

— Zidurile teraselor sunt aproape lipite, a şoptit Ali, și o vom ajuta pe doamna, dacă va fi nevoie.

Au ieşit pe terasă unul după altul. Când a ieşit Zaki ultimul dintre ei –, a simţit o mişcare în spatele lui şi s-a întors spre uşa terasei, unde a văzut patru siluete.

— Cine-i acolo? a întrebat el speriat.

Au înlemnit cu toţii şi au privit înapoi.

— Opriţi-vă, fii de târfe! s-a auzit glasul lui Bayumi.

Era înconjurat de Gaber, Khalid şi Handusa. Yasmina a scăpat un oftat adânc, s-a desprins din mâna lui Rifaa şi a alergat spre uşa terasei, fără s-o oprească niciun haidamac.

— Te-a trădat femeia, i-a şoptit Ali uluit lui Rifaa.

I-au înconjurat într-o clipită şi Bayumi le-a cercetat chipurile de aproape, unul după altul, întrebând:

— Unde este exorcistul?

Când l-a descoperit, l-a prins de umăr cu o mână de fier şi l-a întrebat cu un ton batjocoritor:

— Unde vrei să te duci, prieten al demonilor?

— V-a incomodat prezenţa noastră şi am preferat să plecăm, i-a răspuns Rifaa indignat.

Bayumi a râs scurt şi s-a întors către Karim, întrebându-l și pe el:

— A folosit la ceva faptul că i-ai ascuns în casa ta?

— N-am ştiut nimic despre existenţa vreunei neînţelegeri între tine şi ei! i-a răspuns Karim, înghiţind în sec, în vreme ce picioarele îi tremurau.

Bayumi l-a plesnit cu mâna cealaltă peste faţă, doborându-l pe terasă. Însă Karim a sărit numaidecât pe terasa rasei vecine, înspăimântat. Într-o clipită au zbughit-o după el Husein şi Zaki. Handusa i-a tras lui Ali un picior în burtă și acesta s-a prăbuşit icnind. Gaber şi Khalid s-au gândit să plece pe urmele fugarilor, dar Bayumi i-a oprit, zicându-le indiferent:

— Nu vă temeţi de ei, fiindcă n-o să scoată nici o vorbă, altfel sunt morţi…

— N-au săvârşit nimic rău ca să fie pedepsiţi, a intervenit Rifaa, aplecându-şi capul spre pumnul lui Bayumi din pricina apăsării puternice.

— Ia spune-mi, nu cumva l-au auzit pe Gabalawi, aşa cum l-ai auzit tu? l-a descusut Bayumi batjocoritor după ce l-a plesnit peste faţă. Apoi l-a împins înaintea lui, poruncindu-i: Mergi în faţa mea şi nu mai deschide gura!

A pornit, lăsându-se în voia sorţii. A coborât pe scara întunecoasă cu grijă, urmat de paşii grei, învăluit în întuneric, nedumerire şi răul care se abătuse asupra lui, aproape fără să se gândească la cei care fugiseră şi la cea care îl trădase. L-a cuprins o tristeţe nemărginită, profundă, care-i alunga până şi teama. A avut impresia că bezna aceea va deveni o parte de neşters a lumii. Au ajuns pe stradă şi au străbătut, cartierul în care nu mai rămăsese niciun bolnav datorită lui. Handusa, care mergea în frunte, i-a condus în cartierul lui Gabal. Au trecut pe lângă Casa Victoriei închisă şi a avut impresia că aude răsuflarea părinţilor săi. Chiar s-a întrebat într-o străfulgerare ce fac şi i s-a părut că aude plânsul Abdei în tăcerea nopţii, dar imediat l-au cuprins bezna, nedumerirea şi răul ce-l ameninţa. Cartierul neamului Gabal semăna cu un munte de schelete ale unor fantome uriaşe cufundate în beznă. Cât de apăsător era întunericul

şi cât de adânc era somnul! Paşii călăilor şi zgomotul sandalelor cu care erau încălţaţi semănau cu râsetele unor diavoli care se jucau în noapte. Handusa a urmat zidul Casei celei Mari, îndepărtându-se către deşert. Rifaa a ridicat ochii spre Casa cufundată în beznă, ca şi cerul. La capătul zidului s-a ivit o siluetă.

— Jupâne Khunfis? a întrebat Handusa.

— Da! i-a răspuns fantoma.

S-a alăturat celorlalţi fără a scoate nici o vorbă. Ochii lui Rifaa au rămas aţintiţi asupra Casei, întrebându-se dacă Bunicul ştie ce se întâmplă cu el. Un singur cuvânt al lui l-ar putea apăra de ceea ce pun la cale. El are puterea să i facă să-i audă glasul, aşa cum l-a făcut şi pe el să i-l audă exact în acest loc. Şi Gabal s-a aflat într-o situaţie cumplită ca a lui, dar până la urmă a scăpat şi a ieşit victorios. Dar zidul s-a sfârşit şi n-a auzit nimic altceva în afară de paşii călăilor şi de răsuflările lor sacadate. Au înaintat prin nisipul deşertului sub paşii grei. Rifaa s-a simţit străin de deşert, amintindu-şi brusc de femeia care-l trădase şi de prietenii care scăpaseră fugind. A vrut să privească înapoi către Casă, dar Bayumi l-a împins pe neaşteptate şi cu putere în spate, făcându-l să cadă cu faţa la pământ. Bayumi a ridicat bâta şi a strigat:

— Jupân Khunfis!

— Cu tine până la capăt, jupâne! i-a răspuns Klumli, ridicând şi el bâta.

— De ce vreţi să mă omorâţi? i-a întrebat Rifaa deznădăjduit.

Bayumi l-a izbit cu bâta în cap şi Rifaa a scos un ţipăt sfâşietor. Apoi a strigat cât a putut de tare:

— Gabalawi!

În clipa următoare, bâta lui Khunfis l-a lovit peste gât. După aceea, bâtele s-au luat la întrecere.

S-a aşternut tăcerea în care nu s-a mai auzit decât un horcăit de moarte.

Şi mâinile au început să sape de zor o groapă în nisip, Ia adăpostul întunericului.

61

Ucigaşii au părăsit locul, îndreptându-se către stradă, topindu-se curând în beznă. De îndată ce-au dispărut, de undeva din apropiere s-au ridicat patru fantome şi s-au apropiat de locul crimei, suspinând şi stăpânindu-şi cu greu lacrimile.

— Laşilor! a strigat unul din cei patru. M-aţi ţinut departe de el, m-aţi silit să-mi ţin răsuflarea şi a fost ucis fără să-i iară nimeni în apărare.

— Dacă te-am fi ascultat, am fi pierit cu toţii şi nici nu I-am fi putut salva, i-a răspuns altul.

— Laşilor! a ţipat Zaki furios. Sunteţi nişte laşi!

— Nu pierdeţi timpul vorbind fără rost! i-a mustrat Karim cu glas plângăreţ. Avem o treabă grea pe care trebuie s-o ducem până la capăt înainte de ivirea dimineţii.

— Zorii sunt aproape. Hai să ne grăbim! a şoptit Husein speriat, ridicându-şi ochii înlăcrimaţi spre bolta cerească.

— Timpul trece repede, asemenea viselor, dar iată că într-un răstimp atât de scurt l-am pierdut pe cel mai drag om pe care l-am cunoscut în viaţa noastră, a spus şi Zaki oftând.

— Laşilor! a repetat Ali, scrâşnind din dinţi, îndreptându-se spre locul crimei.

Au pornit în spatele lui şi s-au aşezat toţi patru în semicerc scormonind pământul.

— Aici e! a strigat Karim brusc, de parcă l-ar fi muşcat un şarpe. Asta-i sângele lui, a adăugat mirosindu-şi mâna.

— În locul ăsta răscolit trebuie să fi fost îngropat, şi-a dat şi Zaki cu părerea.

S-au strâns în jurul lui şi au început să îndepărteze nisipul cu mâinile. Nimeni pe lume nu

era mai nefericit, decât ei, care pierduseră pe cineva drag şi nu fuseseră în stare să-l scape de la moarte.

— Poate îl găsim viu! s-a trezit Karim vorbind într-o clipă de rătăcire.

— Astea-s închipuirile laşilor! i-a răspuns Ali dispreţuitor, fără să se oprească din lucru.

Mirosul de ţărână amestecată cu sânge le-a umplut nările. Dinspre munte se auzea un câine lătrând.

— Încet! Am dat de trupul lui, a vorbit Ali temător.

Inimile le-au tresărit şi mâinile au început să se mişte cu mai multă grijă când au dat de veşmântul lui. Apoi au izbucnit cu toţii în plâns. Au dezgropat trupul neînsufleţit din nisip şi l-au ridicat uşor. De pe străduţele cartierului ajungea până la ei cântecul cocoşilor. S-au îndemnat să se grăbească, însă Ali le-a atras atenţia că trebuie să umple groapa la loc. Karim şi-a scos ghilbabul, l-a întins pe pământ şi au aşezat corpul neînsufleţit pe el. Apoi, împreună, au acoperit groapa. Şi-a scos şi Husein ghilbabul şi a acoperit cu el trupul, pe care l-au purtat către Poarta Victoriei. Întunericul începuse să se subţieze pe culmile muntelui, lăsând să se vadă petele de noroi. Pe frunţi şi peste lacrimi alunecau picături de rouă. Husein i-a condus către cimitir. Au deschis mormântul în tăcere, în vreme ce întunericul se risipea încet, până ce au văzut limpede trupul învelit în giulgiu, mâinile lor mânjite de sânge şi ochii înroşiţi de plâns. Au coborât corpul neînsufleţit în fundul gropii şi au rămân nemişcaţi în jurul lui câteva clipe, apăsându-şi pleoapele pentru a îndepărta lacrimile care-i împiedicau să vadă.

— Viaţa ta a fost un vis scurt, dar ea ne-a umplut inimile de iubire şi puritate, a şoptit Karim cu glasul sugrumat de lacrimi. Nu ne-am închipuit c-ai putea să ne părăseşti atât de curând şi cu atât mai puţin că te-ar putea ucide o mână de om, mâna

unuia dintre fiii străzii nerecunoscătoare, pe care i-ai tămăduit şi i-ai iubit, această stradă care a ucis dragostea, mila şi puterea de a tămădui, tot ceea ce însemnai tu, şi a atras blestemul asupra ei de-a pururi.

— De ce se duc cei buni şi rămân criminalii? s-a întrebat Zaki tânguindu-se.

— Dacă n-ar dăinui iubirea ta în inimile noastre, i-am urî pe oameni până în vecii vecilor, a adăugat şi Husein oftând.

— Nu vom avea parte de linişte până ce nu vom ispăşi păcatul de a fi fost laşi, a încheiat Ali.

Când părăseau cimitirul îndreptându-se către deşert, lumina colora zările într-o nuanţă de trandafir roşu.

62

Niciunul din cei patru tovarăşi ai lui Rifaa n-a mai fost văzut pe strada Gabalawi. Lumea şi-a închipuit că au părăsit strada pe ascuns, după asasinarea lui Rifaa, pentru a scăpa de răzbunările haidamacilor. Ei au trăit la marginea deşertului, luptându-se cu durerea şi cu regretele apăsătoare. Despărţirea de Rifaa era pentru ei mai dureroasă decât moartea, iar faptul că l-au părăsit îi chinuia cumplit. Nu le-a mai rămas nici o altă speranţă în viaţă încât propovăduirea mesajului său şi pedepsirea asasinilor, aşa cum a hotărât Ali. Într-adevăr, ei nu se mai puteau întoarce pe stradă, dar nădăjduiau să-i întâlnească în afara ei pe cei urmăriţi.

Într-o dimineaţă, Casa Victoriei a fost trezită din somn de ţipetele Abdei şi vecinii au alergat la ea să vadă ce s-a întâmplat.

— Fiul meu Rifaa a fost ucis… a urlat ea printre hohotele de plâns.

Vecinii au fost uluiţi la aflarea veştii şi au privit spre amm Şafei, care-şi ştergea lacrimile.

— L-au omorât haidamacii în deşert, a explicat el.

— Fiul meu n-a făcut nimănui niciun rău în toată viaţa lui, a continuat Abda, bocind.

— Şi protectorul nostru Khunfis a aflat lucrul ăsta? a întrebat cineva.

— Khunfis a fost unul dintre ucigaşi, i-a răspuns Şafei furios.

— Yasmina l-a trădat. Ea l-a călăuzit pe Bayumi la locul unde se afla ascuns, a adăugat mama fără a se putea opri din plâns.

Pe chipurile lor se putea citi protestul mut.

— De-aia s-a mutat ea în casa lui după ce l-a părăsit nevasta, a zis cineva.

Vestea s-a răspândit pe dată în cartierul Gabal şi Khunfis a alergat numaidecât acasă la Şafei, mustrându-l:

— Ai înnebunit, omule? Ce-ai zis despre mine?

— Am zis că şi tu ai luat parte la asasinarea lui, cu toate că erai haidamacul şi protectorul lui! l-a înfruntat Şafei răspicat, fără să-i pese de urmări.

— Eşti nebun, Şafei! a strigat Knufis, prefăcându-se mânios. Tu nu ştii ce vorbeşti! Mă sileşti să te pedepsesc…

Apoi a părăsit cartierul, spumegând de furie.

Ştirea a ajuns în zona unde se mutase Rifaa după ce plecase din cartierul neamului Gabal şi toată lumea a rămas uluită. S-au auzit glasuri de protest şi bocete, dar haidamacii au pornit pe străzi încolo şi încoace, cu ciomegele în mâini şi cu ochii arzând de mânie şi ameninţări. Apoi s-a răspândii zvonul că pe nisipul de la vest de stânca lui Hind au fost găsite pete de sânge. Amm Şafei şi prietenii lui au alergat să caute cadavrul lui Rifaa. Au săpat, dar n-au dat de nimic. Oamenii au început să vocifereze neliniştiţi la aflarea acestui veşti şi mulţi dintre ei se aşteptau ca pe stradă să se întâmple ceva. Cei din cartierul lui Rifaa s-au

întrebat nedumeriţi ce-a putut el să facă încât să fie ucis. Unii din neamul Gabal au început să vorbească deschis despre mutarea Yasminei în casa lui Bayumi după uciderea lui Rifaa. Într-o noapte, haidamacii s-au dus la locul în care-l asasinaseră pe Rifaa. Au săpat acolo la lumina unei feştile, dar n-au mai găsit nici urmă de cadavru.

— L-o fi luat Şafei? a întrebat Bayumi.

— Nici vorbă! Iscoadele mi-au spus că n-a găsit nici el nimic în groapă, i-a răspuns Khunfis.

— Tovarăşii lui au făcut-o! a izbucnit Bayumi, lovind furios pământul cu talpa piciorului. Am greşit lăsându-i să ne scape. Acum urzesc împotriva noastră din umbră.

— Faptul că jupânul o ţine pe Yasmina să ştii că o să ne dea de furcă, i-a şoptit Khunfis la ureche lui Bayumi, când ne întorceau spre stradă.

— Mai bine ai recunoaşte că eşti un haidamac slab în cartierul tău! s-a răstit Bayumi la el, plin de mânie.

Khunfis era supărat foc când şi-a luat rămas-bun de la ei. Apoi, tensiunea a crescut în cartierele Gabal şi Rifaa, unii ales că haidamacii i-au atacat de mai multe ori pe oamenii nemulţumiţi. Teroarea a pus stăpânire pe stradă într-atât încât locuitorii nu mai ieşeau din case decât în caz de nevoie. Într-o noapte, când Bayumi se afla la cafeneaua lui Şaldum, rudele fostei sale soţii au dat buzna în casă pentru a se răfui cu Yasmina, dar ea a simţit şi a fugit numai în ghilbabul de pe ea în deşert, urmărită de atacatori, și a continuat să alerge prin întuneric ca o nebună chiar şi după ce aceştia au renunţat s-o mai urmărească. A alergat aşa până când a fost gata să-şi dea sufletul. Abia atunci s-a oprit, şi-a lăsat capul pe spate şi a închis ochii, rămânând aşa până când şi-a recăpătat suflul. S-a uitat înapoi şi n-a mai văzut pe nimeni, dar n-o trăgea inima să se mai întoarcă noaptea pe stradă şi, privind spre orizont, a zărit undeva departe o luminiţă slabă, licărind probabil într-o colibă. S-a

îndreptat spre ea, în speranţa că se va putea adăposti acolo până dimineaţa. Şi-a tot mers mult şi bine, până ce a ajuns la ea. Era într-adevăr o colibă, aşa cum se aşteptase. S-a oprit şi a bătut la uşă, strigând să iasă cineva, şi s-a trezit pe neaşteptate faţă în faţă cu prietenii apropiaţi ai lui Rifaa: Ali, Zaki, Husein şi Karim.

63

Yasmina a rămas împietrită, rătăcind cu privirea de la unul la altul. Păreau a fi un zid care tăia calea unui fugar urmărit într-un coşmar chinuitor. Se holbau la ea cu scârbă. Aversiunea avea în ochii lui Ali o asprime de fier.

— Eu sunt nevinovată, a îngăimat ea. Jur pe Domnul din ceruri că sunt nevinovată… Am mers împreună cu voi până ce ne-au atacat şi atunci am fugit la fel cum aţi fugit şi voi.

Toate chipurile s-au încruntat deodată.

— Dar cine ţi-a spus că noi am fugit? a întrebat-o Ali cu ură în glas.

— Dacă n-aţi fi fugit, n-aţi fi scăpat cu viaţă, i-a răspuns cu vocea tremurată. N-am făcut absolut nimic în afară de faptul că am fugit…

— Ai fugit la stăpânul tău Bayumi, a încolţit-o Ali, scrâşnind din dinţi.

— Nicidecum! Lăsaţi-mă să plec. Sunt nevinovată…

— O să pleci, dar în ghearele pământului! a repezit-o Ali.

A dat să fugă, însă el a sărit şi a prins-o cu putere de umeri.

— Lasă-mă să plec din respect pentru el, care nu iubea moartea şi nici pe ucigaşi! a ţipat ea.

Ali a înşfăcat-o de gât, dar Karim l-a oprit speriat:

— Ai răbdare ca să chibzuim mai bine ce trebuie să facem!

— Tăceţi din gură, laşilor! l-a repezit el.

A strâns-o de gât cu toată ura şi durerea şi cu tot regretul care se zbăteau în pieptul lui. În zadar a încercat să scape din strânsoare. L-a lovit cu picioarele, l-a apucat de braţe, şi-a scuturat capul, dar totul a fost în zadar. Puterile au părăsit-o, ochii i-au ieşit din orbite, trupul i s-a cutremurai violent şi a tăcut pentru totdeauna. Abia atunci i-a dat Ali drumul şi ea s-a prăvălit la picioarele lui fără suflare.

În dimineaţa zilei următoare, cadavrul Yasminei a fost găsit aruncat în faţa casei lui Bayumi. Vestea s-a răspândii asemenea prafului stârnit şi risipit de vântul *khamasin*[32] şi lumea – femei şi bărbaţi – a alergat spre casa haidamacului. S-a stârnit zarvă mare, s-au făcut fel de fel de comentarii şi toţi şi-au ascuns adevăratele sentimente. Bayumi a deschis poarta şi s-a repezit afară ca un taur furios, lovind cu bâta în toţi cei care-i ieşeau în cale. Au fugit care încotro, refugiindu-se în case şi în cafenele, în vreme ce el alerga pe strada pustie, înjurând, blestemând şi ameninţând, lovind în aer, în pereţi şi în ţărâna de pe jos.

În aceeaşi zi, Şafei împreună cu soţia sa au părăsit strada. Părea că a dispărut orice urmă a lui Rifaa.

Dar au rămas nişte lucruri care amintesc de el tot timpul: locuinţa lui amm Şafei din Casa Victoriei, atelierul de tâmplărie, locuinţa lui Rifaa pe care au numit-o de-atunci Casa Tămăduirii, locul în care el a fost asasinat, la vest de stânca lui Hind şi, mai presus de toate acestea, tovarăşii lui, învăţându-i tainele ştiinţei alungării demonilor din suflete pentru tămăduirea bolnavilor, convinşi că în felul acesta îl readuc pe Rifaa la viaţă. Dar Ali nu şi-a găsit liniştea până ce nu i-a lichidat pe asasini.

— Tu nu ai nimic din Rifaa, i-a reproşat Husein într-o zi.

— Eu l-am cunoscut pe Rifaa mai bine decât voi toţi, i-a răspuns hotărât. Şi-a petrecut scurta viaţă luptându-se din toate puterile cu demonii.

— Tu vrei să te întorci la practicile demonilor pe care el Ie-a detestat! a zis Karim într-o altă zi.

— El a fost cu adevărat bărbat, mai puternic decât toţi haidamacii la un loc, dar delicateţea lui te-a înşelat! i-a răspuns Ali entuziasmat.

Fiecare grup a trecut la acţiune, călăuzindu-se după propria convingere, dar cu deplină credinţă. Strada a transmis adevărata poveste a lui Rifaa, pe care cei mai mulţi i-o cunoşteau, dar s-a istorisit, de asemenea, că trupul sau neînsufleţit a zăcut în ţărâna pustiului până când l-a luat însuşi Gabalawi şi l-a îngropat în grădina sa bogată. Evenimentele primejdioase s-ar fi oprit la atâta dacă n-ar fi dispărut în condiţii suspecte haidamacul Handusa, al cărui cadavru mutilat a fost descoperit într-o dimineaţă chiar în faţa casei supraveghetorului Ihab. Ca şi casa lui Bayumi, cea a supraveghetorului s-a cutremurat din temelii. Strada a trecut printr-o spaimă cumplită. Actele de violenţii s-au prăvălit ca ploaia asupra acelora care avuseseră vreo legătură cu Rifaa ori cu vreunul din oamenii lui sau fuseseră doar bănuiţi de a fi avut astfel de legături. Bâtele au lovit capete, picioarele au pocnit burţi, cuvintele au străpuns inimile şi palmele au plesnit gâturi. Unii s-au închis în case, alţii au părăsit strada, cei care au ignorat primejdii! Au fost ucişi în deşert; în toate cartierele învăluite în beznă se înălţau vaiete şi bocete şi din ele se răspândea miros de sânge.

Dar în mod miraculos, nimic din toate astea nu i-a stăvilii pe făptași. Haidamacul Khalid a fost ucis puţin înainte de ivirea zorilor, când ieşea din casa lui Bayumi. Violenţa a atins amploarea nebuniei. Dar la ultima strajă a nopţii, strada noastră a fost trezită de vacarmul unui incendiu

uriaş care a mistuit casa haidamacului Gaber împreună cu întreaga lui familie.

— Nebunii lui Rifaa sunt risipiţi ca gângăniile. Jur că vor fi ucişi până la ultimul, chiar şi dacă stau ascunşi în casele lor! a izbucnit Bayumi cuprins de turbare.

Pe stradă s-a răspândit zvonul că într-o noapte vor fi atacate toate casele şi oamenii înspăimântaţi au ieşit pe străzi într-un vacarm asurzitor, purtând ciomege, scaune, capace de oale, cuţite, saboţi şi cărămizi. Bayumi a decis să atace înainte ca lucrurile să scape de sub control şi a ieşit din casă înconjurat de iscoadele şi ajutoarele lui, agitând ameninţător o ghioagă deasupra capului.

Ali a apărut pentru prima oară în fruntea răsculaţilor, însoţit de câţiva bărbaţi vânjoşi. De îndată ce l-a văzut pe Bayumi îndreptându-se spre el, a dat ordin să se arunce cu bucăţi de cărămidă, pietre şi bolovani, care au început numai decât să zboare ca nişte stoluri de lăcuste, prăvălindu-se peste Bayumi şi oamenii lui şi umplându-i de şiroaie de sânge. Bayumi, la rândul său, s-a năpustit ca o fiară dezlănţuită, dar o piatră l-a lovit în creştetul capului, oprindu-l pe loc, şi, în ciuda furiei, forţei şi cutezanţei sale, s-a clătinat şi s-a prăbuşit acoperit de sânge. În clipa aceea, ajutoarele sale au luat-o la fugă şi valurile de furioşi au invadat casa haidamacului, iar zgomotele lucrurilor sparte şi sfărâmate s-au auzit până în casa supraveghetorului. Apoi au fost pedepsiţi ceilalţi haidamaci şi sprijinitorii lor, iar casele acestora au fost devastate. Primejdia s-a amplificat şi a fost pe punctul să scape definitiv din frâu. Dându-şi seama de gravitatea lucrurilor, supraveghetorul a trimis pe cineva să-l cheme pe Ali pentru a sta de vorbă cu el. Abia atunci, oamenii lui Ali au încetat actele de răzbunare şi de distrugere, aşteptând rezultatele întâlnirii. Situaţia s-a calmat şi oamenii s-au potolit.

În urma întâlnirii, s-a ajuns la o nouă învoială pe stradă. Adepţii lui Rifaa au fost recunoscuţi ca un nou cartier, cu drepturile şi prerogativele sale, întocmai cum se întâmplase mai demult cu cartierul neamului Gabal, iar Ali a fost numit, supraveghetor şi protector al acestora, primind partea lor din veniturile moşiei şi distribuind-o în mod egal. Au revenit în noul cartier şi toţi cei care îl părăsiseră în vremurile de restrişte, în frunte cu Şafei şi soţia sa, Zaki, Husein şi Karim. Atunci Rifaa s-a bucurat după moarte de respectul, veneraţia şi dragostea la care nu visase în timpul vieţii. Ba mai mult decât atât, el a devenit eroul unei minunate legende purtate de toate graiurile şi limbile pământului şi recitată de rapsod, îndeosebi partea cu ridicarea corpului său neînsufleţit de către Gabalawi şi înmormântarea lui în legendara sa grădină. Adepţii lui Rifaa au acceptat cu toţii aceste lucruri, după cum au fost de acord să le arate loialitate şi să-i venereze pe părinţii lui, însă în alte privinţe au avut opinii diferite. În vreme ce Husein, Karim şi Zaki au socotit că mesajul lui Rifaa trebuie să se limiteze la tămăduirea bolnavilor şi la dispreţul faţă de putere şi faţă de trufie şi au continuat împreună cu simpatizanţii lor de pe stradă să trăiască aşa cum trăise el şi să facă ceea ce făcuse el, alţii au mers mai departe şi s-au abţinut de la căsătorie din dorinţa de a-l imita şi de a trăi întocmai cum trăise el. Ali, în schimb, şi-a păstrat toate drepturile ce-i reveneau din veniturile moşiei, s-a căsătorit şi a chemat la reînnoirea cartierului Rifaa.

Rifaa nu a urât moşia în sine, ci a vrut să dovedească oamenilor că adevărata fericire este posibilă şi fără ea şi să pună capăt viciilor născute din lăcomie. El era convins că binele suprem se află în distribuirea echitabilă a veniturilor şi în folosirea acestora pentru zidire şi caritate.

În orice caz, lumea a avut parte de fericire şi de bine oamenii au întâmpinat viaţa cu chipurile

radioase, convinși că ziua de astăzi este mai bună decât cea de ieri şi că cea de mâine va fi mai bună decât cea de astăzi.

Dar de ce uitarea a fost boala străzii noastre?

QASEM

64

Nu s-a schimbat aproape nimic pe stradă: picioarele erau în continuare goale şi lăsau urme adânci în ţărână; muştele zburau mai departe de pe gunoaie la ochii oamenilor; chipurile continuau să fie ofilite şi slabe; veşmintele erau tot zdrenţuite şi peticite; înjurăturile se schimbau ca nişte cuvinte de salut; minciunile şi ipocrizia continuau să asurzească urechile. Casa cea Mare continua să stea cufundată în tăcere şi amintiri dincolo de zidul înalt, având în dreapta ei casa supraveghetorului şi în stânga ei casa haidamacului. Urmam apoi cartierul neamului Gabal şi cartierul neamului Rifaa cam la mijlocul străzii. Restul acesteia, adică partea care cobora spre Al-Gamaliyya, era populată de troglodiţii cu descendenţă obscură – Guzganii de Deşert, cum li se zicea – adică cei mai nefericiţi şi cei mai pierduţi dintre locuitorii străzii.

În vremea asta, supraveghetor era domnul Rifat, care semăna leit cu predecesorii săi, iar haidamac şi protector ora Lahita – un bărbat scund şi uscăţiv. Înfăţişarea lui nu inspira putere, dar în timpul încăierărilor, iuţeala, cruzimea și înverşunarea lui îl preschimbau într-o limbă de foc. A devenit haidamac după o serie de lupte, în cursul cărora a curs sânge în toate cartierele. Haidamacul neamului Gabal se numea Galta, iar supuşii lui continuau şi acum să fie mândri de faptul că erau cei mai apropiaţi de Al-Gabalawi și aveau faima de a fi cel mai nobil cartier, mai ales că strămoşul lor, Gabal fusese cel dintâi şi cel din urmă om pe care îl alesese şi cu care stătuse de vorbă Stăpânul. Din pricina asta ei erau foarte puţin iubiţi. Haidamacul şi protectorul neamului Rifaa era Hagag, care nu a urmat exemplul Iui Ali în privinţa administraţiei, ci a mers mai degrabă pe calea urmată de Khunfis, de

Galta şi de alţi uzurpatori, punând stăpânire pe toate veniturile moşiei, lovindu-i fără milă pe cei care îndrăzneau să murmure şi îndemnându-i pe supuşii săi să urmeze tradiţia lui Rifaa în privinţa dispreţului faţă de putere şi bogăţie. Până şi Guzganii de Deşert aveau haidamacul lor, care se numea Sawaris, însă el nu era, fireşte, supraveghetor peste nici o moşie. Astfel se orânduiseră lucrurile, iar cei care purtau bâtele, ca şi rapsozii care depănau legendele, acompaniind-se cu *rababul,* afirmau că aceasta era o rânduială dreaptă care ţinea seama de cele zece condiţii ale Stăpânului, la a căror împlinire vegheau haidamacii împreună cu supraveghetorul.

În cartierul Guzganilor de Deşert era renumit pentru bunătatea lui amm Zakariya, vânzătorul de cartofi. El avea o poziţie aparte printre oamenii din acest cartier, pe care i-o conferea şi rudenia sa de departe cu haidamacul Sawaris. Colinda prin cartiere, împingându-şi căruciorul şi chemând la cartofi, şi chiar în mijlocul lui avea un cuptoraş în care cocea cartofii, trimiţând de jur împrejur fumul îmbietor, cu care-i atrăgea pe copiii din Rifaa şi Gabal, ca şi pe cei din Al-Gamaliyya, din Al-Atuf, din Al-Darasa, din Kafr al-Zaghari şi din Bayt al-Qadi. A trecut multă vreme de la căsătoria lui amm Zakariya fără ca soţia să-i aducă pe lume vreun urmaş, dar el şi-a înecat amărăciunea singurătăţii în tot timpul ăsta, ţinându-l pe lângă el pe nepotul său orfan Qasem, al cărui părinţi se stinseseră din viaţă înainte de vreme. N-a fost pentru el o povară prea mare, mai ales că viaţa oamenilor din acest cartier nu se deosebea prea mult de viaţa câinilor, pisicilor şi a muştelor care-şi găseau hrana în murdării şi în grămezile de gunoaie. Zakariya îl iubea pe Qasem, întocmai cum îl iubise şi pe tatăl acestuia mai înainte, iar când soţia lui a rămas în cele din urmă grea, a văzut de nepotul său un semn bun şi a ajuns să-l iubească şi mai mult decât până

atunci. Iar afecţiunea pentru el nu s-a diminuat nici după ce a venit pe lume fiul său, Hasan.

Qasem a crescut mai mult singur. Zilele treceau în vreme ce unchiul său cutreiera cartierele, iar soţia lui era ocupată cu treburile casei şi îngrijirea propriului copil. Când s-a făcut mai măricel, lumea lui s-a mai lărgit – a început să se joace în curte şi pe stradă, să se împrietenească mai întâi cu oamenii din cartierul lui, apoi şi cu cei din cartierele Rifaa şi Gabal şi după aceea a ajuns să se joace în deşert, aproape de stânca lui Hind, să exploreze cărările care porneau spre est şi spre vest prin pustiu şi să urce pe munte. Împreună cu ceilalţi copii de vârsta lui, cerceta atent Casa cea Mare, mândru de Străbunicul lui şi de poziţia acestuia, însă el nu avea cu ce să se laude atunci când unii vorbeau despre Gabal şi alţii despre Rifaa, după cum nu prea ştia cum să se descurce atunci când joaca se preschimba în certuri şi încăierări presărate cu înjurături şi alte obscenităţi.

Cu câtă uimire şi admiraţie privea la casa supraveghetorului şi cu câtă dorinţă şi poftă se uita la fructele din pomii de dincolo de zid! Într-o zi, când portarul moţăia, s-a strecurat tiptil în grădină, fără să vadă pe nimeni şi fără să-I zărească nimeni. A străbătut aleile încântat, culegând fructe din arbuştii de guava şi mâncându-le cu poftă, până ce s-a trezit în faţa bazinului şi ochii nu i s-au mai desprins de coloana de apă a fântânii arteziene. Copleşit de bucurie, a scos ghilbabul şi a coborât în apă, scufundându-se şi bălăcindu-se, uimit de ceea ce vedea în jur. Dar când îi era lumea mai dragă, s-a trezit cu un glas care ţipa ascuţit:

— Osman, fiu de câine! Vino, orbule, încoace! Fiu de orb ce eşti!

Qasem şi-a întors privirea în direcţia de unde venea glasul şi a descoperit pe terasă un bărbat înfăşurat într-o aba roşie, arătând spre el cu degetul tremurând şi chipul arzând de mânie. Fără să mai stea pe gânduri, s-a îndreptat spre marginea

bazinului şi a ieşit din el, sprijinindu-se în coate. În clipa aceea l-a văzut pe portar venind spre el şi a alergat printre tufele de iasomie de lângă zid, uitând ghilbabul acolo unde-l lăsase. S-a îndreptat degrabă către poartă şi pe-aci ţi-e drumul. Fugea de-i sfârâiau călcâiele. Câţiva copii au luat-o după el, făcând mare tămbălău, în vreme ce nişte câini s-au pornit să latre de zor la ei. Portarul Osman a pornit pe urmele lui şi cam pe la mijlocul cartierului l-a înşfăcat de braţ, obligându-l să se oprească, gâfâind și ţipând ca din gură de şarpe. Dar, imediat, a alergat spre el soţia unchiului său, purtându-şi pruncul în braţe şi jupân Sawaris, care a ieşit din cafenea să vadă ce se întâmplă. Uluită de înfăţişarea lui, femeia l-a prins de mână şi s-a zborşit la portar:

— Slăveşte-l pe Dumnezeu, amm Osman! Ce-a făcut bietul copil de l-ai speriat aşa de tare? Unde i-e ghilbabul?

— L-a prins domnul supraveghetor făcând baie în bazin. Diavolul împieliţat trebuie să fie biciuit… A intrat în timp ce trăgeam şi eu un pui de somn. De ce nu ne dau pace diavolii ăştia ai voştri? s-a răstit la ea portarul cu semeţie.

— Iartă-ne, amm Osman… E şi el un orfan necăjit. Ai dreptate, a încercat femeia să-l înduplece. O să-l chelfănesc eu în locul dumitale, a mai adăugat ea, smulgându-l din mâinile lui. Dar, te rog, dă-i înapoi singurul ghilbab pe care-l are.

Portarul a făcut un semn cu mâna, clocotind de furie, şi s-a întors bombănind:

— Din cauza viermelui ăstuia am fost eu blestemat şi înjurat. Copii de diavoli şi stradă de nelegiuiţi!

Şi femeia a luat-o înapoi spre casă, ţinându-l pe pruncul ei pe un şold şi trăgându-l de mână cu greu după ea pe Qasem, care plângea cu sughiţuri.

65

— Nu mai eşti copil, Qasem! Ai aproape zece ani! Cred că a sosit timpul să te apuci şi tu de lucru, i-a zis Zakariya nepotului său, privind la el cu admiraţie.

— Te-am rugat de atâtea ori să mă iei cu tine, unchiule! i-a răspuns Qasem cu ochii lui negri strălucind de bucurie

— Ţie-ţi ardea de joacă, nu de lucru, a râs bărbatul. Dar acum eşti băiat deştept şi-mi poţi fi de ajutor.

Băieţaşul a şi alergat spre cărucior şi a încercat să-I împingă, însă amm Zakariya l-a oprit, iar soţia lui a strigat către puşti:

— Ai grijă că răstorni cartofii şi murim de foame.

— Mergi în faţa căruciorului şi strigi: „Hai la cartofi! Cartofi de soi! Cartofi copţi la cuptor!“, l-a povăţuit Zakariya prinzând mânerul căruciorului. Şi bagă de seamă la tot ce spun şi fac eu! O să duci cartofii clienţilor de la etajele de sus. Trebuie să fii cu ochii în patru, ce mai tura-vura!

— Dar eu sunt în stare să împing şi căruciorul, a bombănit Qasem cu părere de rău în glas.

— Fă aşa cum te povăţuiesc eu şi nu te încăpăţâna! a insistat bărbatul, împingând căruciorul. Tatăl tău a fost cel mai de treabă om din lume.

Căruciorul a început să coboare spre Al-Gamaliyya, în timp ce Qasem striga în gura mare:

— Hai la cartofi de soi! Cartofi copţi! Cartofi copţi!

Nimic nu-l făcea mai fericit decât să colinde prin cartierele din vest şi să muncească cot la cot cu bărbaţii.

— Aici i-a tăiat Idris calea lui Adham, i-a zis Qasem unchiului său când au ajuns în Fundătura Liliecilor şi s-a uitat de jur împrejur.

Zakariya a clătinat din cap nepăsător, dar băieţaşul a continuat râzând:

— Adham împingea căruciorul întocmai ca tine, aşa cum duci şi tu acum, unchiule.

În preumblarea lui de zi cu zi, căruciorul trecea din Al Husein în Bayt al-Qadi, apoi din Bayt al-Qadi în Al-Darasa în tot timpul ăsta Qasem scruta iscoditor chipurile trecătorilor, dughenele şi locurile de rugăciune. Când au ajuns într-o mică piaţă, unchiul i-a atras atenţia că aceasta era piaţa Al-Muqattam.

— Serios? Asta-i piaţa Al-Muqattam? a întrebat băieţaşul, privind în jur cu admiraţie. Aici a fugit Gabal. Şi tot nici a venit pe lume Rifaa.

— Aşa-i! i-a răspuns Zakariya fără entuziasm. Dar noi o avem de-a face în niciun fel nici cu unul, nici cu altul…

— Dar noi toţi suntem copiii lui Al-Gabalawi, de ce să nu fim la fel ca ei? a insistat Qasem.

— În orice caz, suntem cu toţii la fel de săraci, a mormăit bărbatul râzând cu amărăciune.

Apoi s-a îndreptat cu căruciorul spre marginea pieţei dinspre deşert, unde se aflau o colibă şi o dugheană în care se vindeau mătănii, tămâie şi amulete. În faţa ei stătea pe o piele netăbăcită un bătrânel cu barba colilie.

A oprit căruciorul dinaintea colibei şi a strâns mâna bătrânelului cu multă căldură.

— Pentru astăzi mai am cartofi de-ajuns, a încercat acesta mi-I descurajeze.

— Mă interesează mai degrabă să schimb o vorbă cu tine decât să-ţi vând cartofi, a zis Zakariya, aşezându-se alături de el.

Bătrânelul s-a uitat curios la băieţaş şi unchiul lui I-a chemat pe acesta mai aproape:

— Vino-ncoace, Qasem, şi sărută mâna jupânului Yahya!

Băieţaşul s-a apropiat şi a sărutat cu respect mâna numai piele şi os a bătrânului.

— Cine-i băieţaşul, Zakariya? l-a descusut bătrânul, plimbându-şi degetele prin părul des al copilului şi uitându-se atent la chipul lui plăcut.

— E băiatul fratelui meu care a murit cu zile, i-a răspuns acesta.
— Tu îl ţii minte pe taică-tău, flăcăule? a început să-I descoase bătrânul, insistând să se aşeze lângă el.
— Nu, unchiule! i-a răspuns Qasem, clătinând din cap
— Taică-tău a fost prieten cu mine… A fost un om tare de treabă.
Qasem şi-a ridicat ochii spre obiectele expuse la vânzare, atras mai ales de culorile lor. Yahya a întins mâna spre răftuleţul cel mai apropiat, de unde a luat o amuletă pe care a prins-o de gâtul copilului, zicându-i:
— Păstreaz-o şi poart-o! O să te apere de toate relele.
— Jupân Yahya a locuit pe strada noastră şi s-a mutat aici, i-a explicat amm Zakariya nepotului. E chiar din cartierul Rifaa.
— Şi de ce-ai părăsit strada noastră, unchiule? a încercat Qasem să afle.
— S-a mâniat pe el haidamacul neamului Rifaa cu mulţi ani în urmă şi el a ales să vină aici, i-a explicat Zakariya în locul bătrânului.
— Adică ai făcut aşa cum a făcut şi amm Şafei, tatăl lui Rifaa, a zis Qasem mirându-se.
— Ai auzit şi tu de povestea asta, flăcăule? s-a mirat Yahya, râzând îndelung şi arătându-şi gura ştirbă. Cât de bine cunosc copiii de pe strada noastră poveştile! De ce n-or fi trăgând şi învăţăminte din ele?
Băiatul de la cafenea s-a apropiat de ei, aducând o tavă pe care erau paharele cu ceai şi aşezând-o în faţa lui Yahya. Când acesta s-a îndepărtat, bătrânelul a scos din sân o legăturică pe care s-a apucat s-o deznoade, zicând încântat:
— De data asta am ceva nemaipomenit… Efectul este garantat până mâine-dimineaţă.
— Hai să-ncercăm! a zis nerăbdător Zakariya cu vădit interes.

— Nu mi-aduc aminte să fi zis vreodată „Nu“, a comentat Yahya râzând.

— Cum aş putea eu să refuz o minune ca asta?!

Au împărţit bucata scoasă din legăturică pe din două i au început să mestece de zor, în vreme ce Qasem îi urmărea atât de fascinat încât unchiul lui a izbucnit în râs.

— Ia spune-mi, visezi şi tu s-ajungi haidamac aşa cum visează toţi tinerii de pe strada noastră? l-a mai tras bătrânelul de limbă pe Qasem, sorbind pe îndelete din paharul de ceai.

— Bineînţeles! i-a răspuns copilul zâmbind, fără să stea pe gânduri.

— Iartă-l, jupâne Yahya! s-a scuzat Zakariya printre hohote de râs. Tu ştii la fel de bine ca toţi locuitorii de pe strada noastră că orice om, dacă nu ajunge haidamac, trebuie să-şi tăbăcească ceafa ca să suporte loviturile.

— Dumnezeu să te odihnească în pace, Rifaa! a şoptit Yahya oftând. Cum de te-ai ivit tu pe strada asta a noastră blestemată?

— Tocmai de aceea a sfârşit aşa după cum ştii.

— Rifaa n-a murit în ziua când a fost ucis, ci în ziua când urmaşul său a devenit haidamac, a bombănit Yahya încruntat şi dus pe gânduri.

— Dar unde-a fost el înmormântat, unchiule? l-a întrebat Qasem cu interes.

— Neamul lui spune că Străbunicul nostru l-a îngropat în grădina lui, dar cei din neamul Gabal pretind că trupul lui s-a pierdut în deşert… Nemernici blestemaţi! Continuă să-l pizmuiască şi astăzi! a strigat apoi furios. Dar ia spune-mi, Qasem, tu îl iubeşti pe Rifaa? a reluat apoi şirul întrebărilor.

Băieţaşul s-a uitat prevăzător spre unchiul lui, dar a răspuns fără şovăire:

— Bineînţeles, unchiule! Îl iubesc tare mult!

— Şi ce ţi-ar plăcea mai mult, să fii ca el sau să ajungi haidamac?

Băiatul a ridicat spre el ochii în care se amestecau nedumerirea şi amuzamentul. Şi-a mişcat buzele, pregătindu-se să răspundă, însă n-a apucat să rostească niciun cuvânt fiindcă Zakariya i-a luat-o înainte, zicând printre hohote;

— Lasă-l mai bine să se mulţumească cu vânzarea cartofilor, aşa cum fac eu…

S-a aşternut tăcerea, dar curând s-a iscat mare zarvă în piaţă, în jurul unui măgar care s-a trântit la pământ, înclinând căruţa pe care o trăgea, gata s-o răstoarne, aşa că femeile pe care le căra au sărit degrabă din ea, în vreme ce vizitiul s-a năpustit asupra bietului animal, lovindu-l în neştire.

— Mai avem încă un drum lung de făcut, s-a scuzat Zakariya ridicându-se. *Salam 'alay-kum,* jupâne! S-auzim de bine!

— Mai ia-l pe băieţaş cu tine când vii pe-aici! l-a îndemnat Yahya în vreme ce-i întindea mâna dreaptă pentru a-şi Iun rămas-bun de la el, iar cu stânga îl mângâia pe cap. Ce băiat isteţ eşti! a încheiat bătrânul discuţia şi întâlnirea cu ei

66

În deşert nu se afla niciun loc umbros care să-l apere de dogoarea mânioasă a soarelui, în afară de stânca Iui Hind. La poalele ei s-a întins Qasem pe pământ, fără niciun alt tovarăş decât oile şi caprele lui. Era îmbrăcat într-un ghilbab albastru, curat – curat în măsura în care acest lucru era posibil pentru un păstor –, îşi înfăşurase capul cu un turban gros, care-l apăra de soarele fierbinte, iar în picioare purta nişte sandale vechi şi uzate, roase pe Ia margini. Rămânea uneori numai cu sine, iar alteori urmărea turma de oi, berbeci, capre şi iezi, cu bâta întinsă lângă el. Din locul unde şedea, muntele Al-Muqattam i se părea un uriaş posomorât. Parcă ar fi fost singura creatură de sub

bolta senină a cerului care sfida mânia soarelui cu dârzenie şi încăpăţânare. Deşertul se întindea până la orizont învăluit de tăcerea grea şi aerul fierbinte. Când îl copleşeau gândurile, visele şi pornirile tinereţii sale clocotitoare, atunci hoinărea cu privirea peste turmă, urmărind joaca acestor vietăţi, certurile şi gesturile lor prieteneşti, agitaţia sau trândăvia lor, îndeosebi ale iezilor şi ale mieilor care îi stârneau simpatia şi dragostea. Era încântat de ochii lor negri, care făceau să-i tresară inima, ca şi când i-ar fi vorbit cu privirile Ior, după cum şi el le vorbea şi se gândea în clipele acelea la grija şi dragostea de care se bucurau aceste vietăţi şi la insultele de care aveau parte copiii de pe strada lui, atunci când haidamacii aroganţi îi umileau. Nu-i păsa de faptul că Iocuitorii străzii se uitau de sus la păstori, fiind de la bun început convins că este preferabil să fii păstor decât bătăuş, scandalagiu sau cerşetor. Pe deasupra, iubea deşertul şi aerul curat şi se simţea bine lângă muntele Al-Muqattam şi stânca lui Hind, sub bolta cerului mereu schimbătoare şi minunată. Numai că plimbatul cu turma îl conducea mai întotdeauna la învăţătorul său, Yahya.

— Din vânzător de cartofi te-ai preschimbat în cioban? L-a întrebat Yahya când l-a văzut prima oară însoţind turma.

— De ce nu, jupâne? l-a întrebat Qasem fără sfială. Este o treabă pentru care mă invidiază sute de necăjiţi şi nefericiţi din cartierul nostru!

— Dar de ce nu-l mai însoţeşti pe unchiul tău?

— Vărul meu, Hasan, este de-acum măricel şi e mai îndreptăţit decât mine să-l însoţească pe tatăl lui prin oraş. Şi apoi, păstoritul este preferabil cerşitului!

Aproape că nu trecea zi în care să nu-l vadă pe învăţătorul lui. Îl iubea şi era încântat de povestirile lui. A descoperit în el un om care cunoştea mai toate lucrurile trecute şi prezente despre strada sa, toate istorisirile pe care le

depănau rapsozii acompaniindu-se cu *rababul* şi chiar şi mai mult decât atât, ştia lucruri de care uneori ei nici nu auziseră.

— Ciudat lucru, i-a zis într-o zi Qasem lui Yahya, eu merg la păşune cu oi şi capre de pe întreaga stradă: şi din cartierul Gabal, şi din cartierul Rifaa, şi de la oamenii mai înstăriţi din cartierul nostru. Şi toate pasc avându-se ca fraţii, pe când stăpânii lor aspri de pe strada noastră nu se poartă aşa. Şi Humam a fost păstor. Şi cine vedem că-i dispreţuiesc pe păstori? Cerşetorii, cei care nu muncesc şi nefericiţii. Şi tot ei le poartă respect haidamacilor, care de fapt sunt nişte hoţi neruşinaţi şi sângeroşi. Dumnezeu să vă ierte, copii de pe strada noastră!

Altă dată i-a zis în glumă:

— Eu sunt sărac, dar mă mulţumesc cu ce am şi niciodată n-am întins mâna să fac vreun rău cuiva. Până şi dobitoacele au parte numai de dragoste din partea mea. Nu crezi că semăn cu Rifaa?

— Rifaa? Tu să semeni cu Rifaa? Dar Rifaa şi-a petrecut viaţa izbăvindu-i pe semenii lui de demoni, astfel încât să fie fericiţi cu adevărat! i-a răspuns Yahya, uitându-se la el dezaprobator. Apoi, bătrânul a râs în barbă şi a adăugat: Şi-apoi tu eşti tânăr şi-ţi plac şi femeile. La lăsatul serii le pândeşti pe femeile din deşert…

— Şi e ceva rău în asta, jupâne? l-a întrebat Qasem zâmbind.

— E treaba ta, dar nu mai spune că semeni cu Rifaa!

A reflectat un timp la vorbele lui, apoi i-a răspuns:

— Şi Gabal n-a fost ca Rifaa, unul dintre băieţii buni de pe strada noastră? Aşa a fost, jupâne, dar şi el a iubit femeile, s-a căsătorit şi a redobândit drepturile neamului său din veniturile moşiei pe care le-a distribuit în mod echitabil.

— Dar el şi-a făcut din moşie propriul ţel! i-a atras atenţia Yahya, întru câtva nemulţumit.

— Ba printre ţelurile lui s-au numărat şi tratarea prietenoasă a oamenilor, dreptatea şi ordinea, l-a contrazis tânărul după ce-a stat puţin pe gânduri.

— Deci tu îl preferi pe Gabal lui Rifaa? l-a întrebat Yakyu nedumerit.

Ochii negri trădau încurcătura în care se afla, dar după o lungă ezitare, acesta a încercat să găsească un răspund potrivit şi a adăugat:

— Amândoi au fost oameni buni. Şi pe strada noastră sunt atât de puţini oameni buni! Adham, Humam, Gabal, și Rifaa sunt singurii oameni buni de care am avut parte, pe când haidamacii sunt atât de mulţi încât nici nu-i putem număra!

— Şi Adham a murit deznădăjduit, Humam a fost omorât, iar Rifaa a fost asasinat! a remarcat Yahya cu amărăciune

Aceştia au fost într-adevăr oamenii buni de pe stradă, viaţă luminoasă şi un sfârşit regretabil. Aşa îşi zicea în şoaptă Qasem, în timp ce stătea la umbra stâncii înalte. Şi pe neaşteptate a simţit născându-se în sufletul lui dorința fierbinte de a fi la fel ca ei. Pe când faptele haidamacilor sunt atât de urâte! şi-a mai zis el şi a simţit cum îl cuprind tristeţea şi nemulţumirea. Apoi a adăugat, încercând să-și găsească liniştea: Câte întâmplări şi câţi oameni a văzut stânca asta! Iubirea dintre Qadri şi Hind, moartea lui Humam, întâlnirea lui Gabal cu Al-Gabalawi, discuţia dintre Rifaa şi Străbunicul lui… Dar unde sunt aceste întâmplări şi unde sunt aceşti oameni? Amintirea bună rămâne şi ea este mai preţioasă decât turmele de capre şi oi! L-a văzut, de asemenea, pe marele nostru Străbunic, colindând singur prin aceste părţi, având tot ceea ce voia și băgând spaima în nelegiuiţi şi ticăloşi! Oare cum o fi ducând-o el acum în singurătatea lui?

Spre asfinţit, s-a ridicat şi s-a întins, căscând. Apoi şi-a luat ciomagul şi l-a fluturat deasupra capului, chemându-şi turma cu un fluierat melodios. Turma s-a adunat grămadă și au pornit

către oraş. I se cam făcuse foame, căci nu mâncase luată ziua decât un peştişor şi o bucată de pâine. Dar acasă la unchiul său îl aştepta o cină pe cinste. A îndemnat animalele și a zărit mai întâi de departe Casa cea Mare cu zidurile înalte, ferestrele închise şi vârfurilor pomilor din grădină. Oare cum o fi arătând grădina asta despre care tot povestesc rapsozii şi din pricina căreia a murit Adham atât de trist? S-a strecurat pe cărarea care urma zidul, în vreme ce întunericul se lăsa văzând cu ochii. Apoi şi-a croit drum printre cetele de copii care se jucau şi aruncau unii în alţii cu bulgăraşi de pământ, în vreme ce în urechi i se învălmăşeau strigătele vânzătorilor ambulanţi, ciorovăielile femeilor, glumele şi înjurăturile bărbaţilor, strigătele de ajutor ale smintiţilor, clinchetul trăsurii supraveghetorului, iar nările i se umpleau de amestecul aromelor tutunului legat cu miere, miasmelor dezgustătoare şi al sosurilor savuroase din tigăi. S-a abătut spre casele din cartierul Gabal pentru a lăsa stăpânilor oile și caprele, la fel a făcut şi în cartierul Rifaa şi în cele din urmă n-a mai rămas decât o singură oaie, aparţinând doamnei Qamar – singura femeie mai cu stare din cartierul Guzganilor de Deşert. Locuia într-o casă cu un singur etaj, cu o curte destul de largă, în mijlocul căreia se înălţa un curmal, iar într-un colţ crescuseră câteva tufe de guava. A intrat în curte, conducând-o pe Naama în faţa lui şi i-a ieşit în întâmpinare slujnica Sakina, cu părul ei ondulat care începuse să încărunţească. A salutat-o şi ea i-a răspuns zâmbind.

— Ce face Naama? l-a întrebat în glumă cu glasul ei de aramă.

A lăudat oiţa, a lăsat-o în grija ei şi şi-a văzut de drum, dar tocmai când Naama intra în curte, se întorcea pe stradă stăpâna ei. Trupul ei plin era înfăşurat în *milaya* şi ochii ei negri i-au aruncat priviri ispititoare prin mica deschizătură a vălului care-i acoperea faţa.

S-a dat în lături şi a lăsat timid privirea în pământ, dar ea l-a salutat cu amabilitate:

— Bună seara!

— Bună seara, doamnă! i-a răspuns el puţin încurcat.

Femeia şi-a încetinit mersul, cercetând-o pe Naama, apoi şi-a îndreptat privirea spre el şi a murmurat într-o doară:

— Naama se îngraşă văzând cu ochii şi asta numai pentru că tu găseşti păşunile cele mai bogate.

— Meritul este al lui Dumnezeu şi al dumitale, care ştii să ai grijă de ea, a zis el tulburat mai degrabă de privirea ei afectuoasă decât de vorbele ei frumoase.

— Adu-i ceva de mâncare! i-a cerut Qamar slujnicei Sakina, întorcându-se către ea.

— Sunteţi nespus de generoasă, doamnă, a spus el încet, ridicându-şi palmele la frunte în semn de mulţumire.

A fost răsplătit cu încă o privire în momentul când a salutat-o, pregătindu-se să plece. Apoi a pornit profund mişcat de simpatia şi atenţia pe care i le arătase, aşa cum se întâmpla de fiecare dată când avea norocul să se întâlnească cu ea în curte. El nu mai avusese parte de astfel du gesturi. Auzise doar de la alţii uneori de afecţiunea pe care mamele le-o arată copiilor, dar până acum nu mai încercase acest sentiment. Dacă mama lui ar fi trăit, ar fi avut acum vârsta acestei doamne – înjur de patruzeci de ani. Această afecţiune părea ciudată pe strada lui, care nu ştia să se mândrească decât cu forţa şi violenţa. Nimic nu era mai minunat decât frumuseţea ei cuviincioasă şi fericirea învăluitoare pe care i-o dăruia. Cu totul altfel sunt aventurile Iui din deşertul arzător, cu foamea lor oarbă şi mistuitoare și cu satisfacţiile lor stinse şi triste.

A alergat spre casa unchiului său, cu ciomagul pe umăr, aproape fără să mai vadă ce întâlnea pe

drum din pricina emoţiei. A găsit întreaga familie aşteptându-l pe terasa care dădea spre curte. S-au aşezat toţi patru în jurul măsuţei joase pe care era cina: *taamiyya,* praz şi pepene roşu. Hasan mergea pe şaisprezece ani, era înalt şi bine legat, aşa că nu e de mirare că amm Zakariya visa să-l vadă într-o bună zi haidamac peste Guzganii de Deşert. Când s-a terminat cina, femeia a strâns masa, iar amm Zakariya s-a retras şi şi-a văzut de-ale lui. Cei doi prieteni au rămas însă pe terasă până când a ajuns la ei un glas care s-a înălţat din curte:

— Qasem!

— Venim numaidecât, Sadiq! i-a răspuns Qasem, în timp ce se ridicau de pe scaune, gata să coboare.

Sadiq i-a întâmpinat, radiind de bucurie. Era cam de-o vârstă cu Qasem, de statura lui, dar ceva mai slab. Lucra ca ucenic la un arămar care avea atelierul în capătul cartierului Guzganilor de Deşert dinspre Al-Gamaliyya. Cei doi prieteni s-au îndreptat spre cafeneaua lui Dingil. De cum au intrat pe uşă, au şi fost remarcaţi de rapsodul Taza, care stătea cu picioarele adunate sub el pe divanul din mijloc, şi de Sawaris, care stătea lângă Dingil, la intrare. S-au apropiat de haidamac şi l-au salutat cu sfială, deşi Qasem şi Hasan se lăudau că ar fi rude. De îndată ce s-au aşezat pe bancă, băiatul care servea le-a şi adus comenzile obişnuite. Lui Qasem îi plăceau *goza* şi ceaiul de mentă.

Dar aşa, pe nepusă masă, Sawaris s-a uitat fix la Qasem i l-a cercetat dispreţuitor.

— Ce-i cu tine, măi băiete, de umbli aşa spilcuit ca o fetişcană? l-a întrebat cu asprime în glas.

— Dar ce ruşine e, jupâne, dacă omul se îmbracă mai curat? a întrebat Qasem roşu la faţă de sfială, ca şi cum ar fi vrut cumva să se scuze.

— La vârsta ta asta-i neobrăzare! i-a retezat-o scurt haidamacul, încruntându-se cu mânie.

În cafenea s-a aşternut tăcerea, ca şi cum clienţii, toate obiectele dinăuntrul ei şi pereţii ar fi

vrut să audă cuvintele rostite de haidamac. Sadiq a privit spre prietenul său cu simpatie, ştiind cât de sensibil este, iar Hasan s-a aplecat asupra paharului cu ceai de ghimbir, pentru ca haidamacul să nu observe semnele mâniei pe chipul lui. Taza a luat *rababul* şi de pe strunele lui s-au înălţat melodiile cure însoţeau cuvintele de salut la adresa supraveghetorului Rifat, haidamacului Lahita şi a lui Sawaris, care era socotii protectorul cartierului. Şi rapsodul a continuat să declame:

— Şi lui Adham i s-a părut ca aude zgomot de paşi. Puţi rari şi apăsaţi care au stârnit amintiri nedesluşite, semănând cu un parfum plăcut, dar greu de deosebit şi de lămurit. Şi-a întors privirea spre intrarea colibei şi a văzul uşa deschizându-se. Apoi, în cadrul ei s-a ivit ceva semănând cu un trup uriaş. A privit uimit şi cu mai multă băgăm de seamă, cu o speranţă învăluită de teamă. A scos un suspin adânc şi a murmurat, întrebând: „Tată?!“. Şi iarăși i s-a părut că aude vechiul glas: „Bună seara, Adham!” Ochii i s-au umplut de lacrimi şi a dat să se ridice, dar nu a mai fost în stare… A simţit însă o bucurie şi o fericire cum nu mai simţise de mai bine de douăzeci de ani…

67

— Aşteaptă puţin, Qasem, am ceva pentru tine! l-a îndemnat slujnica Sakina să se oprească.

Qasem a rămas pe loc lângă tulpina curmalului de cum legase oaia, aşteptând-o pe slujnică, în vreme ce inima îi bătea cu putere, spunându-i că binele promis de glasul celui dinlăuntru izvorăşte dintr-un bine şi mai nobil, din inimii stăpânei casei. A simţit o dorinţă-puternică să-i vadă privirea sau să-i audă glasul, pentru a i se răcori şi a i se umple de fericire trupul pe care-l mistuise

toată ziua dogoarea deșertului. Sakina s-a întors cu o legăturică pe care i-a întins-o, zicându-i:

— E o plăcintă. Mănânc-o sănătos!

— Mulţumeşte-i din partea mea generoasei stăpâne! i îi zis luând legătura.

— Mulţumirile i se cuvin lui Dumnezeu, fiu de oameni buni! s-a auzit glasul catifelat al acesteia din spatele ferestrei

A ridicat mâna în semn de mulţumire, rămânând cu ochii în pământ, în vreme ce se îndepărta, repetând vorbele ei și cuvintele „fiu de oameni buni" cu o fericire ce-l îmbăta. Păstorul nu mai auzise vorbe ca acestea până atunci. Şi-apoi cine le-a rostit? Singura doamnă respectabilă din cartierul lui mizerabil! A aruncat o privire încărcată de bucurie peste strada îmbrăcată în straiul asfinţitului şi şi-a zis: „Chiar dacă este nefericită, strada noastră nu este lipsită de darul de a aduce fericire în sufletele obosite, atunci când voieşte…" Dar s-a trezit brusc din visarea lui la auzul unor țipete: „Banii! Mi s-au furat banii…" Când s-a dezmeticit, a zărit un bărbat purtând turban şi un ghilbab larg şi alb alergând dinspre cartierul lui. Întreaga stradă a fost trezită de ţipetele bărbatului: copiii au alergat înspre el, vânzătorii și cei care stăteau în faţa uşilor şi-au întins gâturile să vadă ce s-a întâmplat, la ferestre s-au ivit chipuri curioase, de la subsolul clădirilor priveau ochi nedumeriţi prin ferestruici, clienţii au ieşit din cafenele şi omul s-a văzut înconjurat din toate părţile. Qasem a observat aproape de el un bărbat care se scărpina pe spinare cu un băţ prin deschizătura ghilbabului, urmărind scena cu ochi inexpresivi, şi l-a întrebat:

— Cine-i omul care se văietă?

— Este un tapiţer care a lucrat un timp la supraveghetor în casă, i-a răspuns acesta, continuând să se scarpine.

S-au îndreptat imediat spre omul care ţipase Sawaris, haidamacul Guzganilor de Deşert, Hagag,

haidamacul neamului Rifaa, şi Galta, haidamacul neamului Gabal. Le-au poruncit celorlalţi oameni să se îndepărteze şi aceştia s-au tras câţiva paşi înapoi, fără să stea pe gânduri.

— L-a deocheat cineva! şi-a dat cu părerea o femeie de la fereastra unei case din cartierul neamului Rifaa.

— Are dreptate! i-a întărit spusele o altă femeie de la fereastra primei case din cartierul neamului Gabal. Toată lumea l-a pizmuit pentru banii câştigaţi de la supraveghetorul ale cărui mobile le-a reparat. Doamne, apără-ne de ochiul rău!

— Ieşea surâzător din casa supraveghetorului, s-a amestecat în vorbă o a treia femeie care omora păduchii din capul unui plod în faţa uşii. Nici nu-şi închipuia că în curând o să se vaiete şi-o să plângă. Blestemaţi sunt banii ăştia!

— Mi-au furat toţi banii pe care-i aveam la mine! ţipa bărbatul în gura mare. Munca mea pe-o săptămână, başca ceilalţi bani pe care-i mai aveam în buzunar. Banii pentru casă, pentru atelier şi pentru copii… Douăzeci de lire şi ceva mărunţiş. Blestema-i-ar Dumnezeu de hoţi! Prăbuşi-s-ar acoperişurile peste ei!

— Ssst! Să nu mai aud o vorbă! Gura, vitelor! s-a răstit Galta, haidamacul neamului Gabal. Este în joc reputaţi străzii şi, la urma urmei, totul se va răsfrânge asupra protectorilor voştri!

— Jur că n-o să ne facem de râs! a intervenit Hagag, haidamacul neamului Rifaa. Dar de unde ştim noi că banii i-au dispărut pe strada noastră?

— Să mă lase muierea dacă mint! s-a jurat tapiţerul cu glasul răguşit. Pe strada voastră mi s-au furat! I-am primit de la portarul domnului supraveghetor şi când mi-am pipăit pieptul la capătul străzii, mi-am dat seama că nu mai am niciun sfanţ.

S-au auzit mai multe glasuri, dar Hagag le-a stăvilii, urlând:

— Tăceţi, vitelor! Ascultă, omule! Unde te aflai când ţi-ai dat seama că ţi-au dispărut banii?

— În faţa atelierului arămarului, a răspuns el fără ezitare, arătând spre capătul cartierului Guzganilor de Deşert. Dar pot să jur că nu s-a apropiat nimeni de mine acolo.

— Asta-nseamnă că i s-au furat înainte de a intra în cartierul nostru, a conchis Sawaris.

— Eram în cafenea când a trecut şi n-am văzut pe nimeni din cartierul nostru apropiindu-se de el, a intervenit Hagag, haidamacul cartierului Rifaa.

— În neamul Gabal nu există hoţi! a ţipat Galta furios, luând apărarea cartierului său. Ăştia sunt cei mai nobili oameni de pe toată strada.

— Fii mai atent, jupâne Galta, la ce spui! l-a admonestat Hagag, fierbând de supărare. E nedrept să spui că ei ar fi cei mai nobili oameni de pe toată strada asta!

— Nu poate tăgădui lucrul ăsta decât un trufaş…

— Vezi că stârneşti dracii din mine şi-mi sare ţandăra! a tunat Hagag. Blestemată fie religia celui lipsit de bun-simţ!

— O mie de blesteme! a urlat Galta cu aceeaşi forţă. O mie de blesteme asupra celui lipsit de bun-simţ din cartierul nostru!

— Oameni buni, banii mi-au dispărut pe strada voastră! a intervenit plângăreţ tapiţerul în clipa aceea. Sunt convins că toţi sunteţi oameni nobili şi cinstiţi, dar unde sunt banii mei?

— Prăbuşi-s-ar casa peste tine, Fangari, să se prăbuşească!

— Toată lumea la control! a propus Hagag. Controlăm fiecare buzunar, fiecare bărbat, fiecare muiere, fiecare copil, fiecare colţişor!

— Controlaţi! a acceptat Galta dispreţuitor. Dar să ştii că nu noi ne vom umple de ruşine, ci alţii.

— Omul a ieşit din casa supraveghetorului şi a trecut mai întâi prin cartierul neamului Gabal.

Aşadar, trebuie să începem controlul cu cartierul neamului Gabal!

— Lucrul ăsta n-o să se întâmple cât timp Galta va avea zile! a urlat haidamacul, făcând spume le gură. Măi Hagag, nu uita cine eşti tu şi cine sunt eu!

— Păi, ascultă, măi Galta! Tu n-ai pe cap atâtea fire de păr câte urme de răni am eu pe corp!

— Dar să ştii că nici eu n-am pe corpul meu niciun loc unde ar mai putea creşte fir de păr!

— Nu stârni diavolii din mine!

— La mine veniţi, voi, toţi diavolii din lume!

— Terminaţi cu prostiile astea! a încercat Fangari să-i oprească. Nu vă pasă nici când vor spune că banii mi s-au furat pe strada voastră?

— Piei, bufniţă! l-a repezit o femeie furioasă. O să se prefacă strada în ruine din pricina ta!

— Dar de ce nu s-ar fi furat banii în cartierul Guzganilor de Deşert, când se ştie că cei mai mulţi dintre ei sunt pungaşi şi cerşetori? s-a auzit un glas.

— Pungaşii noştri nu fură pe strada noastră, a încercat Sawaris să ia apărarea Guzganilor săi.

— Da' de unde putem noi şti lucrul ăsta?

— N-avem nevoie de şi mai multă neruşinare! a urlat Sawaris cu ochii înroşiţi de furie. Controlul o să dovedească cine este hoţul. Altfel ne putem lua adio de la strada noastră!

— Începeţi cu cartierul Guzganilor! au cerut mai multe glasuri.

— Bâta mea se va năpusti peste chipul oricui va încerca să încalce ordinea firească a controlului! a ameninţat Sawaris şi oamenii lui au ridicat bâtele alături de el.

La fel a procedat şi Hagag şi la fel a făcut şi Galta, retrăgându-se în cartierul său. Noaptea stătea să coboare și în clipa aceea tapiţerul s-a apropiat plângând de uşa casei sale. Toată lumea se aştepta să izbucnească o încăierare sângeroasă, dar tocmai atunci Qasem şi-a făcut loc prin mulţime şi

s-a oprit în mijlocul străzii, strigând cât îl ţineau puterile:

— Staţi, oameni buni! Sângele nu va descoperi banii dispăruţi şi prin Al-Gamaliyya, Al-Darasa şi Al-Atuf o să spună că oricine intră pe strada Al-Gabalawi va fi jefuit, chiar dacă se va bucura de ocrotirea supraveghetorului şi a protectorilor ei!

— Ce mai vrea şi ciobanul ăsta? a întrebat un bărbat din neamul Gabal.

— Eu am o soluţie pentru ca banii să se întoarcă Ia stăpânul lor fără să se ajungă la încăierare, a continuat Qasem, prefăcându-se că nu l-a auzit.

— Îţi dau ascultare! a izbucnit tapiţerul, alergând spre el.

— Banii se vor întoarce la stăpânul lor fără să se ştie cine a fost hoţul! s-a adresat Qasem mulţimii de astă dată.

Nimeni n-a mai scos o vorbă şi toate privirile s-au aţintii asupra lui Qasem.

— Să aşteptăm până când se face beznă – şi lucrul ăsta o să se întâmple curând, a început el să-şi prezinte propunerea. Nu se aprinde nici o lumânare pe stradă. Pe urmă pornim cu toţii de la un capăt la celălalt al străzii, pentru ca bănuiala să nu cadă asupra nici unui cartier. În vremea asta, cel care a pus mâna pe bani va putea să scape de el la adăpostul întunericului, fără să se dea de gol, iar noi o să-i găsim şi în felul ăsta strada va scăpa de nenorocirea încăierării.

— Nemaipomenită propunere! Acceptaţi-o de hatârul meu! i-a implorat cu disperare tapiţerul păgubaş, agăţându-se de braţul lui Qasem.

— O propunere înţeleaptă, băieţi! s-a auzit un alt glas.

— Asta-i o şansă pentru hoţ ca să scape şi să salveze și strada! a intervenit un al treilea glas.

O femeie a chiuit îndelung de bucurie. Oamenii au privit spre cei trei haidamaci, oscilând între speranţă şi teamă, dar fiecare dintre cei trei a refuzat din mândrie şi aroganţă să fie primul care

acceptă propunerea, aşa că locuitorii străzii au continuat să se întrebe dacă va învinge raţiunea sau se vor ciocni ciomegele şi va curge sânge.

Dar când nimeni nu se mai aştepta, a răsunat în tăcerea încremenită un glas pe care-l cunoştea toată lumea:

— Bineee!

Şi toate capetele s-au întors către Lahita, haidamacul străzii, care se afla în apropiere de casa lui. Au urmat câteva clipe de linişte, în care toţi aşteptau cu sufletul la gură să audă ce o să mai zică.

— Acceptaţi propunerea, ţiganilor! a continuat el cu dispreţ. Dacă n-aţi fi fost atât de nătângi, n-ar fi fost nevoie să vă salveze un cioban!

Un murmur de uşurare s-a înălţat din toate piepturile şi au izbucnit chiote de bucurie. Inima lui Qasem bătea cu putere când s-a uitat spre casa lui Qamar, convins că ochii ei negri îl urmăreau din spatele uneia din cele două ferestre care dădeau spre stradă, şi s-a simţit mai mândru şi mai fericit ca niciodată, încercând plăcerea unei mari victorii, necunoscute până atunci. Toată lumea aştepta lăsarea întunericului, privind când spre cer, când spre deşert şi urmărind cum ziua păleşte încet, încet. Împrejurimile se ștergeau tot mai mult, chipurile se ascundeau unul după altul, iar oamenii se preschimbau în umbre. Cele două cărări care urmau zidul Casei celei Mari, îndreptându-se către deşert, s-au cufundat în beznă. Umbrele au început să se mişte în direcţia Casei celei Mari, ca mai apoi să străbată grăbite strada, ajungând în Al-Gamaliyya, unde s-au risipit, îndreptându-se fiecare către cartierul său.

— Aprindeţi luminile! a răsunat în clipa aceea glasul poruncitor al lui Lahita.

Prima lumină a apărut în casa lui Qamar din cartierul Guzganilor de Deşert. Apoi s-au aprins felinarele de pe cărucioare, apoi lămpile cafenelelor, întreaga stradă revenind treptat la

viaţă. Câţiva oameni s-au apucat să cerceteze pământul la lumina unui felinar şi deodată s-a înălţat un glas:

— Iată punga cu bani!

Fangari a alergat spre locul luminat şi a luat punga, şi-a numărat banii şi a pornit în fugă spre Al-Gamaliyya, fără să se uite nici în dreapta, nici în stânga, lăsând în urma lui vacarmul de râsete şi chiuituri. Qasem s-a trezit în centrul atenţiei generale, al felicitărilor, glumelor şi comentariilor care s-au revărsat asupra lui ca nişte petale de trandafir. Când a ajuns la cafeneaua Guzganilor de Deşert în seara aceea, împreună cu Hasan şi Sadiq, Sawaris l-a întâmpinai cu un zâmbet de bun venit şi a comandat fără să stea pe gânduri:

— O *goza* pentru Qasem pe socoteala patronului!

68

Când a intrat în curtea lui Qamar, ca să ia oaia la păscut, avea faţa îmbujorată, ochii luminoşi, inima senină şi surâdea fericit.

— Doamne ajută! a şoptit el, dezlegând oaia la intrare.

În clipa aceea, a auzit uşa scârţâind şi, când s-a deschis, a apărut stăpâna casei, salutându-l:

— Bună dimineaţa!

— Să ai parte de o dimineaţă şi mai fericită, doamnă! ia răspuns el.

— Ieri i-ai făcut un mare bine străzii noastre! a deschis ea vorba.

— Dumnezeu mi-a fost călăuzitor, a bâiguit el, simţind că-i zboară inima din piept de bucurie.

— Ne-ai dovedit că înţelepciunea este mai presus decât violenţa, a continuat cu o voce melodioasă în care se ghicea admiraţia.

Dar bunăvoinţa ta este mai presus şi decât înţelepciunea, şi-a zis în sinea lui.

— Domnul să te cinstească! Îţi mulţumesc! i s-a adresat el cu glas tare.

— Te-am văzut îngrijindu-te de copiii de pe strada noastră întocmai cum te îngrijeşti de oile lor, a mai murmurat ea fără să-şi poată ascunde un zâmbet. Să ai parte numai de bine!

Qasem a luat-o pe Naama şi a plecat. Pe măsură ce înainta printre case, i s-au alăturat aici o oaie, dincolo o capră, un ied sau un ţap. Şi mai toată lumea îl întâmpina cu complimente. Până şi haidamacii care în mod obişnuit îl ignorau i-au răspuns de data asta la salut. A străbătut cărarea care urma zidul Casei celei Mari în urma turmei lungi şi s-a pierdut în deşert. L-a întâmpinat soarele strălucitor care s-a ivit pe coama muntelui şi adierile calde ale unei dimineţi luminoase. La poalele muntelui a mai zărit câţiva păstori, iar un bărbat în straie zdrenţăroase sufla de zor într-un fluier, în vreme ce nişte ereţi se învârteau în cercuri pe bolta cerească. Cu fiecare suflare, respira aerul limpede şi curat, iar muntele masiv ascundea pentru el comori de speranţe. În vreme ce-şi petrecea privirile peste deşert cu un sentiment de linişte şi încredere, a simţit o revărsare de fericire punând stăpânire pe el şi a început să cânte:

Munte blând şi bun,
Am numele tău înscris pe braţ.

Şi-a plimbat privirile între stânca lui Qadri şi Hind şi locurile în care îşi găsiseră moartea Humam şi Rifaa şi unde avusese loc întâlnirea dintre Al-Gabalawi şi Gabal. Aici se află soarele, muntele, nisipul, gloria, iubirea şi moartea, dar şi o inimă care arde de dragoste, numai că el îşi pune întrebări în legătură cu toate astea, cu ceea ce a fost şi cu ceea ce va urma, în legătură cu această stradă ce trece prin cartiere vrăjmaşe peste care

stăpânesc haidamaci unul mai grozav decât altul, în legătură cu istorisirile felurite din fiecare cafenea.

Puţin înainte de amiază şi-a mânat turma către piaţa Al Muqattam şi s-a oprit la coliba lui Yahya – învăţătorul lui.

— Ce-i cu poveştile astea despre minunea pe care ai făcut-o ieri pe stradă? l-a întrebat bătrânul de cum l-a văzut.

Dar Qasem şi-a ascuns sfiala, sorbind din ceai.

— Mai bine îi lăsai să se macine şi să piară până la ultimul, a continuat bătrânul.

— Sunt convins că glumeşti când spui asta, a zis Qasem fără să-şi ridice capul.

— Fereşte-te să-ţi apară admiratori dacă vrei să nu-i provoci şi să n-ai de-a face cu haidamacii! l-a prevenit Yahiya.

— Da' ce, unul ca mine îi poate stârni pe haidamaci?

— Cine-şi închipuia că cineva ar putea fi perfid cu Rifaa? a întrebat bătrânul.

— Dar ce asemănare ar putea exista între marele Rifaa şi mine? i-a replicat, arătându-se surprins.

— Poartă tot timpul amuleta pe care ţi-am dat-o! l-a îndemnat bătrânul ridicându-se să plece.

După-amiază, când se odihnea la umbra stâncii lui Hind, s-a trezit cu Sakina, care chema aproape în şoaptă:

— Naamaaa!

A sărit în picioare şi s-a dus în partea cealaltă a stâncii, unde a dat peste servitoarea care stătea lângă oaie, mângâind-o pe bot. A salutat-o, zâmbind, iar ea i-a zis cu glasul ei de aramă, ca şi când ar fi vrut să se scuze:

— Am o treabă în Al-Darasa şi-am trecut pe-aici ca să scurtez drumul.

— Dar e o zăpuşeală cumplită pe drumul ăsta, a protestat Qasem.

— Păi, tocmai de-aia o să stau şi eu puţin la umbra stâncii, cât să-mi trag sufletul, i-a răspuns

râzând.

S-au aşezat unul lângă altul la umbră, aproape de locul unde-şi lăsase el ciomagul.

— Când am văzut minunea pe care ai săvârşit-o ieri, am fost convinsă că mama ta s-a rugat din inimă pentru tine înainte de a muri, a zis Sakina, parcă mai mult pentru ea.

— Da' ce, tu nu te rogi pentru mine? a întrebat-o el zâmbind.

— Eu mă rog pentru tine să ai parte de o soaţă bună, a murmurat ea, ascunzându-şi privirea şireată.

— Ei, dar cine ar accepta să se mărite cu un cioban? a întrebat-o el.

— Află că norocul face minuni. Astăzi tu eşti egal cu oricare haidamac, fără să fi vărsat nici o picătură de sânge

— Jur că vorbele tale sunt mai dulci decât fagurele de miere!

— Aş putea să te îndrum pe o cale minunată? l-a întrebat pe neaşteptate, privindu-l fix cu ochii ei obosiţi.

— De ce nu? i-a răspuns cuprins pe neaşteptate de emoţie.

— Încearcă-ţi norocul şi cere mâna doamnei din cartierul nostru! l-a îndemnat fără ocolişuri.

Parcă lumea se răsturnase dintr-odată.

— La cine te referi, Sakina? a încercat el să se dumirească.

— Nu te preface că nu pricepi la cine mă refer. În cartierul nostru nu există decât o singură doamnă.

— Te gândeşti la doamna Qamar?

— Păi, la cine altcineva?

— Bărbatul ei a fost om cu stare, pe când eu sunt un biet păstor! i-a răspuns cu glas tărăgănat.

— Dacă norocul ţi-a surâs, să ştii că odată cu el râd toate, chiar şi sărăcia.

— Dar oare nu se supără dacă îndrăznesc să-i cer mâna? a întrebat-o el sau mai degrabă s-a

întrebat.

— Nimeni nu poate şti când sunt mulţumite femeile şi când se înfurie, a mormăit Sakina, ridicându-se să plece. Bizuieşte-te pe Dumnezeu! Te las cu bine! a mai adăugat, în vreme ce se îndepărta.

Qasem a ridicat capul spre cer şi a închis ochii, ca şi cum l-ar fi doborât somnul.

69

Amm Zakariya s-a holbat la Qasem uluit. La fel au făcut şi soţia lui şi Hasan, în vreme ce se odihneau pe coridorul din faţa apartamentului lor, după masa de seară.

— Mai bine hai să vorbim despre altceva, l-a îndemnat unchiul său. Ştiam că eşti un model de înţelepciune şi demnitate, în pofida sărăciei tale şi a sărăciei noastre. Cred că s-a întâmplat ceva cu tine.

Seriozitatea pe care o citea în ochii mătuşii l-a îndemnat să continue.

— Am motive care mă încurajează, a mărturisit el, câtă vreme slujnica ei a deschis vorba despre chestiunea asta.

— Slujnica ei? a insistat mătuşa şi ochii ei trădau dorinţa de a afla şi alte amănunte, în timp ce unchiul a râs scurt, exprimându-şi iar neîncrederea.

— Poate că ai înţeles greşit ce-a vrut ea să zică, şi-a dat din nou cu părerea, neîncrezător.

— Nu, unchiule! a întărit Qasem cu un ton calm care ascundea iritarea.

— Acum pricep! a izbucnit mătuşa. Dacă ţi-a spus slujnica, ea nu putea să-ţi transmită decât dorinţa stăpânei.

— Şi-apoi Qasem este un bărbat cum nu mai sunt alţii, a intervenit şi Hasan, mişcat de dragostea pe care i-o purta vărului său.

Amm Zakariya a clătinat din cap, bombănind „Cartofi de soi! Cartofi copţi la cuptor!“.

— Dar tu n-ai nici o leţcaie! a continuat apoi cu glas tare.

— Îi duce oaia la păscut şi ea ştie foarte bine lucrul ăsta, s-a amestecat din nou mătuşa în apărarea lui Qasem. Apoi a adăugat râzând: Ai grijă să nu tai în viaţa ta o oaie, din respect pentru Naama!

— Băcanul amm Awis este unchiul lui Qamar, a zis Hasim dus pe gânduri. E cel mai bogat om din cartierul nostru. O să ne fie cuscru, aşa cum şi Sawaris e rudă cu noi. Frumos lucru!

— Pe urmă, doamna Qamar este rudă cu Amina Hanem soţia supraveghetorului. Soţul ei defunct era rudă cu Hanem, a adăugat mătuşa.

— Asta complică puţin lucrurile, a zis Qasem neliniştii

— Vorbeşte aşa cum ai vorbit în ziua când i s-au furat banii tapiţerului, şi-a schimbat amm Zakariya tonul brusc ca şi când abia atunci şi-ar fi dat seama de prestigiul de care o să se bucure în urma acestei înrudiri. Eşti destul de îndrăzneţ şi înţelept. Ne ducem împreună la doamna Qamar ca să stăm de vorbă cu ea şi apoi vorbim şi cu Awis, căci dacă începem cu el, ne trimite din capul locului la azilul de nebuni.

Şi lucrurile au decurs aşa cum a propus Zakariya. Aşa că într-una din zilele care au urmat, amm Awis s-a înfăţişat în salonul lui Qamar, aşteptând ivirea ei, în vreme ce-şi plimba degetele peste mustaţa stufoasă pentru a-şi ascunde tulburarea. Qamar a apărut îmbrăcată într-o rochie sobră şi cu o băsmăluţă maronie pe cap. I-a întins mâna politicos şi a luat loc. În ochi i se puteau citi calmul şi hotărârea.

— Sunt total nedumerit, fata mea… Ieri ai refuzat mâna lui Mursi, ajutorul meu, sub pretextul că ar fi nepotrivit pentru tine şi azi mă trezesc că

accepţi fără a sta pe gânduri cererea unui biet cioban!

— Unchiule, e un om sărac, într-adevăr, dar toată lumea din cartier are numai vorbe bune despre el şi despre familia lui, i-a răspuns cu chipul îmbujorat de sfială.

— Aşa-i – a aprobat unchiul – dar una e să vorbim despre cinste şi încredere şi alta e să vorbim despre căsătorie.

— Unchiule, arată-mi un om atât de bine-crescut ca el pe strada noastră. Arată-mi mie măcar unul singur ca el. Niciunul nu se laudă decât că a luat parte la fel de fel de scandaluri, mârşăvii şi sălbăticii, a încercat Qamar să-l înduplece cu blândeţe.

Bărbatul era cât pe ce să izbucnească, dar şi-a adus aminte că stă de vorbă nu numai cu fiica fratelui său, ci şi cu femeia care participă în negoţul lui nu cu puţini bani, aşa că a schimbat tonul:

— Qamar, dacă vrei, te mărit cu oricare dintre haidamacii de pe stradă. Chiar şi Lahita ar vrea să te ia, dacă accepţi să fii una dintre nevestele lui…

— Nu-mi plac haidamacii ăştia! Şi nici bărbaţii de felul acesta! Tata a fost un om bun, la fel ca şi tine, şi a avut atâtea de îndurat din partea lor, încât mi-a lăsat şi mie moştenire ura pentru ei. Qasem, în schimb, e un om cumsecade. Este adevărat că nu are bani, dar am eu destui.

Awis a oftat, s-a uitat la ea îndelung şi i-a adresat o ultimă rugăminte:

— Îţi transmit şi un mesaj din partea Aminei Hanem, soţia domnului supraveghetor. Mi-a zis aşa: „Spune-i lui Qamar să-şi vină în fire. E pe cale să comită o greşeală pentru care o s-o bârfească toţi locuitorii străzii”.

— Poruncile acestei doamne nu mă interesează câtuşi de puţin! i-a răspuns Qamar răspicat. Din păcate, se pare că ea nu ştie cine sunt aceia ale căror fapte fac din ei subiect de bârfă pe stradă.

— Nepoată, ea nu se gândeşte decât la onoarea ta!

— Da' de unde! Să nu crezi, unchiule, că ei îi pasă în vreun fel de noi! De zece ani de când s-a stins din viaţă soţul meu, nu şi-a adus niciodată aminte de mine!

Omul a şovăit un timp, vădit încurcat, apoi a continuat la fel de stânjenit:

— Ea mai zice că nu se cuvine ca o femeie să se mărite cu un bărbat care nu-i de nasul ei, mai ales dacă acesta intră frecvent în casa ei, dintr-un motiv sau altul.

Qamar a sărit în picioare, îngălbenindu-se la faţă de furie şi a ţipat:

— Seca-i-ar limba să-i sece! M-am născut, am crescut, m-am măritat şi am rămas văduvă. Tot timpul am trăit pe strada asta şi toată lumea mă cunoaşte. Am avut o purtare ca lacrima, ştii prea bine!

— Aşa e, fata mea! Aşa e! Ea se gândeşte la ce s-ar putea să zică lumea.

— Unchiule, las-o în pace pe Hanem, pentru că nu ne dă decât dureri de cap! Eu îţi aduc la cunoştinţă, în calitate de unchi, că am acceptat să mă mărit cu Qasem. Şi lucrul acesta se va întâmpla cu consimţământul dumitale şi în prezenţa dumitale!

Awis a rămas pe gânduri fără să mai scoată nici o vorbă. Nu o putea împiedica şi nu-i dădea mâna s-o înfurie într-atât încât să-şi retragă banii cu care participa la negoţul lui. Privea în pământ încurcat şi trist. A deschis gura să mai zică ceva, dar n-a mai reuşit să rostească decât nişte cuvinte confuze în şoaptă, în vreme ce Qamar se uita la el cu fermitate şi răbdare.

70

Amm Zakariya i-a dat nepotului său câteva lire – majoritatea împrumutate – ca să-şi facă pregătirile de nuntă.

— Dacă aş putea, ţi-aş da toţi banii de care ai nevoie, Qasem, i-a zis el. Tatăl tău a fost nespus de generos cu mine. Nu uit nici acum cât de darnic s-a arătat în ziua nunţii mele.

Qasem şi-a cumpărat un ghilbab nou, ceva lucruşoare de pus pe dedesubt, o tichie brodată, nişte papuci din piele galbenă, un baston de bambus şi o tabacheră pentru tutun de prizat. După ivirea zorilor, s-a oprit direct la *hammam*[33], unde a făcut mai întâi o baie de aburi, apoi s-a bălăcit în bazin, a trecut pe la maseur, a mai făcut un duş, s-a parfumat cu arome şi la sfârşit s-a întins, sorbindu-şi ceaiul pe îndelete şi visând la fericirea ce dăduse peste el.

Qamar, la rândul ei, şi-a asumat pregătirile pentru petrecerea de nuntă: a aranjat terasa casei pentru primirea invitatelor, a tocmit o cântăreaţă cunoscută şi pe cel mai iscusit bucătar din cartier, iar în curtea casei a pus să se înalţe un cort mare pentru bărbaţi şi pentru cântăreţi.

Au venit la petrecere familia şi prietenii lai Qasem, precum şi câţiva bărbaţi din cartier în frunte cu jupânul Sawaris. Au fost aşezate în rând numeroase căni cu bere şi douăzeci de mici narghilele semănând cu *goza,* încât felinarele de-abia se mai zăreau prin fum, iar mirosul haşişului de soi s-a răspândit peste tot. Din toate ungherele se înălţau chiote, aclamaţii şi hohote de râs.

— Noi suntem o familie veche, de neam ales, a început amm Zakariya să se fălească, după ce aburii haşişului i s-au urcat la cap.

Amm Awis, care stătea între Sawaris şi Zakariya, şi-a ascuns mânia şi s-a mulţumit să-l tachineze delicat:

— Ajunge şi numai faptul că sunteţi rudă cu jupân Sawaris. Păi, nu-i aşa?

— De o mie de ori trăiască jupân Sawaris! a strigat Zakariya în gura mare.

Orchestra a intonat imediat un marş de salut pentru Sawaris, care a zâmbit încântat şi a făcut semne cu mâna, ca şi cum ar fi dirijat-o. Mai demult, haidamacul era de-a dreptul ofensat când Zakariya făcea aluzie la înrudirea depărtată cu el, dar acum lucrurile s-au schimbat, de vreme ce Qasem va fi bărbatul lui Qamar, şi în sinea lui a decis să nu-l scutească pe Qasem de taxa de protecţie.

— Şi Qasem e un băiat îndrăgit de toată lumea, a continuat Zakariya. Cine de pe strada noastră nu-l iubeşte? Dar, descoperind nemulţumirea în privirea lui Sawaris, a adăugat, încercând să dreagă lucrurile: Păi, dacă n-ar fi fost el atât de înţelept pe cât am văzut în ziua în care s-au furat banii, capetele celor din cartierele Rifaa şi Gabal n-ar fi scăpat tefere de ciomagul protectorului nostru Sawaris.

De data asta, Sawaris s-a înseninat la faţă, iar Awis a întărit vorbele lui Zakariya, adăugând:

— Ai întru totul dreptate, jur pe Domnul cerurilor. Şi pământului!

Cântăreţul a îngânat încet: „Timpul întâlnirii se apropie…”

Qasem părea din ce în ce mai tulburat. Sadiq şi-a dai seama de starea lui şi i-a sărit în ajutor ca de obicei, oferindu-i o nouă cană plină cu vin, pe care prietenul lui n-a lăsat-o jos decât după ce a golit-o până la fund, în vreme ce continua să ţină *goza* cu cealaltă mână. Hasan, la rândul lui, întrecuse şi el măsura, modelele de pe ţesătura cortului ajungând să i danseze în faţa ochilor. Observând ce se petrece cu el, amm Awis l-a atenţionat pe taică-său:

— Vezi că Hasan bea duşcă după duşcă – mai mult decât s-ar cuveni la vârsta lui…

Zakariya s-a ridicat în picioare cu cana în mână şi i-a zis fiului său, ca şi cum ar fi vrut să-l

povăţuiască:

— Hasan, nu mai bea aşa!

Şi i-a explicat cum golindu-şi cana până la fund, iar lumea se amuza copios. Awis a simţit că fierbe de mânie şi a zis în sinea lui: „Dacă n-ar fi fost nepoată-mea atât de neghioabă, te-ar fi costat ce ai băut în noaptea asta de o mie de ori preţul a tot ce ai tu!“.

La miezul nopţii, Qasem a fost invitat să ia parte la alaiul de nuntă. Nuntaşii, în frunte cu Sawaris – conducătorul procesiunii şi protectorul ei –, s-au mutat la cafeneaua Dingil. Întregul cartier ieşise în stradă, precum şi copiii, cerşetorii şi pisicile stârnite de aromele mâncărurilor. Qasem stătea între Hasan şi Sadiq. Dingil i-a salutat şi i-a poruncit băiatului său:

— Noapte fericită! *Goza* din partea lui Dingil, băiete, pentru flăcăi!

Apoi, toţi oamenii mai înstăriţi au oferit câte *o goza* celor prezenţi.

Cântăreţii s-au ivit, precedaţi de fluierari şi toboşari. În clipa aceea, Sawaris s-a ridicat şi a zis cu glas poruncitor:

— Începe procesiunea!

În fruntea alaiului s-a instalat Kaabura, îmbrăcat cu un ghilbab direct pe piele, fără nimic pe dedesubt, şi cu picioarele goale a pornit să danseze de mama focului, legănând un baston pe creştetul capului. După el veneau cântăreţii, apoi Sawaris şi apoi mirele între cei doi prieteni ai săi, tot alaiul fiind înconjurat de purtători de făclii. Cântăreţul a început să fredoneze cu o voce melodioasă:

Prima, ah, mi se trage de la ochiul ăsta,
A doua, ah, mi se trage de la mâna asta,
A treia, ah, mi se trage de la piciorul ăsta…
Ochiul m-a ademenit în mrejele iubitei,
Cu mâna asta i-am făcut semne şi am salutat-o
Și piciorul ăsta m-a dus lângă iubită…

Oftaturile de plăcere şi dragoste se înălţau din toate piepturile îmbătate de iubire, în vreme ce alaiul îşi croia drum prin cartierele Al-Gamaliyya, Bayt al-Qadi, Al-Husain şi Al-Darasa, iar noaptea se scurgea pe nesimţite, fără ca participanţii la petrecere să bage de seamă. Apoi alaiul s-a întors de unde plecase, aducând cu el bucurie şi veselie. A fost prima procesiune de nuntă de pe stradă care s-a desfăşurat fără niciun fel de incidente – fără să se ridice niciun ciomag şi fără să curgă nici o picătură de sânge. Zakariya şi-a pierdut capul de fericire. A apucat un baston şi-a pornit să danseze şi el. A învârtit mai întâi bastonul în fel şi chip, legănându-se mândru şi tremurând din toate încheieturile, când capul, când pieptul, când mijlocul, simulând cu gesturile lui aci lupta şi încleştarea, aci împreunarea dintre bărbat şi femeie. Apoi s-a învârtit de jur împrejur, vestind încheierea procesiunii cu bine, în aclamaţiile şi aplauzele celor prezenţi.

A venit şi clipa în care Qasem trebuia să intre în harem. A văzut-o pe Qamar stând pe un fotoliu la capătul a două rânduri de invitate şi s-a îndreptat către ea însoţit de chiuituri. A luat-o de mână şi ea s-a ridicat. Au mers alături, precedaţi de o dansatoare care voia parcă să le dea o ultimă lecţie şi au dispărut în camera nupţială. Închizând uşa în urma lor, s-au izolat cu desăvârşire de lumea exterioară, care s-a cufundat repede în tăcere, cu excepţia unor şoapte şi a unor paşi uşori. Dintr-o singură privire, Qasem a trecut în revistă patul roz, divanul moale şi covorul cu modele miniaturale – lucruri pe care nu şi le imaginase niciodată până atunci. Apoi, privirea i s-a oprit asupra femeii care se aşezase şi-şi scotea podoabele de pe cap. Era maiestuoasă, planturoasă, cu pielea netedă, frumoasă. Pereţii priveau la el, licărind ca nişte perle în lumină. Vedea totul tulburat, agitat şi fericit peste putinţă. S-a apropiat de ea în ghilbabul lui de mătase, trupul său răspândind căldură

amestecată cu mirosul de vin şi haşiş, şi s-a oprit în faţa ei, privind-o de la înălţimea lui, în vreme ce ea se uita în jos, parcă aşteptând. I-a luat faţa între palme şi a vrut să zică ceva, dar a renunţat şi s-a aplecat până ce şuviţele ei au început să tremure sub răsuflarea lui, sărutând-o pe frunte şi pe obraji.

Din spatele uşii a ajuns până la ei parfumul de tămâie şi glasul Sakinei, rostind o incantaţie nedesluşită.

71

Au trecut zile şi nopţi de iubire, afecţiune şi tihnă. Cât de dulce este fericirea din această lume! Nu părăsea casa decât de ruşine şi teama să nu se spună că de când s-a căsătorit nu se mai iveşte în lume. Inima i s-a umplut de fericire până la beţie şi s-a bucurat din plin de afecţiunea, tandreţea şi grija pe care şi le-a dorit. Îi plăcea curăţenia şi a văzut fiecare lucru la locul lui, a găsit o atmosferă emanând arome şi parfumul unei femei care nu se arăta în faţa lui decât împodobită, radioasă şi plină de iubire. Într-o zi când stăteau unul lângă altul pe divan, s-a trezit cu ea zicându-i:

— Tu eşti ca un mieluşel blând – nu ceri nimic, nu dai niciun ordin şi nu mustri pe nimeni, deşi tot ce se vede în casa asta îţi aparţine.

— Am ajuns la o stare în care omul nu mai are nevoia de nimic, a murmurat el, jucându-se cu o şuviţă din părul ei colorat cu henna.

— Inima mi-a spus din capul locului că tu eşti cel mai bun dintre bărbaţii din cartierul nostru, dar din pricina sfielii exagerate pari câteodată a fi un străin în propria ta casă, a continuat ea, strângându-i mâna cu putere. Nu-ţi dai seama că lucrul ăsta mă doare?

— Tu stai acum de vorbă cu un om pe care doar norocul l-a purtat din nisipul fierbinte în paradisul

acestei case fericite.

— Acum să nu-ţi închipui că o să ai parte doar de linişte în casa mea, i-a zis ea vrând să pară serioasă, cu toate că zâmbetul o trăda. Mâine-poimâine, va trebui să iei locul unchiului meu şi să te ocupi de administrarea proprietăţilor mele. Crezi că o să-ţi fie prea greu?

— E o joacă pe lângă păstoritul oilor! i-a răspuns amuzându-se.

Curând după această discuţie, a preluat cu adevărat administrarea proprietăţilor ei situate în cartierele Guzganilor de Deşert şi Al-Gamaliyya. Treburile cu arendaşii gâlcevitori cereau iscusinţă, dar maleabilitatea lui l-a ajutat să rezolve lucrurile în modul cel mai potrivit. Munca aceasta îi lua doar câteva zile pe lună, în rest avea timp berechet, cum nu avusese niciodată mai înainte. Dar poate că cea mai mare izbândă pe care a dobândit-o în ultima vreme a fost câştigarea încrederii lui Awis, unchiul soţiei sale. I-a arătat de la bun început respect şi atenţie şi s-a oferit să-l ajute la unele treburi, până ce omul s-a obişnuit cu el şi a ajuns să-i împărtăşească prietenia şi respectul. Aşa că într-o bună zi, Awis a trebuit să recunoască deschis:

— Într-adevăr, unele bănuieli sunt păcate! Ştii că eu te credeam un crai al străzii noastre şi bănuiam că o să te foloseşti de sentimentele nepoatei mele pentru a pune mâna pe banii ei şi a-i risipi pentru propriile plăceri sau pentru a te însura cu o altă femeie. Dar tu mi-ai dovedit că eşti un bărbat credincios şi înţelept şi că ea a făcut cea mai bună alegere.

La cafeneaua Dingil, Sadiq se amuza provocându-l:

— Oferă-ne şi nouă o *goza* gratis, aşa cum fac oamenii de seamă ca tine!

Hasan l-a provocat, la rândul sau, într-un mod asemănător:

— Nu ne inviţi şi pe noi la o crâşmă?

— Să ştiţi că nu am alţi bani în afară de cei pe care-i primesc pentru administrarea proprietăţilor soţiei mele sau în schimbul unor servicii pe care i le fac lui amm Awis, le răspundea el de fiecare dată cu seriozitate.

— Să ştii că femeia care iubeşte e o jucărie în mâinile soţului, i-a sugerat Sadiq mirându-se.

— Probabil doar dacă şi soţul iubeşte la fel ca şi ea, a răspuns Qasem supărat. Tu, Sadiq, la fel ca toţi bărbaţii de pe strada noastră, nu vezi în iubire decât un mijloc de a-i exploata pe alţii, a mai adăugat, aruncându-i o privire mustrătoare.

— Aşa gândesc cei slabi! i-a răspuns Sadiq, zâmbind sfios, ca şi cum ar fi vrut să-şi ceară iertare. Noi nu suntem puternici ca Hasan, nici măcar ca tine. Eu nu visez în niciun caz să ajung haidamac şi, pe strada noastră, sau îi baţi pe alţii, sau eşti tu bătut!

Qasem şi-a schimbat tonul aspru, ca şi cum i-ar fi acceptai scuzele, şi i-a zis:

— Ciudată stradă! Ai dreptate, Sadiq! Situaţia de pe strada noastră provoacă atâta disperare!

— Măcar dac-ar fi aşa cum gândesc despre ea oamenii din alte părţi! a zis Hasan zâmbind.

— „Strada lui Gabalawi!“, exclamă când vorbesc despre ea, i-a întărit Sadiq vorbele. Strada haidamacilor, a adevăraţilor bărbaţi!

Pe chipul lui Qasem s-a ivit tristeţea. A tras cu coada ochiului la Sawaris, care stătea în capătul celălalt al cafenelei, pentru a fi sigur că nu-i aude, şi a continuat discuţia începută de prietenii săi:

— Ca şi cum n-ar auzi în ce mizerie ne zbatem!

— Oamenii venerează forţa, chiar şi victimele ei! Este vorba de forţa care face bine, aşa cum a fost forţa lui Gabal şi forţa lui Rifaa, şi nu de forţa bătăuşilor şi a criminalilor! a conchis Qasem după ce a stat o vreme pe gânduri.

Rapsodul continua să depene povestea:

— Şi Adham a ţipat la el: „Ia-l în spinare pe fratele tău!“. „Nu mă simt în stare!”, i-a răspuns

Qadri gemând. „Dar ai fost în stare să-l omori…”. „Nu mă simt în stare, tată!”. „Nu-mi mai zice «tată»! Acela care-şi ucide propriul frate nu are tată, nici mamă şi nici frate!“ „Nu mă simt în stare…” „Ucigaşul trebuie să-şi care victima!”, a insistat, strângându-l de umăr şi mai tare.

Apoi, rapsodul a luat *rababul* şi a început să cânte. În clipa aceea, Sadiq i-a zis lui Qasem:

— Astăzi, tu ai parte de viaţa la care a visat Adham!

— Dar la fiecare pas întâlnesc un motiv de tristeţe şi de tulburare, pe când Adham nu visa la tihnă şi la bogăţie decât ca mijloace pentru a ajunge la fericirea senină, adevărată, a protestat Qasem.

Cei trei au tăcut o vreme, apoi Hasan a adăugat eu candoare:

— Dar această fericire senină nu poate exista în niciun caz!

— Decât dacă toată lumea se poate bucura de ea, a murmurat Qasem, privind visător.

Apoi a rămas pe gânduri. Şi-a dat seama că el are parte de bani şi de tihnă, însă necazurile celorlalţi semeni îi tulburau fericirea. Iată-l acum achitând docil taxa de protecţie lui Sawaris. Tocmai de aceea ar vrea să scape de tihna lui muncind, parcă pentru a fugi de sine sau de strada aceasta cumplită. Probabil că dacă Adham ar fi obţinut ceea ce voia şi ar fi avut parte de o situaţie ca a lui, s-ar fi simţit apăsat de o astfel de fericire şi ar fi vrut să facă la fel ca el.

Tocmai în zilele acelea, Qamar a avut nişte simptome ciudate – Sakina a apreciat că este vorba de primele semne ale sarcinii. Speranţa lui Qamar de a rămâne însărcinată era ca un vis, aşa că nu-i venea să creadă şi s-a simţit copleşită de bucurie. Şi inima lui Qasem s-a umplut de fericire şi a transmis această veste în toate colţurile unde avea pe cineva drag; au aflat de ea cei din casa unchiului său, atelierul arămarului, băcănia lui

amm Awis şi coliba jupânului Yahya. Qamar a insistat peste măsură să aibă grijă de ea, aşa că într-o zi i-a zis lui Qasem pe ocolite:

— Trebuie să mă feresc de orice efort…

— Sakina trebuie să preia toate treburile casei, iar eu trebuie să am răbdare, i-a răspuns zâmbind, dându-i de înţeles că a priceput ce vrea să zică.

— Aş vrea să sărut pământul de sub picioarele tale în semn de recunoştinţă! a murmurat ea pe un ton copilăros şi l-a sărutat.

A pornit prin deşert pentru a-i face o vizită jupânului Yahya, învăţătorul lui, dar s-a oprit mai întâi la stânca lui Hind şi s-a aşezat la umbra ei. La o oarecare distanţă a zărit un păstor cu oile şi inima i s-a umplut de tandreţe. Ar fi vrut să-i spună că omul nu poate fi fericit doar cu forţa haidamacilor, ba chiar că nu va putea fi fericit în niciun caz cu această forţă. Dar n-ar fi mai nimerit să spună lucrul ăsta chiar haidamacilor Lahita şi Sawaris? Cu câtă simpatie se gândeşte la băieţii de pe strada lui, care visează în zadar la fericire, pentru că zilele aruncă foarte repede la gunoi visele lor! Dar de ce nu se bucură el de fericirea pe care o are, fără să-i pese de ceea ce vede în jur? Probabil că această întrebare l-a pus într-o zi în încurcătură şi pe Gabal, după cum într-o altă zi l-a pus în încurcătură şi pe Rifaa! Ar fi putut foarte bine să se bucure de tihnă şi să trăiască în linişte şi pace fără să le pese de nimic. Dar care să fie secretul acestui chin care ne urmăreşte? se gândea, privind la cerul de deasupra muntelui – un cer senin pe care pluteau mici petice de nori, risipite ca petalele unui trandafir alb. A lăsat capul în jos, ca şi cum ar fi fost obosit, şi a văzul ceva mişcând. Şi-a dat seama că e un scorpion care se îndreaptă grăbit spre un adăpost. A ridicat imediat bastonul şi a izbit cu el, strivind scorpionul. A privit o vreme la el cu repulsie, apoi s-a ridicat în picioare şi a pornit din nou la drum.

72

În casa lui Qasem a început o viaţă nouă, a cărei bucurie au împărtăşit-o şi săracii din cartier. I-a pus numele Ihsan, aşa cum o chemase pe mama lui, pe care nu a apucat a-o vadă. Dar odată cu naşterea ei, casa a cunoscut plânsul, murdăria şi nesomnul, după cum au sporit şi bucuria şi mulţumirea lui. Dar ce s-a întâmplat oare? De ce rătăceşte tatăl uneori cu gândurile şi cu privirea? Parcă l-ar urmări nişte griji! Qamar a devenit neliniştită din această pricinii şi într-o bună zi l-a întrebat:

— Nu o duci bine cu sănătatea?

— Ba da, mă simt foarte bine…

— Dar nu mai eşti în apele tale, ca de obicei…

— Dumnezeu ştie mai bine ce am, a şoptit cu privirea în pământ.

— E ceva care nu-ţi place la mine? l-a întrebat ea după o uşoară ezitare.

— Să ştii că nimic nu mi-e mai drag decât tine! i-a răspuns categoric. Nici chiar odorul nostru mic!

— Oare s-ar putea să fi fost deocheat? a bâiguit ea.

— S-ar putea, a zis el zâmbind.

Qamar a rostit descântece şi a ars tămâie, rugându-se pentru el din adâncul inimii. Dar într-o noapte, s-a trezit din somn din pricina plânsului micuţei şi nu l-a mai găsit lângă ea. În primul moment, a bănuit că nu s-a întors de la cafenea, dar după ce Ihsan s-a oprit din plâns, femeia şi-a dat seama că strada este cufundată în liniştea adâncă de care nu are parte în mod obişnuit decât după închiderea cafenelelor. Cuprinsă de bănuieli, s-a dus la fereastră şi s-a uitat afară. Întreaga stradă dormea în beznă. S-a întors lângă fetiţa care a început să plângă din nou şi a pus-o la sân, întrebându-se de ce o fi întârziat atât de mult pentru prima oară de când trăiesc împreună. Când

Ihsan a adormit, s-a dat din nou jos din pat şi s-a apropiat de fereastră. Ne-auzind nimic, a ieşit în salon şi a trezit-o pe Sakina. Slujnica s-a ridicat năucă în capul oaselor, apoi a sărit în picioare speriată, şi stăpâna i-a spus de ce a trezit-o la ora aceea. Sakina a decis numaidecât să alerge la amm Zakariya să se intereseze de stăpânul ei. Qamar s-a întrebat ce l-ar fi putut reţine în casa unchiului său până la ceasul acela şi răspunsul a descurajat-o, dar cu toate astea n-a oprit-o pe Sakina să plece, probabil căutând ceva neaşteptat sau măcar căutând ajutorul unchiului său în situaţia încurcată în care se afla. După ce a plecat Sakina, a început iar să se întrebe care era motivul întârzierii. Să fi avut asta vreo legătură cu schimbarea pe care o observase în comportamentul lui? Să fi avut legătură cu plimbările lui în deşert înainte de asfinţit sau seara târziu?

Amm Zakariya şi Hasan s-au trezit tulburaţi la strigătul Sakinei. Hasan le-a spus că în seara dinainte nu-l întâlnise pe Qasem la cafenea. Amm Zakariya s-a interesat când a plecat nepotul său de acasă şi slujnica a apreciat că lucrul ăsta s-ar fi întâmplat seara devreme. Au ieşit toţi trei din casă. Hasan s-a oprit direct în casa vecină, de unde s-a întors însoţit de Sadiq.

— Mai e puţin şi se ivesc zorii, a zis Sadiq tulburat. Unde ar fi putut să se ducă?

— Să nu-l fi prins somnul lângă stâncă, şi-a dat Hasan cu părerea.

Amm Zakariya a sfătuit-o pe slujnică să se întoarcă la stăpână ei şi să-i spună că au pornit să-l caute prin locurile în care bănuiau că s-ar putea duce. Apoi s-au îndreptat toţi trei către deşert. Au simţit umezeala nopţii de toamnă și şi-au strâns turbanele pe cap. Au pornit călăuzindu-se după semiluna care strălucea pe cerul încrustat cu stele, în jurul căreia norii se dăduseră în lături.

— Qaaasem! Qaaasem! a răsunat glasul lui Hasan, spintecând văzduhul ca un meteorit, iar

ecoul i-a răspuns repetat dinspre Al-Muqattam.

Au grăbit pasul. Ajunşi la stânca lui Hind, s-au învârtii în jurul ei, cercetând împrejurimile, dar n-au dat de urma lui.

— Unde s-o fi dus? a întrebat amm Zakariya cu asprime în glas. Nu-i place să-şi facă de cap şi nici duşmani nu are…

— Şi n-ar fi avut nici vreun alt motiv ca să fugă! a şoptii şi Hasan nedumerit.

Sadiq şi-a adus aminte că prin deşert mai rătăcesc şi bandiţi şi i s-a strâns inima în piept, dar n-a scos niciun cuvânt.

— Să fie cumva la jupân Yahya? a întrebat Zakariya într-o doară.

— Jupân Yahya? au tresărit cei doi tineri deodată, ca şi când ar fi auzit strigătul de ajutor al cuiva disperat.

— Dar ce l-ar fi putut face să rămână la el? a întrebat Zakariya neîncrezător.

S-au îndreptat tăcuţi către marginea deşertului, încercaţi de gânduri negre. De departe ajungeau până la ei cântecele cocoşilor, însă din pricina norilor deşi nu se vedeau semnele zorilor.

— Unde-ai putea să fii, Qasem? a mormăit Sadiq oftând.

Căutarea părea inutilă, dar au continuat să meargă până când au ajuns la coliba lui Yahya, care dormea fără nici o grijă. Zakariya a bătut cu pumnul în uşă până ce s-a auzit glasul jupânului Yahya.

— Cine-i? a întrebat el nedumerit.

Uşa s-a deschis şi s-a ivit umbra bătrânului, care se sprijinea într-un baston.

— Să ne fie cu iertare, a zis Zakariya, dar am venit să ne interesăm dacă nu cumva Qasem se află la tine.

— Mă aşteptam la o astfel de vizită, le-a răspuns Yahyn netulburat.

În primul moment, vorbele lui le-au adus speranţa în suflete, dar foarte curând i-a cuprins

din nou neliniştea.

— Ce se întâmplă cu el? l-a întrebat Zakariya, neputându-şi stăpâni curiozitatea.

— Deocamdată doarme înăuntru.

— E bine?

— Aşa sper… Apoi le-a explicat cu o indiferenţă deliberată: Acum e bine… Nişte vecini se întorceau din Al – Atuf şi-au dat peste el la stânca lui Hind. Era inconştient. L-au adus la mine şi l-am stropit cu nişte parfum pe faţă până ce şi-a revenit, părea foarte obosit şi de aceea l-am lăsat să doarmă. Şi-acum e cufundat în somn…

— De ce nu ne-ai trimis vorbă despre cele întâmplate? l-a întrebat Zakariya cu reproş.

— L-au adus pe la miezul nopţii şi n-am mai avut pe cine să trimit până la tine, i-a răspuns Yahya răbdător.

— E bolnav, fără îndoială, şi-a dat Sadiq cu părerea.

— Când o să se trezească, o să fie perfect sănătos, a răspuns bătrânul, încrezător.

— Hai să-l trezim ca să ne liniştim în privinţa lui! a propus Hasan.

— Ba e mai bine să aşteptăm până ce se trezeşte el singur! a intervenit Yahya hotărât.

73

Stătea în capul oaselor în pat, cu spatele rezemat de perne şi cu pătura trasă peste el până la gât, cu o privire gânditoare. Qamar stătea la marginea patului cu picioarele strânse sub ea, ţinând-o pe Ihsan în braţe. Fetiţa îşi mişca mânuţele fără încetare, gângurind şi scoţând sunete ciudate, neînţelese de nimeni. Un fir de fum se ridica din mangalul pus în mijlocul camerei, apoi se spărgea şi se risipea, lăsând în urmă o aromă ce amintea de un secret învăluitor. Bărbatul a întins mâna spre

măsuţa de lângă pat şi a luat un pahar de ceai de chimen, din care a sorbit încet-încet, apoi l-a pus la loc doar cu câteva resturi pe fund. Femeia o alinta pe fetiţă şi-i răspundea la gângureli, dar privirile neliniştite aruncate din când în când soţului dovedeau că dezmierdările copilului nu făceau decât să ascundă sentimentul ei de îngrijorare.

— Cum te mai simţi acum? l-a întrebat în cele din urmă.

Şi-a întors capul instinctiv spre uşa închisă a încăpem, apoi i-a răspuns liniştit, privind în ochii ei:

— Să ştii că nu sunt câtuşi de puţin bolnav…

— Mă bucur să aud asta, dar spune-mi, te rog, ce-i cu tine? a insistat ea cu o privire nedumerită.

— Nu ştiu nici eu prea bine! i-a răspuns după o micii ezitare. E ceva care nu trebuie spus. Eu ştiu totul, dar… Mi-e teamă că zilele de linişte s-au sfârşit.

Ihsan a izbucnit pe neaşteptate în plâns şi mama s-a grăbit s-o pună la sân, apoi s-a uitat curioasă şi tulburată către el şi a continuat şirul întrebărilor:

— Din ce cauză?

A oftat adânc şi a făcut un semn spre piept.

— Am aici o taină mare, prea mare ca s-o păstrez doar pentru mine, a murmurat el.

— Spune-mi şi mie despre ce este vorba, Qasem, I-a îndemnat femeia şi mai neliniştită.

— Eşti primul om care află lucrul ăsta. Dar te rog să mă crezi că nu-ţi spun decât adevărul. Ieri-noapte mi s-a întâmplat un lucru ciudat. Acolo, la poalele stâncii lui Hind. Era întuneric şi nu eram decât eu în deşert.

A înghiţit în sec, în vreme ce ea îl încuraja cu o privire caldă.

— Stăteam jos şi urmăream luna care se ascunsese după nori. S-a aşternut întunericul şi mă gândeam să mă ridic, când – pe neaşteptate – am auzit un glas de undeva de aproape: „Bună seara, Qasem!“. Am tremurat când am auzit glasul fără să

fi fost vestit de vreun zgomot sau vreo mişcare. Am ridicat capul şi am zărit umbra unui bărbat stând în picioare la un pas de locul unde mă aflam. Nu i-am putui desluşi chipul, dar am văzut că purta un turban alb şi era înfăşurat într-o mantie semănând cu o aba. „Bună seara! Dar cine eşti dumneata?", l-am întrebat, ascunzându-mi surprinderea şi stânjeneala. Şi ce crezi că mi-a răspuns?

— Spune-mi, căci ard de nerăbdare să aflu, l-a îndemnul Qamar din nou, mişcându-şi capul speriată.

— „Eu sunt Qindil”, mi-a răspuns el. Am rămas nedumerit şi i-am zis: „Nu te supăra, dar eu…” M-a întrerupt şi mi-a explicat: „Sunt Qindil, slujitorul lui Gabalawi…”

— Şi ce ţi-a zis? nu s-a putut stăpâni femeia.

— Zice: „Eu sunt Qindil, slujitorul lui Gabalawi…”

Din pricina tulburării mamei, fetiţa a scăpat sânul şi era gata să izbucnească iar în plâns, dar Qamar a liniştit-o şi a continuat să-l descoasă cu faţa palidă:

— Qindil, slujitorul Stăpânului? Dar nimeni nu ştie nimic despre slujitorii lui Gabalawi… Domnul supraveghetor pregăteşte cele de trebuinţă pentru Casa cea Mare şi servitorii lui predau toate lucrurile astea unuia dintre slujitorii lui Gabalawi în grădina Casei.

— Aşa-i! Asta ştie strada noastră, dar el mi-a spus ce-ai auzit!

— Şi tu l-ai crezut?

— Am sărit imediat în picioare. Pe de o parte, din respect pentru el, pe de altă parte, ca să fiu gata să mă apăr, dacă ar fi fost nevoie. „Şi de unde ştiu eu că spui adevărul?”, l-am întrebat. „Urmează-mă, dacă vrei”, zice el calm, „până ce mă vezi intrând în Casa cea Mare”. Atunci mi-a mai venit inima la loc şi mi-am zis: Hai să-l cred, să văd ce vrea să-mi spună! Şi nu mi-am ascuns bucuria de a

mă întâlni cu el. L-am întrebat despre Străbunicul nostru, cum o mai duce şi ce mai face.

— Ai vorbit cu el despre lucrurile astea? l-a întrebat Qamar uluită.

— Da! Jur, ascultă! îmi zice: „Străbunicul nostru e bine…” N-a mai adăugat nimic după vorbele astea şi atunci l-am tras eu de limbă. „El ştie ce se întâmplă pe strada noastră?”, zic eu. Mi-a răspuns că el ştie totul, că Stăpânul Casei celei Mari poate cunoaşte tot ce se petrece pe strada noastră şi că tocmai de aceea l-a trimis să stea de vorbă cu mine.

— Cu tine?!

— Aşa mi-a spus! i-a răspuns Qasem, încruntându-se puţin nemulţumit. M-am arătat destul de mirat, însă lui nu i-a păsat de asta şi a continuat: „Probabil că te-a ales pe tine datorită înţelepciunii pe care ai dovedit-o în ziua acelei poveşti cu furtul banilor şi datorită cinstei tale în casă. El îţi aduce la cunoştinţă că toţi copiii de pe stradă sunt în aceeaşi măsură nepoţii săi, că moşia este moştenirea lor, în mod egal pentru toţi, că haidamacii sunt un rău care trebuie să dispară şi că strada trebuie să devină o prelungire a Casei celei Mari“. Apoi s-a aşternut tăcerea, de parcă mi-ar fi pierit graiul. Ochii mei îndreptaţi spre faţa lui au zărit norii care s-au dat la o parte, lăsând să se vadă semiluna strălucitoare şi pură. „Şi de ce-mi transmite mie toate astea?“, l-am mai întrebat. „Pentru ca tu să le înfăptuieşti“, mi-a răspuns el.

— Tu?! s-a minunat Qamar.

— Aşa a zis! a confirmat Qasem cu glas tărăgănat. Am vrut să-i mai cer lămuriri, însă el m-a salutat şi a plecat. Am mers după el până ce am avut impresia că s-a urcat pe zidul care dă înspre deşert pe o scară foarte înaltă sau ceva asemănător şi am rămas uluit. Pe urmă, m-am întors în locul unde stătusem înainte, gândind că mă voi duce la jupân Yahya, dar mi-am pierdut cunoştinţa şi m-am trezit mult mai târziu în coliba lui.

Tăcerea a învăluit din nou încăperea şi Qamar nu-și putea dezlipi ochii uimiţi de la el. În timp ce o alăpta pe micuţa Ihsan, somnul s-a strecurat între pleoapele copilei, care şi-a lăsat capul peste braţul mamei. Aceasta a culcat-o uşor pe pat şi a continuat să privească la soţul ei cu nelinişte în ochi şi cu chipul palid. De pe stradă a ajuns până la ei glasul răguşit al lui Sawaris, înjurând un bărbat, ţipetele acestuia în urma loviturilor sau palmelor pe care le primea, apoi din nou glasul lui Sawaris, ameninţând în timp ce se îndepărta, şi din nou glasul bărbatului care striga disperat, cât îl ţineau puterile:

— O, Gabalawi!

Ce şi-o fi închipuind despre mine? s-a întrebat Qasem apăsat de privirile soţiei. La rândul ei, aceasta şi-a zis: El este sincer. Nu m-a minţit niciodată. De ce-ar născoci povestea asta? Şi este şi cinstit. Nu s-a lăcomit la banii mei, cu toate că ar fi putut s-o facă fără să se expună la nici o primejdie. N-ar avea de ce să se lăcomească la banii moşiei, când asta l-ar expune la cine ştie ce pericol. Să se fi dus cu adevărat zilele de linişte?

— Eu sunt prima persoană căreia îi spui secretul tău? l-a întrebat apoi cu glas tare.

Qasem a încuviinţat din cap.

— Qasem! a insistat ea. Noi avem de-acum o singură viaţă, iar pentru mine tu eşti mai important decât mine însămi. Această taină este un lucru primejdios şi tu îţi dai seama ce urmări poate avea. Tocmai de aceea, te rog să te gândeşti bine şi să-mi spui dacă ceea ce ai văzut a fost real sau poate că a fost vorba doar de un vis…

— Nici vorbă de vis! A fost aievea! i-a răspuns el hotărât şi uşor nemulţumit.

— Dar te-au găsit fără cunoştinţă.

— Acest lucru s-a întâmplat după întâlnire!

— Poate că ai amestecat tu lucrurile, a insistat temătoare.

— N-am amestecat nimic! i-a răspuns fără şovăire, după ce a oftat mai îndurerat ca niciodată. Întâlnirea a fost limpede ca o zi însorită!

— Şi de ce eşti atât de sigur că el a fost cu adevărat slujitorul şi solul Stăpânului? l-a mai întrebat ea după o uşoară ezitare. De unde ştii că n-a fost un beţiv sau un drogat dintre aceia care sunt atât de mulţi pe strada noastră?

— L-am văzut urcând pe zidul Casei celei Mari! a insistat el.

— Dar nu există pe strada noastră nici o scară care să poată ajunge nici măcar până la jumătatea înălţimii zidului, s-a tânguit ea oftând.

— Dar eu l-am văzut fără putinţă de tăgadă!

Părea ca un şoricel într-o cursă, dar ea n-a vrut să dea înapoi, aşa că a continuat cu îndârjire:

— Nu mi-ar păsa de nimic dacă nu m-aş teme pentru tine. Şi tu ştii ce vreau să zic. Mă tem pentru tine, pentru casa noastră, pentru copila noastră şi pentru fericirea noastră. Şi mă întreb de ce să te fi ales tocmai pe tine? De ce nu împlineşte chiar el ceea ce voieşte, de vreme ce el este Stăpânul moşiei şi Domn peste noi toţi?

— Dar de ce i-a ales pe Gabal şi pe Rifaa? a întrebat şi el.

Ea a făcut ochii mari, colţurile gurii i-au zvâcnit, aşa cum i se întâmplă unui copil gata să izbucnească în plâns, şi a rămas speriată, cu privirea pierdută.

— Tu nu vrei să mă crezi şi nici eu nu-ţi cer să mă crezi…

Qamar nu s-a mai putut stăpâni şi a izbucnit în lacrimi, încercând parcă să scape de gândurile care nu-i dădeau pace. Qasem s-a apropiat de ea, a întins mâna spre mâna ei şi a tras-o spre el, întrebând-o cu multă blândeţe:

— De ce plângi?

A privit la el printre lacrimi şi i-a răspuns suspinând:

— Pentru că te cred! Da, te cred! Şi mă tem că zilele de linişte s-au sfârşit. Apoi l-a întrebat în şoaptă, plină de milă: Şi acum ce-ai de gând să faci?

74

Atmosfera în cameră era încărcată de nelinişte şi tensiune. Amm Zakariya stătea pe gânduri încruntat, amm Awis a început să-şi plimbe palma peste mustaţă, Hasan părea că stă de vorbă cu el însuşi, Sadiq nu-şi desprindea ochii de la prietenul său Qasem, în vreme ce Qamar stătea retrasă într-un colţ al salonului şi-l implora pe Dumnezeu să-i călăuzească pe toţi pe calea înţelepciunii şi raţiunii. Ceştile de cafea fuseseră golite şi două muşte au pornit să le dea târcoale de zor. Qamar a chemat-o pe Sakina să ia tava şi slujnica a venit, a luat-o şi s-a retras, trăgând în urma ei uşa şi închizând-o la loc fără zgomot.

— Secretul ăsta ne apasă! a început Awis discuţia, după ce a răsuflat adânc.

Din stradă s-au auzit un câine schelălăind, ca şi cum ar fi fost lovit cu o cărămidă sau cu un băţ, un vânzător de curmale lăudându-şi marfa cu glas cântat şi o bătrână care se tânguia: „Doamne, scapă-ne de viaţa asta!".

Zakariya i s-a adresat lui Awis, întorcându-se spre el:

— Jupâne Awis, dumneata te bucuri de cel mai mare prestigiu dintre noi toţi. Spune-ne, ce părere ai?

— Să vă spun adevărul? a început omul, uitându-se când la Qasem, când la Zakariya. Qasem este un bărbat nemaipomenit, dar povestea asta a lui m-a cam ameţit…

— Şi este un om foarte sincer! a sărit şi Sadiq în apărarea lui. Să pomenească oricine de vreo

minciună spusă de el! Eu cred ce ne-a spus, jur pe mormântul mamei!

— Acelaşi lucru îl spun şi eu! a adăugat Hasan entuziasmat. Voi fi întotdeauna alături de el!

Qasem a zâmbit pentru prima dată recunoscător, privind cu admiraţie trupul puternic al vărului său.

— Să ştiţi că nu-i de glumit cu lucrul ăsta! a intervenit Zakariya, aruncându-i fiului său o privire mustrătoare. Gândiţi-vă la viaţa şi la siguranţa noastră!

Awis a încuviinţat adăugând:

— Ai dreptate! Nimeni n-a mai auzit până acum ce am auzit noi astăzi.

— Ba s-au auzit chiar şi mai multe despre Gabal şi despre Rifaa! a adăugat Qasem.

— Da' ce, tu eşti deopotrivă cu Gabal sau cu Rifaa? s-a mirat Awis, privindu-l dezaprobator.

Qasem a lăsat ochii în pământ îndurerat, în vreme ce soţia lui îl urmărea emoţionată.

— Unchiule! a sărit în apărarea lui. Cine poate şti cum se întâmplă lucrurile astea?!

Omul şi-a petrecut din nou mâna peste mustaţă.

— Şi ce este bun în faptul că se compară cu Gabal şi cu Rifaa? a întrebat Zakariya. Rifaa a avut parte de cea mai cumplită moarte, iar Gabal era şi el cât pe ce să fie ucis, dacă nu i s-ar fi alăturat neamul său şi nu şi-ar fi unit forţele cu el. Pe când tu pe cine te poţi bizui, Qasem? Ai uitat că ei ne-au poreclit Guzganii de Deşert? Şi că cei mai mulţi din neamul nostru sunt fie cerşetori, fie nişte sărăntoci nefericiţi?

— Nu uitaţi că Al-Gabalawi l-a ales dintre toţi, chiar şi dintre haidamaci, numai pe el! a zis Sadiq hotărât. Şi nu cred că l-ar lăsa fără ajutor la nevoie!

— Aşa s-a zis şi despre Rifaa la vremea lui, a obiectat Zakariya, şi sărmanul de el a fost ucis la doi paşi de Casa lui Al-Gabalawi!

— Nu vorbiţi aşa de tare! i-a avertizat Qamar.

Awis a privit pe furiş la Qasem şi şi-a zis în gând: Ce lucruri ciudate se aud şi se spun! Era un prăpădit de păstor pe care nepoata mea l-a făcut domn! Recunosc fără doar şi poate că este cinstit, sincer şi demn de încredere, dar asta-i de-ajuns oare pentru a face din el un Gabal sau un Rifaa? Oamenii mari se pot ivi atât de simplu? Şi ce s-ar întâmpla dacă visele ar fi adevărate?!

— Qasem nu vrea să ţină seama de avertismentele noastre, din câte se pare, a intervenit Awis din nou. Ce-o fi vrând băiatul ăsta? Îl deranjează faptul că suntem singurul cartier care nu are niciun folos din moşie? Nu cumva ai vrea, Qasem, să devii haidamac sau supraveghetor al cartierului nostru?

— Nu mi-a spus aşa ceva! i-a răspuns Qasem cam supărat, după cum se putea vedea pe chipul său. Mi-a spus doar atât: toţi copiii de pe stradă sunt nepoţii lui, toţi au dreptul la o parte egală din veniturile moşiei, iar haidamacii sunt un rău, o pacoste!

Ochii lui Sadiq şi ai lui Hasan licăreau de entuziasm, în vreme ce Awis a rămas perplex.

— Şi tu ştii ce-nseamnă asta? l-a întrebat Zakariya.

— Spune-i! l-a îndemnat Awis mânios.

— Asta înseamnă că tu sfidezi puterea şi autoritatea supraveghetorului, precum şi ciomegele lui Lahita, Galta, Hagag şi Sawaris!

— Aşa este! i-a răspuns Qasem cu calm şi tristeţe, iar Qamar s-a îngălbenit la faţă.

Hohotul de râs neaşteptat al lui Awis s-a reflectat în indignarea de pe chipurile lui Qasem, Sadiq şi Hasan, dar Zakariya a continuat fără să-i pese de toate astea:

— O să fim cu toţii condamnaţi la pieire! O să fim călcaţi în picioare ca nişte furnici! Şi nimeni n-o să te creadă! Ei n-au dat crezare nici aceluia care s-a întâlnit cu Stăpânul Gabalawi şi nici aceluia care i-a auzit glasul şi a stat de vorbă cu el! Şi-

atunci cum ar putea să dea crezare aceluia la care Gabalawi n-a trimis decât pe unul dintre slujitorii lui?

— Hai să lăsăm la o parte poveştile astea! a revenit Awis, schimbând tonul. Nu a fost nimeni de faţă la întâlnirea dintre Al-Gabalawi şi Gabal sau dintre Al-Gabalawi şi Rifaa. Astea sunt nişte poveşti la care n-a fost nimeni martor, dar ele le-au prins bine celor care le-au născocit – cartierul lui Gabal a ajuns să aibă parte de un statut respectat şi la fel şi cartierul lui Rifaa. De aceea, cred că avem şi noi dreptul să ne bucurăm de aceleaşi privilegii. De ce nu? Toţi ne tragem din omul acesta care stă retras în Casa lui cea Mare. Dar trebuie să tratăm chestiunea cu înţelepciune şi cu prudenţă. Interesează-te doar de cartierul tău, Qasem! Lasă-i în pace pe nepoţi şi uită de egalitate, de ceea ce este bine şi de ceea ce este rău! Cred că în felul acesta l-am putea atrage de partea noastră şi pe Sawaris, care, din câte ştiu, e şi ceva rudă cu tine! Am putea ajunge la o înţelegere cu el ca să ne dea şi nouă o parte din veniturile moşiei.

Qasem s-a încruntat furios şi a respins categoric propunerea lui:

— Jupâne Awis, vorbim despre două lucruri diferite! Eu nu vreau să mă tocmesc şi nici o parte din venituri, eu sunt foarte hotărât să înfăptuiesc voinţa Străbunicului nostru, întocmai aşa cum mi-a transmis-o el.

— Doamne, apără-ne! a exclamat Zakariya cu un oftat.

Qasem era tot încruntat. Îşi aducea aminte de suferinţele lui, de momentele petrecute în singurătate şi de conversaţiile pe care le-a avut cu învăţătorul său, Yahiya. Şi-a adus apoi aminte cum i-a adus uşurare un slujitor despre care nu ştiuse nimic până atunci şi cum se ivesc noi primejdii la orizont. Pe când Zakariya nu se gândeşte decât la siguranţă, iar Awis nu se gândeşte decât la

veniturile moşiei. Iar viaţa nu va fi mai bună decât înfruntând primejdiile de la orizont.

— Unchiule, a reluat el discuţia, după ce a oftat adânc. Trebuia să mă consult cu voi mai întâi, dar eu n-o să vă cer absolut nimic!

— Eu voi fi alături de tine! l-a încredinţat Sadiq, punându-şi mâna pe a lui.

— Şi eu voi rămâne alături de tine, atât la bine, cât şi la rău! l-a asigurat Hasan, strângând pumnul.

— Nu te lăsa amăgit de vorbele copiilor! l-a avertizat Zakariya iritat. Când se vor ridica ciomegele, se vor umple galeriile cu de-alde ăştia ca voi. Şi-apoi pentru cine-ţi pui tu pielea la saramură, de vreme ce pe strada noastră nu trăiesc decât animale şi gângănii? Ai tot ce-ţi trebuie ca să trăieşti în belşug şi fericire. Bagă-ţi minţile în cap şi bucură-te de viaţă!

Ce tot îndrugă omul ăsta? s-a întrebat Qasem. Parcă ar auzi glasurile dinăuntrul lui care-i şoptesc: Fetiţa ta, soţia la, casa ta, tu. Tu ai fost ales întocmai cum au fost aleşi Gabal şi Rifaa, aşa că răspunsul tău trebuie să fie la fel ca răspunsul lor.

— Am chibzuit îndelung, unchiule, şi numai după aceea am ales calea pe care trebuie s-o urmez! i-a răspuns hotărât.

— Nu există putere şi tărie decât de la Dumnezeu! a exclamat Awis bătând din palme exasperat. Apoi, adresându-se lui Qasem: Să ştii că cei puternici o să te ucidă, iar cei slabi o să te ia în râs!

Qamar a privit nedumerită când la unchiul ei, când la unchiul soţului ei, dezamăgită de indiferenţa soţului şi în acelaşi timp temându-se pentru urmările ce ar putea decurge din încăpăţânarea lui.

— Unchiule, tu eşti căpetenia celor mai de seamă oameni şi ai putea să-l ajuţi prin influenţa pe care o ai, a zis Qamar cu un glas rugător.

— Şi cam ce-ai vrea să fac eu? a întrebat-o Awis dezaprobator. Ai bani, ai o copilă de crescut, ai un soţ… Ce-ţi pasă ţie dacă veniturile moşiei sunt împărţite la toţi sau dacă haidamacii le folosesc numai pentru ei? Noi îl socotim nebun pe acela care aspiră să devină haidamac. Atunci ce să mai zicem despre acela care aspiră să devină supraveghetor peste întreaga stradă?

— Eu nu vreau nimic din toate astea, ci doresc numai binele pe care-l voieşte Străbunicul nostru! a protestat Qasem sărind în picioare vădit tulburat.

— Dar unde este Străbunicul nostru? l-a întrebat Awis, încercând să-l împace cu un zâmbet forţat. Să iasă pe stradă, chiar şi purtat de slujitorii săi pe umeri, şi să aplice condiţiile pe care le vrea el. Crezi că ar cuteza cineva de pe stradă oricât de puternic ar fi el, să ridice ochii sau un deget către Stăpân, dacă el ar vorbi?!

— Îţi închipui că el o să mişte un deget sau o să-i pese de ce ni se întâmplă nouă atunci când o să sară haidamacii pe noi să ne omoare? a completat Zakariya.

— Nu cer nimănui să mă creadă sau să mă sprijine! a încercat Qasem să-i liniştească, abătut.

— Qasem, te-a deocheat cineva! i-a zis Zakariya, apropiindu-se de el şi punând cu simpatie mâna pe umărul lui. Eu ştiu foarte multe despre soiul ăsta de nenorociri… Atât au vorbit despre mintea ta şi despre norocul tău încât te-au deocheat. Cere ajutorul lui Dumnezeu pentru a te apăra de Satana! Şi nu uita că tu te numeri astăzi printre oamenii de vază din cartierul nostru şi că poţi – dacă voieşti – să intri în negoţ cu o parte din banii soţiei tale şi să dobândeşti averi mari. Scoate-ţi ce ţi-ai vârât în cap şi mulţumeşte-te cu binele şi cu fericirea pe care ţi le-a dăruit Dumnezeu!

Qasem a lăsat capul în jos, îndurerat, apoi l-a ridicat brusc şi s-a uitat spre unchiul său, spunându-i cu o hotărâre ciudată:

— N-o să renunţ la nimic din ceea ce am în cap, chiar dacă mi s-ar da întreaga moşie doar pentru mine.

75

Ce ai de gând să faci? Şi până când o să stai pe gânduri şi o să aştepţi? Şi ce o să aştepţi? Dacă rudele tale nu te-au crezut, cine o să te creadă? Şi care e folosul tristeţii? Şi la ce bun rămâi singur la poalele stâncii lui Hind? Stelele nu-ţi vor răspunde. Nici întunericul şi nici luna nu-ţi vor răspunde. Parcă speri să-l întâlneşti din nou pe slujitorul acela? Şi ce lucru nou mai aştepţi de la el? Priveşti în beznă la locul unde se spune că Bunicul tău l-a întâlnit pe Gabal. Stai îndelung în locul de lângă zidul înalt în care se spune că i-a vorbit lui Rifaa. Dar nici pe el nu l-ai văzut, nici glasul nu i l-ai auzit, nici slujitorul lui nu s-a mai întors. Ce ai de gând să faci? O să te urmărească această întrebare aşa cum îl urmăreşte soarele în deşert pe păstor. Şi-o să te lipsească tot timpul de tihnă şi de plăceri. Şi Gabal a fost aşa singur ca tine, dar a izbândit. Şi Rifaa îşi ştia calea şi a urmat-o până ce a fost ucis şi pe urmă a izbândit. Ce ai tu de gând să faci?

— Tot timpul o neglijezi pe micuţa ta frumoasă, i-a reproşat Qamar într-o zi. Plânge şi nu o mângâi, vrea să se joace, dar tu nu te joci cu ea.

— Cât de dragă mi-este! a şoptit el zâmbind către chipul copilei, inspirând aerul din jurul ei pentru a-şi domoli infernul gândurilor.

— Până şi în ceasul pe care-l petreci alături de noi, tu nu eşti cu noi, de parcă n-am mai face parte din neamul tău!

S-a apropiat de ea, care stătea lângă el pe divan, şi a sărutat-o pe obraz. Apoi a sărutat-o de mai multe ori pe fetiţă.

— Tu nu-ţi dai seama cât de mult am nevoie de dragostea ta? a întrebat-o el uşor mirat.

— Toată inima mea – cu afecţiunea, cu dragostea şi cu prietenia ei – îţi aparţine, dar trebuie să ai milă şi de tine,

Qamar i-a dat-o în braţe pe copilă şi el a strâns-o la piept şi a alintat-o cu duioşie, ascultându-i gângurelile – melodii cereşti.

— Dacă Domnul mă va ajuta să izbândesc, n-am să le lipsesc nici pe femei de dreptul ce le revine din veniturile moşiei, a spus el, cu totul neaşteptat.

— Dar moşia este numai a bărbaţilor, nu şi a femeilor, i-a răspuns Qamar uimită.

— Străbunicul nostru mi-a transmis prin slujitorul său că moşia este a tuturor, a spus hotărât, privind fix în ochii negri ai fetiţei. Ciudat că strada noastră nu le respectă pe femei, cu toate că ele reprezintă jumătate din lumea care trăieşte în ea. Dar ea le va respecta în ziua în care va respecta dreptatea şi îndurarea.

În ochii lui Qamar se citeau limpede iubirea şi preocuparea. El aminteşte de izbândă, dar unde este izbânda asta? s-a întrebat ea. Cât de mult ar fi vrut să-l sfătuiască să se bucure de siguranţă şi pace, dar nu avea curajul s-o facă. S-a întrebat despre ceea ce le rezervă ziua de mâine. Oare o să aibă parte de noroc, aşa cum a avut Şafiqa – soţia lui Gabal –, sau o să aibă parte de nenorocirea care a lovit o pe Abda – mama lui Rifaa? S-a înfiorat şi a privit undeva departe, astfel încât el să nu poată vedea în ochii ei nimic de natură să-i dea de gândit.

Când au sosit Sadiq şi Hasan pentru a pleca împreună la cafenea, Qasem le-a propus să-l viziteze pe învăţătorul Yahya pentru a-l cunoaşte. Au ajuns la coliba lui şi l-au găsit pufăind din *goza,* mirosul pătrunzător de haşiş răspândindu-se în aerul din jur. I-a prezentat pe cei doi prieteni şi s-au aşezat toţi patru la intrarea colibei, în vreme

ce luna plină li se arăta prin mica ferestruică, semănând cu fericirea. Yahya se uita la chipurile celor trei cu admiraţie, de parcă s-ar fi întrebat: Oare aceştia vor întoarce strada pe dos ?! Apoi a reluat în prezenţa tuturor sfatul pe care i-l repetase lui Qasem de atâtea ori:

— Ai grijă să nu-ţi afle nimeni taina înainte de a fi pe deplin pregătit!

Goza a trecut de la unul la altul, făcând un cerc complet, în timp ce lumina lunii care pătrundea prin ferestruică desena o coroană pe capul lui Qasem şi cobora pe umărul lui Sadiq, iar tăciunii din mangal licăreau în întunericul colibei.

— Şi cum ar trebui să mă pregătesc? a întrebat Qasem.

— Acela pe care Al-Gabalawi l-a ales n-are nevoie de părerea unui bătrân ca mine! i-a răspuns în glumă, râzând.

Tăcerea era întreruptă doar de gâlgâitul *gozei.*

— Îi ai pe unchiul tău şi pe unchiul soţiei, a continuat bătrânul. De la unchiul tău nu trebuie să te aştepţi nici la ceva bun, nici la ceva rău, dar pe celălalt cred că l-ai putea câștiga dându-i o speranţă.

— Ce speranţă să-i dau?

— Promite-i că o să-l numeşti supraveghetor peste Guzganii de Deşert, de pildă!

— Nimeni n-o să aibă un avantaj în privinţa împărţirii veniturilor moşiei, a zis Sadiq cu multă convingere. Ea este moştenirea tuturor în mod egal, aşa cum a decretat Al Gabalawi.

— Ciudat este Străbunicul nostru! a glumit Yahya din nou. Lui Gabal i-a dăruit forţă, cu Rifaa a fost milostiv, iar astăzi este cu totul altfel!

— El e Stăpânul moşiei şi are dreptul să facă orice schimbare sau modificare în cele zece condiţii! i-a explicat Qasem.

— Dar sarcina ta este grea, fiule… Ea priveşte întreaga stradă, nu doar un singur cartier…

— Aşa a voit Stăpânul.

Yahya a avut un acces de tuse prelungit care l-a lăsat fără pic de vlagă, aşa că Hasan s-a oferit să se ocupe de *goza* în locul lui. Bătrânul şi-a întins picioarele şi a oftat adânc.

— Tu ai de gând să recurgi la forţă, aşa cum a făcut Gabal, sau preferi iubirea, asemeni lui Rifaa? a întrebat după ce şi-a revenit.

— Forţa la nevoie şi iubirea în toate situaţiile, a spus Qasem, trecându-şi mâna peste turban.

— N-ar fi nici o problemă în afara preocupării tale pentru moşie, şi-a dat Yahya cu părerea, zâmbind şi clătinând din cap. Şi asta o să-ţi provoace nenumărate greutăţi.

— Cum ar putea oamenii trăi fără veniturile moşiei?

— Aşa cum a trăit şi Rifaa, i-a răspuns bătrânul ţanţoş.

— A trăit cu ajutorul primit de la tatăl său şi de la prieteni, i-a răspuns Qasem politicos şi serios. Şi nici unul dintre prietenii pe care i-a lăsat în urma lui n-a fost capabil să-i urmeze exemplul. Or realitatea este că strada noastră mizeră are nevoie de curăţenie şi demnitate.

— Şi lucrurile astea nu se pot împlini decât prin intermediul moşiei?

— Nu, jupâne! Prin intermediul moşiei şi prin lichidarea cârmuirii haidamacilor. Numai aşa se pot înfăptui demnitatea pe care a oferit-o Gabal cartierului său şi dragostea la care a chemat Rifaa, ba chiar şi fericirea la care a visat Adham.

— Şi ce mai laşi pentru cei care vor veni după tine? l-a întrebat Yahya râzând.

— Dacă Domnul mă va ajuta, strada nu va mai avea nevoie de nimeni, i-a răspuns după ce a stat un timp pe gânduri.

Goza se învârtea ca un înger într-un vis şi apa cânta în sticla ei.

— Ce mai laşi tu pentru oricare dintre voi, dacă moşia va fi împărţită în mod egal? a repetat bătrânul întrebarea, căscând.

Noi avem nevoie de moşie pentru a o exploata – a răspuns Sadiq în locul lui Qasem – şi în felul acesta strada ar deveni o prelungire a Casei celei Mari.

— Şi ce pregătiri aţi făcut voi?

Un nor trecător a acoperit luna şi au rămas în întuneric, dar după numai un minut, lumina strălucitoare a reapărut,

— Crezi că vărul tău va fi în stare să-i înfrângă pe haidamaci? a întrebat Yahya, uitându-se la trupul vânjos al lui Hasan.

— Mă gândesc serios să consult un avocat, a schimbat, Qasem vorba.

— Care avocat crezi tu că s-ar angaja să-i sfideze pe supraveghetorul Rifat şi pe haidamacii lui? a strigat Yahya.

Stupoarea provocată de haşiş se amesteca cu gândurile întunecate. Cei trei prieteni s-au întors acasă destul de descurajaţi. Qasem a revenit la suferinţa sa teribilă în ceasurile petrecute în singurătate şi a devenit într-atât de îngrijorat şi de abătut încât într-o bună zi s-a trezit cu soţia zicându-i:

— Eu cred că nu trebuie să ne preocupăm de fericirea oamenilor, provocându-ne nouă înşine suferinţă!

— Trebuie să fiu la nivelul încrederii care mi s-a arătat, i-a răspuns el răspicat.

— Şi ce-ai de gând să faci? De ce nu vrei să te îndepărtezi de marginea prăpastiei disperării, de cimitirul viselor acoperite de cenuşă, de lupul flămând al amintirilor frumoase și cântecelor vesele, îmbrăcând viitorul în giulgiul trecutului?

Într-o zi i-a invitat la el pe Sadiq şi pe Hasan şi le-a zis hotărât:

— Cred că a venit timpul să ne apucăm de treabă!

Au tresărit cu feţele radiind de fericire.

— Spune-ne ce trebuie să facem! l-a îndemnat Hasan.

— După o îndelungată chibzuinţă, am ajuns la decizia înfiinţării unui club de sport! le-a spus el cu însufleţire.

Uimirea i-a amuţit pe cei doi, dar el a zâmbit şi a adăugat:

— Îl deschidem în curtea casei mele. Sportul este o pasiune prezentă în majoritatea cartierelor.

— Bun! Şi ce legătură are asta cu ceea ce vrem noi să facem? l-a întrebat Hasan.

— Un club de haltere, de pildă… Ce legătură are asta cu moşia? l-a întrebat şi Sadiq.

— În felul acesta se vor apropia de noi tinerii iubitori de forţă şi de joacă şi-i vom putea alege dintre ei pe cei demni de încredere şi de pregătire, le-a explicat Qasem cu ochii scânteind.

— Adică o să fim o echipă! Şi ce mai echipă! s-a entuziasmat Hasan cu ochii mari.

— Întocmai! Şi-o să vină la noi şi tineri din cartierele Gabal şi Rifaa! a mai adăugat el.

I-a cuprins o bucurie ameţitoare, iar Qasem mergea aproape în paşi de dans.

76

Qasem s-a aşezat în faţa ferestrei pentru a vedea sărbătoarea de pe stradă. Şi cât de minunate sunt sărbătorile pe strada noastră!

Sacagiii au stropit pe jos cu apă cărată cu burdufurile. Gâturile şi cozile măgarilor au fost împodobite cu flori artificiale. Străzile parcă dansau îmbrăcate în culorile vii ale straielor purtate de copii şi ale baloanelor care se înălţau. Pe cărucioare au fost fixate mici steguleţe. Strigătele și aclamaţiile se amestecau cu muzica fluierelor. Trăsurile trase de măgari se înclinau într-o parte şi alta sub greutatea dansatoarelor şi dansatorilor. Dughenele au fost închise și lumea s-a îngrămădit în cafenele, baruri şi *gharzele* în care se fuma

haşiş. Bucuria era prezentă pe toate chipurile şi la toate ungherele. Ici şi colo se auzeau urări de sărbători fericite şi la mulţi ani.

Qasem, îmbrăcat în veşminte noi, o ţinea de subsuori în poala lui pe Ihsan, care-i cerceta trăsăturile cu mânuţele sau îşi înfigea unghiile în obrajii lui.

Chiar sub fereastra în dreptul căreia stătea, cineva a început să fredoneze uşor:

Ochiul acesta m-a apropiat mai întâi de iubită.

Şi-a adus numaidecât aminte de fericitul alai din ziua nunţii lui şi a simţit cum i se înduioşează inima, mai ales că era un bărbat căruia îi plăceau muzica şi petrecerile. Cât de mult îşi dorise şi Adham să poată cânta nestingherit în grădina bogată! Şi ce cânta omul acesta în ziua de sărbătoare? „Ochiul acesta m-a apropiat mai întâi de iubită.” Câtă dreptate avea omul acesta!

Din clipa când şi-a ridicat ochii spre Qindil în întuneric i-au fost răpite inima, mintea şi voinţa. Şi iată acum curtea casei sale preschimbându-se într-un club pentru fortificarea trupurilor şi purificarea sufletelor. Laolaltă cu ceilalţi ridica greutăţi şi învăţa să se dueleze cu bastonul[34]. Muşchii braţelor lui Sadiq s-au dezvoltat în mod vizibil, după ce mai înainte i se dezvoltaseră în chip asemănător muşchii picioarelor datorită lucrului la meşterul arămar. Hasan, la rândul Iui arăta ca un demon uriaş. Ceilalţi erau plini de entuziasm. A avut dreptate Sadiq şi s-a dovedit foarte înţelept în ziua când l-a sfătuit să-i invite la clubul său pe tinerii care nu aveau de lucru şi chiar pe cerşetori. Aceştia s-au arătat entuziasmaţi atât de exerciţiile pe care le învăţau, cât şi de vorbele pe care le auzeau de la el. Într-adevăr, ei erau puţini la număr, dar atât de zeloşi încât ar fi putut birui un număr mult mai mare de oameni decât al lor.

Aa! Aa! a gângurit Ihsan, iar el a sărutat-o de mai multe ori, cu toate că a văzut că i se umeziseră

poalele ghilbabului nou acolo unde stătea ea.

De la bucătărie ajungea până la el zgomotul mojarului în care se pisau şi se frecau condimente, glasul lui Qamar şi al Sakinei şi mieunatul pisicii.

O trăsură a trecut pe sub fereastră cu un grup de tineri care băteau din palme şi cântau ritmic:

Îngână prima rugăciune pentru acest soldat
Care şi-a aruncat fesul şi de treabă bună el s-a apucat!

Qasem a zâmbit, aducându-şi aminte că şi jupân Yahya a îngânat într-o noapte cântecul acesta, după ce a pufăit zdravăn haşiş. „Ah, dacă s-ar îndrepta lucrurile pe strada noastră, toată lumea ar cânta de bucurie! Mâine, curtea o să se umple din nou de ajutoare puternice şi devotate! Mâine, o să-i sfidez împreună cu ei pe supraveghetor şi pe haidamaci, fără să ne pese de niciun fel de obstacole, astfel încât pe stradă să nu mai rămână decât un Străbunic milostiv, împreună cu nepoţii săi pioşi, iar sărăcia, murdăriile, cerşitul și tirania să dispară pentru totdeauna, la fel cum vor dispărea și gângăniile, muştele şi ciomegele şi un sentiment de siguranţă se va aşterne în umbra grădinilor şi a cântecului."

Dar Qasem s-a trezit brusc din visare când a auzit-o pe Qamar dojenind-o pe Sakina, ca din senin. A tras cu urechea, nevenindu-i să creadă, şi a strigat-o pe soţia sa. Uşa s-a deschis pe dată şi Qamar s-a ivit, împingând-o de la spate pe slujnică şi bombănind:

— Uită-te la muierea asta neruşinată! S-a născut în casa noastră, după ce tot aici se născuse şi maică-sa, şi-acum nu se sfieşte să ne spioneze…

S-a uitat dezaprobator la Sakina, care încerca să se dezvinovăţească bolborosind cu glasul ei de aramă:

— Nu sunt haină, domnule, dar stăpâna mea este neîndurătoare…

— M-am trezit cu ea zicându-mi surâzătoare: „La sărbătoarea viitoare nădăjduiesc ca domnul Qasem să fie stăpân peste întreaga stradă, aşa cum a fost Gabal în cartierul Hamdan…“ Întreab-o ce-a vrut să spună cu vorbele astea!
I s-a plâns Qamar, neputându-şi ascunde spaima din ochi.

— Ce-ai vrut să zici, Sakina? a întrebat-o Qasem, încruntându-se temător.

— Am vrut să spun ce-am spus! a răspuns slujitoarea cu îndrăzneala care-i era caracteristică. Eu nu sunt o slujitoare ca toate celelalte – azi aici şi mâine dincolo. Eu sunt fiica adoptivă a acestei case şi nu trebuia să mi se ascundă nimic.

Bărbatul a schimbat repede o privire cu soţia lui şi a făcut semn spre fetiţă. Mama s-a apropiat şi a luat-o din braţele lui, iar el i-a poruncit slujnicei să ia loc. S-a aşezat la picioarele lui şi a continuat, bâlbâindu-se:

— Păi, e drept ca nişte străini de casa noastră să cunoască un secret al dumitale şi eu să nu-l ştiu?

— Dar la ce secret te referi?

— Vorbele pe care ţi le-a spus Qindil la stânca lui Hind, i-a răspuns cu aceeaşi îndrăzneală.

— Vezi? a intervenit Qamar, încercând să pună capăt discuţiei, dar Qasem i-a făcut semn slujnicei să continue şi ea a îndrugat mai departe:

— Aşa cum li s-a întâmplat mai demult lui Gabal şi Iui Rifaa… Nu eşti mai prejos decât ei, stăpâne! Dumneata eşti un domn. Chiar şi când păstoreai oile erai domn. Eu am mijlocit unirea Domniilor Voastre, nu ţi-aduci aminte? S-ar fi cuvenit să aflu înaintea celorlalţi. Cum de ai încredere în străini şi n-ai încredere în sluga dumitale? Dumnezeu să te ierte! Dar să ştii că eu mă rog pentru dumneata. Da… Da. Mă rog pentru dumneata să-i birui pe supraveghetor şi pe haidamacii ăştia. Cine nu s-ar ruga pentru dumneata să izbândeşti?

— Dar nu trebuia să ne spionezi! s-a amestecat Qamar din nou în vorbă cu un gest mânios, în vreme ce o legăna pe fetiţă. E ruşine să faci un lucru ca ăsta!

— N-am vrut să spionez – Dumnezeu mi-e martor! a insistat Sakina cu căldură în glas. Dar mi-au ajuns la urechi nişte vorbe printr-o uşă uitată întredeschisă şi n-am putut să nu le urmăresc. Care om ar fi fost în stare să nu le dea atenţie? Dar ceea ce-mi sfâşie inima, stăpână, este mai alea faptul că nu ai încredere în mine. Nu sunt o trădătoare! Ai fi ultimul om pe lumea asta pe care l-aş putea trăda. Şi pentru cine te-aş fi putut trăda? Dumnezeu să te ierte, stăpână!

Qasem o urmărea atent, atât cu ochii, cât şi cu inima, şi când a terminat a zis liniştit:

— Tu ne eşti credincioasă, Sakina. Nu mă îndoiesc de credinţa ta.

— Să ai parte de viaţă lungă, domnule! Jur că aşa sunt! a şoptit ea, privind la el cercetătoare şi plină de speranţă.

— Eu îi cunosc pe oamenii loiali, a continuat el s-o liniştească aproape în şoaptă. În casa mea nu se va ivi trădarea uşa cum s-a ivit în casa fratelui meu Rifaa. Această femeie este la fel de loială ca şi tine, Qamar. Nu-ţi mai face griji în privinţa ei şi n-o mai bănui! Ea este de-a noastră, după cum şi noi suntem de-ai ei. Şi-apoi, eu nu voi uita niciodată că ea a fost solul fericirii mele.

— Dar a tras cu urechea… a mai bombănit Qamar, care părea acum mult mai liniştită.

— N-a tras cu urechea – a zis Qasem zâmbind – ci glasul a ajuns până la ea prin voia Domnului, aşa după cum Rifaa a auzit glasul Străbunicului său fără să vrea. Să fii sănătoasă, Sakina!

Slujnica s-a repezit la mâna lui şi i-a sărutat-o plină de recunoştinţă.

— Îmi dau sufletul pentru dumneata, domnule. Jur pe Dumnezeu că vei izbândi asupra duşmanilor

tăi şi duşmanilor noştri şi că vei domni peste întreaga stradă!

— Eu nu vreau să domnesc, Sakina!

— Doamne, ajută-l să i se împlinească dorinţele! s-a mai rugat ea, întinzându-şi mâinile.

— Amin! Apoi s-a uitat la ea surâzător şi a adăugat: Şi să ştii că o să fii solul meu, dacă o să am nevoie de un sol. Şi în felul acesta o să iei şi tu parte la strădania noastră.

Faţa femeii s-a luminat de bucurie şi ochii ei arătau cât de mândră se simte.

— Dacă soarta o să ne îngăduie să împărţim moşia, aşa cum vrem noi, să ştii că vor avea şi femeile parte egală, atât stăpâna, cât şi slujnica ei.

Femeia n-a mai fost în stare să rostească vreun cuvânt într-atât era de uimită.

— Stăpânul Al-Gabalawi a spus că moşia este a tuturor, iar tu, Sakina, eşti strănepoata lui, întocmai aşa cum este şi Qamar.

Faţa femeii radia de bucurie în timp ce se uita la stăpânul său cu recunoştinţă. Din stradă s-au auzit melodiile de dans cântate la fluier. Cineva a strigat: „Lahita! De o mie de ori!". Qasem a privit în stradă şi a văzut alaiul haidamacilor, legănându-se mândri în şeile cailor împodobiţi, în timp ce lumea îi întâmpina cu aclamaţii şi cu daruri. Apoi s-au îndreptat către deşert pentru a se întrece, ca de obicei, de ocazia sărbătorilor, în curse de cai şi în dueluri cu bastonul. Dar numai ce-a dispărut alaiul lor că pe stradă s-a ivit Agrama, clătinându-se beat. Qasem a zâmbit la ivirea tânărului pe care-l socotea a fi unul dintre cei mai devotați participanţi la activităţile clubului şi l-a urmărit cu privirea până ce s-a oprit exact în mijlocul cartierului Guzganilor de Deşert şi-a început să strige:

— Eu sunt mardeiaş vânjos!

— Ce vorbeşti, măi guzganule frumos?! s-a auzit un glas ironic, venind din prima casă din cartierul Rifaa.

— A venit şi rândul nostru, ţiganilor! a ţipat Agrama cu limba împleticită, ridicând capul cu ochii înroşiţi spre fereastră.

Mai mulţi copii şi câţiva beţivi şi drogaţi s-au strâns în jurul lui, stârnind zarva cu cântecele, chiuiturile, răpăitul de tobă şi trilurile de fluier.

— Luaţi aminte! a strigat cineva. A venit rândul Guzganilor de Deşert… Nu vreţi să auziţi?

— Toată lumea are acelaşi Străbunic, toţi trebuie să fie părtaşi la moşie. Şi adio cârmuirii haidamacilor! a mai îngăimat Agrama bălăbănindu-se.

Apoi a dispărut în mulţime. Qasem a sărit imediat în picioare şi-a luat abaua şi a ieşit grăbit din cameră, ocărând.

— Dumnezeu să blesteme băutura şi vremea ei!

77

— Feriţi-vă să apăreţi printre oameni când sunteţi beţi! cu aceste cuvinte a deschis Qasem discuţia lângă stânca Iui Hind, cu un ton grav, urmărind cu privirea chipurile prietenilor apropiaţi pe care-i întâlnea de obicei la club: Sadiq, Hasan, Agrama, Şaaban, Abu Fisada şi Hamruş. În spatele lor se înălţa muntele semeţ peste care coborau umbrele nopţii. În deşert nu se mai zărea decât în depărtare un păstor sprijinit în ciomagul său.

Agrama stătea spăsit cu privirea în pământ.

— Mai bine muream decât să am parte de ruşinea asta, a bombănit el.

— Există greşeli ce nu pot fi iertate, a zis Qasem cu răceală în glas. Esenţial pentru mine acum este să aflu ce efect a avut delirul tău asupra adversarilor noştri.

— A auzit toată lumea, în mod sigur, şi-a dat cu părerea Sadiq.

— Am constatat lucrul ăsta personal la cafeneaua Gabal, a adăugat Hasan mâhnit. Un prieten din neamul Gabal m-a invitat să iau loc la masa lui şi-am auzit cu urechile mele un povestind în gura mare ce-a făcut Agrama. Într-adevăr, povestea şi râdea strâmb, dar nu exclud posibilitatea ca povestea lui să stârnească şi unele suspiciuni, după cum mă tem că ea o să treacă din gură în gură şi în cele din urmă o să ajungă şi la urechile unui haidamac.

— Nu exagera, Hasan! a intervenit Agrama după ce a oftat.

— Exagerarea e mai bună decât nepăsarea, s-a amestecat Hasan din nou în vorbă. Altfel riscăm să fim luaţi pe nepregătite.

— Am jurat că n-o să ne fie teamă de moarte! a încercat Avrama să iasă din încurcătură.

— Aşa e, dar am jurat şi să păstrăm secretul! i-a retezat-o Sadiq.

— Şi dacă o să pierim acum, o să se risipească toate speranţele noastre mari, a intervenit Qasem.

Pe măsură ce întunericul se lăsa, sporea şi mâhnirea lor.

— Trebuie să chibzuim serios la ce-avem de făcut! a zis Qasem cu hotărâre.

— Să stabilim ce-avem de făcut, pornind de la cea mai grea situaţie în care ne-am putea afla! le-a sugerat Hasan.

— Asta înseamnă că trebuie să ne pregătim de luptă! a precizat Qasem abătut.

Au ridicat capul cu toţii şi au privit unul la altul prin întuneric, în vreme ce deasupra lor se iveau stelele, unu câte una. Au simţit o adiere uşoară, purtând cu ea urmele căldurii de peste zi ca nişte prevestiri rele.

— Vom lupta până la moarte! a izbucnit Hamruş.

— Dar situaţia va rămâne precum o ştim cu toţii, I-a prevenit Qasem nemulţumit.

— O să ne termine una-două! a apreciat Sadiq.

— Din fericire, mai există şi legăturile de rudenie dintre tine şi Sawaris şi dintre soţia ta şi soţia supraveghetorului, a bâiguit Abu Fisada, adresându-se lui Qasem. Şi pe deasupra Lahita a fost prieten cu tatăl tău în tinereţe.

— Toate astea ar putea să mai amâne nenorocirea, dar n-o vor putea împiedica, i-a răspuns Qasem cu răceală.

— Ţi-aduci aminte că într-o zi te-ai gândit să recurgem la un avocat? l-a întrebat Sadiq cu speranţă în glas.

— Dar cineva a zis atunci că niciun avocat nu va cuteza să-i înfrunte pe supraveghetor şi pe haidamaci.

— Există un avocat vestit pentru curajul lui în Bait al-Qadi, a intervenit Agrama, străduindu-se să-şi spele păcatul.

— Lucrul de care mă tem cel mai tare este faptul că prin intermediul procesului ne anunţăm ostilitatea înainte să ştim sigur că vorbele lui Agrama s-au aflat şi că trebuie să ne temem de urmările lor.

— Să-l consultăm pe avocat asupra chestiunii şi să convenim cu el asupra deschiderii procesului numai atunci când vom fi nevoiţi să facem lucrul ăsta, a propus Agrama. O să găsim pe cineva care să se ocupe de chestiunea aceasta, chiar dacă este din afara străzii.

Qasem şi ceilalţi au susţinut această opinie ca o măsură de precauţie şi s-au ridicat, pornind repede către biroul avocatului Sanafiri din Bayt al-Qadi. Şeihul[35] i-a primit, iar Qasem i-a expus chestiunea şi i-a comunicat că intenţionează să amâne pentru un timp deschiderea procesului, urmând să se pregătească în acest interval, studiind cazul astfel încât să fie gata să întreprindă toate măsurile necesare. Contrar aşteptării celor mai mulţi dintre ei, avocatul a acceptat să-i asiste în acest proces şi a primit şi un avans din onorariu, aşa că au plecat de la el încântaţi, văzându-şi fiecare de treaba lui.

Prietenii s-au întors pe stradă, iar Qasem s-a dus la învăţătorul Yahya. Au luat loc la intrarea colibei, fumând şi schimbând păreri. Învăţătorul şi-a arătat regretul pentru ceea ce se întâmplase şi i-a recomandat lui Qasem să fie vigilent şi prudent.

Apoi Qasem s-a întors acasă şi, când i-a deschis Qamar, a rămas surprins de starea de agitaţie a soţiei. La întrebarea lui i-a răspuns precipitat:

— Domnul supraveghetor ţi-a lăsat vorbă să te duci la el.

— Când? s-a interesat el şi inima a pornit să-i bată cu putere.

—Ultima oară acum vreo zece minute.

— Ultima oară?

— Da, pentru că a trimis după tine de trei ori în decurs de un ceas.

Vorbea cu el şi ochii îi erau scăldaţi în lacrimi.

— Dar nu mă aşteptam de la tine să reacţionezi aşa, a încercat el s-o liniştească.

— Nu te duce! l-a îndemnat ea printre sughiţuri.

— E mai sigur să mă duc decât să nu mă duc! i-a răspuns el, încercând să pară calm. Tu nu ştii că hoţii ăştia nu atacă pe nimeni în casele lor?

—Amână să te duci la el până când mă întâlnesc eu cu Amina Hanem, i-a propus Qamar, în vreme ce Sakina a alergat la Ihsan, care începuse să plângă.

— Nu se cuvine să fac aşa ceva! i-a răspuns hotărât. Mă duc imediat! Şi n-ai niciun motiv să-ţi fie teamă, fiindcă niciunul dintre ei nu ştie nimic despre mine.

— Te-a chemat pe tine, nu pe Agrama, a insistat agăţându-se de el. Mi-e frică să nu te fi dat cineva de gol…

— Ţi-am spus din primul moment că zilele de linişte au luat sfârşit, i-a zis el cu blândeţe, eliberându-se din mâinile ei. Toţi ştim că va trebui să înfruntăm necazuri mai devreme sau mai târziu. Să nu fii aşa speriată! Rămâi cu bine până ce mă întorc!

78

Portarul s-a întors dinăuntru casei supraveghetorului și i-a zis lui Qasem cu răceală şi asprime:

— Intră!

A mers în faţa lui şi Qasem l-a urmat, străduindu-se din răsputeri să-şi stăpânească emoţiile. L-a izbit parfumul grădinii, dar nu s-a uitat înspre ea şi s-a trezit la uşa salonului de primiri. Portarul s-a dat la o parte, iar el a intrat, păşind cu o fermitate pe care nu o mai cunoscuse până atunci. A privit înainte şi în fundul salonului l-a văzul pe supraveghetor stând într-un jilţ, cu alte două persoane în fotoliile aşezate la dreapta şi la stânga lui. Nu şi-a dat seama cine erau cei doi şi nu le-a dat nici o atenţie. S-a apropiat de locul unde stătea supraveghetorul şi s-a oprit la câţiva paşi în faţa lui, ridicând mâna şi salutându-l politicos.

— Bună seara, domnule supraveghetor!

A observat fără să vrea că bărbatul care stătea la dreapta lui era haidamacul Lahita. Şi-a îndreptat privirea şi spre celălalt şi a rămas cu ochii holbaţi, nevenindu-i să creadă. Puţin a lipsit să se prăbuşească din cauza şocului pe care l-a avut când şi-a dat seama că era chiar şeihul Sanafiri avocatul pe care-l vizitaseră mai devreme! A înţeles numaidecât gravitatea situaţiei. Secretul lui era de-acum cunoscut. Avocatul ticălos trădase încrederea lui şi s-a trezit într-o cursă. Inima i se zbătea de disperare şi furie. Şi-a dat seama că şiretenia şi minciuna nu i-ar fi folosit la nimic, aşa că s-a hotărât să rămână ferm şi în ofensivă. Nu mai putea da niciun pas înapoi, aşa că nu-i rămânea decât să avanseze sau cel puţin să rămână pe poziţie. În zilele care au urmat, şi-a amintit de această atitudine, zicându-şi că momentul acela a marcat naşterea unei persoane noi în sufletul său, a cărei existenţă nu şi-o imaginase până atunci.

Glasul sur al supraveghetorului l-a smuls în sfârşit din vâltoarea de care se zbătea.

— Tu eşti Qasem? l-a întrebat acesta.

— Da, domnule! i-a răspuns liniştit.

— Te-a surprins prezenţa jupânului aici? a continuul supraveghetorul fără să-l invite să ia loc.

— Nu, domnule, i-a răspuns Qasem cu acelaşi ton.

— Tu eşti cioban? i-a zis supraveghetorul batjocoritor.

— Am renunţat la păstorit cu mai bine de doi ani în urmă.

— Şi-acum cu ce te ocupi?

— Sunt administratorul bunurilor soţiei…

Supraveghetorul a clătinat din cap ironic, apoi i-a făcut semn avocatului să vorbească.

— S-ar putea să te mire atitudinea mea, având în vedere că sunt avocatul tău – s-a adresat şeihul lui Qasem –, dar poziţia domnului supraveghetor este mai presus de toate considerentele acestea. Atitudinea mea îţi oferă şansa de a te căi şi acesta este un lucru mult mai bun decât să te angajezi într-o acţiune periculoasă care te-ar conduce la pieire sigură. Domnul supraveghetor mi-a îngăduit să-ţi aduc la cunoştinţă faptul că am intervenit pe lângă Domnia Sa ca să te ierte, dacă vei declara că te căieşti pentru ce-ai făcut. Sper să apreciezi bunele mele intenţii. Poftim înapoi avansul din onorariu pe care mi l-ai achitat.

— Dar de ce nu mi-ai spus adevărul când mă aflam în biroul dumitale? l-a întrebat Qasem, aruncându-i o privire aspră.

Îndrăzneala lui l-a luat prin surprindere pe avocat, dar supraveghetorul a intervenit, scoţându-l din încurcătură:

— Tu te afli aici ca să răspunzi, nu ca să pui întrebări!

Avocatul s-a ridicat, cerând permisiunea să se retragă, apoi a plecat, strângându-şi roba în jurul corpului, în încercarea de a-şi ascunde tulburarea.

Supraveghetorul l-a cercetat apoi pe Qasem cu o privire crudă şi l-a întrebat cu un ton care aducea mai degrabă cu o înjurătură:

— Cum de ţi-a trecut prin cap să deschizi proces împotriva mea?

Qasem s-a simţit încolţit şi şi-a dat seama că ori luptă, ori va fi învins, dar pe moment n-a ştiut ce să răspundă.

— Vorbeşte! Spune-mi ce ai de gând să faci? Tu eşti nebun? a continuat tot supraveghetorul şirul întrebărilor.

— Ba sunt în toate minţile, slavă Domnului! a răspuns tânărul, de data asta puţin abătut.

— N-aş putea zice că sunt sigur de treaba asta. De ce ai cutezat să săvârşeşti o faptă atât de reprobabilă? Nu mai erai nici sărac, de când te-a acceptat nebuna de nevastă-ta ca bărbat… Ce-ai urmărit prin fapta ta?

Qasem a decis să treacă la ofensivă, încercând să-şi ţină sub control furia.

— Nu vreau nimic pentru mine…

Supraveghetorul s-a întors spre Lahita, ca şi cum ar fi vrut să-l ia drept martor la ciudăţeniile pe care le aude, apoi a privit din nou la Qasem şi mai revoltat.

— Atunci de ce-ai făcut ce-ai făcut? a ţipat la el.

— N-am vrut decât să se facă dreptate, i-a răspuns acesta ferm.

— Ţi-ai închipuit cumva că înrudirea soţiei tale cu Hanem ar putea să-ţi fie pavăză? l-a întrebat supraveghetorul îngustându-şi ochii cu răutate.

— Nu, domnule, a răspuns Qasem, lăsând privirea în jos.

— Te socoteşti atât de puternic încât să-i provoci pe toţi haidamacii de pe stradă?

— Nu, domnule…

— Recunoaşte că eşti nebun şi dă-mi pace! a ţipat la el.

— Sunt în toate minţile, slavă Domnului!

— Atunci cum de ţi-a trecut prin cap să ridici plângere împotriva mea?

— Am vrut dreptate…

— Pentru cine?

— Pentru toată lumea! a răspuns Qasem după ce a stat puţin pe gânduri.

— Dar ce te priveşte pe tine treaba asta? l-a descusut supraveghetorul mai departe, privindu-l cercetător în ochi şi îndoindu-se că ar fi zdravăn la minte.

— În felul acesta s-ar împlini condiţiile Stăpânului Gabalawi! a răspuns, minunându-se şi el de curajul lui.

— Tu, Guzganule, îndrăzneşti să vorbeşti despre condiţiile Stăpânului? s-a răstit supraveghetorul la el.

— Este Străbunicul nostru, al tuturor, i-a răspuns Qasem liniştit.

Supraveghetorul a sărit în picioare furios şi l-a lovit pe Qasem peste faţă cu părul măturicii de muşte cât a putut de tare.

— Străbunicul nostru?! a urlat la el. Voi nu ştiţi nici cine vă este tată şi spuneţi cu toată neruşinarea „Străbunicul nostru!”. Hoţi ce sunteţi! Guzgani nenorociţi! Secăturilor! Tu te întreci cu gluma în obrăznicie pentru că te bizui pe protecţia acestei case pentru tine şi pentru nevasta ta, dar să ştii că un câine care-i muşcă pe stăpânii sau binefăcătorii lui şi-a pierdut apărarea!

Lahita s-a ridicat în picioare şi a zis, încercând să potolească furia supraveghetorului:

— Aşază-te în jilţ liniştit, căci nu se cuvine ca o muscă să-ţi tulbure tihna!

Rifat s-a aşezat în jilţ, dar buzele îi tremurau de furie.

— Carevasăzică, până şi Guzganii de Deşert au pretenţii la moşie şi îndrăznesc să spună cu neruşinare „Străbunicul nostru!“, a continuat să-şi verse năduful.

— Se pare că zvonurile despre Guzganii de Deşert se confirmă, stăpâne! a continuat Lahita după ce s-a aşezat în fotoliu. Din nefericire pentru strada noastră, ei se îndreaptă către pieire de bunăvoie… Apoi, întorcându-se spre Qasem: Taică-tău a fost unul din primele mele ajutoare… Nu mă obliga să-ţi iau zilele!

— Ar merita o pedeapsă mai groaznică decât moartea pentru fapta lui şi dacă n-ar fi fost Hanem, în clipa asta ar fi mort! a adăugat supraveghetorul.

— Ascultă, măi băiete! Spune-mi cine se află în spatele întregii poveşti, dacă vrei să scapi! a început să-l interogheze Lahita de această dată.

— Ce vrei să zici, domnule? a întrebat Qasem nedumerit, simţind încă durerea lăsată de lovitură peste faţă.

— Cine te-a îndemnat să faci plângere şi să deschizi proces?

— Nimeni în afară de mine.

— Ai fost un biet cioban şi ţi-a surâs norocul. La ce râvneşti mai mult de-atât?

— La dreptate! La dreptate, domnule!

— Dreptate?! s-a amestecat supraveghetorul din nou în vorbă, scrâşnind din dinţi. Câinilor! Ticăloşilor! Asta-i parola voastră când vă hotărâţi să furaţi şi să jefuiţi! Apoi, adresându-se lui Lahita: Ajută-l să recunoască!

— Spune-mi cine se află în spatele poveştii, l-a somat Lahita ameninţător.

— Străbunicul nostru!

— Străbunicul nostru?

— Da! Vezi condiţiile referitoare la moşia sa şi-o să-ţi dai seama că el m-a îndemnat.

— Piei din faţa mea! a urlat Rifat, sărind din nou în picioare. Dă-l afară!

Lahita s-a ridicat şi l-a luat pe Qasem de braţ, conducându-l spre uşă. În tot timpul ăsta, l-a apăsat pe braţ cu pumnul său de fier, pe care celălalt l-a suportat fără să crâcnească. Ajunşi la uşă, i-a şoptit la ureche doar atât:

— Vino-ţi în fire, că e spre binele tău! Nu mă obliga să-ţi beau sângele!

79

Când s-a întors acasă, Qasem i-a găsit strânşi la el pe Zakariya, Awis, Hasan, Sadiq, Agrama, Şaaban, Abu Fisada şi Hamruş. Au privit spre el cu teamă, fără ca nimeni să scoată vreo vorbă în primul moment. Abia după ce s-a aşezat alături de soţie, Awis a deschis vorba, zicându-i mustrător:

— Nu te-am sfătuit eu?

— Te rog, unchiule, ia-l încet! Lasă-l să-şi tragă sufletul, i-a reproşat Qamar.

— Cele mai păcătoase necazuri sunt acelea pe care şi le provoacă omul cu mâna lui! a continuat Awis.

— Te-au umilit, nepoate, nu-i aşa? a încercat Zakariya să-l tragă de limbă, după ce i-a cercetat cu atenţie chipul. Te cunosc la fel de bine cum mă cunosc pe mine însumi. N-aveai nevoie de nimic din toate astea!

— Dacă n-ar fi fost Amina Hanem, nu te-ai mai fi întors tu teafăr! a bombănit şi Awis.

— Ne-a trădat ticălosul de avocat! i-a anunţat Qasem, după ce a privit rând pe rând toate chipurile.

Au împietrit la auzul acestor cuvinte şi s-au uitat unul la altul neliniştiţi.

— Împrăştiaţi-vă cât puteţi de repede şi mulţumiţi-i lui Dumnezeu că aţi scăpat cu viaţă! i-a îndemnat Awis fără să stea pe gânduri.

— Ce părere ai, vere? s-a adresat Hasan lui Qasem.

— Nu vă pot ascunde că suntem în pericol de moarte și de aceea nu-i voi reproşa nimănui care nu mai doreşte să rămână lângă mine, le-a mărturisit Qasem după ce a stat puţin pe gânduri.

— Cred că cel mai nimerit ar fi ca lucrurile să se oprească aici! şi-a spus Zakariya părerea cu hotărâre în glas.

— Nu voi renunţa la misiunea mea, indiferent de urmări! i-a anunţat Qasem liniştit, dar ferm. Şi nu voi fi mai puţin credincios decât Gabal şi decât Rifaa faţă de Străbunicul meu şi faţă de lumea de pe această stradă!

Awis s-a ridicat furios şi a părăsit camera, bombănind:

— Omul ăsta e nebun! Dumnezeu să te ajute, nepoată!

Sadiq, în schimb, s-a repezit la Qasem şi l-a sărutat pe frunte, lăudându-l:

— Mi-a venit inima la loc odată cu vorbele pe care le-ai rostit.

— Oamenii de pe strada noastră sunt ucişi pentru un bănuţ – o millimă – sau fără niciun motiv, a adăugat Hasan entuziasmat. Atunci de ce ne-am teme noi de moarte, de vreme ce luptăm pentru un ţel atât de nobil?

Din stradă s-a înălţat glasul lui Sawaris, strigându-l pe Zakariya. Omul a ieşit la fereastră şi l-a invitat să intre. Cât ai clipi din ochi, s-a şi ivit în prag, a intrat în cameră şi a luat loc încruntat şi posomorât.

— Nu ştiam că în cartierul nostru ar mai exista un alt haidamac în afară de mine, a spus privind atent către Qasem.

— Lucrurile nu stau chiar aşa cum ţi s-a spus, a încercat Zakariya să-l îmblânzească.

— Păi, mi s-au spus lucruri mult mai rele decât ăsta…

— Se joacă diavolul cu minţile copiilor noştri şi nimic mai mult, a continuat Zakariya cu acelaşi ton de scuză.

— Lahita mi-a adresat vorbe grele din pricina nepotului tău, l-a repezit Sawaris. Eu îl socoteam cu minte, dar bag de seama că este mai nebun decât toată lumea la un loc. Deschideţi bine

urechile la ce vă spun! Dacă eu o să fiu îngăduitor cu voi, o să vină chiar Lahita în persoană şi-o să vă dea o lecţie pe care n-o s-o uitaţi toată viaţa voastră! Asta doar dacă o să scăpaţi cu viaţă… Dar eu nu îngădui nimănui să mă umilească, aşa că băgaţi-vă minţile în cap şi vedeţi-vă de treabă! Altfel va fi vai şi-amar de acela care se va simţi ispitit să se încăpăţâneze!

Apoi, în zilele care au urmat, i-a supravegheat îndeaproape pe sprijinitorii şi prietenii lui Qasem şi n-a mai permis nimănui să se apropie de casa acestuia. Când au apărut astfel de încercări, n-a ezitat să-l umilească pe Sadiq şi să-l plesnească pe Abu Fisada, iar lui Zakariya i-a cerut să-l sfătuiască pe Qasem să nu cumva să iasă din casă până ce nu se potoleşte furtuna. Şi astfel, Qasem s-a trezii prizonier în propria casă – nu-l putea vizita nimeni în afară de vărul său, Hasan. Dar nu exista nici o forţă în stare să întemniţeze zvonurile de pe stradă. Aşa că în cartierele Rifaa şi Gabal s-a vorbit în şoaptă despre tulburările din cartierul Guzganilor de Deşert, despre deschiderea iminentă a unui proces împotriva supraveghetorului, despre nişte pretenţii în legătură cu cele zece condiţii şi chiar despre o întâlnire care ar fi avut loc între Qindil – slujitorul lui Al-Gabalawi – şi Qasem. Oamenii au reacţionat în fel și chip; s-au auzit acuzaţii şi ironii. Dar Hasan i s-a destăinuit lui Qasem într-o zi:

— Să ştii că strada şopteşte despre cele întâmplate şi în toate cafenelele şi *gharzele* nu se vorbeşte decât despre tine.

Qasem s-a uitat la el copleşit de griji şi gânduri, aşa cum fusese tot timpul în ultimele zile.

— Noi am devenit prizonieri şi timpul trece fără să facem nimic.

— Nu ceri nici unui om să facă ceva peste puterile lui, a şoptit Qamar cu teamă în glas.

— Fraţii noştri sunt foarte entuziasmaţi, a mai întărit Hasan.

— Dar este adevărat că cei din neamurile Gabal şi Rifaa mă acuză că aş fi mincinos şi nebun? l-a întrebat Qasem

— Laşitatea îi strică pe oameni, a bombănit Hasan, lăsând capul în jos puţin jenat şi îndurerat.

— De ce m-or fi socotind mincinos cei din neamul Gabal şi cei din neamul Rifaa, când ştiu că unul dintre ei l-a întâlnit pe Al-Gabalawi, iar altul a stat chiar de vorbă cu el?! s-a întrebat Qasem, clătinând din cap nedumerit. De ce m-or fi socotind mincinos, când ei ar trebui să fie primii care să-mi dea crezare şi să mă sprijine?

— Laşitatea a fost întotdeauna boala de care suferă strada noastră. Încearcă şi ei să se bage pe sub pielea haidamacilor.

În stradă s-a auzit glasul lui Sawaris, care mugea ca un taur, înjurând şi blestemând. Întreaga familie s-a repezit la fereastră. L-au văzut pe Sawaris ţinându-l pe Şaaban de guler şi ţipând la el cât îl ţinea gura:

— Ce cauţi aici, fiu de târfă?

În zadar a încercat tânărul să scape din strânsoarea lui Sawaris, care-i pusese mâna stângă în gât, iar cu dreapta îl lovea la întâmplare peste faţă şi în cap. Qasem şi-a pierdut cumpătul de mânie, s-a retras de la fereastră şi a alergat spre uşă fără să-i pese de rugăminţile lui Qamar, şi în mai puţin de un minut era jos în stradă, oprindu-se în faţa lui Sawaris şi cerându-i hotărât:

— Dă-i drumul, jupâne Sawaris!

Dar haidamacul a continuat să-şi lovească victima în neştire, ameninţându-l şi pe Qasem:

— Vezi-ţi de treaba ta, că o se te fac şi pe tine să-ţi plângă de milă până şi duşmanii tăi!

Qasem l-a prins de mâna cu care lovea şi l-a strâns cu putere, strigând la el înfuriat:

— N-o să te las să-l omori, indiferent ce-ai să faci!

Sawaris l-a lăsat pe Şaaban, care s-a prăbuşit la pământ fără cunoştinţă, a înşfăcat un coş plin cu

ţărână de pe capul unei femei care trecea pe lângă el şi l-a răsturnat în capul lui Qasem. Hasan a vrut să sară asupra lui, dar tocmai atunci a sosit şi Zakariya, care l-a împiedicat, apucându-l cu putere de braţ. Qasem a izbutit cu greu să-şi scoată coşul de pe cap, în timp ce ţărâna îi aluneca pe veşminte şi pe faţă, iar el tuşea de zor, aproape sufocat. Qamar ţipa, iar Sakina s-a apucat să bocească. Awis s-a ivit alergând, iar bărbaţii, femeile şi copiii ţâşneau afară pe uşi, grăbindu-se spre locul incidentului şi stârnind o zarvă de nedescris. Zakariya îl ţinea pe fiul său cu putere de braţ şi privea cu ochii mari, implorator şi prevenitor.

— O să suport eu ruşinea pentru incidentul ăsta, jupan Sawaris, a bâiguit Awis, apropiindu-se de el.

— Mila şi mijlocirea lui Dumnezeu, jupâne! s-au auzit mai multe glasuri.

— Unu-i rudă, altu-i mijlocitor şi între unul şi celălalt. Sawaris e pierdut şi devine muiere după ce-a fost haidamac! a urlat cineva.

— Dumnezeu să ne ierte, jupâne! a încercat Zakariya în continuare să-l înduplece. Tu eşti domnul nostru şi eşti coroană pe capul nostru!

Sawaris a intrat în cafenea, câţiva bărbaţi l-au ridicat pe Şaaban, Hasan s-a apucat să scuture praful de pe faţa şi de pe veşmintele lui Qasem şi abia după dispariţia lui Sawari au putut cei strânşi să-şi exprime regretul şi simpatia.

80

În seara acelei zile, într-una din casele Guzganilor de Deşert s-a înălţat un glas plângător, vestind moartea unui om şi numaidecât vestea a fost repetată de zeci de glasuri din aceeaşi casă. Qasem s-a uitat de la fereastră şi l-a văzul pe Fatin – vânzătorul de seminţe –, pe care l-a întrebat ce s-a întâmplat.

— Să ai parte de viaţă lungă! Şaaban a murit…

A ieşit imediat şi a alergat la casa lui Şaaban, situată la câţiva paşi de a lui. A găsit curtea înţesată de lume, cei de la parter schimbau cuvinte de condoleanţe cu mânie în glasuri, în vreme ce pe coridoarele de la etaj era un du-te-vino nesfârşit şi răsunau voci.

— N-a murit, ci l-a ucis Sawaris, a zis o femeie.

— Doamne! Dărâma-s-ar casa pe Sawaris! a blestemat alta.

— Qasem l-a omorât! şi-a dat cu părerea o a treia femeie. El născoceşte minciuni şi oamenii noştri pier…

A simţit cum i se strânge inima de tristeţe. A înaintat prin beznă şi a urcat la etaj, unde se afla apartamentul defunctului. La lumina unui felinar fixat pe peretele coridorului i-a văzut pe prietenii săi Hasan, Sadiq, Agrama, Abu Fisada, Hamruş şi alţii. Sadiq s-a apropiat de el plângând şi l-a îmbrăţişat fără să scoată niciun cuvânt.

— Sângele lui nu va rămâne nerăzbunat, a mormăit Hasan, al cărui chip părea înspăimântat în lumina palidă.

Agrama s-a apropiat de Qasem şi i-a şoptit la ureche

— Soţia lui este într-o stare disperată şi ne învinovăţeşte pe noi de moartea lui.

— Dumnezeu s-o ajute! a şoptit Qasem.

— Ucigaşul trebuie să fie ucis! a mai îngăimat Hasan cu un ton care vădea hotărârea de a răzbuna moartea lui Şaaban.

— Dar cine de pe strada noastră are curajul să depună mărturie împotriva lui? a întrebat Abu Fisada, fierbând de furie.

— Dar putem ucide şi noi la fel cum fac ceilalţi, a zis Hasan.

Qasem l-a împuns cu cotul să tacă şi le-a spus:

— Cred c-ar fi mai înţelept să nu mergeţi în alaiul lui şi să ne întâlnim la cimitir.

Qasem s-a îndreptat apoi spre camera unde se afla defunctul. Sadiq a încercat să-l împiedice să intre, dar Qasem I-a dat la o parte şi a intrat. A chemat-o pe soţia lui şi aceasta s-a ivit, mirându-se cu ochii plini de lacrimi.

— Ce vrei? l-a întrebat ea cu privirea împietrită.

— Am venit să-ţi prezint condoleanţe, i-a răspuns cu tristeţe.

— Tu l-ai omorât! i-a reproşat ea cu asprime. Noi n-avem nevoie de moşie, ci avem nevoie de el.

— Dumnezeu să te ajute să rabzi şi să-i piardă pe criminali! a zis blând. Vom fi ca şi familia ta, ori de câte ori vei avea nevoie de familie. Sângele lui nu va rămâne nerăzbunat.

S-a uitat la el pieziş, s-a întors şi a plecat. Când s-a înapoiat în cameră, au izbucnit bocete şi vaiete, iar Qasem îi părăsit casa îndurerat.

În dimineaţa următoare, lumea l-a văzut pe Sawaris stând lângă intrarea cafenelei lui Dingil, urmărindu-i pe trecători cu chipul plin de sfidare şi cruzime. Oamenii îl salutau mai prietenos ca de obicei, pentru a-şi ascunde mânia. Cei mai mulţi n-au participat la înmormântare, ci au rămas în dughenele lor, în spatele cărucioarelor pe care Ie împingeau sau pe grămezile de ţărână. Spre amiază, au ieşit cu năsălia însoţită doar de familie şi de rude, dar Qasem s-a alăturat micului cortegiu fără să-i pese de privirile aprinse ale haidamacului. Cumnatul defunctului s-a supărat şi i-a zis furios lui Qasem:

— Omori omul şi pe urmă iei parte la înmormântarea Iui!

N-a scos nici o vorbă, dar s-a trezit cu altcineva că-I întreabă:

— De ce-ai venit?

— Ca să lupt aşa cum a luptat prietenul meu – Dumnezeu fie milostiv cu el! i-a răspuns apăsat. A fost un om curajos. Voi nu sunteţi aşa cum a fost el. ÎI ştiţi pe ucigaş prea bine şi vă descărcaţi mânia pe mine.

Cei mai mulţi dintre ei mergeau în tăcere. Femeile desculţe, îmbrăcate în negru, se grăbeau în urma bărbaţilor aruncându-şi ţărână pe cap şi lovindu-se cu palmele peste obraji. Cortegiul funerar a străbătut cartierul Al-Gamaliyya până la Poarta Victoriei. După slujba de înmormântare, lumea s-a risipit. Doar Qasem a luat-o mai încet până când a rămas în urma lor şi s-a întors la mormânt, unde i-a găsit aşteptându-l pe prietenii săi. Ochii i s-au umplut de lacrimi şi au izbucnit cu toţii în plâns. S-a şters cu palma pe faţă şi le-a zis:

— Cine vrea să aibă parte de siguranţă şi linişte poate să plece!

— Dacă am fi dorit siguranţă şi linişte, nu ne-ai fi găsit aşteptându-te aici, a zis Hamruş.

— Pierderea lui a fost foarte grea pentru mine, a zis Qasem, punând mâna pe piatra de mormânt. A fost curajos şi entuziast, dar a fost ucis mişeleşte când noi aveam cea mai mare nevoie de el.

— L-a ucis un haidamac ticălos, a adăugat Sadiq. Dar unii dintre noi vor rămâne în viaţă şi vor fi martori la moartea ultimului haidamac de pe strada noastră.

— Dar nu trebuie să pierim ucişi mişeleşte, asemenea prietenului nostru dispărut. Gândiţi-vă la viitor şi la cu trebuie să facem pentru a înfăptui victoria şi la modul în care ne vom organiza întâlnirile pentru a ne sfătui! i-a îndemnat Hamruş.

— În temniţa mea n-am avut niciun alt tovarăş în afara gândurilor mele şi am ajuns la o soluţie care nu este uşoară, dar este inevitabilă.

Îl urmăreau, întrebându-l din ochi ce vrea să spună.

— Părăsiţi strada noastră! a continuat el. Să se gândească fiecare dintre noi cum ar fi mai potrivit s-o facă şi să fugă. O să fugim aşa cum a făcut Gabal mai demult şi așa cum a făcut şi învățătorul Yahya mai recent. O să ne reorganizăm clubul într-un loc sigur, în deşert, până ce vom deveni mai puternici şi ne va spori numărul.

— Nemaipomenită idee! a exclamat Sadiq.

— Nu vom curăţi strada noastră de haidamaci decât prin forţă! Nu vom înfăptui condiţiile Stăpânului Gabalawi decât prin forţă! Nu vor domni dreptatea, îndurarea şi pacea decât prin forţă! Şi forţa noastră va fi prima forţă dreaptă, neasupritoare şi lipsită de tiranie!

Au ascultat cu atenţie şi-au înţeles foarte bine ce-a voit Qasem să le spună. S-au uitat la el şi la mormântul din spatele lui şi li s-a părut că Şaaban ascultă împreună cu ei și-i binecuvântează.

— Într-adevăr, problemele nu pot fi rezolvate decât prin forţă – prin forţă dreaptă, neasupritoare… Şaaban voia să ajungă la tine când l-a oprit Sawaris din drum. Dacă am fi fost lângă el, haidamacul ar fi trebuit să facă faţă unei forţe pe care n-ar fi putut-o înfrânge uşor. Blestemate fie teama și dezbinarea!

Pentru prima dată, Qasem a simţit o adiere de linişte şi bucurie.

— Străbunicul nostru ne-a încredinţat nouă mesajul său, fiind convins că printre copiii lui se vor găsi unii capabili şi demni să-l ducă până la capăt.

81

Qasem s-a întors acasă la miezul nopţii. A găsit-o pe Qamar trează, aşteptându-l. În ultima vreme, exagerase mai mult decât în mod obişnuit cu grija şi afecţiunea pentru el. L-a durut când a văzut-o trează la ora aceea târzie. Apoi, a citit în ochii ei înroşiţi de plâns oboseala, asemenea crepusculului pe care-l lasă soarele după asfinţit.

— Ai plâns? a întrebat-o trist.

Dar ea nu i-a răspuns, prefăcându-se ocupată cu pregătirea unui pahar cu lapte cald pentru el.

— Moartea lui Şaaban – Dumnezeu fie îndurător cu el! ne-a întristat pe toţi.

— Am bocit pentru Şaaban mai devreme, dar plâng de fiecare dată când mi-aduc aminte cum te-a atacat haidamacul pe tine. Eşti ultimul om care ar fi meritat să i se toarne ţărână în cap şi pe faţă.

— Dar ăsta-i un lucru total neînsemnat în comparaţie cu soarta de care a avut parte sărmanul nostru prieten, i-a răspuns el abătut.

— Şi nu pot să spun cât mă descurajează ce îndrugă lumea pe seama ta, a spus ea aproape în şoaptă, așezându-se lângă el pentru a-i da paharul cu lapte.

Qasem a zâmbit, prefăcându-se că nu-i pasă, şi a dus paharul la gură.

— Galta le spune celor din neamul Gabal că tu ai vrea să pui mâna pe moşie pentru a te bucura singur de roadele ei. Şi tot cam aşa ceva le spune şi Hagag celor din neamul Rifaa. Şi mai zvonesc despre tine că ai încerca să diminuezi meritele lui Gabal şi ale lui Rifaa, a mai adăugat ea furioasă.

— Am auzit şi eu vorbele astea, i-a răspuns fără să mi ascundă stânjeneala. Şi mai ştiu şi că, dacă n-ai fi fost tu, eu n-aş mai fi fost astăzi în viaţă.

Ea l-a bătut pe umăr cu afecţiune. Şi deodată şi-a adus aminte fără niciun motiv anume de zilele care au trecut, zile în care taifasul lor nu se mai sfârşea şi în care fericirea lor nu cunoştea limite – şi de bucuriile nopţii lor luminoase care au urmat naşterii lui Ihsan. Acum, ea nu mai aven parte de nici o bucurie din partea lui şi nici măcar el nu se mai bucura de nimic. Îi ascundea până şi durerile bolii pe care le încerca din când în când. El nu se plângea, nu se gândea nici la el, cum să-l mai deranjeze şi ea cu ale ei? Se temea să nu-i facă zilele şi mai grele, socotind că astfel i-ar fi putut ajuta pe duşmani împotriva lui. Cine ar putea să-i asigure liniştea în privinţa lui, când zilele vieţii se duc acum la fel de repede cum s-au dus şi zilele de

tihnă și bucurie de altădată? Dumnezeu să te apere, stradă a noastră!

— Să ştii că eu nu-mi pierd niciodată speranţa, nici chiar în vremurile întunecate, a înnodat Qasem firul vorbei. Am din ce în ce mai mulţi prieteni, chiar dacă par singur. Unul dintre ei l-a sfidat pe Sawaris în faţă. Cine-ar fi cutezat mai înainte să facă aşa ceva? Şi la fel ca el sunt şi ceilalţi! Curajul este lucrul cel mai important de care are nevoie strada noastră, dacă nu vrea să fie călcată în picioare. Nu mă sfătui să trăiesc în linişte! Prietenul care a fost ucis, era în drum spre casa mea. Sunt sigur că nu accepţi ca soţul tău să trăiască în umilinţa laşităţii.

Qamar a pus paharul gol la locul lui cu zâmbetul pe buze.

— Nevestele haidamacilor chiuie de bucurie când au loc încăierări care nu pot fi decât semne rele, atunci cum aş putea eu accepta să fiu mai prejos decât ele când vine vorba de semne bune?

Şi-a dat seama că tristeţea ei este mai profundă decât lăsa ea să se vadă şi a mângâiat-o pe obraz cu dragoste.

— Tu eşti totul pentru mine în viaţă! Eşti cel mai bun tovarăş pe care îl am! a încercat el s-o liniştească.

Qamar a zâmbit, căutând tihna de care avea atâta nevoie înainte de culcare.

Amm Şantah arămarul a fost surprins de dispariţia neaşteptată a lui Sadiq. A alergat la el acasă, dar nu l-a găsit nici pe el, nici pe vreunul dintre ei lui. Tot la fel, Abd aI Fattah al-Faskhani n-a putut cu niciun preţ să dea de urma ucenicului său Agrama pe stradă. Abu Fisada nu s-a mai întors la birtul lui Hamdan şi nici nu l-a prevenit că s-ar putea să lipsească. Dar unde s-o fi dus Hamruş? A dispărut fără urmă, de parcă l-ar fi mistuit flăcările din cuptor, a zis brutarul Hassuna. S-au mai făcut şi alţii nevăzuţi. Vestea s-a răspândit repede în tot cartierul Guzganilor de

Deşert şi ecourile ei au ajuns şi în restul străzii, până ce locuitorii cartierelor Gabal şi Rifaa au zis, amuzându-se: Guzganii de Deşert se împrăştie şi în curând Sawaris n-o să mai aibă de la cine să încaseze taxa de protecţie. Şi aşa cum era de aşteptat, Sawaris l-a somat pe Zakariya să vină Ia o întâlnire cu el la cafeneaua Dingil.

— Cred că nepotul tău este cel mai în măsură să ne spună de ce au plecat toţi tinerii din cartierul nostru şi unde s-au dus, i-a zis cumva ameninţător.

— Nu mai fi aşa de nedrept eu el, jupâne Sawaris! Au trecut zile în şir, săptămâni, ba chiar luni, de când n-a mai ieşit din casă, a încercat Zakariya să-l înduplece.

— Vorbe goale! a urlat haidamacul, simţind cum îi zvâcnesc tâmplele de furie. De fapt, eu te-am poftit ca să te previn asupra nenorocirii care l-ar putea paşte pe nepotul tău…

— Bine, dar Qasem este neam cu tine.. De ce vrei cu duşmanii să se bucure de răul lui?

— Duşmanii, zici? Dar cel mai primejdios duşman, atât pentru el, cât şi pentru mine, este chiar el însuşi… El se închipuie un fel de Gabal al vremurilor noastre. Şi blestemul ăsta este cea mai scurtă şi mai sigură cale către cimitirul Bab al-Nasr.

— Îndurare, jupâne Sawaris! l-a implorat Zakariya. Cu toţii suntem sub protecţia ta.

Când se întorcea acasă, Zakariya a dat nas în nas cu Hasan, care tocmai se despărţise de Qasem, şi şi-a vărsat pe el toată mânia pe care i-o stârnise Sawaris.

— Ai un pic de răbdare, tată! l-a întrerupt Hasan. Qamar este bolnavă, tată! E foarte bolnavă.

Curând întreaga stradă avea să afle de suferinţa ei, chiar şi supraveghetorul şi soţia lui. Qasem, abătut peste măsură, nu s-a mai dezlipit de lângă ea.

— Pici aşa într-o clipită din picioare neajutorată, a murmurat el clătinând din cap tulburat.

— N-am vrut să te supăr vorbindu-ţi despre suferinţa mea pentru că ştiu prea bine câte ai pe cap, a şoptit ea cu glasul stins.

— Trebuia să fiu alături de tine la rău, din capul locului, a zis el copleşit de tristeţe şi regret.

Buzele ei albite au schiţat un zâmbet palid, semănând cu o floare veştedă rămasă pe o creangă de pe care au căzut toate frunzele.

— O să fiu din nou sănătoasă ca mai înainte, a şoptit cu glasul pierit.

S-a rugat să se întâmple aşa. Dar ce-i cu ceaţa asta care-i învăluie ochii şi cu paloarea care-i cuprinde faţa, cu toată puterea ei neobişnuită de a-şi ascunde durerea? Şi toate astea numai de dragul tău, numai pentru tine! Doamne fii îndurător cu ea! Cruţ-o şi ţine-o în viaţă pentru mine! Şi fie-ţi milă de copila care nu se va mai opri niciodată din plâns!

— Îngăduinţa şi înţelegerea ta faţă de mine mă obligă să nu mai am nici o înţelegere faţă de mine! a îngăimat el.

A zâmbit din nou, parcă mustrător. A fost chemată umm Salem ca să aprindă tămâie pentru ea, umm Atiyya ca să-i prepare nişte leacuri şi frizerul Ibrahim ca să-i pună ventuze. Dar umm Ihsan n-a mai răspuns la niciun leac.

— Aş fi în stare de orice ca să scapi de durere, s-a tânguit Qasem.

— Ba tu să nu ai parte de niciun rău, a murmurat ea ca glasul slab. Apoi, a mai îngânat: Mi-eşti atât de drag!

Parcă întreaga lume se întunecă din pricina înfăţişării ei, şi-a zis în sinea lui.

— Un om înţelept şi sensibil ca tine este ultima persoană care ar avea nevoie de consolare, a mai şoptit ea.

Au venit câteva rude şi câţiva apropiaţi s-o vadă. Dintr-odată camera i s-a părut neîncăpătoare, încât a fugit pe terasă. De la ferestrele caselor se auzeau glasuri de femei, blestemele se amestecau

pe stradă cu strigătele vânzătorilor şi cu plânsul unui copil pe care şi l-a închipuit în prima clipă a fi al lui Ihsan, dar apoi a văzut un băieţel tăvălindu-se în ţărână pe terasa casei vecine. Întunericul cobora încet, un stol de porumbei se întorcea la cuiburi şi o singură stea lumina în zare. A căzut pe gânduri, punându-şi fel de fel de întrebări în legătură cu privirea stranie a lui Qamar, ca şi când ar fi văzut prin ceaţă, cu tremurul involuntar din colţul gurii, cu învineţirea treptată a buzelor și cu senzaţia de strângere de inimă care îl copleşea.

Abia după câteva ceasuri, a coborât şi a găsit-o pe Sakina cu Ihsan în braţe.

— Intră în vârful picioarelor ca să n-o trezeşti! l-a îndemnat ea în şoaptă.

S-a întins pe divanul din faţa patului, în lumina slabă a lămpii aşezate pe poliţa ferestrei. Nu se mai auzea nici un zgomot în întregul cartier, afară de tânguirea *rababului,* urmată de glasul rapsodului Taza:

— Şi a zis Bunicul liniştit: „Am hotărât să-ţi ofer o şansă pe care n-a mai avut-o nimeni dintre cei de afară: să trăieşti în această casă, să te căsătoreşti şi să începi o nouă viaţă aici“. Inima lui Humam era gata să-i sară din piept de fericire. „Îţi mulţumesc pentru bunăvoinţa ta!“ „Am socotii că o meriţi." Tânărul se uita printre gene când la Bunicul lui, când la covor. Apoi a întrebat cu teamă în glas: „Şi ai mei?". „Ţi-am spus destul de limpede ce vreau", i-a răspuns Al-Gabalawi, mustrându-l. „Dar să ştii că merită şi ei îndurarea şi iertarea ta”, a încercat Humam să-l înduplece.

Qamar a făcut o mişcare neaşteptată şi el a sărit imediat de pe divan, apropiindu-se de pat. A zărit în ochii ei un licăr nou care luase locul ceţii. A întrebat-o ce doreşte şi ea u strigat:

— Ihsan! Unde este Ihsan?

A ieşit repede din cameră şi s-a întors urmat de Sakinn, care purta în braţe fetiţa adormită. Qamar

a făcut semn spre Ihsan şi Sakina a apropiat-o până ce ea a putut s-o sărute pe obraz, iar Qasem s-a aşezat pe marginea patului. A privit spre el şi a şoptit cu vocea pierită:

— Ceea ce am eu este mult mai grav!

— Ce vrei să spui? a întrebat-o aplecându-se asupra ei,

— Ţi-am pricinuit multă durere, dar ceea ce am eu este mult mai grav.

— Qamar, sunt nespus de trist că nu pot să-ţi alin durerea, a insistat el, muşcându-şi buzele.

— Mă tem pentru tine, după ce-o să mă duc eu… îi murmurat ea.

— Nu vorbi nimic despre mine, a îndemnat-o şi mai trist,

— Qasem, pleacă! Urmează-ţi prietenii! Dacă rămâi aici o să te omoare.

— Să plecăm împreună!

— N-avem acelaşi drum, a îngăimat ea, rostind cuvintele din ce în ce mai greu.

— Nu vrei să fii îndurătoare cu mine, aşa cum ai fost de obicei?

— Aah, asta a fost cu atâta timp în urmă.

Părea că se încăpăţâna să reziste unei apăsări puternice, făcând un semn cu mâna. S-a apropiat şi mai tare de ea, răsuflarea ei inundându-i nările. S-a zvârcolit şi a întins gâtul ca şi cum i-ar fi cerut ajutor. Apoi, inima a început să-i bată neregulat şi a scos un horcăit cumplit.

— Ajut-o! l-a îndemnat Sakina. Vrea să se ridice în capul oaselor…

A prins-o în braţe pentru a o ajuta să se ridice, dar în clipa aceea ea a scos un suspin, ca un gest neputincios de rămas-bun, după care capul i-a căzut în piept. Sakina s-a grăbit să iasă cu fetiţa.

Afară s-a înălţat glasul ei, sfâşiind liniştea.

82

Dimineaţa, casa lui Qasem şi strada din faţa ei erau pline de oameni veniţi să-şi ia rămas-bun de la defunctă şi să-i exprime condoleanţe soţului, căci legăturile de rudenie sunt mai respectate decât toate celelalte virtuţi la un loc. Aşa încât a trebuit să vină şi Sawaris pentru a-l consola şi după el s-au strâns în grabă şi Guzganii de Deşert. Apoi a venit şi supraveghetorul Rifat însoţit de Lahita, Galta şi Hagag. În urma lor, a venit cine a vrut şi cine n-a vrut. La sfârşit, puhoiul de lume a alcătuit un cortegiu funerar cum nu a mai văzut strada decât poate numai atunci când a mai murit cu zile câte un haidamac. Qasem a dovedit răbdarea unui înţelept, în pofida suferinţei lăuntrice. Chiar şi în momentul coborârii în groapă, nu i s-au ivit lacrimi în ochi, deşi toate simţurile şi toată fiinţa sa plângeau cu o amărăciune nemărginită. După ceremonia înmormântării, participanţii la funeralii s-au risipit, rămânând lângă mormânt doar Qasem împreună cu Zakariya, Awis şi Hasan. Abia atunci, Zakariya l-a prins de braţ pe Qasem şi l-a îmbărbătat:

— Fii tare, nepoate! Dumnezeu să te aibă în pază şi să te ajute!

S-a înclinat puţin, a oftat adânc şi a murmurat printre suspine:

— Inima mea a fost îngropată alături de ea, unchiule.

Chipul lui Hasan s-a amărât şi peste cimitir s-a aşternut o tăcere deplină.

— Cred că e vremea să mergem, a murmurat Zakariya, făcând un pas către ieşire.

— Ce i-o fi adus pe toţi aici? s-a întrebat Qasem dezaprobator, fără să se mişte din loc.

— A fost un gest pentru care merită mulţumiri, în orice caz, şi-a spus Zakariya părerea, înţelegând la cine s-a gândit.

— Încearcă s-o iei de la capăt în relaţiile cu ei! l-a îndemnat Awis. Trebuie să vii în întâmpinarea pasului făcut de ei, făcând şi tu câţiva paşi. Din

fericire, ceea ce se vorbeşte despre tine în afara cartierului nostru nu este luat în serios!

A rămas cufundat în tăcere şi tristeţe, preferând să nu-i răspundă. Apoi, au apărut ca din pământ un grup de tineri în frunte cu Sadiq. Parcă stătuseră la pândă, aşteptând să dispară mulţimea participanţilor la funeralii. Printre ei nu se afla niciun necunoscut. L-au îmbrăţişat rând pe rând pe Qasem, care, de data aceasta, nu şi-a mai putut stăvili lacrimile… Awis s-a uitat la ei nemulţumit, dar nimeni nu l-a băgat în seamă.

— Cred că acum nu te mai poate împiedica nimic să părăseşti strada, a zis Sadiq.

— Dar fetiţa, casa şi bunurile lui se află aici, a intervenit Zakariya.

— A fost necesar să rămân pe stradă, căci numărul vostru a crescut de la o zi la alta, a răspuns Qasem cu subînţeles.

A scrutat chipurile şi privirile aţintite asupra lui, voind parcă să ia de martori mulţimea celor prezenţi pentru a dovedi că are dreptate, pe cei mai mulţi dintre ei i-a îndemnat chiar el să plece şi să se alăture tovarăşilor săi în nopțile când strada se cufunda în somn, iar el se strecura în afara casei pentru a se întâlni cu aceia care-i arătaseră prietenia şi erau dispuşi să accepte mesajul lui.

— Mai aşteptăm mult? a întrebat Agrama.

— Până când o să fim în număr suficient.

Tânărul s-a tras mai la o parte cu el, l-a sărutat şi i-a şoptit:

— Inima mi se sfâşie de durere pentru tine. Nimeni nu şi dă seama mai bine decât mine de nenorocirea cumplită care te-a lovit.

— Ai dreptate. A fost o pierdere cumplită, a şoptit Qasem emoţionat.

— Grăbeşte-te şi vino alături de noi, căci acum eşti singur! l-a îndemnat, privindu-l cu simpatie.

— Fiecare lucru la vremea lui…

— Trebuie să mergem! le-a propus Awis.

Prietenii şi-au luat rămas-bun îmbrăţişându-se şi au dispărut, în vreme ce Qasem s-a întors acasă împreună cu rudele sale. Au trecut zile în şir fără să iasă din casă, încât Sakina a ajuns să se teamă din pricina tristeţii lui, dar continua să iasă noapte de noapte într-ascuns cu o râvnă neobosită. Numărul celor care dispăreau creştea fără întrerupere, încât lumea a început nedumerită să-şi pună fel de fel de întrebări şi să facă glume pe seama cartierului Guzganilor de Deşert şi îndeosebi la adresa haidamacului lor.

— Mâine-poimâine o să-i vină şi lui rândul să fugă, ziceau cu ironie.

— Situaţia asta mă îngrijorează nespus de tare şi mă tem de urmările ei! l-a prevenit Zakariya pe Qasem într-o zi.

Dar n-avea de ales. Trebuia să mai aştepte. Au fost zile pline de trudă şi de riscuri, în care singurul zâmbet se ivea doar pe chipul nevinovat al lui Ihsan. Tocmai începuse să meargă de-a buşilea, dând să se ridice şi în picioare, sprijinindu-se de braţele scaunelor şi de marginea patului, căutându-l cu privirea inocentă, jucăuşă şi stând de vorbă cu el în limba vrăbiuţelor şi a privighetorilor. Privea atent și duios la chipul ei, zicându-şi în sine: O să fie o fetiţă frumoasă, dar pentru mine e mai important să fie la fel de bună şi iubitoare ca mama ei. Era fericit când ochii negri de pe faţa rotundă a lui Qamar îl ţintuiau iscoditor, ca un ultim simbol al legăturii de dragoste pe care destinul a întrerupt-o. Oare o să trăiască până când ea o să ajungă o splendidă mireasă ori i-a fost scris să rămână doar cu amintirile dureroase ale casei în care se născuse?

Într-o zi, cineva a ciocănit insistent la uşă. Sakina s-a grăbit şi a întrebat:

— Cine-i?

— Deschide, Sakina! i-a cerut un glas copilăresc.

A deschis uşa şi a văzut o fetiţă de vreo doisprezece ani înfăşurată într-o *milaya* şi cu un văl pe faţă – lucru mai puţin obişnuit pentru vârsta ei. Slujnica a rămas surprinsă i, u a încercat s-o descoasă ce vânt o aduce, dar ea nu i-a dat nici o atenţie, ci s-a grăbit spre camera lui Qasem.

— Bună seara, unchiule! l-a salutat precipitată, în vreme ce-şi dădea la o parte vălul, descoperind un chip brun, ca o lună plină, cu trăsături bine conturate, plin de însufleţire.

— Bine-ai venit! i-a răspuns Qasem mirat de-a binelea. Şezi! a invitat-o, după aceea. Bine-ai venit!

— Eu sunt Badriyya, s-a prezentat ea, trăgându-şi sufletul, în timp ce se aşeza pe marginea patului. M-a trimis fratele meu Sadiq.

— Sadiq? s-a mirat Qasem cu interes.

— Da!

— Şi ce l-a împins la riscul ăsta? a întrebat-o, privind la ea curios.

— Nu mă putea cunoaşte nimeni îmbrăcată în *milayu* asta, a spus ea cu o mândrie în glas care o făcea să pară şi mai frumoasă.

Şi-a dat seama că trupul ei era mai dezvoltat decât vârsta şi a clătinat din cap încrezător.

— M-a trimis să-ţi spun să părăseşti strada de îndată, fiindcă Lahita, Galta, Hagag şi Sawaris au urzit să te omoare în noaptea asta…

S-a încruntat puţin nedumerit în timp ce Sakina a oftat.

— Şi de unde-a aflat el lucrul ăsta? a continuat s-o descoasă.

— I-a spus jupânul Yahya.

— Dar cum de-a aflat Yahya?

— Un beţiv a scăpat vorbele astea într-o cârciumă unde se afla şi un prieten al jupânului Yahya. Asta-i tot ce mi a cerut fratele meu să-ţi spun.

S-a uitat la ea tăcut până ce s-a ridicat şi a început să-şi înfăşoare *milaya* în jurul trupului plin

de vigoare.

— Îţi mulţumesc, Badriyya! i-a zis el, ridicându-se. Vezi cum mergi! Ascunde-te bine! Şi transmite-i salutări fratelui tău! Du-te cu bine!

— Ce-i spun? l-a întrebat ea, coborându-şi vălul peste faţă

— Spune-i că o să ne întâlnim înainte de ivirea zorilor.

I-a întins mâna, luându-şi rămas-bun, şi s-a retras.

83

Faţa Sakinei s-a îngălbenit şi în ochi i se citea spaima.

— Să părăsim imediat casa! a spus ea şi a sărit în picioare, pregătindu-se de plecare.

— Înfăşeaz-o pe Ihsan, ascunde-o în *milaya* ta şi ieşi ca şi cum te-ai duce undeva cu o treabă, dar îndreaptă-te spre mormântul lui Qamar şi aşteaptă-mă acolo! a îndrumat o Qasem.

— Şi dumneata, domnule?

— Te urmez şi eu la momentul potrivit.

A şovăit nedumerită şi speriată, dar el a încercat s-o liniştească:

— Hasan o să vă conducă în locul unde o să ne mutăm.

În câteva secunde, era gata de plecare şi el a sărutat-o pe Ihsan de câteva ori.

— Te las în grija celui veşnic viu! a şoptit femeia, îndreptându-se spre uşă.

S-a uitat în stradă, urmărind-o până ce a dispărut după o cotitură a drumului spre Al-Gamaliyya. Inima a pornit să-i bată cu putere, privind la comoara pe care o purta femeia pe cotul îndoit. Şi-a plimbat ochii peste cartier şi a zărit câţiva oameni dintre ajutoarele haidamacilor – unii stăteau în faţa cafenelei lui Dingil, alţii se

învârteau fără niciun rost de colo până colo, aproape învăluiţi în întunericul care cobora alene. Era limpede că se pregăteau. Dar oare îl pândesc ca să iasă în preumblarea lui de noapte, dacă au aflat cumva de ea, sau o să-l atace în casă mai spre ziuă? Se aşază la pândă de pe acum ca să fie siguri că planul pe care l-au urzit nu va fi descoperit. Iată-i cum se târăsc asemenea unor viermi, din răsuflările lor răspândindu-se miasma crimei. Oare va avea soarta lui Gabal sau a lui Rifaa? Aşa s-a trezit şi Rifaa în bezna unei nopţi. Stătea retras în casă cu inima plină de cele mai bune intenţii, în vreme ce la parterul ei picioarele grele purtau trupurile chinuite de setea de sânge. Când o să înceteze
strada noastră mizerabilă să mai verse sânge nevinovat? A măsurat camera de la un capăt la altul într-un du-te-vino neîntrerupt până când Hasan a ciocănit în uşă şi l-a strigat. A deschis şi în prag s-a ivit statura uriaşă a lui Hasan cu îi privire neliniştită.

— În cartier e o mişcare ciudată, suspectă, l-a avertizat el.

— Unchiul meu s-a întors din plimbarea lui? l-a întrebat fără să dea nici o atenţie temerilor lui Hasan.

— Nu! Dar eu îţi spuneam că în cartierul nostru e o mişcare suspectă. Ia uită-te printre perdelele ferestrei!

— Am văzut ce te preocupă şi ştiu ce urmăresc. Sadiq a trimis-o pe surioara lui şi m-a avertizat la timp despre ceea ce se pregăteşte. Dacă mesajul lui este adevărat, haidamacii vor încerca în noaptea asta să mă ucidă. De aceea, am trimis-o pe Sakina cu Ihsan şi ele cred te aşteaptă acum În mormântul lui Qamar. Du-te la ele degrabă şi plecaţi împreună în tabăra fraţilor noştri.

— Şi tu?

— O să fug şi eu şi-o să vă ajung din urmă.

— Nu te las singur! a insistat Hasan hotărât să rămână cu el.

— Fă ce-ţi spun eu, fără să mai stai pe gânduri! a insistat Qasem. Eu voi recurge la un şiretlic, nu la forţă, pentru a scăpa. Iar dacă voi fi nevoit să opun rezistenţă, oricum forţa ta nu-mi va fi de niciun folos, pe când dacă pleci acum, vei putea s-o salvezi pe fetiţa mea şi să plasezi câţiva oameni la capetele străzilor dintre Al-Gamaliyya şi munte, care să-mi sară în ajutor, dacă o să fie nevoie, în momentul în care fug.

Hasan i-a dat ascultare şi i-a strâns mâna cu putere.

— Ai o minte ca nimeni altcineva! Sper că ţi-ai luat toate măsurile necesare.

I-a răspuns cu un zâmbet calm, dar cu toate astea Hasan a plecat posomorât. Curând după aceea, a apărut amm Zakariya, gâfâind. Qasem era sigur că-i aduce vestea de la învăţătorul Yahya şi i-a luat-o înainte:

— Mi-a transmis Sadiq vestea.

— Acum când am trecut pe la jupânul Yakya, am aflat și eu şi mi-a fost teamă că n-a ajuns la tine.

Qasem l-a invitat să ia loc şi i-a zis, vrând parcă să-i ceară scuze:

— Iartă-mă pentru necazurile pe care ţi le pricinuiesc I

— Mă aşteptam la lucrul ăsta de mai multă vreme. Eu am observat o schimbare în atitudinea lui Sawaris faţă de mine, dar am crezut că mă înşel. Astăzi, însă, i-am văzut pe diavoli risipiţi peste tot ca nişte lăcuste, în vreme ce tu eşti singur şi n-ai nici o cale de scăpare.

Qasem s-a îndreptat de spate hotărât şi i-a răspuns:

— Voi încerca! Şi dacă n-o să izbutesc, să ştii că acolo, pe munte, se află o mulţime de oameni care nu vor putea fi învinşi.

— Ce valoare au toate astea puse în cumpănă cu viaţa ta şi a copilei tale? l-a întrebat Zakariya morocănos.

— Eu mă mir că nu te-ai situat în fruntea celor care m-au urmat! i-a zis Qasem mustrător.

— Hai să mergem împreună la Sawaris să ne înţelegem cu el şi să-i promitem că o să facem aşa cum doreşte el! I-a îndemnat Zakariya, ca şi cum n-ar fi auzit ce i-a zis.

Qasem a râs scurt, fără să ia în seamă propunerea unchiului său, care imediat după aceea s-a apropiat de fereastră şi s-a uitat printre perdele la strada înspăimântător de întunecoasă, atent însă la întrebarea nepotului său:

— De ce-or fi ales ei tocmai noaptea asta?

— Alaltăieri, un bărbat din cartierul Gabal a cutezat să spună în gura mare că scopul tău este spre binele tuturor. Tot aşa ceva ar fi zis şi un alt bărbat din neamul Rifaa. Probabil că asta i-a determinat să se grăbească.

— Ai văzut, unchiule? Eu sunt adversarul supraveghetorului şi al haidamacilor, dar sunt prietenul oamenilor de pe strada noastră, i-a atras atenţia, radiind de bucurie. Şi lucrul ăsta o să-l afle în curând toată lumea.

— Acum gândeşte-te la ce ai de făcut!

— Să-ţi spun care e planul meu. O să fug pe terase, lăsând lampa aprinsă pentru a-i deruta.

— Dar s-ar putea să te observe cineva.

— N-o să fug decât atunci când pe terase n-o să se mai afle nimeni.

— Şi dacă o să te atace mai devreme în casă?

— N-o să se întâmple aşa ceva înainte ca strada să se cufunde în somn.

— Cine ştie?! S-ar putea ca nesăbuinţa lor să fi ajuns la o limită pe care nici tu nu ţi-o imaginezi.

— În cazul ăsta, o să mor şi gata. Nimeni nu-şi poate amâna sorocul, a mai zis surâzând.

Zakariya a ridicat capul spre el, vrând parcă să-l înduplece, dar a dat cu ochii de un zâmbet liniştit

şi încrezător, întruchipând hotărârea.

— Dar s-ar putea să-mi controleze casa, a mormăit el dezamăgit şi disperat.

— Spre norocul nostru, ei n-au habar că noi le cunoaştem planul şi, de aceea, sper să izbutesc să fug înainte de a trece la îndeplinirea lui.

S-au uitat unul la celalalt îndelung, cu priviri mai grăitoare decât lacrimile. După aceea, s-au îmbrăţişat, luându-şi rămas-bun. De unul singur, Qasem şi-a învins emoţiile şi s-a apropiat de fereastră, scrutând strada. Toate îşi urmau cursul obişnuit: copiii se jucau în jurul felinarelor de pe cărucioare, cafeneaua era plină de clienţi, de pe terase se auzeau vocile femeilor, fumătorii tuşeau, spunând glume deocheate şi înjurând, tânguirea *rababului* plutea în văzduh. Sawaris stătea la pândă în pragul cafenelei, mesagerii morţii stăteau ascunşi prin colţuri. Neam de trădători şi de hoţi! De când Idris a hohotit cu râsul acela rece, voi aţi moştenit crima şi aţi cufundat strada într-o mare de nedreptăţi. Oare n-a sosit vremea ca pasărea ţinută în colivie să-şi ia zborul?

Timpul trecea încet şi greu, dar el a rămas de veghe împreună cu locuitorii cartierului până târziu în noapte, când s-au retras cu toţii. Terasele au amuţit, cărucioarele şi copiii au dispărut de pe stradă, cafenelele s-au golit şi până la o vreme s-au mai auzit glasurile siluetelor care se întorceau acasă şi ale beţivilor care reveneau din Al-Gamaliyya, amestecându-şi vedeniile. Până şi *gharzele* şi-au stins mangalurile unde se pregăteau narghilele cu haşiş. N-au mai rămas în beznă decât mesagerii morţii. A sosit momentul să acţionez! şi-a zis în sinea lui. A alergat spre scară şi din câţiva paşi a fost pe terasă. S-a îndreptat spre zidul care separa terasa lui de terasa vecină şi după ce-a trecut peste el, tocmai se pregătea s-o ia la fugă, când o fantomă i-a apărut în faţă şi l-a somat: „Stai!“. Şi-a dat seama că ucigaşii s-au postat şi pe terase şi că este încercuit din toate părţile. A dat să

se întoarcă, dar o altă umbră a ţâşnit spre el, cuprinzându-l cu două braţe puternice. Şi-a adunat toate forţele, dublate de spaimă, şi i-a ars fantomei o lovitură în burtă, obligând-o să-i dea drumul. I-a mai dat încă o lovitură cu piciorul tot în burtă şi aceasta s-a prăbuşit icnind şi nu s-a mai ridicat de jos. O tuse reţinută, venită de pe o a treia terasă l-a obligat să renunţe la înaintare şi să revină pe terasa lui, nemaiştiind ce-ar putea face. S-a oprit în capătul scării, ascultând, şi a auzit nişte paşi grei urcând. Cei care urcau s-au oprit grămadă în faţa uşii de la apartamentul său. Au lovit în uşă cu putere, au forţat-o, aproape scoţând-o din balamale, şi au dat buzna înăuntru. A coborât fără să pregete nici o secundă şi a ajuns în curtea interioară. A alergat spre poartă şi afară a zărit o altă fantomă mişcându-se. S-a năpustit asupra ei şi i-a apucat gâtul ca într-o menghină, i-a mai ars şi o lovitură de cap în faţă şi un genunchi în burtă, apoi a împins-o, iar ea a căzut pe spate şi nu s-a mai mişcat. A rupt-o la fugă spre Al-Gamaliyya cu inima bătându-i nebuneşte. Probabil că acum şi-au dat seama că în casă nu se mai află nimeni şi unii dintre ei au urcat pe terasă şi au dat peste tovarăşul lor, iar ceilalţi au pornit în fugă pe urmele lui. A trecut pe lângă casa unchiului său fără să se mai oprească nici o clipă. Când s-a apropiat de capătul străzii, îi sfârâiau călcâiele. Dar tocmai când să intre în Al-Gamaliyya, i-a sărit în faţă o altă fantomă, care a tunat pentru a-i atenţiona şi pe ceilalţi; „Stai, fiu de târfă!”. Şi a ridicat bâta înainte să se poată feri Qasem, dar o altă fantomă s-a ivit de după cotitură şi a izbit-o pe prima cu ciomagul în moalele capului, făcând-o să se prăbuşească icnind. Apoi l-a încurajat pe Qasem:

— S-o luăm din loc fără a mai sta pe gânduri, cât ne ţin puterile.

Şi din nou Qasem – de data aceasta însoţit şi de Hasan a pornit prin beznă, alergând în neştire, fără

a privi înapoi și fără să-i pese de pietrele sau gropile pe care le întâlnea în cale.

84

La intrarea în Fundătura Liliecilor li s-a alăturat şi Sadiq, iar la capătul ei i-au găsit pe Agrama, pe Abu Fisada de pe Hamruş lângă o căruţă trasă de un cal. S-au urcat degrabă în ea şi calul a pornit în galop, şfichiuit din când in când de vizitiu. În pofida întunericului, roţile se rostogoleau de zor, stârnind în tăcerea nopţii un zgomot asurzitor, semănând cu nişte bubuituri neîntrerupte. Din când în când se uitau înapoi cu teamă şi nelinişte.

— Ei o să se îndrepte către Bab al-Nasr, închipuindu-şi că o să te ascunzi în deşert aproape de cimitir, a încercat Sadiq să-i liniştească.

— Dar ei ştiu foarte bine că voi nu staţi în zona cimitirului, a intervenit Qasem, îndoindu-se.

Calul alerga de zor, dându-le sentimentul că se îndepărtează într-adevăr de primejdie.

— Aţi pus la cale foarte bine fuga, a adăugat Qasem ceva mai liniştit acum. Îţi mulţumesc, Sadiq! Dacă nu m-ai fi prevenit tu, acum n-aş mai fi în viaţă.

Sadiq i-a strâns mâna fără să scoată niciun cuvânt. Căruţa a gonit mai departe până ce s-a ivit piaţa Al-Muqattam în lumina stelelor, învăluită de singurătate şi întuneric, cu excepţia luminiţei ce răzbătea de la lampa din coliba jupânului Yahya. Prevăzători, au lăsat căruţa în mijlocul pieţei şi s-au îndreptat spre colibă. Curând l-au auzit pe jupân întrebând cine rătăceşte pe acolo în bezna nopţii. I-a răspuns Qasem şi glasul a răsunat din nou, aducându-i slavă Domnului care-l ajutase să se salveze.

— Îţi datorez viaţa, a murmurat Qasem, după ce s-au îmbrăţişat cu căldură.

— A fost o simplă întâmplare, i-a răspuns bătrânul râzând. Dar datorită ei a fost salvat bărbatul cel mai îndreptăţit să trăiască. Grăbiţi-vă să ajungeţi pe munte. E cea mai bună fortăreaţă pentru voi.

Qasem i-a strâns mâna şi în lumina lămpii a privit la chipul lui cu afecţiune şi recunoştinţă.

— În această zi, tu eşti ca Rifaa sau ca Gabal, a adăugat bătrânul. Când o să izbândeşti, am să mă întorc şi eu pe strada noastră.

S-au îndepărtat de colibă spre est, luând-o prin deşert în direcţia muntelui, conduşi de Sadiq, care ştia cel mai bine drumul. Întunericul se mai risipise, vestind ivirea zorilor şi din cer cădeau picături de rouă. În depărtare au auzit cântecul unui cocoş, amintind de ţipetele facerii şi anunţând naşterea zilei. Au ajuns la poalele muntelui şi au luat-o spre vest, până ce au dat de culoarul îngust care urca până la noile lor locuinţe de pe platou. Au mers în urma lui Sadiq unul câte unul, din pricina potecii înguste.

— Ţi-am pregătit o casă chiar în centrul taberei noastre. Ihsan doarme acum în ea.

— Casele noastre au fost ridicate din foi de tablă şi din pânză de sac, i-a explicat Agrama.

— Nu sunt mult mai proaste decât casele de pe stradă! a glumit Hasan.

— În orice caz – le-a răspuns Qasem – n-o să mai vedem printre noi niciun supraveghetor sau haidamac şi acesta-i lucrul cel mai important.

— Noua noastră stradă stă trează în aşteptarea ta, I-a nuanţat Sadiq, atunci când s-au auzit primele glasuri.

Au ridicat capetele şi au văzut primele raze de lumină, alungând întunericul.

— Uoaa! a chiuit Sadiq şi numaidecât i-au răspuns bărbaţii şi femeile de sus cu aclamaţii şi chiote de bucurie

Apoi, lumea a pornit să cânte în cor:

O, tu cel care pictezi cu henna penele vrăbiuţei…

— Ce mulţi sunt! a exclamat Qasem admirativ şi bucuros.

— O nouă stradă sus pe munte! a zis Sadiq mândru. Locuitorii ei se înmulţesc de la o zi la alta. Toţi cei care au fugit de pe strada noastră ni s-au alăturat, îndrumaţi de jupân Yahya.

— Singurul neajuns ar fi faptul că trebuie să lucrăm pentru a ne procura mijloacele de trai prin cartiere cât mai îndepărtate, astfel încât să nu dea peste noi nimeni de pe strada noastră, a adăugat Hamruş.

Când a ajuns sus pe platou, bărbaţii l-au întâmpinat îmbrăţişându-l, iar femeile întinzându-i mâinile, şi s-au înălţat glasurile, urându-i bun venit, aclamându-l pe el şi preamărindu-l pe Dumnezeu. Sakina s-a aflat printre cei care l-au întâmpinat şi a alergat spre el, liniştindu-l în privinţa fetiţei, asigurându-l că doarme în coliba pregătită pentru el. Alaiul l-a însoţit aclamând şi cântând pe noua stradă, în care colibele fuseseră orânduite în careu pe o terasă a muntelui. Lumina se revărsa peste zări, transformându-le într-un lac de trandafiri albi.

— Bine-ai venit, Qasem, protector şi haidamac al nostru! I-a salutat un bărbat din mulţime.

— Blestemaţi fie toţi haidamacii din lume! i-a răspuns Qasem, schimbându-se la faţă de mânie. Acolo unde există haidamaci nu poate fi pace şi linişte!

Văzând noile chipuri privindu-l, a simţit nevoia să explice mulţimii care este ţelul său.

— Vom ridica bâtele, aşa cum a făcut şi Gabal, dar pentru a înfăptui îndurarea la care a aspirat Rifaa. Apoi vom folosi moşia spre binele tuturor, astfel încât să putem vedea împlinindu-se visul lui Adham. Aceasta este misiunea noastră, nu cârmuirea haidamacilor.

Hasan l-a împins uşor în direcţia colibei pregătite pentru el şi a îndemnat mulţimea să se risipească:

— A trecut o noapte întreagă fără ca el să pună geană pe geană. Haideţi să-l lăsăm să se odihnească un pic!

Qasem s-a întins pe o bucată de pânză de sac, alături de fetiţa lui, şi a adormit imediat. S-a trezit după-amiază târziu, simţindu-şi capul greu şi trupul obosit. Sakina s-a ivit cu Ihsan în braţe şi el a luat-o în poală, sărutând-o cu dor. Slujnica i-a întins un urcior cu apă, explicându-i:

— Apa asta ne vine printr-o ţeavă comună, aşa cum ajungea şi la soţia lui Gabal.

Bărbatul a zâmbit, căci era încântat să audă pomenindu-se numele lui Gabal şi al lui Rifaa. A aruncat în fugă o privire peste noua locuinţă şi n-a văzut nimic altceva în afara pereţilor acoperiţi cu pânză de sac. A strâns-o pe Ihsan la piept cu şi mai multă duioşie, apoi s-a ridicat în picioare, i-a dat copila Sakinei şi a ieşit din colibă. Afară îl aşteptau Sadiq şi Hasan. L-au salutat şi el s-a aşezat între ei. Pe stradă nu se zăreau decât o femeie şi un copil.

— Bărbaţii au plecat la lucru în cartierele Al-Sayyida și Zainhum, ca să facă rost de-ale gurii. Noi am rămas aici ca să te ştim în siguranţă.

A urmărit cu ochii femeile care găteau sau spălau în fața colibelor şi copiii care se jucau ici şi colo.

— Credeţi că ele sunt mulţumite de situaţia asta?

— Visează şi ele să se bucure cândva de roadele moşiei şi de traiul de care are parte Amina Hanem, soţia supraveghetorului.

A zâmbit larg, apoi şi-a petrecut încet privirea peste chipurile lor şi i-a întrebat:

— Ce ziceţi, care ar trebui să fie următorul pas?

— Nouă ne este foarte limpede ce-avem de făcut, a zis Hasan, ridicându-şi capul pe umerii laţi.

— Bine, dar cum o să procedăm?

— Aşteptăm un moment de neatenţie şi ne aruncăm asupra lor.

— Ba eu cred că trebuie să avem răbdare până ce ni se alătură majoritatea locuitorilor de pe strada noastră şi abia după aceea să trecem la atac, şi-a dat şi Sadiq cu părerea. În felul acesta, am putea fi siguri de victorie şi am reduce la maximum pierderile de vieţi.

— Bine te-ai gândit! a izbucnit Qasem fără să-şi poată ascunde bucuria.

Când tocmai începuseră să viseze fericiţi, i-a trezit un glas sfios:

— V-am adus mâncarea!

Qasem a ridicat ochii şi a recunoscut-o numaidecât pe Badriyya, care le pregătise un platou cu bob şi câteva lipii și acum îl privea zâmbind.

— Bine-ai venit, sol al vieţii! a întâmpinat-o el, neputându-şi stăpâni zâmbetul.

— Dumnezeu să-ţi dea viaţă lungă! i-a urat ea în timp ce aşeza vasul în faţa lui.

Apoi s-a retras în coliba lui Sadiq, vecină cu a lui, şi Qasem s-a apucat să înfulece cu poftă, simţind cum i se umple sufletul de duioşie şi mulţumire.

— Eu am ceva bani la mine, care o să ne fie de folos la nevoie, a şoptit el. După câteva clipe de tăcere, a adăugat: Trebuie să-i atragem pe toţi locuitorii de pe strada noastră care, bănuiesc, sunt gata să ni se alăture. Sunt atâţia oameni oropsiţi care ne doresc victoria şi pe care nu-i reţine decât teama!

Cei doi au pornit spre cartierele în care plecaseră ceilalţi bărbaţi mai devreme, iar Qasem a rămas singur. S-a ridicat să rătăcească printre colibe, ca şi cum ar fi vrut să le inspecteze. A trecut pe lângă nişte copii care se jucau fără ca vreunul dintre ei să-i dea vreo atenţie, apoi pe lângă nişte femei care i-au dat bineţe şi l-au

binecuvântat. Privirea l-a fost atrasă însă de o bătrână cu tot părul albit, cu ochii acoperiţi de vălul senectuţii şi cu bărbia tremurând de parcă și-ar fi înghiţit obrajii. S-a apropiat de ea, dându-i bineţe, iar ea i-a răspuns, binecuvântându-l ca toate celelalte.

— Cine eşti, maică? a întrebat-o el.

— Mama lui Hamruş, i-a răspuns un glas ce aducea cu foşnetul frunzelor uscate.

— Bine-ai venit, maică a noastră, a tuturor! Nu ţi-a fost greu să te desparţi de strada noastră?

— Locul cel mai bun este lângă fiul meu. Şi cât mai departe de haidamaci, a murmurat ea.

Încurajată de zâmbetul lui, a continuat:

— Eu l-am văzut pe Rifaa în tinereţea mea…

— Serios? a întrebat-o cu vădit interes.

— Da, jur pe viaţa ta! Era arătos, ba chiar frumos, aş putea zice. Dar nu mi-a trecut atunci prin cap că un cartier o să-i poarte numele şi că va deveni eroul uneia din povestirile cântate de rapsozi.

— Şi nu l-ai urmat, aşa cum au făcut ceilalţi? a mai descusut-o el.

— Nu! Nimeni din cartierul nostru nu ştia de noi. Aproape că nici noi nu ştiam cine suntem. Şi dacă n-ai fi fost dumneata, n-ar fi pomenit nimeni de Guzganii de Deşert.

A cercetat-o, minunându-se. Apoi s-a întrebat: Oare cum o fi arătând Străbunicul nostru azi? Dar a zâmbit mai departe blând şi şi-a văzut de drum, în vreme ce bătrâna se ruga pentru el. A continuat să meargă până ce a ajuns la capătul aleii de la marginea platoului. A aruncat o privire peste deşertul de jos, apoi s-a uitat în zare şi a descoperii siluetele şterse ale cupolelor şi teraselor care-i păreau a fi părţi îndepărtate şi separate ale unei singure făpturi şi şi-a zis că ele trebuie să devină un singur tot. Cât de mici păreau toate de acolo de sus! De aici nu se mai vede nici o deosebire între Lahita şi unchiul Zakariya! Ar fi aproape imposibil

să mai ajungi de aici la strada noastră tulburată de necazuri, dacă n-ar fi Casa cea Mare a Stăpânului nostru Al-Gabalawi, care poate fi văzută din orice loc. Casa Străbunicului nostru cu zidul ei ciudat şi cu pomii înalţi. Dar el trebuie să fie de-acum gârbovit, iar teama de el pare să fi slăbit la fel cu dogoarea acestui soare care stă să dispară după linia orizontului. Unde eşti tu? Şi ce mai faci? De ce pari ca şi cum n-ai mai fi tu? Falsificatorii poruncilor tale sunt doar la câţiva paşi de Casa ta. Şi-apoi aceste femei şi copiii lor care trăiesc acum departe pe munte nu sunt oamenii cei mai apropiaţi de inima ta? Vei reveni la poziţia pe care ai avut-o, atunci când vor fi îndeplinite condiţiile tale privind moşia, fără asasinatele supraveghetorului şi fără violenţele vreunui haidamac, întocmai aşa cum soarele se va întoarce mâine pe bolta cerului? Dacă n-ai fi fost tu, noi n-am fi avut nici tată, nici stradă, nici moşie, nici speranţă…

— Cafeaua, jupâne Qasem! l-a trezit un glas plăcut din visare.

S-a uitat în urma lui şi a descoperit-o pe Badriyya, care ţinea mâna întinsă.

— De ce te-ai deranjat până aici? a întrebat-o, luând ceaşca din mâna ei.

— Deranjul pentru dumneata este o plăcere, domnule.

Dumnezeu să te odihnească în pace, Qamar, a zis în sinea lui şi-a început să soarbă din cafea pe îndelete. După fiecare înghiţitură, privirile li se încrucişau în fugă, zâmbind. Ce plăcută este cafeaua aici la marginea muntelui, deasupra deşertului!

— Câţi ani ai, Badriyya?

— Nu ştiu, a murmurat ea, muşcându-şi buzele.

— Dar ia spune-mi, tu ştii de ce-am venit noi aici pe munte?

— Pentru dumneata! a şoptit timidă, după o ezitare.

— Pentru mine?!

— Am înţeles că vrei să-i baţi pe supraveghetor şi pe haidamaci şi să iei moşia pentru noi toţi. Aşa mi-a spus tata.

A zâmbit când şi-a dat seama că ceaşca este goală, dar a uitat să i-o dea înapoi.

— Aş vrea să-ţi mulţumesc măcar în parte aşa cum meriţi, a spus el, înapoindu-i ceaşca.

S-a învârtit pe călcâie, zâmbind îmbujorată şi a luat-o la fugă.

— Să fii sănătoasă! a mai şoptit el.

85

Aproape de vremea asfinţitului, bărbaţii începeau exerciţiile grele de mânuire a bastonului în lupte. Ele aveau loc după o zi obositoare în care ei şi femeile deopotrivă trudeau pentru a se întoarce cu câţiva bănuţi şi cu ceva de-ale gurii pentru a-şi duce zilele. Qasem era primul la aceste întreceri şi era nespus de fericit când vedea cu câtă râvnă se pregăteau oamenii lui pentru ziua hotărâtoare. Printre ei se aflau bărbaţi puternici, dar cu toţii nutreau faţă de el o dragoste pe care n-o cunoscuse niciodată strada lor sfâşiată de duşmănie. Bastoanele se ridicau şi se lăsau, lovindu-se unul de altul cu putere. Copiii de pe margine se amuzau şi-i imitau pe părinţii lor, iar femeile aveau puţin răgaz pentru odihnă sau pentru pregătirea mesei de seară. Şirul colibelor se tot lungea pe măsură ce alţi şi alţi bărbaţi se alăturau noii străzi. Sadiq, Hasan şi Abu Fisada s-au dovedit a fi cei mai iscusiţi în convingerea oamenilor; aşteptau bărbaţii de pe stradă în locurile prin care bănuiau că ar trebui să treacă şi nu se despărţeau de ei până ce nu-i convingeau să părăsească strada în secret şi să li se alăture, mânaţi de speranţe care până atunci nu se aprinseseră în piepturile lor.

— Nu-ţi garantez că această activitate de recrutare n-o să-i conducă într-o bună zi pe adversari la ascunzişul nostru, i-a zis Sadiq în glumă lui Qasem.

— Ei n-au altă cale pentru a ajunge la noi în afara cărării şi, dacă vor încerca să se aventureze pe acest drum îngust, vor avea parte de moarte sigură, l-a încredinţat Qasem.

Ihsan era singurul motiv de fericire care-i mai rămăsese, când o răsfăţa, o ţinea în braţe sau îi îngâna un cântec de leagăn, dar nu la fel stăteau lucrurile când îi aducea aminte de soţia pierdută. Atunci îl copleşea tristeţea şi-l şfichiuia dorul. I-a fost răpită tocmai la începutul drumului, lăsându-I pradă singurătăţii, ori de câte ori se trezea fără ea alături, şi alteori remuşcărilor, aşa cum s-a întâmplat în ziua când i-a fost adusă cafeaua la marginea muntelui sau în ziua când ea l-a urmărit cu privirea aceea pură şi blândă, semănând cu adierea asfinţitului.

Într-o noapte, somnul nu s-a lipit de el nicicum, lăsându-I iar pradă singurătăţii în bezna colibei. Într-un târziu, a ieşit din casă şi a pornit să rătăcească sub stelele care vegheau şi ele, respirând aerul înviorător al miezului unei nopţi de vară pe înălţimea muntelui.

— Încotro te duci la acest ceas din noapte? l-a întrebat un glas.

S-a uitat înapoi şi l-a descoperit pe Sadiq, apropiind-se de el.

— Nu te-ai culcat încă? l-a întrebat Qasem.

— Stăteam în faţa colibei şi te-am zărit. Şi cum tu îmi eşti mai drag decât somnul, am preferat să ne plimbăm împreună.

Au mers unul alături de celălalt până la marginea muntelui, unde s-au oprit.

— Singurătatea devine câteodată de nesuportat, a bâiguit Qasem.

— Ba cred că niciodată nu-i bună! l-a aprobat Sadiq râzând.

A privit în zare şi a văzut cerul licărind deasupra pământului cufundat în beznă.
— Cei mai mulţi dintre oamenii tăi au soţii sau familii, aşa că nu cunosc singurătatea.
— Ce vrei să spui? l-a întrebat Qasem nedumerit.
— Vreau să spun că un bărbat ca tine are nevoie de o femeie lângă el.
— Să mă mai însor, după Qamar? a protestat el, simţind în acelaşi timp că Sadiq are perfectă dreptate.
— Dacă ai mai putea auzi glasul ei, ai vedea că şi ea ţi-ar spune acelaşi lucru, a întărit el cu şi mai multă convingere.
— Asta înseamnă trădare, după iubirea şi grija ei, a bombănit Qasem ca pentru sine, simţind freamătul din piept.
— Morţilor nu le mai foloseşte loialitatea noastră nicicum…
Ce-o fi vrând să zică omul acesta atât de bun? O fi spunând adevărul sau vrea să-mi justifice pasiunea? În unele situaţii adevărul are un gust amar. Tu n-ai curajul să le înfrunţi pe tine însuţi cu sinceritatea şi curajul pe care le-ai dovedit în înfruntarea lucrurilor de pe strada noastră. Acela care ţi-a creat această stare în lumea ta interioară este unul şi acelaşi, este cel care a creat şi stelele de pe cer. Nu poţi tăgădui că inima ţi se zbate întocmai ca prima oară.
Apoi a oftat adânc, încât l-a auzit şi Sadiq.
— Nimeni nu are mai multă nevoie decât tine de o tovarăşă de viaţă, i-a zis acesta.
Când s-a întors la colibă, a găsit-o pe Sakina stând în uşă.
— Am băgat de seamă că ai ieşit tocmai atunci când mă aşteptam să dormi mai adânc, a murmurat ea, uitându-se la el întrebătoare.
— Uită-te la Sadiq, cum mă îndeamnă să mă însor din nou! i-a răspuns fără niciun fel de

introducere din pricina gândurilor care-l potopiseră.

— Tocmai voiam să-ţi propun şi eu lucrul ăsta, s-a grăbit Sakina, ca şi cum n-ar fi vrut să scape această ocazie picată din cer.

— Tu?!

— Da, domnule! Tare mă doare inima când te văd mistuit de singurătate şi gânduri.

— Dar toţi aceştia sunt alături de mine, a protestat, făcând semn spre colibele în care lumea dormea.

— Aşa o fi, dar n-ai pe nimeni în casă, iar eu sunt o bătrână neputincioasă, cu un picior pe pământ şi cu unul în groapă.

Şi-a dat seama că ezitarea lui era un semn al acceptării vorbelor ei, dar cu toate astea n-a intrat în colibă.

— N-o să mai găsesc niciodată o soţie ca ea, s-a tânguit el.

— Asta aşa-i, dar sunt destule fete alături de care ai putea fi fericit.

Au tăcut o vreme, uitându-se unul la altul prin întuneric.

— Badriyya, de pildă, a zis slujnica. E o fată minunată!

— Copila asta?! s-a arătat el surprins, deşi inima îi bătea nebuneşte.

— N-ai băgat de seamă cu câtă pricepere îţi serveşte mâncarea şi cafeaua? l-a ispitit în continuare, ascunzându-i zâmbetul şiret.

— Ce diavoliţă mai eşti! Fi-ţi-ar neamul de râs să-ţi fie! a bombănit-o el, întorcându-şi faţa.

Vestea a stârnit bucuria întregii uliţe de pe munte. Lui Sadiq mai că i-a venit să sară în sus şi să joace, iar maică-sa a chiuit de s-a auzit până departe în deşert. Toţi s-au grăbit să-l felicite şi au fost prezenţi la nuntă, chiar dacă n-au fost aduşi cântăreţi de meserie. Au dansat femeile, inclusiv mama Badriyyei, şi a cântat Abu Fisada cu un glas melodios:

Eu am fost pescar vestit,
Dar peştele m-a ocolit…

Cortegiul s-a învârtit în jurul colibelor, luminat doar de stelele cerului.

Sakina împreună cu Ihsan s-au mutat în coliba lui Hasan, în vreme ce în coliba lui Qasem au rămas doar mirii.

86

Stătea pe o blăniţă în faţa colibei şi privea încântat la Badriyya, care frământa aluatul. Era tânără, într-adevăr, dar n-o întrecea nici o altă femeie când era vorba de treburile casei. S-a întins din cauza efortului şi cu dosul palmei şi-a ridicat şuviţele de păr care-i alunecaseră pe frunte. Părea fermecătoare şi îi pătrunsese în ungherele cele mai ascunse ale inimii. Obrajii îmbujoraţi dovedeau că îşi dăduse seama cum o urmărea privirea lui şi s-a oprit pentru a cocheta câteva clipe. S-a apropiat de ea, râzând vesel, i-a prins o şuviţă şi i-a sărutat-o îndelung, apoi s-a întors la locul unde şezuse până atunci. Era fericit şi lipsit de griji – lucru care i se întâmpla rareori, atunci când se elibera de prezenţa prietenilor şi de gândurile sale. La mică distanţă de el, Ihsan fugea de colo-colo supravegheată de Sakina, care stătea pe o piatră. La un moment dat s-a stârnit zarvă în capătul pasajului şi l-a zărit pe Sadiq. Hasan şi alţi câţiva prieteni veneau în direcţia lui înconjurând un bărbat care i s-a părut a fi Khorda, gunoierul cartierului Rifaa. S-a ridicat numaidecât în picioare pentru a-i întâmpina, în vreme ce câteva femei au chiuit, aşa cum se întâmpla de fiecare dată când un nou bărbat de pe stradă li se alătura.

— Bine-ai venit, Khorda! a continuat să-l salute surâzător. Noi nu facem nici o deosebire între un

cartier şi altul. Strada este a noastră, a tuturor, după cum şi moşia aparţine tuturor.

— Se întreabă unde staţi ascunşi şi se aşteaptă la ceva rău din partea voastră, dar cele mai multe inimi îţi doresc să izbândeşti, i-a mai spus nou-venitul, zâmbind larg. A aruncat o privire spre colibe şi oameni şi s-a minunat: Toţi aceştia sunt cu tine?!

— Khorda ne-a adus o veste foarte importantă, a intervenit Sadiq.

Qasem a privit spre el, întrebându-l din ochi despre ce este vorba.

— Astăzi se însoară Sawaris pentru a cincea oară. La noapte o să colinde alaiul pe străzi.

— Este e ocazie să scăpăm de el pe care n-o s-o mai vedem repetându-se! s-a entuziasmat Hasan şi toţi ceilalţi bărbaţi s-au molipsit de la el.

— Chiar astăzi trebuie să atacăm strada! le-a sugerat Sadiq. Cu fiecare haidamac de care scăpăm, atacul general va fi mai uşor şi rezultatul va fi mai sigur.

— O să le atacăm alaiul, aşa cum fac şi haidamacii! a hotărât Qasem după ce-a chibzuit o vreme. Dar nu uitaţi nici o clipă că noi atacăm pentru a nimici rânduielile haidamacilor.

Puţin înainte de miezul nopţii, oamenii s-au adunat la marginea muntelui şi au coborât unul câte unul, urmându-I pe Qasem şi strângând cu nădejde ciomegele pe care le purtau cu ei. Cerul era senin şi luna plină se înălţa deasupra capetelor, scăldând pământul într-o lumină de vis. Când au ajuns în deşert, au luat-o la stânga prin spatele pieţei Al-Muqattam, apoi au înaintat pe la poalele muntelui pentru a nu se abate de la drum. Când au fost aproape de stânca lui Hind, a venit spre ei iscoada pe care o trimiseseră mai devreme şi i-a şoptit lui Qasem:

— Procesiunea o să se îndrepte către poarta Al-Nasr.

— Dar alaiurile noastre se îndreaptă de obicei către Al-Gamaliyya.

— Probabil că vor sta cât mai departe de locurile unde-şi închipuie că s-ar putea să vă aflaţi voi, şi-a dat Khorda cu părerea.

— Sadiq împreună cu un grup de oameni o să se ducă în spatele porţii Al-Futuh, Agrama împreună cu un alt grup o să meargă în deşertul de lângă poarta Al-Nasr, iar eu, Hasan şi ceilalţi oameni o să aşteptăm în spatele porţii Al-Nasr şi când o să vă dau semnalul de atac, ne năpustim cu toţii asupra lor, a decis Qasem fără a mai sta pe gânduri.

Oamenii au început să se împartă conform ordinelor, dar înainte de a pleca la drum, i-a mai sfătuit:

— Concentraţi-vă loviturile asupra lui Sawaris şi a ajutoarelor lui, pentru că ceilalţi vor fi mâine fraţii voştri.

Fiecare grup a urmat planul propus. El, împreună cu Hasan şi cu oamenii lor, au ţinut drumul pe la poalele muntelui către nord, apoi au cotit la stânga pe drumul cimitirului şi-au rămas ascunşi în spatele porţii. Qasem împreună cu oamenii lui au înconjurat drumul; Sadiq stătea la pândă în dreapta, iar Agrama la stânga, tot în spatele porţii.

— Alaiul o să se adune la cafeneaua Al-Falaki, i-a spus Hasan.

— Cred că e mai nimerit să-i atacăm înainte de a ajunge la cafenea, ca să nu aibă de suferit oameni care n-au niciun fel de probleme cu noi, i-a şoptit Qasem.

Au rămas ascunşi în întuneric, aşteptând cu nervii încordaţi.

— Mi-aduc aminte atât de bine de moartea lui Şaaban! a murmurat Hasan.

— Haidamacii au făcut nenumărate victime, i-a răspuns Qasem fără să mai lungească vorba.

Sadiq a scos un şuierat. La fel a procedat şi Agrama şi hotărârea tuturor a sporit ca prin minune!

— Dacă Sawaris o să moară, locuitorii cartierului nostru vor veni spre noi imediat, a mai zis Hasan.

— Iar dacă ceilalţi vor veni spre noi, încercând să ne lichideze, îi vom ucide în trecătoare, a adăugat Qasem.

Vise ca lumina lunii. În mai puţin de un ceas, se va hotărî victoria lor sau speranţele lor vor dispărea odată cu sufletele pierite. I s-a părut că zăreşte umbra lui Qindil şi că aude glasul lui Qamar. Parcă ar fi trecut o eternitate de când păstorea turma! A strâns bastonul cu putere şi şi-a zis: Nu putem fi învinşi!

— Auzi ceva? l-a întrebat Hasan.

Şi-a ciulit urechile şi a auzit frânturi de melodii.

— Pregătiţi-vă! Alaiul se apropie.

Într-adevăr, glasurile erau din ce în ce mai aproape şi mai clare. Apoi au ajuns până la ei melodiile fluierului şi răpăitul tobelor, strigătele şi aclamaţiile. Cortegiul înainta luminat de torţe şi Sawaris a putut fi văzut înconjurat de dansatori şi de bastoane.

— Îl fluier pe Agrama? l-a întrebat Hasan.

— Când ajunge mulţimea la piaţa de usturoi! i-a răspuns Qasem scurt şi hotărât.

Alaiul continua să înainteze, dansul şi acrobaţiile devenind din ce în ce mai aprinse. Un dansator în culmea extazului îi început să facă tumbe şi să se învârtă cu repeziciune în faţa cortegiului, în cercuri unduioase, bastonul lui rotindu-se în palma pe care o ţinea deasupra capului de parcă ar fi fost un evantai. După fiecare rotire, mai înainta un pas, până ce a trecut de piaţa de usturoi, iar alaiul din spatele său avansa foarte încet, vârful lui ajungând de-abia în dreptul pieţei. În clipa aceea, Hasan a fluierat de trei ori şi Agrama împreună cu oamenii săi au coborât de pe

străduţa Al-Tammain şi s-au năpustit din spate cu ciomegele asupra alaiului, stârnind panică, ţipete de furie şi de groază. Hasan a fluierat iarăşi de trei ori şi din străduţa Al-Sammakin s-au năpustit asupra alaiului, din partea cealaltă, Sadiq împreună cu oamenii lui, nelăsându-le răgaz să se dezmeticească. Şi în aceeaşi clipă, au atacat şi Qasem cu tovarăşii săi, care au ţâşnit de sub poartă ca un singur om, avangarda alaiului.

Sawaris şi ai lui au înţeles că au căzut într-o ambuscadă, şi-au strâns rândurile şi au ridicat bastoanele, încingându-se o bătălie cumplită. Numeroşi gură-cască au luat-o la fugă, refugiindu-se pe străduţele şi fundăturile din jur. Bastoanele se izbeau unul de altul cu înverşunare, sângele şiroia pe obraji şi pe capete, felinarele s-au făcut ţăndări, florile s-au risipit strivite în picioare. De la ferestre, au pornit să se înalţe vaiete, iar cafenelele au tras degrabă zăvoarele. Sawaris lovea cu sete ca un nebun, fără să pregete, când în dreapta, când în stânga, lupta se înteţea cu flecare clipă, iar ura sporea, devenind neagră ca noaptea. Pe neaşteptate, Sawaris s-a trezit faţă în faţă cu Sadiq şi a urlat la el, încercând să-I
înspăimânte:

— Fiu de târfă!

A izbit cu putere şi bastoanele li s-au încrucişat, dar Sadiq s-a tras înapoi, clătinându-se. A ridicat bastonul din nou şi a izbit, dar adversarul său a reuşit şi de data asta să respingă lovitura cu ciomagul pe care-l ţinea încă strâns, iar din pricina izbiturii a căzut în genunchi. Şi tocmai când Sawaris se pregătea să izbească a treia oară şi să dea lovitura fatală, s-a trezit cu Hasan în faţa lui, sărind ca o fiară să-şi salveze prietenul. S-a întors către el, fierbând de mânie, şi a urlat din nou:

— Şi tu, fiu al lui Zakariya! Fiu de târfă!

A încercat să-i aplice o lovitură teribilă şi, dacă Hasan n-ar fi evitat-o sărind în lături, nu s-ar mai fi ridicat de jos. În clipa când a sărit, a reuşit să

atingă cu vârful bastonului gâtul lui Sawaris, împiedicându-l câteva clipe să lovească din nou. În momentul acela, Hasan şi-a redobândit echilibrul şi îi trecut din nou la atac, lovind de data aceasta el cu sete şi nimerindu-l pe inamic în frunte. Sângele a ţâşnit şiroaie și numaidecât lui Sawaris i s-a descleştat mâna de pe baston, s-a retras câţiva paşi, clătinându-se, şi a căzut pe spate, fără să se mai mişte. Printre izbiturile bastoanelor s-a auzit glasul unui adversar:

— Sawaris a fost ucis!

Agrama a profitat de răspândirea derutei şi l-a izbit cu bastonul exact peste nas pe cel care vestise moartea căpeteniei sale. Acesta a scos un ţipăt cumplit, a încercat să se tragă înapoi, dar s-a împiedicat de un trup care se zbătea în ţărână şi s-a prăbuşit. Hotărârea luptătorilor lui Qasem îi devenit tot mai puternică şi loviturile lor s-au înteţit, în vreme ce – înspăimântaţi de numărul mare al celor căzuţi – adversarii lor au început să şovăie şi să bată în retragere, în cele din urmă luându-şi picioarele la spinare pentru a-şi salva pielea. Oamenii lui Qasem, dimpotrivă, s-au strâns în jurul lui, suflând din greu, unii dintre ei cu sângele prelingându-se pe chipuri, alţii purtând răniţii. Privind de jur împrejur, la lumina razelor slabe ce se strecurau prin ochiurile mici de observaţie din uşile cafenelelor, au descoperit trupurile întinse pe pământ – unele fără viaţă, altele în agonie ori fără simţire, iar Hamruş a pus un picior pe trupul neînsufleţit al lui Sawaris şi a strigat în gura mare:

— Acum poţi dormi în pace, Şaaban!

Qasem l-a tras spre el şi a vestit:

— Ziua victoriei este aproape! Ziua în care toţi haidamacii vor avea aceeaşi soartă şi în care vom deveni stăpâni peste strada noastră, adevăraţi proprietari ai moşiei noastre şi nepoţi demni ai Străbunicului nostru, Gabalawi!

Când s-au întors pe munte, femeile i-au întâmpinat cu chiuituri de bucurie şi vestea despre victorie s-a răspândit ca vântul.

— Eşti plin de praf şi de sânge, a zis Badriyya când Qasem s-a retras în colibă. Trebuie să te speli înainte de culcare.

După ce s-a spălat şi frecat bine pe tot corpul, s-a aruncat pe pat şi a început să se vaite de durere. Ea i-a adus ceva de mâncare şi a aşteptat lângă el până când s-a ridicat în capul oaselor să mănânce, dar a şovăit într-o stare între somn şi trezie – a simţit o uşurare aducând cu fericirea, amestecată şi cu un sentiment de nelinişte apropiat de tristeţe.

— Mănâncă! l-a îndemnat Badriyya.

— În curând o să fii martoră la victorie, Qamar! a bâiguit el, privind la ea cu ochii grei, visători.

Şi-a dat seama de greşeală după ce a vorbit şi a observat că Badriyya s-a schimbat la faţă.

— Cât de bună este mâncarea pregătită de tine, a murmurai el cu afecţiune şi puţin încurcat, îndreptându-se de spate.

A ignorat cuvintele lui de afecţiune, încruntându-se.

— Acum este rândul meu să te invit să mănânci! a îndemnat-o, străduindu-se să treacă peste greşeală şi luând o bucată de *taamiyya.*

— Era cam bătrână şi n-avea nici urmă de frumuseţe, s-a trezit ea bombănind, întorcându-şi faţa de la el.

S-a îndoit de spate trist, de parcă s-ar fi prăbuşit brusc, şi a mustrat-o cu asprime:

— Să nu spui nimic rău despre ea! Despre o femeie ca ea trebuie să se vorbească întotdeauna frumos!

Şi-a întors capul spre el într-un gest provocator, dar când i-a citit tristeţea înspăimântătoare pe chip, a şovăit şi n-a mai scos o vorbă.

87

Învinşii s-au întors copleşiţi de ruşine, cât au putut, mai departe de luminile din casa lui Sawaris, unde totul strălucea încă de bucuria nunţii, şi bărbaţii s-au retras, închizându-se fiecare în casa lui. Dar veştile proaste s-au întins ca flăcările incendiului şi din multe case s-au înălţat glasuri, iar nunta s-a stins ca şi cum cineva ar fi acoperit cu ţărână. Lumea jelea, plângându-l pe Sawaris şi pe cei care pieriseră împreună cu el. Tragedia s-a întins, cuprinzându-i şi pe bărbaţii din cartierul Rifaa şi din cartierul Gabal care făcuseră parte din alaiul de nuntă. Şi cine a fost, criminalul care a atacat? Qasem! Qasem, ciobanul care ar fi rămas toată viaţa un biet cerşetor dacă n-ar fi fost Qamar!

Un bărbat a mărturisit că a urmărit banda lui Qasem până ce s-a întors la adăpostul de pe muntele Al-Muqattam. Şi o să stea ascuns acolo pe munte până ce-o să-i nimicească pe toţi bărbaţii de pe stradă? s-au întrebat mai mulţi oameni. Cei care dormeau au fost treziţi de larmă şi au ieşit pe stradă.

— Să-i omorâm pe Guzganii de Deşert! a urlat mânios cineva din cartierul Gabal.

— N-are rost! s-a împotrivit Galta. Ei n-au nici o vină. Protectorul lor, precum şi un mare număr de bărbaţi de-ai lor au fost ucişi!

— Să punem foc pe muntele Al-Muqattam!

— Aduceţi cadavrul lui Qasem şi aruncaţi-l câinilor!

— Să mă lase nevasta dacă n-o să beau din sângele lui.

— Guzgan nenorocit şi laş!

— El îşi închipuie că acolo pe munte este apărat!

— Primea un firfiric din mâna mea şi săruta ţărâna!
— Când apare printre noi, vrea să se arate amabil şi prietenos şi pe urmă îşi bate joc de noi cu perfidie şi ne omoară.
În ziua următoare, întreaga stradă era în doliu, dar după această zi, haidamacii s-au întâlnit în casa supraveghetorului Rifat, care a urlat la ei, fierbând de furie:
— O să rămânem închişi pe strada noastră ca să scăpăm de moarte?!
Lahita se afla în situaţia cea mai delicată şi a îngăimat, vrând să atenueze nenorocirea şi să-şi minimalizeze răspunderea:
— A fost doar o încăierare între un haidamac protector şi câţiva oameni din cartierul lui.
— Din cartierul nostru a fost ucis un om şi alţi trei au fost răniţi! a obiectat Galta.
— Şi din cartierul nostru a fost ucis un om, a intervenit şi Hagag.
— Reputaţia ta este cel mai greu atinsă, căci tu eşti haidamacul protector al străzii! l-a admonestat Rifat cu şiretenie pe Lahita.
— Un nenorocit de cioban! a încercat acesta să dispreţuiască în continuare primejdia, dar s-a îngălbenit la faţă. Cred că glumeşti!
— Cioban, cioban, fie! Dar a devenit primejdios! I-am îngăduit să delireze în voie atâta vreme, am închis ochii din respect pentru soţia lui, dar pericolul ne-a scăpat de sub control. A făcut pe sărmanul până ce s-a socotit în stare să-i omoare şi pe haidamac, şi pe ajutoarele lui. Iar acum stă ascuns pe munte. Dar să ştiţi că ambiţiile lui nu se voi opri aici!
Au privit unul la altul furioşi, apoi supraveghetorul a continuat:
— El îi momeşte pe oameni cu fel de fel de promisiuni. Asta-i nenorocirea străzii noastre şi nu e bine să ignorăm treaba asta. Le promite oamenilor câte o parte din moşie şi cu toate că ea

nu este îndestulătoare nici pentru stăpânii ei, nimeni nu catadicseşte să creadă lucrul ăsta. Cerşetorilor nu le vine să creadă aşa ceva – şi cât de mulţi cerşetori există! Ba putem zice chiar că strada noastră este o stradă de cerşetori! Le promite că o să pună capăt cârmuirii haidamacilor protectori. Şi laşii îi dau crezare şi se bucură – şi ce mulţi laşi sunt pe strada noastră! Ba aş zice chiar în strada noastră este o stradă de laşi! Locuitorii ei vor fi întotdeauna de partea învingătorului. Să ştiţi că, dacă stăm cu mâinile în sân, mâine-poimâine ne ducem cu toţii!

— N-are în jurul lui decât o adunătură de şoareci pe care-i putem lichida cât ai clipi, a mormăit Lahita din nou

— Şi ei se socotesc în siguranţă acolo pe munte? a întrebat Hagag.

— Păi, în acest caz, nu ne rămâne decât să controlăm muntele până când o să găsim o cale pentru a ajunge la el! a sugerat Galta.

— Faceţi ceva, pentru că, dacă stăm cu mâinile în sân, o să pierim cu toţii, după cum v-am spus! i-a îndemnat Rifat din nou.

Lahita nu şi-a mai putut stăpâni furia şi l-a luat gura pe dinainte.

— Ţi-aduci aminte, domnule, când am pus la cale uciderea lui, în vremea când mai trăia nevastă-sa şi când Hanem s-a împotrivit? l-a întrebat pe supraveghetor cu reproş în glas.

— N-are rost să ne-aducem acum aminte de greşelile din trecut, a bombănit acesta, scuzându-se într-un fel şi întorcându-şi ochii de la ceilalţi, care se holbau la el. Şi pe urmă, relaţiile astea sunt respectate pe strada noastră dintotdeauna, a mai adăugat după un moment de ezitare.

Ca din senin s-a stârnit din nou o zarvă neobişnuită pe stradă, prevestind parcă o altă nenorocire. Nervii li s-au încordat la maximum. Supraveghetorul l-a strigat pe portar şi l-a întrebat ce se întâmplă afară.

— Se zvoneşte că ciobanul nostru i s-a alăturat lui Qnsem, luând cu el toate dobitoacele de pe stradă, i-a răspuns acesta

— Câinele! a urlat Lahita, cu tâmplele zvâcnindu-i de furie. Stradă de câini! Va fi vai şi-amar de capul lui!

— Şi din ce cartier este ciobanul ăsta? s-a interesat supraveghetorul.

— Din cartierul Guzganilor de Deşert, i-a răspuns portarul. E unul pe care-l cheamă Zuqla.

88

— Bine-ai venit, Zuqla! l-a întâmpinat Qasem, îmbrăţişându-l.

— Să ştii că n-am fost niciodată împotriva ta, a îngăimat păstorul ca şi cum ar fi vrut să se scuze. Întotdeauna am fost alături de tine şi, dacă nu mi-ar fi fost teamă de stăpâni, m-aş fi numărat printre primii care ţi s-au alăturat. Dar cum am auzit de moartea lui Sawaris – Allah să-l trimită în iad! — m-am şi grăbit spre tine cu toată turma duşmanilor tăi.

Qasem a cuprins cu privirea turma risipită în spaţiul din centru şi printre colibe şi a constatat că femeile s-au adunat grămadă, bucurându-se.

— Cred că ne sunt *halal*[36], adică îngăduite legal – vreau să zic – având în vedere jaful din bunurile noastre de pe stradă, a apreciat el.

În cursul zilei, i s-au alăturat lui Qasem mai mulţi locuitori de pe stradă decât în oricare din zilele anterioare, ceea ce a contribuit imediat la sporirea hotărârii şi creşterea speranţelor. Dar în dimineaţa următoare, a fost trezit devreme de o larmă neobişnuită. A ieşit numaidecât şi a dat cu ochii de un grup de oameni care se îndreptau spre coliba lui în mare grabă, vădit îngrijoraţi.

— Cei de pe stradă au venit să se răzbune, i-a explicat Sadiq cu suflarea tăiată. Sunt îngrămădiţi la gura trecătorii de la poalele muntelui…

— Am plecat primul la lucru şi i-am văzut când mai aveau doar câţiva paşi până la deşert, s-a amestecat apoi în vorbă Khorda. Mi-am luat picioarele la spinare şi m-am întors din drum, dar câţiva dintre ei m-au urmărit şi-au aruncat cu pietre după mine, nimerindu-mă cu una în spate. Am început să-i strig pe Sadiq şi pe Hasan. Un grup de fraţi de-ai noştri s-au grăbit până la capătul de sus al hornului şi s-au convins de primejdie. Au aruncat cu pietre în duşmani obligându-i să dea înapoi.

Qasem s-a uitat înspre capătul hornului şi l-a zărit acolo pe Hasan împreună cu alţi câţiva bărbaţi, strângând pietre de pe jos.

— Cred că-i putem învinge aici chiar şi numai cu zece oameni, şi-a dat Qasem cu părerea.

— Urcarea pe-aici înseamnă pur şi simplu sinucidere, a adăugat şi Hamruş. Să-ncerce, dacă le dă mâna!

Bărbaţii şi femeile s-au strâns grămadă în jurul Iui Qasem, nemairămânând nimeni în colibe. Bărbaţii şi-au luat cu ei bastoanele, iar femeile cărau coşurile cu bolovani pe care le pregătiseră pentru o astfel de zi. Pe cerul senin se iveau primele raze de soare.

— Nu există cumva o altă cărare spre oraş? s-a interesat el.

— Ba mai există o cărare spre sud, la vreo două ceasuri de mers pe munte de-aici, i-a răspuns Sadiq puţin abătut.

— Apa pe care-o avem acum nu cred că ne-ajunge pentru mai mult de două zile, a intervenit Agrama.

S-a auzit un murmur de teamă, mai ales printre femei.

— Ei au venit ca să se răzbune, nu ca să ne asedieze, îi zis Qasem mai mult ca să-i liniştească.

Iar dacă o să încerce să ne asedieze, ne îndreptăm spre cărarea cealaltă şi scăpam din împresurare.

A rămas o vreme pe gânduri, fără ca faţa lui, spre care erau aţintite toate privirile, să dea vreun semn de teamă. Dacă-i vor împresura, vor întâmpina mari greutăţi cu aducerea apei pe cărarea dinspre sud, iar dacă-i va ataca ce şanse are să-i înfrângă pe oamenii printre care se află Lahita, Galta şi Hagag? Ce soartă le rezervă această zi? S-a întors în colibă, şi-a luat bastonul şi cu el în mână s-a îndreptat către capătul pasajului, unde se afla Hasan împreună cu oamenii săi.

— Nu îndrăzneşte niciunul dintre ei să se apropie, i-a şoptit Hasan astfel încât să-l audă numai el.

Qasem s-a oprit la poalele muntelui şi i-a văzut pe inamici adunaţi într-o formaţie ca semiluna, ceva mai departe în deşert, unde nu puteau ajunge pietrele lor. Numărul acestora l-a speriat puţin, dar nu i-a putut distinge pe haidamaci printre ei. Privirea i-a rătăcit peste întinderea deşertului şi s-a oprit asupra Casei celei Mari – Casa lui Al-Gabalawi, care stătea cufundată în tăcere, fără să-i pese de lupta dintre fiii lui. Ce nevoie ar avea acum de puterea lui neobişnuită de care au depins aceste ţinuturi demult! Poate că nu l-ar fi cuprins neliniştea dacă nu şi-ar fi adus aminte de moartea lui Rifaa aproape de casa Străbunicului său! Un impuls din adânc l-a determinat să strige „Gabalawi! Gabalawi!“, aşa cum fac locuitorii străzii în numeroase împrejurări. Atunci i-au atras atenţia vocile femeilor din apropiere. A privit împrejur şi i-a văzut pe bărbaţi înşiraţi la poalele muntelui şi uitându-se la duşmanii lor, în timp ce femeile se îndreptau către acelaşi loc. A ţipat la ele să se retragă şi a insistat şi mai mult, văzându-le că şovăie. Le-a poruncit să-şi vadă de treburile lor obişnuite şi nu le-a slăbit până ce nu s-au supus poruncii lui.

— Bine-ai făcut! l-a aprobat Sadiq, apropiindu-se de ei. Lucrul de care mă tem cel mai mult este efectul pe care numele lui Lahita l-ar putea avea asupra noastră.

— N-avem de ales! Trebuie să atacăm! a intervenit Hasan. Ne va fi greu să mai umblăm pentru a obţine mijloacele de trai după ce ne-au aflat ascunzişul, aşa încât nu avem de aIes! Trebuie să atacăm! a repetat el, învârtind bastonul.

Qasem şi-a întors din nou privirea către Casa cea Mare.

— Ai dreptate! a aprobat el. Dar tu ce zici, Sadiq?

— Eu v-aş sugera să aşteptăm până la căderea nopţii.

— Aşteptarea nu ne va folosi la nimic, a insistat Hasan, întunericul nopţii nu ne va fi de niciun folos în luptă.

— Dar ce plan or fi având ei? s-a întrebat Qasem.

— Cred că vor să ne oblige să coborâm la ei, şi-a dat Sadiq cu părerea.

— Dacă Lahita va fi ucis, victoria noastră e sigură! I-a încredinţat Qasem după ce-a stat o vreme pe gânduri. Galta şi Hagag o să se bată între ei pentru rangul de căpetenia a haidamacilor, dacă el o să piară, a insistat, privind când la unul, când la celalalt.

Soarele a continuat să se înalţe şi pietrele s-au încins, prevestind dogoarea.

— Spuneţi-mi, ce-i de făcut? a întrebat Hasan.

Întrebarea lui a rămas fără răspuns, dar n-au mai avui timp de şovăire, căci s-au înălţat ţipetele unei femei din direcţia pieţei, urmate de alte ţipete din care au distins doar atât:

— Ne-au atacat din partea cealaltă!

Bărbaţii s-au întors de la poalele muntelui şi s-au grăbit spre latura de sud a pieţei, iar Qasem le-a spus apărătorilor trecătorii să fie atenţi, i-a ordonat lui Khorda să le cheme pe femeile apte să se

alăture apărătorilor hornului şi apoi a alergat spre piaţă însoţit de Hasan şi de Sadiq şi s-au oprit în mijlocul bărbaţilor. L-au văzut cu toţii pe Lahita în fruntea unei mulţimi numeroase, apropiindu-se dinspre partea de sud a muntelui.

— Oamenii lui ne-au distras atenţia pentru ca el să ocolească muntele şi să vină asupra noastră pe cărarea sudicii, a bombănit Qasem puţin derutat.

— A venit pe propriile-i picioare la moarte! a dat Hasan sentinţa, umflându-şi trupul uriaş gata să sară la luptă.

— Trebuie să izbândim! Vom fi victorioşi! i-a îmbărbătat Qasem.

Oamenii s-au grupat în jurul lui ca două braţe puternice, în timp ce duşmanii se apropiau cu bastoanele ridicate deasupra capului, semănând cu un uriaş tufiş de spini.

— Galta şi Hagag nu se află printre ei, a remarcat Sadiq în momentul când s-au apropiat de ei şi oamenii se puteau distinge bine.

Qasem şi-a dat seama că cei doi se află în fruntea asediatorilor de la poalele muntelui şi a intuit că vor ataca şi prin trecătoare, oricât de mari vor fi greutăţile pe care le vor întâmpina, dar n-a spus nimănui bănuielile sale şi a înaintat câţiva paşi, făcând semn cu bastonul. Oamenii săi și-au strâns şi ei cu putere bastoanele.

— N-o să fiţi îngropaţi în morminte, fii de târfe! i-a ameninţat glasul aspru al lui Lahita.

Dar Qasem a pornit la atac şi împreună cu el s-au năpustit toţi oamenii lui ca nişte stânci prăvălindu-se. Bastoanele s-au încrucişat, izbindu-se unul de altul, furia s-a dezlănţuit şi s-a înălţat un vuiet, stăpânind peste toate. În partea cealaltă se prăvăleau bolovanii aruncaţi de femei asupra atacatorilor de la poalele muntelui care încercau să urce. Fiecare dintre bărbaţii lui Qasem se lupta cu unul din inamici. El izbea bastonul lui Dingil cu violenţă şi măiestrie, bastonul lui Lahita a nimerit clavicula lui Hamruş, fracturând-o. Sadiq şi

Zainhum se retrăgeau şi se repezeau unul asupra celuilalt fără încetare, dar Hasan a sărit în apărarea prietenului său şi l-a izbit cu furie pe duşman, doborându-l la pământ. Lahita a nimerit gâtul lui Zuqla, obligându-l să dea înapoi. Qasem l-a lovit pe Dingil în ureche, iar acesta a urlat şi a încercat să se retragă, dar s-a prăbuşit. Zainhum s-a aruncat asupra lui Sadiq, însă acesta s-a ferit la timp, apoi l-a pocnit în burtă şi mâinile haidamacului au căzut moi; l-a mai lovit o dată şi de data asta l-a doborât la pământ, de unde nu s-a mai ridicat. Khorda l-a biruit pe Hafnawi, însă Lahita i-a schilodit braţul înainte de a se bucura de izbândă. Hasan, care se afla lângă ei, a ridicat bastonul pentru a-l izbi pe Lahita, dar acesta a sărit în lături cu agilitate tocmai la timp, înălţându-şi bastonul pentru a-l izbi pe tânăr, însă Qasem s-a ivit într-o clipă şi l-a parat lovitura. Abu Fisada s-a năpustit ca vântul pentru ai-i da cea de-a treia lovitură, dar haidamacul l-a pocnit cu capul, zdrobindu-i nasul. Lahita părea de neînvins.

Bătălia se încingea din ce în ce mai tare. Bastoanele se loveau fără să obosească. S-au dezlănţuit torente de înjurături şi blesteme, iar sângele ţâşnea şiroaie sub razele fierbinţi ale soarelui. Loviturile se succedau neîncetat şi oamenii din ambele tabere se prăbuşeau unul după altul. Lahita ardea de furie în faţa rezistenţei eroice la care nu se aşteptase. Atacurile, loviturile şi cruzimea lui păreau că sporesc în loc să slăbească. De cealaltă parte, Qasem a reuşit să le şoptească lui Hasan şi lui Agrama să găsească un moment potrivit şi să i se alăture în atacul asupra lui Lahita, pentru a dărâma reduta în care se adăpostesc inamicii. Dar tocmai atunci s-a ivit o femeie dintre apărătoarele hornului şi s-a apropiat de ei, strigând în gura mare:

— Duşmanii noştri urcă la adăpostul unor scânduri.

Bărbaţii de pe munte au simţit cum le îngheaţă inimile, iar Lahita le-a sporit spaima, ameninţându-i:

— N-o să aveţi parte de morminte, fii de târfe!

— Trebuie să biruiţi înainte să ajungă criminalii la noi! I-a îmbărbătat Qasem pe oamenii săi.

Apoi s-a năpustit asupra lui Lahita, flancat de Hasan şi de Agrama; haidamacul a dat să izbească din toate puterile, însă Qasem a reuşit să pareze lovitura cu bastonul său. Agrama a încercat să i-o ia înainte, lovind, dar haidamacul l-a pocnit cu bastonul în barbă şi l-a culcat la pământ. Hasan a sărit în faţa lui şi au lovit şi unul, şi celălalt. Apoi s-au aruncat unul asupra celuilalt şi s-au prins într-o luptă corp la corp, pe viaţă şi pe moarte. Femeile de la capătul hornului urlau ca din gură de şarpe şi unele dintre ele au luat-o la fugă. Situaţia a devenit foarte încurcată. Qasem i-a trimis degrabă pe Sadiq împreună cu câţiva bărbaţi la poalele muntelui, apoi s-a repezit şi el spre Lahita, dar Zihlifa i-a apărut în cale şi s-au prins într-o încleştare violentă. Hasan şi-a adunat ultimele forţe şi l-a împins pe Lahita, obligându-I să dea un pas înapoi, şi l-a scuipat în ochi, urlând şi izbutind să-l lovească în genunchi cu piciorul, paralizându-l. Cu o viteză fulgerătoare s-a aplecat şi l-a pocnit cu capul în burtă, ca un taur fioros. Tiranul s-a clătinat, şi-a pierdut echilibrul şi a căzut pe spate. Celălalt i-a pus genunchiul pe piept şi a reuşit să-şi proptească bastonul în gâtul lui şi să-l apese cu putere, ţinându-l cu ambele mâini. Câţiva oameni de-ai lui Lahita au încercat să-i sară în apărare, dar Qasem împreună cu alţi câţiva tovarăşi i-au ţinut la distanţă şi i-au obligat să bată în retragere. Lahita a dat de câteva ori din picioare, cu ochii ieşiţi din orbite şi cu faţa congestionată, apoi a început să dea semne că se sufocă. În clipa aceea, Hasan a sărit cu picioarele peste adversarul său pe care îl părăsiseră puterile şi l-a izbit violent cu bastonul în

moalele capului, zdrobindu-i ţeasta şi trimiţându-l direct în iad.

— Lahita este mort! a tunat glasul lui Hasan. Haidamacul vostru este mort! Priviţi la trupul lui neînsufleţit! I-a îndemnat el atât pe tovarăşii lui, cât şi pe inamici

Moartea lui Lahita a avut un efect neaşteptat: hotărârea unora a sporit, iar hotărârea altora a slăbit, speranța şi disperarea s-au prins într-o încleştare amară. Hasan i s-a alăturat lui Qasem în luptă şi toate loviturile lor îşi nimereau ţinta. Bărbaţii îşi luau avânt şi se aruncau, bastoanele se ridicau şi cădeau. Praful se stârnea şi se risipea, apoi se lăsa peste luptători ca o noapte sângeroasă. Din piepturi se înălţau răcnete şi blesteme, gemete şi ameninţări. Şi din când în când, câte un bărbat se clătina şi cădea ori bătea în retragere şi o rupea la fugă. Pământul era plin de morţi şi răniţi, iar sângele scânteia sub razele soarelui fierbinte.

Qasem s-a dat puţin deoparte şi a privit neliniştit spre capătul trecătorii. L-a văzut pe Sadiq golind împreună cu oamenii lui coşuri de bolovani într-o tensiune şi încordare neobişnuite, ceea ce dovedea apropierea primejdiei. Le-a auzit pe femei, printre care şi pe soţia sa, strigând după ajutor. A văzut câţiva dintre oamenii lui Sadiq strângând cu putere bastoanele, pregătiţi să-i întâmpine pe adversarii care ar fi izbutit să ajungă sus, în pofida potopului de bolovani. Dându-şi seama de gravitatea situaţiei, a alergat la trupul neînsufleţit al lui Lahita, de care bătălia se îndepărtase, în urma retragerii bărbaţilor de pe stradă, şi s-a străduit să-l târască spre capătul trecătorii. L-a strigat şi pe Sadiq şi acesta a venit repede lângă el pentru a-l ajuta să care cadavrul. Ajunşi la capătul trecătorii, l-au împins în prăpastie, iar corpul s-a prăvălit, rostogolindu-se şi oprindu-se la picioarele celor care continuau să urce sub pavăza scândurilor. Căderea lui a produs o panică imensă.

— Urcaţi! Înaintaţi! Moarte criminalilor! urla Hagag dezlănţuit, fierbând de furie.

— Înaintaţi! i-a îndemnat Qasem batjocoritor. Asta-i cadavrul haidamacului vostru şi se află aici şi cadavrele celorlalţi oameni ai voştri! Înaintaţi şi ne veţi găsi în aşteptarea voastră!

Apoi le-a făcut semn bărbaţilor şi femeilor şi bolovanii s-au prăvălit potop. Atacatorii din faţă s-au oprit şi au început să dea încet înapoi, în ciuda îndemnurilor lui Hagag şi ale lui Galta. Un murmur de proteste şi nemulţumiri a ajuns până la Qasem, care a strigat:

— Curaj, Galta şi Hagag! Nu fugiţi!

— Coborâţi dacă sunteţi bărbaţi! i-a răspuns Galta cu glasul plin de ură. Coborâţi, fii de târfe!

— Să nu mai am zile dacă nu beau din sângele tău, cioban ticălos! a strigat şi Hagag din mijlocul bărbaţilor care dădeau semne de retragere.

Qasem a apucat un pietroi şi l-a aruncat cu toată forţa. Ploaia de pietre a continuat până ce grupul ce se retrăgea a început să alerge de-a binelea.

S-a ivit şi Hasan, ştergându-şi sângele care i se prelingea pe frunte.

— Bătălia s-a încheiat! Cei care au rămas în viaţă au fugit spre sud! i-a anunţat el.

— Cheamă bărbaţii să pornim în urmărirea lor! i-a poruncit Qasem.

Dar Sadiq i-a şoptit:

— Îţi curge sânge din gingii şi din bărbie!

Şi-a şters cu palma gura şi bărbia şi când a întins-o a văzut sângele roşu închis.

— Au fost ucişi opt din tabăra noastră, iar supravieţuitorii au răni grave şi nu se mai pot mişca, a spus Hasan cu regret.

S-a uitat în jos printre pietrele care se prăvăleau şi i-a văzut pe duşmani alergând tocmai la capătul trecătorii.

— Dacă ar fi continuat să urce, n-ar mai fi găsit nici un luptător în stare să le opună rezistenţă, a murmurat Sadiq.

Apoi a sărutat bărbia însângerată a lui Qasem şi a adăugat:

— Numai înţelepciunea ta ne-a salvat!

Qasem a pus doi bărbaţi să stea de veghe la capătul hornului şi a trimis câţiva luptători pe urmele fugarilor pentru a afla ce au de gând să facă. Apoi s-a întors înspre Sadiq şi Hasan. Îşi târau picioarele istoviţi către locul bătăliei, unde nu se mai aflau decât cadavrele celor ucişi. A fost un măcel cumplit. Au fost ucişi opt bărbaţi din tabăra lui şi zece, plus Lahita, din tabăra duşmanului. Toţi supravieţuitorii din tabăra lui aveau oase rupte sau răni şi se adăpostiseră în colibe, unde îi pansau femeile printre gemete şi lacrimi.

Badriyya a alergat spre ei şi i-a chemat în colibă pentru îi le curăţa şi spăla rănile. Apoi s-a ivit Sakina cu Ihsan de braţe. Fetiţa plângea în hohote.

Soarele îşi trimitea văpăile din înaltul cerului. Ulii și corbii se roteau şi coborau în văzduhul în care plutea miros de sânge şi de praf. Ihsan nu se putea opri din plâns, dar nimeni nu i-a dat atenţie. Până şi uriaşul Hasan părea ca se clatină.

— Allah să fie milostiv cu morţii noştri! a murmurat Sadiq trist.

— Allah să fie milostiv atât cu cei morţi, cât şi cu cei vii! a adăugat Qasem.

— În curând vom învinge şi strada noastră va spune adio epocii sângelui şi tiraniei, a rostit Sadiq, copleşit de un val neaşteptat de bucurie.

— Să piară epoca tiraniei şi a sângelui! a adăugat Qasem.

89

Strada nu mai cunoscuse până atunci o nenorocire cu aceasta. Bărbaţii s-au întors tăcuţi, uluiţi, epuizaţi, cu ochii în jos, de parcă nişte fire

invizibile le-ar fi legat pleoapele de pământ. Au constatat că veştile despre înfrângere au ajuns pe stradă înaintea lor şi că în case răsunau bocete şi vaiete. Veştile se răspândiseră pe toate străzile şi fundăturile, iar reputaţia de temut a străzii devenise subiectul tuturor poveştilor despre răzbunare. Au descoperit că întregul clan al Guzganilor de Deşert părăsise deja strada de teama răzbunării, locuinţele şi dughenele lor rămânând goale. Nimeni nu se îndoia că ei se vor alătura inevitabil fiului victorios al neamului lor, sporind atât numărul sprijinitorilor lui, cât şi forţa sa. Peste strada îndoliată s-a aşternut tristeţea, dar toţi cei care rămăseseră acolo ardeau de ură amestecată cu setea de răzbunare.

Cei din cartierul Gabal au început să se întrebe cine o să devină haidamac peste stradă. Aceeaşi întrebare şi-o puneau însă şi cei din cartierul Rifaa. Bănuielile s-au răspândit aşa cum se risipeşte praful în timpul furtunilor din deşert.

Supraveghetorul Rifat, aflând de gândurile care-i frământau pe oameni, i-a invitat la o discuţie pe Hagag şi pe Galta. Cei doi s-au înfăţişat însoţiţi de bărbaţii lor cei mai puternici, umplând salonul până la refuz. Fiecare din cele două grupuri a ocupat o latură a salonului, ca şi cum s-ar fi temut să se amestece unii cu alţii. Supraveghetorul şi-a dat seama de ceea ce se întâmpla şi îngrijorarea i-a sporit.

— Ştiţi foarte bine ce nenorocire s-a abătut asupra noastră, s-a adresat el tuturor celor prezenţi. Dar n-am murit şi nu sunteţi condamnaţi la pieire. Stă în puterea braţelor noastre să înfăptuim victoria, dar cu condiţia să rămânem uniţi. Altfel s-a terminat cu noi…

— Ultima lovitură o vom da noi, s-a auzit glasul unui bărbat din cartierul Gabal. Nu există nenorocire după care să nu vină uşurarea.

— Dacă nu s-ar fi refugiat pe munte, ar fi pierit până la ultimul, a intervenit Hagag.

— Lahita i-a descoperit după o căutare îndelungată şi grea, la capătul căreia cămila s-a lăsat în genunchi de oboseală, şi-a dat cu părerea un al treilea bărbat.

— Vorbiţi-mi despre luptătorii voştri şi ce aveţi de gând! i-a îndemnat supraveghetorul supărat.

— Prin voia lui Dumnezeu, noi suntem fraţi şi vom rămâne aşa, s-a amestecat Galta în vorbă pentru prima dată, încercând să salveze aparenţele.

— Astea-s vorbele tale, dar numărul mare de oameni care v-au însoţit aici trădează îndoielile care vă despart inimile!

— Nici vorbă! a încercat şi Hagag să-l liniştească. Este semnul dorinţei tuturor de răzbunare.

Supraveghetorul s-a ridicat în picioare cu nervii încordaţi

— Fiţi sinceri şi cinstiţi! i-a îndemnat el, plimbându-şi ochii peste chipurile posomorâte. Cu un ochi vă uitaţi unul la altul, iar cu celălalt priviţi la rangul de haidamac rămas liber după moartea lui Lahita. Şi strada nu va afla liniştea de care are atâta nevoie câtă vreme lucrurile stau aşa. Primejdia cea mai mare de care mă tem eu este încrucişarea bastoanelor între voi, care va duce cu siguranţă la pieirea voastră, a tuturor, căci veţi deveni o pradă foarte uşoară şi plăcută pentru ticălosul de Qasem.

— Dumnezeu să ne apere de una ca asta! au răsunat mai multe glasuri în cor.

— Pe stradă nu se mai află acum decât două cartiere Gabal şi Rifaa. Să acceptăm existenţa a doi haidamaci. Nu mai avem nevoie de un singur haidamac. Haideţi să facem un legământ în această privinţă şi să fim ca un singur om împotriva acelora care nu-l vor respecta!

Câteva clipe nimeni n-a scos o vorbă. A fost o tăcere înfricoşătoare. Dar tensiunea a început să se atenueze când vreo câteva glasuri au mormăit cu indiferenţă:

— Mda… Mda… Da-da…
— Bine, vom accepta propunerea, chiar dacă noi am fost cârmuitorii tuturor cartierelor din cele mai vechi timpuri, a consimţit Galta.
— Acceptăm şi noi, dar fără niciun fel de favoare! s-a învoit Hagag cu jumătate de gură. Aici nu există nici stăpâni, nici servitori, mai ales după plecarea Guzganilor de Deşert… Cine-ar putea contesta faptul că neamul Rifaa a fost cel mai nobil clan pe care l-a cunoscut strada noastră?
— Hagag, a obiectat Galta înfuriat, eu ştiu ce ai tu pe suflet.
Cineva din neamul Rifaa a dat să-i răspundă, dar supraveghetorul şi-a ieşit din fire şi a ţipat:
— Spuneţi-mi, voi vreţi să vă purtaţi ca nişte bărbaţi sau nu? Orice ştire despre slăbiciunea voastră va fi urmată de un atac din partea Guzganilor. Se vor năpusti asupra voastră de pe munte ca haitele de lupi. Spuneţi-mi, sunteţi în stare să rămâneţi uniţi sau stabilesc alt plan şi ştiu ce am de făcut?!
— Sst! E mai mare ruşinea, oameni buni… Strada noastră este ameninţată să piardă totul, s-au auzit câteva glasuri şi dintr-o parte, şi din cealaltă.
Toţi ochii s-au aţintit asupra lui cu resemnare.
— Sunteţi încă superiori în privinţa numărului şi a forţei, dar nu mai încercaţi să atacaţi muntele altă dată! i-a avertizat el.
Pe chipuri se putea citi nedumerirea, dar el a adăugat:
— O să-i facem prizonieri acolo pe munte şi-o să stăm de strajă la capetele celor două cărări care urcă spre ei. Fie acceptă să moară de foame, fie o să coboare spre voi şi-o să-i nimiciţi…
— Minunată idee! a exclamat Galta. Aşa i-am zis şi eu lui Lahita – Dumnezeu fie milostiv cu el! — să procedeze, dar el a socotit asediul a fi o dovadă a laşităţii şi-a ţinut cu tot dinadinsul să pornească la atac…

— Asta-i propunerea – a intervenit Hagag dar trebuie să amânăm punerea ei în aplicare până ce oamenii se restabilesc.

Supraveghetorul le-a cerut să se poarte ca fraţii şi să se ajute unii pe alţii, iar ei şi-au strâns mâinile şi au jurat că aşa vor face. Dar în zilele următoare a devenit limpede pentru cine avea ochi să vadă că atât Galta, cât şi Haga se purtau din ce în ce mai aspru cu sprijinitorii şi adepţii lor pentru a ascunde efectele înfrângerii de care avuseseră parte. S-a zvonit pe stradă că, dacă n-ar fi fost prostia lui Lahita, l-ar fi lichidat pe Qasem cât ai clipi, dar, din cauza insistenţei haidamacului de a urca pe munte, oamenii au obosit şi şi-au irosit forţa şi curajul, iar inamicii i-au întâmpinat când ei se aflau în cea mai proastă stare. Oamenii au fost constrânşi să creadă ceea ce li se spunea, iar, dacă se întâmpla ca cineva să exprime cea mai mică îndoială, era înjurat, blestemat şi lovit. Nu i-a fost nimănui îngăduit să aducă vorba despre alegerea noului haidamac peste stradă, cel puţin cu glas tare. Dar mulţi oameni – atât din cartierul Rifaa, cât şi din cartierul Gabal – au început să se întrebe prin *gharze,* în vreme ce trăgeau din narghilele cu haşiş, cine va fi urmaşul lui Lahita după obţinerea victoriei.

În pofida legământului şi a jurămintelor, strada era stăpânită de suspiciuni ascunse. Fiecare dintre cei doi haidamaci era foarte circumspect şi nu se îndepărta de casă decât escortat de o ceată de oameni de încredere, dar pregătirile pentru revanşă nu s-au oprit nici o clipă. Au convenit între ei ca Galta împreună cu oamenii lui să-şi instaleze tabăra în faţa căii Al-Muqattara, la piaţă, iar Hagag şi oamenii lui să-şi instaleze tabăra în faţa căii care pornea de la Citadelo, să nu părăsească aceste poziţii nici dac-ar trebui să stea acolo toată viaţa şi să trimită femeile să vândă şi să cumpere şi să le aducă de mâncare acolo. În seara anterioară instalăm taberelor, s-au adunat grămadă în *gharze,*

unde li s-au adus oale cu bere şi cu vin şi au petrecut, îmbătându-se şi fumând haşiş până târziu după miezul nopţii. Însoţitorii şi-au luni rămas-bun de la Hagag în faţa casei sale din cartierul Rifaa, despărţindu-se şi lăsându-l într-o stare de bucurie ameţitoare şi încântare. A împins uşa şi a intrat pe coridor fredonând „Primul sunt eu“.

Dar n-a apucat să încheie primul vers, că o umbră s-a aruncat asupra lui din spate, i-a astupat gura cu o mână, iar cu cealaltă i-a împlântat un hanger în inimă. Trupul s-a zbătut cu putere în mâinile atacatorului, care nu l-a lăsat să cadă ca să nu provoace vreun zgomot, ci l-a întins uşor pe pământ în întunericul des în care nu se simţea nici o mişcare.

90

În dimineaţa următoare, strada s-a trezit într-un vacarm înspăimântător. S-au deschis ferestrele şi la ele s-au ivit o mulţime de capete care s-au îndreptat toate înspre casa în care locuia Hagag, haidamacul neamului Rifaa, unde se adunase lumea grămadă şi ţipetele se amestecau cu vaietele. Pasajul era plin de bărbaţi şi femei. Toţi îşi puneau întrebări şi-şi dădeau cu părerea. Ochii înroşiţi de plâns prevesteau lot ce putea fi mai rău. Cei din neamul Rifaa au alergat cu mic, cu mare spre casa lui Hagag. Curând s-a ivit şi Galta înconjurat de oamenii săi. Lumea s-a dat în lături, făcându-i loc să intre în pasaj.

— Cumplită nenorocire! a exclamat Galta. Mai bine eram cu în locul tău, Hagag!

Jeluirile, ţipetele şi întrebările s-au oprit, dar el n-a auzit niciun singur cuvânt de bine.

— I-au întins o cursă oribilă! a adăugat tot el. Haidamacii nu sunt josnici, dar Qasem este un

cioban şi un cerşetor, nu haidamac! N-o să am linişte până ce n-o să-i arunc leşul la câini!

— Felicitări, Galta! De-acum eşti haidamac peste întreaga stradă! s-a auzit un glas de femeie.

Faţa i s-a schimonosit de furie, iar cei de lângă el au amuţit. Dar ceva mai încolo s-a auzit un murmur.

— Muierile să-şi ţină gura într-o zi ca asta! a urlat Galta.

— Cine are minte o să priceapă ce-i de priceput! a replicat aceeaşi femeie.

Glasurile s-au amestecat într-un tumult. Galta a aşteptat până ce s-a mai potolit furtuna şi a insistat:

— Au întins această capcană perfidă pentru a semăna vrajba între noi.

— Capcană? a strigat o altă femeie. Qasem este pe munte cu Guzganii săi, iar Hagag a fost omorât pe strada lui, în mijlocul neamului şi vecinilor lui care sunt nerăbdători să ajungă în scaunul de haidamac!

— Muiere smintită! a urlat Galta şi mai îndârjit. Numai smintiţii pot crede aşa ceva! Iar dacă vă întreceţi cu gluma, o să ajungem să ne omorâm unii pe alţii, aşa cum plănuieşte Qasem.

O oală a căzut la picioarele lui Galta şi s-a făcut cioburi. Acesta s-a retras împreună cu oamenii lui, continuând insinuările.

— S-a priceput fiul de târfă să bage dihonia între noi.

S-a îndreptat apoi în grabă spre casa supraveghetorului. După plecarea lui, larma s-a înteţit şi mai tare. Doi bărbaţi unul din cartierul Rifaa şi celălalt din cartierul Gabal – s-au prins într-o ceartă violentă şi-au fost urmaţi de două femei, în vreme ce copiii din cele două tabere s-au luat la bătaie de-a binelea. De la ferestre s-au auzit insulte şi înjurături. Tulburarea a cuprins întreaga stradă şi bărbaţii s-au adunat grămadă, ameninţându-se cu bastoanele. Supraveghetorul a ieşit din casă însoţit de slujitorii şi garda lui, s-a

îndreptat spre limita dintre cele două cartiere şi a strigat cât l-au ţinut puterile:

— Veniţi-vă în fire, oameni buni! Furia v-a orbit şi nu mai vedeţi pe adevăratul vostru duşman – ucigaşul lui jupân Hagag!

— Dar cine ţi-a spus aşa ceva? l-a întrebat un bărbat din neamul Rifaa. Care Guzgan ar cuteza să coboare în stradă?

— Cine-ar fi putut să-l ucidă pe Hagag astăzi, când toată lumea are nevoie de el mai mult decât oricând? i-a întrebat Rifat.

— Întreabă-i pe criminalii. Nu ne întreba pe noi!

— Cei din neamul lui Rifaa nu vor un haidamac din neamul lui Gabal!

— Vor plăti scump pentru sângele lui!

— Nu vă lăsaţi şi voi prinşi în această capcană, căci o să-l vedeţi pe Qasem prăvălindu-se peste capetele voastre ca o plagă! a mai încercat supraveghetorul să-i potolească.

— Poate să vină şi Qasem, dacă pofteşte, dar Galta nu o să fie haidamac peste noi.

— S-a terminat cu noi, o să ajungem ruine, i-a prevestit supraveghetorul din nou, frecându-şi palmele una de alta.

— Mai bine ruine decât Galta.

Cineva din cartierul Rifaa a aruncat o cărămidă care o căzut printre oamenii din neamul lui Gabal, iar aceştia au răspuns şi ei la fel. Supraveghetorul s-a retras în grabă. A început să plouă cu cărămizi din ambele părţi şi cele două cartiere s-au prins într-o încăierare sângeroasă. Loveau cu toată puterea. Bătălia s-a întins şi pe terase, unde femeile aruncau unele în altele cu tot ce le cădea în mână: cu cărămizi, cu pietre, cu ţărână şi cu reteveie de lemn. Lupta s-a prelungit, cu toate că cei din neamul Rifaa nu aveau un haidamac care să-i conducă. Dar numărul celor căzuţi din rândurile lor a fost mult mai mare, fiindcă loviturile lui Galta nu dădeau greş. Femeile ţipau de la ferestre, dar vorbele lor nu puteau fi auzite

din pricina haosului încăierării. Apoi au început să facă semne disperate cu mâinile, când spre capătul din est al străzii, când în cealaltă direcţie. Câţiva bărbaţi au catadicsit într-un târziu să le dea atenţie și să privească în direcţia în care făceau ele semne. Şi ce le-a fost dat să vadă? Qasem ajunsese în faţa Casei celei Mari. Păşea în fruntea unei cete alcătuite din toţi oamenii lui cu bastoanele întinse. În partea cealaltă l-au văzut pe Hasan în fruntea altei cete. S-au înălţat strigăte de avertizare şi apoi totul s-a succedat cu o repeziciune fulgerătoare. Mâinile s-au oprit să mai lovească, de parcă ar fi fost paralizate. Dintr-un impuls spontan, s-au adunat, amestecându-se cei care loveau cu cei loviţi, şi s-au împărţit în două cete pentru a ţine piept atacatorilor.

— V-am spus că este o capcană şi nu m-aţi crezut, le-a reamintit Galta furios.

Au luat poziţie de luptă cu toate că stăteau cum nu se putea mai rău, atât în privinţa numărului, cât şi în privinţa stării de spirit. Dar Qasem s-a oprit pe neaşteptate şi la fel a procedat şi Hasan, de parcă ar fi fost înţeleşi asupra unui plan.

— Nu vrem să facem niciun rău nimănui! a strigat Qasem cât a putut de tare. Nu există învingători şi învinşi. Toţi suntem fiii unei singure străzi şi avem un singur Străbun, iar moşia este a noastră, a tuturor.

— O nouă capcană! a ţipat Galta.

— Nu-i împinge la luptă ca să-ţi aperi tu scaunul de haidamac! Dacă vrei, apără-ţi-l singur! i-a răspuns Qasem furios.

— La atac! a ordonat Galta fără să stea pe gânduri.

Şi s-a năpustit asupra cetei lui Qasem, urmat numai de o parte din oameni, iar ceilalţi s-au năpustit asupra cetei lui Hasan. Dar răniţii şi cei istoviţi s-au strecurat în case, urmaţi curând de cei care şovăiau. N-a rămas pe câmpul de bătaie decât Galta, împreună cu ceata lui, luptându-se pe viaţă

şi pe moarte. S-au bătut cu bastoanele, cu capetele, cu picioarele și cu mâinile. Galta şi-a concentrat atacul cu o ură oarbă asupra lui Qasem. La început loveau amândoi cu o violenţă greu de descris, apoi Qasem a trecut în defensivă, parând loviturile adversarului său cu bastonul şi dovedind multă agilitate și precauţie. Dar mulţimea oamenilor lui Qasem au copleşit ceata lui Galta, care a dispărut sub zecile de bastoane. Hasan și Sadiq au sărit în ajutorul lui Qasem. Sadiq a lovit bastonul Iui Galta, în vreme ce Hasan s-a prăvălit asupra lui, izbindu-l în cap o dată, de două ori, de trei ori. Bastonul i-a scăpat din mână şi haidamacul a luat-o la fugă bezmetic, asemeni unul taur scăpat de la înjunghiere, apoi s-a prăbuşit cu faţa în jos, ca un buştean retezat la pământ.

Şi lupta s-a sfârşit. Zgomotul bastoanelor şi ţipetele oamenilor s-au oprit. Învingătorii stăteau drepţi, suflând greu şi ştergându-şi sângele de pe chipuri, de pe cap şi de pe mâini, fără să-şi poată ascunde zâmbetul victoriei şi păcii. De Ia ferestre se auzeau bocete. Oamenii lui Galta se zbăteau risipiţi pe pământ, sub razele unui soare torid.

— Ai învins – Allah să te ajute! Străbunicul nostru n-a greşit când te-a ales pe tine! De astăzi înainte, strada noastră nu va mai cunoaşte vaiete! i-s zis Sadiq lui Qasem cu încredere şi calm.

Qasem a zâmbit senin, apoi s-a întors hotărât cu faţa spre casa supraveghetorului şi toate privirile s-au îndreptai către el.

91

Qasem a pornit în fruntea oamenilor săi spre casa supraveghetorului. Au găsit poarta ferecată şi ferestrele închise. Pretutindeni domneau tăcerea şi tristeţea. Hasan a bătut în poartă cu putere, dar n-a răspuns nimeni. Câţiva bărbaţi mai vânjoşi s-au

strâns unul lângă altul şi au izbit în poartă cu toată forţa până ce aceasta s-a deschis la perete. Qasem a păşit înăuntru urmat de oamenii săi. N-au dat nici de portar, nici de alţi slujitori. S-au grăbit spre salonul cel mare şi celelalte încăperi de la parter şi de la cele două etaje şi şi-au dat seama că supraveghetorul fugise împreună cu familia şi slujitorii săi. Adevărul este că lui Qasem nu i-a părut foarte rău că s-a întâmplat aşa, deoarece în adâncul sufletului său n-ar fi voit să-l ucidă pe supraveghetor, din respect pentru soţia lui. Dacă n-ar fi fost ea, el ar fi fost mort de multă vreme. Dar Hasan şi ceilalţi s-au mâniat foarte tare că le-a scăpat tocmai omul care a fost atâta amar de vreme cauza sărăciei şi umilinţei pe strada lor.

Şi astfel s-a înfăptuit victoria lui Qasem, care a devenit conducătorul necontestat al întregii străzi. A preluat imediat administrarea moşiei, fiindcă era nevoie de un supraveghetor. Guzganii de Deşert s-au întors în cartierul lor şi odată cu ei au revenit la casele lor şi toţi aceia care părăsiseră strada de teama haidamacilor, în primul rând învăţătorul Yahya. Au trecut patruzeci de zile de linişte, în care rănile s-au cicatrizat, sufletele s-au liniştit şi inimile şi-au redobândit încrederea.

Într-o zi, Qasem s-a oprit în faţa Casei celei Mari şi i-a chemat la el pe locuitorii străzii din toate cartierele – atât pe bărbaţi, cât şi pe femei. Aceştia s-au adunat, mânaţi unii de teamă, alţii de curiozitate, cu sufletele răscolite de o mulţime de gânduri. Piaţa din faţa Casei gemea de forfotă, Guzganii de Deşert s-au strâns laolaltă cu neamul Gabal şi cu neamul Rifaa. Qasem zâmbea modest, blând şi grav totodată.

— Aici trăieşte Al-Gabalawi, a început el să vorbească, arătând în sus, spre Casa cea Mare. El este Străbunicul nostru, al tuturor, fără nici o deosebire între cartiere, între indivizi, între bărbaţi şi femei…

Chipurile s-au luminat mirate şi bucuroase, îndeosebi chipurile acelora care se aşteptaseră să audă cuvintele unui bărbat care a învins şi a devenit conducător.

— În jur se întinde moşia lui, care va fi de-acum înainte moşia voastră, a tuturor, în mod egal, întocmai aşa cum i-a grăit Străbunicul lui Adham: „Moşia va fi a urmaşilor tăi”. Trebuie s-o administrăm astfel încât să se asigure hrana tuturor şi să avem şi un surplus, să trăim cum a vrut Adham să trăiască – în belşug, linişte deplină şi fericire adevărată

Oamenii au privit unii la alţii, ca şi cum ar fi visat.

— Supraveghetorul s-a dus şi n-o să se mai întoarcă niciodată, iar haidamacii au dispărut. De astăzi încolo, nu va mai exista pe strada noastră niciun haidamac. N-o să mai plătiţi taxe de protecţie nici unui tiran, n-o să mai fiţi umiliţi de niciun bătăuş sălbatic şi veţi trăi în pace, îndurare şi iubire.

Şi-a plimbat privirea peste chipurile radiind de bucurie.

— Depinde numai de voi ca situaţia să nu se întoarcă Ia ce-a fost până acum. Urmăriţi-l pe supraveghetorul vostru şi, dacă vă va trăda, îndepărtaţi-l! Dacă vreunul dintre voi se va simţi ispitit să recurgă la forţă, loviţi-l! Dacă vreo persoană sau vreun neam va încerca să se ridice deasupra celorlalţi, pedepsiţi-l! Doar astfel veţi putea fi siguri că situaţia nu va deveni din nou aşa cum a fost. Domnul fie cu voii în ziua aceea, unii s-au consolat pentru morţii lor, alţii s-au consolat pentru înfrângerea lor şi toţi priveau spre ziua de mâine ca şi cum ar fi privit la ivirea lunii plină într-o noapte de primăvară. Qasem a distribuit veniturile moşiei la toată lumea în mod egal, după ce a pus deoparte o sumă pentru reînnoire şi construcţie. Într-adevăr, partea ce revenea fiecăruia era mică, dar cu toţii au încercat sentimentul

nemărginit al dreptăţii şi al demnităţii. Epoca lui o cunoscut înnoirea, construcţia şi pacea, iar strada noastră a cunoscut unitatea, armonia şi fericirea de care nu moi avusese parte până atunci. Şi totuşi au existat unii din neamul Gabal care nutreau alte sentimente decât ceea ce spuneau şi care şopteau între ei:. „Pe noi, cei din neamul Gabal, ne cârmuieşte un Guzgan de Deşert?". Probabil că unii ca aceştia or fi existat şi în neamul Rifaa. Ba n-au lipsit nici în neamul Guzganilor de Deşert unii pe care i-au năpădit mândria şi aroganţa. Dar în vremea lui nu s-a ridicat nici un glas care să tulbure pacea. Guzganii de Deşert au văzut în el un tip de om cum nu mai existase până atunci şi cum nu va mai exista nici după aceea. El întrunea la un loc forţa şi delicateţea, înţelepciunea şi simplitatea, gravitatea şi iubirea, demnitatea şi modestia, eficienţa şi onestitatea. Pe lângă toate astea, era simpatic, vesel şi politicos, prietenos, spiritual, iubitor şi glumeţ. Nu s-a schimbat nimic în viaţa lui în afara extinderii vieţii sale conjugale, ca şi când ar fi voit să aplice şi în domeniul acesta cursul urmat în înnoirea şi dezvoltarea moşiei. Cu toată iubirea pe care i-o purta Badriyyei, el s-a mai căsătorit cu o femeie frumoasă din neamul Gabal şi cu încă una din neamul Rifaa, s-a mai îndrăgostit şi de o femeie din neamul Guzganilor de Deşert şi până la urmă a luat-o şi pe ea de soţie. Unii au văzut în aceasta o încercare de a găsi ceva pierdut odată cu moartea lui Qamar, prima lui soţie. Dar unchiul său Zakariya spunea că prin aceasta el s-a străduit să strângă legăturile cu toate neamurile de pe stradă. Dar strada noastră n-avea nevoie de explicaţii şi justificări pentru ceea ce se întâmpla. Adevărul este că, dacă ea avea admiraţie pentru firea şi pentru virtuţile lui, admiraţia pentru el era de câteva ori mai mare când venea vorba de vigoarea lui. Şi-apoi pasiunea pentru femei era o calitate la care bărbaţii râvneau şi un motiv de fală

pe strada noastră; ea egala sau poate chiar întrecea poziţia de haidamac.

Oricum ar fi stat lucrurile, înainte de el strada noastră n-a ştiut ce înseamnă adevărata demnitate, pe care a dobândit-o fără un supraveghetor care să o exploateze şi fără haidamaci care s-o umilească, după cum înainte de el n-a cunoscut frăţia, prietenia şi pacea din zilele lui.

Mulţi au zis că, dacă plaga străzii noastre a fost uitarea, acum a sosit timpul să se lecuiască de această plagă şi cu siguranţă se va vindeca de ea pentru totdeauna.

Aşa au zis…

Aşa au zis, stradă a noastră!

ARAFA

92

Celui care vede situaţia străzii noastre nu-i vine să creadă ce spun rapsozii prin cafenele. Cine a fost Gabal? Cine-a fost Rifaa? Şi cine-a fost Qasem? Ce-a rămas de la ei în afara poveştilor din cafenele? Nimic altceva nu se poate vedea în afara străzii cufundate în întuneric şi a rapsozilor care-i cântă visele. Cum de-am ajuns în această stare? Unde sunt Qasem şi strada unită şi veniturile moşiei de care beneficiau toţi? De unde au venit supraveghetorul acesta lacom şi haidamacii ăştia nebuni? În jurul narghilelelor care trec din mână în mână la cafenelele în care se fumează haşiş, numite şi astăzi tot *gharze* ca odinioară, se spune că după Qasem a urmat Sadiq la scaunul de supraveghetor şi că el a avut aceeaşi conduită ca predecesorul său, că unii oameni au considerat că Hasan ar fi fost mai îndreptăţit decât el la scaun, dat fiind că el era rudă apropiată cu Qasem şi tot el îi ucisese pe toţi haidamacii şi că ei l-au îndemnat pe Hasan să ridice bastonul în faţa căruia nu rezista nimeni, însă el a refuzat ca strada să se întoarcă la rânduielile haidamacilor. Dar strada s-a scindat după aceea şi unii bărbaţi din neamul Gabal şi din neamul Rifaa au început să spună cu glas tare ceea ce gândeau.

Când Sadiq s-a petrecut din această lume, ambiţiile înăbuşite până atunci au ieşit la iveală, arătându-şi chipul hidos şi privirile ostile. După un somn îndelungat, bastoanele s-au trezit, a curs sânge în fiecare cartier în parte, s-au luptat cartierele între ele şi într-una din aceste bătălii a pierit supraveghetorul însuşi. Lucrurile au scăpat de sub control, siguranţa şi pacea au fost îngropate şi în cele din urmă lumea s-a văzut nevoită să-l aducă în scaunul de supraveghetor, la care râvneau atâţia, pe ultimul descendent din neamul lui Rifaa.

Şi astfel se face că s-a ridicat Qadri în scaunul de supraveghetor, iar cartierele s-au întors la fanatismul tribal de odinioară. Peste fiecare cartier s-a impus un haidamac, apoi au avut loc lupte pentru ocuparea scaunului de haidamac peste întreaga stradă şi în urma acestora au ieşit victorioşi Yusuf în cartierul Gabal, Aggag în cartierul Rifaa şi Al-Santim în cartierul Qasem, iar peste ei toţi s-a impus Saadallah, care a ocupat casa supraveghetorului şi a devenit căpetenia tuturor. La început, supraveghetorul a împărţit veniturile moşiei cu dreptate şi a continuat activitatea de construcţia şi de renovare. Dar curând, lăcomia a început să-l ispitească pe supraveghetor şi după el şi pe haidamaci, aşa cum era de aşteptat, şi au revenit la vechiul sistem, adică supraveghetorul păstra pentru el jumătate din venituri, iar cealaltă jumătate o împărţea între cei patru haidamaci, fără ca aceia care erau îndreptăţiţi să mai primească ceva. Dar nu s-au oprit numai la atât, ci au trecut cu toată neruşinarea la impunerea taxei de protecţie sărmanilor care depindeau de ei. Activitatea de construcţie a mers din ce în ce mal prost şi în cele din urmă s-a oprit complet, multe case rămânând înălţate doar pe jumătate sau pe sfert. Părea că nimic din ceea ce a fost în vechime nu s-a schimbat, ca excepţia cartierului Guzganilor de Deşert, devenit cartierul Qasem, condus de un haidamac la fel ca toţi ceilalţi, unde în locul

colibelor şi ruinelor s-au înălţat case pe ambele laturi ale străzii.

Cât despre locuitorii de pe strada noastră, aceştia au redevenit aşa cum fuseseră în vremurile negre – lipsiţi da orice demnitate şi suveranitate, striviţi de sărăcie, obidiţi, ameninţaţi cu bastoanele şi pălmuiţi fără milă. Gunoaiele, muştele şi păduchii s-au răspândit pretutindeni şi au apărui ca din pământ, unul după altul, cerşetorii, şarlatanii şi schilozii. Gabal, Rifaa şi Qasem nu mai erau decât nişte nume pomenite de rapsozii drogaţi de prin cafenele. Fiecare grup se mândrea cu strămoşul lui din care nu mai rămăsese de fapt nimic, întrecându-se şi ajungând chiar la certuri de la încăierări. Se auzeau din ce în ce mai des vorbe născocite de drogangii. Când a intrat într-o *gharza,* unul dintre ei a zis: „Nu mai este de niciun folos”, referindu-se la viaţa aceasta, şi nu la *gharza.* Un altul a zis: „Nu există decât un singur sfârşit – moartea. Mai bine să ne ia Allah zilele decât să murim loviţi de bastonul vreunui haidamac. Şi lucrul cel mai bun pe care-l putem face este să ne îmbătăm sau să fumăm haşiş…” Îngânau melodii ţesute din firele tristeţii, sărăciei şi umilinţei sau se legănau pe ritmul unor cântece deocheate pe care le şopteau la urechile femeilor şi bărbaţilor care îşi căutau alinarea chiar şi prin mormanele de gunoi acoperite de întuneric. Înfrânt de suferinţă, câte unul dintre ei se lamenta: „Ce ni-i scris în frunte ni-i pus. N-avem niciun folos nici de la Gabal, nici de la Rifaa, nici de la Qasem în această viaţă, avem parte de muşte, iar în viaţa de apoi avem parte de ţărână…”

Dar în mod surprinzător, strada noastră era invidiată de toate celelalte. „Strada lui Al-Gabalawi!“, o admira un bărbat din vecinătate, făcând semn spre ea. Iar noi zăceam posomorâţi, abătuţi prin colţurile ei, ca şi cum am fi nespus de mulţumiţi cu amintirile dragi de demult sau am fi încântaţi, ascultând pierduţi un glas slab care ne

şopteşte din adâncuri: „Nu este cu neputinţă ca mâine să se întâmple ceea ce a fost ieri, să se înfăptuiască din nou visele rapsodului şi să dispară întunericul din lumea noastră…”

93

Într-o zi, puţin după amiază, pe stradă s-a ivit un tânăr necunoscut, venind dinspre deşert, urmat de un pitic. Purta un ghilbab de culoarea prafului, fără nimic altceva pe dedesubt. Brâul îi împărţea ghilbabul în două. Partea de sus atârna umflată din pricina lucrurilor pe care le căra în sân. În picioare avea nişte încălţări ponosite, fără culoare. Peste părul bogat şi încâlcit de pe cap nu părea să poarte nimic. Avea pielea tuciurie şi ochii rotunzi şi vioi, aruncând priviri neliniştite şi pătrunzătoare, în vreme ce mişcările lui trădau încrederea în sine şi înfumurarea. S-a oprit câteva clipe în faţa Casei celei Mari, apoi a mers mai departe agale, cu însoţitorul după el. Mai multe priviri s-au îndreptat spre el curioase, ca şi cum ar fi vrut să zică: „Un străin pe strada noastră? Ce neruşinare!”. A citit lucrul ăsta în ochii nedumeriţi ai vânzătorilor ambulanţi, ai stăpânilor dughenelor, ai clienţilor cafenelelor şi ai femeilor care se uitau de la ferestre, chiar şi în ochii câinilor şi ai pisicilor. Ba a avut chiar impresia că şi muştele o să-l evite, protestând dispreţuitoare. Nişte copii s-au întors spre el provocator. Câţiva dintre ei s-au apropiat, în vreme ce alţii îşi pregăteau năzbâtiile sau se uitau după pietre pe jos. Dar el le-a zâmbii, prietenos şi a scos din sân puţină mentă pe care le-a împărţit-o, ceea ce i-a făcut să vină spre el veseli, mestecând menta şi privind cu admiraţie.

— Nu ştiţi vreun subsol gol de închiriat? i-a întrebat el, prefăcându-se mai departe surâzător.

Ce ziceţi, flăcăi? Cine mi-l găseşte are o pungă de mentă.

— Măi, o mie de nenorociri să te lovească, dar cine eşti tu de vrei să locuieşti pe strada noastră? a încercat să-l descoase o femeie care stătea pe pământ în faţa casei.

— Mă cheamă Arafa şi-ţi stau la dispoziţie, i-a răspuns tânărul râzând. Sunt unul din băieţii de pe strada voastră, la fel ca toţi ceilalţi, şi mă întorc după o absenţă îndelungată.

— Şi-al cui eşti tu, răsfăţatul mamei tale? a continuat să-l tragă de limbă femeia, scrutându-l cu privirea.

— Al veşnic pomenitei Gahşa, i-a răspuns el în doi peri, râzând şi mai tare, la fel de prietenos. O ştii, doamnă dragă?

— Gahşa? Fata lui Zein?

— Întocmai!

— Te ţineai scai de maică-ta când erai mic, s-a amestecat în vorbă o altă femeie care stătea rezemată de un zid şi urmărise discuţia în vreme ce omora păduchii din capul unui băieţaş. Eu te ţin minte foarte bine… Te-ai schimbat tu binişor, dar ochii sunt aceiaşi ca atunci…

— Ştii că ai dreptate! a încuviinţat prima femeie. Şi unde-i mamă-ta? A murit? Allah fie milostiv cu ea! De câte ori nu m-am oprit în faţa coşului ei, cerându-i să-mi ghicească. Ea şoptea vorbe pe care eu nu le înţelegeam şi pe urmă lăsa ghiocul deoparte şi se apuca să-mi spună verzi şi uscate. Allah fie milostiv cu tine, Gahşa!

— Să ai parte de viaţă lungă! a zis el bucuros. Crezi că ai putea să mă ajuţi să găsesc un subsol gol?

— Şi ce te-a adus înapoi după absenţa asta lungă! l-a mai întrebat femeia, uitându-se la el cu ochii încețoșați.

— Tot omul se întoarce la strada şi la neamul Iui! I-a răspuns el sentenţios.

— Acolo e un subsol. Stăpâna lui a murit arsă de flăcări. Sper că nu te sperie lucrul acesta, a spus femeia

— Ăsta-i un bărbat în toată firea, s-a amestecai râzând o femeie care privea de la o fereastră. Mai degrabă duhurilor rele le e frică de el decât lui de ele!

— Cartierul nostru dulce, cât de simpatici sunt locuitorii tăi! a murmurat el. Acum îmi dau seama de ce m-a sfătuit mama înainte de a-şi da sufletul să mă întorc la tine… Toţi trebuie să murim, clientă a răposatei mele mame… Fie din pricina focului, fie înecaţi, fie din cauza unui demon sau a unui ciomag…

— Acum ştim cine e mama, dar cine-l ştie pe taică-său? a întrebat un bărbat, luându-l peste picior.

— Domnul a poruncit să nu fim curioşi, a îngânat o bătrână.

— Poate să pretindă că este fiul unui bărbat din Gabal, din Rifaa sau din Qasem, după cum îi convine sau după cum îi dictează interesul – Allah fie îndurător cu maică-sa! a adăugat o a treia persoană.

— De ce ne-am întors pe strada asta? l-a întrebat în şoaptă, la ureche, mâniat, însoţitorul său.

— Pretutindeni mi-a fost dat s-aud vorbe ca astea, i-a răspuns Arafa tot cu zâmbetul pe buze. Dar asta-i strada noastră, în orice caz, şi este singura pe care ne putem stabili. Ne-ajunge cât am rătăcit prin târguri şi cât am dormit sub cerul liber şi pe mormanele de gunoi. Şi-apoi, oamenii ăştia sunt buni, chiar dacă sunt spurcaţi la gură şi sunt proşti, în pofida bastoanelor pe care le arată. Aici ne va fi uşor să ne îmbogăţim, ţine minte ce-ţi spun, Hanaş!

Piticul a ridicat din umerii înguşti, ca şi cum ar fi vrut să zică: „După voia lui Allah!”. Un drogat

le-a tăiat calea pe neaşteptate şi l-a întrebat pe Arafa:

— Cum îţi zice?

— Arafa!

— Şi mai cum?

— Arafa ibn Gahşa[37]!

Cei care se aflau de faţă au izbucnit în râs, veselindu-se de umilirea lui.

— Tot timpul ne întrebam, atunci când mamă-ta era grea cu tine, cine o fi tatăl tău, a continuat drogatul să-l tachineze. Ţi-a spus cumva care-i adevărul?

— Cred c-a murit şi ea înainte de a şti, s-a amuzat Arafa, râzând şi mai tare, pentru a-şi ascunde durerea.

I-a lăsat hohotind şi şi-a văzut de drum. Vestea întoarcerii lui s-a răspândit cu iuţeala vântului prin toate cartierele, aşa că înainte de a ajunge la subsolul pe care-l căuta, s-a trezit cu băiatul de la cafenea lângă el, zicându-i:

— Jupânul Aggag, haidamacul cartierului nostru, te cheamă la el.

A alergat la cafenea, care nu era prea departe de casa căutată. Primul lucru care i-a atras atenţia de cum s-a apropiat a fost pictura de la mijlocul peretelui din spatele divanului rezervat rapsodului. Începea de jos cu Aggag înfăţişat călare pe un cal, deasupra lui apărea chipul supra veghetorului Qadri, cu mustaţa lui bogată şi cu abaua elegantă, iar deasupra lor era pictat corpul neînsufleţit al lui Rifaa dinaintea lui Al-Gabalawi, care-l ridica pentru a-l duce în Casa lui. A privit tabloul cu interes, dar în grabă. În cafenea l-a găsit pe Aggag şezând pe o bancă în centrul aripii din dreapta, înconjurat de adepţii şi de ajutoarele lui.

Arafa a înaintat până în faţa lui. Haidamacul l-a ţintuit cu o privire lungă şi dispreţuitoare, ca şi cum ar fi vrut să-l hipnotizeze înainte de a se năpusti asupra lui.

— Salutări şi binecuvântări pentru protectorul nostru, la care găsim apărare şi lângă care suntem fericiţi, a spus Arafa, ridicându-şi mâinile deasupra capului.

Ochii înguşti au clipit batjocoritor.

— Frumoase vorbe, fiu al Gahşei, n-am ce zice, dar ele sunt monedă calpă, a zis haidamacul.

— În curând, cu voia Domnului, o să vină şi cealaltă monedă, i-a dat Arafa asigurări, cu zâmbetul pe buze.

— Să ştii că avem mai mulţi cerşetori decât ne trebuie!

— Dar eu nu sunt cerşetor, jupâne! i-a răspuns Arafa mândru, tot râzând. Eu sunt un magician recunoscut de milioane de oameni!

Cei prezenţi s-au uitat unii la alţii nedumeriţi, iar Aggag l-a întrebat, încruntându-se:

— Nu pricep ce vrei să zici, fiu de nebună!

Arafa şi-a vârât mâna în sân prin deschizătura ghilbabului şi a scos o cutiuţă delicată de mărimea unui fruct de lotus, apoi s-a apropiat umil de haidamac şi i-a întins-o. Acesta a luat-o fără să se arate câtuşi de puţin interesat, a deschis-o şi a dat cu ochii de o substanţă închisă la culoare. A ridicat ochii spre el întrebător şi Arafa i-a răspuns cu o încredere fără margini:

— Un bob din ăsta într-o ceaşcă plină cu ceai, cu două ceasuri înainte de „să-mi fie cu iertare”… După încercarea asta, ori o să-i mulţumeşti supusului tău, ori îl alungi din cartier, blestemându-l în toate chipurile.

Pentru prima oară, au întins toţi gâturile cu vădit interes. Nici chiar Aggag nu-şi mai putea ascunde curiozitatea, dar l-a întrebat, prefăcându-se indiferent:

— Astea-s vrăjile tale?

— Astea şi multe altele, arome rare, buruieni miraculoase, leacuri, amulete. Iar adevărata mea putere se cunoaşte când e vorba de suferinţe, de sterilitate şi de bicisnicie.

— Bine, bine… Dar aştept să vii cu taxa de protecţie! l-a întrerupt Aggag, vrând să pară ameninţător.

— Tot ce am îţi aparţine, jupâne… a bâiguit Arafa cu chipul şi mai surâzător, cu toate că-şi simţea inima strânsă.

— Dar nu ne-ai spus cine-i tatăl tău! l-a luat haidamacul prin surprindere, izbucnind în hohote de râs.

— Poate că dumneata îl ştii mai bine! s-a grăbit să-i răspundă la fel de surâzător.

Toţi cei din cafenea au râs cu gura până la urechi şi comentariile sarcastice s-au întâlnit în vălătucii de fum ce pluteau în aer.

„Cine ştie cu adevărat cine i-e tată? Nici chiar tu nu ştii sigur, Aggag! Aah, fiu de câine!”, şi-a zis Arafa cu năduf îndepărtându-se de cafenea.

După ce a controlat subsolul împreună cu Hanaş, i s-a destăinuit acestuia încântat:

— Este mai încăpător decât mă aşteptam. E nemaipomenit de potrivit pentru ceea ce ne trebuie nouă, Hanaş. Camera asta e taman bună pentru întâlniri, cea din interior pentru dormitor şi ultima pentru lucru.

— În care încăpere o fi ars biata femeie? s-a întrebat Hanaş.

— Ţi-e frică de duhurile rele, Hanaş? a zis Arafa râzând cu poftă, încât hohotele au răsunat între pereţii goi. Doar noi lucrăm cu ele aşa cum a lucrat şi Gabal cu şerpii. S-a uitat de jur împrejur, apoi a schimbat subiectul: N-avem decât o singură fereastră în camera care dă spre stradă. O să vedem strada de jos prin această fereastră cu gratii de fier. Şi mormântul ăsta are un avantaj nemaipomenit – nu poate fi jefuit…

— Dar s-ar putea să fie forţat…

— S-ar putea! Apoi, după un oftat adânc: Tot ceea ce fac eu este în folosul oamenilor, dar eu n-am avut parte în viaţă decât de necazuri şi insulte.

— Succesul o să fie o compensaţie pentru toate necazurile care te-au lovit. Ba chiar şi pentru necazurile pe care le-a îndurat răposata mamă-ta.

94

Când avea câteva clipe de răgaz, îi plăcea să stea pe un divan vechi şi să privească prin fereastra care dădea spre stradă. Stătea cu fruntea sprijinită de barele ferestrei şi suprafaţa pământului era exact la nivelul ochilor săi, aşa cil zărea toate tălpile picioarelor, roţile, câinii, pisicile, insectele şi copiii care treceau în fugă prin faţa lui, dar feţele şi piepturile nu le vedea decât ghemuindu-se şi ridicând capul. În faţa lui se opri un copil în pielea goală, jucându-se cu un şoarece mort, apoi zări trecând un bătrân orb care ţinea în mâna stângă o tavă de lemn încărcată cu seminţe, bob, dulciuri şi muşte, iar cu dreapta, se sprijinea într-un ciomag gros. De la un subsol apropiat se înălţau vaiete, doi bărbaţi se luaseră la harţă – nu se ştie din ce motiv –, ajungând să li se prelingă sângele pe obraji.

— Cum te cheamă, isteţule? îl întrebă, zâmbind cu blândeţe, pe copilul în pielea goală.

— Una, îi răspunse acesta.

— Adică Hassuna, vrei să zici? Ia spune-mi, Hassuna, îţi place şoricelul ăla mort?

Se trezi deodată că băiatul îl aruncă înspre el şi, dacă nu s-ar fi lovit de o bară, şoarecele l-ar fi izbit drept în faţă, de vreme ce copilul o luă la fugă, înclinându-se ca o barcă

Se întoarse către Hanaş, care moţăia la picioarele lui, şi i zise:

— Pe fiecare palmă de pământ din această stradă găseşti dovezi ale existenţei haidamacilor, dar nu vei găsi nici o dovadă a existenţei unor oameni precum Gabal, Rifaa sau Qasem.

— Noi îi vedem doar pe unii ca Saadallah, Yusuf, Aggag şi Al-Santuri şi doar auzim vorbindu-se despre Gabal, Rifaa şi Qasem, îi răspunse Hanaş căscând.

— Dar ei au existat, nu-i aşa?

— Cartierul nostru este rifaait. Toţi locuitorii lui suni rifaaiţi, adică din neamul lui Rifaa, despre care rapsodul afirmă seară de seară că a trăit şi a murit pentru înfăptuirea iubirii şi a fericirii, cu toate astea, noi înghiţim îmbucăturii de dimineaţă, în fiecare zi, ascultând înjurăturile şi certurile lor, fie că e vorba de femei, fie că e vorba de bărbaţi… Aşii sunt ei, mormăi Hanaş, arătând tot timpul cu degetul spre podea.

— Dar ei au existat, nu-i aşa? repetă Arafa, încreţindu-şi buzele supărat.

— Înjurăturile sunt lucrul cel mai puţin grav care se întâmplă în cartierul Rifaa, continuă Hanaş. Încăierările sunt însă o nenorocire şi mai mare – Allah să ne apere de ele! Mai ieri şi-a pierdut un ochi unul dintre localnici…

— Ciudat cartier! exclamă Arafa cu asprime. Allah fie îndurător cu tine, mamă! Uită-te, de pildă, la noi. Toţi profită de pe urma noastră, dar nimeni nu ne respectă!

— Dar ei nu respectă pe nimeni…

— În afară de haidamaci, adăugă Arafa, scrâşnind din dinţi.

— Eu cred că e de-ajuns că tu eşti singurul de pe această stradă cu care au de-a face toţi – atât cei din neamul Gabal, cât şi cei din neamul Rifaa sau din neamul Qasem, mai zise Hanaş rânjind.

— Blestemaţi fie cu toţii!

Tăcu un timp, cu ochii licărind în lumina slabă de la subsol.

— Fiecare se făleşte cu bărbatul lui, prosteşte şi orbeşte, murmură Arafa. Se laudă cu nişte bărbaţi din care n-au mai rămas decât numele… Niciodată nu încearcă să facă un singur pas dincolo de falsa mândrie! Fii de câine! Laşi!

Întâiul client care a venit să-l consulte, în prima săptămână după ce s-a instalat în noua sa locuinţă, a fost o femeie din neamul Rifaa.

— Cum aş putea să scap de o muiere fără să ştie nimeni? îl întrebă ea cu glasul scăzut.

Arafa se sperie, se uită la ea curios şi-apoi îi răspunse:

— Eu nu mă ocup cu lucruri de felul ăsta, cucoană. Dacă ai nevoie de lucruri pentru trup sau pentru suflet, îţi stau la dispoziţie.

— Păi, cum, nu eşti vrăjitor? întrebă ea mirată.

— Pentru tot ceea ce este în folosul omului, îi spuse răspicat. De omoruri se ocupă alţii!

— Poate că ţi-e frică? O s-o facem împreună şi-o să avem tot interesul să nu afle nimeni.

— Rifaa n-a fost aşa! îi răspunse el cu un ton dezinvolt şi ironic.

— Rifaa, zici? se minună ea. Allah fie milostiv cu el! Noi trăim pe o stradă unde îndurarea nu foloseşte la nimic…Dacă ar fi folosit, Rifaa n-ar fi fost ucis.

Îl părăsi dezamăgită, dar el nu regretă câtuşi de puţin. Rifaa însuşi – cel mai bun din neamul său – n-a dobândii, niciodată siguranţa pentru această stradă şi-atunci cum ar putea să nădăjduiască la dobândirea ei cineva care-şi începe lucrul cu o crimă? Şi mama lui – cât a avut de îndurat, cu toate că n-a făcut nici cel mai mic rău nimănui. Este mai bine să se afle în cele mai bune relaţii cu toată lumea, aşa cum se cuvine să fie un neguţător isteţ. Trecu pe la toată cafenelele şi în fiecare dintre ele întâlni cel puţin un bărbat care-l cunoştea. Ascultă poveştile rapsozilor din toate cartierele, încât se făcu un talmeş-balmeş în capul lui.

Primul client adevărat care l-a vizitat acasă a fost un bărbat în vârstă, care-i zise în şoaptă, zâmbind cu subînţeles:

— Am auzit şi noi de cadoul pe care i l-ai făcut lui Aggag, haidamacul neamului Rifaa…

Îi cercetă zâmbind chipul brăzdat de riduri.

— Dă-mi şi mie ceva din leacurile astea ale tale şi nu te mai minuna atât! Crede-mă că mai am şi eu câte o zvâcnire!

Zâmbiră amândoi ca şi cum s-ar fi înţeles şi, prinzând curaj, bătrânul încercă să îl tragă de limbă:

— Tu eşti din neamul lui Qasem, nu-i aşa? Aşa vorbeşte lumea în cartierul nostru.

— Ştiu cumva ai voştri cine mi-a fost tată? îl întrebă Arafa în glumă.

— Cei din neamul Qasem se cunosc după înfăţişarea lor! îi răspunse cu un ton serios. De aceea, suntem siguri că tu eşti din neamul Qasem. Noi am ridicat strada la cel mai înalt grad de dreptate şi fericire, dar – din păcate – e o stradă fără noroc…

Dar bărbatul îşi aduse aminte pentru ce venise şi încercă să-l înduplece.

— Cadoul, te rog…

Bătrânul plecă, apropiind cutiuţa de ochii săi slabi şi în mersul lui până atunci nesigur se puteau citi vioiciunea şi speranţa.

Ultimul său vizitator a fost o persoană neaşteptată. Arafa stătea în salon pe o salteluţă, cu un vas din care se răspândea fumul plăcut şi ameţitor de tămâie aprinsă, când se trezi că Hanaş dă buzna, urmat de un nubian bătrân, pe care-l prezentă:

— Amm Yunis, portarul Excelenţei Sale domnul supraveghetor.

Arafa sări numaidecât în picioare şi-i întinse mâinile, dându-i bineţe:

— Bine-ai venit! Bine-ai venit! Suntem încântaţi de vizita mesagerului! Ia loc, domnule!

Se aşezară unul lângă altul şi portarul intră direct în subiect, fără niciun fel de ocolişuri:

— Doamna Nazira, soţia supraveghetorului, are de la o vreme nişte vise ciudate din pricina cărora nu prea mai poate dormi.

În ochii lui Arafa se citea un interes viu. Inima porni să-i bată plină de speranţă şi ambiţie, dar încercă să-l linişească:

— E o stare trecătoare. O să dispară.

— Hanem este supărată din pricina asta şi de aceea m-a trimis la tine să-i dai un leac potrivit.

Arafa simţi o fericire pe care n-o cunoscuse niciodată în timpul rătăcirilor împreună cu răposata maică-sa.

— Cel mai bine ar fi să stau de vorbă chiar cu ea, îi sugeră Arafa.

— Aşa ceva este cu neputinţă! Nu va veni aici în niciun caz şi nici tu nu poţi intra la ea!

— Am nevoie de o batistă sau de un alt lucru de-al ei, insistă, străduindu-se să nu piardă această şansă de aur.

Portarul îi răspunse clătinându-şi capul acoperit cu un turban alb şi se ridică, dând să plece. Dar când ajunse la uşă, zăbovi puţin, apoi se aplecă şi-i şopti la ureche:

— Am auzit de cadoul pe care i l-ai dăruit lui Aggag, protectorul neamului Rifaa!

După ce portarul obţinu cadoul râvnit şi se făcu nevăzut, Arafa şi Hanaş râseră îndelung şi cu poftă.

— Pentru cine crezi că o fi luat cadoul? întrebă Hanaş, când se potoliră din râs. Pentru el, pentru supraveghetor sau pentru Hanem?

— Stradă a cadourilor şi a bâtelor! exclamă Arafa batjocoritor.

Apoi se apropie de fereastră, voind să privească strada cufundată în noapte. Zidul de vizavi i se părea argintiu sub strălucirea lunii. Greierii se întreceau în cântec, când îl auzi pe rapsodul de la cafeneaua din cartier reluând pentru a câta oară? — aceeaşi poveste:

— Şi Adham l-a întrebat: „Când o să pricepi că între noi nu mai este nici o legătură şi că nu mai avem ce să ne spunem unul altuia?”. „Cerul să ne ierte! Tu nu eşti fratele meu? Asta-i o legătură care

nu se va putea rupe niciodată!”, i-a răspuns Idris. „Idris! Ajunge cât rău mi-ai făcut!” „Tristeţea-i neplăcută, dar amândoi am fost loviţi. Tu i-ai pierdut pe Humam şi pe Qadri, iar eu am pierdut-o pe Hind. Al-Gabalawi Atotputernicul are o nepoată târfă şi un nepot ucigaş!“ Glasul lui Adham s-a înălţat, tunând: „Dacă pedeapsa ta nu va fi pe măsura faptei pe care ai săvârşit-o, atunci se cuvine ca această lume să se prăbuşească în gheenă!“.

Arafa se întoarse de la fereastră plictisit. Când o să înceteze strada noastră să spună poveşti? Şi când o să se prăbuşească lumea asta în gheenă? Într-o zi a repetat şi mama mea aceste cuvinte: „Dacă pedeapsa nu este pe măsura faptei ei, atunci această lume trebuie să se prăbuşească în gheenă!”. Sărmana mea mamă care trăia în deşert! Dar ce-ai câştigat tu din poveştile astea, biată stradă!?

95

Arafa şi Hanaş lucrau de zor în ultima cameră de la subsol la lumina unei lămpi cu gaz fixate în perete. În încăpere nu se putea locui din pricina umezelii, aerului îmbâcsit şi întunericului, precum şi din cauza situării ei tocmai la capătul subsolului, aşa că Arafa a transformat-o într-un fel de atelier. Pe jos şi prin colţuri erau risipite în neorânduială grămezi de amulete, ţărână şi var, diverse buruieni şi condimente, animale şi insecte uscate, şoareci, broaşte şi scorpioni, mormane de cioburi şi sticle, bidoane cu apă şi alte lichide ciudate cu miros pătrunzător, cărbuni şi o mică sobă. Pe pereţi erau montate nişte rafturi pline cu fel de fel de recipiente, sticluţe, pungi şi săculeţe. Arafa era ocupat cu amestecarea şi frământarea unor substanţe într-un vas mare de ceramică, ştergându-

şi din când în când sudoarea de pe frunte cu mâneca ghilbabului, în vreme ce Hanaş stătea în aşteptare lângă el, urmărindu-l cu atenţie, gata să-i dea o mână de ajutor în orice clipă, când îi făcea un semn sau îi cerea ceva.

— Nici cel mai destoinic lucrător de pe strada asta nefericită nu trudeşte nici măcar pe sfert cât trudeşti tu, îi zise Hanaş, încercând să-l consoleze sau să-l măgulească. Şi pentru ce? Pentru câteva millime sau pentru un piastru[38], în cel mai bun caz.

— Allah fie îndurător cu biata mama! spuse Arafa mulţumit. Numai eu ştiu ce a făcut pentru mine. Din ziua când m-a dat în grija acelui vrăjitor ciudat care-ţi putea citi toate gândurile din cap, viaţa mea s-a schimbat cu totul. Dacă ea n-ar fi făcut lucrul ăsta, aş fi ajuns în cel mai bun caz hoţ de buzunare sau cerşetor.

— Millime! repetă Hanaş apăsat, subliniindu-şi nemulţumirea şi regretul.

— Banii se înmulţesc dacă ai răbdare. Nu-ţi face griji în privinţa asta! Nu trebuie să fii neapărat haidamac pentru a câştiga bani şi a deveni bogat. Şi-apoi nu uita poziţia mea înaltă! Toţi cei care vin aici îşi pun toată încrederea în mine şi ăsta nu-i lucru de neglijat. Pe urmă, nu uita plăcerea vrăjii în sine, plăcerea extragerii unui leac din nişte componente murdare, satisfacţia tămăduirii, atunci când ţi se dă ascultare. Sunt, de asemenea, forţele astea necunoscute care abia aşteaptă să intri în contact cu ele şi să le stăpâneşti, dacă poţi.

Hanaş aruncă o privire spre sobiţă şi întrerupse brusc firul gândurilor stăpânului său:

— Cred c-ar fi mai potrivit să mutăm sobiţa pe culoar, căci altfel o să ne sufocăm aici.

— Mut-o şi la dracu’, dar nu-ţi mai băga nasul unde nu-ţi fierbe oala şi nu-mi mai întrerupe gândurile! Niciun idiot din cei care se cred învăţaţi de pe strada asta nu e în stare să-şi dea seama de însemnătatea lucrurilor care se fac în încăperea

asta întunecoasă, murdară şi îmbâcsită de mirosuri ciudate. Şi-au dat seama de foloasele „cadoului”, dar acest cadou nu-i totul. Din această cămăruţă pot să iasă minuni pe care nu şi le închipuie nimeni. Nebunii nu-şi dau seama de adevărata valoare a lui Arafa, dar într-o bună zi s-ar putea s-o cunoască şi atunci o să fie nevoiţi să vorbească despre mama mea cu respect şi să n-o mai ponegrească aşa cum fac acum.

Hanaş, care între timp se ridicase pe jumătate în picioare, se lăsă din nou pe vine şi bombăni supărat:

— Toate minunile astea despre care vorbeşti s-ar putea să fie distruse de bâta unui haidamac idiot.

— Noi nu provocăm nimănui nici o pagubă, achităm taxa de protecţie la timp, aşa că nu există niciun motiv ca să ni se vrea răul, pricepi, fiu al lui Gulgul? îi răspunse Arafa cu asprime.

— Dar Rifaa ce vină a avut? îl stârni Hanaş mai departe râzând.

Arafa îl ţintui câteva clipe cu o privire mânioasă.

— De ce ţii tu cu orice preţ să mă scoţi din sărite cu ideile astea ale tale, nu pricep.

— Pentru că tu speri să devii bogat, în vreme ce aici nu pot fi bogaţi decât haidamacii şi crezi că o să fii puternic în vreme ce aici nu li se îngăduie să fie puternici decât haidamacilor. Asta-i problema, frate, pricepi?!

Pentru moment, Arafa tăcu, concentrându-se asupra ingredientelor pe care le amesteca, apoi se uită la el cu coada ochiului şi-şi dădu seama că era tot îngrijorat.

— Să ştii că m-a prevenit mama înaintea ta, îl luă peste picior, zâmbind pe sub mustaţă. Îţi mulţumesc, Hanaş, fiu al lui Gulgul, dar eu m-am întors pe stradă cu un plan bine stabilit în cap!

— Mi se pare că nu te mai interesează decât vrăjile.

— Magia este un lucru minunat, într-adevăr! întări Arafa beat de fericire. Puterea ei nu cunoaşte limite şi nimeni nu ştie unde se poate opri ea. Pentru cel care o stăpâneşte bâtele haidamacilor pot să pară nişte jucării de copii la aminte, Hanaş, nu fi prost! Imaginează-ţi ce s-ar întâmpla dacă toţi copiii de pe strada noastră ar fi vrăjitori!

— Ce s-ar întâmpla? Dac-ar fi cu toţii vrăjitori, ar muri de foame!

Arafa râse cu poftă, cu gura până la urechi, lăsând să i se vadă dinţii ascuţiţi.

— Nu fi prost, Hanaş! Imaginează-ţi ce-ar fi ei în stare să facă! Jur că minunile de pe strada noastră ar fi la fel de numeroase cum sunt astăzi înjurăturile şi insultele.

— Aşa o fi, dar cu condiţia ca ei să nu moară de foame până una-alta.

— Aşa-i, dar ei nu vor muri câtă vreme…

Se opri brusc, fără să-şi isprăvească fraza. Apoi rămase pe gânduri şi lăsă şi lucrul.

— Rapsodul neamului Qasem spune că acesta ar fi vrut să folosească veniturile moşiei astfel încât să nu mai fie nevoie să muncească nimeni şi toată lumea să aibă parte de fericirea la care visase Adham, schimbă Arafa subiectul discuţiei.

— Asta zicea Qasem!

— Dar lenea nu trebuie să fie ţelul suprem, Hanaş! îşi continuă el firul gândurilor cu ochii licărind puternic. Închipuie-ţi că viaţa ar trece în tihnă totală, fără să mişcăm un deget! Ar fi un vis frumos, dar este caraghios, Hanaş. Ar fi mult mai frumos să nu trebuiască să muncim, pentru a putea face minuni!

Hanaş clatină din capul lui mare, ce părea înfipt direct între umeri, aproape fără gât, protestând împotriva acestei discuţii lipsite de sens. Apoi zise, reluând tonul serios de lucru:

— Acum lasă-mă să aprind soba pe culoar!

— Fă cum pofteşti! Şi aşază-te deasupra flăcărilor, pentru că nu meriţi altceva mai bun

decât să te mistuie focul.

Cam după un ceas de muncă, părăsi micul atelier şi se aşeză pe canapea, privind afară pe fereastră, printre barele ei. După liniştea de până atunci, îi izbi auzul larma străzii, în care se amestecau strigătele vânzătorilor, discuţiile femeilor, glumele zgomotoase şi frânturile de înjurături şi insulte care însoţeau curentul neîntrerupt al celor care se vânturau încolo şi încoace. Dar brusc, ochii uimiţi îi căzură pe zidul de vizavi, unde apăruse ceva nou: o cafenea ambulantă, alcătuită dintr-o cuşcă acoperită cu o *milaya* veche, pe care erau rânduite câteva cutii cu ceai, cafea şi scorţişoară, o sobiţă, câteva ibrice, căni, pahare şi linguriţe. Un bătrân stătea pe pământ şi sufla de zor în câţiva tăciuni pentru ca apa să clocotească, în vreme ce în spatele cuştii stătea în picioare o fetişcană care îmbia trecătorii cu glasul ei cald:

— Cafea după poftă, băieţi!

Cafeneaua era situată cam la punctul de întâlnire a cartierelor Qasem şi Rifaa şi-şi dădu seama că cei mai mulţi clienţi erau vânzători care-şi împingeau cărucioarele şi sărmani. Arafa se holbă îndelung la fata de vizavi printre barele de la fereastră. Chipul ăsta brunet, acoperit cu un văl negru, nu-i de ici, de colo! Iar ghilbabul maroniu închis care se întinde de la gât până la tălpi şi care se târăşte pe pământ când aleargă să ducă o comandă sau se întoarce cu un pahar gol e semnul decenţei şi bunei-cuviinţe! Statură zveltă! Ochii de culoarea mierii ar fi minunaţi, dacă cel stâng n-ar fi înroşit la colţ, fie din pricina unei infecţii, fie din pricina prafului! Se vede clar după trăsăturile feţei că e fiica bătrânului, dar se pare că a zămislit-o spre bătrâneţe, aşa cum se întâmplă deseori pe strada noastră.

— Hei, fătuco! Un pahar de ceai, te rog! îi ceru fără să stea pe gânduri.

Se uită mirată spre el, umplu numaidecât un pahar din ibricul îngropat în cenuşă până la jumătate şi alergă cu el, traversând strada.

— Binecuvântate să-ţi fie mâinile! Cât face? o întreba el zâmbind.

— Un firfiric de nichel[39]…

— Cam multişor, dar pentru tine nimic nu-i prea scump.

— La cafeneaua mare este o *taarifa*[40] şi nu e cu nimic mai bun decât ăsta din mâna ta, protestă ea.

Plecă fără să se întindă la vorbă, iar el porni să soarbă din ceai înainte să se răcească, fără să-şi desprindă ochii de la ea. Ce fericit ar fi alături de o tânără ca asta! N-are niciun cusur în afara ochiului înroşit, dar s-ar putea lecui foarte uşor! Problema este că i-ar trebui nişte bani pe care nu-i are încă. Subsolul este aranjat, iar Hanaş n-are decât să doarmă pe coridor sau în salon, dacă pofteşte, după ce-l curăţă mai întâi de ploşniţe.

Atenţia îi fu atrasă de un murmur ciudat al străzii şi-i văzu pe oameni uitându-se înspre capătul de sus. Prinse şi nişte frânturi de comentarii, din care desluşi limpede numele haidamacului:

Al-Santuri… Al-Santuri…

Se aplecă atât cât putu şi-l zări printre barele de la fereastră pe haidamac apropiindu-se înconjurat de ajutoarele lui. Când ajunse în dreptul cafenelei ambulante, ochii îi căzură asupra fetei şi-l întrebă pe unul dintre oamenii lui:

— Cine-i fata?

— Awatif, fiica lui amm Şakrum! îi răspunse acesta pe loc.

Se uită lung la ea printre gene şi-şi văzu de drum spre cartierul lui. Arafa se simţi neliniştit şi tulburat. Făcu semn fetei cu paharul gol şi ea alergă sprintenă şi-l luă din mâna lui împreună cu firfiricul de nichel.

— Nu te-a deranjat? o întrebă el, făcând semn cu bărbia în direcţia în care se dusese Al-Santuri.

— O să-ţi cer ajutor la nevoie. Mă ajuţi? glumi ea, întorcându-se grăbită spre locul de unde venise.

Ironia ei parcă-i răni sufletul, dar îşi dădu seama că era o ironie tristă, fără nici o intenţie sfidătoare. În orice caz, tulburarea îi spori.

În clipa aceea, îl auzi pe Hanaş strigându-l şi sări în picioare, retrăgându-se repede înăuntru.

96

Clienţii lui Arafa se înmulţiră cu trecerea zilelor, dar nu avu o bucurie mai mare ca în ziua când o întâmpină pe Awatif în salonul lui. Atunci uită de masca gravitaţii pe care şi-o punea ori de câte ori primea un client şi se ridică în picioare pentru a-i da bineţe. Apoi o invită să ia loc pe o salteluţă dinaintea lui şi se aşeză şi el cu picioarele adunate sub el, bucuros peste poate. O cuprinse cu privirea, dar ea insistă să-i arate numaidecât ochiul stâng, care aproape că nu se mai vedea din pricina inflamaţiei.

— L-ai neglijat, fetiţo! spuse el, arătându-şi nemulţumirea. Era roşu din prima zi când te-am văzut.

— M-am mulţumit să-l spăl cu apă călduţă. Cine este aşa de ocupat cu treburile ca mine mai uită, încercă ea să se scuze.

— Dar nu-i bine să uiţi când e vorba de sănătatea ta. Mai ales când e vorba de un organ atât de preţios cum este ochiul tău frumos.

Zâmbi, impresionată de complimentul lui, în vreme ce el întinse mâna spre raftul din spate, de unde luă un vas şi scoase dinăuntrul lui o mică legăturică.

— Pui ce se află aici în pacheţel într-o batistă curată pe care o ţii deasupra aburilor de la apa în clocot şi o legi peste ochi câteva nopţi la rând,

până ce devine la fel de frumos ca celălalt, îi explică el.

Ea luă pacheţelul şi scoase o pungă din buzunar, întrebându-l cu un semn din ochiul drept cât costă.

— Nu-ţi face nici o grijă în privinţa asta! spune el râzând. Doar suntem vecini şi acum am devenit şi prieteni

— Dar dumneata plăteşti ceaiul pe care-l iei de la mine.

— De fapt, eu îi plătesc tatălui tău, îi răspunse evaziv. E un bărbat venerabil. Aş vrea să-l cunosc. Îmi paie rău că e nevoit să lucreze până la vârsta asta înaintata

— Dar e foarte sănătos, îi răspunse ea cu mândrie. Numai că viaţa lui atât de lungă este de multe ori motiv de tristeţe, căci el a fost martor la multe întâmplări de pe vremea lui Qasem.

— Serios? se arătă Arafa foarte interesat. Şi a fost unul din adepţii lui?

— Nu! Dar a cunoscut fericirea din zilele lui şi continua să tânjească după ea…

— Vreau să-l cunosc şi să stau de vorbă cu el.

— Cred că mai bine nu-l provoci să vorbească despre acest subiect, încercă ea să-l înduplece. Aş vrea să-l uite pentru totdeauna, pentru binele lui. Odată s-a întrecut cu băutura la o crâşmă împreună cu nişte prieteni şi după ce s-a cherchelit binişor, s-a ridicat în picioare şi-a începui să ceară în gura mare ca viaţa să redevină aşa cum a fost în zilele lui Qasem. Când s-a întors acasă, l-a şi găsit pe Al-Santuri în aşteptarea lui. S-a năpustit asupra Iui cu palmele şi cu picioarele şi nu l-a lăsat în pace până când nu l-a văzut leşinat.

Arafa rămase pe gânduri câteva clipe, supărat peste măsură, aruncând priviri furişe către ea, apoi murmură:

— Nimeni nu este în siguranţă cât timp există aceşti haidamaci.

— Ai dreptate! Nimeni nu este în siguranţă atâta timp cât există ei, întări ea, după ce-l iscodi cu

privirea, ca şi cum ar fi vrut să se încredinţeze de sinceritatea lui.

Arafa şovăi puţin, muşcându-şi buzele, apoi schimbă vorba

— L-am văzut pe Al-Santuri uitându-se la tine cu neruşinare.

— Lua-l-ar Domnul să-l ia! îl blestemă ea, încercând să-şi ascundă un zâmbet, aplecându-şi capul.

— Nu e mai nimerit ca o fată să se bucure atunci când este admirată de un haidamac ca el? încercă Arafa să tragă de limbă, suspicios.

— Dar el are patru neveste!

— Şi dacă poate să mai ţină încă una? întrebă el, simţind cum inima i se afundă în piept.

— ÎI urăsc de când s-a năpustit asupra tatei, izbucni ea furioasă. Aşa sunt toţi haidamacii. N-au pic de milă. Iau taxa lor de protecţie de la tine şi te privesc cu atâta aroganţă de parcă ei ar plăti-o.

— Ai dreptate, Awatif! o încurajă el entuziasmat. Aşa cum a avut şi Qasem dreptate atunci când i-a ucis până la ultimul. Numai că ei revin ca nişte buboaie pentru care nu se află leac.

— De-aia tânjeşte tata după vremurile lui Qasem!

— Mai există şi alţii care tânjesc după zilele lui Gabal şi ale lui Rifaa, dar trecutul nu se mai întoarce, spuse el clătinând din cap cu regret.

— Dumneata vorbeşti aşa pentru că nu l-ai cunoscut pe Qasem cum l-a cunoscut tata, protestă ea destul de blând.

— Dar tu l-ai cunoscut?

— Nu! Dar mi-a vorbit tata despre el.

— Şi mama mi-a vorbit mie, dar ce folos au toate astea? Nu ne pot scăpa de haidamaci. Şi mama a fost victima lor şi o batjocoresc şi acum, după moarte.

— Serios?

— De-aia mă tem pentru tine, Awatif, spuse el posomorât, ca şi cum ar fi fost un pahar de apă

limpede tulburată de sedimentele de la fund. Haidamacii ne ameninţă şi mijloacele de trai, şi onoarea, şi iubirea, şi pacea… Îţi spun cu toată sinceritatea că m-am convins de necesitatea lichidării lor de când am văzut bestia asta zgâindu-se la tine.

— Se zice că Străbunul şi Stăpânul nostru l-ar ţine sub protecţia lui, murmură Awatif.

— Dar unde-i Străbunul ăsta al nostru?

— În Casa cea Mare! îi răspunse ea fără să stea pe gânduri.

— Aşa-i! Tatăl tău vorbeşte despre Qasem şi Qasem, la rândul lui, a vorbit despre Străbunicul nostru, adăugă el calm, dar fără niciun semn de bucurie pe chip. Asta auzim noi, însă nu-i vedem decât pe Qadri, pe Saadallah, pe Aggag, pe Al-Santuri şi pe Yusuf. Avem nevoie de o forţă care să ne izbăvească de suferinţă. Amintirile nu ne folosesc la nimic.

Îşi dădu seama că, furat de discuţie, ajunsese aproape să strice rostul întâlnirii, aşa că, în cele din urmă, zise, încercând să ajungă la ceea ce-l interesa cel mai mult:

— Strada are nevoie de o putere întocmai cum am eu nevoie de tine!

Îi aruncă o privire dezaprobatoare, dar el zâmbi cu o îndrăzneală ce nu părea deloc nefirească în ochii lui prădalnici şi zise serios, pentru a evita izbucnirea mâniei care mijea în sprâncenele ei încruntate:

— O tânără bună, harnică, frumoasă, care uită şi de ochiul bolnav prinsă în vârtejul treburilor şi-l lasă să se inflameze. Pe urmă mă vizitează, închipuindu-şi că ea ar avea nevoie de mine, şi descoperă că în realitate eu sunt cel care are nevoie de ea.

— Cred că e timpul să plec, murmură ea, dând să se ridice.

— Nu te supăra, te rog! Şi tu ştii prea bine că nu spun nimic nou. Fără îndoială că ai observat

admiraţia pe care o am pentru tine din privirile mele care rătăcesc între fereastră şi cafeneaua ta. Un burlac ca mine nu poate trăi la nesfârşit de unul singur. Casa lui plină de treburi are nevoie de grija cuiva, apoi mai are şi nişte bani care-i prisosesc şi îi trebuie cineva care să-i chivernisească.

Dar ea ieşi din cameră, în timp ce el o urmă în capătul culoarului pentru a-şi lua rămas-bun.

— Rămâi cu bine! zise ea, parcă regretând faptul că ieşise fără să-l salute.

Arafa rămase pe loc, îngânând în şoaptă:

Obrazul tău cel mândru, luna mea,
Umple-mi paharul degrabă!
Căci tu eşti cea mai frumoasă făptură pentru mine!

Se întoarse în atelier, zburând de fericire, şi aici îl găsi pe Hanaş cufundat în treburile lui.

— Ce noutăţi ai? îl întrebă cu gândurile aiurea.

Hanaş îi prezentă o sticlă şi-i explică:

— Este plină şi închisă perfect, dar trebuie s-o încercăm în deşert!

— Da, în deşert, căci altfel ne dăm de gol, încuviinţă Arafa după ce îi cercetă atent dopul.

— Câştigurile au început să apară şi viaţa ne zâmbeşte. Nu da cu piciorul la fericirea pe care ţi-a dăruit-o Allah.

Hanaş începuse să se plictisească de viaţă tocmai când ea începuse să i se pară lui mai frumoasă. Arafa zâmbi la acest gând şi, după ce privi un timp la el, îi zise:

— Mama ta a fost la fel ca mama mea.

— Așa-i, dar ea te-a implorat să nu te gândeşti la răzbunare.

— Aveai o altă părere decât acum.

— Vom fi ucişi înainte să ne răzbunăm.

— Nu-ţi ascund că eu am renunţat de multă vreme să mă mai gândesc la răzbunare, glumi Arafa.

— Atunci, dă sticla încoace s-o golim, frate! îi ceru Hanas cu faţa radioasă.

— Ba o s-o încercăm până ce o să fie perfectă, se opuse Arafa, strângând sticla cu toată palma.

Hanaş se încruntă, protestând împotriva faptului că-l lua peste picior, dar Arafa adăugă:

— Eu ştiu foarte bine ce spun, Hanaş. Crede-mă că am renunţat la răzbunare, dar nu pentru că am vrut să dau ascultare rugăminţilor mamei, ci pentru că m-am convins de necesitatea lichidării haidamacilor, lăsând la o parte ideea răzbunării.

— Din cauză că te-ai îndrăgostit de fata asta spui acum aşa ceva, îşi arătă Hanaş nemulţumirea.

Arafa râse cu gura până la urechi.

— Dragostea pentru fată, dragostea pentru viaţă. Zi-i cum vrei! Qasem a avut dreptate!

— Dar ce-ai tu de-a face cu Qasem? El a împlinit dorinţa străbunicului!

— Cine ştie? se întrebă el, muşcându-şi buzele. Strada noastră spune fel de fel de poveşti, pe când noi facem lucruri extraordinare aici, în această încăpere. N-am nici o îndoială în privinţa asta. Unde-i siguranţa în viaţa asta? Mâine o să vină Aggag şi-o să ne fure totul… Dacă o să încerc să mă însor cu Awatif, o să mă împiedice bâta lui Al-Santuri. Şi în această situaţie sunt toţi oamenii de pe strada noastră până şi cerşetorii… Ceea ce îmi tulbură mie liniştea tulbură liniştea întregii străzi, după cum ceea ce îmi asigură mie apărarea va apăra întreaga stradă… Într-adevăr, eu nu sunt haidamac şi nu sunt niciunul din trimişii lui Al-Gabalawi, dar am o grămadă de minuni în camera asta, inclusiv o forţă nemaipomenită. Gabal, Rifaa şi Qasem la un loc n-au avut nici a zecea parte din ea.

Ridică mâna cu sticla, ca şi cum s-ar fi pregătit s-o arunce, apoi i-o dădu înapoi lui Hanaş, zicându-i.

— O încercăm noaptea asta pe munte. Descreţeşte-ţi fruntea şi pregăteşte-te să te bucuri!

Ieşi din atelier şi se apropie de fereastră, aşezându-se pe vine deasupra canapelei şi holbându-se spre cafeneaua ambulantă. Noaptea cobora încet în vreme ce ea îi îmbia pe trecători la cafea şi la ceai. Evita să privească spre fereastra lui ceea ce dovedea că îi stăruia în gând. Zâmbetul îi strălucea pe buze aşa cum strălucea steaua aceea de pe cer. Zâmbi şi Arafa. Întreaga lui fiinţă zâmbi şi fericirea îi copleşi inima, făcându-l să jure că-şi va pieptăna parul în fiecare dimineaţă de-acum încolo. Dinspre Al-Gamaliyya se auzeau vocile oamenilor care urmăreau un hoţ. Apoi, din cafenea răsunară primele acorduri de *rabab* şi se înălţă glasul rapsodului, începând recitalul de seară:

În primul rând, domnului Qadri – supraveghetorul nostru,
În al doilea rând, lui Saadallah, haidamacul nostru,
În al treilea rând, lui Aggag, haidamacul cartierului nostru.

Cuvintele astea îl smulseră din visare fără milă şi îşi zise plictisit şi revoltat: „Poveştile vor începe atunci când se vor sfârşi aceste povesti! La ce-a folosit ascultarea lor noapte de noapte? Rapsodul va cânta şi se vor trezi cafenelele în care se consumă droguri – *gharzele,* stradă a suspinelor…”

97

În viaţa lui amm Şakrum s-a produs o schimbare ciudata. Uneori se trezea vorbind cu glas tare, ca şi cum ar fi rostit un discurs. „Bătrâneţea! Bătrâneţea-i de vină!“, încercau oamenii să-i găsească scuze.

Se mânia foarte tare din cel mai neînsemnat motiv sau fără niciun motiv. „Bătrâneţea”, zicea

lumea. Rămânea îndelung dus pe gânduri fără să scoată niciun cuvânt, nici chiar atunci când ar fi fost cazul să vorbească. „Bătrâneţea”, zicea lumea. Sau spunea vorbe care pe stradă erau socotite blasfemii, dar lumea se grăbea să-l disculpe, cu milă şi teamă: „Bătrâneţea! Doamne, apără-ne de ea!“. Adesea, Arafa îl urmarea de la fereastră cu simpatie şi îngrijorare. Într-o zi şi-a zis, în timp ce se uita la el: „E un bărbat demn, în ciuda hainelor zdrenţuite şi murdare pe care le poartă. Decăderea pe care a cunoscut-o strada după epoca lui Qasem şi-a lăsat urmele şi pe faţa lui uscată. Din nefericire pentru el, a trăit în vremea lui Qasem şi a avut parte de zilele în care au domnit dreptatea şi siguranţa, şi-a primit partea ce i se cuvenea din veniturile moşiei şi a văzut edificiile ridicate din aceste beneficii, pentru ca la un moment dat să se oprească din porunca lui Qadri. Într-un cuvânt, e un om nefericit care a avut parte de o viaţă prea lungă…"

Printre barele de la fereastră, o zări venind pe Awatif, cu chipul fără niciun cusur acum, după ce i se vindecase ochiul, îşi întoarse privirea de la tatăl ei şi-i ceru zâmbind:

— Un ceai, frumoaso, te rog!

Se apropie îndată cu paharul plin, dar înainte de a-l lua din mâna ei, îi zise, ca să fie sigur că aude vorbele lui:

— Te felicit că te-ai făcut bine, rază a străzii noastre!

— Meritul este al lui Allah şi al tău, murmură ea surâzătoare.

Apoi Arafa luă paharul, atingându-i intenţionat degetele, iar ea se întoarse numaidecât, însă după mersul ei îşi dădu seama că nu-i displăcuse gestul lui. Acum ar fi momentul să facă pasul hotărâtor! Nu-i lipsea îndrăzneala, dar trebuia să se gândească de o mie de ori la reacţia posibilă a lui Al-Santuri. De vină e numai amm Şakrum, care a scos-o în calea lui. Dar ce putea să facă? E un

bătrân sărman care a obosit împingând căruciorul şi s-a văzut nevoit să deschidă cafeneaua asta prevestitoare de rău!

Dinspre Al-Gamaliyya se auzi mare zarvă şi toate capetele se întoarseră în direcţia aceea. Curând, se ivi o căruţă trasă de cai, încărcată cu femei cântând şi bătând din palme, în jurul unei mirese care se întorcea de la *hammam.* Copiii alergară veseli spre căruţa care urca spre cartierul Gabal şi încercară să se agaţe de ea. În văzduh se ridicau când chiote şi felicitări, când şoapte deocheate. Amm Şakrum sări brusc în picioare, ca şi cum l-ar fi supărat ceva pe neaşteptate, şi începu să tune:

— Dă-i! Loveşte-l!

Awatif alergă spre el şi-l înduplecă să se aşeze, bătându-l pe spate cu teamă şi duioşie. Omul ăsta o fi visând sau are halucinaţii? se întreba Arafa. Blestemată mai e şi bătrâneţea asta! Atunci cum o fi trăind Străbunicul nostru Gabalawi? Se uită spre bătrân, aşteptând să se liniştească, şi-l întrebă cu blândeţe:

— Amm Şakrum, spune-mi, dumneata l-ai văzut vreodată pe Al-Gabalawi?

— Cât de prost mai poţi să fii! îi răspunse fără să se uite la el. Tu nu ştii că el s-a-nchis în Casa lui încă dinainte de Gabal?

Awatif zâmbi, în vreme ce Arafa râse cu poftă.

— Domnul să-ţi dea viaţă lungă, amm Şakrum! îi ură el zâmbind.

— O urare care ar fi avut sens cu adevărat atunci când şi viaţa avea un sens, bombăni Şakrum.

Awatif se apropie de fereastră pentru a lua paharul şi-i zise în şoaptă:

— Lasă-l în pace! Nu mai doarme niciun ceas pe noapte…

— Să ştii că mi-ai fermecat inima, Awatif, şopti el cu căldură în glas. Aş vrea să stăm de vorbă în

legătură cu noi, adăugă repede, înainte ca ea să se retragă.

Îi făcu semn cu degetul, prevenindu-l să tacă, şi se duse la locul ei. Porni să se amuze, uitându-se la nişte copii care se jucau de-a „ascunde ceapa”. Dar ca din senin apăru Al-Santuri dinspre cartierul Qasem şi Arafa îşi trase instinctiv capul de la fereastră. Ce l-o fi adus aici? Spre norocul lui, s-a aşezat în cartierul neamului Rifaa şi se află sub protecţia lui Aggag, pe care îl copleşise cu „cadouri”. Haidamacul se apropie şi se opri în faţa cafenelei lui Şakrum, cercetând atent chipul lui Awatif.

— Una fără zahăr, mormăi el.

De la o fereastră chicoti o femeie, în vreme ce alta se întrebă:

— Ce l-o fi împingând pe haidamacul din Qasem să ceară una fără zahăr tocmai de la cafeneaua cerşetorilor?

Al-Santuri părea că nu dă atenţie la nimic. Awatif îi oferi ceaşca, în vreme ce inima se zvârcolea în pieptul lui Arafa. Aşteptă să se răcească puţin cafeaua, zgâindu-se la fată cu o neruşinare însoţită de un rânjet ce-i descoperea dinţii de aur. Arafa ameninţă în gând să-l izbească de peretele muntelui Al-Muqattam.

Haidamacul sorbi o înghiţitură şi bombăni:

— E delicioasă! Felicitări, frumoaso!

Ea se temu să zâmbească, după cum se temu şi să se încrunte, în vreme ce bătrânul Şakrum privea spre ei speriat. Al-Santuri îi întinse o monedă de cinci piaştri şi ea îşi duse imediat mâna spre buzunar pentru a-i da restul, dar el nu aşteptă şi nu părea că ar mai fi vrut să primească ceva; se ridică şi se întoarse la cafeneaua cartierului Qasem. Awatif nu prea ştia ce să facă, dar Arafa o sfătui aproape în şoaptă:

— Nu te duce la el!

— Şi cum îi dau restul? întrebă ea.

Aşa slab cum era, amm Şakrum se ridică, luă restul din mână fetei şi-şi târşâi picioarele până la cafenea. În câteva clipe fu înapoi şi se aşeză, izbucnind în hohote de râs pe care nu şi le putea stăpâni.

— Opreşte-te, tată! îl implora fiica, apropiindu-se de el.

Dar el se ridică din nou în picioare şi începu să strige, cu faţa spre Casa Stăpânului din capătul străzii:

— Gabalawi! Gabalawi!

Ochii se îndreptară către el de la ferestre şi de la uşile caselor, cafenelelor şi subsolurilor şi copiii se grăbiră către el, ba chiar şi câinii rămaseră cu ochii holbaţi la el.

— Gabalawi! urlă el din nou. Până când o să taci şi o să stai ascuns? Poruncile tale sunt călcate în picioare, iar banii tăi sunt risipiţi fără nici o socoteală. Şi tu eşti jefuit tot aşa cum sunt jefuiţi şi nepoţii tăi, Gabalawi!

— I-auzi, ia! se mirară cei mici, mulţi dintre ei râzând cu poftă.

— Nu m-auzi, Gabalawi? adăugă bătrânul. Nu ştii ce-a venit peste noi? De ce l-ai pedepsit pe Idris, care-a fost de o mie de ori mai bun decât haidamacii de pe strada noastră, Gabalawi?!

În clipa aceea, Al-Santuri ieşi din cafenea şi se răsti la el:

— Ţine-ţi gura, ramolitule! Nu mai ştii ce-i aia ruşine?

— Blestemat să fii, ticălosul ticăloşilor! urlă bătrânul şi mai tare, fierbând de furie.

— E pierdut, bietul om! şoptiră mai mulţi cu teamă în glas.

Orbit de mânie, Al-Santuri se repezi spre el şi-l lovi cu pumnul în cap. Bătrânul se clătină şi ar fi căzut la pământ, dacă nu l-ar fi sprijinit Awatif la timp. Când o văzu, haidamacul se întoarse la locul unde stătuse până atunci.

— Hai să mergem acasă, tată, încercă fata să-l astâmpere, cu lacrimi în ochi.

Arafa le sări în ajutor, dar bătrânul se luptă din răsputeri să-i îndepărteze. Sufla greu, în vreme ce peste cei din jur se aşternu o atmosferă mohorâtă, apăsătoare.

— Tu eşti de vină, Awatif, o mustră o femeie de la o fereastră. Era mai bine să fi stat acasă.

— Ce pot să fac? se tângui Awatif plângând de-a binelea.

— Gabalawi! Gabalawi! ţipa amm Şakrum cu glasul din ce în ce mai slab.

98

Înainte de ivirea zorilor, nişte bocete spintecară liniştea. Curând după aceea, lumea află că Şakrum s-a stins din viaţă. Pentru stradă n-a fost o întâmplare neaşteptată.

— Allah să-l trimită în gheena! murmurară cei din anturajul lui Al-Santuri. N-a avut respect şi tocmai această lipsă de respect i-a pricinuit moartea.

— Şakrum a fost ucis, aşa cum sunt ucişi atâţia alţii pe strada noastră, îi zise Arafa lui Hanaş. Ucigaşii nici măcar nu-şi ascund crimele. Şi nimeni nu îndrăzneşte să se plângă sau să caute un martor.

— Ce nenorociri! exclamă Hanaş cu aversiune. Ce am căutat noi aici?

— Asta-i strada noastră!

— Mama noastră a părăsit-o înfrântă. Şi strada-i blestemată, şi cei care trăiesc pe ea!

— Dar e strada noastră, insistă Arafa.

De ce trebuie să ispăşim noi nişte păcate pe care nu le-am săvârşit? Laşitatea este cel mai mare dintre toată păcatele! Experienţa de pe munte cu sticla n-a dat rezultatul la care ne-am aşteptat.

— Data viitoare o să reuşim!

În urma năsăliei care-l purta pe Şakrum nu se aflaseră la ieşirea din casă decât Awatif şi Arafa. Aşa apăru în faţa casei. Toată lumea se miră de participarea vrăjitorului Arafa la ceremonia înmormântării. Vorbiră în şoaptă despre curajul lui ciudat.

— Vrăjitorul ăsta-i nebun, îşi ziseră cei mai mulţi.

Dar ciudăţenia cea mai mare a fost alăturarea lui Al-Santuri la acest cortegiu, când a ajuns în centrul cartierului Qasem. Cu ce neruşinare a făcut-o!

— Allah să te ţină pe tine în viaţă, Awatif, căci tu eşti consolarea noastră, bâigui el.

Arafa îşi dădu numaidecât seama că haidamacul pregătește terenul pentru a cere mâna lui Awatif. Dar situaţia se schimbă repede, căci imediat se alăturară cortegiului vecinii şi cunoscuţii pe care teama îi oprise până atunci şi strada se umplu.

— Allah să te ţină pe tine în viaţă, Awatif, repetă Al-Santuri.

— Omori omul şi pe urmă mergi în cortegiul lui până la groapă?! întrebă ea, privind la el sfidător.

— Aşa ceva i s-a spus cândva şi lui Qasem, zise Al-Santuri destul de tare, astfel încât să-l audă şi alţi oameni.

— Mărturiseşte că Allah e unul singur! o îndemnară mai multe glasuri, încercând s-o consoleze. Numai Allah hotărăşte sorocul oamenilor!

— Tu cu mâna ta l-ai omorât pe tata! ţipă Awatif la el.

— Allah să te ierte, Awatif! Tu ştii prea bine că, dacă l-aş fi lovit cu adevărat, ar fi pierit pe loc… Nu l-am lovit cu adevărat, ci doar l-am mângâiat puţin. Toată lumea poate să depună mărturie că aşa au stat lucrurile.

— L-a mângâiat puţin… Doar l-a mângâiat, se întrecură mai multe glasuri. Aproape că nici nu l-a

atins. Jur că nu l-a atins. Să ne mănânce viermii ochii dacă minţim.

— Domnul nostru o să mă răzbune! şopti Awatif.

— Allah să te ierte, Awatif! îi zise Al-Santuri cu un glas atât de blând că s-a vorbit multă vreme despre momentul acesta.

— Lasă cortegiul să meargă în pace! îi şopti Arafa lui Awatif la ureche.

Dar în clipa următoare, se trezi că Al-Addad, unul din ciracii lui Al-Santuri, îl lovi cu palma peste faţă şi se zborşi

— Fiu de târfa, de ce te-ai băgat între ea şi între şeful nostru?

Arafa se întoarse spre el uimit, dar se trezi cu o palmă şi mai puternică decât prima. Îl mai lovi încă unul, apoi un al treilea îl scuipă în faţă, un al patrulea îl apucă de guler, un al cincilea îl împunse atât de tare încât căzu pe spate, iar un al şaselea îi dădu o lovitură cu piciorul şi-l ameninţă:

— O să te îngropăm la cimitir, dacă o s-ajungi până acolo.

Rămase un timp întins pe pământ, uimit de ceea ce i se putuse întâmpla, dar îşi adună forţele, se ridică anevoie şi-şi şterse praful de pe ghilbab şi de pe faţă. O grămadă de copii se strânseră în jurul lui şi începură să-şi bată joc de el.

— A căzut viţelul. Aduceţi cuţitul!

Se întoarse la subsolul unde locuia, şchiopătând, turbat de furie…

— Ţi-am spus să nu te duci? îi reproşa Hanaş, uitându-se la el cu milă…

— Taci! strigă la el agitat. Va fi vai şi-amar de ei.

— Eu te sfătuiesc să uiţi de fata asta, căci altfel va fi vai şi-amar de noi! îi zise tovarăşul lui cu blândeţe şi hotărâre totodată.

Rămase o vreme pe gânduri, cu capul în pământ, apoi ridică faţa mohorâtă spre el.

— O să mă însor cu ea mai curând decât te-ai putea aştepta! insistă el atât de hotărât încât îl sperie pe Hanaş.

— Asta-i curată nebunie!

Şi alaiul nunţii o să fie condus chiar de Aggag!

— Tu îţi torni singur spirt pe haine şi-ţi dai foc.

— La noapte repetăm experienţa cu sticla în deşert.

Câteva zile nu mai ieşi din casă, dar continuă să comunice cu Awatif prin fereastra cu bare. După ce luară sfârşit zilele de doliu, se întâlni cu ea pe coridorul casei ei şi-i propuse fără niciun fel de ocolişuri:

— Cred că cel mai bine ar fi să ne căsătorim imediat.

Propunerea nu o luă prin surprindere pe fată, dar ea îl avertiză:

— Acceptarea mea o să-ţi provoace necazuri cumplite.

— Aggag a fost de acord să ne conducă alaiul de nuntă, îi spuse el încrezător. Asta înseamnă foarte mult, dacă pricepi.

S-au întreprins toţi paşii într-o tăcere desăvârşită şi strada a aflat pe neaşteptate că Awatif, fiica lui Şakrum, s-a măritat cu Arafa vrăjitorul şi s-a şi mutat în casa lui, iar Aggag – haidamacul neamului Rifaa – a fost martor la căsătorie. Cei mai mulţi au rămas stupefiaţi şi unii s-au întrebat miraţi: Cum a fost cu putinţă aşa ceva? Şi cum de l-a convins pe Aggag să-i dea binecuvântarea? Iar cei care-l cunoşteau mai bine şi-au zis: Ne-a tras pe sfoară!

Al-Santuri s-a întâlnit cu ajutoarele sale în cafeneaua neamului Qasem. Aggag a aflat de lucrul ăsta şi s-a întâlnit şi el cu ajutoarele sale în cafeneaua neamului Rifaa. A auzit întreaga stradă de cele două întâlniri, iar atmosfera s-a tensionat şi, cât ai bate din palme, vânzătorii, cerşetorii şi copiii au părăsit zona în care se întâlneau cele două cartiere şi toate dughenele şi ferestrele s-au

închis. Al-Santuri împreună cu oamenii săi au coborât pe stradă şi la fel au procedat și Aggag împreună cu oamenii lui. Focul mocnea şi mirosul său dezgustător plutea în aer. Era nevoie de o singură scânteie pentru ca flăcările să izbucnească.

— Ce i-a supărat pe bărbaţii noştri? întrebă un om de bine de pe o terasă. Chibzuiţi adânc înainte să curgă sângele.

— Nu suntem supăraţi şi n-avem niciun motiv să ne supărăm, răzbătu glasul lui Aggag prin tăcerea înspăimântătoare, în vreme ce se uita atent la Al-Santuri.

— Ai mers prea departe, jupâne, şi nu poate să accepte niciun haidamac ceea ce ai făcut tu! l-a repezit Al-Santuri.

— Dar ce-am făcut?

— Ai luat apărarea unui om care mă sfidează, protestă Al-Santuri şi vorbele-i păreau să pornească şi din gură, şi din ochi.

— Omul n-a făcut decât să se însoare cu o fată rămasă singură după moartea tatălui ei. Eu sunt martor la căsătoriile tuturor din neamul Rifaa.

— El nu este din neamul Rifaa. Nimeni nu ştie cine a fost tatăl lui. Nici măcar el. S-ar putea să-i fii tu tată, s-ar putea să-i fiu eu, după cum s-ar putea să-i fie tată oricare cerşetor de pe stradă.

— Dar în momentul de faţă el locuieşte în cartierul meu.

— Asta-i o întâmplare şi nimic mai mult. S-a pripăşit pentru că acolo a găsit un subsol gol…

— Chiar dacă lucrurile ar sta aşa…

— Ştii că ai depăşit limitele bunei-cuviinţe? tună Al-Santuri.

— Nu ţipa, jupâne! se răsti şi Aggag. Nu cred că e cazul să ne umflăm în pene ca nişte cocoşi.

— Ba poate că e.

— Doamne, ajută-mă! bolborosi Aggag ca şi cum ar fi dat ordinul de pregătire pentru luptă.

— Aggag, fii atent ce faci!

— Blestemat fie tatăl tău!

— Blestemat fie tatăl tău!

Bastoanele se ridicară deasupra capetelor, dar tocmai atunci răcni un glas mustrător:

— Ruşine, măi oameni!

Capetele se întoarseră spre locul de unde venise glasul şi-l zăriră pe jupân Saadallah, haidamacul străzii, croindu-şi drum printre rifaaiţi spre zona care despărţea cele două cartiere.

— Bastoanele jos! le porunci el.

Ciomegele se lăsară în jos aşa cum se pleacă în rugăciune capetele oamenilor.

— Nu vreau să aud acum nici o vorbă. Risipiţi-vă în pace! Masacru din pricina unei muieri? Unde-i bărbăţia? îşi arătă Saadallah indignarea, uitându-se când la unul, când la altul.

Oamenii se împrăştiară în tăcere şi Saadallah se întoarse acasă.

Arafa şi Awatif, care se aflau în camera lor de la subsol, nu se aşteptau ca noaptea să treacă în pace. Urmăriseră ce se petrecea afară cu inimile zbuciumate, cu chipurile palide şi cu buzele uscate. Nu se liniştiră decât atunci când auziră glasul poruncitor al lui Saadallah.

— Ce viaţă cumplită! exclamă Awatif după ce oftă adânc.

Arafa încercă să-i redea calmul şi murmură, arătând cu degetul spre cap:

— Eu lucrez cu ăsta! Aşa a procedat şi Gabal şi la fel a făcut şi isteţul de Qasem.

— Crezi că o să dureze liniştea? întrebă ea, înghiţind în sec.

— Ce bine ar fi dacă toţi soţii ar avea parte de fericire ca noi! şopti el, strângând-o la piept aparent vesel.

Îşi lăsă capul pe umărul lui, trăgându-şi răsuflarea, şi se tângui din nou:

— Crezi că lucrurile o să se oprească aici?

— Niciun haidamac nu se poate socoti în siguranţă, îngăimă el după ce oftă adânc.

— Ştiu lucrul ăsta, îngână ea, ridicându-şi capul. Şi eu am o rană în suflet care n-o să se vindece până ce n-o să-I văd mort.

Înţelese la cine se referă şi o privi drept în ochi, rămânând dus pe gânduri.

— Răzbunarea într-o situaţie ca a ta este obligatorie, dar să ştii că ea n-o să aibă un rezultat hotărâtor. Siguranţa noastră este ameninţată nu pentru că Al-Santuri ne-ar ameninţa, ci pentru că siguranţa întregii străzi este ameninţată de haidamaci. Presupunând că o să-l înfrângem pe Al-Santuri, cine ne garantează că mâine n-o să ne atace Aggag sau că poimâine n-o să-şi bată joc de noi Yusuf? Aşa că sau va avea parte de siguranţă toată lumea, sau nu va exista siguranţă pentru nimeni.

— Tu vrei să fii aşa cum au fost Gabal, Rifaa sau Qasem? îl întrebă, zâmbind uşor.

Îi sărută părul cu parfum de garoafe şi nu-i răspunse.

— Ei au fost îndemnaţi să acţioneze de Străbunicul nostru Gabalawi…

— Străbunicul nostru Gabalawi? Fiecare oropsit strigă aşa cum a strigat răposatul taică-tău: „O, Gabalawi!“. Dar ai auzit să mai existe alţi nepoţi ca noi care n-au voie să-l vadă pe bunicul lor şi cărora li se ţine poarta închisă tot timpul? Ai mai auzit să existe vreun alt stăpân de a cărui moşie să-şi bată joc lumea aşa cum îşi bate joc de moşia lui, fără ca el să mişte un deget?

— Bătrâneţea-i de vină! îi răspunse ea cu naivitate.

— N-am auzit de nimeni care să fi trăit atât de mult, murmură neîncrezător.

— Lumea zice că în piaţa Al-Muqattam trăieşte un bătrân care a trecut de o sută cincizeci de ani. Domnul nostru poate să facă orice minuni.

Rămase un timp pe gânduri, apoi bombăni:

— Şi magia poate să facă orice!

— Vrăjile tale pot să tămăduiască ochii, zise ea lovindu-i în joacă pieptul cu degetul, după ce râse pe seama vanităţii lui.

— Ba chiar pot să facă nenumărate alte lucruri.

— Vai de capul nostru de drogaţi! se lamentă ea oftând adânc. Ne amuzăm şi ne amăgim cu poveşti, ca şi când nu ne-ar ameninţa nimic!

Nu dădu atenţie intervenţiei ei şi-şi reluă firul discuţiei:

— Într-o bună zi, s-ar putea să ne scape şi de haidamaci, să înalţe din nou edificii şi să asigure cele necesare traiului pentru toţi copiii de pe strada noastră.

— Crezi că s-ar putea întâmpla aşa ceva înainte de sfârşitul lumii? îl provocă ea în continuare, râzând.

Rămase privind în gol, ca şi cum ar fi visat.

— Aah, dacă am putea să fim cu toţii vrăjitori!

— Dacă! într-un timp destul de scurt, Qasem a reuşit să înfăptuiască dreptatea fără să fi avut nevoie de vrăjile tale.

— Dar la fel de repede s-a şi dus, pe când forţa magiei nu dispare niciodată. Pricepi, iubita mea cu ochi de miere? Este la fel ca dragostea noastră şi la fel ca şi ea dă naştere unei vieţi noi. Dar adevăratul efect nu va apărea decât atunci când cei mai mulţi dintre noi vom fi magicieni.

— Şi cum s-ar putea întâmpla lucrul ăsta? continuă ea în glumă.

Râmase îndelung pe gânduri înainte de a-i răspunde.

— Dacă se înfăptuieşte dreptatea, dacă vor fi îndeplinite condiţiile Stăpânului, dacă cei mai mulţi dintre noi nu vor mai fi nevoiţi să trudească şi se vor putea consacra magiei, explică el apoi.

— Adică, ai vrea ca toţi locuitorii străzii să fie vrăjitori?! se minună ea, amuzându-se. Şi cum ar putea fi împlinite cele zece condiţii, de vreme ce Străbunul nostru stă ţintuit la pat şi se pare că nu

mai este în stare să însărcineze pe niciunul dintre nepoţii săi să facă ceva?

— Dar de ce nu ne-am duce noi la el? zise încet, uitându-se la ea ciudat.

— Da' ce, poate cineva să intre în casa supraveghetorului? întrebă ea, râzând din nou neîncrezătoare.

— Nu! Dar poate că reuşesc eu să intru în Casa cea Mare…

— Hai, lasă glumele şi să ne asigurăm în privinţa vieţii noastre mai întâi! îl îndemnă, lovindu-l uşor cu palma.

— Dacă mi-ar fi plăcut să glumesc, nu m-aş mai fi întors pe strada noastră, spuse Arafa cu un zâmbet misterios.

Ceva din tonul lui o sperie şi privi în ochii lui uluită.

— Tu îţi dai seama ce vorbeşti? se miră ea.

O privi insistent şi tăcut.

— Ia închipuie-ţi ce s-ar putea întâmpla dacă ar pune mâna pe tine în Casa cea Mare?!

— Adică ce ar fi nefiresc dacă un nepot a intrat în casa bunicului său? îi răspunse calm.

— Spune-mi că glumeşti! Doamne! De ce mă priveşti atât de serios? Ciudat! Şi de ce-ai vrea să te duci la el?

— Oare nu merită să rişti pentru a te întâlni cu el?

— A fost o vorbă care ţi-a scăpat aşa, în glumă. Şi cum de s-a schimbat într-o realitate îngrozitoare?

O bătu uşor pe mână pentru a o linişti.

— De când m-am întors pe strada noastră, mă tot gândesc la nişte lucruri care nu-i trec prin cap nimănui.

— Dar de ce n-am putea trăi noi liniştiţi, aşa cum suntem acum? îl întrebă, aproape implorându-l.

— Şi eu aş vrea! Dar ei nu ne lasă în pace şi omul trebuie să facă ceva pentru a fi sigur de viaţa

lui.

— Atunci, hai să părăsim strada!

— Nu plec atâta vreme cât stăpânesc magia! insistă el.

O apropie de el cu tandreţe până ce se lipi de pieptul lui şi o bătu uşor pe umăr, şoptindu-i la ureche:

— O să avem numeroase ocazii pentru a sta de vorbă. Acum, hai, linişteşte-te!

100

Omul ăsta şi-a pierdut minţile sau l-a orbit vanitatea?! Aşa se întreba Awatif, urmărindu-l cum lucrează şi cum gândeşte. În ceea ce o priveşte, zilele ei fericite nu-i erau tulburate decât de dorinţa de a se răzbuna pe Al-Santuri, ucigaşul tatălui ei. Iar răzbunarea era o tradiţie sfântă pe stradă din cele mai vechi timpuri. Dar era gata să uite şi de această tradiţie sfântă, măcar că nu ar fi făcut-o cu plăcere, de dragul vieţii fericite de care se bucura de când se căsătorise. Numai că Arafa socotea răzbunarea pe Al-Santun ca o parte dintr-un plan mai mare pe care el şi-a promis să-l îndeplinească – din câte credea ea. Şi-o fi închipuind că este la fel ca bărbaţii aceia mari despre care povestesc rapsozii. Dar Al-Gabalawi nu l-a împuternicit pe el să facă nimic şi se pare că el nu are prea mare încredere nici în Al-Gabalawi, nici în ceea ce spun rapsozii. Este cert că a ajuns să cheltuiască pentru magie mult mai multe eforturi şi timp decât ar fi nevoie pentru a obţine mijloacele de trai. Iar când se gândeşte, atunci gândurile lui depăşesc persoana şi familia lui şi cuprind chestiuni generale de care nimeni altcineva nu este preocupat, aşa cum sunt strada, haidamacii, supraveghetorul, moşia, veniturile ei şi magia. Avea vise mari în legătură cu magia şi cu viitorul, cu toate că era singurul

bărbat de pe stradă care nu fuma haşiş din pricină că activitatea sa din ultima încăpere necesita vigilenţă şi atenţie.

Dar toate astea nu însemnau nimic pe lângă dorinţa lui nebunească de a se strecura în Casa cea Mare. De ce, omule? Pentru a-i cere sfatul Străbunicului în legătură cu modul cum ar trebui să meargă lucrurile pe stradă. Toţi ştiu cum ar trebui. De ce e nevoie să te pui în primejdie? Vreau să cunosc cele zece condiţii ale moşiei. Important nu este să le cunoşti, ci să fie aplicate. Ce poţi tu să faci în privinţa asta. Realitatea este că vreau să văd Cartea din pricina căreia a fost alungat Adham, dacă poveştile sunt adevărate. Şi ce te interesează din Cartea asta? Nu ştiu ce mă face să cred că aceasta este o carte de magie, căci lucrările lui Al-Gabalawi din deşert nu sunt rezultatul muşchilor şi al bastonului, aşa cum cred unii, ci numai al vrăjilor. Dar de ce trebuie să te expui la asemenea riscuri, când tu eşti fericit şi nu-ţi lipseşte nimic? Să nu-ţi închipui că Al-Santuri ne-a iertat. De fiecare dată când ies, aproape că mă împleticesc din pricina privirilor duşmănoase ale oamenilor săi. Ţi-ajung vrăjile pe care le faci, lasă Casa cea Mare în pace! Acolo se află Cartea, prima carte de magie – secretul puterii lui Al-Gabalawi –, pe care nu i-a arătat-o nici măcar fiului său. S-ar putea să nu existe nimic din ceea ce ne închipuim, dar s-ar putea şi să existe… Aşadar, merită să rişti pentru lucrul ăsta!

Într-o bună zi, se decise să facă pasul hotărâtor pe calea sincerităţii şi-i zise:

— Aşa sunt eu, Awatif. Ce să fac? Eu nu sunt decât fiul umil al unei femei nefericite, cu un tată necunoscut. Toată lumea ştie lucrul ăsta şi toţi fac glume pe seama lui. Nu am nici un alt gând pe lumea asta în afară de Casa cea Mare. Și nu trebuie să ţi se pară ciudat faptul că acela care nu-şi cunoaşte tatăl doreşte cu ardoare să-l vadă pe Bunicul său. Camera mea din spate m-a învăţat să

nu cred în niciun lucru dacă nu-l vad cu ochii mei şi dacă nu-l încerc cu mâna mea. S-ar putea să găsesc puterea pe care o caut, după cum s-ar putea la fel de bine să nu găsesc nimic, dar voi ajunge la un liman ce este în orice caz mai bun decât nedumerirea şi confuzia în care mă zbat. Şi-apoi eu nu sunt primul de pe strada noastră care a ales calea cea mai grea. Gabal ar fi putut să-şi continue slujba la supraveghetor, Rifaa ar fi putut sa ajungă primul dulgher de pe stradă, iar Qasem ar ti putut sa se bucure alături de Qamar şi de averile ei şi să ducă o viaţă de domn, dar au ales cu toţii o altă cale.

— Pe câţi de pe strada noastră i-au condus propriile picioare la pieire?! se tângui Hanaş.

— Dar cât de puţini dintre ei au avut motive serioase s-o tacă!! îi răspunse Arafa tăios.

Cu toate astea, Hanaş nu renunţă să-l ajute pe fratele sau. Îl urma ca propria lui umbră la prima strajă a nopţii în deşert. Disperată că nu-l poate convinge să se lase păgubaş, Awatif ridica mâinile către cer şi se rugă pentru el. Era o noapte întunecoasă. La început se ivi luna, dar după numai un ceas dispăru. Cei doi fraţi merseră lipiţi de ziduri până când ajunseră la zidul din spate al Casei celei Mari, după care se întindea deşertul.

— În locul ăsta se afla Rifaa când a ajuns până la el glasul lui Al-Gabalawi, zise Hanaş în şoaptă.

— Aşa pretinde rapsodul, dar o să aflăm adevărul despre toate astea, mormăi Arafa, scrutând cu privirea împrejurimile

— Şi în pustiul ăsta i-a vorbit Al-Gabalawi însuşi lui Gabal şi l-a trimis pe slujitorul său la Qasem, adăugă Hanas speriat, arătând spre deşert.

— Tot în acest pustiu a fost ucis Rifaa şi a fost violată şi bătută mama noastră, fără ca Bunicul să mişte vreun deget.

Hanaş puse jos un coş mare în care se aflau nişte unelte pentru săpat. Apoi se apucară să răscolească pământul sub zid şi să ridice ţărâna cu coşul.

Munciră cu râvna şi spor până ce piepturile li se umplură de mirosul prafului. Devenea limpede că entuziasmul lui Hanaş era tot atât de mare; îl mâna aceeaşi dorinţă, chiar dacă-l copleşea teama. Capul lui Arafa se ridica numai cu o şchioapă deasupra marginii gropii, când îi zise lui Hanaş:

— Ajunge pentru noaptea asta.

Apoi sări afară, sprijinindu-se cu palmele.

— Trebuie să astupăm gura gropii cu o scândură şi peste ea să punem pământ, ca să nu ne dăm de gol, mai mormăi el.

Se întoarseră în grabă, cu zorii ivindu-se în urma Ior. Se gândea la ziua de mâine, la minunata zi de mame, când va păşi prin Casa cea Mare, necunoscută. Cine ştie. Poate ca o să-l întâlnească pe Al-Gabalawi şi o să stea de vorba cu el. O să-i ceară desluşiri în legătură cu trecutul şi cu prezentul, cu condiţiile moşiei şi cu secretul Cărţii sale – acel vis care nu se întâmplă decât printre norii de fum care se înalţă de la narghilele – *goza* din care se pufăie haşiş.

În subsol o găsi pe Awatif trează, aşteptându-l. Se uita la el mustrător şi bombăni posomorâtă:

— Parcă te-ai întoarce dintr-un mormânt!

— Ce frumoasă eşti! exclamă el vesel, străduindu-se să-şi ascundă neliniştea.

Se trânti alături de Awatif, dar ea îl dojeni din nou:

— Dacă aş fi însemnat ceva pentru tine, m-ai fi ascultat…

— O să-ţi schimbi părerea când o să vezi ce-o să se întâmple mâine, glumi el.

— Eu am o şansă de a fi fericită şi o mie de şanse de a pieri!

— Dacă ai fi văzut ochii invidioşi, ai fi şi tu convinsă ca pacea de care ne bucurăm nu este decât o iluzie

Ţipete ascuţite spintecară liniştea zorilor, urmate de vaiete. Awatif bombăni morocănoasă:

— Ăsta nu-i semn bun.

— Nu mă dojeni, Awatif, fiindcă şi tu eşti întru câtva răspunzătoare de situaţia în care mă aflu, îi răspunse ridicând din umeri.

— Eu?

— M-am întors pe stradă împins de o dorinţă ascunsă de a mă răzbuna pentru mama. Când Al-Santuri l-a lovit pe tatăl tău, a prins rădăcini dorinţa de a mă răzbuna pe toţi haidamacii. Dar dragostea pentru tine a adăugat la această dorinţa ceva nou care aproape că a şters ura de la început. A intervenit hotărârea de a-i lichida pe haidamaci nu pentru a mă răzbuna, ci pentru ca lumea să se poată bucura de viaţa. N-am vrut să ajung în Casa Străbunicului nostru decât pentru a obţine secretul puterii lui.

Se uită la el îndelung şi în privirea ei se desluşea la lumina opaiţului teama dureroasă că îl va pierde aşa cum i pierduse şi pe tatăl ei: Arafa zâmbi cu căldură din dorinţa de a-i da curaj, în vreme ce vuietul de afară creştea.

101

Hanaş strânse mâna lui Arafa, care se afla pe fundul gropii, luându-şi rămas-bun de la el. Acesta se aruncă pe burtă şi se târî până ce i se ivi capul în grădina Casei celei Mari. Îl întâmpină un parfum minunat – esenţa esenţelor florilor de trandafir, iasomie şi henna topite în rouă zorilor. În pofida sentimentului de primejdie, se simţi îmbătat de aromele grădinii. Iată-l în sfârşit în grădina de dorul căreia murise Adham. Acum nu zăreşte nimic prin bezna adâncă în afara stelelor care stau de veghe. Prin tăcerea înfricoşătoare răzbate când şi când foşnetul frunzelor, răspunzând adierilor. Pământul i se părea proaspăt şi umed şi-i trecu prin cap să-şi scoată sandalele când va intra în casă pentru a nu lăsa urme pe unde trece. Dar unde-or fi

dormind portarul, grădinarul şi ceilalţi servitori? Se târî pe brânci, de teama să nu facă zgomot, şi se îndreptă către edificiul care părea un munte ce se înălţa în întuneric. În timp ce se apropia de casă, îl cuprinse o spaimă cum nu mai cunoscuse în viaţa lui, cu toate că era obişnuit să umble prin întuneric şi să doarmă în deşert şi printre ruine.

Continuă să înainteze pe lângă zid până ce atinse cu mana prima treaptă a scării care ducea spre terasă, dacă e să-i dăm crezare rapsodului. Aici l-a împins Al-Gabalawi pe Idris când l-a alungat din Casă. Dacă aceasta a fost soarta lui Idris, care n-a dat ascultare poruncii tatălui sau, atunci ce i-ar putea face Al-Gabalawi aceluia care s-a strecurat în casa lui cu intenţia de a-i fura secretul puterii? Dar ia-o încet, căci nimeni nu s-ar aştepta ca un hoţ să pătrundă în Casa care a rămas de nepătruns şi în siguranţă de-a lungul anilor, datorită prestigiului Stăpânului ei. Ajunse la balustradă şi urcă în mâini şi în genunchi până la podeaua terasei. Îşi scoase sandalele şi le luă la subsuoară, apoi se târî spre uşa laterală despre care rapsodul spunea că duce te dormitor.

Dar deodată auzi pe cineva tuşind în grădină şi zări o umbră îndreptându-se către terasă. Îşi ţinu răsuflarea, temându-se că bătăile inimii s-ar putea să-l dea de gol. Umbra se apropie şi începu să urce pe scara. Dacă este chiar Al-Gabalawi?! L-ar putea surprinde săvârşind crima, întocmai cum l-a surprins pe Adham cam la acelaşi ceas din noapte. Silueta ajunse pe podeaua terasei, la doi paşi de locul unde stătea ascuns Arafa, dar o luă în partea opusa şi se întinse pe ceva care părea a fi un pat. Tensiunea se atenuă, lăsând în urma ei o senzaţie de istovire. Probabil ca a fost un servitor care a coborât pentru a-şi face nevoile şi acum s-a întors la patul său, căci numaidecât porni să sforăie. Îşi recăpătă curajul într-o oarecare măsura şi ridica mâna, căutând mânerul uşii. Dădu de el şi-l învârti încet, împinse uşa cu grijă, deschizând-o atât cât să

se poată strecura, se târî înăuntru şi o închise la loc. Se trezi într-o beznă ca smoala. Întinse mâna în faţă, atinse prima treaptă a scării şi începu să urce uşor ca un fulg.

Ajunse într-un hol lung, luminat de o lampă aşezata în nișa din perete. Cotea la dreapta spre interior, iar la stânga se întindea pe toată lăţimea casei, şi cam la mijlocul lui se afla uşa închisă a dormitorului. La cotul acela a stat Umayma, de acolo a pornit Adham şi exact din locul acela porneşte şi el acum în căutarea aceluiaşi lucru. Simţi ca i se strânge pieptul de spaimă, dar îşi adună toată voinţa şi curajul. Ar fi fost ridicol să dea înapoi. În orice clipa, s-ar putea ivi un servitor ori s-ar putea trezi din nebunia lui cu o mână prinzându-l de umăr. Poate că ar trebui să meargă mai repede…

Înaintă în vârful picioarelor către uşă, învârti mânerul lucios cu mâna, împinse uşa, care se deschise uşor, şi se strecură împingând-o la loc. Se sprijini cu spatele de uşii şi se holbă în bezna în care nu putea desluşi nimic. Răsuflă cu grijă, ca şi cum ar fi avut de gând să-şi tină respiraţia. Zadarnic încercă să zărească ceva. După o clipă, simţi un miros plăcut de tămâie, care-i umplu inima de spaimă şi de o tristeţe ciudată, al cărei motiv nu-l cunoştea. Nu mai avea nici o îndoială că se afla în camera lui Al-Gabalawi. Dar când o să se obişnuiască şi cu bezna asta? Şi cum să-şi liniştească sufletul răvăşit? Cine a mai stat în locul acesta cu mult timp în urmă? Simţi că se va prăbuşi cu totul dacă nu-şi adună toate puterile, hotărârea şi curajul şi nu se ține bine pe picioare. Orice mişcare scăpată de sub control îl va duce la pieire sigură. Îşi aduse aminte de norii care în alunecarea lor desenează spontan forme ciudate: un munte, dar la fel de uşor şi un mormânt. Atinse peretele cu degetul şi-l luă drept călăuză, mişcându-se aplecat, lipit de el, până ce atinse cu umărul braţul unui fotoliu.

O mişcare neaşteptată din colţul îndepărtat al camerei tăcu să-i îngheţe sângele în vine. Rămase lipit de fotoliul în faţa lui, cu ochii aţintiţi spre uşa prin care intrase, şi auzi nişte paşi uşori şi foşnetul unor veşminte. Se aştepta ca lumina să inunde întunericul şi să-l vadă pe Al-Gabalawi în faţa lui. O sa cadă în genunchi la picioarele lui şi-o să-i ceara îndurare. Îi va zice: Eu sunt nepotul tău. Nu am tată. Nu am niciun alt ţel în afara binelui. Fă cu mine orice voieşti! Desluşi prin întuneric o umbră apropiindu-se de uşa care se deschise încet şi lumina din hol se strecură înăuntru. Umbra ieşi, lăsând uşa întredeschisă, şi o luă spre dreapta. În lumina lămpii de afară zări o femeie, o negresă, cu chipul supt, neobişnuit de înaltă. Să fie vreo slujnică? S-ar putea ca această cameră să facă parte din pavilionul servitorilor? Privi pe după fotoliu în lumina slabă care venea prin uşă şi desluşi umbrele câtorva fotolii şi divane, iar în mijloc zări un pat uriaş cu baldachin şi cu plasă de ţânţari, iar la picioarele lui un pat mic – probabil patul din care se ridicase bătrâna. Patul acesta luxos nu poate fi decât al lui Al-Gabalawi. El doarme acum acolo fără să ştie de crima comisă. Cât de mult şi-ar dori să arunce o privire peste el, chiar şi de la distanţă, dacă n-ar fi uşa aceasta întredeschisă care îl avertizează că femeia care ieşise va reveni.

Se uită spre stânga şi zări uşa cămăruţei izolate care ţinea ascuns teribilul secret. Aşa, cu aceeaşi febrilitate a căutat-o şi Adham – îndurarea Domnului asupra lui! — atunci, demult. Se târî prin spatele fotoliilor, uitând chiar şi de Al-Gabalawi, până ce ajunse lângă uşa cea mica. Nu rezistă ispitei şi ridică mâna, izbutind să vâre un deget în urechea cheii. O apăsă, o trase puţin spre el şi uşa se deschise. O împinse uşor la loc, simţind cum i se zbate inima de emoţie şi de bucuria victoriei. Lumina slaba se stinse şi camera se cufundă din nou în beznă. Auzi iarăși paşii uşori,

apoi scârţâitul patului în care se întinse bătrâna şi liniştea se aşternu din nou. Aşteptă răbdător ca femeia să adoarmă. Continuă să privească atent spre patul cel mare, dar nu zări nimic. Îşi dădu seama că ar fi o nebunie să încerce să stea de vorbă cu Străbunicul lui, fiindcă înainte de a ajunge la el, bătrâna s-ar trezi şi ar umple lumea de urlete, ceea ce i-ar pricinui cu siguranţă pieirea. Aşa ca decise să se mulţumească numai cu Cartea cea atât de râvnită care conţine condiţiile moşiei şi semnele vrăji or prin care Străbunicul său a dominat deşertul şi lumea în timpurile de demult. Nimeni înainte de el nu şi-a închipuit că această Carte este o carte de magie, fiindcă nimeni până la el n-a practicat magia.

Ridică din nou mâna, vârî degetul în urechea cheii şi trase uşa. Se strecură în cămăruţă târându-se şi împinse uşa la loc. Se opri precaut, respirând adânc pentru a-şi destinde cât de cât nervii încordaţi. De ce n-a vrut Al-Gabalawi să transmită fiilor săi secretul cărţii? Nici chiar lui Adham, la care a ţinut cel mai mult! Există, fără îndoială, un secret şi după numai câteva secunde acesta va fi cunoscut, după ce va aprinde o lumânare. Şi atunci, demult, a aprins Adham o lumânare. Iată că acum acela care nu-şi cunoaşte tatăl o va aprinde din nou exact în acelaşi loc, făcându-i pe rapsozi să cânte de acum încolo pentru totdeauna acest moment. Aprinse lumânarea şi descoperi doi ochi aţintiţi asupra lui. În ciuda uimirii, îşi dădu seama că sunt ochii unui bătrân negru întins pe un pat în faţa uşii pe care intrase. Şi în ciuda uimirii şi spaimei, înţelese că bătrânul se chinuie să iasă din buimăceala care desparte somnul de trezie, produsă probabil de scăpăratul chibritului cu care aprinsese lumânarea. Cu o mişcare involuntară şi inconştientă, se arunca asupra bătrânului şi-l prinse cu mâna dreaptă de gât strângând cu toată puterea. Bătrânul făcu o mişcare violentă, îl prinse de mână şi-l lovi cu piciorul în burtă, dar Arafa continuă să-

l strângă de gât cu şi mai multă putere. Lumânarea îi căzu din mâna stângă şi se stinse. În beznă bătrânul făcu o ultimă sforţare disperată, după care nu se mai mişca, dar mâna înnebunită a lui Arafa continuă să strângă până ce degetele îi slăbiră de oboseală.

Se trase înapoi gâfâind, până ce atinse uşa cu spatele, trecură câteva secunde în care se simţi într-un infern de chinuri şi tăcere, cu puterile părăsindu-l şi convins că timpul este mai greu decât păcatele. Va cădea pe podea sau peste trupul victimei dacă nu va fi în stare să-şi învingă slăbiciunea. Îi trecu prin minte să fugă – o soluţie la care nu recursese niciodată până atunci. Cum să treacă peste trupul neînsufleţit pentru a ajunge la Cartea cea veche – Cartea rău prevestitoare? Nu mai are curajul să aprindă iarăşi lumânarea. Preferă să bâjbâie ca un orb. Simţi o durere în braţe, probabil din pricina unghiilor înfipte de victima care încercase să reziste cu disperare. Trupul i se cutremură la acest gând. Crima lui Adham fusese nesupunerea, pe când crima lui este uciderea unui om pe care nu-l cunoaşte, după cum nu ştie nici motivul pentru care-l omorâse. Se străduise să dobândească o putere cu care să lupte împotriva criminalilor şi se transformase fără să-şi dea seama într-un criminal. Îşi întoarse capul prin întuneric către colţul în care îşi închipuia că s-ar afla atârnată Cartea. Împinse uşa, se strecură prin ea şi o închise la loc. Se târî pe lângă perete spre uşă. În spatele ultimului fotoliu avu o uşoară ezitare. În casa asta nu vede decât servitori? Unde se află Stăpânul său? Această crimă îl va împiedica pentru totdeauna să-l întâlnească. Simţi dezamăgirea şi eşecul până în adâncul sufletului său.

Deschise uşa încet şi îl izbi în ochi lumina, având impresia că se năpusteşte asupra lui cu zgomot şi cu sclipiri orbitoare. Închise uşa şi merse mai departe în vârful picioarelor. Coborî

scara prin bezna de smoală. Traversă terasa şi ajunse în gradină cu prudenţa slăbită din pricina oboselii şi a tristeţii. Bărbatul care dormea pe terasă tresări din somn, întrebând: „Cine-i acolo?“. Arafa se lipi de peretele terasei, simţind că spaima îl face mai puternic. Glasul întrebă încă o dată şi-i răspunse o pisică mieunând. Rămase ascuns, de teamă să nu săvârşească o nouă crimă. Când se instală tăcerea, se târî pe pământul grădinii din spate până la zid şi începu să bâjbâie după intrarea în tunel până ce dădu peste ea. Cobori şi se târî, aşa cum intrase, dar tocmai când îşi închipuia că a ajuns la capăt, dădu de un picior care-l izbi în cap de mai multe ori.

102

Se repezi la cel care se afla în groapă şi se încleştară într-o încăierare care nu dură însă mult, căci un ţipat de furie scos de celălalt îi dădu lui Arafa de ştire despre cine este vorba.

— Hanaş? urlă el uluit.

Apoi se ajutară unul pe celălalt şi ieşiră împreuna la suprafață.

— Ai lipsit cam mult şi am intrat şi eu ca sa vad ce se întâmplă, se scuză Hanaş.

— Ai greşit ca întotdeauna, dar acum hai sa plecăm de-aici, bombăni Arafa, respirând cu greutate.

Se întoarseră în strada cufundată în somn.

— Spală-te! îl îndemnă Awatif de îndată ce-l văzu. Doamne. Ce-i cu sângele ăsta pe mâna şi pe gâtul tău?

El tremura şi nu-i răspunse. Dădu fuga să se spele, dar aproape imediat leşină. Îşi reveni curând, ajutat de Awatit şi de Hanaş. Se aşeză pe divan între ei, dându-şi seama ca somnul este mai departe de el chiar şi decât Al-Gabalawi. Nu mai

putea suporta secretul de unul singur şi se apucă să le povestească ce i se întâmplase în timpul călătoriei sale ciudate. Când termină, ochii lor se holbau la el cu spaima şi disperare.

— Eu am fost împotriva acestei idei din capul locului, protestă Awatif.

— Nu era cu putinţă evitarea unei astfel de crime! Interveni Hanaș, cu intenţia de a diminua impactul tragediei.

— Dar nu este mai îngrozitoare decât crimele săvârşite de Al-Santuri şi de ceilalţi haidamaci… continuă Arafa cu tristeţe în glas.

— Nu-ţi fie teamă, n-o să se îndrepte bănuielile spre tine! încercă Hanaş să-l liniştească.

— Dar eu am omorât un bătrân care n-avea nici o vină. Cine ştie, poate că era chiar slujitorul pe care Gabalawi l-a trimis la Qasem?!

Îi învălui o tăcere apăsătoare, semănând cu insomnia amară, dar Awatif o rupse, propunându-le:

— N-ar fi mai nimerit să ne culcăm acum?

— Culcaţi-vă voi dacă vreţi! îi îndemnă Arafa. De mine nu se lipeşte somnul în noaptea asta.

Din nou se lăsă tăcerea peste ei, dar Hanaş îl întrebă:

— Nu l-ai văzut pe Al-Gabalawi? N-ai auzit nici măcar glasul lui?

— Nu! îi răspunse stânjenit, clătinând din cap.

— Dar ai văzut patul lui în întuneric, după cum ne-ai spus.

— L-am văzut tot cam aşa cum vedem şi Casa lui!

— Mi-am închipuit că stai de vorbă cu el când am văzut cât întârzii, îngăimă Hanaş.

— Ce uşor e să-ţi închipui când te afli în afara Casei!

— Mi se pare că ai febră. Cred că mai bine ar fi să dormi, îl îndemnă Awatif din nou.

— Nu ţi-am spus că nu se lipeşte somnul de mine?

Îşi dădu seama că are dreptate în privinţa febrei.

— Ai fost la un pas de testament şi n-ai putut să te uiţi în el? îl descusu Hanaş cu reproş.

Faţa i se contractă de durere, dar Hanaş nu-i dădu pace.

— O călătorie dificilă, dar fără niciun rezultat!

— Aşa e! Apoi adăugă pe un ton mai ascuţit: Dar ea m-a învăţat că nu trebuie să ne bizuim pe nimic altceva în afara vrăjilor pe care le stăpânim! Nu vezi că m-am aventurat într-o călătorie nebunească pentru o idee care probabil că a fost cea mai îndepărtată de mintea mea?

— Aşa-i! Nimeni în afară de tine n-a mai spus că această Carte a lui ar fi o carte de vrăji.

— Experienţa cu sticla o să reuşească mai repede decât îţi închipui şi ne va fi extrem de utilă – dacă va fi nevoie – pentru autoapărare, mormăi Arafa, pe faţa căruia se putea citi că era mult mai tulburat decât înainte.

Tăcerea înspăimântătoare ameninţa să revină.

— Ce bine-ar fi fost dacă ai fi putut ajunge în Casa cea Mare cu ajutorul vrăjilor, fără să fii nevoit să treci prin toată aventura asta! zise Hanaş într-o doară.

— Vrăjile sunt fără sfârşit! zise Arafa entuziasmat. Eu nu dispun astăzi decât de unele leacuri şi de ajutorul sticlei care va putea fi folosită atât pentru apărare, cât şi pentru atac, dar se pot dobândi lucruri pe care omul nu şi le poate imagina.

— Nu trebuia să te gândeşti în niciun caz la aventura asta! se amestecă Awatif din nou, vădit supărată. Străbunicul nostru aparţine unei lumi, iar noi aparţinem altei lumi. N-ai fi avut niciun folos din discuţia cu el, dacă ar fi avut loc. Probabil că el a uitat şi de moşie, şi de supraveghetor, şi de haidamaci, şi de nepoţi, şi de stradă!

Arafa se înfurie fără vreun motiv aparent, dar starea lui deosebită justifica orice atitudine ciudată.

— Strada asta amăgită şi ignorantă! bombăni el. Ce ştie ea? Absolut nimic. Trăieşte numai cu poveştile rapsozilor… Dar Doamne fereşte să facă ceva din ceea ce aude! Îşi închipuie că strada lor este buricul pământului, când în realitate ea nu-i decât un azil pentru bătrâni şi pentru cerşetori! Înainte de ivirea Străbunicului nostru, nu era decât un târâm pustiu pe care mişunau fel de fel de gângănii şi sălbăticiuni.

Hanaş tresări, iar Awatif udă o cârpă şi încercă să i-o pună pe frunte.

— Eu am ceea ce nu are nimeni, spuse el mai departe, îndepărtându-i mâna cu bruscheţe. Nici chiar Gabalawi. Eu am vrăjile care pot să facă pentru strada noastră ceea ce n-au izbutit să facă Gabal, Rifaa şi Qasem la un loc.

— Când o să dormi? stărui Awatif.

— Când o să se stingă focul ăsta care dogoreşte în capul meu.

— Mai e puţin şi se ivesc zorii, bombăni Hanaş cu teamă.

— N-au decât să se ivească! protestă Arafa. Dar nu se vor ivi decât atunci când vrăjile îi vor nimici pe haidamaci, vor izbăvi sufletele de demoni şi vor aduce mai multă fericire decât ar putea s-o facă moşia. Adică atunci când se va înfăptui muzica la care visa Adham.

Suspină adânc şi-şi rezemă capul de perete din pricina oboselii, făcând-o pe Awatif să spere că în curând va adormi.

Dar în liniştea de afară se auzi un glas răsunând cu atâta putere, că se cutremurară sufletele, urmat de ţipete şi de vaiete. Arafa sări în picioare înspăimântat şi şopti:

— A fost descoperit corpul neînsufleţit al servitorului!

— Dar de unde ştii că glasurile vin dinspre Casa cea Mare? încercă Awatif să-l liniştească, simţindu-şi gâtul uscat.

Arafa alergă afară urmat de cei doi. Se opriră în faţa casei, uitându-se spre Casa cea Mare.

Primele semne ale zorilor licăreau prin întuneric. Se deschiseră câteva ferestre prin care se iviră capete, toate privind spre Casa cea Mare. Din capătul străzii, un bărbat cobora grăbit către Al-Gamaliyya şi, când ajunse în dreptul lor, Arafa îl întrebă:

— Ce s-a întâmplat, unchiule?

— Voia lui Allah! răspunse acesta fără să se oprească. După o viaţă atât de lungă, s-a stins şi Gabalawi.

103

Se întoarseră toţi trei la subsol, Arafa simţi că i se taie picioarele şi se prăbuşi pe un divan, bolborosind:

— Bărbatul pe care l-am ucis eu era un slujitor negru şi urât. Dormea în cămăruţa lăturalnică.

Niciunul din cei doi nu scoase o vorbă, ci lăsară ochii în pământ, evitând să întâlnească privirile lui rătăcite.

— Văd că nu vă vine să credeţi! se răsti la ei. Vă jur că nu m-am apropiat de patul lui!

Hanaş şovăi câteva clipe, crezând ca era mai bine să-i vorbească decât să-l lase pradă tăcerii.

— Poate că nu i-ai deosebit bine chipul din cauza surprizei! îngăimă el, încercând să fie precaut.

— În niciun caz! protestă disperat. Tu n-ai fost cu mine şi n-ai de unde să ştii!

— Vorbeşte mai încet! şopti Awatif speriată.

Îi părăsi şi alergă în camera din spate, tremurând agitat. Ce nebunie l-a împins la căutarea aceea cu ghinion? Într-adevăr a avut ghinion! Simţea cum se despică pământul şi din străfundurile lui se

iveau tristeţi. Nu mai avea nici o speranţă în afara acestei încăperi ciudate.

Când se iviră primele raze de soare, lumea era grămadă pe stradă, în jurul Casei. Ştirile îşi croiră drum şi se răspândiră rapid, mai ales după întoarcerea supraveghetorului la el acasă, după un control sumar al Casei celei Mari. S-a transmis din gură în gură că nişte hoţi au pătruns în Casa cea Mare printr-un tunel săpat sub zidul din spate şi au ucis un servitor credincios, iar când a aflat această veste, Al-Gabalawi a fost într-atât de afectat încât sănătatea lui şubredă n-a suportat şocul şi şi-a dat duhul pe loc. Fumul negru al furiei ce a cuprins sufletele a acoperit lacrimile şi bocetele.

— Vedeţi că ştirile îmi dau dreptate? ţipă Arafa la cei doi, dar dându-şi seama că, oricum, el este pricina morţii lui Gabalawi, tăcu ruşinat şi îndurerat.

— Allah fie milostiv cu el! zise Awatif, neştiind ce altceva ar fi putut spune, în această situaţie nefericită.

— A avut parte de viaţă lungă! mormăi şi Hanaş.

— Dar eu sunt cauza morţii lui, îngăimă Arafa cu tonul trist al rapsodului. Eu, dintre toţi strănepoţii lui, chiar şi cei mai răi dintre ei – şi cât de mulţi sunt aceştia!

— Şi-ai plecat tu cu sufletul curat şi cu cele mai bune intenţii, se lamentă Awatif printre lacrimi.

— Nu credeţi c-ar putea să vină pe urmele noastre? întrebă Hanaş neliniştit.

— Hai să fugim! propuse Awatif.

— Am oferi astfel cea mai clară dovadă a crimei pe care am comis-o! se împotrivi Arafa, făcându-i semn să stea pe loc.

Din strada aglomerată ajunseră până la ei glasuri învolburate.

— Criminalul trebuie să moară înainte de a fi îngropat stăpânul, zise unul.

— Cea mai blestemată generaţie de pe strada noastră! îşi dădu altul cu părerea. Până şi cei mai înrăiţi criminali au respectat această Casă din vremuri străvechi şi până astăzi. Chiar şi Idris! Blestemul să se abată asupra noastră de acum şi până în ziua de apoi!

— Ucigaşii nu sunt de pe strada noastră. Cine crede aşa ceva?

— O să se afle totul.

— Blestemaţi să fim până în ziua de apoi!

Bocetele şi lamentările se înteţiră, până când nervii lui Hanaş cedară şi întrebă:

— Cum o să putem rămâne pe stradă de acum înainte?

Cei din neamul lui Gabal propuseră ca Al-Gabalawi să fie înmormântat în cimitirul lor, întrucât pe de o parte ei reprezintă comunitatea înrudită cel mai îndeaproape cu el, iar pe de altă parte resping ideea să fie înmormântat în cimitirul în care se află rămăşiţele pământeşti ale lui Idris, printre osemintele altora din familia Stăpânului. Cei din neamul Rifaa au cerut să fie înmormântat în cimitirul în care a fost îngropat Rifaa chiar de el. Cei din neamul lui Qasem au pretins că acesta a fost cel mai bun dintre strănepoţii Stăpânului şi că cimitirul său ar fi cel mai potrivit pentru corpul neînsufleţit al venerabilului Străbun. Schisma a fost pe punctul de a se produce pe stradă chiar înainte ca Stăpânul să fie înmormântat, dar Qadri a hotărât că Al-Gabalawi va fi înmormântat în moscheea ridicată pe locul vechii administraţii din Casa cea Mare. Această soluţie a fost primită cu o satisfacţie generală, chiar dacă locuitorii străzii au regretat că vor fi lipsiţi de posibilitatea de a asista la funeraliile lui, la fel cum fuseseră lipsiţi până atunci de posibilitatea de a-l vedea cât a fost în viaţă. Dar cei din neamul Rifaa îşi spuseră unii altora în şoaptă că Al-Gabalawi va fi înmormântat în cimitirul în care fusese îngropat Rifaa. Dar nimeni în afară de ei nu credea povestea aceea

veche şi ceilalţi începură să-şi bată joc de ei, ceea ce-l revoltă foarte tare pe Aggag – haidamacul lor – încât fu aproape gata să se ia la bătaie cu Al-Santuri. În clipa aceea, însă, interveni Saadallah, care-i potoli pe toţi, ameninţându-i cu glas tare:

— Voi sparge capul oricui dacă va încerca să tulbure această zi tristă!

Nu participară la ritualul spălării trupului decât slujitorii cei mai apropiaţi ai lui Al-Gabalawi. Tot ei îi pregătiră şi giulgiul în care-l înfăşurară şi-apoi îl aşezară pe catafalc. L-au purtat în salonul cel mare care fusese martor la cele mai importante evenimente ale familiei, aşa cum a fost încredinţarea moşiei lui Adham şi revolta lui Idris. După aceea, supraveghetorul şi căpeteniile neamurilor Gabal, Rifaa şi Qasem au fost invitate să ia parte la rugăciunea funerară şi trupul neînsufleţit a fost coborât în mormânt înainte de asfinţitul soarelui. Seara se strânseră la cortul funerar toţi bărbaţii din cartier. Printre cei din neamul Rifaa se aflară şi Arafa şi Hanaş. Chipul lui Arafa, care nu mai avusese parte de somn după săvârşirea crimei, avea o culoare cadaverică. Toată lumea vorbi despre faptele de glorie ale lui Al-Gabalawi – învingătorul deşertului, domnul tuturor bărbaţilor, simbolul puterii şi cutezanţei, Stăpânul moşiei şi al străzii, primul părinte al generaţiilor care s-au succedat una după alta. Arafa părea trist, dar nimănui nu-i trecea prin cap ce se petrecea în sufletul lui. El s-a strecurat în Casă fără să-i pese de măreţia ei, dar nu s-a convins de existenţa Străbunului său decât în clipa în care acesta a murit! El a fost ca nimeni altcineva şi şi-a pângărit mâinile pentru totdeauna.

Se întreba cum ar putea să ispăşească păcatul săvârşirii acestei crime. Isprăvile şi minunile împlinite de Gabal, Rifaa şi Qasem la un loc nu sunt de ajuns! Lichidarea supraveghetorului şi a haidamacilor şi izbăvirea străzii de nenorocirile iscate de ei nu ar fi de ajuns! Expunerea sa la orice

primejdie nu ar fi de ajuns! Transmiterea tainelor magiei, meşteşugului şi avantajelor lor şi însuşirea acestora de către toată lumea tot nu ar fi de ajuns! Un singur lucru ar putea fi de ajuns. Să atingă prin magia lui punctul care să-i permită redarea vieţii lui Al-Gabalawi! Lui Al-Gabalawi, care a fost mai uşor de ucis decât de văzut! Zilele să-i dăruiască puterea necesară pentru a-şi tămădui rănile sângerânde din inima sa! Şi haidamacii ăştia care varsă lacrimi mincinoase! Dar adevărul este că niciunul dintre ei n-a săvârşit un păcat ca acela pe care l-a comis el! Haidamacii stau acum trişti, copleşiţi de ruşine şi umilinţă! Locuitorii de pe alte străzi vor spune ca Al-Gabalawi a fost ucis în propria casă, în vreme ce marii haidamaci din jurul său fumau haşiş! De aceea ameninţă privirile lor cu răzbunarea. Din ochii lor se uită ameninţător nenorocirea şi moartea!

La sfârşitul nopţii, când se întoarse în subsol, Arafa o luă pe Awatif lângă el şi o întrebă ca un disperat care caută ajutor:

— Awatif, spune-mi sincer, ce crezi despre mine. Crezi că sunt un criminal?

— Tu eşti un om bun, încercă ea să-l potolească. Eşti cel mai bun om pe care l-am întâlnit în viaţa mea, dar eşti cel mai puţin norocos.

— Nimeni până la mine n-a încercat durerea pe care o încerc eu, murmură el închizând ochii.

— Aşa e. Ştiu foarte bine.

Îi sărută cu buzele ei reci şi-i şopti:

— Mă tem să nu ne lovească blestemele.

Întoarse capul de la ea fără să-i răspundă.

— Nu mă simt în siguranţă, se amestecă şi Hanaş. Azi sau mâine o să fim descoperiţi. Nu cred că este cu putinţă să se cunoască totul despre Al-Gabalawi – originea sa, moşia sa, atitudinea faţă de fiii săi, contactele sale cu Gabal, cu Rifaa şi cu Qasem – şi să nu se afle adevărul despre moartea sa!

— Ai altă soluţie în afara fugii? îl întrebă Arafa şi oftă vădit stânjenit.

Hanaş nu scoase niciun cuvânt, aşa încât continuă tot el:

— Eu însă mai am un plan, dar înainte de a trece la executarea lui, vreau să fiu convins de siguranţa mea, pentru că nu pot să acţionez dacă sunt un criminal.

— Tu n-ai nici o vină, încercă Hanaş să-l liniştească.

— Voi încerca, Hanaş! Nu-ţi fie teamă pentru noi! Strada va fi distrasă de la crima aceasta de alte evenimente. O să se ivească fel de fel de minuni, dar cea mai grozavă dintre ele va fi readucerea lui Gabalawi la viaţă.

Awatif oftă, în timp ce Hanaş se încruntă.

— Tu ai înnebunit de-a binelea?

— Un singur cuvânt rostit de Străbunicul nostru i-a determinat pe strănepoţii săi cei buni să acţioneze până la moarte. Moartea sa este mai puternică decât cuvintele lui. Ea îl obligă pe fiul său bun să facă tot ce poate, să-i ia locul, să fie el. Tu pricepi lucrurile astea?

104

Arafa se pregăti să părăsească subsolul când nu se mai auzi niciun glas pe stradă. Awatif îl conduse până în coridor cu ochii înroşiţi de plâns.

— Du-te cu bine! îşi luă rămas-bun resemnată şi neputincioasă.

— Dar eu de ce nu te-aş însoţi? îl întrebă Hanaş insistent.

— E mult mai uşor să te salvezi când eşti singur decât în doi, îl descurajă Arafa.

Hanaş îl bătu pe spate şi-l povăţui:

— Să nu foloseşti sticla decât ca ultimă soluţie!

Arafa dădu din cap şi ieşi din casă. Aruncă o privire peste strada cufundată în beznă şi o luă înspre Al-Gamaliyya. Făcu un ocol mare, trecând prin Fundătura Liliecilor, Al-Darasa şi apoi prin deşertul din spatele Casei celei Mari, până ce ajunse la zidul casei lui Saadallah, care dădea spre deşertul dinspre nord. Se îndreptă către un punct de la mijlocul zidului şi pipăi pământul până ce dădu de o piatră. O îndepărtă şi coborî în tunelul la care săpase nopţi în şir împreună cu Hanaş. Se târî pe burtă până la capătul lui, scoase cu mâinile scândura subţire cu care astupase intrarea şi se trezi în grădina mai-marelui haidamacilor de-acum. Rămase pitit lângă zid şi privi atent de jur împrejur. Descoperi în casă o fereastră închisă din care se prelingeau nişte firicele slabe de lumină. Grădina dormea cufundată în întuneric, cu excepţia salonului de oaspeţi din care răzbăteau lumina slabă şi din când în când frânturi neînţelese din conversaţia celor care petreceau şi râsete grosolane. Scoase un hanger de la piept, pregătindu-se să se apere, dar timpul trecea mai greu decât păcatele. Totuşi, cam după vreo jumătate de ceas, musafirii care luaseră parte la petrecerea cu haşiş organizată de mai-marele haidamacilor se despărţiră. Uşa se deschise cu grijă şi bărbaţii ieşiră unul după altul, îndreptându-se spre poarta care dădea în stradă. În faţa lor mergea portarul, ducând în mână un felinar. După ce se închise poarta, Saadallah se întoarse pe terasă, în urma portarului. Arafa luă de jos o piatră cu mâna stângă, apoi se strecură aplecându-se cu hangerul în mâna dreaptă şi rămase ascuns după trunchiul unui palmier până ce Saadallah ajunse la scară, pregătindu-se să păşească pe prima treaptă. În clipa aceea, se năpusti asupra lui şi-i înfipse hangerul în spate, deasupra inimii. Omul scoase un ţipăt scurt şi se prăbuşi la pământ.

Portarul se întoarse înspăimântat, dar Arafa aruncă piatra în felinarul care se stinse şi se făcu

cioburi. Apoi alergă spre tunelul din zid prin care intrase. Portarul ţipă cât îl ţinură puterile şi numaidecât se auziră paşi, apoi glasuri învălmăşite atât în interior, cât şi la capătul grădinii. În fugă, Arafa se împiedică de un buştean tăiat şi căzu cu faţa la pământ, lovindu-se la picior şi la un cot, dar învinse durerea şi parcurse restul distanţei pană la tunel târându-se. Glasurile se înălţară, iar zgomotul paşilor se înteţi. Se aruncă în tunel şi ieşi cât putu de repede în deşert. Se îndepărtă, gemând, către est.

Înainte de a coti după zidul Casei celei Mari, privi în urmă şi văzu mai multe umbre apropiindu-se de el.

— Pe-aici! ţipă cineva.

Iuţi şi mai tare pasul, în pofida durerii chinuitoare, şi reuşi să ajungă la capătul zidului din spatele Casei celei Mari. Când străbătu spaţiul gol ce separa Casa cea Mare de casa supraveghetorului, zări nişte lumini care păreau a fi făclii şi auzi vacarmul şi mai aproape de el. Se avântă prin deşert cu intenţia de a ajunge la piaţa Al-Muqattam. Simţi că mai curând sau mai târziu durerea îl va învinge şi că urmăritorii se apropie de el. Auzi glasurile lor îndemnându-se în liniştea deşertului:

— Nu-l scăpa!

— Prinde-l!

— Hai să-l încercuim!

Atunci scoase din buzunarul de la piept sticla pe care o încercase luni în şir, se întoarse cu faţa spre urmăritori, scrută atent întunericul până ce le zări umbrele şi aruncă sticla în direcţia lor. Instantaneu răsună o explozie. Nimeni nu mai auzise până atunci un zgomot atât de asurzitor. Auzi ţipete şi gemete. Paşii urmăritorilor nu se mai auzeau, dar el continuă să alerge până ce ajunse la marginea deşertului. Acolo se aruncă la pământ, gâfâind şi gemând.

Sub lumina slabă a stelelor se simţea singur şi neputincios. Privi în direcţia din care venise şi nu mai zări decât bezna şi tăcerea adâncă. Îşi şterse cu mâna sângele care i se prelingea pe picior şi pe urmă o vârî în nisip ca să se zvânte. Îşi dădu seama că trebuie să meargă mai departe, oricât de greu i-ar fi, aşa că se ridică, sprijinindu-se în mâini, şi o luă încet, cum putu, spre Al-Darasa. Când să intre în cartier, zări o siluetă venind din direcţia opusă. Se uită spre ea cu teamă, dar omul care venea îşi văzu de drum fără să-i dea nici o atenţie, aşa că răsuflă uşurat şi merse mai departe, făcând acelaşi ocol ca la venire. Dar când se apropie de strada Al-Gabalawi, îl întâmpină o zarvă neobişnuită pentru ceasul acela din noapte: glasuri tunătoare, bocete, strigăte de mânie – toate prevestitoare de rău. Şovăi un timp, apoi înaintă lipindu-se de ziduri. La colţul străzii, aruncă o privire pe furiş şi zări mulţimea strânsă grămadă între casa supraveghetorului şi cea a lui Saadallah, în timp ce cartierul Qasem părea gol şi cufundat în liniştea întunecată. Se strecură tot pe lângă zid şi intră în casă.

Se prăbuşi între Awatif şi Hanaş şi-şi descoperi piciorul sângerând. Soţia lui alergă îngrozită, se întoarse cu un castron plin cu apă şi se apucă să-i spele rana, în timp ce el scrâşnea din dinţi, evitând să scoată vreun ţipăt de durere.

— Mânia arde afară cu vâlvătăi, mormăi tulburat Hanaş, care o ajuta pe Awatif.

— Ce-au zis de explozie? îl întrebă Arafa cu faţa schimonosită de durere.

— Cei care te-au urmărit au povestit ce s-a-ntâmplat, dar nu i-a crezut nimeni. În orice caz, au rămas uluiţi când au văzut chipurile mutilate şi povestea despre explozie a lăsat aproape în umbră moartea lui Saadallah.

— A fost ucisă căpetenia haidamacilor de pe stradă. Mâine o să se ia la harţă ceilalţi haidamaci pentru a-i lua locul, bombăni Arafa.

Apoi se uită la soţia lui, care era absorbită de pansarea rănii, şi-i zise cu blândeţe:

— Era haidamacilor este aproape de sfârşit. Şi primul care a plătit cu viaţa a fost ucigaşul tatălui tău.

Dar ea nu-i răspunse, iar ochii lui Hanaş continuau să licărească neliniştiţi. Apoi Arafa îşi sprijini capul cu mâna, copleşit de durere.

105

În dimineaţa următoare, cineva ciocăni la uşă când abia se luminase. Deschizând-o, Awatif se trezi faţă în faţă cu amm Yunis, portarul supraveghetorului. Îi dădu bineţe şi-l invită să intre, însă el nu se mişcă din loc.

— Domnul supraveghetor îl invită pe amm Arafa la el ca să-l consulte în legătură cu o chestiune urgentă, îi comunică portarul pe un ton oficial.

Awatif alergă să-l anunţe pe Arafa fără să fie prea bucuroasă de această înaltă invitaţie, aşa cum s-ar fi cuvenit, dacă n-ar fi fost condiţiile prin care treceau.

Nu după mult timp, se ivi Arafa îmbrăcat în straiele sale de sărbătoare: un ghilbab alb, o tichie pepit şi nişte sandale de piele aproape noi. Numai că se sprijinea într-un ciomag, neputându-şi ascunde piciorul care şchiopăta.

— La dispoziţia Domniei Sale! mormăi el, salutându-l cu mâna ridicată.

Portarul o luă înainte şi el îl urmă. Tristeţea domnea peste stradă de la un capăt la celălalt. Toţi ochii se întrebau neliniştiţi ce nenorociri ar putea să le mai aducă ziua de mâine. Iscoadele haidamacilor se adunaseră la sfat prin cafenele, în vreme ce din casa lui Saadallah se înălţau vaiete şi bocete. Intră în curtea supraveghetorului, în urma

portarului, şi înaintară pe sub bolta de iasomie până la terasă. Făcu în fugă o comparaţie între această casă şi Casa cea Mare şi constată că există multe asemănări între ele, singura deosebire ţinând de fapt doar de rang. „Îl imitaţi în ceea ce este spre folosul vostru, nu în ceea ce ar fi spre folosul oamenilor”. Portarul i-o luă înainte pentru a anunţa sosirea lui, apoi se întoarse şi-i făcu semn să intre. Se trezi în salonul cel mare şi-l văzu pe supraveghetorul Qadri aşteptând pe un divan confortabil tocmai lângă peretele din fund. Îşi dădu seama de la prima aruncătură de ochi că este un bărbat înalt, spătos, cu faţa plină şi rumenă. Supraveghetorul îi răspunse la salut zâmbind şi lăsă să i se vadă dinţii galbeni şi murdari care contrastau cu înfăţişarea lui generală. Îi făcu semn să ia loc pe divan, alături de el, însă Arafa se îndreptă spre cel mai apropiat scaun, scuzându-se:

— Îmi pare rău, nu pot, domnule supraveghetor.

Dar supraveghetorul insistă şi arătă din nou spre divan.

— Aici! Şezi aici! îl invită cu un ton în care se amestecau bunăvoinţa şi porunca.

Se văzu nevoit să se aşeze lângă el, dar spre capătul divanului, zicându-şi în sine: Fără îndoială că vrea să discute cu mine ceva între patru ochi. Bănuiala i se confirmă când îl văzu pe portar ieşind şi închizând uşa salonului în urma lui. Rămase în aşteptare, tăcut şi supus câteva clipe – timp în care supraveghetorul îşi aţinti ochii asupra lui.

— Arafa! De ce l-ai omorât pe Saadallah? deschise supraveghetorul discuţia, vorbind liniştit, aproape în şoaptă.

Ochii lui Arafa îngheţară sub privirea pătrunzătoare a celuilalt. I se muiară picioarele şi simţi că totul se învârte în jur şi că viitorul devine trecut. Omul se uită la el foarte sigur şi nu mai avu niciun dubiu că ştia totul. Aşa a vrut soarta. Qadri nu-i mai lăsă timp de gândire şi-i zise cu asprime:

— Nu tremura! De ce ucideţi dacă tremuraţi aşa? Ţine-ţi firea ca să-mi poţi răspunde! Spune-mi sincer, de ce l-ai ucis pe Saadallah?

Tăcerea i se păru insuportabilă, dar nici nu ştia ce-ar trebui să-i răspundă.

— Domnule, eu… îngăimă în cele din urmă.

— Nelegiuitule, tu crezi că eu delirez? îl luă supraveghetorul şi mai din scurt. Sau îţi închipui că n-am dovezi? Spune-mi, de ce l-ai omorât?

Sfâşiat de confuzie şi disperare, Arafa îşi plimbă privirea prin toate colţurile salonului fără niciun scop anume.

— Nu există nici o scăpare, Arafa! Iar afară sunt oamenii care, dacă ar şti că tu eşti făptaşul, te-ar sfâşia cu dinţii şi ţi-ar bea sângele.

Bocetele din casa haidamacului se înteţeau de la o clipă la alta, în vreme ce speranţele tânărului se îngropau în ţărână. Deschise gura, dar nu reuşi să articuleze niciun cuvânt.

— Tăcerea este un mod de a fugi de răspuns. Dar să ştii că eu pot în orice clipă să te arunc în ghearele fiarelor de afară, spunându-le: Iată-l pe ucigaşul lui Saadallah! Ba, dacă vreau, pot să le spun chiar şi: Iată-l pe ucigaşul lui Gabalawi!

— Gabalawi? repetă el cu glasul stins.

— Săpătorul tunelurilor pe sub zidurile din spate! Prima oară ai scăpat, dar a doua oară ai căzut în capcană. Dar de ce ucizi, Arafa?

— Sunt nevinovat, domnule supraveghetor. Nevinovat… bâigui el disperat, fără niciun scop şi fără niciun sens.

— Dacă eu fac publică această acuzaţie, nimeni n-o să-mi ceară nici o dovadă! Pe strada noastră zvonul este realitate, realitatea devine judecată, iar judecarea înseamnă condamnarea la moarte, insistă Qadri cu ironie. Dar spune-mi, ce te-a determinat să intri pe ascuns în Casa cea Mare? Şi-apoi de ce l-ai omorât pe Saadallah?

Omul ăsta ştie totul! Cum a aflat? N-are importanţă, dar el ştie totul. Altfel de ce l-ar fi

acuzat tocmai pe el de pe întreaga stradă?

— Ai vrut să furi ceva?

Lăsă ochii în pământ fără să scoată nici o vorbă.

— Vorbeşte, pui de viperă! se răsti supraveghetorul la el, de data aceasta fierbând de furie.

— Domnule, gângăvi Arafa.

— De ce vrei să furi, când tu ai o situaţie mai bună decât mulţi alţii?

— Suntem ispitiţi să facem rău, îngăimă disperat, pe jumătate recunoscându-şi vina.

Supraveghetorul râse victorios, pe când Arafa se întrebă nedumerit de ce amâna uciderea lui atâta vreme şi de ce n-a încredinţat sarcina unuia dintre haidamaci în loc să-şi piardă timpul cu el în maniera asta ciudată. Probabil şi-a rezervat pentru sine plăcerea de a-l tortura.

— Ce om primejdios ai putut să fii!

— Sunt un om sărman, domnule…

— Cel care dispune de o armă ca a ta cu care-şi bate joc de bastoane poate fi socotit sărman?

Mortul nu mai plânge că şi-a pierdut un ochi. Omul ăsta este cu adevărat vrăjitor, nu el. Se amuză îndelung pe seama disperării lui, apoi îi spune adevărul.

— Unul dintre slujitorii mei s-a aflat printre urmăritorii tăi, dar a rămas ceva mai în urmă şi arma ta nu l-a atins. Apoi te-a urmărit singur, fără ca tu să-ţi dai seama. În Al-Darasa te-a recunoscut, dar n-a îndrăznit să te atace, temându-se că ai putea să mai ai şi alte surprize. După aceea, a venit în fugă la mine şi mi-a spus totul.

— Nu-i cu putinţă să fi spus altcuiva în afară de dumneata? întrebă Arafa pe negândite.

— Este un slujitor de încredere, îl linişti supraveghetorul zâmbind. Acum vorbeşte-mi despre arma ta! îl îmbie cu subînţeles.

Începu să înţeleagă ce vrea de la el. Omul aspiră să obţină ceva mai valoros decât viaţa mea! îşi zise

fără să-şi poată înfrânge disperarea. N-avea de ales!

— E ceva mult mai simplu decât îşi închipuie lumea, spuse Arafa aproape în şoaptă.

— Eu aş putea să-ţi percheziţionez casa de îndată, dar n-am vrut să atrag atenţia asupra ta. Pricepi? îl avertiză supraveghetorul, îngustându-şi ochii încruntat.

Tăcu un timp, apoi adăugă:

— Atâta vreme cât o să-mi arăţi supunere, n-o să ţi se întâmple nimic rău!

Vorbea şi ochii îi scăpărau ameninţători.

— Nu-ţi voi ieşi din voie, bolborosi Arafa cu inima îngheţată de teamă.

— Ai început să pricepi, vrăjitorule de pe strada noastră… Dacă aş fi vrut să te omor, acum ai fi în burţile câinilor. Tuşi ca să-şi dreagă glasul şi adăugă: Acum hai să uităm de Gabalawi şi de Saadallah şi vorbeşte-mi despre arma ta! Ce este ea, de fapt? Despre ce este vorba?

— O sticlă fermecată, zise Arafa cu şiretenie.

— Explică-mi despre ce este vorba! îl îndemnă, clipind neîncrezător.

— Limba vrăjilor n-o cunosc decât vrăjitorii, îi răspunse Arafa, redobândindu-şi pentru prima oară cât de cât liniştea.

— Nu-mi explici nici după ce ţi-am promis că vei fi lăsat în pace?

— N-am spus decât adevărul, continuă Arafa zâmbind în barbă, dar cu aparentă seriozitate.

— Şi ai multe din astea? îl descusu supraveghetorul după ce privi puţin în pământ.

— În momentul de faţă nu mai am nici una singură!

— Pui de viperă! izbucni supraveghetorul, scrâşnind din dinţi.

— Controlează-mi casa ca să te convingi că spun adevărul!

— Dar mai poţi face altele ca ea?

— De bună seamă! îi răspunse încrezător.

Supraveghetorul îşi încrucişă braţele la piept pentru a nu-şi trăda agitaţia.

— Vreau cât mai multe din astea! bombăni el.

— O să ai câte pofteşti! îl asigură Arafa.

Pentru prima oară, schimbară priviri care dovedeau că s-au înţeles.

— Domnul meu vrea să scape de haidamacii blestemaţi? îl întrebă Arafa cu îndrăzneală.

În ochii supraveghetorului se ivi o licărire ciudată.

— Spune-mi sincer, ce te-a împins să pătrunzi în Casa cea Mare? întrebă el.

— Nimic! Doar simpla curiozitate, zise Arafa simulând nevinovăţia. Şi am regretat amarnic uciderea slujitorului credincios, săvârşită fără voia mea.

— Dar ai pricinuit astfel şi moartea bătrânului! îi aminti supraveghetorul bănuitor.

— Mi se sfâşie inima de tristeţe că s-a întâmplat asta…

— Măcar de-am trăi noi cât a trăit el! bombăni supraveghetorul, ridicând din umeri.

Ipocrit păcătos ce eşti! gândi Arafa. Nu te interesează decât să pui mâna pe moşie!

— Să aveţi parte de viaţă cât mai lungă! îi ură Arafa.

— Nu te-ai dus decât aşa, din curiozitate, cum zici? îl întrebă din nou Qadri, neîncrezător.

— Da!

— Şi de ce l-ai omorât pe Saadallah?

— Pentru că, la fel ca şi dumneata, şi eu voiesc să piară toţi haidamacii, recunoscu deschis.

— Ei reprezintă un rău adânc înrădăcinat! încuviinţă bărbatul zâmbind.

Dar tu de fapt îi urăşti pentru partea din veniturile moşiei pe care pun mâna şi nu din pricina ticăloşiei lor. Cu glas tare zise:

— Este foarte adevărat ce spui, domnule!

— Vei fi mai bogat decât visezi… îl ispiti supraveghetorul.

— Numai că eu nu-mi doresc aşa ceva, mormăi Arafa şiret.

— Nu-ţi pierde vremea şi nu te obosi pentru câteva millime! Dedică-te magiei pentru apărarea mea şi vei avea tot ce-ţi pofteşte sufletul!

106

Şedeau toţi trei pe divan; Arafa povestea ce i s-a întâmplat, Awatif şi Hanaş urmărindu-l cu atenţie şi teamă.

— N-avem de-ales, îşi încheie Arafa relatarea. Cortegiul lui Saadallah n-a părăsit casa încă. Sau acceptăm, sau vom pieri.

— Sau fugim, adăugă Awatif.

— Nu putem fugi nicăieri, suntem încercuiţi de iscoadele lui din toate părţile.

— Dar nu ne vom afla în siguranţă sub pavăza lui…

Nu luă în seamă vorbele ei, aşa cum n-ar fi vrut să ia în seamă nici gândurile proprii, şi se întoarse spre Hanaş.

— Tu de ce nu zici nimic? îl somă.

— În ziua când ne-am întors pe strada asta, am venit cu nişte speranţe simple, limitate, zise Hanaş serios şi trist. Numai tu eşti vinovat de schimbarea care s-a produs după aceea şi de faptul că ne-am agăţat de nişte speranţe prea mari. La început, m-am împotrivit ambiţiilor tale, însă te-am ajutat fără şovăire şi încet-încet am ajuns să împărtăşesc părerile tale, nemaiavând nici eu altă speranţă decât izbăvirea străzii noastre. Acum ne iei prin surprindere cu un plan nou care ne va transforma într-un instrument oribil pentru menţinerea străzii noastre în umilinţă şi sub teroare, un instrument care nu va putea fi distrus şi împotriva căruia nu se poate lupta, indiferent dacă haidamacii vor încerca să-i reziste sau vor fi ucişi.

— Şi noi n-o să fim niciodată în siguranţă după aceea, adăugă Awatif. S-ar putea să obţină de la tine ceea ce doreşte şi pe urmă să se descotorosească de tine printr-un şiretlic, aşa cum încearcă acum să facă şi cu haidamacii.

În sufletul lui era convins că ei au dreptate şi nu înceta să se gândească la lucrul ăsta, dar zise, ca şi cum ar fi vorbit cu el însuşi:

— O să-l fac să depindă tot timpul de vrăjile mele!

— O să fii în cel mai bun caz noul lui haidamac, se amestecă Awatif din nou.

— Aşa-i! încuviinţă şi Hanaş. Un haidamac a cărui armă va fi o sticlă în locul ciomagului. Şi ţine minte sentimentele lui pentru haidamaci, ca să ştii cum se va purta şi cu tine…

— Ce-o vrea Allah! protestă Arafa furios. Ca şi când numai eu aş avea nişte ambiţii, iar voi doi n-aţi avea nimic. Realitatea este că eu am ajuns să fiu religia în care credeţi şi voi doi. Nu am lucrat nopţi în şir în camera din spate şi nu m-am pus de două ori în primejdie de moarte pentru binele străzii noastre? Dacă refuzaţi ceea ce ni s-a impus fără voia noastră, atunci spuneţi-mi ce trebuie să fac!

Privi la ei provocator şi mânios, dar niciunul nu scoase vreun cuvânt. Durerea îl sfâşia, iar viaţa i se părea un calvar. ÎI cuprinse senzaţia ciudată că suferinţa pe care o încearcă este o răzbunare pentru atacul crud împotriva Străbunicului său şi gândul acesta îi spori durerea şi tristeţea.

— Nu ne rămâne decât fuga! şopti Awatif cu disperare.

— Dar cum să fugim? întrebă Arafa iritat.

— Nu ştiu! Dar, în orice caz, n-o să fie mai greu decât pătrunderea în Casa lui Gabalawi!

— Supraveghetorul ne aşteaptă acum şi iscoadele lui stau la pândă pretutindeni, se lamentă Arafa, răsuflând greu. Cum să fugim?

S-a aşternut tăcerea. O tăcere asemănătoare cu aceea din mormântul lui Al-Gabalawi!

— Nu vreau să suport singur reproşurile pentru înfrângere, protestă el.

— N-avem de-ales! zise şi Hanaş, ca şi când ar fi vrut să se scuze. Apoi adăugă entuziasmat: Poate că viitorul o să ne ofere o şansă de scăpare…

— Cine ştie? răspunse Arafa cu gândurile rătăcite.

Apoi se retrase în camera din spate urmat de Hanaş, apucându-se să umple câteva sticle cu cioburi, nisip şi alte materiale.

— Trebuie să ne înţelegem în legătură cu nişte simboluri care să indice etapele vrăjilor noastre şi să le înregistrăm într-un caiet ţinut secret, astfel încât eforturile noastre să nu se piardă în zadar sau moartea mea să nu însemne sfârşitul experienţelor. Pe de altă parte, o să te rog şi pe tine să înveţi tainele vrăjilor, fiindcă nu ştiu care ne va fi soarta!

Continuară lucrul cu un zel ieşit din comun. Arafa se întoarse spre tovarăşul său, pe care-l văzu trist şi preocupat:

— Sticlele astea o să-i nimicească pe haidamaci! murmură el, încercând să se îmbărbăteze.

— Dar nu spre folosul nostru şi nici spre folosul străzii noastre, şopti Hanaş.

— Ce te-a învăţat rapsodul? în trecut au existat şi alţi bărbaţi care au semănat cu Gabal, cu Rifaa şi cu Qasem. De ce nu s-ar mai ivi şi-n viitor astfel de bărbaţi?

— Uneori te credeam foarte aproape de a fi un astfel de bărbat, zise Hanaş oftând.

— Şi înfrângerea mea te-a făcut să-ţi schimbi părerea asta? îl întrebă Arafa după ce râse scurt şi sec.

Nu-i răspunse şi adăugă tot el:

— Nu voi fi asemenea lor cel puţin într-o privinţă. Ei au avut adepţi dintre băieţii de pe strada noastră, pe când pe mine nu mă înţelege

nimeni. Qasem era în stare să câştige un adept cu o singură vorbă frumoasă – continuă râzând — pe când eu mă chinui ani şi ani de zile ca să pregătesc un om pentru a face ceea ce fac eu şi pentru a-l face adeptul meu…

Termină de umplut o sticlă, îi fixă bine dopul şi se uită la ea în lumina lămpii, cu admiraţie.

— Astăzi ea înspăimântă inimile şi face chipurile să sângereze din pricina rănilor, dar mâine s-ar putea şi să ucidă. Ţi-am spus că magia nu are limite.

107

Cine este haidamacul-şef al străzii noastre? Aceasta era întrebarea pe care şi-au pus-o oamenii din momentul când Saadallah a fost coborât în mormânt. Fiecare grup începu să-şi susţină omul său. Cei din neamul Gabal pretinseră că Yusuf este cel mai puternic haidamac de pe stradă şi ruda cea mai apropiată a lui Al-Gabalawi. Cei din neamul Rifaa pretinseră la rândul lor că ei l-au dat pe cel mai nobil bărbat pe care l-a cunoscut istoria – omul pe care Al-Gabalawi însuşi l-a îngropat în Casa lui cu propriile mâini. Nici cei din neamul Qasem nu se lăsară mai prejos, afirmând că ei nu au profitat de victorie pentru interesul propriu, ci în interesul tuturor şi că în epoca bărbatului lor strada a reprezentat o unitate indestructibilă în care au domnit dreptatea şi frăţia. Ca de obicei, neînţelegerile începură în şoaptă prin *gharze,* apoi izbucniră în văzduh şi se ridică praful, iar lumea se pregăti pentru cele mai primejdioase urmări: haidamacii nu mai umblau singuri, ci, dacă înnoptau prin cafenele sau *gharze,* erau însoţiţi de ajutoarele lor şi de adepţi înarmaţi cu ciomege. Fiecare rapsod începea să cheme la sprijinirea haidamacului din cartierul său. Proprietarii de

dughene şi vânzătorii deveniră posomorâţi şi pesimismul se aşternu peste chipurile lor. Îngrijorarea şi teama îi făcură pe oameni să uite de moartea lui Al-Gabalawi şi de uciderea lui Saadallah. Umm Nabawiyya, vânzătoarea de bob încolţit, avu dreptate când strigă în gura mare:

— Nu mai avem din ce trăi! Cei care au murit au fost norocoşi…

Într-o seară, se auzi un glas de pe o terasă din cartierul neamului Gabal, îndemnând:

— Băieţi de pe strada noastră! Ascultaţi şi luaţi aminte! Haideţi să luăm judecata sănătoasă ca arbitru! Cartierul neamului Gabal este cel mai vechi de pe stradă, iar Gabal a fost primul bărbat de seamă de pe stradă! Nimeni nu trebuie să se simtă umilit, dacă îl vom accepta pe Yusuf drept haidamac al străzii noastre!

Din cartierele Rifaa şi Qasem se auziră glasuri răspunzând cu ironie, însoţite de înjurături şi blesteme. Copiii nu întârziară să se adune în faţa caselor şi să improvizeze, îngânând:

Yusuf, Yusuf, faţă de păduche,
Cin' te-a pus s-ajungi aşa pe muchie?

Inimile deveniră mânioase şi întunecate şi n-a întârziat izbucnirea conflictului decât faptul că lupta se dădea între cele trei forţe care se opuneau una alteia. Ar fi fost nevoie ca două cartiere să se unească sau ca un cartier să iasă din competiţie de bunăvoie.

Dar ţi-ai găsit! Mai întâi izbucniră altercaţii şi mici incidente în afara străzii. Doi vânzători se luară la harţă pe la Casa Cadiului – unul era din neamul Gabal şi celălalt din neamul Qasem. În urma încăierării, primul se alese cu câţiva dinţi rupţi, iar al doilea îşi pierdu un ochi. La Baia Sultanului se iscă, chiar în bazin, o ciocnire între femeile goale provenind din cele trei cartiere, unghiile se înfipseră în obraji, dinţii în braţe şi în burţi, mâinile în păr şi zburară în aer căni, pietre de

frecat, bureţi de masaj şi bucăţi de săpun. Două femei leşinară, una lepădă şi numeroase trupuri se aleseră cu răni şi se înroşiră de sânge. Pe la amiaza aceleiaşi zile, după ce femeile se întoarseră pe stradă, lupta se reluă, de pe terase aruncându-se cu bolovani şi schimbându-se cele mai deşucheate înjurături. Curând, cerul era plin de fel de fel de obiecte şi ţipetele se înălţară până la nori.

Un sol al supraveghetorului se strecură într-ascuns până la casa lui Yusuf – haidamacul neamului Gabal – şi-l invită la o întâlnire cu acesta. Haidamacul ţinu morţiş ca nimeni să nu afle de această întâlnire. Supraveghetorul îl întâmpină foarte binevoitor şi-i ceru să se străduiască să liniştească spiritele în cartierul său, mai ales că este situat în imediata vecinătate a casei sale. Când îi întinse mâna pentru a-şi lua rămas-bun, supraveghetorul îi spuse că speră ca data viitoare când se vor întâlni să fie haidamac peste întreaga stradă. Yusuf ieşi îmbătat de sprijinul pe care supraveghetorul i-l declarase deschis şi fu ca şi sigur că el va deveni mai-marele haidamacilor. Cât ai bate din palme, impuse ordinea în cartierul său, în care lumea începu să vorbească în şoaptă despre poziţia şi influenţa de care vor avea parte în viitorul apropiat. Dar ştirile din cartierul lor se răspândiră pe toată strada şi spiritele începură să se agite şi mai tare.

La câteva zile după aceea, Aggag şi Al-Santuri se întâlniră în secret, ţinură un sfat de taină şi se înţeleseră să-l lichideze pe Yusuf, iar după aceea să fie ales prin tragere la sorţi noul haidamac-şef. În dimineaţa următoare, bărbaţii din neamurile Qasem şi Rifaa se adunară şi atacară cartierul Gabal. Avu loc o luptă aprinsă, în care îşi pierdură viaţa Yusuf şi numeroşi adepţi ai săi, iar ceilalţi se salvară prin fugă. Ca urmare, neamul Gabal fu supus prin forţă. Imediat se stabili ca după-amiază să aibă loc tragerea la sorţi convenită. La vremea stabilită, bărbaţii şi femeile din cele două cartiere

rămase în competiţie alergară spre capătul străzii, în faţa Casei celei Mari, unde şirurile se întindeau până la casa supraveghetorului, spre sud, iar spre nord până la casa haidamacului-şef, în care urma să se mute cel care va câştiga prin tragere la sorţi. Se iviră cam în acelaşi timp Al-Santuri cu banda lui şi Aggag cu banda lui, se salutară şi se îmbrăţişară în faţa mulţimii.

— Noi doi suntem fraţi şi vom rămâne fraţi în toate situaţiile! deschise Aggag discuţia în gura mare, astfel încât să-l audă toţi cei de faţă.

— Întotdeauna aşa vom rămâne, domn al celor mai tari flăcăi! îl aprobă Al-Santuri cu entuziasm.

Cele două cartiere stăteau faţă în faţă, separate de spaţiul gol din faţa Casei celei Mari. Doi bărbaţi – unul din neamul Qasem şi celălalt din neamul Rifaa – ieşiră în faţă cărând un coş plin cu cornete de hârtie pe care-l aşezară în mijloc, după care se retraseră fiecare la neamul său. Cineva anunţă în faţa tuturor că tesla este simbolul lui Aggag, iar satârul este simbolul lui Al-Santuri şi că în cornete au fost introduse un număr egal de astfel de obiecte în miniatură. Apoi a fost adus un copil legat la ochi, căruia i s-a cerut să scoată un cornet din coş. Acesta strecură mâna în coş într-o tăcere încordată şi scoase un cornet. Îl deschise, tot legat la ochi, şi scoase obiectul dinăuntrul lui, ridicându-l în sus.

— Sa-tâ-rul! Sa-tâ-rul! urlară cei din neamul Qasem.

Al-Santuri întinse mâna către Aggag şi acesta i-o strânse zâmbind.

— Trăiască Al-Santuri, mai-marele haidamacilor de pe strada noastră! strigă cineva şi toată lumea aplaudă frenetic.

Un bărbat din neamul Rifaa se apropie de Al-Santuri cu braţele deschise, dar când acesta îşi întinse mâinile pentru a-l îmbrăţişa, îi împlântă un pumnal în inimă cu o forţă şi o repeziciune uimitoare. Al-Santuri căzu mort, cu faţa la pământ.

După o clipă de derută, izbucniră glasuri încărcate da mânie, ţipete şi ameninţări. Cele două cartiere se încleştară într-o luptă sângeroasă, cumplită. Dar printre cei din neamul Qasem nu se afla nimeni care să-i poată ţine piept lui Aggag, aşa că foarte curând se simţiră învinşi, unii dintre ei căzură, iar cei mai mulţi o luară la fugă. Înainte de lăsarea serii, Aggag era deja haidamac. În vreme ce din cartierul Qasem se înălţau vaiete, în cartierul Rifaa răsunau chiuituri şi toată lumea dansa pe stradă în jurul haidamacului Aggag – haidamacul străzii.

— Sst! Ascultaţi! Ascultaţi, oilor! se ridică un glas deasupra chiuiturilor.

Priviră miraţi în direcţia de unde venea glasul şi-l văzură pe portarul Yunis, mergând în faţa supraveghetorului, înconjurat de numeroşi slujitori.

Aggag se îndreptă spre cortegiul supraveghetorului şi bombăni:

— Sluga dumneavoastră Aggag – haidamacul cartierului şi slujitorul dumneavoastră.

Supraveghetorul se uită la el cu dispreţ şi zise în tăcerea teribilă care se aşternuse peste întreaga stradă:

— Aggag! Nu mai vreau să existe niciun haidamac pe stradă şi nici slujba de haidamac!

Bărbaţii din neamul Rifaa rămaseră înlemniţi şi zâmbetele victoriei şi bucuriei de pe buzele lor se stinseră dintr-odată.

— Ce vrea să spună Excelenţa Sa supraveghetorul? întrebă Aggag uimit.

— Nu mai vreau să existe slujba de haidamac şi niciun haidamac! repetă supraveghetorul pe un ton şi mai tăios. Lăsaţi strada să trăiască în pace!

— În pace? strigă Aggag ironic.

Supraveghetorul îl ţintui cu o privire aspră, dar celălalt îl întrebă provocator:

— Şi pe dumneata cine te mai păzeşte?

Slujitorii supraveghetorului începură să arunce cu sticle asupra lui Aggag şi ajutoarelor lui.

Zgomotul exploziilor făcea pereţii să se cutremure, cioburile de sticlă şi nisipul izbeau chipurile şi membrele, făcând să ţâşnească sângele. Groaza se năpusti în suflete aşa cum se năpustesc uliii asupra puilor de găină; simţeau cum îşi pierd minţile şi li se taie picioarele. Aggag şi ajutoarele sale se împleticiră şi căzură la pământ, iar slujitorii supraveghetorului îi loviră cu bastoanele, amestecându-i cu ţărâna. În cartierul neamului Rifaa se înălţau gemete şi bocete, iar în cartierele Gabal şi Qasem răsunau chiote de bucurie. Yunis se opri în mijlocul străzii, cerându-le tuturor să-i dea ascultare, şi, când se aşternu tăcerea, li se adresă:

— Băieţi de pe strada noastră! Iată că aveţi parte de fericire şi de pace prin bunăvoinţa Excelenţei Sale supraveghetorul – Allah să-i dea viaţă lungă! De astăzi înainte nu vă va mai umili şi nu vă va mai fura banii niciun haidamac!

Aclamaţiile şi aplauzele se ridicară până la cer.

108

Într-o noapte, Arafa îşi luă catrafusele şi se mută de la subsolul din cartierul Rifaa în casa haidamacului, situată în dreapta Casei celei Mari. Aşa a poruncit supraveghetorul şi ordinele lui trebuiau ascultate. Se treziră într-o casă de vis.

Se plimbară prin grădina bogată, saloanele elegante, dormitoare, camere de zi, sufrageria de la etaj, printre cuştile de păsări, cuştile de iepuri şi porumbare îngrămădite pe ziduri şi prin colţuri. Îmbrăcară pentru prima oară straie alese, respirară aer curat şi se bucurară de parfumuri îmbătătoare.

— O copie mai mică a Casei celei Mari, dar fără secretele ei! murmură Arafa încântat.

— Dar vrăjile tale nu sunt socotite secrete? îl întrebă Hanaş.

— Nimeni nu visează nişte locuri ca astea, se amestecă şi Awatif cu privirea uluită.

Toţi trei se schimbară, arătând şi mirosind altfel. Dar nici nu se instalară bine în noua locuinţă, că se şi treziră cu o mulţime de bărbaţi şi femei pe capul lor: primul le spuse că el este portarul, al doilea că este bucătarul, al treilea că este grădinarul, al patrulea că este crescătorul de pasări, pe lângă cele câteva femei care urmau să lucreze ca slujnice în casă.

— Dar cine v-a îngăduit să veniţi? îi întrebă Arafa, minunându-se.

— Excelenţa Sa supraveghetorul, răspunse portarul în numele lor.

Curând după aceea, Arafa fu invitat la supraveghetor şi se prezentă la el numaidecât. După ce luară loc într-un balcon din salon, deschis spre grădină, Qadri deschise discuţia:

— O să ne întâlnim deseori, Arafa. Sper să nu te deranjez chemându-te aici.

— Voi fi fericit să mă întâlnesc cu Excelenţa Voastră! spuse Arafa zâmbind, cu toate că îl cam neliniştea atât întâlnirea, cât şi locul şi omul.

— Vrăjile tale sunt motivul fericirii generale. Ţi-a plăcut casa?

— E mai mult decât ar putea visa cineva, mai ales nişte oameni săraci ca noi, îi răspunse sfios. Astăzi ne-au venit o mulţime de servitori!

— Sunt oamenii mei, îi răspunse, sfredelindu-l cu privirea. I-am trimis să te slujească şi să te păzească!

— Să mă păzească?

— Da, da! întări el râzând. Nu ştii că toată strada nu mai vorbeşte despre nimic altceva decât despre mutarea ta în casa haidamacului? Comentează între ei cum că tu ai născocit sticlele vrăjite. Familiile haidamacilor sunt răzbunătoare, după cum ştii, şi toţi mor de invidie. Din aceste motive eşti în primejdie. Şi tocmai de aceea, te

sfătuiesc să n-ai încredere în nimeni, să nu mergi niciodată singur şi să nu te îndepărtezi de casă.

Arafa se încruntă. Carevasăzică, este un prizonier pândit de ură şi de mânie.

— Dar nu trebuie să-ţi fie teamă, fiindcă oamenii mei sunt tot timpul lângă tine… Bucură-te de viaţă oricât vrei în casa ta şi în casa mea! N-ai pierdut decât deşertul şi ruinele. Şi nu uita că lumea de pe strada noastră spune că Saadallah a fost ucis cu aceeaşi armă cu care a fost ucis şi Aggag, că ucigaşul s-a strecurat în casa lui Saadallah la fel cum se strecurase mai înainte în Casa cea Mare, că aceeaşi persoană i-a ucis şi pe Aggag, şi pe Saadallah, şi pe Al-Gabalawi, iar această persoană nu poate fi decât Arafa vrăjitorul.

— Ăsta-i un blestem pe capul meu, mormăi Arafa cutremurându-se.

— Nu trebuie să te temi atâta vreme cât te afli sub protecţia mea şi în jurul tău se află slujitorii mei.

Nelegiuitule, m-ai aruncat în temniţa ta! Am vrut să folosesc vrăjile pentru a te ucide, nu pentru a te sluji, şi astăzi am ajuns să mă urască aceia pe care îi iubesc şi pe care voiesc să-i izbăvesc. Şi s-ar putea să fiu ucis chiar de unul dintre ei.

— Distribuie oamenilor cotele-părţi ale haidamacilor şi aceştia vor fi mulţumiţi atât de dumneata, cât şi de mine!

— Păi, atunci la ce bun i-am lichidat pe haidamaci? protestă Qadri cu ironie. Tu cauţi o cale ca să le câştigi simpatia?! adăugă, cercetându-l cu asprime în priviri. Uită lucrurile astea şi obişnuieşte-te ca şi mine cu ura celorlalţi faţă de tine. Nu uita că adevărata ta siguranţă se află în mulţumirea mea!

— Am fost şi voi rămâne în slujba dumneavoastră! Bâigui Arafa supus.

— Aş vrea ca plăcerile noii vieţi să nu te distragă de la vrăjile tale! îl preveni

supraveghetorul, ridicând capul spre tavan, ca şi cum ar fi admirat decoraţiile.

Arafa încuviinţă din cap.

— Şi să faci cât mai multe sticle din astea fermecate! adăugă Qadri.

— Nu ai nevoie de mai multe decât sunt pregătite în momentul de faţă! îl încredinţă Arafa.

— Nu e mai înţelept să avem cât mai multe de rezervă? obiectă celălalt, mascându-şi nemulţumirea cu un zâmbet.

Nu-i răspunse şi-l cuprinse disperarea. Se întrebă dacă nu cumva i-a venit rândul atât de repede.

— Excelenţă, dacă şederea mea aici vă stânjeneşte, îngăduiţi-mi să plec fără să mă mai întorc.

— Ce-ai zis, omule? îl întrebă supraveghetorul, prefăcându-se deranjat de vorbele lui.

— Ştiu foarte bine că viaţa mea depinde de nevoia dumitale de prezenţa mea, zise Arafa, privindu-l drept în faţă.

— Nu-ţi închipui că-ţi subestimez inteligenţa! protestă supraveghetorul, după un râs scurt şi sec. Recunosc că gândirea ta e sănătoasă, dar cum poţi să-ţi închipui că nevoia mea de tine s-ar opri la aceste sticle? Tu nu poţi cu vrăjile tale să faci şi alte minuni?

— Oamenii dumitale ţi-au dezvăluit secretul serviciilor pe care ţi le ofer, îşi continuă Arafa ideea. Sunt sigur de asta! Dar trebuie să nu uiţi că şi dumneata ai nevoie de mine…

Supraveghetorul se încruntă ameninţător, dar Arafa continuă să cârtească fără şovăire:

— Astăzi nu mai ai haidamaci. Nu mai ai nici o putere fără sticle, dar nu îţi sunt de ajuns cele pe care le ai. Dacă eu mor azi, mă urmezi şi dumneata mâine sau poimâine.

Supraveghetorul se aplecă spre el pe neaşteptate, ca o fiară, îi cuprinse gâtul cu mâinile şi-l strânse până când începu să tremure. Dar nu

întârzie să slăbească strânsoarea şi să-şi retragă mâinile, zâmbind maliţios.

— Uită-te la ce era să mă împingă limba ta neruşinată, deşi n-avem niciun motiv de ceartă şi ne putem bucura în pace de victorie şi de viaţă, bombăni Qadri.

Arafa respiră adânc pentru a-şi reveni din spaimă, iar celălalt continuă:

— Nu te teme pentru viaţa ta din partea mea. Voi ţine la viaţa ta la fel de mult cum voi ţine la propria mea viaţă. Bucură-te de tot, dar nu uita de vrăjile tale, fiindcă trebuie să profităm de roadele lor. Şi să ştii că acela care va încerca să-l trădeze pe prietenul lui se va trăda pe el însuşi!

Awatif şi Hanaş se încruntară când el le repetă discuţia pe care o avusese cu supraveghetorul. Părea că toţi trei simţeau lipsa adevăratei linişti şi siguranţe în condiţiile noii lor vieţi, dar seara la cină uitară de nelinişte când se aflară în jurul mesei încărcate cu o mulţime de mâncăruri delicioase şi carafe pântecoase pline cu vin vechi. Pentru prima oară, Arafa râse cu poftă, iar Hanaş se cutremură de hohote. Trăiau aşa cum le cereau circumstanţele. Lucrau împreună în camera din spatele salonului, pe care o pregătiseră pentru vrăjile lor. Arafa înregistra cu sârg simbolurile convenite într-un caiet de existenţa căruia nu ştiau decât ei doi.

— Suntem prizonieri! zise Hanaş într-o zi, în timpul lucrului.

— Vorbeşte mai încet, pereţii au urechi! îl preveni Arafa.

Hanaş privi cu pizmă spre uşă, apoi reluă ideea, aproape în şoaptă:

— Oare n-ai putea tu să născoceşti o armă nouă cu care să-l nimiceşti, distrugându-l aşa cum el nici nu se aşteaptă?

— Nu vom putea s-o încercăm în secret, înconjuraţi de atâţia slujitori. Nimic din ceea ce facem noi n-o să-i rămână necunoscut. Şi pe urmă,

dacă noi îl lichidăm pe el, ne lichidează şi pe noi lumea de pe stradă, înainte de a putea să le explicăm cum stau lucrurile şi să-i convingem…

— Păi, atunci de ce lucrezi cu atâta zel?

— Pentru că n-am altceva de făcut decât să lucrez! îi răspunse Arafa oftând.

Spre asfinţit se ducea acasă la supraveghetor, unde stăteau de vorbă şi goleau câteva pahare cu vin. Când se întorcea acasă pe întuneric, găsea o narghilea mică pregătită de Hanaş în grădină sau pe terasa cu zăbrele şi-şi făceau cheful pufăind haşiş, cu toate că până atunci el nu fusese socotit drogangiu. Dar ce să facă? L-a luat curentul şi trebuia să-şi omoare cumva plictiseala. Până şi Awatif începu să deprindă obiceiurile astea. Trebuia să uite toţi de plictiseală, de teamă, de disperare şi de sentimentul acela apăsător de vinovăţie, după cum trebuia să uite şi de marile speranţe din trecut. Şi cu toate astea, bărbaţii puteau să lucreze.

Awatif, în schimb, nu avea mai nimic de lucru. Mânca până ce simţea că i se face greaţă, se plictisea stând întinsă în pat şi petrecea în grădină ceasuri lungi, delectându-se cu frumuseţile ei. Îşi dădu seama că ajunsese să se bucure de viaţa după care tânjise Adham. Ce viaţă plictisitoare! Şi cât de tare tânjeşte lumea după ea! Probabil că ar fi fost altfel dacă ea n-ar fi fost prizonieră şi dacă n-ar fi pândit-o atâta duşmănie şi ură. Dar ea va continua să fie o prizonieră încercuită de ură şi nu va putea găsi nici o scăpare în afara adunării în jurul narghilelei pe care şi-o treceau de la unul la altul pentru a trage câteva fumuri de haşiş.

Dar într-o noapte se întâmplă că Arafa întârzie în casa supraveghetorului mai mult decât în mod obişnuit. Şi ce i se năzări ei? Hai să-l aştepte în grădină. Caravana nopţii se prelinse în urma cămilarului lunii, în vreme ce asculta melodiile frunzelor şi orăcăitul broaştelor.

Când auzi că se deschide poarta, se îndreptă către ea pentru a-i ieşi în întâmpinare, dar îi atrase atenţia foşnetul unor veşminte venind dinspre subsol şi, din locul unde stătea în umbră, zări în lumina lunii silueta unei slujnice care se îndrepta spre poartă fără s-o observe pe ea. Arafa înaintă clătinându-se. Slujnica se apropie de peretele terasei, iar el o urmă. Awatif îi văzu lipiţi unul de celălalt din umbra zidului care o ascundea de lumina lunii.

109

Awatif explodă, aşa cum se cuvine să facă o femeie de pe strada Al-Gabalawi. Se năpusti asupra perechii lipite ca o leoaică şi-l lovi pe Arafa cu pumnul în cap, încât acesta se retrase bălăbănindu-se, îşi pierdu echilibrul şi căzu. Apoi, îşi înfipse unghiile în gâtul slujnicei şi începu s-o pocnească în faţă cu fruntea până ce urletele acesteia spintecară liniştea nopţii. Arafa se ridică de jos, dar nu îndrăzni să se mai apropie de locul încăierării. Hanaş apăru în grabă, urmat de câţiva slujitori. Când aflară ce se întâmplase, slujitorii se retraseră fără să se amestece, iar el interveni între cele două femei, străduindu-se să le despartă şi s-o ia pe Awatif în casă, în vreme ce aceasta vărsa potop de înjurături şi blesteme. Arafa se refugie pe terasa cu zăbrele care dădea spre deşert, se aruncă pe salteluţă şi rămase cu narghileaua dinainte neaprinsă. Curând se ivi şi Hanaş şi-şi ocupă tăcut locul din faţa lui. Îi aruncă o privire fugară, apoi lăsă din nou capul în pământ şi rupse tăcerea, încercând totuşi să-şi ţină firea:

— Trebuia să izbucnească într-o zi scandalul…

Arafa ridică ochii ruşinat şi bombăni, încercând să evite discuţia:

— Aprinde tăciunii ăia!

Rămaseră pe terasă până spre dimineaţă. Servitoarea plecă şi în locul ei veni alta. Awatif avu convingerea că această atmosferă nouă din jurul lor îl va ispiti pe Arafa să săvârşească greşeală după greşeală şi începu să interpreteze orice gest al soţului ei prin prisma bănuielilor ei, încât viaţa se transformă într-un infern. Pierdu singurele motive care o consolau în această temniţă plină de primejdii. Casa nu mai era casa ei şi nici bărbatul nu mai era soţul ei. Ziua închisoare şi noaptea bordel. Unde este Arafa pe care îl iubise? Arafa care s-a însurat cu ea, sfidându-l pe Al-Santuri, şi care s-a pus în pericol de moarte de mai multe ori pentru binele străzii, încât ajunsese să-l socotească un bărbat legendar despre care vor ajunge să povestească rapsozii! Astăzi nu mai este decât un ticălos, aşa cum este Qadri şi cum fusese Saadallah, iar viaţa alături de el a devenit un chin şi o spaimă care-i provoacă insomnie.

Într-o noapte, când se întoarse de la supraveghetor, Arafa nu mai găsi nici urmă de Awatif. Portarul îi mărturisi că a văzut-o seara ieşind din casă şi că nu s-a mai întors.

— Unde ar fi putut să se ducă? se întrebă Arafa, duhnind a băutură.

— Dacă se mai află pe stradă, atunci este la vechea ei vecină, umm Zanfil, vânzătoarea de dulceţuri, îşi dădu Hanaş cu părerea temător.

— Femeia nu trebuie luată cu binişorul, zise Arafa înfuriat. Aceasta-i înţelepciunea locuitorilor de pe strada noastră. N-o să-i dau nici o atenţie şi-o să se întoarcă cu coada-ntre picioare!

Dar ea nu se mai întoarse. Trecură zece zile şi hotărî să se ducă noaptea la umm Zanfil, sperând că n-o să simtă nimeni plecarea lui. Dar ţi-ai găsit! La ora stabilită, se strecură din casă urmat de Hanaş. Dar nu făcură decât câţiva paşi şi-şi dădură seama că sunt urmăriţi. Priviră înapoi şi recunoscură doi dintre slujitorii casei.

— Întoarceţi-vă acasă! îi îndemnă Arafa.

— Noi avem poruncă de la Excelenţa Sa supraveghetorul să te păzim, îi răspunse unul dintre ei.

Se înfurie straşnic, dar nu comentă în niciun fel. Se îndreptară către o casă veche din cartierul Qasem şi urcară la ultimul nivel, unde se afla camera lui umm Zanfil. Arafa ciocăni de câteva ori în uşă şi-i deschise chiar Awatif, somnoroasă. Când îi văzu chipul la lumina unui mic opaiţ pe care-l ţinea în mână, se încruntă şi dădu să se retragă, dar Arafa reuşi să intre în urma ei şi trase uşa după el. Se trezi şi umm Zanfil, care dormea într-un colţ al camerei, şi privi la el uluită.

— De ce-ai venit? îl repezi Awatif. Ce vrei? întoarce-te la casa ta cea minunată!

— Arafa vrăjitorul? întrebă umm Zanfil în şoaptă, privind la el vădit supărată.

— Bagă-ţi minţile în cap şi hai cu mine! îşi îndemnă Arafa soţia, fără să-i dea nici o atenţie femeii celeilalte.

— N-o să mă mai întorc nici în ruptul capului în temniţa ta! N-o să mai dau pe nimic liniştea de care am parte în casa asta! îi răspunse la fel de hotărâtă.

— Bine, dar tu eşti nevasta mea!

— Nevestele tale sunt acolo şi o duc de minune, bombăni ea fără să-l ia în seamă.

— Las-o să doarmă şi vino mâine-dimineaţă! se amestecă umm Zanfil, protestând.

Îi aruncă o privire aspră, fără să-i adreseze niciun cuvânt, şi se uită din nou spre soţia lui.

— Orice bărbat mai face câte o greşeală! încercă el să se scuze.

— Tu însuţi eşti o greşeală şi nu orice greşeală! se răsti ea.

Se apropie de ea puţin şi zise, încercând s-o impresioneze:

— Awatif… Eu nu pot să renunţ la tine…

— Dar eu am renunţat!

— Mă părăseşti pentru o greşeală pe care am săvârșit-o la beţie?
— Nu încerca să te scuzi ascunzându-te în spatele beţiei! tună ea. Toată viaţa ta e plină de greşeli şi-o să-ţi trebuiască zeci de scuze pentru a te justifica… Eu nu m-aleg din toate astea decât cu necazuri şi durere…
— Dar o să fie în orice caz preferabile vieţii în această cămăruţă…
— De unde ştii? întrebă ea râzând cu ironie amară. Spune-mi, cum de ţi-au îngăduit temnicerii să vii până aici?
— Awatif!
— N-o să mă întorc în ruptul capului într-o casă în care n-am nimic altceva de făcut decât să casc şi să ţin companie iubitelor soţului meu – marele vrăjitor! se încăpăţână ea.
În zadar încercă s-o abată de la hotărârea ei. Întâmpina blândeţea lui cu încăpăţânare, mânia lui cu mânie, injuriile lui cu injurii. În cele din urmă se lăsă păgubaş şi părăsi casa urmat de Hanaş şi de cei doi slujitori.
— Ce-ai de gând să faci? încercă Hanaş să-l tragă de limbă.
— Ceea ce facem în fiecare zi, îi răspunse el cu indiferenţă.
— Ce noutăţi ai despre soţia ta? îl descusu şi supraveghetorul când ajunse acasă.
— E încăpăţânată ca un catâr, îi răspunse în vreme ce-şi ocupa locul obişnuit alături de el. Domnul să te aibă în grijă!
— Nu-ţi bate capul pentru o muiere! îl îndemnă acesta încercând să-l abată de la chestiune. Ai tu femei mult mai bune decât ea…
Îl cercetă atent şi-l descusu în continuare:
— Dar nevastă-ta ştie ceva din secretele vrăjilor tale?
— Vrăjile nu le poate cunoaşte decât un vrăjitor, încercă Arafa să-l liniştească, privind spre el bănuitor.

— Mă tem să…

— Nu te teme de ceva care nu există!

Trecură câteva secunde în linişte, apoi Arafa rupse tăcerea:

— N-o să-i poată face nimeni niciun rău cât timp eu sunt în viaţă!

Supraveghetorul îşi reţinu mânia şi zâmbi. Apoi făcu semn spre cele două pahare pline, îndemnându-l.

— Dar cine-a zis c-ar putea cineva să-i facă vreun rău? bombăni el.

110

Când prietenia dintre Qadri şi Arafa spori, supraveghetorul începu să-l invite la seratele sale private care aveau loc după miezul nopţii. Astfel, asistă la o serată ciudată în salonul cel mare. Mesele se umplură cu cele mai gustoase mâncăruri şi cele mai alese băuturi. În timpul petrecerii, dansară goale câteva femei frumoase. Arafa mai că-şi pierdu minţile din pricina vinului şi a spectacolului. În noaptea aceea îl văzu pe supraveghetor dezlănţuindu-se într-un dezmăţ fără limite, ca o fiară.

Altă dată îl invită la o petrecere în grădină, sub un umbrar luxuriant înconjurat de un pârâiaş care clipocea sub lumina lunii. Aveau cu ei fructe, vin şi două femei frumoase – una pentru a avea grijă de jar şi cealaltă pentru a avea grijă de *goza.* Adierea nopţii purta miresmele florilor, melodiile lăutei şi glasurile care cântau:

Parfumul garoafelor din grădină, proaspete ca menta,
Îi mângâie pe bravii bărbaţi care fumează haşiş.

Luna plină se zărea când creanga proaspătă de dud se apleca sub adiere, iar când creanga revenea la loc se vedeau ochiurile de lumină printre ramuri

şi frunze. Mâna fetei frumoase şi aroma *gozei* îl ameţiră pe Arafa atât de tare încât simţi că se învârte asemenea stelelor pe orbitele lor.

— Allah să-l odihnească în pace pe Idris! murmură el.

— Să-l odihnească Allah în pace şi pe Idris! repetă supraveghetorul surâzător. Dar ce te-a făcut să-ţi aduci aminte de el?

— Şederea noastră aici…

— Adham iubea visele şi nu le-a ştiut decât pe acelea pe care i le-a vârât în cap Gabalawi… Apoi, râzând: Gabalawi pe care l-ai tămăduit tu de chinurile bătrâneţii…

— N-am ucis în viaţa mea decât un haidamac criminal, gângăvi Arafa, simţind că i se strânge inima şi că i se sting flăcările fericirii din cap.

— Dar slujitorul lui Gabalawi?

— L-am ucis fără să vreau…

— Eşti un laş, Arafa, îl ironiză Qadri.

Evită subiectul, concentrându-şi ochii spre luna plină care se zărea printre ramuri, părăsind *gharza* pentru melodiile lăutei. Apoi se uită pe furiş la degetele frumoasei slujnice care sfărâmau bucata de haşiş.

— Unde-mi eşti, pui de lele? strigă supraveghetorul la el.

— Îţi petreci nopţile singur, domnule supraveghetor? îl întrebă Arafa, întorcându-se către el zâmbind.

— Nimeni de-aici nu merită să petreacă alături de mine…

— Nici eu nu am vreun alt tovarăş de petrecere în afară de Hanaş, recunoscu el.

— Când ai fumat destul, nu-ţi mai pasă că eşti singur, murmură supraveghetorul cu indiferenţă.

— Nu suntem ca într-o închisoare, domnule supraveghetor? îl întrebă după o uşoară ezitare.

— Ce vrei să facem dacă suntem înconjuraţi numai de oameni care ne urăsc? îşi arată celălalt nemulţumirea.

Îşi aduse aminte de cuvintele lui Awatif, care a preferat casei lui cămăruţa lui umm Zanfil.

— Ce blestem! exclamă, oftând.

— Ai grijă să nu ne tulburi plăcerea! îl preveni Qadri.

— Să ne fie viaţa liniştită totdeauna! îngână Arafa, punând mâna pe *goza.*

— În veci, întări celălalt râzând. Ar fi de-ajuns să respirăm o boare de tinereţe pentru toată viaţa, prin minunea vrăjilor tale!

Trase adânc în piept parfumul grădinii amestecat cu răcoarea nopţii târzii, apoi continuă:

— Din fericire, ne putem bucura de foloasele oferite de Arafa!

Supraveghetorul lăsă *goza* în mâna frumoasei fete şi trimise în văzduh fumul dens ce părea argintiu în lumina lunii.

— De ce îmbătrânim? începu el să se tânguie. Mâncăm cele mai alese bucate, bem cele mai minunate licori, ne bucurăm de cea mai plăcută viaţă şi, cu toate acestea, vine o vreme când începem să încărunţim şi nimic nu poate alunga bătrâneţea… Merge înainte ca soarele şi ca luna…

— Dar pilulele lui Arafa transformă frigul bătrâneţii în căldură!

— Şi totuşi există un lucru pe care tu nu-l poţi opri!

— Care este acesta, domnule?

Supraveghetorul părea trist sub razele lunii.

— Care este lucrul pe care-l urăşti cel mai tare?

Poate că e temniţa în care se află, poate că e ura care-l înconjoară din toate părţile, poate că e ţelul pe care n-a izbutit să-l împlinească.

— Trecerea tinereţii! murmură tot el.

— Nici vorbă! Nu trebuie să te temi în privinţa asta!

— Cum să nu mă tem când soţia e supărată foc pe mine?

— Femeile o să găsească totdeauna un motiv sau altul pentru a fi supărate.

Se stârni deodată o adiere şi foşnetul frunzelor deveni mai puternic, iar tăciunii din mangal se aprinseră.

— De ce murim, Arafa?

Se uită spre el trist, dar nu scoase nici o vorbă.

— Până şi Gabalawi a murit, continuă tot el săşi depene gândurile.

Arafa simţi un ac înfigându-i-se în inimă.

— Toţi suntem muritori şi fii de morţi, bâigui el.

— N-am nevoie să-mi reaminteşti ce am spus, bombăni supraveghetorul deranjat de vorbele lui Arafa.

— Să ai parte de viaţă lungă, domnule!

— Lungă sau scurtă, în final tot în groapa aceea care le este dragă viermilor o să ajungem…

— Nu te lăsa pradă gândurilor negre! încercă Arafa să-l încurajeze.

— Nu-mi dau pace! Moartea, moartea, tot timpul moartea… Poate să vină în orice clipă din cel mai neînsemnat motiv sau absolut fără niciun motiv… Unde este Gabalawi? Unde sunt aceia ale căror fapte le cântă rapsozii? O soartă care mai bine n-ar fi deloc!

Arafa ridică ochii spre el şi-i văzu chipul palid şi spaima din priviri. Era o contradicţie izbitoare între starea lui şi locul unde se aflau.

Îl cuprinse neliniştea şi zise, încercând să-l consoleze:

— Important este ca viaţa să fie aşa cum trebuie…

Supraveghetorul făcu un semn cu mâna şi îngăimă tulburat, prevestind sfârşitul întâlnirii lor plăcute:

— Viaţa este aşa cum trebuie să fie şi chiar mai bună decât atât. Nu-i lipseşte nimic… Pilulele redau chiar şi tinereţea… Dar la ce folosesc toate astea când moartea ne urmăreşte ca o umbră? Cum să uit de ea când îmi aminteşte în fiecare clipă de existenţa ei?

Arafa se bucură văzându-l cum se zbate, dar numaidecât îl cuprinse remuşcarea. Urmări mâna frumoasei fete cu o dorinţă mistuitoare şi se întrebă: Cine-mi garantează că o să mai văd luna plină într-o altă noapte?

— Poate că ar trebui să bem mai mult! îşi dădu Arafa cu părerea.

— Dar dimineaţă o să ne trezim din nou!

Simţi dispreţ pentru el şi socoti că ar fi o ocazie de care ar trebui să profite, aşa că încercă să-l liniştească altfel:

— Cred că dacă n-ar fi invidia amărâţilor din jurul nostru, viaţa ar putea avea alt gust…

— Vorbeşti ca babele! îl repezi supraveghetorul râzând ironic. Hai să presupunem că am fi în stare să ridicăm nivelul de viaţă al locuitorilor de pe stradă la nivelul vieţii noastre… Crezi că moartea nu ne-ar mai urmări atunci?

Arafa clătină din cap resemnat până ce furia celuilalt se mai potoli, apoi zise tânguitor:

— Oamenii mor mai ales acolo unde se întind sărăcia, mizeria şi deznădejdea…

— Dar şi acolo unde nu-i nimic din toate astea, prostule…

— Aşa-i! încuviinţă Arafa zâmbind. Pentru că este contagioasă, asemenea unei boli…

— Asta-i cea mai ciudată părere, cu care încerci să-ţi aperi neputinţa, protestă supraveghetorul râzând.

— Nu ştim nimic despre ea, îşi continuă Arafa pledoaria, încurajat de râsul lui. Dar s-ar putea ca lucrurile să stea aşa cum zic eu, pentru că, dacă viaţa oamenilor se va ameliora, suferinţele oamenilor se vor diminua şi preţul vieţii va spori, astfel încât orice om care se bucură de fericire va lupta împotriva morţii, din dorinţa de a profita cât mai mult de viaţa fericită de care are parte…

— Nu valorează nici doi bani ce tot trăncăneşti tu acolo…

— Ba lumea o să-i adune la un loc pe vrăjitori şi se vor dedica toţi luptei împotriva morţii. Cei care vor fi apţi se vor ocupa de magie. Atunci moartea va fi ameninţată de moarte.

De data asta supraveghetorul râse cu gura până la urechi. Apoi închise ochii şi se lăsă pradă viselor. Arafa luă *goza* şi trase atât de adânc din ea încât se aprinseră tăciunii. După o întrerupere, lăuta începu să murmure din nou şi glasul duios îngâna: „Hai, mai zăboveşte, noapte!

— Tu eşti drogangiu, Arafa, nu vrăjitor…

— În felul ăsta ucidem moartea… şopti el simplu.

— De ce nu lucrezi tu singur?

— Lucrez în fiecare zi, dar sunt foarte neputincios de unul singur în faţa ei.

Supraveghetorul ascultă ce ascultă cântecul îngânat, dar fără niciun entuziasm.

— Aah, dac-ai izbuti, Arafa! izbucni el pe neaşteptate. Ce-ai face, dacă ai izbândi?

— L-aş readuce pe Gabalawi la viaţă! răspunse fără să stea nici o clipă pe gânduri.

— Te preocupă treaba asta pentru că tu l-ai ucis, bombăni Qadri indiferent, muşcându-şi buzele.

Arafa se încruntă îndurerat şi murmură astfel încât să nu-l audă celălalt:

— Ce minunat ar fi dacă ai izbuti, Arafa!

111

În zori Arafa părăsi casa supraveghetorului. Din pricina mahmurelii plutea într-o lume fermecată, în care glasurile şi lucrurile din jur erau învăluite într-un nor des, şi se ţinea cu greu pe picioare. Se îndrepta spre casa lui de pe strada cufundată în somn sub lumina lunii. Cam pe la jumătatea drumului dintre cele două case, prin faţa Casei

celei Mari, îi apăru în faţă o umbră fără să-şi poată da seama de unde venise.

— Bună dimineaţa, jupân Arafa! îl salută aproape în şoaptă.

Tresări speriat, probabil din cauză că fusese luat prin surprindere, dar cei doi însoţitori se repeziră la umbră şi o prinseră de braţe. Privi atent la umbră şi cu toate că era uluit, îşi dădu seama că era o femeie, o negresă, îmbrăcată într-un ghilbab negru care o acoperea de la gât şi până la tălpi. Le ceru slujitorilor s-o lase în pace şi ei se supuseră.

— Ce problemă te-aduce la mine, doamnă? o întrebă el.

— Aş vrea să stăm de vorbă între patru ochi, zise ea cu un accent care îi confirmă că este negresă.

— De ce?

— Sunt o femeie tristă şi vreau să-ţi vorbesc despre supărarea mea.

— Allah să te aline! zise el iritat şi dădu să plece.

— Te implor, pe viaţa Străbunicului tău drag, să mă asculţi!

Se simţea cumva deranjat, dar nu-şi întoarse capul de la ea. Unde şi când a mai văzut el chipul ăsta? se întrebă nedumerit. Inima porni să-i bată atât de tare încât îi alungă brusc mahmureala din cap. Este chipul pe care l-a văzut în pragul camerei lui Al-Gabalawi, când el stătea ascuns în spatele fotoliului, în noaptea aceea nefericită. Este chiar slujnica lui Al-Gabalawi, care îl veghea în camera lui. Se clătină de spaimă, îngrozit la vederea chipului ei.

— S-o îndepărtăm? întrebă unul din cei doi însoţitori.

— Duceţi-vă la poartă şi aşteptaţi-mă acolo! îi îndemnă el.

Aşteptă până ce plecară şi rămase doar el cu femeia în faţa Casei celei Mari. Îi scruta chipul negru şi uscat, cu fruntea înaltă, cu bărbia ascuţită,

cu riduri adânci de jur împrejurul gurii şi pe frunte. Cu siguranţă ea nu l-a văzut în noaptea aceea! încercă să se liniştească. Dar unde a fost după moartea lui Al-Gabalawi şi ce-o aduce tocmai acum?

— Da, doamnă! o îndemnă el să vorbească.

— N-am a mă plânge de nimic, începu ea calm. Am vrut să rămân doar cu dumneata pentru a împlini o dorinţă de moarte…

— O dorinţă de moarte?

Se apropie puţin de el şi i se destăinui:

— Am fost slujnica lui Al-Gabalawi. Şi-a dat sufletul în faţa ochilor mei…

— În faţa ta, zici?

— Da, chiar în faţa mea, crede-mă!

Nu avea nevoie de nici o dovadă, aşa că o îndemnă să vorbească.

— Şi cum s-a stins din viaţă Străbunul nostru?

— A fost nespus de impresionat când a descoperit corpul neînsufleţit al slujitorului său şi ca din senin a intrat în agonie. Am alergat la el ca să-i sprijin spatele care-i tremura! Uriaşul acela căruia până şi deşertul i se supunea!

Arafa oftă atât de adânc încât tulbură liniştea nopţii şi-şi lăsă capul în jos, ca şi cum ar fi vrut să-l ascundă de lumina lunii.

— Aşadar, am venit la dumneata ca să-i împlinesc dorinţa! reluă femeia firul vorbei.

— Şi ce-ai să-mi spui? o întrebă, ridicând capul care-i tremura. Hai, vorbeşte!

— Înainte de a-şi da duhul mi-a zis: „Du-te la Arafa vrăjitorul şi spune-i din partea mea aşa: Străbunicul tău a murit mulţumit de tine!“, i se destăinui ea cu glasul liniştit ca lumina lunii.

Arafa tresări ca înţepat de scorpion şi se răsti la ea:

— Mincinoaso! Ce vrei să urzeşti?

— Domnule, să fii păzit!

— Lămureşte-mă ce-i jocul ăsta?

— N-am nimic mai mult a-ţi spune decât ceea ce ţi-am spus, Allah mi-e martor! mai murmură ea cu inocenţă.

— Şi ce ştii despre ucigaş? încercă el s-o tragă de limbă, fiindcă tot mai avea bănuieli.

— Nu ştiu nimic, domnule. După moartea Stăpânului meu, eu am rămas ţintuită la pat şi de îndată ce m-am simţit oleacă mai bine am alergat să-mi împlinesc datoria…

— Şi ce zici că ţi-a spus?

— Du-te la Arafa vrăjitorul şi spune-i din partea mea aşa: Străbunicul tău a murit mulţumit de tine!

— Mincinoaso! se zborşi din nou la ea. Tu ştii prea bine, vicleano, că eu… Apoi, schimbând subiectul: Şi cum de-ai aflat unde sunt eu?

— Am întrebat de tine de cum am venit şi mi-au spus că eşti la supraveghetor şi-am aşteptat…

— Nu ţi-au spus că eu l-aş fi ucis pe Gabalawi?

— Dar nu l-a ucis nimeni pe Gabalawi! îi răspunse ea cu spaimă. Nici n-ar fi fost cu putinţă să-l ucidă cineva!

— Ba l-a ucis acela care l-a omorât pe slujitorul lui!

— Minciuni… Bârfe, protestă ea furioasă. Bătrânul a murit în faţa ochilor mei!

Arafa ar fi vrut să plângă, dar nu se simţi în stare să verse nici o lacrimă şi rămase un timp uitându-se pieziş la femeie.

— Te las sănătos! mai spuse femeia, pregătindu-se să se retragă.

— Juri că mi-ai spus adevărul? o întrebă el cu glas răguşit şi sugrumat, de parcă ar fi fost glasul conştiinţei sale încărcate şi torturate.

— Jur pe Domnul meu care mi-e martor! îi răspunse ea limpede.

Acestea fiind zise, femeia se îndepărtă. Primele semne ale zorilor începuseră să coloreze orizontul. O urmări cu privirea până ce dispăru. Apoi se îndreptă şi el spre casă. Ajuns în dormitor, căzu leşinat; dar după câteva minute îşi reveni,

simţindu-se obosit peste măsură. Se culcă, dar nu dormi mai mult de două ceasuri şi sări în picioare trezit de neliniştea interioară. Îl strigă pe Hanaş, care apăru numaidecât, şi-i relată povestea femeii în vreme ce acesta se holba la el, nevenindu-i să creadă.

— Văd că ţi-au priit băutura şi haşişul din noaptea trecută, comentă Hanaş râzând când el îşi încheie povestea.

— N-a fost câtuşi de puţin o vedenie! Sunt foarte sigur că aşa s-a întâmplat! ţipă la el supărat.

— Dormi! îl îndemnă Hanaş. Ai nevoie să dormi adânc.

— Tu chiar nu mă crezi?

— Nici vorbă! Cum să te cred? Dacă o să dormi, aşa cum ţi-am zis, când o să te trezeşti, o să uiţi povestea asta!

— Şi de ce nu mă crezi?

— Stăteam la fereastră când ai ieşit din casa supraveghetorului şi te-am văzut străbătând strada către casa ta… Te-ai oprit puţin în faţa Casei celei Mari, după care ţi-ai văzut de drum, urmat de cei doi slujitori…

— Adu-i aici pe cei doi slujitori! izbucni el triumfător şi sări în picioare.

Hanaş îl preveni, ducând un deget la buze, şi zise:

— În niciun caz! O să creadă că nu eşti în toate minţile…

— O să cer să mărturisească în prezenţa ta! insistă el.

— Slujitorii nu mai au decât un pic de respect pentru noi. Nu risipi şi picul acesta! îl imploră Hanaş.

Ochii lui Arafa îl pironiră cu o privire de foc.

— Eu nu sunt nebun! izbucni năucit. Nu-i vorba de efectul haşişului sau al băuturii. Gabalawi a murit mulţumit de mine… Asta-i tot!

— Aşa o fi fost, dar nu chema niciun slujitor! Încercă Hanaş să-l înduplece.

— Să ştii că, dacă o să se întâmple o nenorocire, aceasta se va abate în primul rând peste capul tău!

— Să ne ferească Allah! zise fratele lui cu blândeţe. Hai s-o chemăm pe femeie să ne spună chiar ea! Unde s-a dus?

Se încruntă, încercând să-şi aducă aminte.

— Am uitat s-o întreb unde locuieşte… murmură puţin speriat.

— Dacă ar fi fost adevărat, nu înţeleg de ce-ai lăsat-o să plece…

— A fost adevărat, bâigui Arafa insistent. Nu sunt nebun. Gabalawi a murit mulţumit de mine…

— Nu te mai chinui atâta! Ai nevoie de odihnă, mai încercă Hanaş să-l înduplece.

Apoi se apropie de el, îl mângâie pe cap şi-l împinse cu blândeţe spre pat. Rămase cu el până când îl convinse să se culce. Arafa închise ochii istovit şi se cufundă imediat într-un somn adânc.

112

— Am decis să fug! i se destăinui Arafa lui Hanaş, calm şi hotărât.

Acesta se arată într-atât de uluit, încât mâinile i se opriră din lucru. Se uită circumspect în jur şi, cu toate că încăperea în care lucrau era închisă, părea destul de speriat. Arafa însă nu luă în seamă uimirea lui şi nici nu se opri din lucru.

— Temniţa asta mă face să mă gândesc numai la moarte. Petrecerile, dansatoarele şi băutura nu sunt decât nişte cântece prevestitoare de moarte. Simt mirosul mormintelor până şi în ghivecele cu flori.

— Dar moartea propriu-zisă ne aşteaptă în stradă, îşi spuse Hanaş părerea, vădit tulburat.

— O să fugim cât mai departe de această stradă. Apoi, privind drept în ochii lui Hanaş: Iar într-o bună zi, ne vom întoarce aici victorioşi.

— Dacă o să reuşim să fugim…

— Am câştigat încrederea nelegiuiţilor şi nu ne va fi greu să fugim.

Lucrară o vreme în tăcere, apoi Arafa îl întrebă:

— Nu asta voiai şi tu?

— Aproape că uitasem, zise Hanaş sfios. Dar ia spune-mi, ce te-a determinat acum să iei această decizie?

— Străbunicul mi-a transmis că este mulţumit de mine, cu toate că i-am călcat casa şi i-am ucis slujitorul, îi răspunse Arafa surâzător.

— Şi chiar ai de gând să-ţi rişti viaţa pentru un vis pe care l-ai avut când erai mahmur? îl întrebă Hanaş cu aceeaşi uimire pe chip.

— Zi-i cum vrei, dar eu sunt convins că el a murit mulţumit de mine. Nu l-a supărat nici faptul că i-am călcat casa, nici faptul că l-am ucis pe slujitor, dar dacă ar vedea cum trăiesc eu acum, s-ar umple de mânie. Apoi, cu glasul mai scăzut: De aceea, mi-a transmis cu toată bunăvoinţa că este mulţumit de mine!

— Dar tu nu prea aveai obiceiul să vorbeşti despre Străbunicul nostru cu respect! se miră Hanaş clătinând din cap.

— Asta se întâmpla mai demult, când aveam mari îndoieli, dar acum că a murit, se cuvine să vorbim despre el cu respect.

— Allah să-l odihnească în pace!

— Dar să nu-ţi închipui că am uitat faptul că sunt vinovat de moartea lui. De aceea, trebuie să fac tot ce-mi stă în putinţă pentru a-l readuce la viaţă. Iar dacă voi reuşi, nu voi mai şti ce e moartea!

— Toate vrăjile pe care le-ai făcut până acum sunt nişte afrodiziace şi sticle nimicitoare! îi reaminti Hanaş, privind la el mâhnit.

— Noi ştim de unde începe magia, dar nu ne putem imagina la ce va putea ea să ajungă. O să distrugem totul în afară de caiet, Hanaş! îl avertiză, plimbându-şi privirea prin cameră. El este o

comoară de taine. Îl voi purta la piept. Şi să ştii că fuga nu va fi atât de grea cum îţi închipui tu…

Seara, Arafa se duse ca de obicei la supraveghetor, întorcându-se acasă puţin înainte de ivirea zorilor. Îl găsi pe Hanaş treaz, în aşteptarea lui. Rămaseră în dormitor cam un ceas pentru a se încredinţa că slujitorii dorm. Se strecurară pe terasă în vârful picioarelor. Slujitorul care dormea în cămăruţa de pe terasă sforăia de zor. Coborâră scara şi se îndreptară spre poartă. Hanaş se apropie de patul portarului, ridică un ciomag şi izbi cu el, dar nimeri o momâie de bumbac, tulburând liniştea nopţii. Îşi dădu seama că portarul nu dormea în ghereta lui şi, speriaţi că zgomotul ar fi putut trezi pe cineva din somn, rămaseră după uşă cu inimile bătându-le nebuneşte. Arafa trase zăvorul, deschise uşa cu grijă şi ieşi urmat de Hanaş. Închiseră uşa la loc şi porniră pe lângă ziduri în direcţia casei lui umm Zanfil, prin întunericul mut. Pe la mijlocul străzii, le ieşi în cale un câine care stătea la pândă şi alergă spre ei, adulmecându-i. Merse în urma lor câţiva paşi, apoi se opri căscând. Când ajunseră la intrarea casei, Arafa îi zise tovarăşului său:

— Tu stai aici şi mă aştepţi. Dacă ţi se pare ceva suspect, fluieri astfel încât să te aud şi o iei în fugă către piaţa Al-Muqattam.

Intră în casă, străbătu holul şi urcă scara până la camera lui umm Zanfil. Ciocăni în uşă până ce o auzi pe soţia lui întrebând cine este.

— Sunt eu, Arafa. Deschide, Awatif! o îndemnă grăbit şi cu căldură în glas.

Se deschise uşa şi se ivi chipul ei palid din pricina somnului, în lumina opaiţului mic pe care-l ţinea în mână.

— Urmează-mă, fiindcă am hotărât să fugim! o îndemnă fără nici o altă pregătire.

Rămase uitându-se la el uluită, iar în spatele umărului ei se ivi şi umm Zanfil.

— Fugim de pe această stradă. O s-o ducem aşa cum am dus-o înainte. Hai, grăbeşte-te!

— Dar cum de ţi-ai mai adus aminte de mine? îl întrebă ea supărată, după ce se codi puţin.

— Lasă dojenile pentru mai târziu, spuse grăbit şi neliniştit. Acum fiecare minut este foarte preţios.

Chiar în clipa aceea îl auzi pe Hanaş fluierând şi se stârni zarvă.

— Câinii! o preveni el speriat. Am pierdut ocazia, Awatif!

Sări în capul scării şi văzu curtea casei plină de lumini şi câteva umbre. Se retrase disperat.

— Intră! îl îndemnă Awatif.

— Nu intra! îl opri umm Zanfil cu brutalitate, nedorind să fie implicată în scandal.

— La ce bun să intru?

Făcu semn spre o fereastră mică din casa scării şi-o întrebă pe soţie:

— Unde dă asta?

— În puţul luminatorului…

Scoase caietul de la piept, se îndreptă grăbit spre fereastră, dând-o pe umm Zanfil la o parte din drum, şi aruncă afară caietul. Părăsi locuinţa precipitat, închizând uşa în urma lui. Din câţiva paşi urcă treptele scării ce ducea la terasă. Privi peste zidul ei la stradă şi zări o mulţime de umbre cu făclii. Îi ajunse la urechi zgomotul produs de câţiva slujitori care urcau spre el. Alergă spre zidul casei vecine dinspre Al-Gamaliyya şi descoperi câteva umbre care ajunseseră acolo înaintea lui, apoi spre celălalt zid vecin cu o casă din cartierul Rifaa, dar zări şi acolo prin uşa terasei luminile câtorva făclii care urcau. Îl cuprinse o disperare care-l sufoca. Or fi dat buzna în camera ei? Or fi pus mâna pe Awatif?

— Predă-te, Arafa! îl somă un glas de la uşa terasei.

Se opri, capitulând fără să scoată un cuvânt. Nu înaintă nimeni către el, dar glasul care-l somase îl avertiză:

— Dacă arunci vreo sticlă, noi le vom arunca pe toate!

— N-am nimic la mine…

Se repeziră spre el şi-l încercuiră. Îl recunoscu printre ei pe Yunis, portarul supraveghetorului, care se apropie de el ţipând:

— Criminalule! Nelegiuitule! Nerecunoscătorule!

Pe stradă văzu doi bărbaţi împingând-o de la spate pe Awatif.

— Lăsaţi-o în pace! Ea n-are niciun amestec în treaba asta! încercă el să-i înduplece pe însoţitori.

Dar o lovitură peste tâmplă îl reduse la tăcere.

113

Arafa şi Awatif stăteau în faţa supraveghetorului cu mâinile legate la spate. Acesta se repezi la Arafa şi-l plesni peste faţă până când simţi că-i obosesc braţele.

— Petreceai cu mine noaptea şi urzeai împotriva mea, fiu de târfă! urlă la el.

— A venit la mine ca să încerce să ne împăcăm, se amestecă Awatif cu ochii plini de lacrimi.

— Să taci, târfă ce eşti! se repezi la ea şi o scuipă în faţă.

— Ea este nevinovată. N-are niciun amestec în treaba asta, încercă Arafa să-l domolească.

— Ba e complicele tău la uciderea lui Gabalawi şi la celelalte crime pe care le-ai săvârşit.

Apoi se adresă lui Arafa, tunând:

— Ai vrut să pleci, o să te fac să pleci cu totul din lumea asta…

Îi chemă pe oamenii lui, care se iviră numaidecât, pregătiţi cu doi saci. O împinseră pe Awatif, care căzu cu faţa în jos, îi legară picioarele şi o vârâră în sac, în timp ce ea ţipa ca din gaură de şarpe. Apoi legară sacul bine la gură.

— Ucide, cum pofteşti tu, dar să ştii că mâine o să te ucidă şi pe tine pizmuitorii.

— Am atâtea sticle cât să mă apere până în veci, îi răspunse supraveghetorul râzând rece.

— Hanaş a scăpat. A fugit cu toate secretele şi într-o zi se va întoarce cu o forţă de neoprit şi va izbăvi strada de nedreptăţile tale.

Qadri îl lovi cu piciorul în burtă şi el căzu la pământ, zvârcolindu-se. Oamenii supraveghetorului se năpustiră asupra lui şi-l vârâră şi pe el într-un sac, întocmai cum procedaseră cu soţia lui. Apoi scoaseră sacii în stradă şi porniră cu ei în direcţia deşertului. Awatif era tot leşinată, în vreme ce el se chinuia cumplit. Unde i-or fi ducând? Şi ce moarte le-or fi pregătit? Îi vor omorî cu pietre, le vor da foc sau îi vor arunca de pe munte? Cât de dureroase sunt aceste ultime clipe din viaţă! Nici chiar vrăjile nu-i pot fi de folos pentru a putea scăpa din această situaţie fără ieşire.

Capul umflat din pricina loviturilor primite de la supraveghetor îi atârna la fundul sacului şi simţea că se sufocă. Îşi dădea seama că numai moartea îl va putea salva de suferinţe.

Va muri şi odată cu el vor muri şi speranţele lui, în vreme ce omul ăsta neîndurător s-ar putea să aibă parte de viaţă lungă. Oamenii pe care a vrut să-i izbăvească se vor bucura de moartea lui. Dar nimeni nu ştie ce va face Hanaş. Ticăloşii care-l conduc la moarte tac, nimeni nu scoate niciun cuvânt.

E numai întuneric şi dincolo de întuneric îl aşteaptă moartea.

Tocmai de teama morţii s-a adăpostit sub aripa supraveghetorului şi a pierdut totul, iar acum iată că a venit şi moartea. Moartea care ucide viaţa prin înfiorare şi spaimă, chiar înainte de a sosi. Dacă s-ar putea întoarce la viaţă, l-ar îndemna pe fiecare om: Nu te teme! Teama nu împiedică moartea, ci opreşte viaţa! Oameni de pe strada noastră, voi nu sunteţi vii şi nu vă va fi dat să aveţi parte de viaţă câtă vreme vă temeţi de moarte!

— Aici! îl auzi pe unul dintre călăi.

— Acolo pământul pare mai jilav, interveni altul.

Inima porni să-i bată cu putere, cu toate că nu înţelesese ce voiau să zică. În orice caz, ştia sigur că este limbajul morţii. Chinul aşteptării devenea din ce în ce mai apăsător. La un moment dat, se gândi chiar să-i îndemne să-l omoare mai repede, dar n-o făcu. Sacul căzu pe neaşteptate pe pământ. Gemu când capul i se izbi de ceva şi simţi o durere sfâşietoare când i se frânseră gâtul şi şira spinării. Îşi blestemă întreaga viaţă din pricina răului, aliat al morţii.

— Săpaţi repede groapa ca să nu ne prindă zorii aici, îl mai auzi pe Yunis poruncindu-le celorlalţi.

Dar de ce sapă groapa înainte să-l ucidă? I se păru că muntele Al-Muqattam îl apasă pe piept. Auzi un ultim geamăt şi-şi dădu seama că venea de la Awatif. Trupul său se zvârcoli violent, apoi auzi doar loviturile târnăcopului care săpa de zor. Se miră de cruzimea acestor oameni.

— O să fiţi aruncaţi în fundul gropii, pe urmă ea o să fie astupată cu pământ, fără ca vreun om să vă facă vreun rău, îl mai auzi pe Yunis.

Awatif găsi puterea să mai ţipe, cu toate că era pierită. Scoase şi el nişte urlete sfâşietoare – o limbă pe care n-o înţelegea nimeni. Apoi mâinile puternice ridicară sacii, îi azvârliră în fundul gropii, peste ei fu aruncat pământ şi praful se ridică în văzduh, amestecându-se cu primele semne ale zorilor.

114

Vestea despre Arafa se răspândi repede pe stradă, dar nimeni nu ştia adevăratele motive ale morţii sale. Bănuiră însă că l-a supărat pe stăpânul său şi de aceea a avut parte de o asemenea soartă.

S-a zvonit că ar fi fost ucis cu aceeaşi armă vrăjită cu care el îi omorâse pe Saadallah şi pe Al-Gabalawi. S-au bucurat cu toţii de moartea lui, cu toate că nimeni nu-l iubea pe supraveghetor, dar probabil că neamurile haidamacilor şi sprijinitorii lor s-au bucurat cel mai tare. S-au bucurat de moartea omului care-l ucisese pe Străbunicul lor şi care-i dăduse supraveghetorului tiran o armă înspăimântătoare prin care îi va ţine mereu în umilinţă. Viitorul li se păru sumbru sau şi mai sumbru decât li se păruse până atunci, căci toată puterea se concentra într-o singură mână crudă şi se stinse speranţa că ar mai putea izbucni un scandal sau o neînţelegere între cei doi oameni, care ar fi putut duce la slăbirea lor sau la recurgerea unuia dintre ei la sprijinul străzii. Aveau impresia că nu le-a mai rămas decât să stea supuşi şi că moşia, cu toate condiţiile ei, şi numele Gabal, Rifaa şi Qasem au fost numai nişte vise pierdute, potrivite doar pentru muzica rapsozilor şi nu pentru relaţiile dintre oameni în această viaţă.

Într-o zi, un om îi ieşi în cale lui umm Zanfil, care se îndrepta spre Al-Darasa.

— Bună seara, umm Zanfil! o salută el.

Se uită atentă la el şi, când îl recunoscu, izbucni uimită:

— Hanaş?!

Se apropie de ea surâzând şi o întrebă:

— Nu cumva a lăsat răposatul ceva în locuinţa dumitale în noaptea când l-au înhăţat?

— N-a lăsat nimic! îi răspunse iute de parcă ar fi voit să îndepărteze orice suspiciune. Dar l-am văzut aruncând nişte hârtii în puţul luminatorului şi m-am dus a doua zi acolo şi-am dat de un caiet printre gunoaie care nu mi s-a părut de niciun folos, aşa că l-am lăsat acolo şi mi-am văzut de treburile mele…

În ochii lui Hanaş licări o lumină ciudată.

— Ajută-mă să găsesc caietul acela! o rugă el.

Femeia tresări brusc şi se răsti la el:

— Lăsaţi-mă în pace! Dacă n-ar fi fost îndurarea Domnului, aş fi murit şi eu data trecută.

Îi strecură o monedă în mână şi spaima i se potoli. Se înţeleseră să se vadă spre sfârşitul nopţii, când iscoadele dorm. La ora stabilită, sosi la ea şi femeia îl ajută să ajungă jos în puţ.

Aprinse o lumânare şi se târî pe vine printre mormanele de gunoaie, căutând caietul lui Arafa. Luă hârtie cu hârtie şi cârpă cu cârpă, îşi vârî degetele în cenuşă şi ţărână, resturi de tutun cu miere şi de mâncăruri alterate, dar nu dădu cu niciun chip de obiectul căutat. Urcă la umm Zanfil şi-i spuse supărat şi disperat:

— N-am găsit nimic…

— Nu mai vreau să am de-a face cu voi! murmură femeia mânioasă. Voi doar veniţi aici şi pe urmă îmi lăsaţi mie nenorocirile pe cap!

— Răbdare, maică! încercă s-o înduplece.

— Zilele care au trecut peste mine nu mi-au mai lăsat nici răbdare, nici minte… îngăimă ea. Dar ia spune-mi şi mie, de ce te interesează atâta caietul ăsta?

— Este caietul de însemnări al lui Arafa, îi răspunse după o uşoară ezitare.

— Arafa! Allah să-l ierte! L-a omorât pe Gabalawi, i-a dat vrăjile supraveghetorului şi pe urmă s-a dus.

— A fost unul din băieţii buni de pe strada noastră, dar n-a avut noroc… murmură Hanaş căzut pe gânduri. A dorit să împlinească pentru voi ceea ce au dorit şi Gabal, Rifaa şi Qasem, ba chiar mai mult decât atât…

Femeia îi aruncă o privire bănuitoare, apoi zise, dorind să scape mai repede de el:

— Probabil că gunoierul a luat gunoiul în care s-a aflat caietul. Caută-l la crematoriul Al-Salihiyya!

Hanaş ajunse la crematoriu şi se interesă de gunoierul de pe strada Al-Gabalawi. Când dădu de

el, îl întrebă unde anume depune gunoiul de pe stradă.

— Ai pierdut ceva, nu-i aşa? îl întrebă omul. Ce anume?

— Un caiet…

În ochii gunoierului se ivi o privire bănuitoare, dar zise, arătând spre colţul camerei unde se afla cuptorul:

— Cum ţi-o fi norocul. Fie îl găseşti, fie s-a făcut scrum…

Hanaş se apucă să răscolească gunoiul cu răbdare şi cu vioiciune. Nu mai avea de-acum nici o altă speranţă în viaţă, în afara acestui caiet. Era speranţa lui şi a străzii! Nefericitul de Arafa a murit învins. N-a lăsat în urma lui decât răul şi o faimă proastă. Acest caiet i-ar putea îndrepta greşelile, i-ar putea lichida pe duşmanii săi şi ar putea reînvia speranţele pe strada mohorâtă.

— N-ai găsit ce căutai? îl întrebă gunoierul la un moment dat.

— Mai lasă-mă! Am nevoie de mai mult timp – Allah să te binecuvânteze!

— Dar ce-i atât de important în caietul ăsta? începu el să-l descoase, scărpinându-se la subsuoară.

— Avem socotelile prăvăliei în el, o să le vezi! Încercă Hanaş să scape de teama care începu să-i dea târcoale.

Continuă să scormonească, cu toate că se temea din ce în ce mai tare, până când auzi un glas ce nu-i era străin:

— Unde-i oala cu bob, Mitwalli?

Simţi că i se taie picioarele când auzi glasul lui amm Şankal, vânzătorul de bob de pe stradă. Nu se întoarse înspre el, dar se întrebă speriat dacă l-o fi recunoscut şi dacă n-ar fi mai bine să fugă. Îşi văzu mai departe de treabă, mişcându-şi mâinile cu viteza unui iepure care-şi sapă vizuina.

Amm Şankal se întoarse pe stradă şi le spuse tuturor celor pe care-i întâlni că l-a văzut pe

Hanaş, tovarăşul lui Arafa, cotrobăind prin gunoaie după un caiet, după cum i-a spus gunoierul. Când ajunse vestea la casa supraveghetorului, el trimise numaidecât o ceată de slujitori la crematoriu, dar aceştia nu mai găsiră nici urmă de Hanaş. Când l-au întrebat, gunoierul le-a spus că a lipsit puţin timp, ocupat cu nişte treburi personale, iar când s-a întors, Hanaş plecase şi nu ştia dacă a găsit sau n-a găsit obiectul căutat.

Nu ştie nimeni precis când şi cum a început lumea de pe stradă să vorbească în şoaptă despre caietul pe care l-a luat Hanaş şi în care Arafa ar fi însemnat secretele meseriei şi armelor sale – caiet care s-ar fi pierdut când a încercat Arafa să fugă şi care a ajuns în gunoiul dus la crematoriul Al-Salihiyya, de unde l-a recuperat Hanaş.

Se răspândiră din *gharza* în *gharza* zvonuri că Hanaş va duce până la capăt ceea ce a început Arafa şi că pe urmă va reveni pe stradă pentru a se răzbuna cumplit pe supraveghetor. Ştirile şi bănuielile au fost confirmate de anunţul făcut prin cafenele şi *gharze* de oamenii supraveghetorului, care au promis din partea acestuia o mare recompensă pentru acela care-l va aduce pe Hanaş viu sau mort. Nimeni nu se mai îndoia de-acum că Hanaş va avea de jucat un rol deosebit în viaţa lor. În suflete se ridică un val de încântare şi speranţă care aruncă departe spuma disperării şi supunerii.

Inimile se umplură de simpatie pentru Hanaş, aflat în exilul său necunoscut, şi chiar pentru Arafa. Oamenii ar fi vrut să coopereze cu Hanaş în atitudinea sa faţă de supraveghetor, sperând că victoria lui împotriva tiranului va fi şi victoria a lor şi a străzii lor şi o garanţie a prosperităţii, dreptăţii şi păcii. Aşadar, erau hotărâţi să coopereze cu el oricând va fi cu putinţă, văzând în aceasta singura cale spre izbăvire, fiindcă era bine ştiut că forţa vrăjită a supraveghetorului nu putea fi biruită decât de o forţă asemănătoare cu ea, pe care s-ar putea s-o pregătească Hanaş.

Când află ce şopteau oamenii, supraveghetorul le sugeră rapsozilor din cafenele să cânte povestea lui Al-Gabalawi, referindu-se îndeosebi la faptul că el fusese omorât de Arafa şi că supraveghetorul ar fi fost constrâns să facă un fel de armistiţiu şi să se împrietenească cu el de teama vrăjilor lui, până când a izbutit să-l ucidă, pentru a-l răzbuna pe bătrânul Străbun.

Dar în mod neaşteptat, lumea întâmpină minciunile rapsodului cu indiferenţă şi ironie. Ba ajunseră cu neîncrederea lor până acolo încât afirmară: „Noi nu avem nimic de-a face cu ceea ce s-a întâmplat în trecut. Nu mai avem nici o speranţă în afara vrăjilor lui Arafa şi, dacă ar trebui să alegem între Gabalawi şi magie, am alege magia şi vrăjile".

Cu trecerea zilelor, lumea începu să afle adevărul despre Arafa. Poate că acest adevăr s-a strecurat din casa lui umm Zanfil, care a aflat multe lucruri despre el în timpul cât Awatif a locuit la ea şi probabil că s-a aflat de la Hanaş, care se mai întâlnea în locurile îndepărtate prin care colinda şi cu oameni de pe stradă, cărora le spunea cum au stat lucrurile în realitate. Important este că oamenii au ajuns să-l cunoască pe Arafa aşa cum a fost de fapt şi să afle adevărul despre viaţa minunată, de vis, pe care el voia să o asigure străzii prin vrăjile lui. Şi aflarea acestui adevăr a avut un ecou neaşteptat în sufletele lor, ajungând să preamărească memoria lui şi să-l situeze chiar mai presus decât Gabal, Rifaa şi Qasem. Unii au zis că el n-ar putea fi în niciun caz ucigaşul lui Al-Gabalawi, aşa cum se crezuse, alţii au zis că el este primul şi ultimul mare bărbat de pe stradă, chiar dacă ar fi într-adevăr ucigaşul lui Al-Gabalawi. Au ajuns să şi-l dispute, fiecare cartier reclamându-l ca al său.

La un moment dat, tinerii de pe strada noastră au început să se facă nevăzuţi, unul după altul. S-a zis, explicându-se dispariţia lor, că ei au reuşit să

ajungă în locul unde se afla Hanaş şi i s-au alăturat lui pentru a-i învăţa arta vrăjitoriei şi a pregăti împreună ziua promisei izbăviri. Panica a pus stăpânire pe sufletele supraveghetorului şi ale oamenilor săi, care au trimis iscoade pretutindeni, au percheziţionat locuinţele şi dughenele, au aplicat cele mai drastice pedepse pentru cele mai neînsemnate greşeli, s-au năpustit cu bâtele pentru o simplă privire, pentru o glumă sau pentru un râs, până ce strada s-a cufundat într-o atmosferă posomorâtă, dominată de teamă, ranchiună, ură şi teroare. Însă oamenii au rămas neclintiţi în faţa tiraniei şi au găsit refugiu în răbdare. Ei s-au agăţat de speranţă şi ori de câte ori se simţeau asupriţi, îşi ziceau: „Nedreptatea trebuie să aibă un sfârşit şi după noapte trebuie să se ivească ziua! Tirania trebuie să dispară de pe strada noastră, pentru a vedea ivindu-se lumina şi minunile!”.

Sfârșit

[1] Detalii în Mahmud Amin al-Aalim, Băieţii de pe strada noastră între caracterul specific egiptean şi caracterul general uman" (text arab), în Povestea romanului Băieţii de pe strada noastră, Cairo, 1995, p. 110 şi urm.

[2] Articolul „Fiul străzii noastre - Naghib Mahfuz" din culegerea Povestea romanului Băieţii de pe strada noastră (text arab), Cairo, 1995, Dar Akhbar al-Yawm, p. 90.

[3] Vezi Ghali Şukri, Al-Muntami, „Angajatul" (text arab), Cairo, 1969, p. 90 şi Raja el-Naqqaş, Udaba mu asirun, „Scriitori contemporani" (text arab), Bagdad, 1972, p. 121.

[4] Abd el-Galil Șalabi, Simbolurile în romanul Băieții de pe strada noastră (text arab), Cairo, 1995, p 77.

[5] Ahmad Kamal abu al-Magd, Despre romanul Băieţii de pe strada noastră (text arab), în Al-Ahram, 29 decembrie 1994, apud Naghib Mahfuz, Awlad harati-na, Dar aş-Şuruq 1997, p. cit.

[6] Abd el-Galil Şalabi, art. cit., p. 77.

[7] Ibid.

[8] Vezi „Această mărturie", prefaţă la Naghib Mahfuz, *Awlad harati-na,* ediţia V, Dar aş-Şuruq, 2007, p. cit.

[9] Ibid.

[10] Mahmud Amin al-Aalim, art. cit., p. 106.

[11] Muhammad Salmawi, Naghib Mahfuz — ultima staţie (text arab), Dar aş-Şuruq, 2006, p. 101.

[12] Samir Sirhan, art. Cât., p. 89

[13] Numele unei coline stâncoase, deşertice, care străjuieşte oraşul Cairo în partea de est.

[14] Un fel de veşmânt oriental lung şi larg purtat pe deasupra.

[15] Un fel de manta largă, subţire.

[16] Plantă leguminoasă *(Chorchorus olitarius)* cultivată în Egipt şi preparată sub forma unei supe groase, considerată o mâncare populară.

[17] Subunitate monetară egipteană egală cu a mia parte dintr-o liră *(gunayh).*

[18] *Mila'a* (în rostirea populară *milaya)* este straiul larg, în Egipt de obicei de culoare neagră, pe care îl poartă femeile.

[19] Un fel de chifle preparate din legume, eventual și cu puțină carne

[20] Eroul unei celebre epopei populare *(şira)* despre aventurile tribului Hilal, care a migrat din Peninsula Arabă, a poposit temporar în partea de sud a Egiptului, iar în secolul al Xl-lea s-a stabilit în Africa de Nord.

[21] Titlu de politeţe împrumutat din limba turcă, apărând după nume proprii şi însemnând aproximativ „domnul".

[22] Instrument muzical oriental cu una sau mai multe coarde şi o cutie de rezonanţă.

[23] Cuvânt de origine turcească folosit mai ales în mediile aristocratice egiptene cu sensul de „doamnă".

[24] Cafenea sau ceainărie din mediile populare egiptene în care se consuma de obicei haşiş.

[25] Sărbătoare populară egipteană organizată în fiecare an cu ocazia naşterii (*mawlid*) unui evlavios din partea locului.

[26] Spiritele bune sau rele - în mitologia populară musulmană -, care pot interveni în favoarea sau în defavoarea oamenilor.

[27] Ordin de mistici musulmani *{sufi)* întemeiat într-un sat din Irak de Ahmad ar-Rifa'i al-Husayni (1117-1182).

[28] „Unchi", titlu care însoţeşte numele unui bărbat mai în vârstă.

[29] Cuvintele *umm* (mamă) şi *abu* (tată) se folosesc ca apelative în limba arabă, fiind urmate de numele primului născut al familiei, însemnând „mama lui cutare" şi respectiv „tatăl lui cutare".

[30] Produs de patiserie specific egiptean.

[31] Un soi de palmier care creşte în zone tropicale şi face nişte fructe uscate, cu aspectul gutuii, folosite în diverse scopuri, inclusiv la prepararea spirtului.

[32] Numele egiptean al unui vânt fierbinte de primăvară, care suflă violent, stârnind furtuni de praf, vreme de cincizeci de zile *(khamasin* înseamnă chiar „cincizeci").

[33] Cuvânt de origine arabă prin care se desemnează în unele ţări orientale baia publică.

[34] Duelul cu bastonul este un joc foarte popular în zonele rurale din Egipt.

[35] Cuvânt al cărui sens de bază este „bătrân", dar care s-a specializat şi pentru desemnarea unor persoane iniţiate în probleme religioase şi juridice.

[36] În materie juridică funcţionează două concepte opuse, esenţiale în Islam: *halal* - ceea ce este permis/îngăduit/licit şi *haram* - ceea ce

este interzis/oprit/ilicit.

{37}. Arafa, fiul Gahşei. în numele arabe mai dezvoltate apare deseori menţionat numele tatălui în expresia „fiul lui cutare" şi mai rar numele mamei, eventual cu o nuanţă peiorativă ca aici, unde *gahşa* înseamnă „măgăriţă".

{38}. Subunităţi monetare ale lirei egiptene *(guhayh*), piastrul *igirş)* este a suta parte dintr-o liră, iar millima, ieşită din uz, este a mia parte dintr-o liră.

{39} Monedă mică de nichel, un sfert de piastru.

{40}. O jumătate de piastru.

Table of Contents

Table of Contents